AXIOMATA, ET LOCA COMMUNIA IURIS. AUTHORE SIMONE VAZ BARBOSA LUSITANO. AUCTA, ...

Simão Vaz Barbosa, Gabriel Alvarez de Velasco, ...

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
13 B
19
13-12-...-31
Digitized by Google

Digitized by Google

AXIOMATA, ET
LOCA COMMVNIA IVRIS.

AVTHORE SIMONE VAZ Barboſa Luſitano.

AVCTA, ET ILLVSTRATA MVLTIS ſuperadditis locis, axiomatibus, ampliationibus, & limitationibus.

A LICENCIATO GABRIELE ALVARES de Velaſco.

CVM ADDITIONIBVS LICENCIATI Sebaſtiani de Britto Pereira Luſitani; equitis militiæ Diui Benedicti de Auiz.

ILLVSTRISSIMO D. EMMANVELI de Saldanha Conimbricenſis Academiæ Rectori integerrimo, Viſenſis Sedis digniſſimo Præſuli deſignato, & à Conſilijs Regiæ Maieſtatis &c. dicata.

CONIMBRICÆ.

Cum priuilegio Regis.

Typis, & expenſis Thomæ de Carualho Vniuerſitatis Typographi Anno Domini M.DC.L.I.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Sel.

Digitized by Google

Digitized by Google

LICENÇA DO SANTO OFFICIO.

PODeſſe Imprimir eſte liuro & depois de Impreſſo tornara ao Conçelho para ſe conferir com o original, & ſe dar Licença pera correr & ſem ella naõ correrâ, Licença. 25. de Setembro de 1645.

Fr. Ioaõ de Vaſconçellos.

Pero da Sylua.

Franciſco Cardozo de Torneo.

Diogo de Souzà.

Pantaleaõ Rodriguez Pacheco.

PODeſſe Imprimir. Lisboa em 27. de Setembro de 1645.

O Biſpo de Targa.

IMprimaſſe. Coimbra 4. de Nouembro de 1651.

Magalhaẽs.

LICENÇA DO PAÇO

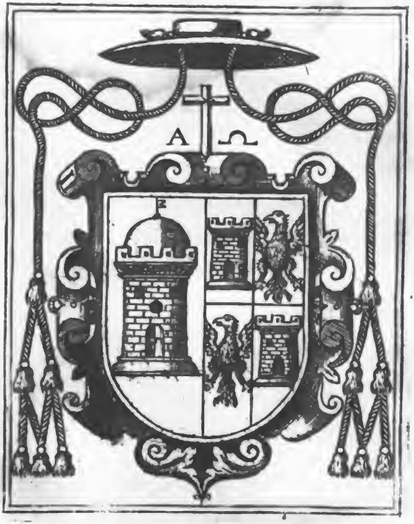
QVE ſe poſſa tornar a Imprimir viſto as licenças do Santo officio & ordinario que offerece & depois de Impreſſo torne pera ſe taxar & ſem iſto naõ correra Lisboa 28. de Setembro de 1645.

Menezes. *Cazado.*

¶2

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
D. EMMANVELI
DE SALDANHA CONIMBRICENSIS
Academiæ Rectori integerrimo, Viſenſis Sedis digniſsimo Præſuli deſignato, & á Conſilijs Regiæ Majeſtatis &c.

COMMVNIA juris axiomata, communem etiam literarum Parentem, vtiles, Illuſtriſsime Domine, in Patronum adeunt exoratum, dum jus patriæ libertatis Hiſpano ab lare redeuntia nanciſcũ

Digitized by Google

tur: nàm diuturni exilij ergo terris ignota, vbi nata faſcinantes zoilorum oculi à luce publica deterrent, niſi prius tui Gentilitij ſtemmatis claritudine, ſuæ frontis pudorem ſignent, imo venuſtent, quo tanti Mecænatis nomine, male in ſe animati genij declinent inuidiam. Neque aliud eorum ſummam eruditionem decebat patrocinium, quám ſumma nobilitas; aut hæc ampliſsima literarum anacephalæoſis, vitalem ſibi aliunde poterat ſplendorem, quàm à te Sapientiæ corculo fœnerari. Accedit ad hæc, quod ad opem acciſis rebus indulgendam à natura compoſitus videare.

Non ſola hæc fælix, te moderante, Academia. non ſola hæc Muſarum Colonia, tui infra votum auidiſſima, ſed vniuerſum penè Regnum, tuæ Celſitudinis obſeruantiſſimum multa tuarum dotum argumenta pleno ore buccinatur. Academia in ſacris Religionem, in moribus grauitatem, in literis ſapientiam, in ædificijs liberalitatem, quot ornamentis, quot legibus, quot alumnis, quot parietibus, tot linguis reddit teſtatiora. Hæc vero Ciuitas, quam tua jam tot annos præſentia beat (vtinamq; beet ſacra citiſsime dignitas) vnquamne ſilebit Comitatem, Clementiam, Pietatem, qua notos, & ignotos, qua reos, & egenos, beneuolæ amplecteris inſtar nutricis? Regnum denique vniuerſum ſãguinis jubar ſplendidiſsimũ, fidumque in Patriam amorem gratulabunda voce comitatur, neque per omnia ſatis imitatur. Quem aque, ac te vidit alacrem Sereniſsimo IOANNI IV. feſtiuis plauſibus acclamantem? Quis te Luſitani obſequij maturius præbuit ſpecimen? Qua celeritate, quo ſtudio, quaque animi magnitudine, quibus ſupra rem expenſis, publici periculi memor, priuati oblitus mili-

lita-

litarem hoſtiles vſq; ad fines expeditionem, tota comitante Academia, ſuſcepiſti, magnum armatæ Palladis documentum. Reliqua, quæ poſſem memorare, quæque in ſummam ſtrinxit calamus, certatim interſe literarum alumni, Urbis, & Regni totius accolæ, grati, memoreſque ſermone commendabunt politiori. Hoc tantum muneris mihi erit, non immemorem beneficiorum animum hac publica teſtificatione profiteri, quibus tua me ſemper munificētia, tuæque ſtirpis rami, non ab radice degeneres, locupletarunt. Quod vero volumen hoc tuo nomini dicatum volo, non is ſum qui exiſtimem tibi me referre, ſed qui gaudeam ſoliti patrocinij gratiam à te repetere. Maximum tuæ magnitudinis argumentum erit, animi celſitudinem, qua rebus arduis ſuppetiatum occurris, minimo clienti tuo facilem acclinare. Ergo tuis inſignibus decoratus, tuo patrocinio fultus, liber hic denuo in lucem editus, dulce laboribus, expenſiſq; meis leuamen, firmum ſibi præſidiū præſe feret: tibiq; non ingratum tuæ gloriæ præconium cumulabit.

Thomas de Carualho.

TYPOGRAPHVS Lectoribus

TANDEM aliquando in veſtram vtilitatem, lectores cordatiſsimi, hæc multum, & diu expectata juris axiomata prodeunt; & quodam quaſi jure poſtliminij patrios Penates repetunt. Reditum gratulamini eo plauſu, & applauſu, quo magni uiri excipiuntur, cum ab hoſtium poteſtate in priſtinam aſſeruntur libertatem. Inuaſit in hæc paruo quondam inuoluta libello, alienæ manus induſtria, & quia plurimis exornauit adiectis in maius adulta corpus, rugata fronte, ſuperciliofo plenoque contemptus faſtu in omnium conſpectum dedit; non alio fortaſſe conſilio ab eo, quo AEgyptij rem clanculum ſuffuratam, permutatis paululum notis, vel domini ab oculis alienant. Fatemur doctum, eruditumque virum, qui multa denuò intermiſcuerit axiomata, et iam edita, ſuaque quã plurimis locis, & authoribus, vel ornauerit, vel onerauerit. Suus cuique debetur honos, ſua que laus: nec vlla vnquam poſteritas de Gabriele Aluarez de Valaſco conticeſcet; neque enim ijs eſt qui venuſtati inſudant, quam qui neceſsitati, minor gratia referenda. Sed quoniam difficilius inuenias, quam adjicias inuentis; injurius profecto forem noſtratis Barboſæ nomini, ſi primariam in fronte libri authoritatem ſubtraherem. Palmam præferat ſublimiorem, qui prius ſubijt altiorem. Et prior præmoneat os legentium, qui prior cor præmunijt diligentium. Ergo liber hic paterno nomini reſtitutus, ita ſanguinem, & neruos genitori refert acceptos, vt gratus quoque nutrici Gabrielis eruditioni, colorem, magnitudinem, ſibi fateatur impenſam. Hæc breuiter dixiſſe contentus, quibus eruditiſsimi Barboſæ ſatis arbitror memoriæ conſultum iri; en veſtris, juris vtriuſque candidati, feſtinus deſiderijs accedo; Et quoniam veſtram capio expecta-

tio-

Digitized by Google

tionem, ſuperuacaneum erit hic meam vobis operam com mẽdare. Hoc vnũ nõ capere vix pigebit, quænã fuerit cura maior, veſtra ne expectãdo, an mea librũ hunc prælis traden do? Sed quid verbis opus erit? Noui enim, licet multus ſim in dicendo, vigilijs, expenſiſque meis hoc in labore inſum ptis imparem fore ad commendandum quamcunque ſermo nis vbertatem. Solam non omnino diligentiam prætermit- tam, qua libri huius materiam abſolutam curaui perficien- dam; nam præter ea quæ ſua & inuenta Barboſæ Velaſcus vnum in corpus redegit, additiones Sebaſtiani de Britto Pe reira in calcem libri reiecimus, quarum vtiliſsima doctrina certat cum breuitate Luſitano calamo peramica. Ergo ve- ſtris commodis ancillantes, & quorumlibet ſumptuum im memores axiomata hæc volumine aptiore maiuſculiſque characteribus efformata in lucem damus. Ea infinitis pro- pe erroribus, quibus implicabantur, omni cura, diligentia- que adhibita expediuimus. Si qui ſint reliqui (& erunt for- taſſe multi) non ampliorem illis veniam enixè ab omnibus apprecamur, quàm nos laboribus cumulatam impendimus.

PRI-

PRIVILEGIO REAL.

EV ElRey faço ſaber aos que eſte Aluara virem que hauẽdo reſpeito ame pedir Manoel de Carualho Impreſſor, & morador em Coimbra Hej por bem que por tempo de dez annos, Impreſſor nem Liureiro algum, nem outra alguma peſſoa de qual quer calidade que ſeja, naõ poſſa Imprimir, nem vender, nẽ trazer de fora deſte Reyno, o liuro que elle Imprime intitulado, Axiomata & loca Communia de Simaõ Vaz Barboſa, com as addiçoẽs de Gabriel Aluares de Valaſco, ſaluo â queĩles liureiros, & peſſoas que para iſſo ſeu poder & licença tiuerem, & qualquer Impreſſor, liureiro, ou peſſoa que durante o ditto tempo de dez annos, Imprimir ou vender o ditto liuro neſtes Reynos, & ſenhorios ou o trouxer de fora delles ſẽ licença do ditto Manoel de Carualho, perdera para elle todos os volumes que aſsi Imprimir, vender, ou trouxer de forà, & alem diſſo encorrerà em pena de cem cruſados, metade para o ditto Manoel de Carualho, & a outra para quem oa cuſar, & mando a todas as Iuſtiças, officiaes & peſſoas à que o conhecimento diſto pertençer que cumpraõ, & guardem eſte aluarâ inteiramente como nelle ſe contem. o qual ſerá Impreſſo & emcadernado êm o Principio de cadahum dos Volumes do ditto liuro. E quero que valha tenha força & vigor poſto que ſeu effeito aja de durar mais de hum anno ſem embargo da Ordenaçaõ do liuro 2. titul. 40. em contrario. Manoel Gomez o fez em Lisboa â ſeis de Março de mil ſeis centos quarenta & ſete. Ioaõ Pereira de Caſtellobranco o fiz eſcreuer.

REY.

Digitized by Google

PODENSE imprimir as addiçoẽs juntas viſta a informação que ſe ouue & depois de impreſſas tornarão ao Conſelho pera ſe conferirem com o original & ſe dar licença pera correrem & ſem ella não correrão. Lisboa 16. de Ianeiro de 1652.

Fr. Ioão de Vaſconçellos.

Fanciſco Cardozo de Torneo.

Pantaleão Rodriguez Pacheco.

Diogo de Souſa.

MANDA ElRey Noſſo Senhor que o Doutor Ioſeph Mendes Sallas veja eſte papel & imforme com ſeu pareçer. Lisboa 24. de Ianeiro de 1652.

Dom Pedro Preſidente.

Pantaleão Rodriguez Pacheco.

Andrade. *Carualho.*

Por.

POR mandado de Voſſa Mageſtade vi as addiçoins aos lugares communs, & axiomas de direito compoſtas pelo Licenciado Sebaſtiam de Brito Pereira, & nam ha nellas couſa contra as leis & ordenaçoins de Voſſa Mageſtade, ou outra couſa que impida auerenſe de imprimir, & aſim pareçe conceda Voſſa Mageſtade a licença que pede Voſſa Mageſtade mandara o que mais for ſeruido Lisboa 16. de Feuereiro de 1652.

Ioſeph Mendes Sallas.

LICENÇA DO PAÇO

QVE ſe poſſa imprimir viſtas as licenças do Santo Officio, & ordinario, & não correra ſem tornar a meza pera ſe taixar. Lisboa 15. de Feuereiro de 1652.

Dom Pedro Prezidente.

Pinheiro. *Andrada.*

Taixado na Meza do Paço a reis em papel

Axiomata;

Digitized by Google

AXIOMATA, ET LOCA COMMVNIA IVRIS.

A.

1. ABSENTIA *eius, qui Reipublicæ cauſa abeſt nec ei, nec alij dānoſa eſſe debet*, l. Abſētia 82. D. de regul. iur. l. Si quis Titio 41. D. ex quib. cauſ. maior. *Immó talis abſentia debet eſſe proficua*
2. *† & lucroſa, vt ex multis tradit* Oſual. Hilliger. in Donel. lib. 21. c. 5. lit. G.

3. *Limita, ſi damnum ex facto abſētis, nō ſi ex omiſſione reſultet, notat* in d. l. Abſentia, Dyn. n. 2. Sfort. Odd. de reſtit. in integ. p. 1. q. 5. art. 4. n. 17. *rationē reddens. Quia non abſentia, ſed factum læſionis cauſa eſt.*

4. *Limita etiam* Dyn. d. loco, *quo ad primum decretum interponēdū, quod etiam contra Reipublicæ cauſa abſētē interponitur, ex* l. Ignorare C. de teſtament. milit.

5. *Limita deinde ſi affectata, vel procurata ſit abſentia, quæ nec excuſat, nec prodeſt*, l. Qui data opera D. ex quib. cauſ. maior. *alia iura adducens* Sfort. Odd. d. 1. p. q. 27. art. 1. per tot. Pet. Surd. conſ. 32. n. 4. cōſ. 42. n. 23. & cōſ. 371. n. 97 Oſuald. in Don. d. lib. 21. c. 5. lit. G. Dec. tract. crimin. lib. 3. c. 38. nu. 29. & 30.

ABSENS *nō dicitur ſtatim reuerſurus*, l. Poſtliminij, 5. §. Captiuus, & l. Nihil intereſt, 26. D. de captiu. & poſtlimin. reuerſ. Gonzal. ad regul. 8. Cācel. gloſ. 43. n. 5. Auguſt. Barb. in Paſtorali, p. 3. alleg. 53. n. 92. *iūctis notatis* infrà lit. R. num. 119. 6.

ABSOLVERE *qui poteſt, condēnare etiā poteſt*. Farin fragmēt. crim. verb. Abſoluere, n. 6. Card. Tuſch. to. 1. lit. A. concluſ. 40. 7.

Limita ex text. in l. fin. §. 1. C. vbi Senator. vel clariſſ. in auth. vt Cleric. apud propr. Epiſc. §. 8.

A pen.

Digitized by Google

pen.col.7.in l.Solet 6.D.de offic.Procōſ.*& per* Menoch.de arbitrar.lib.1.q.54.n.4.Farin.lit.A n.10.Donell.lib.27.Digeſtor.c. 5.*Vbi quòd poteſtate cōdēnandi data, & abſoluendi videtur conceſſa, tanquā conceſſo maiori, & minus etiam cōceſſum videatur, non autem è contra*, ex d.l.fin.C. vbi Senat. vel clariſſ.& ibi *alios referēs* Vſuald.lit.B.*Vnde firmior eſt regula.*

Qui cōdemnare poteſt, abſoluere
9. † *poteſt, de qua* in l.3.D.de re iud.in l.Fideicōmiſſū, 7.D.de cōfeſ.& per Menoch.de arbitrar.lib. 1.q.43.n.2.5.6.7.& 8. Donel. d. lib.27.c.5.lit.A. *Et qui condēnare*
10. *ro nō poteſt* † *nec etiā abſoluere*, l. Nemo qui cōdēnare, D.de reg.iur. Menoch.de Arbitr.lib.1.q.43. n.25.Narbon.de appellat.à Vicario ad Epiſc.p.1.n.193.Farin. d.lit.A.n.9.

11. *Abſolutio enim, & cōdēnatio in eadē ſpecie iuriſdictionis, ſunt*, Ioan. Maria Nouar.q.Forenſ.lib.1.q. 154.n.8.*Et qui vnū habet regulariter, & aliud quoq;, & qui unū nō poteſt, nec aliud*, Dion.Gothof.in d.l.3.D.de re iud.lit.C. *Sūt enim conuertibilia*, abſoluere, & cōdēnare, *tradūt* Menoch.d.q.43.nu.3. Farin.d.lit.A.nu.7.

Limita in c.Tua nos,19.de ſentēt.excōmunic.*in ordinario incēdiariū nominatim excōmunicante, qui non abſoluere, ſed Papa poteſt*, & 12.
ibi (*poſt* Aegid.de Sacram.& Cēſur.to.2.diſp.13.n.37.in princip. *notat* Auguſt.Barboſ.nu.3.

ABSOLVERE *debet iudex potius in dubio, quā cōdēnare*, arg.tex 13.
in l.Arrianus, 47. D.de oblig.& action.l.Fauorabiliores, l.Sēper in obſcuris, D. de reg.iur.c.3. de prob.*plures citat* Couar.var.lib.1. c.1.nu.2.verſ. Quarto, Mexia in pragm.tax.pan.cōcl.1.n.171. Anton.Monach.Florēt.dec.36.n.2. Card.Tuſch. practic.cōcl.to.1. lit.A,cōcl.41.n.1.*Et iudicis officiū magis in abſoluēdo exuberat*. Alciat de præſūpt.reg.3.præſūp.44.n.3.

Limita cōcluſionē, ſi animæ periculū in abſolutione vertatur, Tuſch. 14.
d.lit.A,concl.42.n.1.& ſeq.

ABSOLVERE *nocentem ſatius eſt, quam condēnare innocentē*, l. 15.
Abſentē, D.de pœn. Cardinal. Thuſch.tom.1.lit.A,cōcl.41.n.3. *Cauendū namq; eſt, ne reſpectu nocētis, innocens puniatur*, l.fin.C.de his, qui latron. vel alijs crimin. reos occult. l.Prægnātis, D.de pœn. *cū alijs citatis* infrà lit.M.n.58.

ABSOLVTVS *expreſſè dicitur* 16.
qui

qui non eſt condẽnatus, Sigiſmũd. Secacia de appellat.q.17.limit.6. mẽb.9.n.70.&lim.21.n.37.in fin.

7. ABSTINERE *à malo nõ ſufficit, niſi bonũ fiat*, cap. De forma.22.q 5.l.Iuſtitia, §. Iuris præcepta cũ gloſ.verb.Tribuere, D.de iuſtit. & iure,l. Qui nõ facit 121. D.de regul.iur.Pſalmiſt.Pſalm.33.Diuerte à malo, & fac bonũ. *Hinc* Proſper Aquinatus.

Dignus laude quidẽ vitam ſine crimine ducens,
Et quæcũq; ſibi ſũt nocitura cauẽs;
Maior cura boni eſt, fratrum releuare labores,
Et ferre optatũ triſtibus auxiliũ.

Et in 4.Ethicor.c.1. Ariſt.ait, *Virtutis potius eſſe honeſta agere, quã nõ agere turpia. Iungeq; notata infrà* lit.B,num.29.

18. ABSVRDVS *intellectus ab õni diſpoſitione eſt reijciẽdus*, l.Nã abſurdũ,D.de bon.libert.l.1.§.vnde quæritur,D.de publ.in rẽ act. l.Obſeruare,§.fin.D.de offi.Pro cõſ.l.Salu.Ariſt.5,delegat præſt. c.Quẽ admodũ,extra de iure iur. c.Cũ inter,de except.c.Dudũ,de præbẽd.lib.6 Prob.ad Monac.in c.Generali,de elect.eod.li.n.18. cũ ſeqq.Valaſc.conſult.174.n.11. *Et ſemper abſurdũ eſt vitãdũ*, l.Si ita 39. in fin. D. de opér. libert. Anton.Monach.Bonon.dec.11. nu.63.Cardin.Tuſch.to.1.lit. A, concl,66. *Ad illudq; euitandũ in ſtatuto omnis interpretatio* ✝ *eſt admittẽda*, idẽ Anto. Monach. Lucẽſ.deciſ.64.n.30. *Et in omni actu, diſpoſitione, & materia ita faciendã interpretationẽ, vt in quãtũ poſsibile ſit, abſurdũ vitetur; probãt* d.l.Nam abſurdũ,l.fin.in princ. C.de vſur. rei iudic.l. Diuortio, D.ſolut,matrim.l.De pupillo,§. Si quis forte,D.de nou.operis nũtiat.l.pen.D.ad exhibẽd. *tradideręq;* Bologn.conſ. 10.nu. 25.Cephal.conſ.478.n.38,& ſeq.lib,4. Mier.de Maiorat.p.1.q.1. ex nu. 280.cũ ſeqq.Peregrin de fideicõmiſ.art.11.nu.46.Mãdel.Alban. conſ.289.nu.8.& 22.& conſ.773 nu 22.Caſtill. controuerſ.lib.5. par.2.cap.166.nu.6. Farin.deciſ. 552.nu.12.tom.2.p.1. 19.

AMPLIA *quia potius ſuperflua debẽt eſſe verba, quàm vt abſurdum ſequatur*, Surd.conſ. 85. ex num.26.Pedroch. conſil. 19. ex num.10 Caſanat. conſil. 10. num.56.& conſ.45 nu,139.Caſtill.ſupr.nu.8. *Et ne abſurdum ſequatur, à proprietate* ✝ *verborum recedimus*, Caſtill. vbi proximẽ, 20. 21.

Digitized by Google

p.9.Surd.d.cōſ 85.n.27.Stheph. Grat.diſcept.forēſ.to.5.c.834.n
22. 13. *Et à regulis* ✝ *iuris, probat multis*, Cardin. Māt.de cōiect.vltim. volūt.lib.3.tit.7. per tot.& li.6. tit.11.n.13, Sim.de Pret.de interpret.vlt.volunt.lib.1. interpr.1. dub.4.ſolut.4.per tot. Surd.cōſ. 236.nu.18. Stephan. Gratian.vbi proximè. *Et generalia, vel vniuer*
23. *ſalia verba, vt abſurdū vitetur*, ✝*reſtringūtur*, Pedroch.d. conſ.19.n. 10. Mantic.lib.2.tit.13.n.8.& 9. Hōded.cōſ.4.n.29.lib.1. Caſtil. d.cap.166.nu.9.& 10. *vbi firma, ex multis, nullam adeò generalē, vel latam diſpoſitionem eſſe, quæ ne abſurdū ſequatur, non reſtringatur.*
24. *Limita, tolerari quandoq; abſurdum, vt maius abſurdum euitetur, ex* l.Ita vulneratus, in fin. D. ad leg. Aquil. Euerard. loco ab abſurdo, nu.fin. Mantic.de tacit.& ambig.d.lib.2.cap.13.num.16. Caſtill.d.loco, nu.14.

25. ABVNDANS *cautela nō nocet*, l.Teſtamētū, C.de teſtam.l. Nō ſolent, 94. D. de reg. iur. vbi Sebaſt. Naui. Surd.deciſ.13.nu.14. Farin.in praxi crimin.p.3.q.89. nu.123. Rot Rom. apud eundē, deciſ.319.n.9.to.1.p.1. Gonzal. ad reg.8. Cācel. gloſ.6.à nu.26. Stheph.Gratian.diſcep.forenſ.c. 141.n.12. Cardi. Tuſch.tom.1.liter.A.concluſ.67.

ACCEPTANS *actum, cū omnibus ſuis qualitatibus acceptare videtur*, l.Cū ab vno, in princ.D.de legat.2.l.Qui tutelam, D.de teſtam.tutel.l.Si cōpenſandi, C.de hæred.inſtitut.cap. Officij, extra de teſtam. Dec.conſ.299.nu.13. Alciat.conſ.545.nu.3. Cagnol. in l.Qui cū alio nu.9.D.de reg. iur. Crauet.conſ.174.n.9.& cōſ. 245.nu.4.Surd.conſ.60.n.27.& conſ.150.nu.20. *Diſpoſitio namq; regulariter cum omnibus oneribus, & grauaminibus diſpoſitionis, quæ acceptatur, facta intelligitur*, l.Neminem 4.cū l. ſeq. D.de legat. 2.l. Si legatario 22. D.de fideicōmiſ.liber.l.36.tit.9 part.6.Menoch.cōſ.190.nu.20.lib.2. Caſtill.cōtrouerſ.lib.5.2.p.cap.107. n.68.& ſeq. *In acceptante officium*, Surd.conſ.42.nu.4. *Hæreditatē*, idem Surd.conſ.7.nu.5. & conſ. 295.n.3. *Legatum*, idē ipſe Surd. conſ.112.nu.29.conſ.143.nu.10. conſ.212.nu.10 cōſ. 237.nu.26. & conſ.254.nu.16. *per quē ampliationes vide, Contractum*, idēmet, d.conſ.60.nu.27. *Nō enim vnam partem agnoſcere*, ✝ *& aliam reprobare* 26. 27.

Digitized by Google

probare licet, l. Cum quæritur, D. de adminiſt. tutor. *cum multis alijs adductis per* Tiraq. de retract. conuent. in fin. nu. 8. & ſeqq *Acceptareque debet quis in totum, aut in nullo*, l. Nam abſurdum 7. D. de bon. libertor. l. Si ita ſtipulatio 39. in fin. D. de oper. libertor. d. l. Cum quæritur. Surd. conſ. 52. n. 40. & conſ. 107. n. 1.

28. ACCEPTIO *perſonarum in iudicijs non eſt facienda*, cap. In iudicijs, de regul. iur. lib. 6. *& notatur* infra lit. P. n 68. & ſeqq.

29. ACCESSORIVM *ſui principalis naturam ſequitur*, regul. Acceſſorium 42. de regul. iur. libr. 6. cap. Si ſuper gratia de offic. de legat. eod. lib. l. Etiam, C. de iure dot. *Exornant* Socin. regul. 5. Menoch. conſ. 58. numer. 13. cum ſeq. Surd. de aliment. tit. 9. q. 31. numer. 8. cum ſeqq. & deciſ. 88. num. 10. & conſ. 217. num. 8. & ſeq. Pute. deciſ. 1. n. 2. lib. 1. Ioan. Franc. Leo in theſaur. fori Eccleſ. par. 2. cap. 16. n. 70. Ant. Monach. Bonon. deci. 27 n. 4. & deciſ. 28. n 56. Cardi. Thuſch. con. lit. A. cōcluſ. 76. Pichard. ad §. Si quis aliū n. 32. inſti. de inutil. ſtipulat. Mari. Antoni. variar. lib. 1. reſolu. 72. n. 6. Decian. cōſ. 11. n. 238. lib. 1. cōſ. 13. n. 50. lib. 2. & cōſ. 45. n. 2. eod. lib. Maſtrill. deciſ. 115. n. 6. Farinac. Rotæ Rom. deciſ. nouiſs. 256. nu. 2. part. 1. & deciſ. 739. num. 5. 2. part. tom. 2. Schephan. Gratian. diſcep. Forenſ. cap. 282. num. 35. cap. 423. n. 47. cap. 474. num. 33. cap. 498. n. 36. cap. 657. num. 21. cap. 715. n. 17. cap. 839. nu. 24 cap. 937. num. 22. *Vbi verum dicit, ſiue tractetur de principali inducendo, tollendo, ſeu confirmando*, cap. 924. num. 47 & cap. 940. nu. 28. Honded. cōſ. 3. nu. 44. & conſ. 91. num. 14. lib. 1. Caſtil. lib. 5. p. 2. cap. 168. nu. 3. *qui à* num. 1. cum ſeqq. *plene materiam hanc proſequitur*.

Intellige cum acceſſorium eſt à ſuo principali inſeparabile, vt per Menoch. de recuper. poſſeſ. rem. 6. num. 45. & de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 97. num. 7. & 8. Steph. Grat. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 899. num. 24. & 25. & cap. 937. num. 23. 30.

Aliter ſecus, imo nec acceſſorium dicitur, quod á principali ſeparatā habet rationem, vt per Decian. cōſ. 31. num. 171. lib. 1. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 75. 31.

Sequiturque acceſſorium ſui principalis naturam, etiamſi acceſſorium ma 32.

Digitized by Google

um magis dignum, & pretioſum, quã ipſum principale, cui annectitur, ſit, Pet. Barboſ. in l. Cum Prætor, §. fin. num. 211. D. de iudic. Cardin. Tuſch. d. concl. 76. num. 26. Caſtill. controuerſ. d. cap. 168. nu. 21. & ſeq. & num. 44. Stephan. Grat. diſcep. forenſ. tom. 4. cap. 657. n. 19. & ſeq.

33. *Limita axioma, quando militat diuerſa ratio,* ex l. Et ſi is, 9. C. de præd. minor. *& alijs adductis* per Brunor. à Sole in locis commun. verb. Acceſſorium, Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comparat. 12. num. 22. Tuſch. d. concl. 76. n. 36. Tiraq. (*ex* l. Si tibi, §. De pignore, D. de pact. *alijſque ibi adductis au rib.*) de retract. lignag. §. 1. gloſ. 18. nu. 59. Caſanc. conſ. 66. nu. 43 Mier. de Maiorat. p. 1. q. 10. nu. 55 Fachin. conſ. 13. num. 23. lib. 1. Maſcard. de probat. concl. 14. nu. 19. & 20. Tuſch. d. lit. A concl. 78. nu. 14. Caſtill. d. cap. 168. nu. 26. & 27. Patian. de probat. lib. 2. ca. 16. nu. 69. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 42. num. 11.

34. *Limita etiam quando acceſſoriũ eſt maius ipſo principali,* vt per Ioſep. de Seſs. Aragon. deciſ. 187. numer. 82.

35. *Limita deinde in actibus denotantibus translationem dominij,* l. Quoties, D. de contrah. empt. l. fin. D. de ſupellect. legat. l. 2. D. de fund. inſtr. Tuſch. d. lit. A. concluſ. 79. *De quibus etiam,* Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 8. & regul. 234. Caſtill. d. cap. 168. numer. 34.

Limita præterea, quando vtrũque principale eſt, Cagnol. in l. Cũ principalis num. 14. & 15. D. de regul. iur. 36. 37. *Vel quando per ſe quodlibet ſtare,* † *& ſubſiſtere poteſt,* ex tex. cum gloſ. in l. Intelligere, C. de luition. pignor.

Limita quoque, quando in acceſſorio reperitur à lege ſpecialis facta prouiſio, l. Centum Capuæ, D. de eo quod certo loco, l. fin. D. de fund. inſtruct. l. fin. C. de pact. cõuent. l. Quod hæredi, §. Qui patrem, D. de vulgar. & pupill. Cagnol. vbi ſupra, nu. 17. Dyn. in d. cap. Acceſſorium, nu. 2. Stephan. Gratian. diſceptat. Forenſ. tom. 5 cap. 937. num. 24. 38.

Limita vlterius in acceſſorio nõ ſui natura, ſed ex accidenti, & partium voluntate; quod principalis naturam non ſequitur. Cagnol. in d. l. Cum principalis num. 15. Fachine. dict. conſ. 13 num. 23. Caſtill. d. cap. 168. num. 33. 39.

Limita

40. *Limita denique, quando principale à ſuo primordio fuit nullum,* l. fin. C. de non numer. pecun. iuncta auth. Sacramenta puberum, C. ſi aduerſ. vendit. l. Cum pater. §. Filius matrem. D. de legat. 2. Caſtill. d. lib. 5. p. 1. cap. 110. num. 41.

41. ACCESSORIVM *corruit ſublato principali,* l. Qui liberis. D. de vulg. & pupil. ſubſt. l. Cum principalis, vbi Deci. D. de reg. iur. §. Fideiuſſores inſtit. de fideiuſſor. Surd. conſ 93. nu. 1. & conſ. 318. num. 5. Franc. Becc. conſ. 52. nu. 107. Mandel. Alb. conſ. 217. nu. 12. & conſ. 271. n. 3. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 76. ex nu. 8. cũ ſeq. & concluſ. 78. nu. 6. Menoch. conſ. 8. nu. 135. & conſ. 58. nu. 14 lib. 1. & præſumpt. 21. nu. 26. lib. 5. Caſtillo controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 168. nu. 12. & ſeq. Thom. de Thomas & regul. 92. *Vbi procedere dicit,*
42. ✝ *in coniunctis, & vbi eadem militat ratio, non ſi diuerſa.*

43. *Limita etiam, quando principale aliquo ſpeciali iure tollitur, tunc enim principali ſublato, remanet acceſſorium,* l. fin. §. Lucius. D. de condit. & demonſtr. Pyrrh. Maur. de fideiuſſor. part. 2. ſect. 10. §. 30. nu. 4.

Et conceſſo principali, conceſſum videtur acceſſorium, quando in neceſſariam principalis conſequentiam venit, & alia ſine quibus ſtare non poteſt, l. 2. D. de iuriſd. omni. iudic. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 77. 44.

ACCESSORIA, *& ea, quæ veniunt in conſequentiam, non attenduntur, notabimus infra* lit. C. n. 154. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A concluſ. 78 *vbi* num. 8. *limitat,* ✝ 45.
quando in acceſſorio militat diuerſa ratio, quia tunc vt principale attenditur. 46.

ACCIDENS *non poteſt dari ſine ſubiecto, & ſubſtantia, probat text.* in l. 4. in fin. D. de actionib. empt. *tradunt* Curſus Conimbricenſ. in cap. 2. de complexis, in præambulis prædicamentor. Maſcard. de probat. concl. 21. & concl. 1248. nu. 4. Surd. de aliment. tit. 2. in præambul. num. 2. & tit. 9. q 29. num. 23. & deciſ. 70. num. 6. & conſ 39. nu. 12. conſ. 127. nu. 83. conſ. 150. nu. 80. & ſeq. conſ. 234. num. 23. & conſ. 335. nu. 13. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 7. nu. 70. & gloſ. 57. n. 32. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 81. nu. 13. Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 6. ampliat. 5. 47.

Digitized by Google

pagi. mihi 255. *Et regulariter na-*
48 *turam ſequitur* † *ſui ſubiecti*, l.
Eius artificij, C. de operi. liber-
tor. *Et tollitur, eius ſubiecto ſubla-*
to, l. Eius qui in prouincia, 41. §.
Quod ſi ſtipulatus, D. ſi cert. pet.
Crot. conſ. 135. nu. 25. lib. 1. Pyr
rh. Maur. de fideiuſſor. ſect. 1. cap.
49 5. nu. 8. *Et ſuponit* † *ſubſtantiã,*
Anton. Monach. Florent. deciſ.
56. num. 5. *Ac proinde non poteſt*
mutare † *ſubſtantiam rei,* Gutier.
50 practicar. lib. 3. q. 16. nu. 91. *iũc-*
tis citatis infra proximé numer.
51 55. *Et accidentia non migrant* † *de*
ſubiecto in ſubiectum, l. Quis ergo,
& ibi gloſ. D. de pecul. l. 3. D.
pro ſoc. Ioann. Baptiſt. Coſta
de facti ſcient. & ignor. inſpect.
91. nu. 7. *Poſſunt autem acciden-*
52 *tia mutari* † *non vitiata ſubſtan-*
tia, ſecus é contra, Cardin. Tuſch.
tom. 1. lit. A. concluſion. 82. *Et*
accidentia extrinſeca poſſunt adeſ-
53 *ſe,* † *& abeſſe, praeter ſubiecti cor-*
ruptionem, l. Falſa, D. de condit.
& demonſtr. l. Pacta conuenta,
D. de contrah. empt. l. Pro vo-
luntarijs, D. de imperf. in reb.
dotal. fact. *tradit* Porfir. in præ-
dicabil. cap. de accidenti, Surd.
conſil 179. n. 7. *Et nõ deb. ni aſſẽdi*
54 † *ſed origo, late* Bald. in rubric. C.
de contrah. empt. num. 1. & ſeqq.

ACCIDENTALITER *coue-* 55
nientia nõ mutant rei ſubſtantiã. l.
Naturalem, 5. § Pauonum, D. de
adquir. rer. domin. D. Thom. in 4
diſt. 41. q. vnic. art. 1. ad 2. Ceual
commun. cõtra cõmun. q. 682. n.
2. Mari. Giurb. in conſuetud. Se-
nat. Meſſan. c. 10. gloſ. 4. n. 5. Coſ
ta de facti ſcient. & ignor. inſpect.
7. num. 1.

Limita in accidenti qualificato, 56
quod ſuperueniẽs enti, illud alterius
naturæ, & ſpeciei efficit, Roman. &
Aret. in l. 2. in princ. D. de verbo.
obligat. Natt. conſ. 139. n. 6. Ma-
ri. Giurb. conſil. 32. n. 8.

ACCINGENDVS *de proximo,*
habetur pro accincto, l. Ex eo tẽpo- 57
re. D. de teſtamen. milit. Cardin.
Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 83.
Thom. de Thomas. regul. 231.
Coſta de facti ſcient. & ignor. in
ſpect. 7. num. 2. *iunctis notatis in-*
fra, lit. F. num. 11.

Intellige axioma vt per Felin.
in c. Cum adeo n. 4. & ſeqq. de re-
ſcript. Tuſch. lit. A. concluſ. 83.
num. 29. & ſeqq.

ACCVSARE *volens, labe ca-* 58
rere debet, cap. Qui ſine, & cap.
ſeq. 3. q. 7. l. In arenã, C. de inoffic
teſtam. *quod & Chriſtus Dominus*
oſten-

Digitized by Google

eſt enāit, Ioan. cap. 8. Qui ſiné peccato eſt veſtrum, primus in illam lapidem mittat, & Matth. cap. 7. *Vnde illud proceſſit.*

Tollere feſtucā ſi vis de fratris ocelo,
Quæ tua cōturbat lumina, tolle trabē

Bene hac in re Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 15. numer. 6. & 7. & Tiber. Decian. tract. crimin. lib. 3. cap. 17. n. 3. *iunctis alijs notatis* lit. V. nu. 147.

59 ACCVSATORE *non probāte, reus abſoluitur*, l. Qui accuſare. C. de edend. c. Accuſator. 6. q. 5. *cum alijs, quæ adducit* Farinac. in fragment. crim. p. 7. verb. Accuſatore, nu. 26. *qui* num. ſeqq. *de huius axiomatis intellectu late agit*, & Nos *etiam infra* hac ead. lit. numer. 88.

60 ACQVIRENDVM *facilius impeditur, quàm impediatur acquiſitum.* l. Patre furioſo. D. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. 1. §. Caſum. D. de poſtul. Rebuf. lib. 1. praxis benef. regul. de iure quæſit. non tollend. num. 18. & ſeqq. gloſ. 6. Lamberteng. de contractib. gloſ. 1. pag. mihi 34 nu. 84. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. c. 957. n. 12. & 13. *cum alijs notatis* infra lit. I. num. 184.

ACTA *faciunt rem notoriam*, 61 l. Fin. C. de re iudic. cap. Ex inſinuatione extr. de appellat. cap. Cum olim. de verbor. ſignific. Cephal. conſ. 602. nu. 21. lib. 4. Tiraq. de retract. lignag. §. 36. gloſ 2. nu. 44. Menoch. de interdict. recuper. poſſeſſ. remed. 1. n. 232. & de arbitrar. iudic. lib. 2. centur. 2. caſu. 266. nu. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 1101. nu. 13. & 14. Farinac. in praxi crimin. p. 1. q. 21. nu. 14. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. cap. 15. num. 4. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inſpect. 1. cap. 4 num. 68. Franc. Becc. conſ. 40. nu. 3. Surd. conſ. 61. num. 23. conſil. 154. num. 25. & conſ. 188. nu. 8. Adrian. Neguſant. reſponſ. ſiue diſputat. 168. num. 7. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 4. nu. 2. Oſuald. in Donell. lib. 18. cap. 4. lit. E. Bernard. Græue. conclu. Camer. Imperial. concluſ. 134. num. 7.

Limita, & intellige, publicato 62 *proceſſu, & poſt concluſum in cauſa*, gloſ. in cap. Significauerunt, de teſtib. Socin. conſil. 120. n. 25. lib. 4. Roman. conſ. 227. in fin. & conſil 273. in fin. Dec. in cap. Sicut, numer. 8. de probat. Ioan.

Baptiſt.

Baptiſt. Coſt. d. inſpect. 4 num. 2. Rot. Roman. Diuerſor. deciſ. 9. num. 3. par. 3. lib. 2. & deciſion. 1117. lib. 3. part. 3. *refert, cum alijs.* Statil. Pacific. d. cap. 4. num. 66. 69. 70. & 71. Maſcard. de probat. concluſion. 1102. num. 24. Vincent. Caroc. ſingul. 470. *Licet in contrarium, etiam nempe ante concluſionem in cauſa acta facere rem notoriam, multos alleget* Statil. Pacific dict. loco, ex num. 72. cum ſequentib. *Qui de re latiſſimé per eum ibidem.*

63. *Limita etiam, & intellige, quoad litigantes, inter quos etiam ante concluſum in cauſa, acta faciunt rem notoriam, cum acta ſcire præſumantur, ſecus quoad alios,* Ægid. Bellam conſil. 24. in. fin. *& plenius* conſil. 40. num. 12. Cardin. Tuſch. lit. N. concluſ. 107. num. 5. & 6. Coſta de facti ſcient. & ignor. dict. inſpect. 4. nu. 2.

64. *Sublimita tamen, quando aliqua partium, vel colorate, impugnaret acta,* Bernard. Græuæ. dict. concluſion. 134. nu. 8. ex Farinac. quæſtion. 21. num. 26.

65. ACTIO, *& paſſio in eodem ſubiecto ſimul eſſe non poſſunt,* l. Prætor. D. de tutor, & curator. dat. ab his, l. fin. D. de offic. Prætor. Iaſ. in l. Debitori, n 4. D. de pact. Pyrrh. Maur. de fideiuſſor. ſect. 8. cap. 50. nu. 2. fol. mihi 495. Oſaſc deciſ. 95. à n. 2. Scac. de cõmerc. §. 6. gloſ. 1. nu. 24. *Et limita vt per eum* ibi, nu. 12. *iungeque dicta* infra lit. C. numer. 208. & lit. D. numer. 17.

ACTIO *ſemel extincta non reuiuiſcit,* l. Qui res, §. Aream D. de ſolu. l. Si vnus 27. §. Sed ſi ſtipulatus. D. de pact. l. Electio *cum ibi notatis.* D. de noxal. actionib. l. Inter ſtipulantem. §. Sacram. verſ. Nec reuocari, D. de verb. oblig. l. Mæuius, §. Duorũ, D. de legat. 2. l. Hæredibus, vbi gloſ. 1. D. ad Trebell. Tiraq. in l. Si vnquam verb. ſuſceperit, num. 191. C. de reuoc. donat. Anton. Gamm. deciſ. 162. nu. 4. in fin. Ioſeph. de Seſ. Aragon. deciſ. 133. nu. 9. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 115. num. 3 66.

Limita, & intellige in actionibus, aut obligationibus ex hominis diſpoſitione; ſecus à natura, vel legibus prouenientibus, in quibus ſemel, imò ſæpè extincta, reuiuiſcit, ex traditis per Alex. in l. Si cum dotem, §. Si poſt ſolutum, num. 7. & ibid. Angel. & Immol. D. ſolut. matrim. Tiraq. in l. Boues, §. 67.

Hoc

Hoc ſermone, limit.9.nu.4. Molin.de Hiſpan.primog.lib.2.cap. 16.nu.25.verſ.Si vero, Surd. de aliment.tit.7.q.5. nu.5.Petr. Barboſ.in l.1.p.4.nu. 140. D. ſolut. matrim. & per Nos de priuileg. pauper. & miſerab.perſon.part.1 quæſt.16.à n. 5. præcipué num. 13.& ſequentib.

68. ACTIO *cui conceditur, multo fortius retentio*, l. Si per retentionem, C.de vſur. *cum alijs adductis* infra lit.R.nu.118.

69. ACTIO *cui conceditur, multo fortius exceptio*, l.1.§. *Qui* ſuperficiem, D.de ſuperfic. l.Inuitus.§. Cui damus, D.de regul.iur. cap. Qui ad agendum 71.eod.tit.lib. 6. Palac.Rubc.in repet. cap. Per veſtras, de dona.inter vir.&vxor. §.8.nu.2.*vbi limitat*, Surd. conſ. 377.num.45.Cardin. Tuſch. lit. C.concluſ 374.Statil.Pacific. deciſ.285. num.5.& 6. *poſt tract. ſuum*, de Saluian. interdict.

70. ACTIO *perſonalis contra tertium ſingularem poſſeſſorem, vel ſucceſſorem non datur*, l.fin. §. fin. D.de contrahend.empt.l.Vt pomum, D.de ſeruitut.l.4.§. Opus. D.de alienat.iudic. mut. cauſ. fact.l.Venditor, 13.in princip. D. cōmun. prædior.l.1.§. Si hæredi. & ibi Doct. D.ad Trebell.l. Eum cui. C.de actionib. & obligat. l. Non aduerſus, C.ſi cert.pet. l. Ea lege, C.de condict. ob cauſ.l.Dolus, C.de reſcind.vendit. l. Cum precibus, C.de rer. permut. Roderic.Xuar.in l.Poſt rem iudicatam, in declarat.legis Regni, ampliat. 8.§.*Q*uelas cumplades, n. 1. & ibid. eius Addit.Ioan. Baptiſt. Aſini. in praxi iudicior. §. 31.c.2.verſ.Tertió limitatur, n. 2. Surd.deciſ.52. nu.3 deciſ.173. num.9.& deciſ.236.num.8.& de aliment.tit.8.priuileg.48.num.3 & priuileg.51. nu.2. & conſ. 4. num.33.Cardin.Seraph.Rot.Roman.deciſ.168.num. 1. & deciſ. 529.num.1.Mari. Antonin. var. lib.2.reſolut.fin.caſu 42.verſ.Et licét, Statil.Pacif.deciſ.178. nu. 21.&22.*poſt ſuum tractat.* de Saluian.interdict.Antonin.de Amato, reſolut.13.n.17.

Limita in ſingulari, vel tertio poſſeſſore rei litigioſæ, ex l. fin. & ibi Bart. C.de litigioſ. Roderic. Xuar.vbi ſup.nu.5. *Quia de re conſile* Couarru.practic.q.cap.15.n.6. & Farinac. *& ab eo relatos*, Fragment.crim.p.2.lit. L.nume.284 & ſeqq. 71.

ACTIO *perſonalis competens* 72.

reſpec

reſpectu rei, tollitur re perempta, l. 4. in fin. C. de iure emphyt. l. Tiriç textores, § fin. D. de legat. 1 l. In nauæ Sauphei, D. locat. l. Si ex legati, D. de verbor. obligat. § Si res legata, inſtitu. de legat. Anton. Gomez variar. tom. 2. c. 3. n. 18. *cum notatis infra*, lit. D. n. 19.

73. *Limita mora interueniente, quia etiam re perempta, remanet actio*, l. Si ſeruum, 1. reſp. D. de verbor. oblig. l. Cum res, §. 1. D. de legat. 1. gloſ. in d. §. Si res legata, verb. ſine facto, & ibid. Addit.

74. ACTIO *inanis eſt, quam inopia debitoris excludit*, l. Nam is, 6. D. de dolo malo, l. Titius 76. vbi gloſ. & Doct. D. de procurat. cap. Olim, el 1. in ordine 16. de reſtit. ſpolia. *eleganter* Valer. Mart lib. 2. epigram. 3. ad Sextum.

Sexte nil debes, nil debes Sexte fatemur,
Debet enim, ſiquis ſoluere Sexte poteſt.

Et diximus Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. part. 1. q. 45. numer. 6. Ioann. Mar. Bellet. diſquſit. clerical. p. 1. tit. de Clerico debitore, §. 1. num. 3 pag. mihi 415.

75. ACTIONEM *nemo conſequitur de improbitate ſua*, l. Itaq; fullo, 12. D. de furt. c. Si ad peccatum, vbi gloſ. verb. Cum quæritur 22. q. 4 *iunctis notatis infra* lit. M. n. 16.

ACTIONEM *habens, rem habere dicitur*, l. Rem in bonis, D. de adquir. rer. domin. l. Qui actionem, D. de reg. iur. l. Id apud ſe, 143. D. de verb. ſignif. Menoch. conſ. 77. n. 17. Steph. Grat. diſcep. forenſ. cap. 136. n. 5. Ioan. Franciſ. Leo in theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 4. cap. 1. n. 3. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſ. deciſ. 214. nu. 291. edit. 1. & reſolut. 193. num. 5. edit. 2. Bertazol. de clauſul. inſtrument. clauſul. 27. gloſ. 6. num. 3. & in repet. l. Si quis maior. C. de tranſact. n. 612. cum ſeqq. Rot. Roman. Diuerſor. 1. part. deciſ. 581. Ioan. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignorant. cent. 1. diſtinct. 4. nu. 18. 76.

ACTIONEM *non habere, vel habere inutilem, paria ſunt*, Anto. Monach. Bonon. deciſ. 54. num. 12. *Et generaliter, non habere, vel habere inutile, paria eſſe, probant iura adducta* ſupra proximè, num 74. & lit. H. num. 3. 77

ACTIONES *ſuas remittentibus non eſt dandus ad eas regreſſus*, l. Quæritur, §. ſi venditor, D. de edilit. edict. l. fin. D. de remiſſ. pignor. 78

pignor. §. Si quis itaq; inſti. de bonor. poſſeſ. cap. Ex trãſmiſſa, de renunciat. cap. Ex ore, de priuileg. cap. Quã periculoſum. 6. q. 1. Couar. variar. lib. 2. cap. 4. nu. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. nu. 119. Surd. deciſ. 231. nu. 13. Flamin. de reſignat. lib. 1. quæſt. 13. nu. 8. Thom. de Thomas. & regul. 272. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 104. num. 14. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 91. num. 7.

79. ACTIONE *ſine nemo in iudicio experitur, nec aliũ cogere poteſt*, l. Si pupilli, §. Videamus. D. de negot. geſt. l. Quoties, §. Si temporali, D. de adminiſtr. tutor. Gomez tom. 2. variar. cap. 11. nu. 24. Paz in praxi, tom. 3. in initio, num. 5. Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 189. num. 2. Anton. Monach. Florent. deciſ. 70. nu. 20. Cardin. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 649. num. 1. Mari. Antonin. variar. lib. 3. reſolut. 41. num. 2. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 109. *vbi* num. 29. *ampliat in tantum, vt iudex agentẽ ſine actio-*

80. *ne, etiam parte non opponente, repellat, immò & ſi pars conſentiret, quando omnino deficit actio, ex* Alex. conſil. 136. nu. 9. lib. 2. Crauet. conſil. 191. in princip. *cum alijs, plenè* Menoch. de arbitr. quæſt. 16. per tot. Decian. cõſ. 2. num. 47. lib. 1. Aldouin. conſ. 18. num. 23. & conſ. 29. numer. 15. Merlin. deciſ. 24. nu. 1. Peregri. conſil. 53. num. 30. lib. 1. Mari. Giurb. in cõſuetud. Senat. Meſſan. cap. 7. gloſ. 10. num. 1. & ſeq. & deciſ. 17. num. 14. & deciſ. 71. nu. 2. Vincent. Carot. ſingul. 17.

Limita, quando ſubeſt ſpes, quòd ex facto de præterito actio orietur, gloſ. in l. Nõ poteſt, D. de iudic. Alex. conſil. 78. in fin. lib. 1. conſil. 177. in fin. lib. 2. & conſil. 44. nu. 3. lib. 3. Boer. deciſ. 16. num. 30. Surd. deciſ. 6. num. 1. & deciſ. 44. nu. 22. Coſta de retrotract. caſu 2. cap. 8. nu. 14. & caſu 30. cap. 8. n. 10. *alios referens* Giurb. d. deciſ. 17. nu. 2. *amplians id* num. 8. *etiam ad pœnam inducendam*. 81.

ACTOR *forum rei ſequi debet*, l. In criminali, C. de iuriſd. omn. iudic. & l. Iuris ordinem, C. eod. tit. cap. Sanè, cap. Cum ſit generale, capit. Si Clericus, de foro compet. l. 32. tit. 2. part. 3. l. 8. & 9. tit. 3. lib. 4. nouæ Reg. collect. Ordinatio Regia Luſitanor. lib. 3. titul. 11. in princip. Brunor. à Sole in locis communib. verb. 82.

Actor.

Actor.2. Anton. Oliban. de iure fiſci, cap. 11. nu. 12. pag. 201. Gutier. de iuram. confirmat. p. 3. capit. 12. à num. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Actor, nu. 5. Ioſeph. Seſſa de inhibit, cap. 8. §. 3. nu. 7. & cap. 26. n. 3. Caſtill. controuerſ. lib. 3. cap. 25. nu. 8. Franc. Molin. de brachio ſecul. cap. 35. numer. 2. Ioann. Franc. Leo, in theſaur. fori Eccleſiaſt. part. 2. capit. 4. numer. 18 Petr. Barboſ. in l. Hæres abſens, §. proinde, à numer. 8. cum ſequent. D. de iudic. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 15. num. 1. Aloyſ. Ricci. in collect. decis. p. 5. collect. 1930. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 122. Cardin. Seraphin Rot. Roman. deciſ. 1018, n. 1. Thom. de Thomaſ. regul. 9. Nos in tractat. de priuileg. pauper. & miſerab perſon. q. 52. n. 1.

83. & ſeq. p. 1. *Vbi miſerabiliũ* † *perſonarum fauore regulam hanc limitamus*, à n. 13 cum ſeq. *Ibiq. an limitatio hæc non ſolum quoad ſeculare forũ, ſed etiam quoad Eccleſiaſticũ procedat; vt nempe miſerabilibus perſonis ſecularibus aduerſarios ſuos ſeculares etiã ad Eccleſiaſticũ (adhuc hodie* lege Regia 10. tit. 1, lib. 4. nouæ collect. *ſtante) trahere liceat, pleniſſime diſcutimus.*

Intellige etiam regulam hanc in 84.
actione perſonali procedere, nõ vero in reali. Vbi enim res ſita eſt, licet alibi forum, domiciliũvé ſortiatur, reſpondere, ſeque defendere debet reus, l. fin. C. vbi in rem actio, d. cap. Sané, § fin. de foro compet. dict. l. 32. tit. part. 3. Thom. de Thomaſ. dict. regul. 9. *explicat eleganter* Barboſ. in dict. l, Hæres abſens, §. Proinde, artic. de foro ratione rei ſitæ.

Limita deinde in caſu legis Dif 85.
famari, C. de ingen. & manũ, & l. Si contendat, D. de fideiuſſor. *in quarum ſpecie actor rei forum non ſequitur, communem dicit* Couar. variar. lib. 1. cap. 18. num. 3. & ſeq. Marta, deciſ. ſiuê voto 95. num 4. & 5. Alex. Trẽtac. variar. reſolut. lib. 1 tit. de diffamationibus, reſolut. 1. num. 6.

Limita præterea quando ſponſa 86.
pro dirimẽdis ſponſalibus agit, quia non coram iudice ſponſi, ſed coram ſuo aget, ita Marta, vbi proximè, num. 6. *apud quem* tribus ſeq. numer. *tres alias regulæ huic limitationes, ſeu intellectus vide.*

Limita denique, quãdo ſunt plu 87.
res rei eiuſdẽ cauſæ, & ad idẽ agitur, qui etſi diuerſis ſint iuriſdictionibus

Digitized by Google

nibus ſubiecti, diuerſiſq; iudices ſortiantur, corã ipſorũ vno, ſuperiore mediato, cõueniri, trahiq; poterũt, ne continentia cauſæ diuidatur, ex l. Nulli, C. de iudic. cap. 2. de cauſ. poſſeſ. & propriet. & vtrobique DD *laté* Capit. deciſ. 122. & 123. Artaman. obſeru. 7. tit. de iudic. lib. 2. Minſing. obſeru. 4. cent. 1.

88. ACTORE *nõ probante, reus abſoluitur*, l. Extat. 25. D. de iureiſ. l. vlt. C. de reiuendi. l. Qui accuſare, C. de edend. l. Actor, 23. C. de probat. l. 1. C. de alien. iudic. mut. cauſ. fact. §. Retinẽdæ, inſt. de interdict. c. vlt. 6. q. 5. c. Cum Eccleſia, de cauſ. poſ. & propriet. c. vlt. §. Sanê, de iur. iur. c. vnic. in princip. vt Eccleſiaſt. benef. c. Inter dilectos, de fide inſtrum. c. fin. de iur. iur. l. 1. tit. 14. p. 3. Dueñ. regul. 22. Hipol. ſingul. 169. & ſeq. & in l. Vnius, §. In ea cauſa, n. 3. & 4. D. de quæſt. Hieronym. de Mont. de fini. regund. c. 48. à n. 1. Couar. var. lib. 1. c. 1. n. 8. Clar. in pract. crim. lib. 5. §. fin q. 66. n. 1. *relati ab* Alfan. collect. 102. Garc. Falcon. regul. 7 *plures alios refert* Cened ad Decret. collect. 125. nu. 1. *quibus adde* Menoch. de arbitr. caſ. 98. nu. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 36. Surd. de aliment. tit. 9 q. 12. num, 7. cũ ſeq & conſ. 328. nu. 1. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 27. num. 1. Flores Diaz ad Gamm. deciſ. 36 num. 1. Flamin. de reſignat. lib. 11, q. 14. nu. 10. & de confident. q. 63. nu 23. Alex. Trentac. var. lib. 2. tit. de probat. reſolut. 2. nu. 1. & num. 16. Cardoſ. in praxi iudicũ, & aduocator. verb. Actor, n. 4. Ioann. Franc. Leo in theſaur. for. Eccleſiaſt. p. 3. cap. 7. nu. 108. Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 217. nu, 4. Aloyſ. Ricci. deciſ. cur. Archiep. Neapol. p. 1. deciſ. 71. n. 8. & deciſ. 211. n. 6. Anton. Monac. deciſ. Lucenſ. 33. num. 46. Cardin. Seraph. deciſ. 1422. num. 15. Thom. de Thomaſet. reg. 11. Aldou. conſ. 60. n. 12. & conſ. 61. nu. 6. Donel. in cõmẽt. iur. ciuil. lib. 19, cap. 15, col. 1, & lib. 20. cap. 2. col. fin. Farin. in praxi crimin. q. 4. n 28. Mari. Anton n. variar. li. 3. reſolut. 1, n. 5. & reſolut. 37 n. 6. Rot. Rom. apud Farin. deciſ. 409, n. 6. tom. 1. part. 1. Mẽdez à Caſtro in praxi Luſitan. lib, 5. cap. 1, nu. 95. Cardin. Tuſch, to, 1, lit. A, concluſ. 117. *A probatione enim pendet victoria*, Surd. deciſ. 36. numer. 12. *A perſonaque actoris metiendum ius eſt*, idem Surd.

de ali-

Digitized by Google

de aliment.tit.6.q.4.num.9.

86. *Extende regulam, etſi de non iure rei conſtet, nihilq́ omnino probet, aut etiam prædo ſit reus*, Cardin. Tuſch. dict. concluſ. 117. nu. 10. Mari. Antonin. dict. loco, nu. 6. Paul. Æmil. Veral. deciſ. 11. n. 1. & 2. p. 1. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. par. 2. tit. 2. num. 28. Rota Bonon. deciſ. 98. nu. 57. & deciſ. 104. nu. 41. in cógeſtis à Fontaſ. & Gipſio, Mago deciſ. Lucenſ. 8. in fin. Ricci. collect. 459. verſic. Amplia 1. p. 2. Antoni. Monach. deciſ. Lucenſ. 25. nu. 1. Maſcard. de probat. cócluſ. 36. num. 24. & 31. Crauet. conſil. 104. num. 18. & conſil. 177. numer. 1. *Et dum actor contra reum non probat, calū-*

90. *niare videtur*, l. 1. §. Incidit, D. ad S.C. Turpil. Bart. in leg. Non ignorat, nu. 1. C. de fruct. & liti. expéſ. Bal. in auth Generaliter, num. 13. verſic. Secundo quæritur, C. de Epiſcop. & Cleric. *alijs relatis*, Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. 2. p. tit. 2. nu. 17.

91. *Amplia regulam, etſi reus onus probādi in ſe aſſumeret*, Deci. cóſ. 517. num. 5. Marſi. in rubr. de probat. nu. 458. Caſan. Conſil. 58. nu. 10. Maſcard. de probat. lib. 1. cócl. 36. nu. 37. & ſeq. Camil. Borrel. d. loco, nu. 25. Magon. deciſ. Lucenſ. 11. nu. 13. Cæſar Manēt. deciſ. 69. num. 8. Barzi. deciſ. 47. num. 16. Oſac. deciſ. 144 nu. 16. Ioſeph. Ludo. deciſ. Lucēſ. 11. nu. 13. Triuis deciſ. 4. nu. 30. lib. 1. Burſat. conſ. 367. nu. 7. lib. 4. Sebaſt. Gazin. de defēſ. reor. defēſ. 28. c. 2. nu. 3. & defenſ. 39. c. 1. n. 6. verſ. Immó etiam ſi reus.

Amplia, etiamſi fiſcus agat, vel accuſet, Iul. Clar. in pract. §. fin. q. 62. nu. 1. Maſcard. de probat. cō-cluſ. 36. nu. 1. Rolād. á Vall. cōſ. 90. nu. 3. lib. 3. Decian. reſp. 48. nu 1. lib. 3. Surd. conſ. 326. nu. 1. Burſat. conſil. 439. nu. 2. & ſeq. & conſ. 445. nu. 2. & ſeq. lib. 4. 92.

Amplia, etiamſi actor perſona inſignis, & valde honeſta, reus veró malæ ſit conditionis, & famæ, gloſ. fin. in fin. c. Sicut, de ſent. excō-mun. Dec. in l. Qui accuſare. nu. 11. C. de edend. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. p. 1. tit. 2. de probat. nu. 20. cum duob. ſeqq. 93.

Amplia, quia actore non probante, non tenetur reus iuramentum ab actore delatū admittere, Maſcard. d. concluſ. 36. n. 40. Roder. Xuar. in declar. l. 4. lib. 2. fori leg. tit. de iuramētis, á nu. 2. cū ſeq. & ibid. eius Addit. *alios referēs* lit. B. Vincent. 94.

cent. Carot. de iuram. litis, decii. q. 1. prin. n. 4. verſ. Cõtrariũ. *Limitãs id, n. 5. niſi pro actore ſit præſumptio.*

95. *Et an actore non probante, ab obſeruatione iudicij tantũ, vel diffinitiuè ſit abſoluẽdus reus? vide* Maſcard. d. cõcl. 36. n. 58. Alex. Trẽtac var. reſol. lib. 2. tit. de probat. reſol. 2. per tot. *præcipuè*, n. 16. cũ ſeq. *qui magiſtraliter loquitur*, Ioſeph de Seſ. deciſ. 217. Rota Genuenſ. deciſ. 43. n. 2. & deciſ. 145. n. 3. Frãc. Marli. deciſ. Luccẽſ. 67. n. 13 Barzi. deciſ. 42. n. 9. 10. & 11. & deciſ. 113. n. 8. & deciſ. 122. n. 7. Borrel. d. tit. 2. n. 18. Hienony. Marilian deciſ. 5. Farinac. in praxi crimin. q. 4. num. 27.

96. *An autẽ in beneficialibus regula hæc procedat? vide* Gõçal. ad reg. 8. Cãcel. gloſ. 11. nu. 19. & 30. & Camil. Borre. d. p. 2. tit. 2. n. 24.

97. ACTORE *non probante, obtinet is qui poſſidet*, l. 1. C. de alien. iud. mut. cauſa fact. §. Retinendæ, inſt. de interd Surd. de alim. tit. quæſt. 12. num. 7.

98. ACTORI *onus incumbit probandi, notatur infra* hac eadẽ lit. num. 199.

99. ACTORI *non licet, quod reo denegatur*, c. 1. 4. q. 4. c. Non licet actori, 32. de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomas. regul. 204. Scacc. de appel. q. 18. limit. 7. nu. 23. Sebaſt. de Medic. de regul. iuris, regul. 6. ampliat. 1. pag. mihi 393. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A, concluſ. 119. *vbi* nu. 2. *ampliat in caſu conuerſo.* † *Nam à pari procedunt actor, & reus, iuxta regul.* 100
text. in c. 2 de mut. petit. l. vlt. C. de fruct. & lit. expenſ. *& qua latè proſequitur* Valaſc. conſult. 25. per tot. Anton. Gabr. commun. opinion. lib. 3. tit. de clauſul. concluſ. 1. à num. 66. *Et ſunt correlatiua* † *actor, & reus*, Bap- 101
tiſt. de Sanct. Blaſ. in tractat. de correlatiu. num. 13. verſ. Trigeſimo ſecundo, Mari. Antonin. variar. reſolut. lib. 3. reſolut. 9. n. 3. *Nec debent ad imparia* † *iudicari*, 102
Hieronym. Gigas de crimin. læſæ Maieſt. cap. quomodo, & per quos crim. læſæ Maieſtat. prob. quæſt. 17. num. 2.

Limita, & intellige regulam hãc 103
ex traditis per Cardinal. Tuſch. dict. lit. A, cõcluſion 119. & 120. & per Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 44. numer. 16. *vbi intelligit, æqualiter actorem, & reum tractandum in medio cauſæ, quoad initium enim differunt,*

Digitized by Google

Pontan. de ſpol. lib. 2. capit. 1. num. 49. *& per notata infrá* lit. R. num. 56.

104 ACTOR, *& reus idem eſſe non poteſt*, capit. Nullus, 4. q. 4. AEgid. Bellam. de permut. beneſic. p. 8. quæſt. 1. num. 2.

105 *Limita ex* text. in l. In tribus. *D.* de iudic. & in l. Iudicium, §. 1. D. fin. regund. *& ex latè traditis per* Cardin. Tuſch. lit. A concluſ. 118. per tot. *& per* Herman. Baren. de formand. libell. libell. 71. num. 2.

106 *Limita etiam in caſu* leg. Diffamari, C. de ingen. & manum. Marta deciſ. 95. nu. 3. Alex. Trentac. var. reſolut. lib. 1. tit. de diffamationibus, reſolut. 1. num. 16.

107 ACTVM *nil dicitur, cũ aliquid ſupereſt agendum*, l. Cum Syllanianum, vbi Iaſ. nu. 3. C. de his quib. vt indign. l. pen. C. ad Syllan. l. Titia, *D.* de verbor. oblig. *facit* cap. Cum ſuper, de offic. delegat. Hippol. conſ. 122. n. 15. Flamin. de reſignat. lib. 8. q. 8. n. 42. & 97. Anto. Monach. Lucẽſ. deciſ. 25. nu. 7. & Florent. deciſ. 19. num. 5. & Bonon. deciſ. 28. n. 22. Girond. de priuileg. ſeu exemp. explicat. num. 1133. Sebaſt. de Medic. de regul. iur. regul. 5. limit. 2. pagin. mihi 219. *nouiſſimè* Ioann. Aloyſ. Ricci. part. 7. collection. 2497. verſicul. Pro vt factum, ex l. Si oleum. §. fin. & l. ſequent. D. de dol. l. In rebus, §. Poſſunt, D. commod. & l. Res, D. de contrahen. empt. Thom. de Thomaſ. regul. 199. *vbi procedere aſſerit*, † *quando quod ſupereſt eſſentiale eſt, ſecus ſi accidentale, paruique momenti. Quibus adde tradita infra* lit. F. numer. 63. cum duobus ſequentib. 10

ACTVM *qui gerit magis in dubio vt valeat, quám vt pereat velle præſumitur*, l. Quoties, D. de verbor. obligat. l. Quoties, D. de reb. dub. l. Quoties, D. de regul. iur. l. 3. D. de milit. teſtam. Alciat. de præſũpt. regul. 3. præſumpt. 34. Vanti. de nullit. in princ. num. 24. Cardin. Mantic. de cõiectur. vltim. vol. lib. 2. tit. 15. â num. 2. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Actus 10. Menoch. de arbitr. caſu 223 nu. 27. & de præſumpt. lib. 1. q. 6. nu. 5. Gutierr. Canonic. lib. 1. cap. 2. nu. 4. *cum alijs adductis* hac ead. lit. num. 166. 10

ACTVM *faciens legibus de illo loquentibus ſe cenſetur aſtringere,* 110

Natt.

Digitized by Google

Natt.conſil.49. num. 22.Becci. conſil.35.nu.11.Surd.cõſ. 347. nu.24. *Et præſumitur factus ſecũ-
111 *dum quoduis ✝ diſponit*,cap. Ex literis,de conſtit.cap.Sedes,de reſcript.c. Venìẽtes, de iure iurãd. Surd.conſ.198.num.15.

112 ACTVM *fruſtratoriũ nemo præſumitur facere*,l.1. in fin. D. ad munic.l.vnic.C.de theſaur. lib. 10.Surd.cõſ.307.nu. 15. *iunctis adductis* lit. F. num. 181. *Actus*
113 *enim fruſtratorios ✝ lex aborret*,l. Hæc ſtipulatio,D.vt legator.ſeu fideicommiſſ. nom. cauc. Surd. deciſ.260.nu.1.cum ſeqq. & deciſ.276.num.4.cum ſeqq. & cõſ. 345.num.18.

114 ACTVM *celebrare & ei cõſentire,paria ſunt*,l.Verum,& l. Seq. D.ad leg.Pompei.de parrac.Tiraq.de retract.lignag.§.1.gloſ.9. verſ.Præterea tex.& de iure primog.q. 26. verſ. Tertio limita, Cardin.Mantic.de tacit.& ambig.conuent. lib.4.tit.2.à n.12. Melch.Phæb.deciſ.Luſ.60.n.3.

115 *Limita in eo,qui actum contradicere non poteſt, qui actui conſentiẽdo,ſibi non præiudicat,nec ſe obligat*,Bart.in l.Lucius in fin.D.de adminiſtrat.tut.in l.Caius,C.de pignorat.act.& in l.Si cũ dotem, num.7.D.ſolut.matrim. Alex. conſ.131.num. 4. lib. 2. Tiraq. de retract. conſang.§.1.gloſ.9. num.149.Decian.conſ. 107.nu. 7.& 8.lib.3.

Vnde alienare qui non poteſt de 116
iure,nec alienationi conſentire,l.3. C. ſi aduerſ. donat. Bart. conſ. 70.num.1.lib.1.Roland.conſ.15. nu,30.lib.1.Tiraq.ad leg.Cõnu. gloſ.8.nu.147. Cald. de reſolut. emphyt.cap.5.n.40.*Nec expreſſè*,l.Cum quis poſsit, 126. §.Cui autem donare,D. de regul. iur. *Nec tacitè,cum alienare videatur*, l. Alienationis verbum, 28. D. de verbor. ſignif. Natta conſ. 571,nu.11.Nos de priuileg.pauper.& miſerab.perſon.p.1.q.22. num.31.& infrà hac ead.lit.numer.218.

ACTVM *non celebrare,vel minus ritè celebrare paria ſunt*, Portol.de conſort.cap.19.nu.8. *Quæ* 117
enim non ritè fiunt,✝ pro non factis 118
habẽtur,l.2.C de ſucceſ. edict.l. Quoties, D.qui ſatiſd.cog.Hippol.in l.De vnoquoque,nu.120. D.de re iud.& ſingul.431.Tiraq. de retract.lin.§.1.gloſ.10.num. 31.Natta conſ.404.nu.54.Surd. conſ.135.num.36.

ACTVS *ſine ſubſtantia ne-* 119

 quit

Pontan. de ſpol. lib. 2. capit. 1. num. 49. *& per notata infrá* lit. R. num. 56.

104 ACTOR, *& reus idem eſſe non poteſt*, capit. Nullus, 4. q. 4. AEgid. Bellam. de permut. beneſic. p. 8. quæſt. 1. num. 2.

105 *Limita ex* text. in l. In tribus. *D.* de iudic. & in l. Iudicium, §. 1. D. fin. regund. *& ex latè traditis per* Cardin. Tuſch. lit. A concluſ. 118. per tot. *& per* Herman. Barren. de formand. libell. libell. 71. num. 2.

106 *Limita etiam in caſu* leg. Diffamari, C. de ingen. & manum. Marta deciſ. 95. nu. 3. Alex. Trentac. var. reſolut. lib. 1. tit. de diffamationibus, reſolut. 1. num. 16.

107 ACTVM *nil dicitur, cũ aliquid ſupereſt agendum*, l. Cum Syllanianum, vbi Iaſ. nu. 3. C. de his quib. vt indign. l. pen. C. ad Syllan. l. Titia, *D.* de verbor. oblig. *facit* cap. Cum ſuper, de offic. delegat. Hippol. conſ. 122. n. 15. Flamin. de reſignat. lib. 8. q. 8. n. 42. & 97. Anto. Monach. Luceſ. deciſ 25. nu. 7. & Florent. deciſ. 19. num 5. & Bonon. deciſ. 28. n. 22. Girond. de priuileg. ſeu exemp. explicat. num. 1133. Sebaſt. de Medic. de regul. iur. regul. 5. limit. 2. pagin. mihi 219. *nouiſſimè* Ioann. Aloyſ. Ricci. part. 7. collection. 2497. verſicul. Pro vt factum, ex l. Si oleum. §. fin. & l. ſequent. D. de dol. l. In rebus, §. Poſſunt, D. commod. & l Res, D. de contrahen. empt. Thom. de Thomaſ. regul. 199. *vbi procedere aſſerit*, † *quando* 108
quod ſupereſt eſſentiale eſt, ſecus ſi accidentale, paruique momenti. Quibus adde tradita infra lit. F. numer. 63. cum duobus ſequentib.

109 ACTVM *qui gerit magis in dubio vt valeat, quàm vt pereat velle præſumitur*, l. Quoties, D. de verbor. obligat. l. Quoties, D. de reb. dub. l. Quoties, D. de regul. iur. l. 3. D. de milit. teſtam. Alciat. de præſũpt. regul. 3. præſumpt. 34. Vanti. de nullit. in princ. num. 24. Cardin. Mantic. de cõiectur. vltim. vol. lib. 2. tit. 15. à num. 1. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Actus 10. Menoch. de arbitr. caſu 223 nu. 27. & de præſumpt. lib. 1. q. 6. nu. 5. Gutierr. Canonic. lib. 1. cap. 2. nu. 4. *cum alijs adductis* hac ead. lit. num. 166.

110 ACTVM *faciens legibus de illo loquentibus ſe cenſetur aſtringere*, Natt.

Natt.conſil.49. num.22.Becci. conſil.37.nu.11.Surd.cōſ.347. nu.24. *Et præſumitur factus ſecū-*
111 *dum quoduis* † *diſponit*, cap. Ex literis, de conſtit. cap. Sedes, de reſcript. c. Ventētes, de iure iurād. Surd.conſ.198.num.15.

112 ACTVM *fruſtratoriū nemo præſumitur facere*, l.1. in fin. D. admunic. l. vnic. C. de theſaur. lib. 10. Surd. cōſ. 307. nu. 15. *iunctis adductis* lit. F. num. 181. *Actus*
113 *enim fruſtratorios* † *lex abhorret*, l. Hæc ſtipulatio, D. vt legator. ſeu fideicommiſſ. nom. cauc. Surd. deciſ. 260. nu. 1. cum ſeqq. & deciſ. 276. num. 4. cum ſeqq. & cōſ. 345. num. 18.

114 ACTVM *celebrare & ei cōſentire, paria ſunt*, l. Vtrum, & l. Seq. D. ad leg. Pompei. de parrac. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. verſ. Præterea tex. & de iure primog. q. 26. verſ. Tertio limita, Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 2. à n. 12. Melch. Phæb. deciſ. Luſ. 60. n. 3.

115 *Limita in eo, qui actum contradicere non poteſt, qui actui conſentiēdo, ſibi non præiudicat, nec ſe obligat*, Bart. in l. Lucius in fin. D. de adminiſtrat. tut. in l. Caius, C. de pignorat. act. & in l. Si cū dotem, num. 7. D. ſolut. matrim. Alex. conſ. 131. num. 4. lib. 2. Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 9. num. 149. Decian. conſ. 107. nu. 7. & 8. lib. 3.

Vnde alienare qui non poteſt de iure, nec alienationi conſentire, l. 3. C. ſi aduerſ. donat. Bart. conſ. 70. num. 1. lib. 1. Roland. conſ. 15. nu. 30. lib. 1. Tiraq. ad leg. Cōnu. glo. 8. nu. 147. Cald. de reſolut. emphyt. cap. 5. n. 40. *Nec expreſſè*, l. Cum quis poſsit, 126. §. Cui autem donare, D. de regul. iur. *Nec tacitè, cum alienare videatur*, l. Alienationis verbum, 28. D. de verbor. ſignif. Natta conſ. 571. nu. 11. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 22. num. 31. & infrà hac ead. lit. numer. 218. 116

ACTVM *non celebrare, vel minus ritè celebrare paria ſunt*, Portol. de conſort. cap. 19. nu. 8. *Quæ* 117
enim non ritè fiunt, † *pro non factis* 118
habētur, l. 2. C de ſucceſ. edict. l. Quoties, D. qui ſatiſd. cog. Hippol. in l. De vnoquoque, nu. 120. D. de re iud. & ſingul. 431. Tiraq. de retract. lin. §. 1. gloſ. 10. num. 31. Natta conſ. 404. nu. 54. Surd. conſ. 135. num. 36.

A C T V S *ſine ſubſtantia ne-* 119

quit ſubſiſtere, l. Cũ hi, §. Prætor ait, D. de tranſact. l. Cum precario, D. de precar. cap. Tua nos, de ſponſal. Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 26. nu. 106. *Neq.*
120 *conſiſtere ſine ſua † materia poteſt*, l. Neque emptio, D. de contrah. empt.
121 ACTVS *omnis à fine iudicatur*, l. Verũ, D. de furt. l. Si is qui in aliena, verſ. Nemo enim, D. de adquir. rer. dom. l. Rem non nouam, C. de iudic. *Omne enim agẽs*
122 *propter finẽ † agit, & ad eum principalis intentio dirigitur*, l. 1. D. ſolut. matrimon. l. Eam quam, vbi Bald. in princip. C. de fideicommiſ. *Nanq. fruſtratorius eſt actus,*
123 *qui non aſſequitur † finem ſuum*, l. Verbis, D. de vulg. & pupil. *Plura nos*, in tractatu, *quem* de principio, medio, & fine, cuius virtutis, & quod eo tum inſpiciẽdum, pene iam confecimus.
124 ACTVS *à ſubiecto ſuam capiũt denominationem*, l. Verum, D. de furt. cap. Cum volũtate, in princip. de ſent. excomm. D. Thom. 1. 2. q. 18. art. 6. in corpore ad fin. & q. 1. art. 3. *& ſecundum ſui ſubiecti naturam regulantur*, l. Eius, D. de operis libertor.
125 ACTVS, *& potentia ſimul eſſe non poſſunt*, *notatur infrà* lit. P. nu. 124.

ACTVS *agentium ſunt in patiẽte bene diſpoſito*, l. 1. C. de hæredib. inſtit. l. in omnibus, 2. D. de actionib. & oblig. l. Si ergo, D. ſi cert. per. 126

ACTVS *extrinſecus intrinſecum animum probat*, l. Ei qui, D. de tutor. & curat. Nicola. Intrigliol. deciſ. 40. nu. 76. & 77. lib. 1. *iunctis infra proxime*, num. 154. & 155. *& dicemus* lit. E, verb. Exteriora. 127

ACTVS *ſemper ſecundũ naturam rei, de qua agitur, intelligi debet*, l. Inſulã, D. de preſcript. verb. l. Damni infecti, D. de damn. infect. l. Si vno, D. locat. *iunctis infra notatis*, lit. V. nu. 27. 128

ACTVS *corruit omiſſi forma legis*, l. Cũ hi, §. ſi Prætor, D. de trãſact. l. Traditionibus, C. de pact. regul. Quæ contra, de regul. iur. lib. 6. cap. Cũ dilecta de reſcrip. cap. Quia propter, de elect. cap. 1. de reb. Eccleſ. nõ alien. lib. 6. Euerar. in topic. legal. loco 53. Rebuff. in tract. de pacific. poſſeſſor. n. 155. Surd. deciſ. 268. nu. 8. Cald. Pereir. de poteſt. eligẽd. c. 7. n. 13. Valaſc. cõſult. 103. n. 3. & cõſult. 133. n. 4. Ioſeph. de Seſſe 129

deciſ.

decif.30.nu. 10.Ferrer.in conſt. Cathalog.gloſ. 1.nu. 350. Mari. Antoni.variar.lib.1.reſolut. 26. nu.3.& lib.2.reſolut. 47. nu.17. Ioan. Franc.Leo in theſaur.fori Eccleſiaſt.par.2.cap.4. num.21. & part.4.cap.2.nu.104. Anton. Monach.deciſ.Lucenſ.53.num. 35.Eſcobar de ratiocin.cap.11. num.19. *Infinitos refert* Farinac. in praxi crimin.part.4.conſ.65. in addit.lit.D.

130 *Intellige, etiam ſi omittatur in minimo,* Andr. Tiraq. de retract. conuention.§.4.gloſ.6.n.31.*Procedit,*

131 *✝ quando omittitur forma eſſentialis, & neceſſaria, vt per* Tho. de Thomaſet.regul.213.

132 *Et paria ſunt aliquid fieri cōtra legem, vel non ſeruata forma legis,* authent.Qui res cum ibi not. C. de ſacroſ. Eccleſ. *Alia addimus* lit.F.à num.154.cum ſeqq.*præcipuè* num.160.

133 ACTVS *culpabilis, & pœna dignus, non eſt aliquo pramio legali afficiendus,* l.Siue 23.D. de negot. geſtis, l.Cōuenire, D.de pact.dota.cap.Ex parte, de conſuet. c. vlt.verſ.Cū generaliter, de præſcript.

134 ACTVS *agentium nunquam vltra eorum intentionem operantur,* l.Non omnis, D.ſi cert. pet.l.In agris, D. de adquir. rer. domin. Thom.de Thomaſet.in floribus legum, regul.13.Flamin.de confident.quæſt.27.nu.139.Gomez. tom.1.variar.cap.7.num.4. Cæſar Argel.de contradict. legiti. quæſt.10.nu. 36. Rota Roman. apud Farinac.deciſ.555.num.4. tom.2.part.1.Aloyſ.Ricci.in deciſ.Curiæ Archiepiſc. Neapolit. part.1.deciſ.75.nu. 22, & deciſ. 175.nu.10.Anton. Monach.deciſ.Lucenſ.14.num.41. Cardin. Seraphin.deciſ.890.num. 2. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom.5.capit.948.num.38.Paul. Durand.de condit.2.par.cap.1. num.57.Ouid.de Amic.de iure emphyt.quæſt.36.nu.3.& quæſt. 89.num.1. Antonini Ricciul.de iure perſonar.extra Eccleſ. gremi.exiſtent.lib.4.cap.65.nu.27. Cardinal.Tuſch.tom.1.lit.A, cōcluſ.125.*vbi*,num.12.*Limitat ad tollendum dolum, & abſurdum.*

Et actus quantumcumq. fauorabilis contra voluntatem agentis minime ſuſtinetur, l.Si idem ſeruus, D.de legat.2.l. Si cui pure, in fine princip. D. ad Trebel.l.Verbis, vbi DD.D.de vulgar. & pupil. 135

136 ACTVS *ſemper tribuitur ordinanti, & non exequenti*, l. Item eorum, §. Decuriones, D. quod cuiuſque vniuerſit. nomin. l. Vnum, §. 1. D. de legat. 2. l. 2. §. Omnia, C. de veter. iur. enuclead. §. Cumque hoc in proœm. inſtitut. capit. Super literis, de reſcript. cap. Cum aliquibus, eodem titul. libr. 6. Tuſchus, litera A, concluſ. 144. Mari. Antonin. variat. lib. 3. reſolution. 19. num. 5. Surd. de aliment. titul. 8. priuileg. 56. numer. 88. & priuileg. 65. numer. 47. & deciſion. 292, numer. 9. & conſil. 29. num. 3. & ſequent. & conſil. 250. nu. 22.

137 *Limita quando exequens facultatem diſponendi habet*, Surd. dict. conſil. 29. num. 18.

138 ACTVS *vitiatur, ſi deueniatur ad eum caſum, à quo incipere non poteſt*, l. Pro parte, 11. D. de ſeruiturib. l. Pluribus, §. Etſi placeat, D. de verbor. obligation. l. final. D. rer. amot. Surd. conſil. 211. num. 10.

139 *Limita in actu cõſumato*, l. Si gaudétius, C. de contrah. empt. l. In ſubſtitutione, D. de vulg. & pup. l. Si hæredi, D. ad Treb. l. Generaliter, C. de Epiſc. & Cleric. l. fin. C. de nupt. Tiraquel, in tract. ceſſante cauſa, limit. 11, num. 15. & limit. 12. nu. 1. & in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, nu. 23 & verb. Suſceperit liberos, n. 155 C. de reuoc. donat. Anton. Gom. in l. 6. Taur. nu. 11. in l. 40. nu. 22. in l. 48. num. 5. & variar. reſolut. 1. par. cap. 19. num. 14. Matienſ. in l. 1. gloſ. 4. num. 20. tit. 8. lib. 5. Recop. Mier. de Maiorat. par. 2. q. 6. num. 38. Ceball. cõmun. cõtra commun. q. 666. num. 10. & q. 729. num. 18. Surd. conſ. 116. n. 47. & conſ. 250. num. 24. Marta deciſ. 22. num. 2.

ACTVS *nõ valet, cuius effectus in tẽpus prohibitũ cõfertur*, l. Quod ſponſæ, C. de donat. ante nupt. 140
dicemuſq́, verb. Tempore habili.

ACTVS *ab eo caſu incipere non poteſt, quo finiri debet*, l. Vſumfructum. D. de vſufruct. legat. 141

ACTVS, *vel diſpoſitio in dubio ſecundum qualitatem perſonæ proferentis intelligi debet*, l. Plenum, §. Equitij, D. de vſu, & habit. & ibi gloſ. & DD. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volũt. lib. 6. tit. 11. à princip. 142

ACTVS *à principio nullus, nullũ producit effectũ*, l. 4. §. condemnatum, D. de re iudic. cap. Ad præſentiam, de appellat. Aloy. Ricci. in 143

ci. in praxi fori Eccleſiaſt. deciſ. 250. num. 2. in 1. edit. & reſolut. 219. num. 2. in 2. edit. Cardinal. Tuſch. lit. A, concluſ. 139. *Et actus nullus* ✝ *nomen actus non meretur*, l. Statutis, C. de ſenté. ex pericul. recit. l. Sicut, D. de operib. libert. Marſil. conſ. 89. num. 3. cũ ſequétib. Cota in memorabilib. verb. Actus nullus, & verb. Vidua, Nauarr. in capit. Cum contingat, de reſcript. rem. 3. nu. 2. Vrſil. ad Afflict. deciſ. [illegible]. nu. 19. & 20. *iungeque dicta*, verb. Nullum quod eſt. *Et actus ipſo iure nullus, conualeſcere non poteſt*, Cardin. Seraphin. Rota Rom. deciſ. 229. num. 2. *iunctis dictis*, verb. Nullum ab initio.

144

145 ACTVS *ſimpliciter geſtus, eo modo, quo debuit factus cenſetur*, l. Gallus, §. Quidam rectè, D. de liber. & poſthum. l. Si hæreditas, §. Seruus alienus, D. de teſtament. tutel.

146 ACTVS *indifferens in meliorem partem accipi debet*, l. Cum creditor, D. de furt. capit. Sto. te miſericordes. de regul. iur. in Decret.

147 ACTVS *iudicialis potentior eſt extraiudiciali*, l. Pacta nouiſsima, C. de pact. *& faciunt dicta ſupra* hac ead. lit. num. 61.

ACTVS *naturalis efficacior, potentiorq́; eſt violento*, Bart. in l. Et per ius iurandum, §. Qui ita, D. de acceptil. 148

ACTVS, *qui ſequitur, intentionem præcedentem declarat*, l. Si hi qui, C. de adulter. §. Pauonum, inſtit. de rer. diuiſ. Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 257. C. de reuoc. donat. Surd. deciſ. 326. nu. 85. Flamin. de reſignat. lib. 7. quæſt. 1. num. 72. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 58. num. 25. & ſeq. *vbi etiam aſſerit, ſecundum actum à primo recipere declarationẽ. Et actus ſemper in executionẽ tractatus* ✝ *præcedentis factus præſumitur*, l. 4. §. Vnde quæri poteſt, D. de manumiſ. l. Qui in aliena, §. Si is qui putabat, D. de adquirend. hæredit. *cum alijs, de quibus* Maſcard. de probation. concluſ. 619. num. 2. & cóncluſ. 1239. num. 8. Menoch. de præſumpt. lib. 2. q. 74. nu. 3. & lib. 3. quæſt. 49. nu. 3. Surdus deciſ. 325. num. 7. Tuſch. lit. A. concluſion. 152. 149 150

ACTVS *Cenſetur perpetuus, qui certo temporis ſpatio non concluditur*, l. Iuriſperitus, in princip. & ibi Bart. D. de excuſat. tutor. l. 151

De pupillo, §. Si quis ipſi Prætori, D. de noui oper. nunciat. cap. Si gratioſè, de reſcript. libr. 6. Flamin. de reſignat. lib. 11. q. 5. num. 42.

152 ACTVS *ſemel confirmatus, perpetuus eſt, etiam ſi cauſa perficiens ceſſet,* Cald. Pereir. de emphyt. cap. 23 num. 48.

153 ACTVS *ſemper iudicatur à principali intentione agentium,* l. Si quis nec cauſam, in princip. & ibi Bald. D. ſi cert. pet. l. 1. C. ad leg. Cornel. de ſicar. l. Qui exceptionem, D. de condict. indebit. Tiraquel. de retract. lignag. §. 30. gloſ. 1. numer. 4. Couar. lib. 2. variar. cap. 4. nu. 5. Gomez tom. 2. cap. 2. nu. 10. *Qualitas e-*
154 *nim actus agentis intentionem* † *de-*
monſtrat, l. Non codicillum, C. de teſtament. *Et qualis eſt actus,*
155 *talis præſumitur* † *animus,* l. Si nō conuitij, C. de iniurijs.

156 ACTVS *non à nomine, ſed ab effectu iudicatur,* l. Inſulam, D. de præſcript. verb. l. Cū manu ſata, §. fin. D. de contrahend. empt. l. Si olei. iuncta gloſ. C. locat.

157 ACTVS *duo, vbi reperiuntur facti, qui præcedere debuit, factus cenſetur,* Maſcard. de probat. cōcluſ. 244. nu. 4. Surd. deciſ. 288. num. 33 Molin. de primogen. lib cap. 7. nu. 51. Cott. in memorabilib. verb. Actus, Flamin. de reſignat. lib. 4 q. 2. num. 36. cum ſeqq. P. Saches de matrim. lib. 3. diſput. 35. nu. 19. *Et actus duo eodem die, & loco, & coram eiſdem teſtibus*
geſti, ſunt correſpectiui, † l. Si ven- 158
triculo, §. fin. D. de priuileg. credit. l. Lecta, verſ. Dicebam, D. ſi cert. pet. Surd. de aliment. tit. 1. q. 42. nu. 48. Bernard. Græuæ. ad pract. Camer. Imperial. lib. 2. cōcluſ. 12. nu. 7. Cardin. Tuſch. to. 2. lit. C, concluſ. 1043. cum ſeq. Card. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 359. num. 14.

ACTVS *geminatus maiorē firmitatem inducit, & plus operatur, quàm ſimplex,* l. Balliſta, 32. D. ad Trebell. l. 4. iūcta gloſ. vltim. D. de pignorat. act. Bart. in l. Cum ſcimus, C. de agricol. & cenſit. lib. 11. Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Reuertatur, à num. 49. C. de reuocand. donat. Pinel. in l. 2. C. de reſcindend. vendit. part. 2. cap. 2. à num. 4. & cap. 4. num. 31. & in rubr. 1. par. num. 14. verſ. Inde etiam, & nu. 43. C. de bon. matern. Menoch. de arbitr. caſu 213. num. 37. & conſ. 10. num. 1. Maſcard. de probation. concluſ. 159

347 nu.37.cum ſeqq.& concluſ. 621.nu 37.Stephan.Gratian.diſcept.forenſ.cap.395.nu.35.Marin.Anton.variar.lib. 1.reſolut. 61.num.6.& reſolut. 110.nu. 1.& lib.3.reſolut.1.nu.32. Tuſch.lit. G, concluſ.28.Mantic.de tacit. & ambig.conuent.libr.19.tit.2. num.6.Corſet.tract.de verb.geminat.Brun. tract.de augm q.4. princip.num. 15. Gigas de penſionib quæſt. 100.nu. 5. Hyppol. in ſingular. verb.Geminatio, & ad l. 1.ſub nu.38.C.ad leg.Cornel.de ſicar. Euerard.in locis legal.cap.91.à locutionis gemina tione,per tot.& antea cap.5.pagin.2.in fin.Perez in addit.ad Segur.in l. *Si ex legati cauſa*, nu. 183.D.de verbor. obligat. *plura*, Coſta in l. Si ex cautione fallēt. 14. C.de non numerat. pecun. Surd.deciſ.21.num.10.& nu.20. & deciſ.232.num. 2. Caſane.in Catalog.glor.mūd.part. 8. conſider.27. ad fin. *infinitos retulit*, Gabriel.lib.7.commun. tom. 1. verb.Geminatio.

160 ACTVS *diſpoſitio interpretari debet, vt cauſæ magis neceſſariæ, & vtili prouiſum videatur*, l. Cum ex pluribus, D. de ſolut. Bartol.in l.Triticum,D.de verborum obligation.& in l.Vltim. C.de aliment.pupill. præſtand. Menoch.conſil.195.num.5.

ACTVS *in dubio cenſetur potius tacitè neceſſaria, quàm voluntaria factus*, l. Ariſto, §. 1. D. de iur. delib. l. Pater filium in fin. D.ad leg.Falcid. l.Mileſ.§ fin. D. de adult. l. Proximè. D. de ritu nupt.l. Si cum dotem. §. Si pater, D. ſolut. matrim.l.Huiuſmodi,§.Cū pater, D.de legat.1. 161

ACTVS *debet ſemper interpretari, vt aliquid operetur, non vt ſit inanis, & inutilis*, l. Quoties, D.de reb.dub. Tuſch,lit. A,concluſ. 135.qui num.2. *dicit in dubio præſumi quēlibet elegiſſe viam, quæ diſpoſitioni ſuæ ſit vtilis*, † *tribuat effectum, non vt impugnari poſſit, ad nihilumq́; redduci. Et ne actus reddatur inutilis, impropriari debent*, † *verba*, l.Titia 1. §. Lucius, D. de legat. 2. *Nemo enim dictum fruſtratorium* † *præſumitur facere, vt notauimus* hac ead. lit.num.112. 162 163 164 165

ACTVS *in dubio validus interpretari debet*, l. Quoties, D. de reb.dub. l.Quoties, D. de verb. obligat.Surd. conſ. 44.num.21. Mar.Antonin.variar.lib. 1.reſolut.20.num.16. Cardin. Tuſch. lit. 166

lit. A, concluſ. 136. Bertaz. de clauſul. clauſul. 1. gloſ. 4. num. 5. & in repetit. l. Si quis maior. C. de tranſact. num. 506. Pichard. ad §. Si quis alium inſtitut. de inutil. ſtipulat. *Et vt actus valeat*
167 *omnis ſummitur* ✝ *coniectura*, Hieronym. Marilia deciſ. 74. num. 10. *Et paria ſunt actum non eſſe nullum, vel de nullitate opponi*
168 ✝ *non poſſe*, gloſ. ſingul. in l. Qui habebat, §. 1. verb. Conſilium in fin. D. de manumi. teſtam. pulchrê, Deci. conſil. 456. incip. Cõſului in princip.

169 ACTVS *mera volũtatis iuris neceſſitatẽ excludit*, gloſ. & ibi DD. in l. Solẽt, §. fin. D. de offic. Proconſ. & in l. Cũ de in rem verſo, D. de vſur. gloſ. in verb. tẽporis, in cap. Cum Eccleſia, Sutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet. Girond. de priuileg. ſeu exemp. explic. num. 278.

170 ACTVS *omnis propter ſcientiã, & patientiam ſuperiorum iuſtificatur*, l. Quis ſit fugitiuus, §. Ego puto, l. Quod ſi nolit. 31. §. Qui aſſiduê, D. de ædil. edict. c. Niſi eſſẽt, de præbẽd. Gõçal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 9. §. 2. num. 88. *Vnde auctoritas ſuperioris excu-*
171 *ſat* ✝ *à pœna*, gloſ. in capit. Dixit, 24. quæſt. 5. Farin. quæſt. 52. num. 83. *quem citat* Mar. Anton. Macerat. variar. lib. 3 reſolut. 19. num. 4. *Et facit licitum* ✝ *quod* 172 *aliás eſt illicitum*, l. non videtur, §. Qui iuſſu, D. de regul. iur. cap. Quiſquis, de regul. iur. in 6. DD. in l. Iuſtê poſſidet, D. de adquirend. poſſeſſ. Farinac. quæſt. 97. num. 1. cum ſequent. *quem etiam refert* Mar. Anton. vbi proxime.

ACTVS *non dicitur perfectus*, 173 *quando partim eſt factus, & partim non*, l. 2. ibi, Quia ipſi animaduertũt aliquid deeſſe, D. de origin. iur. *plura adducit* Gonçalez ad regul. 8. Cancell. gloſ. 63. nu. 31. *notauimuſque* verb. Factũ non videtur. *Et paria ſunt, actum non incipere, vel cœptum non perficere*, l. fin. §. illud, C. de codicill. §. pen. inſtit. quib. mod. teſtam. infirm.

ACTVS *legitimi conditionem* 174 *non recipiunt, neque diem*, l. Actus legitimi, 78. D. de regul. iur. cap. Actus legitimi, 5. eodem tit. lib. 6. Roman. conſ. 403. num. 19. & 20. Rota deciſ. 638. num. 4. in recent. par. 1. apud Farinac. *Plene de huius axiomatis intellectu* Cardin. Tuſch. practic. cõcluſ. lit. A, concluſ.

Digitized by Google

concluſ. 129. per tot. Sanches de matrim. lib. 3. diſput. 1. á nu. 5. Valer. Forſt. in tractat. de ſucceſſ. lib. 5. cap. 16. & 17.

175 ACTVS, *qui non durat, non conſideratur á iure*, l. Nó videtur, in princ. D. de regul. iur. l. Qui ſic, D. de ſolut. l. *C*ogi, §. Hi qui ſolidum, *D.* ad Trebel. Surd. cóſ. 179. n. 51. *& iunge dicta*, verb. Factũ non dicitur.

176 ACTVS *limitatus, limitatum producit effectum*, l. In agris, & ibi Bar. *D.* de adquir. rer. dom. l. Age *C.* de tranſact *notataq.* verb. *C*auſa limitata, *iunge.*

177 ADDITAMENTVM *nõ mutat naturã eius, cui addicitur*, Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A, cócluſ. 182. *ſecundum quem limita axioma, precipué* num. 13.

178 ADQVIRERE, *qui dolo cum potuit, noluit, adquiſiuiſſe videtur*, l. 1. §. Nó tantum, *D.* de hæredit. vel action. védit. l. *S*ed ſi lege, §. Perinde, *D.* de petit. hæred. *C*aſtillo controuerſ. lib. 5. 2. p. cap. 112 num. 14. & 15.

179 ADVOCATI *& milites æquiparãtur, notatur* hac eadé lit. n. 479.

ÆQVALITAS, *vide ſuo loco* lit. E.

180 ÆQVIPARATORVM *eadem diſpoſitio*, l. 1. *D.* de legat. 1. gloſ. in l. Si quis ſeruo, *C.* de furt. & in c. Si poſtquã, *ſ.* fin. de elect. in 6. Menoch. de arbitrat. caſu 88. n. 8. Aloyſ. Ricci. in deciſ. curiæ Arciep. Neapolit. deciſ. 223. nu. 4. p. 2. Antón. Monach. deciſ. Bononieſ. 68. num. 19. *C*ardin. Tuſch. lit. E. cócluſ. 308. Flamin. de confid. quæſt. 27. nu. 74. & quæſt. 28. nu. 81. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 25. nu. 10. *C*ephal. conſ. 537. num. 19. lib. 4. *latè*, Viui. deciſ. 255. num. 19. & ſequent. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & Variar. fori, quæſt. 181
8. ſect. 1. num. 9. & quæſt. forenſ. 143. num. 12. lib. 1. *plené*, Farina. fragment. criminal. 1. p. lit. E, á nu. 202. cum ſeqq. *Limita vt per* Nos de pribilegijs pauperum, & miſerabilium perſonarum, 1. p. quæſt. 36. num. 15.

AEQVITAS *præfertur rigori*, l. 1. §. Si ego, *D.* ſi pars hæredit. petatur, l. fin. in fin. *D.* de offic. præſid. l. Maioré, *D.* de pact. l. 1. *C.* de legib. l. Placuit, *C.* de iudic. capit. fin. de tranſact. Hippolit. ſingul. 685. Bernard. regul. 245. Tiraquel. de retract. lign. §. 35. gloſ. 1. numer. 4. Strach. de mercat. tit. quomodo procedendum 182

in

Digitized by Google

in cauſa mercaturæ, num. 4. Sarmient. lib. 3 ſelect. cap. 8. num. 4 ad fin. Couar. in regul. Poſſeſſor. part. 2. §. 6. à num. 2. Fachin. lib. 1. controuer. capit. 3. & lib. 11. cap. 3. *D*onel. comment. iur. ciuil. lib. 23. capit. 1. Mendoc. de pact. lib. 1. capit. 3 nu 9. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 17. Valaſc. de iure emphyt. quæſtion. 5. num. 4. Morla in empor. iur. part. 1. tit. 1. quæſt. 11. per tot. Anton. Monach. deciſ. Lucenſ. 68. num. 35. *Dummodo ſit ſcripta*,
182 † *idem* Anton. Monach. deciſ. Bonon. 19. nu. 3. & Florẽt. deciſ. 70. num. 33. Bertazol. in repet. legis Siquis maior. C. de tranſact. num. 32. Rendin. in promptuario recept. ſentẽt. tom. 1. tit. 100. numer. 11. *Fruſtra enim ſcriberẽtur leges, ſi ab illis recedere, ſuoque arbitrio æquitatem fingere iudicibus liceret*, Tiraquel. dict. §. 35. gloſ. 1. num. 31. *Vbi plura contra cerebrinam æquitatem, non legis auctoritate fulcitam, late etiam multos hac de re agentes referens* Oſuald. in *D*onell. lib. 18 capit. 2. lit. F, Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. 68. num. 9. lib. 1. *Ideoque*
183 *æquitas non ſcripta*, † *ſcripto rigori ſuccũbit*, l. Proſpexit, *D*. qui, & à quib. *DD*. in dict. l. Placuit. *Et an á iure ſcripto* † *æquitas differat; eleganter* Donel. lib. 26. cap. 184
2. per tot. *Vbicumque æquitas ſuadet*, † *eſt ſubueniẽdũ*, l. Diuus, *D*. 185
de in integ. reſtit.

AEQVITAS in paribus cauſis, paria iura deſiderat, Antoni. Monach. Lucenſ. deciſ. 55. num. 34. & Bonon. deciſ. 62. nu. 4. & Florentin. deciſ. 18. num. 19. & deciſ. 70. n. 45. *Et ſimilis æquitatis ratio, ſimilia iura ſuadere videtur*, l. Fin. C. ad leg. Falcid. cap. Cũ dilecta de cõfirmat vtil. vel inutil. 186

ÆSTIMATIO, *ſupple* lit. E. 187

AFFECTATIO *non prodeſt, nec attẽditur*, l. 2. §. vult. *D*. ſiquis cau. l. 1. *C*. qui milit. poſſ. lib. 12. Tiraq. de retract. lignag. §. 35. gloſ. 4. num. 29. Sfort. Odd. de reſtitut. quæſt. 2. part. 1. Oſuald. in *Do*nell. lib. 21. cap. 5. lit. G. & lib. 23 cap. 9. lit. R. verſ. Non autem excuſat. Sanches de matrim. lib. 3. diſput. 39. num. 6. Surd. cõſil. 32. num. 4. & conſ. 42. num. 23. *Pleniſſime in excuſatione affectatæ tutelæ, impedimento, præuentione, ignorantia, officio, ebrietate, clericatu, paupertate, & alijs, proſequitur*, Antonin. de Amato, variar. reſolut. 46. num. 5. 6. 7. & 8.

AFFE-

Digitized by Google

188\. *AFFECTIO nulla cadit, nec conſiderari in ignotum poteſt*, l. Non eſt ferendus, D. de tranſact. Ferrer. in conſtit. Catalon. gloſ. 1. num. 91. Menoch. conſil. 333. nu. 5. Vicent. Fuſar. de ſubſtit. q. 318. num. 6.

189 *In ſpeciebus cadit affectio, nõ in genere*, l. Numiſ. D. de in litẽ iur. l. Si fundus vbi Alexand. D. ad leg. Falci, l. Si ita, 42. D. de fideiuſſor. Oſuald. in Donell. lib. 26. cap. 9. lit. F. Anton. Fauer. in C. definit. lib. 5. tit. 31. de in litem iur. definit. 2. Farin. fragm. criminal. 1. parte lit. I, nu. 1033.

190 AFFECTVS *non punitur, niſi ſequatur effectus*, l. Cogitationis, 8. D. de pœnis, l. 1. in fin. D. quod quiſque iur. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. par. 5. collect. 1895. & in praxi fori Eccleſ. deciſ. 585. num. 1. in 1. edit. & reſolut. 520. num. in 2. edit. & deciſ. cur. Archiep. Neapolit. par. 1. deciſ. 70. num. 6. Bened. Aegid. in comment. l. Ex hoc iure, cap. 7. num. 32. Cardin. Tuſch. lit. C. cõcluſ. 544. *pleniſſimè* Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 4. caſu 360. per tot. Thom. de Thomaſ in floribus leg. regul. 18. Frãc. Galet. in margar. caſuum conſciẽt. verb. Affectus, *vbi ampliat in cenſuris, cui ampliationi ſubſcribit* Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 21. nu. 5. verſic. Tertio.

Limitatur in l. Generaliter in 191 principio, D. de calumn. in l. Si à ſeruo, D. de cõdict. ob turp. cauſ. in l. Quiſquis, 5. in princip. C. ad leg. Iul. Maieſ. in l. Is qui cũ telo C. ad l. Corn. de ſicar. in l. Siquis perſuaſerit, C. de furt. in l. Si quis non dicam, C. de Epiſcop. & cleric. in l. vnic. C. ſi quacũque prædit. poteſt. cap. 1. de præſumpt. *Laté de his fere omnibus*, Menoch. dict. caſu 360. Sayr. in claui regia, lib. 3. cap. 8. num. 28. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. verb. Delictum, numer. 55. Brunor. à Sole in ſuo compendio verb. Affectus, *vbi verum hoc aſſerit in delictis atrocioribus.* † *inde in aſſaſinij crimine etiam ſine effectu, punitur conatus* ex Aloyſ. Ricci collect. par. 5. collect. 1867. Farinac. part. 5. quæſt. 123. num. 77. Tuſch. dict. concl. 544. num. 8. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 47. numer. 6. *In crimine læſæ Maieſtat. Simonia, volente aliquem veneno perimere*, Aloyſ. Ricci. dict. collectan. 1895. verſ. Eſt tamen, Farinac. dict. p.

5. quæſt.

5.quæſt. 122. num.14. Tuſch. d. concluſ.544.nu.21.Mar.Anton. dict.reſol.47.num.7.Sebaſtian. Guazin. de defenſ. reor. defenſ. 33.c.24.n.2.*Adhuc tamen, & in atrociſsimis, & etiamſi ad actũ proximum deuentum ſit, non puniri af-*
193 *fectum, vt effectum,* † *notant* Gomes de delict.cap. 3.nu. 11. Muta deciſ.50.num.25. Mart. voto 238.nu. 14.Theſaur. deciſ. 243. n.2.& 3.& Theſaur.Iunior.lib.2. q.forenſ.24.*prope infinitos referẽs,* Giurb.conſ.46.nu.37.& conſ.97 num.16.*& optime diſtinguentem vide* Dion.Gott.in d. l.Cogitationis, D. de pœnis, lit. R. *Et quinque requiſita, vt etiam in atrociſsimis affectus, conatus ve puniatur, requirit, pariterque recenſet* Guazin.ſupra nu.7.

194 AFFLICTO *non eſt danda afflictio.*l.Nauis,§. Cum antẽ, D. ad leg. Rhod. de iact. l. Diuus Marcus, in princip. *D.* de offic. Præſid.l.Si idem,D. de iuriſdict. omni. iudic.l.Pœna,§.fin.*D.* ad leg.Pompei.de parricid. l. Tam dementis,C. de Epiſcop.& Cleric.c.Ex parte,de Cleric. ægrot. cap.Si quis à proprio 11.quæſt.5. cap.1.§.Scriba,de prohib.feud. alien.per Feder.Barthol. Peretr. ad extrauag. Ambicioſæ de reb. Eccleſ.non alien.verb. Etſi per ſex menſes,num.4.Frat.Anton. à Souſ.in relect. de cenſur. Bullæ Cœnæ,cap.5.diſput. 38.num. 3.Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic.deciſ. 628. nu.3. & deciſ.Cur.Archiep.Neapol. 45. num.10.part.2.Anton.Monach. Lucenſ.deciſ.34.num.10.& Florent.deciſ.12.nu.14. & Bonon. deciſ.11.nu. 64. Nos de priuileg.Paup. & miſerab. perſon. p. 1.q.17.num.40.Thom. de Thomaſet.regul.20.Cardin. Tuſch. lit.A,concluſ.240. *vbi* num. 4.
Limitat † *quando afflictus nouæ* 195
afflictioni dat cauſam, quia tunc nona debet addi afflictio.

AGENTES, *& conſentientes* 196
pari pœna puniũtur, l.Iubemus,§. Æconomus, C. de Sacroſ. Eccleſ.l.Vtrum,*D.*ad leg. Pompe. de parric.l.1.D.de recept. l.Diuus,D.de iure fiſc.l.3.*D.*de ſicar. l.1.C.de falſ.monet.c.1.de offic. deleg. c.Sicut dignũ,§.1. de homic.c.Qui cum fure de furt.cap. Quanæ de ſent.excom. Thom. de Thomaſet.regul.21.*in id* Farinac. p.4.q.129.à num.3.cum ſequent. Giurba (*alijs relatis*) cõſil. crimin.7.numer. 14. *Qui in grauio-*

Digitized by Google

197 *grauioribus* † *delictis id procedere intelligit, non in leuioribus.*

198 *Intellige etiam quando conſentiētes cum agentibus cooperātur poſitiue, cauſam efficacem, ac propinquā principali actori delinquenti præbēdo* ex dict. cap. 1. verb. Pari pæna ad fin. de offic. deleg. *tenēt* Couar in regul. Peccatū, p. 2. §. 12. â n. 1. *proſequitur laté* Menoch. de arbitr. caſu 348. cū ſeq. Clar. in pract. §. fin. q. 87. vſque ad q. 90. incluſiué, *quem ſequitur* Farinac. in praxi crimin. p. 4. conſil. 66. nu. 18. P. Molin. de iuſtit. tract. 2. diſp. 732. ſub num. 1. Flamin. de confid. quæſt. 22. nu. 5. Ludouic. Ribeir. in annotation. ad cap. Non inferenda, 23. q. 3. num. 27. Mari. Giurba, dict. conſil. 7. num. 14. Oſaſc. deciſ. Pedem. 60. num. 6. Ioan. Bapt. Coſta de facti ſciēt. & ignor. inſpect. 68. nu. 6.

199 AGENTI *incumbit onus probādi*, l. 2. & l. Verius, D. de probat. l. Actor, & l. Fruſtra, C. eod. l. fin. D. de rei vendic. l. Qui accuſare, C. de edend. §. Non ſolum inſtit. de legat. capit. vnic. verſic. Cum enim, vt Eccleſiaſt. benef. ſine dimin. confer. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 19. Flamin. de confident. quæſt. 18. nu. 3. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. 1. part. quæſt. 54. num. 38. iunctis notatis hac lit. ſup. num. 88.

AGENS *vt talis, talē ſe probare debet, dicimus infra* lit. T. nu. 22. 200

A GERE *inuitus nemo compellitur*, l. vnic. C. vt nemo inuitus, Ioſeph de Seſſe Aragon. deciſ. 115. num. 3. Cardoſo in praxi iudicum, & aduocatorum, verb. Agere, num. 3. Brun. à Sole in locis communib. verb. Compellere, Surd. conſil. 132. numer. 53. & conſil. 173. num. 98. *voluntarium enim* † *eſt petere*, l. Creditor, C. de pignor. l. fin. C. de vſur. pupil. 201 202

Limita in eo, qui ſemel cæpit agere, Cald. Pereir. quæſt. forenſ. in comment. ad leg. vnic. C. ex delict. defunct. part. 3. numer. 20. in fin. Vincent. Carot. de remed. contra præiudit. ſentent. vel damnoſ. execut. except. 22. quæſt. 18. nu. 15. 203

Limita 2. *in caſu* legis Diffamari, C. de ingen. & manumiſ. Couarru. variar. libr. 1. capit. 18. numer. 2. & ſequentib. Surd. conſil. 132. numer. 53. Menoch. conſil. 366. numer. 1. libr. 4. Seſſe deciſion. 115. num. 204

5. Caual-

5.Caualcan.deciſion. 9. numer. 1.Mart.deciſion. ſiue voto, 95. numer.1.& ſequent.

205 *Limita* 3. *quando tutus eſt exceptione reus, qui (officio ſaltem iudicis, ex æquitateque legis* 3. C. qui bon.cede.poſſ. & legis Si cõtendat, D.de fideiuſſor.) *compellere, vt agat creditorẽ poterit,* gloſ. in l. Aurelius, 29 §. Centũ, verb. Cõſequi in fin. D.de liberat. legat. Bart. in l. Si ſocietatem, §. Arbitrorum, nu. 18. & 19. verſ. Sed regulariter videtur, D. pro ſoci. Capit. deciſ. 18. num. 3. & 4. Oſaſc. deciſ. 151. num. 3. 9. & 10. Caualc. deciſ. 25. num 23. & 24. part. 2. & deciſ. 9. num. 3. & 4. part. 4.

206 *Limita* 4. *in cauſa, quæ á iudicis arbitrio pendet, in qua partem compellere iudex poterit, cauſatiue ſaltem, licet non preciſè vt agat, aliter nempe illi audiẽtiam denegando,* l. Si debitor offerat, D. de ſolut. Iaſ. in l. 3. num. 12. C. de procur. Angel. in l. Papinianus, §. Si quis poſt, num. 3. D. de inoffic. teſtam. Contard. ad l. Diffamari in princip. num. 26. & in ampliat. vſque ad numer. 23. refert, & ſequitur Vincent. Carot. dict. except. 22. q. 18. num. 14.

AGERE *ſine actione nemo poteſt, diximus* hac ead. lit. nu. 79. 207

ALERE *non alendum, melius eſt, quàm fame necare alendum,* l. 1. §. Sed ſi incertum, & §. Quare, & l. 3. §. 1. D. de ventre in poſſ. mitt. l. Hominem, D. pro ſuo, l. 1. §. Intereſſe vbi gloſ. verb. Sine cauſa, D. ſimul. venti. nomin. l. fin. C. de carbon. edict. 208

ALLEGANS *contraria non auditur, notatur* verb. contraria allegans, lit. C, num. 213. & ſeqq. 209

ALLEGARE *nihil, & allegatum non probare, paria ſunt,* Roland. á Valle conſ. 35. nu. 10. & nu. 20. lib. 1. Tuſch. lit. A, concl. 117. numer. 19. Camil. Gallin. in tractat. de verbor. ſignific. lib. 5. cap. 16. n. 17. ex l. Si manumiſſus, 2. C. de libert. & eor. liber. *& alijs ibi relatis.*

Limita in exceptione non implementi, quam alleganti probandi nõ incumbit onus, illudque in aduerſarium tranſmittit, ac ſibi ſufficit allegare, l. Iulianus, §. Offerri, D. de actionib. empt. Socin. Sen. cõſil. 173. nu. 2. lib. 2. Rimin. Iun. cõſ. 52. num. 11. lib. 1. Gozad. conſil. 94. num. 45. Neuiz. cõſil. 50. nu. 6. & ſeq. Pariſ. conſil. 33. num. 57. lib. 1. Roland. conſil. 69. num. 9. lib. 210

Digitized by Google

lib.4.Turret.conſil.66.nu.14.
& cõſ.74.n.19.lib.1.Ioan.Bot.
cõſ.90.n.6.Menoch.conſ.1.n.
369.Maſcard de probat.concl.
1387.nu.2.lib.3.Becci.cõſ.45.
n.18.Magon.deciſ.Lucenſ.11.
nu.8.& deciſ.61.nu.1.

212 *Limita 2.in allegatione abſur-
di,quod allegare ſufficit,licét au-
thoritate non probetur, iudicioque
intellectus an ſit abſurdum colli-
gitur*,Hieronym.Gabr.cõſ.69.
nu.5.lib.1.& conſ.78.nu.20.
lib.2.Vincent.Fuſar.de ſubſti.
q.520.n.47.

213 *Limita 3.in notorio cuius ſuffi-
cit allegatio, á probationeque ex-
cuſat,notamus*, verb. Notorium
non indiget.

214 ALLEGATIO *partis non fa
cit ius*,c.Dilectus,34 de præbend.
gloſ.mag.verſ.Vel dic tertio,in
l.1.C,quando non petent.part.
gloſ.verb,non poſt multũ.in c.
2.de his,quæ fiũt à prælat.Iaſ.in
l.1.nu.38. D.de offic.eius cui
mand.eſt iuriſd.& in l.1.lect.1.
num.16.C.de Sacroſanct. Ec-
cleſ.Palat.Rub. in repet. rubr.
de donat.inter,§.17. num 22.
Roman.cõſil.191.num.4.Hie-
rony.Gonçal.ad reg.8.Cancel.
gloſ.5.§.7.num.107.

ALIENABILIS *Res ſemel fa* 215
cta perpetuo manet alienabilis,ca-
pit.2.de feud.Cald. Pereira de
renouat.emphyt.quæſt.11.n.30.
Ceual.commu.quæſt.897. Scac.
cap.1.de appellat.quæſt.17.li-
mit.47.memb.1.numer.111.
Gõçal.ad regul.8.Cãcel.gloſ.
6.nu.194.Ioann.Franc.Leon.
in theſaur.fori Eccleſ.part.1.
cap.15.num.3.Burſat.conſil.4.
num.22.& ſequẽt. Menoch.de
arbitr.quæſt.54.num.24.Pere-
grin.deciſ.2.num.2.Vincent.
Fuſar.de ſubſtit.quæſt.532.nu.
49.Surd. conſil.105.num.12.
Matienz.in l.11.titul.6.lib.5.
recop.gloſ.8.num.2.& nos de
priuileg.pauper.& miſer.per-
ſon.part.1.quæſt.22.num.58.

Limita,& intellige in re inalie- 216
*nabili ex prohibitione,& fideicom-
miſſo perſonali,ſecus in reali pro-
hibitione,& reali fideicommiſſo,vt
per* Bartol. in l.Cum pater,§.
Quindecim,D.de leg.2.Me-
noch.dict.quæſt.54. num.25.
Ioan.Anton.Mangil.de impu-
tat.q.16.num.23.

ALIENARE,*qui nõ poteſt,nec* 217
alienationi conſentire,notatur in eſt
hac ead.lit.nemer.v16. *Aliena-
re enim dicitur,qui alienationi con*

C ſentit

218 ſentis † pariaq́; ſunt alienare, vel alienationi cōſētire, tradit (poſt infinitos, propequos refert) Tiraq. in l. Si vnqnā à verbo Donatione, largiºus, num. 349. & 350. & in l. Connubial 16. verb. Contractus, gloſ. 5. nu. 150. Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 4. c. 5 n. 35. Decian. conſil. 60. nu. 12. & 14. lib. 1. & conſil. 9. num. 70. & 71. lib. 2. & conſil. 105. num. 2. lib. 3. *plenè* Caſtil. cōtrouerſ. lib. 5. 2. p. cap. 89. numer. 113. cum ſeqq. vſque ad num. 118. *A quo ſi velis, huic poteris regulæ colligere ampliationes.*

219 ALIENATVM *non dicitur, ſi non durat alienatū*, l. Si pro parte §. Verſum, *D.* de in rem verſ. cap. 1. quid iur. ſi ſit vaſſal. poſt alien. feu. & l. fin. §. vlt. in fin. *C.* de bon. quæ libe. *cum traditis per* Menchac. illuſt. q. cap. 37. nu. 3. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Suſceperit. num. 171. *C.* de reuoc. donat.

220 ALIENVM *factum nemo promittere poteſt*, l. Stipulatio iſta, in princip. l. Inter ſtipulātē, D. de verb. oblig. l. Sicut, D. de fideiuſſor. § Si quis alium, inſtit. de inutil. ſtipular. l. Cum qui, §. Iulianus, D. de conſtit. pec. l. 11. tit. 11. part. 5.

AMPLIA *vt nec ad intereſſe obligatio hoc in caſu ſuccedat, nulla enim omnino obligatio eſt*, dict. iuribus, Anton. Gom. variar. tom. 2. c. 10. num. 23. 221

Limita 1. *ſi promittatur factū alienum eius, quem promittens cōpellere poteſt, vt filij, vel ſerui*, l. In fluminum, §. Quamquam de damn. in fect. *rationes aſſignat* Gom. dict. loco. 222

Limita 2. *ſi iuramentum appoſitum ſit, tunc enim ad intereſſe obligatio ſuccedit, ex* l. Cum pater, § Filius matrem, D. de leg. 2. Gom. dict. nu. 23. *eruditiſſimè* Couar. in relect. cap. Quamuis pactum de pact. in 6. par. 2. §. 5. per tot. Gutier. de iuram. cōfirmat. 1. p. cap. 44. à num. 2. cum ſeqq. Greg. Lopez in dict. l. part. gloſ. 1. in fin. 223

Limita 3. *in prætorijs ſtipulationibus, ex* l. Si procurator, D. rem ratam haber. & l. Quoties quis, D. de verb. obligat. *probat, communem dicens* Couar. *poſt alios à ſe relatos*, dict. loco, num. 9. 224

Alia huic regulæ limitationes, vt ſi in iudicio alieni facti promiſſio fiat, ſi de hæredū facto, promittentemvè curaturū, vt alius faciat promittatur

mittatur, ex citatis iuribus, d. *præſertim* l. 11. tit. 11. part. 5. *præcitatiſq. authoribus deducuntur*.

225 *An verò hodie Regia*, l. 3. tit. 8. lib. 5. ordinam. & l. 2. tit. 16. lib. 5. nouæ Reg. collect. *ſtatibus, facti alieni promiſsio inutilis ſit?* vide Anton. Gom. d. c. 10. n. 23. verſ. Ex quibus nouiter infero, Greg. Lopez in d. l. 11. gl. 1. Didac. Perez in d. l. 3. Ordinam. col. 1060. & ſeq. Gutier. de iuram. cõfirm d. 1. p. c. 44. n. 6. Matienz. in d. l. 2. gloſ. 6. n. 4. & 5.

226 ALIMENTA *denegans, necare videtur*, l. Necare, 4. D. de liber. agnoſcen. l. De pecoribus. 5. C. de lege. Aquil.

227 ALIVD *pro alio inuito creditore ſolui non poteſt*, l. 2. §. Mutui datio, & ibi gloſ. fin. D. ſi certi. pet. l. Promiſſor, §. fin. D. de cõſtit. pecun. l. Itẽ liberatur, 6. §. Qui paratus, D. quib. mod. pig. vel hypot. ſolui, l. Eum à quo, 16. cũ l. ſeq. C. de ſolut. l. Si ſe non obtulit, 4. §. Ait prætor, D. de re iudic. l. 3. tit. 14. p. 5. Cor. in memor. verb. Solui Donat. à Finto, 2. comun. opin. lib. 8. tit. 27. de ſolut. n. 36. Gutier. de iuram. cõfirm. p. 1. c. 29. n. 1. & ſeq. & practic. li. 1. q. 146. n. 16. Scobar de ratioc. c. 17. n. 1. Pichard. in diſp de mora. n. 97. Surd. deciſ. 224. n. 16. Ceual. cõm. contra cõm. to. 4. q. 899. n. 97. Girõ de priuil. n. 203. Anton. Monach. Bonon. deciſ 35. n. 8. Vital. de Camb. in tract. clauſ. pag. 376. n. 1. Tuſch. lit. S. concl. 354. Thom. de Thomaſ. t. regul. 31. *pleniſſimè* Nos de priuileg pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 49. per tot.

Nec etiãſi melior creditori offeratur reditio, l. fin. D. de vſu. & habit. §. Præterea inſtit. de action. auth. offeratur. & ibi gloſ. C. de litis conteſt. Surd. cõſ. 201. n. 2. 228

Limita in paupere, qui in ſpecie, vel pecunia ſoluere nequit, iuxta diſpoſitionẽ auth. de fideiuſſor. §. Quod autẽ col. 11 auth. Hoc niſi debitor, C. de ſolut. & l. Si quis argẽtũ, 35. §. Sin autẽ donator, C. de donat. & de iure noſtro Regio, d. l. 3. tit. 14. p. 5. Capit. dec. 42. n. 5. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. in 64. per tot. Antoni. Theſ. deciſ. 153. n. 3. Bac. de inop. debit. c. 1. n. 46. Guti. de iur. cõfir. 1. p. d. c. 29. & d. q. 146. n. 1. & ſeq. lib. 1. pract. *retulimus prope infinitos* Nos de priuil. paup. & miſerab. perſo. dict. q. 49. n. 7. & n. ſeqq. *huic limitationi plures aſsig-* 229

Digitized by Google

nauimus ampliationes, & intelle-ctus. Amplia deinde, & limita plu-ribus modis, per citatos infrà lit. S. num. 50.

230 ALIVD *eſt eſſe tale, aliud habe-ri pro tali, notabimus infrà* lit. T. num. 21.

231 ALTARI, *qui ſeruit, de altari viuere debet*, Paul. ad Corint. 1. cap. 9. cap. Cum ſecundũ, 16. de præbend. & dignit. c. Ex his, 12. q. 1. Ioan. à Capiſtran. de authorit. Papæ, p. 2. p. ſecũdæ princip. nu. 82. Gimbar. de authori. legat. lib. 6. num. 366. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 12. num. 19.

232 ALTARE *vnũ non eſt diſcoo-periendũ, vt aliud cooperiatur*, c. Cũ cauſam, de præbend. & dignit. Albert. Brun. de ſtatut. art. 6. nu. 168. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. quæſt. 44. num. 98.

233 ALTERI *per alterum non de-bet iniqua conditio inferri*, l. Non debet, ff. de reg. iur. l. Debitorũ pactionibus, C. de pact. c. Si cõpromiſſarius, §. Porro de elec. lib. 6. l. Crimen, 26. D. de pœnis, l. Ea in cauſa [illegible] §. [illegible] l. Filiis, D. [illegible] Puſch. lit. A. cõcl. 313. Ouid. de Amic. [illegible] de iure emphyt. q. 10. nu. 1. per tot. & q. 11, n. 4. & per tot. *ex quo limitationes deducere potes, & cõ-ducũt. d. verb.* Facto alterius, n. 41. & lit. P. nu. 48. & ſeq. Thom. de Thomaſet. regul. 33. *vbi pro-cedere aſſerit, in acquiſitis † ſecus* 234 *in acquirendis*, & regul. 20. *proce-dere intelligit † quando quis in* 235 *culpa non fuit.*

Limita præterea in caſu, l. Quis- 236 quis, 5. §. Filij vero, C. ad l. Iul. Maieſt. in c. Vergẽtis, 10. de hæretic. *& in caſu* l. 2. C. de libert. eteor. liber. *e dictis* d. lit. P. n. 46 *& alijs ex adductis per* Menoch. de arbitr. lib. 2. cẽt. 4. caſu. 345. Gouar. var. lib. 2. c. 8. à num. 1. cum ſeq. Petr. Caual. reſol. crim. cẽt. 2, caſu 349. num. 17.

ALTERI *ſtipulari nemo poteſt*, 237 recurre *ad* verb. Stipulari, lit. S. num. 53.

ALTERNATIVORVM *ſuf-* 238 *ficit alterũ eſſe verũ, aut adimple-ri*, regul. In alternatiuis, de reg. iur. in 6. cap. Inter cæteras de reſcript. l. ſi hæred. plures, D. de condit. inſtit. l. Si ita quis ſtipulatus fuerit, D. verb. oblig. l. Si is qui ducentas, § Vtrũ, D. de reb. dub. & ibi Bart. à num. 1. & præcipuè, nu. 3. l. Generaliter, & ibi

Deci.

Deci, num.2. C. de inſtit. & ſubſtit. Euerard. loco à natura alternatiu. ex num.8. cum ſeqq. Menoch. conſil.3. numer. 10. Sfort. Odd. conſil.12. num.16. & 17. & conſil.92. num 32. & ſequentib. Gratian. diſcep. foréſ. lib.2. cap. 288. numer.3. & 5. & lib.3. capit. 575. ex num.18. cum ſeq. & lib. 4. cap.741. num.7. Tuſch. lit. A, concluſ. 317. Caſtil. controuerſ. lib.5.2. par. cap. 136. num. 60. & num.80.

239 *Limita multis modis, vt per* Euerar. & Tuſch dict. locis, & Caſtil, dict. cap.136. nu. 61. & ſequent. vſque ad numer.67. excluſiuê,

240 *In alternatiuis debitoris eſt electio, notatur* lit. D, num. 20.

241 AMBIGVIS *in rebus media via eſt eligenda*, l. Filio, 7. D. vt legator, ſeu fideicōmiſ. nom. caueatur, l. Et hoc Tiberius, 41. D. de hæred. inſtit. Aſini. de execut. §. 3. cap. 137. Anton. Monach. deciſ. Florent. 12. nu. 23. & Bonon. deciſ. 19. nu. 21. Menoch. de arbitr. lib.1. q.53, num.10. & quæſt. 56. & de retin. poſſ. remed. 5. n.755. & ſeqq. Eſcobar. comput. cap.9. numer.6. & 7. Oſuald. in Donel. lib.26. cap.2. lit. B. *Nec in eis debet eſſe abſolutū* 242 † *iudicium*, cap. Habuiſſe, 33. diſt. *Nec repente, aut ſubito reſpondendum*, Gonçal. ad regul.8. Cancel. gloſ.46. nu.44. & ſequent. *Hinc* Senec. *de formula honeſtæ vitæ, in capit. de prudētia.* De dubijs (*ait*) non definias, ſed ſuſpenſam tene ſententiam.

In ambiguis, quod minimum eſt, ſequimur, l. Apud Iulianum, §. Scio, D. de legat. 1. l. Semper in obſcuris, D. de regul. iur. cap. In obſcuris, eodem tit. lib. 6. Thomas de Thomaſet. regul. 152. *vbi procedere intelligit*, † *quando medium non eſt.* 243 244

AMBIGVITAS, *vel dubietas in meliorem ſemper partē eſt interpretanda*, cap. Stote de regul. iur. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp.17. numer.2. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p.1. collec.220. Farinac. 3. p. praxis crim. q. 25. à num. 27. *vbi limitat.* 245

AMBIGVA *diſpoſitio iuxta id, quod communiter fieri cōſueuit, intelligenda eſt*, c. Quod trāſlationem, 4. de offic. legat. l. Si prius, §. 1 D. de aqua pluuia arcend. l. Vt liberis, C. de collat. Couar. var. lib.1. c.15. nu.9. 246

AMICITIA *vera ſimilis eſt cōſanguinitati proximiori, vt per* Couar. in c. Requiſiſti, n.7. de teſtament. 247

mét. Rebuf. de priuileg. ſcholaſt. priuileg 104. Tiraq. de pœn. tem per. cauſ. 22. Menoch. de præſump. lib 4. c. 89. nu. 70. Surd. de aliment. tit. 6. q. 21. n. 4. Azeued. ad l. 34. num. 5 tit. 6. lib. 3. nouæ Reg. collect. Molla in empor. iur. part. 1. tit. 2. in prælud. num. 201. P. Sanch. de matrim. lib. 6. diſp. 26. num. 2. Mantic. de tacit. & ambig. conuẽt. tom. 2. lib. 13. titul. 20. á numer. 2. cum ſequent. Paz in l. 63. ſtyli, numero 34. Seraphin. Gratian. diſcep. forenſ. cap. 200. num. 4. Cardin. Tuſch. lit. A, cõcluſ. 326. *Et amicus interior coniunctus reputatur*, Alciat. de præſump. regul. 1. præſumpt. 27. num. 5. Petr. Moll. in reſponſo pro amico, dubio 1. nu. 136. Carol. de Graſ. ad mater. ſtat. vt excludẽn. excep. excep. 24. num. 48 & 49. & in tract. de effect. amicit. num. 81. *prope infinitis relatis. Taliſque amicus appellatione*
248 ſuorum † *venit*, gloſ. in leg. 2. C. ex quib. cauſ. col. cenſ. lib. 11. Bald. in l. 1. numer. 33. C. de his qui accuſ. non poſſ. Iaſ. in l. Exigendi, numer. 6. C. de procurat. & in l. Titia, num. 22. D. de verb. oblig. Tiraq. dict. cauſa 22. numer. 31. Decian. tract. crimin. lib. 3. cap. 5. num. 13. & ſequẽt. Damod. in Enchend. parium, aut ſimilium iur. in verſic. Diligit vt frater, Cott. in memora. verb. Amor, *ad ſaturitatem vſq; relatis* Carol. de Graſ. de effect. amic. numer. 87. & 88. & dict. excep. 24. numer. 49. *Et accuſationem pro iniuria amico illata, vindictamq;*, † *vt conſanguineo, amico competere, ad eamq; admitti firmãt* Bald. in dict. l. 1. nu. 49. C. qui accuſ. nõ poſſ. Alciat. dict. regul. 27. num. 2. Plaza in epitom. delictor. c 43. nu. 7. verſ. Quibus omnibus, Decian. d. c. 5. numer. 13. & 14. Farinac. q. 13. num. 31. & ſeqq. *vbi limitat, & declarat* Carol. de Graſ. d. tract. de effect. amic. nu. 253. & 272. *Proq; amico appellandi conceſſum eſſe ius*, † *tradũt* Tiraq. d. causa 22. n. 55. Plaz. in Epit. delict. c. 46. nu. 6. in fin. verſ. Decimoquarto, Scac. de iudic. p. 1. c. 101. nu. 52. Decian. d. lib. 3. c. 5. nu. 15. Carol. de Graſ. d. tract. nu. 80. Menchac. 2. controuerſ. vſufreq. c 23. num. 7. *magis veram, & communem dicens* Oſuald. Hillig. in Donel. lib. 18. c. 12. lit. K. pag. mihi 103. *Generaliterq; diſpoſita in cõſanguineis reſpectu pietatis, & amoris, in amicus*, † *quoq;*

249 (right margin, beside "illata, vindictamq;") · 250 (right margin, beside "tradũt")

251 † quoq; maxima amicitia iūctis locum habere, tantumque amicitiam, quantum ſanguinis coniunctionem operari; receptum dicunt Alciat. d. regul. 1. cap. 27. numer. 5. & ex multis Decian. dict. cap. 5. num. 13. verſ. Et ideo, ex propeque infinitis Graſ. dict. tract. num. 84. & 85. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 6. tit. 11. numer. 25. Mirabilis regia l. 3. titul. 29 part. 2. verſ. La quinta por amor de voluntad, & verſicul. E el amigo otro ſi, quæ vt parentibus, & conſanguineis filios, ſanguineque iunctos, captiuos redimendi neceſſitatē imponit: ita pariter amico, nouo captiuo (ſi ab amico cum poſſet, non fuiſſet redemptus) aduerſus eum remedio inducto. Amicus quoq; etiam in iure
252 frater † vocapatur, l. Nemo dubitat, verſ. Qui frater, D. de hæred. inſtit. Eſt enim veluti quædā fraternitas amicitia, l. Verum in princip. iuncta gloſ. D. pro ſoc. Immo ó fraternitatē ſuperare. † di-
253 xerūt Alciat. dict. præſumpt. 27. num. 3. ex l. cū allegas, C. de pecul. lib. 12. Tiraq. dict. cauſa 22. num. 10. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 124. n. 29. & cōſ. 683. nu. 24. lib. 7. Surd. de alim. tit. 6. q. 21. nu. 4. quos cum alijs allegat Carol. de Graſ. d. tract. n. 83 Decian. d. lib. 3. tract. crim. c. 5. n. 23. & cōſ. 51. nu. 58. lib. 4. Gratian. diſc. pr. 200 n. 12. inde Prouerb. c. 18 dicitur: Vir amabilis ad ſocietatē magis amicus erit, quā frater. Omninó, ſanguinis coniū ctioni præferendam, † non ſolum ex 254
Philoſophorum authoritate (nempe Cicerone 1. offic. & in Lælio, Valerio Max. lib. 4. c. 7. Petrarch. lib. 1. de remed. vtriuſque fortunæ dialogo 52.) Sed & multorū iurium authoritate firmant Menoch. conſil. 683. num. 23. lib. 7. Decian. dict. nu. 13. verſ. Remanet, Gratian. dict. cap. 200. num. 10. Oſuald. in Donel. dict. lib. 18 c. 12. lit. K. & D. quoq; Thomas in opuſculo de dilectio Dei & 2. 2. q. 27. Probatq; ab ordine literæ eleganter id Carol. de Graſ. d. nu. 82. ex Pſalm. 37. dū dicit, Amici mei, & proximi mei aduerſus me appropinquauerūt, & ſteterunt, aliorumq; Theologorum, & Sanctorum authoritate. Parentiſque loco † amicum haberi, immo parentū affectionē amicitiæ ſuperare, dixerūt 255
multi, Surd. de aliment. tit. 1. q. 11. n. 15. Camil. Borrel. in repet. pragm. Officialium, §. 1. gloſ. 3. nu. 89. alij que adducti per Tiraq.

Digitized by Google

in l.Si vnquam,verb,liberis,nu.
101.C.de reuoc. donat. & á Ca-
rol de Graſ,d.tract.nu. 85. verſ.
Et nõnulli, *Imó, & filiorũ (quod*
256 *magis eſt) excedit* ✝ *amorem, ſi* Se-
necæ *credimus, qui* epiſtol.100.lib
17. *hæc protulit*: Tam moliter tu
fers mortem filij? quid faceres
ſi amicum perdidiſſes? *Eſt enim*
257 *amicus alter* ✝ *ego, ex vulgata* A-
riſtot. *ſententia* Ethic. 9.capit.8.
Ouidijque Triſtium lib.4.

Hi duo corporibus, mentibus,
vnus erat.

Et Horat.carmin.lib.1.Ode 3.

Et ſerues animæ dimidium meæ.

Tuſch. lit.A. concluſ.326.nu.3.
Carol.de Graſ. dict. tract. nu.5.
& 93. *plura in id iura adducit* Io-
an.de Lignano in tract.de ami-
citia,capit. Amicus quomodo ſe
habere debeat ad amicũ, á nu. 1.
& Leuitic.cap.19.*dicitur*: Dili-
ges amicum tuũ ſicut te ipſum.
Inde amicorum bona, vt noſtra
258 ✝ *communiaq; ſunt*. Senec. de be-
nefic. lib. 7.*in capit. Sapienti er-*
go, &c. Quidquid habet amicus
(*ait*) cõmune eſt nobis. *Et quid-*
quid non ſolùm bonorum amicus ha-
bet, alterum quaſi ſuum eſt, teſtan-
te Plinio Minore epiſtolar. lib.
7. *Minutio ſuo*: Libellum (*inquit*)
formatum à me ſicut exegeras,
quo amicus tuus, immó noſter:
quid enim non commune nobis?
Ex quo, & illud deducitur axio-
ma: Amicum ✝ *amici mei meum* 259
eſſe amicum, vt & amicus inimici
mei, vel inimicus amici mei meus
dicitur inimicus, vt infra lit. I.
num.81 *notamus*.

AMISSVM *non dicitur, quod* 260
non durat amiſſum, l.Pro parte, §.
verſum, D. de in rem verſ. Fr.
Emman.Rodrig.tom. 2. regul.
quæſt. 78. articul. 12. verſ, Nec
etiam obſtat, *& faciunt tradita*
per Mench. illuſtri. cap. 31. nu.
3.& per Tiraquel.in l. Si vnquã,
verb.Suſceperit liberos, numer.
171.& ſequentib.

AMITTERE *rem, vel dete-* 261
riorem factam recipere, paria ſunt,
l.Nauis onuſtæ, §.fin. D. ad leg.
Rhod.de iact.

ANALOGVM *per ſe ſump-* 262
tum, ſtat pro famoſiori ſignificato,
§.Sed ius quidem ciuile, inſt.de
iure natur.gent.& ciui. cap. Pu-
dor in fin. 32.quæſtion.2. *Plenè*
Alex.Raudéſ.de analog.c. vni-
uoco, & æquiuoco, lib.1.c. 9. per
tot. *cum citatis infra* liter. V. nu-
mer.37.

ANNALIA *ad agendum, ſunt* 263
perpe-

perpetua ad excipiendum, l. Pure,
§. fin. D. de doli except. l. Licet,
C. de except. l. 4. C. qui admitti,
Cald. Pereir. in l. Si curatorem,
verb. infra, numer. 15. C. de in
integr. reſtit. minor. Surd. deciſ.
277. numer. 17. Stephan. Gra-
tian. March. deciſion. 151. num.
12. Chriſtophor. de Paz ad l. ſtyl.
184. numer. 3. *cum notatis infra* lit.
T. numer. 25. & ſequent.

264 *Intellige quando principaliter*
agendo non poteſt quis in iudicio
ius ſuum proponere, ſed excipiendo
tantum, tunc enim perpetuo poteſt
excipere; ſecus ſi principaliter agẽ-
do infra certum tempus illud pro-
ponere poteſt, infra illud enim tũc
tenetur excipere, ex l. Papinianus,
§ Si filius, D. de inoffic. teſtam.
& ex reſolutis per Anton. Gom.
tom. 2. variar. capit. 6. numer. 2.
prope fin. *traduntque in ſpecie hãc*
limitationem, & intellectum Gu-
tier. practic. libr. 1. quæſt. 96.
numer. 4. & per dict. §. Si filius,
Vincent. Carot. de remed. con-
tra præiudic. ſentent. vel dam-
noſ. execut. except. 22. quæſt. 18.
num. 22. *qui* ibid. num. 10. & 11.
intellexerat, limitaratque axioma
hoc procedere ante motam actionem
265 *† ſecus poſt, citius enim aliàs ex-*
ceptio perditur, quàm actio, vt no-
tatur in capit. vltim. 16. quæſtion.
4. *Limitans deinde*, numer. 13. *re-*
gulam præfatam, niſi ad excipien-
dum limitatum † ſit tẽpus, ex ſen- 266
tentia Felini *ibi relati, per* l. Quo-
ties, C. de precib. imper. offer.
adducitque prætereà, l. Si intra,
C. de non num. pecun.

ANNEXI, *& connexi idem* 267
eſt iudicium, etiamſi annexum ma-
ioris ſit valoris, cap. Cum ſingulis,
iũcta gloſ. verb. Annexi de præ-
bend. lib. 6. gloſ. verb. Connexa
in cap. Quanto de iudic. Hyp-
pol. ſingul. 251. Guil. Bened. in
cap. Raynutius, verb. Et hortũ,
à numer. 1. Menoch. de arbitra.
lib. 1. quæſt. 45. & lib. 2. caſu. 95.
Girond. de priuileg. numer. 751.
iunctis traditis ſupra lit. C. nu-
mer. 124.

ANIMA *pretioſior eſt corpore*, 268
ex authoritate Chriſti Domini
Matthæi cap. 5. & Luc. cap. 12. &
ex text. in capit. Sedulò, 38. diſt.
cap. Præcipimus, 12. quæſt. 1. cap.
Cum infirmitas ad fin. de pœnit.
& remiſſ. Cardoſ. in praxi iudic.
& aduocator. verb. Anima, à nu-
mer. 1. *conciuitque* Ouid. Amor.
libr. 1.

Vt corpus redimas ferrum patie-
ris,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google

ris, & ignes,
Arida nec ſitiens ora lauabis aquas;
Vt valeas animo, quidquam tollerare negabis?
At pretium pars hæc corpore maius habet.

269 *Corpuſque animi cauſa † conſtitutum eſſe, dixit* Philoſoph. lib. 1. de anima capit. fin. *Omnibusque* 270 *ideo rebus anteponenda † anima eſt*, l. Sancinus, C. de Sacroſ. Eccleſ. Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. in præfat. num. 9. Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 11. num. 4. & q. 152. nu. 4. Maſcard. de probat. concluſ. 1171. num. 5. Surd. deciſ. 196. numer. 12. Gutier. in repet. l. Nemo poteſt, nu. 486. D. de legat. 1. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 2. lib. 13. tit. 28. num. 10. Cardin. Tuſch. lit. A, concluſ. 333. nu. 12. Bart. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. nõ alien. verb. præterquam, num. 11. pag. 178. Mar. Anton. variar. lib. 2. caſu 37. Gratian. diſcept foreuſ. c. 935. nu. 36. to. 5. *Et iacturam bonorum temporalium, per quam ſalus animarum lucri redimitur, minime nihili* 271 *cri loco habendam; † dixit elegãter* Iaſ. in l. Si quis maior, nu. 5. & 7. & Bolognet. n. 14. de tranſact. Tiber. Decian. reſp. 10. n. 21. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. c. 151. num. 8. & 9. *Et vbi de ſalute animæ agitur, apices iuris attendi † non debent*, Tiraq. d. tract. de priuil. piæ cauſ. priuileg. 164. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. 71. num. 1. *Et tutior † pars* 273 *eſt ſequenda*, l. Sunt perſonæ, D. de relig. & ſumptib. funer. cap. Conſilium, de obſeruat. Ieiun. Nauar. in manu. prælud. 1. num. 1. & numer. 4 & ſequent. & cap. 25. numer. 6. Riminaldus conſil. 358. à num. 260. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canonic. in capit. Iuuenis, numer. 5. de ſponſal. & matrim. & in cap. 2. de regul. iur. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 905. numer. 10. *Et leges pœnales, quæ ſubditorum animæ conſulunt, fauorabiles † ſunt cenſendæ, extendiq́; de-* 274 *bẽt*, Tiraquel. d. tr. loco, priuileg. 161. Couar. de ſpõſal. part. 2. cap. 6. in princip. num. 12. Azeued. in l. 2. numer. 4. titul. 1. libr. 5. nouæ Regiæ collect. Perez in l. 1. titul. 1. lib 5. Ordinam pagin. 39. P. Sanch. de matrimon. lib. 1. diſpu. 39 numer. 5. & lib 3. diſput. 1. nu. n. 8. Nouar. d. 1. quæſt.

(272 in right margin beside "non debent")

151.num.8. & 9. Gratian. capit. 809.numero tom.5.

275 ANIMVS, *& propoſitum diſtingunt maleficia*, l.1.§. Diuus, D. de ſicar. l.1.C.eod.titul. l. Verũ, D.de furt.Hyppol.de Marſil cõſil.25.num.29.Hector Felic.allegat.4.numer.13.part.1. Tiber. Decian.tract.crimin.libr.9.cap. 27.á numer.1. Mar. Giurb. conſil.51.num.1.

276 ANIMVS *ex verbis, factiſque cognoſcitur, & iudicatur*, l.Labeo ad fin.D.de ſupel.leg.gloſ in §. Sed iſtæ, inſtit. de action. Alban. conſil.119.& conſil. 626.num.9. Pariſ.conſil.131.nu.20. volum. 1.& conſil.15.numer.20.vol.2. Surd.conſil.82.num.33. & cõſil. 471.numer.33.Bardell. cõſil.29. numer.12. *quos cumplurimis alijs refert* Giurb.conſil.51.num.28. *iunctis his, quæ notamus infra*, lit. F.num.19.& 20.lit.V.num. *Et*
277 *talis animus, qualis actus † geſtus præſumitur* Celſ.Bergal.de dolo, libr.3.capit.11.num.12.fol 400. Inde Senec. de morib. *Nil intereſt (ait) quo animo facias, quod feciſſe vitioſum eſt, quià facta cernuntur, animus vero non videtur.*

278 ANTECEDENTI *conceſſo, conceditur & conſequens, vel antecedens videtur, qui voluit conſequens*, l.2. D. de iuriſdict.omnium iudic.l.1.§.fin. D.de offic. eius, l. Quicumque, §.pen.vbi gloſ. D. de inſtit. act. l. Ad rem, & l. Ad legatum, D.de procurat. l. Illud, D. de acquir. hæred.l.fin. C.de bon. vacant. l. Si creditori, C. de fideicommiſſ. l. fin. D. de conſtit. Princip. Euerard. in locis legalib. loco 94. Anton. Monach. Florent. deciſion.29.numer.15. Surd. conſil. 370. numer. 11. lib. 3. *latè* Carot.in capit. Cum quid, in princip.de regul.iur.in 6. *optimè* Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib.1.quæſtion. 59. numer. 5.& ſequent. Ioann. Anton. Mangil.de imputat.quæſtion.76.numer.1. Farinac.1.part.praxis criminal. quæſt. 39. numer. 138. *Vbi axioma hoc è conuerſo † etiam firmat, denegato nempè an-* 279
tecedenti; denegari & conſequens.

Limita, & intellige, quãdo an- 280
tecedens eſt neceſſarium ad conſequens conſequẽdum, ex reſolutis per Ferrer. in conſtit. Cathal. gloſ. 5. num. 78. & num. 82. *& probant*, l.1.§.fin. D. de vſufruct. l. Obligationum fere §. Placeat, de

de action.& oblig.l. Fūdum ſub conditione,§.1. *D*.delegat. 1. l. Auibus,D.de leg. 3. Surd. conſ. 91.num.4.*Et intellige,vt per eum ibi.*

281 *Limita etiam in cauſa temporali,per Epiſcopum laico cōceſſa,eiuſq; ie commiſsione, veluti petitionis hereditatis, quia ſpiritualis cauſa non veniet, licét ſine ea principalis expediri nequeat*, Angel. in l. 2. num.3.D.de iuriſd.omni.iudic. Dec.in cap.At ſi clerici,nu.154. de iudic.refert, & ſequitur Vincent.Carot.ſingul.93.

282 ANTECEDENTI *deſtructo, non datur conſequentia*,l.1.§.Huius rei,*D*.de offic.eius,l.Veteris, *D*.de itiner. actu; priuat. Euerard.in topic.legal.loco 96.Crauet.conſ.231.num.2.Anto.Monach.Florent.decis.29.num.16. *Vbi quód remoto antecedenti, eius quoq; conſequens remouetur.*

283 APPROBARE *quis nō poteſt, quod ſemel impugnauit*,l.Diſpenſatorem, D. de ſolut. Menoch. conſil. 395. numer. 89. Surdus conſ.136.num.19.& ſeqq. conſ. 157.num.10.conſ.196. num.2. cum ſeqq.conſ.351. numer.41. & conſ.364. nu. 27. Sanch. de matrim.lib.9.diſput.6.nu 9.*pariter è conuerſo, vt* infra proxime nu. 291. *Et actum impugnans non poteſt illum approbare,nec in illo ſe fundare*, † Rota Rom.apud Farin.deciſ.636.nu.8.tom. 2.p.1. & deciſ.596.nu.5.ibid. 284

Declara, & intellige verum, ſi actus pendet á voluntate vnius, Surd. conſ.136.nu.30.& ſeq. *Vbi pariter limitat,& intelligit, ſi improbatio trahit ſecum* † *executionem,ex* l. Bonorū,D.rem ratam haber.Bar.in l. Pomponius, nu. 11.D.de negot.geſt. *& alijs.* 285 286

*Limita præterea ſi ab impugnatione ante ſētētiam impugnās deſtitit.*Idem Surd.d. conſ.136.nu. 3.& 4. 287

Limita deinde,quo ad acquirēdam exceptionem ad quod, ſemel approbatum,poterit reprobari, licet non quo ad actionem, ex l. Quoniam §. 1. *D*.rem ratam haber. Surd.conſ.157.numer.2.*vbi etiam*,num. 3. *Limitat* † *ad fauorem tertij.* 288 289

APPROBATIONE *totius, quælibet eius pars approbata cenſetur*, Anton.Monach.Bonon. deciſ.55.num.11. 290

APPROBATVM *ſemel,non poteſt amplius reprobari*,l.Pōponius, D.de negot.geſt. Surd.conſ. 18. num. 291

num.2.& cõſ.351.nu. 41.& de-
ciſ. 132.nu.4.P.Sanch. de ma-
trim.lib.9.diſp.6. n. 9.Anton.
Mona.Bonon.deciſ.34. nu. 2.
Thom.de Thomaſet.regul.37.
Mar.Anton.variar. lib.2.reſo-
lut.30.num.25.Menoch.conſ.
373.nu.39.Viui.deciſ.98.num.
12.lib. 1.Mar. Giurb. deciſ. 24.
num.29.Stephan. Gratian.diſ-
cept.forenſ.tom. 5.cap.941.n.
292 20. *Sed contra eſt* † *in* l. Sed &
reprobari,*D.*de excuſ. tut. & l.
Vt gradatim,§. Reprobari, *D.*
de muner. & honor. *At hoc in
Principe,illud in priuatis.*

293 APPROBARE *cenſetur rem,
vel perſonam, qui ea vtitur*, l. Si
quis teſtibus.C.de teſtib. Cra-
ueta conſ.73.nu. 14. Menoch.
conſ.23.nu.1.Surd.conſ.60.n.
12.& 13. *vbi de petente precium
rei venditæ,qui venditionem vi-
detur approbare.*

294 APPROBARE *videtur ſentẽ-
tiã,qui petit dilationem,vel ſolu-
tionem offert*,l. Ad ſolutionẽ,C.
de re iudic.Surd.cõſ. 290.num.
295 57.*vbi limitat* † *quando alia ſu-
mi poteſt cõiectura.Et an approba-
re videatur receptionẽ teſtiũ, qui
295 corum publicationem* † *venit.Idem*
Surd.conſ.176.nu.12.*Et an ab-*

*ſolutionem ab excommunicatione
petens confiteatur ſe* † *excõmuni-* 296
catum? vide Farinac. quæſt. 5.
num.36.

APPROBARE *videtur, qui* 297
*non contradicit. Paria enim ſunt
non contradicere, & approbare*,
Bartol, in l. Ne in arbitris ad
fin.verſ. Venio ad verſiculum fi
nalem,C.de arbitr. *optimè* Maſ
card.de probation.concl. 121.
à nu. 10.cum tribus ſeq.*ſpecia-
tim*,num.13.

APPROBARI *debet ab omni-* 298
bus,quod omnes tangit.notatur in-
fra verb.Quod omnes.

ARBITRIO *iudicis relinqui-* 299
tur quod in iure definitum nõ eſt,
l.1.D.de iure deliber.l.In ven-
ditione, D. de bonis author.
iud.poſsid. c. De cauſis,§.1.de
offic.deleg.vbi DD. *pluribus cõ-
probant*,Corraſ.lib.4, miſcel. c.
12.nu.5,cũ ſeqq.*quos citat* Ioãn.
Petr.Monera tract. de diſtrib.
quotid.par.3.quæſt.10. *Vbi* nu.
5. *Ex eod.*Menoch. *Locum id ha-
bere non modo in iure ſcripto,ſed,
& in nõ ſcripto.ſeu cõſuetudine di-
cit. Et quoad pœnam etiam*,num.
7.*oſtendit.*

Ab abſurdo.

ARGVMENTVM *valet ab* 300
abſurdo,

abſurdo, l. Scire oportet. §. Aliud D. de excuſat. tut. l. Nam abſurdum, D. de bon. libert. l. Siue hæreditaria in fin. D. de negot. geſt. l. 1. §. Vnde quæritur, D. de public. l. Ita vulneratus, verſ. Quod ſiquis abſurde, D. ad l. Aquil. l. Diuortio, D. ſolut. matr. l. Aliud, §. fin. D. de regul. iur. cap. Venerabilem, circa med. c. In Geneſi de elect. cap. Ex ore, de priuileg. cap. Solitæ, de maiorit. & obed. cap. Cum inter de except. cap. Quemadmodũ de iure iur. c. Cum ſatis ſit abſurdũ de offic. Archid. Euerard. in topic. legal. loco, 8. Thom. de Thomaſet. in floribus legum, regul. 42. Menoch. conſ. 12. num. 3. conſ. 37. n. 118. conſ. 76. nu. 12. conſ. 84. nu. 23. & conſ. 95. nu. 76. Surd. conſ. 116. num. 45. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 30. nu. 12. Flamin. de cõfident. quæſt. 26. num. 20. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſol. 32. n. 12. & reſol. 59. caſu 19. Anton. Oliban. de iure fiſc. cap. 13. nu. 60. pag. 262. Rota Rom. apud Farinac. deciſ. 256. num. 4. nouiſ. *iunctis his, quæ hac* ead. lit. *notauimus*, num. 18. & ſeqq. & verb. Intellectus.

Ab æquiparatis.

ARGVMENTVM *validum eſt ab æquiparatis*, Menoch. cõſ. 32. nu. 17. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 298. num. 70. 301

Limita & intellige in caſu tantum æquiparato, l. Stichus, D. de manu. teſtam. Surd. de alim. tit. 9. tit. 1. nu. 9. & conſ. 393. nu. 36. Frãc. Molin. de ript. nupt. lib. 3 q. 46. nu. 24. *Quando ſcilicet eſt ſimilitudo in eo in quo ſit æquiparatio*, Surd. deciſ. 119. n. 16. & 21. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 288. num. 5. 302

Limita etiam in correctoris, Ant. Menoch. deciſ. Lucenſ. 49. nu. 13. Cald. Pereyr. de poteſt. eligend. cap. 7. num. 5. *& vbi diuerſitatis ✝ ratio militat*, Surd. conſ. 50. n. 25. 303 304

Ab alienatione in teſtamento, ad geſtam in contractu.

ARGVMENTVM *validum eſt de alienatione facta in teſtamento ad alienationem in contractu geſtam*, Menoch. conſil. 116. numer. 4. 305

De alimentis ad legitimam, & è contra.

ARGV-

Digitized by Google

306 ARGVMENTVM *valet de alimentis ad legitimam, & é contra*; Ceuall. commun. contra commun. q. 780. nu. 243. *Sed nō eſſe hoc perpetuó verum, aſſerit* Valaſc. de part. cap. 18. nu. 39. cum ſeq. *Et conſtat ex diſcrimine tradito á* Nobis de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. q. 16. nu. 7. & 8. *Quare vbi di-*
307 *uerſitatis* ✝ *aſsignari ratio poterit, non procedet argumentum hoc.*

De alimentis ad dotem.

308 ARGVMENTVM *validum eſt de alimentis ad dotem.* Euerard. in topic. legal. loco 29. Cantiunc. in 19. ſpecie loci â ſimili, Viui. tom. 1. cōmun. opin. lib. 5. tit. 7. nu. 120. Menoch. de præſump. lib. 4. q. 189. num. 29. Tiraquel. de iure primog. quæſt. 62. nu. 4. & nu. 12. cum ſeq. Lara in l. Si quis â Liberis, §. Idem iudex, nu. 24. cum ſeqq. D. de libe. agnoſ. Sebaſt. Næuí ad l. Ob æs alienum 12. nu. 2. C. de prædiis minor. Cardin. Seraph. Rot Rom, deci. 447. n. 7. *vbi intelli-*
309 *git, ſi eadem ſit ratio* ✝ *non enim vbi diuerſa adeſt, locū habet*, Surd de alim. tit. 9. q. 1. n. 8. *qui* nu. 10.

Negatiué ✝ *tantùm ſumi, nec af-* 310
firmatiué procedere, reſoluit. Affirmatiué tamen valere tenere Cardin. Mantic, de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 16. nu. 17.

E conuerſo quoque de dote ad ali- 311
menta procedit argumentum, Menoch. dict. lib. 4. quæſt. 191. nu. 2. Molin. de primog. lib. 2. cap. 15. num. 8. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 46. nu. 10.

Valet tamen affirmatiué, non 312
negatiué, ex Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 6. num. 16. Mantic. d. titu. 16. num. 16. *Dos enim &*
alimenta ✝ *æquiparantur*, gloſ. 313
in dicta l. Ob æs, D. de prædi. minor. Barto. in l. vlt. num. 7. D. quibus vt in dign. Xuar. in l. Quoniam limit. 2. C. de in offic. teſtam. Tiraq. de iure primog. quæſt. 62. ex num. 4. Molin. Cald. Lara, & Mantic. dict. locis, Brunor. à Sole in locis communib. verb. Doſ. 12. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. quæſt. 15. numer. 9. *Cum dos alimentorum*
loco ✝ *ſuccedat*, leg. Filiæ ſuæ 314
28. §. Titia, D. de condition. & demonſtrat. Angel. de Gambelionib. de teſtament. gloſ. 4. num. 4. Marc. Anton. Marſil. in

tract.

tract. de redditib. Eccleſiaſt. c. 32. nu. 4. Surd. d. tract. tit. 1. q. 10 nu. 19. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. quæſt. 16. num. 10. *De alimentis ad ſtudia, infra, num. 574.*

De alimentis ad piam cauſam.

315 ARGVMENTVM *de alimẽtis ad piam cauſam, valet,* Cantiunc. in topic. legal. in 14. ſpecie loci à ſimili. *Nam cauſa alimentorum pia dicitur,* Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. in præfat. nu. 23. Cardi. Mãtic. de coniect. vltim. volũt. lib. 6. tit. 3. nu. 22. & de tacit. & ambig. cõuent. lib. 13. tit. 12. num. 1. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 52. nu. 10. *Vbi* nu. 17. *Tũc demum alimẽtorum cauſam piam*
316 *eſſe, cum pauperi* † *relinquuntur, aut debentur non alias ex multorum ſententia oſtendimus.*

Ab antecedenti.

317 ARGVMENTVM *ab antecedenti, validum eſt,* Euerar. in topic. legal. loco 94 & 96. Cãtiunc. *loco 16. Validũq; eſt in omni materia quantumuis ſtricta, &* *in ſententijs,* Cardin Seraphin. Rota Rom. deciſ. 776. num. 1.

Ab authoritate Doctorum.

ARGVMENTVM *ab authoritate Doctorum, validum eſt* 318
l. Antiquis. D. ſi pars hæredit. per. cap. Cũ haberet, de eo, qui duxit in matrim. quam pol. per adult. cap. Omnes Principes, de maiorit. & obed. cap. Significaſti, 2. de homic. Euer. in top. legal. loco 48. Petr. Andr. Gammar. in dialect. legal. lib. 2. loco ab authoritate, Menoch. conſ. 9 num. 8. & conſ. 18, num. 7. & 13. & conſ. 33. nu. 27. Iacob. Valdes de dignit. Regum, regnorumq; Hiſpan. cap. 2. num. 1.

Valet etiam ab authoritate alterius magni viri, l. Si pater, D. de ſolul. Septimo menſe, D. de ſtatu homin. Cardin. Tuſch. lit. 319
A, conclu, 490. *vbi* num. 2. *Limitat,* † *quando authoritas magnorum virorum, pro vt* Ariſtotelis, *aut ſimilium eſt contra legem, quia non attenditur.* 320

De bello ad peſtem.

ARGVMENTVM *valet de bello ad peſtem, ita* Ripa de peſte, in princip. num. 11. *peſtis enim dicitur bellum inter Deum, & homines, ex* Bart. in l. Naturaliter, n. 23. D. de vſu cap. Rip. vbi proxime. Iodoch. in enchirid. 321

rid.parium, v-rb.peſtis.

De beneficiis ad officia, & e contra.

322 ARGVMENTVM *de beneficijs, ad officia, validū eſt, vt per* Mandoſ. ad regul. Cancel. regul.32 q.2 nu.2. Cabed. deciſ 91. num. 4 p. 2. *Et é contra* † *de officio ad beneficium*, Cald. Perei. in l. *Si curatorē* verb. *Læſis*, nu. 39. C. de in integ. reſtit. min. Anton. Oliban, de iure fiſci, capit.13. num 61.

A cauſa.

324 ARGVMENTVM *á cauſa valet*, Claud. Cantiunc. in topic. legal. loco 20. Ioan. Appellus de ratione explicādi Dialecticam, cap.3. de cauſa. Petr. Andr. Gāmar. in dialect. legal. lib. 1. loco 11. *qui* loco 12, *á cauſa materiali*, loco 13. *á cauſa formali*, loco 14. *á cauſa efficiēti, &* loco 15, *á cauſa finali, argumentum deducit.*

A collatione ad imputationem, & é contra.

325 ARGVMENTVM *á collatione ad imputationem in legitimam, optime procedit negatiuè, ſecus affirmatiuè*, Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 568. n. 7. Ioān. Anton. Mangil. de imputat. in præfat. nu. 11. & quæſt. 15. nu. 21. & quæſt. 47. num. 1. & 8. *Et è conuerſo de imputatione in legitimam, ad collationem*, † *valet etiam argumentū*, l. Illud, §. 1. vbi 326
Deci. & alij, C. de collat. Pic. in l. In quartam, nu. 87. D. ad leg. Falc. Iacob. Richius in tract. de vnione, prol. capit. 5 nu. 6. Antonin. Theſaur. deciſ. 46. nu. 5.

Ab experientia.

ARGVMENTVM *ab experiētia, validū eſt, & ex* text. in capit. Diſpendioſam in princip. de iudic. in cap. Quam ſit in princip. de elect. in 6. in cap. Multis, 44. diſt in. & authent. de quæſtore circa princip. coll. 16. Bartholom. Cæpol. de ſimul. cōtract. num. 92. Surd. conſil. 132. numer. 23. 327

De Falcidia ad Trebellianicā.

ARGVMENTVM *de Falcidia ad Trebellianicam, & é contra, in iure admittitur*, l. Marcellus, verſic. Quod autem, D. ad Trebell. l. Iubemus, C. eod. lib. 3. D. de legat. 1. Euerard. in topic. legal. loco 16. Cantiunc. 328

D in 6.

in 6.ſpecie loci à ſimili, Petr. in conſtit. Cathalon gloſ. 4. num. 31. *Appellatione enim Falcidiæ;*
329 *Trebellianica* † *quoque continetur*, ex text. in l. In quartam, & vbi DD. D. ad leg. Falcid.

330 *De Falcidia etiam, & Trebellianica ad legitimã procedit argumentum*, Peregrin. de fideicõm. art. 36. num. 62. ad mea. Menoch. conſ. 533. num. 13. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 296. num. 67.

De legitimatione ad adoptionem.

331 ARGVMENTVM *de legitimatione ad adoptionem, valet, not. in* leg. Adoptionem leg. 1. C. de adopt. & in leg. 1. D. ad munip. reſoluunt Gomez. in l. 9. Taur. num. 62. verſ. Secundo, Surd. conſ. 317. nu. 33. Barboſ. in leg. Quæ dotis, num. 164. D. ſolut. matr. Iacob. Putc. deciſ. 110. num. 1. & 2. lib. 2.

332 *De arrogatione ad legitimationem*, leg. Iubemus, C. de natural. liber gloſ. fin. in l. 1. verb. Parẽtibus, D. ad municip. Bald in l. 1. in fin. C. de iure aureor. annul. Iaſ. in rubr. C. de liber. & poſthum. numer. 7. Rojas in epitom. ſucceſſ. cap. 23. numer. 36. Roland. à Valle conſ. 88. numer. 16. part. 2. & conſil. 96. numer. 29. part. 3.

De emancipatione ad legitimationem.

De emancipatione ad legitimationem, l. Iubemus, C. de natur. liber. Pariſ. conſ. 2. nũ. 24. lib. 2. Mencha. controuerſ. illuſtr. lib. 3. §. 10. nu. 648. verſ. Infero, Roland. conſ. 61. num. 5. par. 1. & conſ. 12. num. 22. par. 4. 333

A ſuperfluitate.

ARGVMENTVM *à ſuperfluitate euitanda validiſsimũ* 334
eſt in iure, vt per Steph. Gratia. diſcept. forenſ. cap. 306. num. 16. Menoch. conſ. 197. num. 14. Peregrin. conſ. 143. numer. 8. in fin. *Lex enim ſuperflua remedia*
† *non inducit*, l. Hæc ſtipulatio, 335
§. Diuus, D. de vt legat. nomin. cauc. l. Qui bis idem, D. de verb. oblig. *iunctis infra notatis* verbo. Superfluitas. *Valde tamẽ te-*
nue † *argumẽtũ hoc ſcripſere* Al- 336
ciat. in l. 3. num. 3. D. de legat. 1. Peregrin. conſ. 57. in fin. lib. 5 *quos refert* Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 286. num. 3.

Ab

Digitized by Google

Ab adulto ad pupillum.

337 ARGVMENTVM *ab adulto ad pupillum non valet*, Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 510. numer. 12.

Ab alienatione ad locationem.

338 NEc ab alienatione ad locationem, Anton. Monach. Bonon. deciſ. 16 num. 9. *Secus ſi ad longum tempus alienatio prohibita ſit, quia alienatione prohibita,*
339 † *illa prohibetur* Cald. Pereyr. de renouat. emphyt. quæſt. 16. num. 7. & de reſolut. emphyt. cap. 5. num. 37 *prope infinitos retulimus* Nos de priuileg. paup. & miſerab. perſon. part. 1. q. 22. num. 13. & 14. *Alia argumenta, quæ non procedunt videnda* à nu. 593. *infra.*

De anima ad corpus.

340 ARGVMENTVM *de anima ad corpus validum non eſt, vt per* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 200. num. 22. *vbi è contra aſſerit valere, de corpore*
341 † *ad animam, quouſque eſt*, Ouid. *relatus à Nob. s* hac ead. lit. num. 268.

A caſibus expreſſis ad non expreſſos.

342 ARGVMENTVM *non valet à caſibus expreſſis ad non expreſſos, vbi totalis æquiparatio facta non eſt maximè identitatis nõ concurrente ratione*, Cardin. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 353. num. 3.

A ceſſante ratione.

ARGVMENTVM *à ceſſante ratione, valet*, l. Quod dictum. D. de pact. Euerard. in topic. legal. loco 85. Menoch. conſ. 90. num. 71. conſ. 93. nu. 9. conſ 95. num. 84. conſ. 96. num. 10 & conſ. 124. num 76. & de præſumpt. lib. 4. q. 190. num. 25. Surd. conſ. 383. nu. 14. Ouid. de Amicxlè iure emphyt. quæſt. 1. num. 9. *Et eſt infallibile in iure*, Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 21. num. 2. 343

A charitatiuo ſubſidio ad decimam Papalem.

ARGVMENTVM *á charitatiuo ſubſidio ad decimam Papalem validum eſt*, Ioan. Petr. Moiiet tract. de decim. cap. 9. quæſt. 3. num. 125. & de diſtr. quot. par. 3. quęſt 9. numer. 23. *conducunt dicta* à Nobis de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. 1. par. quęſt. 37. num. 10. & quæſt. 38. num. 33. 344

A ciuilibus ad criminalia.

345 ARGVMENTVM *à ciuilibus ad criminalia, potentiſſimum eſt, frequens, & vtile*, Euerard. in topic legal. loco 77. Cãtiunc. in 36. ſpecie loci á ſimili. Maſcard. de probat. cõclu. 331. numer. 6. *An & quando valeat in materia confeſſionis, vide* Farinac. part. 3. prax. crim. quæſt. 81. numer. 64. & ſequent.

346 *A communiter accidentibus.*

ARGVMENTVM *à communiter accidentibus, validũ eſt* l. Certi condictio, §. Si nũmos ibi cum quotidie, D. ſi cert. pet. l. Ideoque vbi gloſ. D. de legib. l. Quædam, §. Nũmularios, D. de edend. gloſ. fin. in leg. Neque natales, Cod. de probat. capit. 1. de cleric. non reſid. Euerard. in topic. legal. loco 56 Petr. Andr. Gãmar. in dialect. legal. lib. 1. loco 20. Paris conſ. 87. num. 24. vol. 3. Maſcard. de probat. concl. 144. num. 20. & concl. 445. nu. 6. Menoch. conſ. 5. n. 2. & conſ. 10. nu. 7. & conſ. 670. num. 7. & de præſump. lib. 6. q. 19. nu. 5. Brun. à Sole in locis communib. verb. Argumentum 1. Sur. deciſ. 231. n. 18. & de alim. tit. 7. q. 9. n. 15. & cõſ. 131. n. 22. conſ. 135. n. 30. conſ. 451. n. 46. & cõſ. 540. n. 26. Aldouin. conſ. 44. n. 5. Seſſ. deciſ. 121. n. 15 Cæſar Argel. de cõtradict. legit. q. 16. n. 36. Tuſch. lit. A. concl. 493. *Et ad excludendũ copulã carnalem, ad honeſtatiſq; probationẽ fortiter valet* Farin. par. 5. q. 136. num. 191. *Et in probanda meretricia turpitudine frequenter admittitur*, Euerard. vbi ſupra Maſcard. concl. 103. nu. 20. Tuſch. dict. concl. 493. nu. 6.

A communiter namque accidẽtibus præſumptio ſequitur veritatis, d. leg. Neque natales, C. de probat. 347

Et quod communiter fit, legitimé fieri cenſetur, d. l. Certi condictio, § Si nummos, D. ſi cert. pet. *Et ad communiter accidentia* 348

† *lex ſe facilius adaptat*, l. Nam ad ea, D. de legibus *cum alijs notatis* verb. Frequentiora. 349

A connexis, & ab adiunctis.

ARGVMENTVM *à connexis valet* Cãtiunc. in topic. legal. loco 15. Petr. An. Gãm. in dialect. legal. lib. 1. loco 2. *iũctis infra notatis* lit. C. verb. Cõnexorũ. *Et ab adiũctis* † *colligit* 350 351

argu-

argumentum, idem Cantiūc. loco 14.

A coniunctione, &c.

352 ARGVMENTVM *á coniunctione pluriū diſpoſitionū, vel ſtatutorum, validum eſt*, vt per Cardin. Tuſch. lit. A. cōcl. 503. *Et á coniunctione, ſeu combinatione duarum legum, deducit argumentum*, Euerard. loco 11.

A conſequenti.

353 ARGVMENTVM *á cōſequēti valet* Euerard. in topic. legal. loc. 95. & 97. Cantiunc. loco 17. Petr. An. Gammar. in diale. legal. lib. 2. loc. 6.

A conſtitutione, &c.

354 ARGVMENTVM *à conſtitutione municipali, & ſtatuto ad reſcripta, validum eſt, quia pariter reputantur; vt iuri communi reducantur cōformia*, Cardin. Tūſch. lit. A, conclu. 496. num. 1.

A conſuetudine ad priuilegium.

355 ARGVMENTVM *á conſuetudine ad priuilegium valet*, cap. Cum contingat de foro cōpet. Flami. de confident q. 38. num. 17 *Conſuetudine namq; poteſt introduci, per priuilegiū quid-*
356 *quid † cōcedi*, Tuſch. lit. C. cōcluſ. 808.

De conſuetudine ad ſtatutum, & é contra.

ARGVMENTVM *de conſue* 357
tudine ad ſtatutum, validum eſt, Surd. de alimen. tit. 8. priui leg. 56. nu. 27. & conſ. 2. nu. 29. Mar. Ant. var lib. 1. reſol. 1. n. 3. Tuſch. lit. A. concl. 507. nū. 10.
Et é contra † de ſtatuto ad conſue 358
tudinem, l. De quibus D. de legib. Remigi. de charitat ſubſid. quæſt. 61. in fin. nu. 64 Sigiſm. Scacc. de appellat. quæſt. 2. nu. 29. verſ. Tertia. *Quæ enim conſuetudine introduci nequeunt; neque*
ſtatuto † valent, ex Cardin. Tūſ 359
ch. lit. C. concl. 810.

De contractibus ad iudicia, & é contra.

ARGVMENTVM *de contra* 360
ctibus ad iudicia. & è contra, valet, l. Si quis ſeruum, & l. Si quis cū filio, D. de pecul. l. Omnem, D. de iudic. gloſ. communiter recepta in autho. Sacramenta puberum, verb. Cōtractibus, C. ſi aduerſus vendit, Gutierr. de iuram. cōfirm. 1. part. cap. 1. num. 35. Menoch. Phæb. deciſ. 62. num. 5. tom. 1.

De contractu ad quaſi contractum.

ARGVMENTVM *de cōtra-* 361

 ctu

Digitized by Google

ctu ad quaſi contractum, validum eſt, l. Si pupilli, l. Siquis ita D. de neg. geſt. l. Apud Iulianũ, §. fin. cum l. Seq. D. ex quib. cauſ. in poſſ. eatur, l. Ait prætor in princip. iuncto, §. Non ſolùm, cum ſeq. D. de minor. Euerard. in topic. legal. loco 18. Cantiũc. in 8. ſpecie loci à ſimili, Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 30.

362 *Non tamen in præiudicium tertij procedit*, Ioſeph. de ſeſſ. de inhibit. cap. 9. §. 3. num. 13.

De contractu ad diſtractum.

363 ARGVMENTVM *de cõtractu ad diſtractũ rectè procedit*, l. Põponius, §. Præterea, D. de acqui. poſſ. l. Item veniunt, in princip. iuncto §. 1. D. de petit. hæred. c. De illis, 1. in princip. de deſponſ. impuber. iuncto, c. vnic. §. Idẽ quoq; eodẽ tit. lib. 6. Euerard. in topic. legal. loco 19. Cantiunc. in 9. ſpecie loci à ſimili Barboſ. in l. Hæres abſens. §. Proinde, n. 13. D. de iudic. Sebaſt. Næui ad l. Nihil tam naturale, 36. nu. 3. cũ ſeqq. & ad l. Ferè, 195. D. de regul. iur. *Contractus enim, & diſtractus à pari*
364 † *procedunt, & ſunt eiuſdẽ natura*, d. §. Præterea, l. Ab emptione, 59. D. de pact. l. De tutela, C. de in integ. reſtit. minor. Surd. de alimẽt. tit. 8. priuileg. 21. nu. 6. Pichard. in diſput. de mora. n. 141. Cald. Pereir. de poteſtate eligend. c. 7. nu. 15. Gratian. diſcept. foreſ. cap. 168. nu. 7. & 10. cum ſeq. Ceuall. commun. contra comm. quæſt. 897. num. 886. tom. 4. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 1. tit. 2. à num. 15. cum ſeq. Eſcobar de ratiocin. c. 14. n. 42. Barboſ. vbi proximè, *vnde quando contractus per ſcripturam celebratur,*
non niſi per aliam † æquiualen- 365
tem ſolutio, vel diſtractio poterit probari, d. l. Nihil tam naturale, D. de reg. iur. Alexand. conſil. 209. num. 23. lib. 2. Azeued. in l. 1. num. 17. tit. 4. lib. 5. nouæ Regiæ collect.

De contractibus ad vltimas volũtates, & è contra.

ARGVMENTVM *de contra-*
ctibus ad vltimas voluntates, 366
vel è contra, validum eſt, l. Pactum inter hæredẽ, vbi notatur, D. de pact. l. Quæ de legatis, l. Seruum filij, 46. §. Eum qui chirographum, D. de legat. 1. l. fin. C. de legat. princip. inſtit. de

lege

lege Fuſ. Canin. toll. l. Eum qui ita in princ. D. de verb. oblig. Eucard. in topic. legal. loco, 17 Cantiunc. in 7. ſpecie loci à ſimili, Menoch. conſ. 58. nu. 23. conſ. 89. num. 36. conſ. 97. nu. 27. conſil. 162. num. 8. & conſ. 374. nu. 7. & de præſumpt. lib. 4. quæſt. 127. numer. 9. Surd. de alim. tit. 2. quæſt. 10. num. 7. & tit. 5. quæſt. 1. nu. 15. & tit. 9. q. 18. num. 8. & 9. & cõſil. 235. nu. 2. & conſil. 470. num. 14. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Argumentum, 2. Camil. Gablin. de verbor. ſignific. lib. 5. cap. 16. num. 74. Pichard. ad §. Ex conditionali, 6. num. 2. inſtit. de verbor. obligat. & in diſput. de mora n. 203. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 41. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 18. num. 14. Tuſch. liter. A. concluſ. 495.
367 *vbi intelligit affirmatiue,* † *tanquam de minore ad maius, ſecus negatiuè,* concluſ. 507. num. 22. Mantic. de coniect. vltim. voluntat. lib. 3. titul. 18. per tot. & de tacit. & ambig. cõuent. tom. 1. lib. 2. tit. 15. num. 1. *vbi numer.* 16. *intelligit ſubſiſtente ea-*
369 *dem* † *ratione, &* numer. 17. *limitat, niſi ratio diuerſitatis probetur, quod & aſſerit* Ioann. Petr. Monet. tract. de diſtribut. quotid. p. 3. q. 4. nu. 14. per tex. in dict. leg. Quæ de legatis, D. de leg. 1.

Leges tamen de ſolemnitate in 370
contractibus, vel quaſi adhibenda loquentes, ad vltimas voluntates non extenduntur, nec è contra, Peralta in l. Cum pater, §. A filia, nu. 58. D. de legat. 2. *quem refert* Armendarem in proœmio addit. ad recop. legum Nauarræ, num. 175.

Et aliquando in caſibus à iure expreſſis, fauorabiliores vltimæ voluntates ſunt contractibus, l. In teſtamentis, D. de regul. iur. l. Si cui, §. Si vinũ, D. de tritic. vin. & oleo legat. Thom. de Thomaſet. regul. 121.

De contractibus ad legata, & fidei commiſſa.

ARGVMENTVM *de contra-* 371
ctibus ad legata, validum eſt, Menoch. de præſumpt. lib. 4. q. 144. num. 10. & q. 199. num. 5.
Et de contractibus ad fideicommiſ- 372
ſa, idem Menoch. conſil. 97. numer. 71.

Digitized by Google

De contractibus ad delicta.

373 ARGVMENTVM *de contractibus ad delicta, & è contra, valet*, l.Omnem, D.de iudic. iũcta gloſ.in l.Hæres abſens, §.1. D.eod.l,2.§.fin.D. de cuſtod. reor.authen.Qua in prouintia, C.vbi de crimin.agi oport.cap. fin.de foro compet. Euerard.in topic.legal. loco 20. Cãtiunc. in 10.ſpecie loci à ſimili, Cardin.Tuſch.lit. A. concluſ.495. nu.8.& conclu.507.nu.26.

A contractu mutui, ad contractum cenſus.

374 ARGVMENTVM *á contractu mutui, ad contractum cenſus, validum eſt*, Menoch. cõſil. 49.n.16.

A contrario ſenſu.

375 ARGVMENTVM *á contrario ſenſu, validum eſt*, l.1.§. Huius rei, D.de offic.eius mãd. eſt iuriſd.l.Qui teſtamento, §. Mulier, vbi gloſ.D de teſtam. l.81.procuratorem, §.Si ignorãtes, D.mãdat.l.Si quis locuples, 57.D.de manum.teſtam l.Cõuenticula, & ibi Cyn.á princip. C.de Epiſcop.& Cler.l. Apud antiquos, 210.de furt.cap.Qualis, 25.diſt cap. Cum Apoſtolica, de his, quæ fiunt á prælat. Euerard.in topic.leg. I. oco,4. Petr.Andr. Gammar.in dialect. legal.lib.2.loco á cõtrario ſenſu, Socin. regul. 28. Thom. de Thomaſet.regul. 39. Pichard. in diſput.de mora.nu.132. Maſcard.de probat.conclu,1146.n. 3.& concluſ.1280.nu. 65. Brunor. á Sole in locis commun. verb. Argumentum, 5. Surd.de aliment.tituſ. 1.quæſt.42, num. 40.& titul.6.q.11. nu. 2. & 3. Cald. Pereir. de nomin. emphyt.q.12.num.26. Cæſar Argel.de contradict.legit. quæſt. 7.num.3. Cardin.Tuſch.lit.A. concluſ.498.Mar. Antoni. lib. 1.reſolut.1.nu.4.Farinac.part. 4.conſil.30.num. 219. Ioſeph. de Seſſ.deciſ.10. num. 15. Caſtillo controuerſ. lib. 5. 2. par. cap.88.num.5. *& pleniſsimè* per totum cap.

Debet autem ſummi á tota ratione cum ſuis qualitatibus, ex Seraphin.de priuileg.iuram.priui leg. 1.numer.10.Cardin. Mantic.de tacit.& ambig.conuent. tom.1.lib.2.tit. 14.num. 2. *Et etiam in dictis Doctorum, vt per* Ludouic.Rodolph.poſt tractatum d. ſuprema ſeu abſoluta 376

Principis poteſtate concluſ. 5. num.7.

377 *Intellige argumentum hoc validum eſſe, quando contrarium in iure non eſt expreſſum, nec abſurdum aliquod reſultaret, text. eſt in* l. 2. C. de condit. inſert. & in capit. Cum virum extra de regular. cap. A nobis, 2. de ſentẽt. excomm. DD. in dict. l. 1. D. de offic. eius cui mandat. eſt iuriſd. & in dict. l. Cõuenticula, C. de Epiſcop. & Cleric. Euerard. in dict. loco 4. Garc. Falcon regul. 45. Menoch. de præſumpt. lib. 3. quæſt. 93. numer. 5. & lib. 4. quæſt. 83. numer. 55. Fachin. in conuerſ. lib. 13. capit. 3. cum ſequentibus. Valaſc. conſult. 136. numer. 7. Gamm. deciſ. 167. nu. 8. Cardin. Mantic. de cõiectur. vltim. volũtat. lib. 3. tit. 15. nu. 13. & tit. 17. num. 1. & 7. & dict. titul. 14. per tot. Brunor. â Sole dict. verb. Argumentum, 3. Gutierr. practicar. libr. 3. quæſtion. 44. numer. 4. Surd. deciſion. 75. numer. 7. & conſil. 25. num. 37. Ioſeph. Alderete de Religioſ. diſciplina tuenda, libr. 2. capit. 28. numer. 32. Morla in empor. iuris, part. 1. titul. 1. quæſtion. 3. in fin. & titul. 5. quæſt. 1. numer. 41. P. Sanchez de matrimon. lib. 6. diſput. 21. num. 9. Seraphin. dict. priuileg. 1. numer. 6. Seſſ. deciſion. 146. numer. 13. Ferrer. in cõſtitut. Catha. gloſ. 4. numer. 304. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 67. num. 38. Sayr. de cenſ. lib. 5. cap. 18. num. 18. Cardin. Tuſch. dict. concluſ. 498. á num. 84. Otero in interpret. cap. fin. de pact. numer. 62. Caſtillo dict. cap. 88. numer. 28. Nos de priuileg. pauper. & miſer perſon. q. 50. numer. 21. & q. 52. num. 25.

Etiamq; ad legum correctionẽ ſumendum eſt, quoties lex, ſtatutum, teſtatori ſua diſpoſitio in ſenſu directo nihil operari poſſunt, vt per text. in auth. Ex teſtamento iuncta, l. 1. C. de collat. l. Dos â patre, C. ſolut. matr. *& plures quos citat, reſoluit* Pichard. dict. tract. de mora. num. 132. Caſtillo dict. cap. 88. num. 35. *Sumiq; poteſt ad inducendam nouam cõtrariam diſpoſitionem, laté firmat* Mantic de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 15 á num. 7. cum ſequent. *quem ſequitur* Caſtillo dict. loco, num. 15. *Et cum intellectu, & limitatione proxima,* Ferrer. in cõſtitut. Cathal. gloſ. 378

3. nu.

3.nu.44. *vbi* num. 45. *à coniecturata † teſtatoris mente deſumi etiam tenet.*

379

380 *Valet item argumentum hoc, quando verba legis ſunt conditionalia,* Surd.dict.quæſt.11. num. 3. *vel verba teſtatoris*, Tuſch. dict.concluſ.498.num.72. 73. & 74. Caſtillo dict.cap. 88. numer.20.

381 *Item in contractibus, maximè quando in caſu contrario eadem eſt ratio, validum eſt,* Anton. Monach.Lucenſ.deciſ. 55. numer.22.&23.Tuſch.vbi proximè á num. 11. Molin. de ritu nupt.lib.3.q.51.num.9.*qui nu. 10. tam in contractibus bonæ fidei quam ſtricti iuris procedere reſoluit, cui ſubſcribit* Euerard.dicto loco 4. Caſtillo dict. capit. 88. numer. 8. *Etiamque in contractibus conditionalibus dicit,* num.9. *& in feudis, & mandatis,* num.12.&13.

382 *Itē & in ſtatutis procedit,* Portol.de conſort.& fideicommiſſ. legal.cap.36.num. 17. Ceuall. commun.contra comm.quæſt. 336.à nu.2.Tuſch. dict. concl. 498.à num.38 Caſtill.dict. loco,nu.14. *Niſi ex vno ſtatuto alterius reſultaret correctio,* Portol. dict.loco,num. 18. *vel niſi ſtatutum in caſu à iure communi ſpecialiter prouiſo, diſponat tunc enim ad ius commune corrigēdum, regulariter argumentum hoc non procedit, vt notat* Euerard. dict. loco,4. Farinac.Rot. Rom. deciſ. 185.nu.7.tom.1.p.1.

383 *Generaliterque in omnibus humanis conuentionibus, & diſpoſitionibus in quę materia procedere firmat, proſequiturque late* Caſtillo repetito,cap.88.à num. 16. cum ſeqq.

384 *Non eſt tamen validum argumentum hoc quando ex eo iurium ſequitur correctio*, gloſ. in cap. Significaſti de foro competent. gloſ.in Clem. 1.verb.Obſeruare de ſent. excomm. Euerard. dict. loco,4. Otero in dict.cap. fin de pactis,n.61. Farinac. deciſ.491.tom.2.p.1.

38 *Nec in diſpoſitione negatiuè concepta,* Cacher.deciſ.Pedem. deciſ.69.nu.28.Surd. d. tit.6. q.15.nu.7.& deciſ.185. nu.24. Franc.Molin.d.q.num.5.&16. *quamuis contrarium dicat verius* Euerard.dict.loco,4.

38 *Nec ex verbis narratiuis legis ſumitur,* gloſ.in l.1.C. quando non per. part. Brunor. a Sole, d.verb.

Digitized by Google

d.verb. Argumentum, 3. Euerard.dict.loco,4.

387 *Nec ex dictis doctorũ* Cardin. Seraphin.Rot.Rom.deciſ.822. nu.6.Caſtill.d.c.88.nu.11.

388 *Nec in deciſ. Rotæ*, Seraph.deciſ.1342.num.2.

389 *Nec in materia ſtricti iuris*, Seraphin.deciſ.1466.num.3.

390 *Nec in priuilegijs per* gloſ. in cap.Licet in princ.de priuileg. in 6.Euerard.d.loco,4. *licet contrarium teneat* Caſtillo d. c. 88. num.16.

391 *Nec in pactis valere reſoluit* Franc.Molin.d.q.51.â n.2. *vbi pariter*, n.7. *quod nec ſumitur vbi inducta ad vnum effectum, diuer*

392 *ſum † producerent*, Caſtill.dict. loco,nu.31.

393 Nec *quando per illud Trebellianicæ, vel Falcidiæ detractio eſſet inducenda*, Ferr.dict.gloſ.4.numer.303.

394 *Nec quando ex eo abſonus reſultaret intellectus*, Portol.dict. tract.de confort.& fideicom.legal.c.1.num.18.Seſſ.dict.deciſ. 146.num.13.Otero d.loco nu. 60. *& notatum remanet ſuprà*, num.377.

395 *Nec item procedit, quando in caſu contrario eadẽ, vel maior militat ratio*, Surd. deciſ. 18. num. 24.P.Sanchez de matrim. lib. 9.diſput.32.nu.11.Molin.dict. q.51.n.8.Caſtillo d.c.88.n.31.

Nec denique ſumitur in materia irregularitatis, ex Sayr. dict. tract.de cenſ.lib.7.c.5.nu.16. 396

A contrariis.

ARGVMENTVM *á contrariis validum eſt*, Euerard.in topic.legal.loco 75.Cantiunc. loco,13.Ioann.Appell.de ratione explic.dialect. capit. Petr. Andr.Gammar. in dialect. legal.lib. 2.loco à contrarietat. Mench.conſil.89.nu.54. Thomas de Thomaſet.in florib.leg. regula 47. *vbi procedere aſſerit, quo ad cognitionem, quia vno cognito contrariorum, cognoſcitur & alterum, vt in* §. 1. inſtit. de his qui ſunt ſui, vel alien.iur. *Et de argumento à repugnantibus vide* Cantiunc.loco,18. 397

A correlatiuis.

ARGVMENTVM *á correlatiuis, validum eſt*, l.1.C.Ne liceat potentiorib.l. fin.C.de indict.viduit.toll. Euerard. in topic.legal.loco,76.Cantiunc. loco,19. Petr. Andr. Gram- 398

Digitized by Google

mar.in dialect.legal.lib.2.loco á correlatiuis,Menoch.conſil. 32.num.18. *etiam in pænalibus*, Surd.de aliment.tit.1.quæſt.19. num.4.

399 *Intellige quando eadem in vtroq; correlatiuorum ratio militat* Farinac. part.4. conſil. 85. numer.74 *ſi veró detur diuerſa ratio non valet*, l.Curatorem, C. de interdict.matrim. Euerard. dict.loco.76. Surd. dict. quæſt. 19.num.3.& num.10 & quæſt. 41.num.4.& tit.4.q.44. nu.28. & conſil.47.num. 7.& conſil. 52,nu.62.Menoch.conſil.1192. à num.15.& 21.lib.12. P.Sanchez de matrim.lib.6. diſput. 21.num.9.Gratian. diſcept.forenſ.cap.26.numer.15.Anton. Monach.Bonon.deciſ.51.nu. 14.Cardin.Seraphin.Rot. Roman.deciſ.1442.nu.12. *iunctis traditis á Nobis* verb.correlatiuorum.

A læſa Maieſtate humana ad Diuinam.

400 ARGVMENTVM *de crimine læſæ Maieſtatis humanæ, ad crimen hæreſis,tanquam de minori ad maius procedit ex* l.Manicheos,C.de hæretic.cap.Vergẽtis in fin. extra eod. Roland. à Valle conſ.73.num.16. & ſeq. p.3.*vbi ab omnibus receptum affirmat,eoque vtitur* Sfort. Odd. de fideicommiſ.q.40.num.76. *Non veró è contra* idem Rolãd. d.loco,*contradicit tamen* P.Thomas Sanchez in præcept. Decalog.lib.2.cap.28.num.5.

A definitione.

ARGVMENTVM *á defini-* 401
tione,validum eſt,l 1. §.Dolum vbi notat Bartol.D. de dolo,in fin,iuncta gloſ.D de verbor.ſignificat. cap. Dudum, 2. poſt princip.de elect. Euerard. in topic. legal. loco 44. Cantiunc.loco 2. Ioann. Appell.de ratione explicand.dialect,cap. 1.â definitione vocis,Petr. Andr.Gammar. in dialect. legal. lib.1.loco,1.Surd. conſil.304. numer.5 Ioann.Petr.Minu.de diſtrib.quotid.part.1.quæſt. 4. num 4. Tobias Noni. ad princip.inſtit.de teſtam.num.25.

Ab expreſſa ad tacitam diſpoſitionem.

ARGVMENTVM *á diſpoſi-* 402
tione tacita ad expreſſam valet,quando eadem eſt ratio, l. Cum quid.vbi õnes, D. ſi cert. pet.Menoch.de præſumpt. lib. 4.quæſt.

4.quæſt.189.nu.97. *Nam taciti, & expreſsi idem eſt iudicium, vt infra* verb. Taciti *notatur.*

A diſpoſitione legis ad diſpoſitionem teſtatoris.

403 ARGVMENTVM *à diſpoſitione legis, ad diſpoſitionē teſtatoris, validum eſt,* l. Non impoſsibile. D. de pact. l. Seruus hac lege, D. de manum. l. *Si ita* fuerit ſeruis duobus in fin. & ibi Bartol. not. D. de manum. teſtam. l. Cum quidam, verſ. Quēadmodum enim, Cod. de verbor. ſignif. Euerard. in topic. legalib. loco, 52. Cantiunc. in 29. ſpecie loci à ſimili. Menoch. cōſil. 97. numer. 24. Surd. conſil. 278. numer. 9. *In teſtamētis namque teſtatoris voluntas pro lege*
404 † *obſeruatur.* l. 1. C. commun. de legat. l. 3. C. de liber. præter. l. Verbis legis. 120. D. de verb. ſignif. l. 1. D. ad leg. Falc. auth. de nup. §. Diſponat. col. 4. §. 1. inſtit. de leg. Falci. Pichard. in rubr. inſtit. eod. numer. 15. & in diſput. de mora, num. 102.

405 *Et è cōuerſo de teſtatore ad legem valet argumētum,* dict. leg. Si ita fuerit ſeruis duobus in fin. & dict. l. Seruus hac lege. Ioan. Anton. Mang. in tract. de imputat. q. 121. num. 3.

A diſpoſitione ſtatuti, ad teſtamenti diſpoſitionem, & é contra.

ARGVMENTVM *á diſpoſitione ſtatuti ad diſpoſitionem teſtamenti valet,* Tuſch. lit. A. 406
concluſ. 496, num. 4. Menoch. conſil. 50, num. 21. & conſil. 95. num. 84. & conſil. 150. num. 46. & de præſumpt. lib. 4. quæſt. 84. num. 24. vbi num. 25. *ſecus aſſerit ſi eadem non eſt ratio. Quamuis de ſtatuto ad teſtamentum nō valere argumentum reſoluat* Cened. Canon. quæſt. 35. num. 18.
Et é contra † valet argumentum 407
á diſpoſitione teſtatoris ad ſtatuti diſpoſitionem Menoch. dict. numer. 21.

A diſpoſitis in teſtamento, ad codicillorum declarationem.

ARGVMENTVM *á diſpoſitis in teſtamento, ad codicillorum declarationem, validum eſt,* Menoch. cōſil. 311. nu. 3. & 22. 408

A diuiſione.

ARGVMENTVM *á diuiſione, validum eſt,* Ioann. Apell. de ratione explicandi dialecticam 409

loct.cap.2.Petr. Andr. Gāmar. in dialect.legal.lib. 2.loco,8.

De dote ad legitimam, & e contra.

410 ARGVMENTVM *de dote ad legitimam, validum eſt,* Authen Res quæ, C.commun. de legat. Bartol.in l.Titio centum, §. Titio genero in fin. D. de condit. & demonſtr. Cald. Pereir.in l.Si curatorem, verb. Sine curatore.num.96.C.de in integ reſtit. minor. Thom. de Thomaſet.in florib.legum, regul 45.*vbi procedere aſſerit in caſibus ex iure expreſsis, & vbi militat eadem ratio.*

411 *Et é conuerſo de legitima ad dotem valet argumentum, vt per* Cald.Pereir.vbi proximè. *Dos enim loco legitimæ ſuccedit, vtrũq; ie firmat* Menoch. de arbitr. caſu 149.num.9.& cõſil.3. numer. 12.& conſil. 8. numer. 8. Decian. conſil. 54. numer. 11. lib. 1.Fuſar.de ſubſtitut.quæſt. 296.num.68.

De dote ad ſtudium.

412 ARGVMENTVM *de dote, ad ſtudium procedit,* l. Aſsiduis.§.Si quis enim, C.qui potior in pign.habe. tenentq; Salyc.in l.Filiæ eius,num. 1.C.famil.erciſcund.Alexand.in leg. Ita ſtipulatus,numer. 28.D.de verb.oblig.& in addit.ad Bart. in leg.Si cui annum de ann.leg & in leg.vnic. §.Habeant,C.de ſtud.libe.lib.11.Rebuf.de priui leg.Scholaſtic.priuileg.1.Octauian.Simoncel.de decret.inſpection. 15. num.108. *Cum cauſa ſtudij dotis* ✝ *æquiparetur cauſæ,* 413 Alciat.ad l.1.D.ſolut.matrim. numer.42.& ibid Petr. Barboſ. part.7 num.20.23. & 29. cum ſequent,& nũm.53.Horat. Luti de priuileg. ſcholaſt. priuileg.16.verſ. Primo moueor, Anton.Gomez in l.29.Taur.num. 16.verſic.Secundo,Marta de diuiſion.bonor.lib.4.cap.13. nu. 51.& ſeqq Nos de priuileg pauper.& miſerab.perſon.p.1.quæſt 4.nu.62.& quæſt. 28.num.36.& 37.

Licet argumentum hoc non concludere dicat Mantic. de tacit.& ambig.conuent.tom.2.lib. 13. tit.14.num.5.*& de alimentis ad ſtudia infrà* num.574. 414

Ab effectu ad cauſam.

ARGVMENTVM *ab effectu ad cauſam, validum eſt,* l. 415 Non

Non codicillum. C. de teſtam. cap. At ſi clerici in princip. extra de iudic. cap. Cum ceſſante de appellat. Euerard. in topic. legal. loco 77. Cantiunc. loco, 21. Ioan. Appell. de ratione explicandi dialect. cap. 4. de effectu, ſiue officio.

De emphyteoſi, ad locationem.

416 ARGVMENTVM *de emphyteoſi, ad locationem longi temporis, data ratione paritatis, procedit* Benedict. Ægid. in repetit. leg. Ex hoc iure, D. de iuſtit. & iure, part. 1. c. 9. nu. 8. *Locationē, namque longi temporis emphyteo-*
417 *ſi † comparari, tradunt* Pincl. in l. 1. p. 3. num. 64. C. de bon. mater. Valaſc de iure emphy. quæſtion. 29 num. 6. Sarment. lib. 3. ſelect. capit. 2. num. 31. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 2. numer. 55. P. Molin. de iuſtit. & iur. tract. 2. diſput. 445 verſic. Hinc oritur, P. Leſsi, eod. tract. lib. 2. capit. 24. dubio 1. numer. 4. Cald. Pereir. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 10. numer. 8. Barthol Peret. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. capit. 2. n. 28.

De emphyteoſi ad feudum, & è contra.

ARGVMENTVM *de emphyteoſi ad feudum, & è contra, de feudo ad emphyteoſim quando eadem datur ratio, & iuris regulæ non repugnant, validum eſt*, l. 1. § fin. iūcta gloſ. D. ſi ager vectig. cap. 1. §. Rei autem, de inueſtit. de re alien. fact. in vſib. feud. Euerard. in topic. legal. loco, 12. Cantiunc. in 2. ſpecie loci à ſimili, Tiraq. in tract. Lemort. p. 4. declar. 6. nu. 2. Couar. variar. lib. 2. cap. 18. num. 1. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Arguere, 1. Menoch. conſ. 16. num. 2. conſ. 111. numer. 59. & conſ. 129. nu. 2. Surd. deciſ. 95. num. 25. & 26. deciſ. 118. num. 5. & deciſ. 290. nu. 15. & conſ. 75. num. 13. conſ. 208. num. 9. conſ. 338. num. 33. & conſ. 402. nu. 24. & de aliment. tit. 4. q. 10. num. 15. Valaſc. de iure emphyt. q. 39. num. 19. Cald. Pereir. de poteſt. eligend. cap. 11. num. 43. & de nomin. emphyt. quæſt. 17. num. 28. & de renouat. emphyt. q. 9. num. 17. & de extinct. emphyt. cap. 3. num. 1. Anton. Monach. deciſ. Florent. 61. num. 3. Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſt. 16. n. 18. Melchior Phœb. deciſ. 13. num. 7. Tuſch. lit. A, 418

conclu,

Digitized by Google

concluſ. 507. num. 34. Corbul. de iure emphyt. ſub tit. de cauſ. priuat. ob non ſolutum canon. ampliat. 37. in fin. Ouid. de Amic. co 1. tract. in præfat. num. 18. & quæſt. 1. nu. 2. quæſt. 3. nu. 10. q. 5. nu. 5. q. 6. numer. 10. q. 8. num. 2. q. 11. num. 3. & 13. & q. 14. num. 2. & 7.

419 *De feudo vero ad alios contractus, non valere argumentum aſſerit* Seraphin. de priuileg. iurament. priuileg. 49. num. 24.

De emphyteoſi ad maioratū.

420 ARGVMENTVM *de emphyteoſi ad maioratū, ſi diuerſitatis ratio nō detur valet, ita* P. Molin. de iuſtit. & iur. tract. 2. diſput. 631. nu. 1. Melchior Phœb. deciſio. 96. num. 8.

De emphyteoſi ad vſum fructū.

421 ARGVMENTVM *de emphyteoſi ad vſum fructum, validum eſt,* Cald. Pereir. de renouat. emphyt. q. 18 num. 1. Petr. Barboſ. in leg. Diuortio, §. fin. part. 2. num. 49. D. ſolut. matrim.

Ab ethymologia.

422 ARGVMENTVM *ab ethymologia plurimum ad rei ipſius, de qua agitur, naturam, & eſſentiam declarandam, ſolet cōducere, vt per* Sayr. de Sacrament. in gener. lib. 1. cap. 1. in princip. *Validumque eſt in iure, nec dum probabile, ſed vtile, & multum frequēs,* l. 2. §. Appellata, D. ſi cert. pet. l. 1. D. de furt. l. 1. D. de acquir. poſſeſſ. l. 1. D. de iuſt. & iur. l. 1. D. de teſtamēt. l. 1. D. de nouat. l. 1. D. de pact. princip. inſtitut. quib. mod. re contrah. obligat. princip. inſtit. de teſtam. Euerard. in topic legal. loco, 6. Cantiunc. loco. 3. Petr. Andr. Grammat. in dialect. legal. lib. 1. loco, 3. Garc. Falcon regul. 46. Thob. Nonius ad princip. inſtit. de teſtam. numer. 31. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 9. §. 1. num. 5. Pichard. in diſput. de mora, num. 5. Flamin. de confident q. 26. numer. 8. Monet. de diſtribut. quotid. part. 1. quæſt. 1. num. 7. *exornauimus*, Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. q. 1. num. 16.

Non valet tamen, vbi communis vſus loquendi repugnat, Euerard. dict. loco, Anton. Monach. deciſ. Lucenſ. 13. num. 53. 423

Nec concludere argumentum hoc ab alluſione vocabuli, licet arrideat, reſoluit Anton. Monach. dict. deciſion. 13. numer. 52. *Et ſiuè* 424

ſiuè affirmatiuè, ſiuè negatiuè cõcipiatur, neceſſario non concludere, probat Thobias Nonius ad princ. inſtit. de teſtam. nu. 30. *Alluſionemq́, dicunt antiqui omnes, vt oſtendit* Ripa in dict. l. 1. n. 18. D de acquir. poſſ. Cuiac. obſeruat. lib. 1. cap. 37.

425 *Validum tamen à vi verbi argumẽtum eſſe, notari ſolet, vt per* Mandoſ. ad regul. Cancel. regul. 2. q. 5. nu. 115. Pichard. in diſput. de mora, num. 5. *Quod vtique negatiuè omnino eſt efficax, nõ affirmatiuè, niſi ratio inuentionis vocabuli aliud induceat, aut ab eo, quod olim, & frequentiùs obſeruatur deductum ſit, ex eod.* Pichard. in §. 1. n. 11. inſtit. de tutel. Euerard. d. loco 6. Thom. de Thomaſet. reg. 38.

De feudo ad maioratum.

426 ARGVMENTVM *de feudo ad maioratum, confici poteſt* Anton. Gam. deciſ. 51. num. 5. Couar. lib. 1. variar. cap. 15. n. 14. Rojas in epit. ſucceſſ capit. 20. num. 89. Mart. de clauſ. p. 2. clauſ. 78. nu. 3. & 5. Anton. Gomez in leg. 40. Taur. num. 91. *quos cum multis alijs refert* Mieres de maiorat. 1. part. quæſt. 6. numer. 26. *Non eſſe tamen validum, niſi in feudis aliquod ius commune ſit expreſſum, dicit* Molin. de primog. lib. 1. cap. 7. à princip. & num. 5. *vel niſi detur eadem ratio, & iuris regulæ non repugnent, vt per* Couar. lib. 1. variar. capit. 18. numer. 1. & Mieres dicta quæſt. 6. numer. 20. & 29. *ubi alios huius ſententiæ adducit.*

A feudo ad Regnum.

ARGVMENTVM *à feudo ad Regnum valet* Molin. de primog. lib. 1. cap. 7. num. 1. Alex. Raudenſ. de ſucceſſ. Regni Portugal. reſp. 2. num. 96. 427

De feudo ad ius patronatus, & è contra.

ARGVMENTVM *De feudo ad ius patronatus, validum eſt* Aloyſ. Ricc. in praxi rer. for. Eccleſ. deciſ. 199. numer. 223. & deciſ. 220. numer. 319. prima editione, & reſolut. 181. nu. 4. in ſecũda editione, *quo ad modum ſuccedẽdi,* Lambert. de iure patron. lib. 1. art. 8. quæſt. 3. princip. 1. p. & Decian. conſ. 32. numer. 12. lib. 1. 428

E *Et*

429 Et è conuerſo de iurepatronatus ad feudum, Menoch. conſ. 161. num. 43.

De feudo ad fideicommiſſum, & è contra.

430 ARGVMENTVM de feudo ad fideicommiſſum, & è contra valet Menoch. conſ. 16. nu. 3. conſ. 89. nu. 65. conſ. 116. n. 29. conſ. 124. nu. 39. conſ. 161. nu. 40. & conſ. 215. num. 183. conſ. 275. nu. 12. conſ. 277. n. 32. & conſ. 315. nu. 38. Nicol. Intriglio de feud. cent. 2. ar. 73 nu. 11. & 12. & deciſ. 33. nu. 78. lib. 1. Cæſar Manent. deciſ. 2. nu. 19. & deciſ. 109. nu. 8. Petr. de fideicōmiſ. q. 8. nu. 323. Pereg. eod. tract. Artic. 27. nu. 4. Surd. conſil. 427. n. 37. Fuſar. de ſubſtit. q. 378. nu. 14. Mari. Giur. in conſuetud. Senat. Meſan. cap. 13. gloſ. 2. num. 9. per quem limita.

A fideicommiſſo ad maioratū.

431 ARGVMENTVM à fideicōmiſſo ad maioratū valet, Peralta in l. 3. §. Qui fideicōmiſſa, nu. 91 ad fin. D. de hæred. inſtit. Molin. de primog. lib. 1. c. 1. n. 7. Valaſc. de iur. emphyt. q. 50. num. 29. Fideicommiſſum enim familiæ relictum, in omnibus fere maioratui aſſimilatur, vt omnibus Hiſpaniæ Doctoribus tradit explicans Molin. vbi proximè, & alij, vt per Ioān. Garc. de Expenſ. c. 16. nu. 3. in fin.

De fideicommiſſo ad Regnū.

ARGVMENTVM de fideicommiſſo ad Regnum, vel aliam ſucceſſionem ex cauſa neceſſaria debitam valet, vt per Alexand. Raudenſ. de ſucceſ. Regni Portug. reſponſ. 2. num. 36. 432

De fructuario ad emphyteutam, & de vſufructuario.

ARGVMENTVM de fructuario ad emphyteutam validum eſt, vt per Cald. Pereyr. de renouat. emphyt. quæſt. 18. nu. 15. Pet. Barboſ. in l. Diuortio in princip. par. 2. n. 19. D. ſolut. matrim. Valaſc. de partit. cap. 31. nu. 8. & 9. 433

Et de vſufructuario ad emphyteutam vaſſallum, maioratus poſſeſſorem, & clericum validū argumentum dicit Ioann. Garc. de expenſ. cap. 12. num. 47. allegat Molin. de Hiſp. primog. cap. 7. num. 8. Pinell. in leg. 1. C. de bon. mater. par. 2. num. 72. verſ. 434

Digitized by Google

72. verſ. Secundo ampliatur, Aluar. Valaſ. de iure emphyt. quæſt. 26. numer. 1. ſtatim poſt princip. *De maioratu ad vſufructum infrà* num. 462. *& de maioratu ad Regnum infrà* num. 460. *& é contra, ibi* num. 461.

De gabella ad laudemium.

35 ARGVMENTVM *de gabella ad laudemiū valet*, DD. in l. Ab ēptione, D. de pactis, Surd. decis. 31. n. 10. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 180. num. 10.

De genere ad ſpeciem

36 ARGVMENTVM *de genere ad ſpeciem, validum eſt*, l. 7. D. ſi cert. pet. Euerard. in topic. legal. loco 6. Cantiunc. loco 7. Petr. Andr. Gammar. in dialect. legal. lib. 1. loco 7. *Valet tamen affirmatiué prædicamentaliter, non illatiué, ex* Ludouic. Rodolphin. variar. quæſtion. lib. 2. quæſt. 51. nu. 22. *Valetque negatiué ſumptum, non affirmatiué, reſoluit* Thob. Non. ad princip. inſtit. de teſtam. num. 32.

37 *Et é contra*, ✝ *de ſpecie ad genus valet argumentum*, Euerard. loco 7. Cantiunc. loco 8. Gammar. loco 8.

Ab impoſſibili.

ARGVMENTVM *ab impoſſibili validum eſt*, l. Si deceſſerit, D. qui ſatiſd. cog. Euerard. in topic. legal. loco 78. Petr. Andr. Gammar. in dialectic. legal. lib. 1. loco 16. Menoch. conſ. 332. numer. 10. & conſ. 339. num. 8. 438

Ab incluſione vnius ad excluſionem alterius.

ARGVMENTVM *ab incluſione vnius, ad excluſionem alterius valet* Menoch. conſil. 14. numer. 14. conſ. 98. numer. 76. *Niſi ſequeretur abſurdum. Idem* Menoch. conſ. 82. num. 49. *Vnius namque incluſionem, alterius excluſionem eſſe, contineréque notabimus*, verb. incluſio. 439

Ab inconuenienti.

ARGVMENTVM *ab inconuenienti eſt efficax, vt per* Euerard. in topic. legal. loco 92. Marc. Anton. Genuenſ. in practicab. Eccleſ. q. 160. 440

De iudicijs ad vltimas voluntates, & é contra.

ARGVMENTV *de iudicijs ad vltimas volūtates validū eſt*, 441

eſt, l. Quæ teſtamento, §. Quæcumq; verſ. In omnibus, D. de teſtam. Cantiunc. in topic. legal. in 11 ſpecie à ſimili Menoch. conſ. 162. nu. 10. Cald. Pereyr. de empt. cap. 9. nu. 14.

442 *Et è contrá de vltimis voluntatibus ad iudicia*, l. 2. §. 1. D. de tutel. Cantiunc. vbi proximé, Cardinal. Tuſchul. lit. A. concluſ. 507. nu. 3. Euerard. in topic. legal. loco 21. *vbi intelligit ſi formetur affirmatiue,*
443 *quiá quod poteſt teſtator,* † *poteſt & iudex*, l. Nó eſt mirum, & ibi Bar. D. de pignor. act. l. Solent vbi gloſ. & Bart. D. de alim. & cibar. legat. leg. Seruus hac lege, D. de manum.

De iudiciis ad arbitria.

444 ARGVMENTVM *de iudiciis ad arbitria valet* leg. 1. D. de arbitr. Cantiunc. in Topic. legal. nu. 1. inſpect. loci à ſimili. Euerard. loco à iudiciis ad arbitria.

De legato ad donationem.

445 ARGVMENTVM *de legato ad donationem validum eſt. Legatũ namq; quædam eſt donatio*, l. Legatũ, 119. D. de legat. 1. §. 1. inſtit. de legat. §. 1. inſtit. de legat. Anto. Gomez variar. 1. tom. 1. capit. 12. num. 3. Donell. in comment. iur. ciuil. lib. 8. capit. 1. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 1. tit. 4. num. 9. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 495. num. 3. & concluſ. 511. num. 4. Marc. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 59. numer. 5.

A Legato ad beneficium.

ARGVMENTVM *á Legato ad beneficium valet*, leg. Legatum, D. de legat. 2. cap. Qui ad diuerſitatem de cóceſ. præbend. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 506. num. 3. & concluſ. 507. num. 1. 446

De legato libertatis ad legatum piæ cauſæ.

ARGVMENTVM *à Legato libertatis ad legatũ piæ cauſæ, validum eſt*, Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 116. num. 31. *iunctis notatis infrá proximé*, numer. 453. 447

A legibus communibus Romanis ad ordinationem ſucceſſionis.

ARGVMENTVM *de legibus communibus Romanis ad ordinationem ſucceſſionis Regnorum valet*. Alex. Raudeſ. de ſucceſſ. 448

ceſſ. Regni Portugal. reſponſo 2. num. 63. & 64.

De legitima ad debitum ex ſtatuto.

449 ARGVMENTVM *de legitima ad debitum ex ſtatuto validum eſt, vt per* Surd. deciſ. 19. nu. 7.

De legitimatione ad adoptionem.

450 ARGVMENTVM *de legitimatione ad adoptionẽ valet, notat. in* l. In adoptionem, l. 1. C. de adopt. & in l. 1. D. ad municip. *reſoluunt* Gom. in l. 9. Taur. nu. 62. verſ. Secundo, Surd. conſ. 317. n. 33. Barboſ. in l. Quæ dotis, num. 164. D. ſolut. matrim.

De libertate ad legitimationẽ.

451 ARGVMENTVM *de libertate ad legitimationẽ validũ eſt, vt per* Tiraq in l. Si vnquã verb. Donatione largitus, nu. 287. C. de reuoc. donat.

Ab ingenuitate, ad legitimitatẽ, & à ſeruitute ad legitimitatem.

452 AB *ingenuitate ad legitimitatem, & ſpurietatem argumẽtũ procedit,* Modeſt. Piſtor, cõſ. 7. num. 10. lib. 2. Cæſar Manent. conſ. 238. nu. 9. & num. 65, *vbi quod etiam valet argumentum ab ingenuitate ad legitimitatẽ, & naturalitatẽ allegat* Beroi. conſ. 26. num. 2. in 2.

Et à ſeruitute ad legitimitatẽ 453 Barthol. Cæpol. conſ. 50. nu. 6. in 2. ciuil. Manent. dict. cõſ. 238. num. 9.

De libertate ad pias cauſas, & è contra.

ARGVMENTVM *de libertate ad pias cauſas, & è contra procedit,* l. 1. §. Sin autem, C. de comm. ſeruo manumiſſ. l. Contra, C. de teſtam. mand. l. Cum inter, C. de fideicõmiſ. libert. l. 2. tit. 22. p. 4. & ibi Gregor. & in l. 3. verb. Razon. tit. 12. p. 5. Euerard in top. legal. loc. 23. Cantiunc. in 13. ſpecie loci à ſimili, Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 17. nu. 4. Tiraquel. de priuil. piæ cauſ. in præfat. verſ. Item legatum libertatis, & priuileg 9. ad fin, & in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, n. 269. & n. 229. C. de reuoc. donat. & de iure mariti gloſ. 8. n. 116. Bened, Aegid. in rep. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. 454

p.3.§.2.nu.56.& p.5.§.3.nu.2.verſ.Cuius text. Cardin. Tuſch.lit.A,concluſ.507.nu.32.

De loco ad perſonam, & è cõtra.

455 ARGVMENTVM *de loco ad perſonam, & è contra, validũ eſt*, l.1.§.Offilius, D.ne quis eũ, qui in ius voca.eſt vi exim. in d.l.2.eod.tit.cap.Peruenit iũcto.cap.Cum Eccleſia, extra de immunit.Eccleſ.Euerard.in topic.legal.loco 41. Cantiunc.in 28.ſpecie loci à ſimili Cardin. Tuſch.lit.A,concluſ.505.n.3.

De loco ad tempus, & è cõtra. De tempore ad quantitatem, De tẽpore ad cauſas, Et de tẽpore ad tempus.

456 ARGVMENTVM *de loco ad tempus valet*, l.Vinum, vbi Bart.nu.2,D.ſi cert.pet. Iaſ.in l.Admonendi,num.201.D.de iur.iur.Euerard.in topic.legal.loco 48. Marc. Anton. variar. lib.2.reſolut.40.nu.8. & lib.3. reſolut.fin.nu.6.Menoch.conſ.132.nu.12. Ferrer. in conſtitut. Cathalon.gloſ 2.nu.148. Barboſ.in leg.Hæres abſẽs in princip.num.169.D.de iudic.Cardin.Tuſch.lit.A.concluſ.505.

457 *Præter quam vbi diuerſitatis ſub eſt ratio*, Iaſ.in l.Et ſi inutiliter,nu.10.C.de fideicommiſ. *quem citat* Marc. Anton. dict.reſolut.fin.numer.7.

Et è conuerſo de tempore ad locum validum eſt, dict.leg.Vinũ, & ibi Bart.l.Ratio, §.Si per vẽditorem, vbi etiam Bart.D.de action.empt.Euerard. dict. loco Cantiunc. in 27. ſpecie loci à ſimili, Surd.conſ.270. nu. 14. Farinac.part.1.prax.crim.quæſt 34.num.171. Stephan. Gratian. diſcept.128.nu.8.Cardin.Tuſch.dict.concl.505.& concl.507 num.24.Petr.Barboſ. vbi proximè.Mari.Anto.variar,lib.3. reſolut.30.nu.6. 458

Et de tempore ad quantitatem, l.Miles,ita,D.de milit. teſtam. in princip. 459

Et de tempore ad cauſas, Paul. Leo de ſubſtitut.cap.1.nu.105. 460

De tempore, ad tempus, notabimus infrà num.500.

De maioratu ad Regnum, & è contra.

ARGVMENTVM *de maioratu ad Regnum validũ eſt, vt per* Molin.de primogen.lib.3.cap.7.num.17.Alexand.Raudenſ.de ſucceſſ. Regni Portug. 461

reſponſ.

reſponſ 2.num. 114.

462 *Et è contra de Regno ad maioratum, ex multis citatis per* Cabed.deciſ.51.nu.9.part.2.*quibus adde,* Alex.Raudéſ.vbi proxime.

De maioratu ad vſumfructum, & è contra.

463 ARGVMENTVM *de maioratu ad vſumfructum valet, vt per* Molin.de primog.Hiſp. lib. 1.cap 7.nu.1.cap.7. nu. 1. Gamm deciſ.350.numer.1.

464 *Et è contra tradidimus ſupra, num.* 433.

De maiori ad minus, & è conuerſo.

465 ARGVMENTVM *de maiori ad minus validum eſt*, leg In ſuis in fin.D.de liber.& poſthum.l.Nec in ea 22.D. de adulter. auth. Multo magis, C. de Sacroſ. Eccleſ.cap. Si ergo 8.quæſt.1.cap.Si paulus, & ibi gloſ.32 quæſt 5.cap.Per venerab lem, qui fil. ſint legitim. Euerard. in topic. legal. loc. 66. Petr Andr. Gammar. in dialect. legal.lib 2.loco a maiori ad minus, Roland. conſ. 15.num.41.lib. 1.Crauet.cōſ. 290.num.7.& conſ. 326. nu. 10.Flam.de reſign lib. 1.quæſt 13.num.19.& de cōfid. quæſt. 20.num 4.Ceuall. Commun. contra commun. quæſt. 780. num.205.Gonçal.ad regul.8. Cancel. gloſ. 9.§.2.nu. 24.P. Sanch.de matrim.lib.8. diſp. 1.num.21.Farinac.prax.crim. 4.part.conſ 60.num. 109.

Intellige quando ſumitur negatiuè, non affirmatiuè, vt per Surd.de aliment.tit.9. q. 1.n. 11.Thom de Thomaſet.in florib.leg.regul.53.Ignac.del Villar inSylua reſponſor.reſpōſ. 16.cap.4.nu.4.Cardin.Tuſch. lit. A. concluſ. 501. *vbi* num. 10. *affirmatiuè valere declarat, quando maius, & minus ſunt eiuſdē qualitatis, ſecus ſi diuerſa.* 466

Et validum eſt in ſtatutis, & etiam in correctoriis, quando ad caſum in quo maioritas, vel paritas rationis concludit, verba trahi poſſunt, Ita Anton.Monach. Lucenſ.deciſ.64.nu.26.& 27. Flamin.dict.quæſt. 20. nu. 6. *qui etiam in materia odioſa, n. 5.locum habere aſſerit.* 467

Non valet tamen in mandatis, Tiraquel.in leg. Si vnquam verb. Libertis,nu,59.C.de reuoc.donat. Nauar. de reddit. Eccleſ.q.3.monit,10.nu.2. 468

469 *Nec in diſpenſationibus locũ habet, vt per* Couarr. de ſponſa. lib. p. 2. cap. 8. §. 8. n. 11. Molin. de primog. lib. 5. c. 4. nu. 48. & ſeq. Nauar. vbi proxime, Brun. a Sole in locis commun. verb. Diſpenſationes ſunt odioſæ, Surd. deciſ. 268. num 20. & 21. Cald. Pereyr. de nomin. em phyt. q. 21. nu. 65. Gutierr. Canonic. lib. 2. capit. 15. nu. 124. Rendin. in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. tit. 29. nu. 12. P. Molin. de iuſtit. & iur. tom. 3. tract. 2. diſp. 591. nu. 2. Sãch. d. diſput. 1. num. 32. & diſput. 24. num. 17. *Diſpẽſatio enim eſt*
470 *odioſa, & ſtrictam † recipit interpretationem*, cap. 1. in fin. de fil. præsbyt. in 6. cap. Quod dilectio de conſang. & affinitat. Matienç. in l. 10. gloſ. 1. nu. 7. tit. 8. lib. 5. nouæ Reg. collect. Girond. de priuileg. ſeu excep. explicat. n. 1121. Mar. Ant. variar. lib. 3. reſol. 2. nu. 18. & 21. lib. 1. reſolut. 19. nu. 14.

471 *Et é conuerſo de minori ad maius validum, & receptiſſimũ eſt argumentum* d. auth. Multo magis Euerard. loco 65. Gammar. loco de minori ad maius eod. lib. 2. Surd. deciſ. 254. nu. 15. & dict. q. 1. nu. 12. Thom. de Thomaſet. regul. 52. Farin. d. p. 4. conſ. 65. num. 84. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 24. nu. 2, & q. 84. n. 6. *negatiue ſumptum*, Surd. conſ. 453. n. 18.

Ac etiam in delictis locũ ha- 472
bet Maſcard. de probation. cõcluſ. 1253. num. 2. *Si affirmatiué concipiatur, ex eod.* Farin. part. 1. quæſt. 24. numer. 10. *In*
mandatis † tamen non procedit, 473
vt per Tiraq. vbi ſupra.

A maioritate, vel paritate rationis.

ARGVMENTVM *á maio-* 474
ritate, vel paritate rationis, validum eſt, Surd. conſ. 383. num. 14. *Etiam in correctoriis ad declarandum dubium, non ad extendendum diſpoſitionẽ.* Ant. Monach. Lucẽſ. deciſ. 64. á n. 35. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 2, nu. 204.

Non procedit tamen in ſtatu- 475
tis, Farinac. in praxi crimin. part. 4. conſ. 65. num. 123. *quãdo ratio non eſt expreſſa, idem* Anton. Monach. Lucẽſ. deciſ. 66. num. 20.

Nec in pœnalibus, ex Nicol. 476
Garc. de benefic. par. 11. cap. 10

nu

Digitized by Google

num.206.

477 *Nec denique procedit in priuilegiis ex* text. in l. Quod vero, iuncta l. Ius ſingulare, D. de legib. capit. Porro de priuileg. capit. Quæ á iure de regul. iur. lib. 6. P. Ioan. de Salas tractat. de legib. diſp. 17. § 6. & 8. P. Suar. eod. tract. lib. 8. capit. 28. á num. 11. cum ſeqq. *& alij de quibus* P. Sãch. de matr. lib. 8. diſp. 1. â nu. 31. cum ſeqq. Ioan. Petr. Monet. tract. de diſtribut. quotid. part. 2. q. 14. nu. 11. vbi in nu. 12. *aſſerit tunc priuilegium extẽdi, cũ alias redderetur inutile, per* cap. In his de priuileg. & nu. 13. *Vel quando ſpeciali ſtatuto derogaretur, & res ad ius reduceretur commune, per* gloſ. in cap. Statutũ, verſ. Numerandum de Præbend. in 6. & nu. 14. *Vel quando priuilegiũ contra ius iure ſuadente cõceditur, &* nu. 15. *aut quotieſcũq; de mente Principis tertio præiudicare volentis, conſtaret.*

A mandato procuratorio ad mandatum iuriſdictionis.

478 ARGVMENTVM *á mandato procuratorio, ad mandatum iuriſdictionis, valet, vt per* Menoch. de præſumpt. lib. 2. quæſt. 18. num. 32.

De matrimonio carnali ad ſpirituale.

ARGVMENTVM *de matrimonio carnali ad ſpirituale validum eſt*, auth. Niſi rogati, & ibi notat. C. ad Trebel. capit. Cum inter canonicos de elect. cap. penult & vlt. de trãſlat. Prælat. Euerard. in topic. legal. loco 33. Cantiunc. in 23. ſpecie loci á ſimili Hyppol. ſingul. 215. incip. Validũ eſt, Tho. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 51. Gomez in l. 29. Taur. num. 14. Vincent. de Frãc. deciſ. 46. nu. 2. par. 1. Viu. deciſ. 255. nu. 39. lib. 2. Sarmien. de reddit. par. 4. cap. 6. nu. 11. Palac. in cap. Per veſtras, §. 11. n. 3. de donat. inter Boer. deciſ. 1. nu. 18. Mencha. illuſt. c. 35. nu. 20. Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 83. num. 11. & quæſt. 189. numer. 90. & conſ. 245. num. 8. Gutier. in repet. capit. Quamuis pactum, verb. Dum nuptui tradebatur, num. 1. de pact. in 6. Bened. Aegid. in repet. l. Titia, par. 1. nu. 53. D. de condit. & de moneſt. & in rep. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. part. 479

4.§.1.num. 20.Marc.Anton. Genuenſ.in practicab.Eccleſ. quæſt.138.nu.2. & quæſt.261. num.2.& quæſt.778.nu.2.Ceped.Canonic quæſt.35.num. 2.Franc.Molin. de ritu nupt. lib.2.differ.3.num.20. & differ.7.numer.69 & lib.3.q.99. numer.2.Cardinal.Tuſch,lit. A, concluſ.506. numer.2. & concluſ.507.num.18. Seſſ.deciſ.171.numer.2. & deciſ. 45. num.24. & 51.*vbi non procedere dicit in odium tertij.*

A milite armato ad aduocatũ.

480 ARGVMENTVM *à milite armato ad aduocatum valet: militibus enim ſeu equitibus aduocati æquiparantur, vt enim illi armis, ita legibus hi hominum vitas defendere dicuntur*, l. Aduocati, C de aduocat. diuerſ. iudic. Caſſan e. in catalog. glor. mund. part 7. conſid. 28. Tiraquel. de nobilit. à num. 11. Matienç. in dialog. relator. par. 1. cap. 9. num. 4. Ioan. Garc. de nobilit. gloſ. 35. nu. 10. Bacc. de inope debit. cap. 16. à num 148. Sayr. in claui Regia, lib. 12. cap. 22. Bernard. Græue. ad pract. Camer. Imper. lib. 1. concluſ. 43. num 7. Camill. Borrell. in ſum. deciſ. tit 65. num. 20. & 21. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 1. c. 3. nu. 27.

Limitat tamen argumentũ hoc in pœnalibus, & odioſis, in quibus procedere negat Benedict. Ægid. in tractat. de iure, & priuileg. honeſtatis art. 8. nu. 18. 481

De milite armatæ militiæ, ad militem cæleſtis.

ARGVMENTVM *de milite armatæ militiæ, ad militẽ cæleſtis militiæ recipitur, & valet* Gloſ. & DD. in leg. Miles, in princip. D. de re iudic. gloſ. in l. Milites, C. locat cap. Degradatio, de pœn. lib. 6. Euerard. in topic. loco 22. Cantiunc. in 12. ſpecie loci à ſimili, Melch. Phæb. deciſ. 88. nu. 3. Didac. Perez in leg. 1. tit. 1. lib. 4. Ordinam. verſ. Alia, 2. eſt pag. mihi 765. *ad multa inde inferens, &* in l. 8 tit. 11. eod. li. gloſ. vnic. Alphonſ. Modit. infrà proxime referendo loco, num. 1. Benedict. Ægid. in repet. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. p. 2. §. 1. num. 16 *vbi num. 2. Item aſſerit in exorbitantibus, &* num. ſequent. *quod procedit* 482

in ca-

in caſibus eandem rationem habentibus.

483 *Non intelligitur in clerico minorum ordinum, nec quando diſſimilis ratio inter vtrumque reperitur, vt per eundem* Aegid. tractat. de iur. & priuileg. honest. art. 8. nu. 27. Didac. Perez in d. l. 1. tit. 8. lib. 4. Ordinam. verſ. Ad vnum pag. 766. Alphonſ. Modit. dubit. & reſol. lib. 2. dubitat. 210. num. 2. *vbi in exorbitantibus à iure communi in milite armatæ militiæ diſpoſitum, in alio æquiparationis prætextu non procedere firmat.*

De morte ciuili ad naturalem, & é contra.

484 ARGVMENTVM *de morte ciuili, ad naturalem, & é contra, validum eſt in caſibus à iure expreſſis, in quibus eundem operatur effectum, aut quãdo eadem militat ratio, vel mens diſponentis ita ſuadet, text. in* leg. Deo nobis fin C. de Epiſcop. & Cleric. gloſ in cap. Placuit, verb Mortuus, 16. quæſt. 1. & in capit. Suſceptum, verſ. Non morte de reſcript. in ſexto. Alexand. in leg. Gallus, §. Et quid ſi tantum, nu. 2. D. de liber. & poſthum. vbi Acoſta, p. 2. nu. 13. Caſan. in conſuetud. Burg. rubr. 4. §. 4. Suar. alleg. 20. num. 20. Pelaez de maior. p. 2. quæſt. 3. n. 36. Boer. deciſ. 316. nu. 6. Molin. de primog. lib. 1. cap. 13 nu. 94. Menchaca de ſucceſ. creat. §. 21. nu. 172. verſ. Eſt tamen Sebaſt. de Medic. in tract. mors omnia ſoluit, par. 1. numer. 47. Menoch. conſ. 388. num. 23. conſ. 980. lib. 10. An. Rober. rer. iudic. lib. 4. cap. 16. Alexand. Trentac. de ſubſtit. par. 4. cap. 6. n. 4. Auendan. in l. 4. Taur. gloſ. 4. numer. 2. & 3. Craſ. in § Fideicommiſſum, quæſt. 41. in fin. Honded. conſil. 62. volum. 1. Alex. Raud. de analog. lib. 1. cap. 34 num. 319. & num. 520. Gutier. canonic. lib. 2. capit. 1. num. 44. & nu 60. cum ſequentib. & pract. lib. 3. quæſt. 71. nu. 10. Spino. de teſtamẽt. gloſ. 12. nu. 35. Camill. Gallin. de verb. ſignific lib. 3. cap. 20. num. 34. Flamin de reſign. lib. 1. quæſt. 4. nu. 6. & lib. 9 quæſt. 22. num. 2. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. 63. nu. 1. Barboſ. in l. 2. par. 1. nu. 154. D. ſolut. matrimon. Fr. Man.

Rodri.

Rodri. quæſt. regul. tom. 2. quæſt. 78 art. 12. verſ. Nec minus, Surdus conſ. 90. num. 23. cum ſeqq. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 5 procem. num. 26. Cardin. Tuſch. lit. M. concluſ. 393. à princip. præcipuè, num. 24. & 25. Seſſ. deciſ. 44. nu. 2. cum ſeqq. Bernard. Græu. ad pract. Camer. Imper. lib. 2. cōcluſ. 14. conſid. 1. nu. 1. Aloyſ. Ricci collect. deciſ. part. 3. collect. 531. Gratian. diſcept. 102. num. 7. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 15. nu. 34. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 240. num. 7. tom. 1. part. 1. Caſtill. de vſufruct. capit. 64. num. 2. & capit. 67. numer. 18 & lib. 3 controuerſ. capit. 12. nu. 23. cum ſeqq.

485 *An autem mortis appellatione ſimpliciter veniat mors ciuilis, ſicut naturalis, quæſtio eſt, quam tractant* DD. in dict. §. Et quid ſi tantum, vbi Crot. numer. 5. cum ſeqq. Corraſ. num. 7. & 9. Lancelot. Galiaul. à numer. 7. Bologn. numer. 57. cum multis ſequentibus, Fortun. Garc. à num. 40. vſque ad numer. 54 Coſta a numer. 7. Sarmient. à nu. 41. Socin. Iuni. a numer. 13. *vide* Carol. Tapia in auth. Ingreſsi, C. de Sacroſ. Eccleſ. verb. Sua, cap. 17, Petr. Loriot. de apicib. iur. tract. 5. de morte axi. 1. 2. & 3. Menoch. dict. conſ. 388. nu. 23. & conſil. 536. num. 4. & 5. Fachin. lib. 1. controuerſ. cap. 45. Surd. dict. conſil. 90. Garci. regul. 456. Gutier. dict. cap. 1. à num. 37. & dict. quæſt. 71. num. 10. Matienz. in l. 3. gloſ. 2. titul. 4. lib. 5. nouæ Reg. collect, Medic. dict. part. 1. á numer. 22. Camil. Gallin. dict. cap. 20. â num. 33. Spino gloſ. 13. princip. à num. 32. & gloſ. 27. á num. 24. Peregrin. de fideicomm. artic. 28. num. 62. & ſeq. & de iure fiſc. tit. de deportatis, nu. 21. Anton. Fauer lib. 9. coniectur. cap. 3 Tuſch. dict. lit. M, concl. 394. Caſtillo d. cap. 12. nu. 2. cum ſeqq.

De operis libertorũ ad feuda, & de liberto ad vaſſallũ.

ARGVMENTVM *de operis libertorum ad feuda, deducitur*, Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 2. lib. 23 titul. 30. num. 8. & 21. *De liberto namque* † *ad vaſſalum, valet argumentum*, Euerardus in topic. 486 487

Digitized by Google

topic.legal. loco 59.

Ab oppoſitis.

488 ARGVMENTVM *ab oppoſitis validum eſt*, Euerard. in topic. legal. loco 75. Maſcard.de probat. concluſ. 312. numer. 17. Menoch. conſ. 97. nu. 67. & conſ. 147. num. 47.

Non valet tamen vbi datur diuerſa ratio Surd. conſil. 450. numer. 4.

Ab ordine literæ.

489 ARGVMENTVM *ab ordine literæ, validum eſt*, leg. Quoties, D. de vſufruct. Euerard, in topic. legal. loco. 1. & loco 57. Cantiunc. loco 10. Petr. Andr. Gamm. in dialect. legal. lib. 2. loco 5. Burgos de Paz conſil. 43. numer. 32. Mandoſ. ad regul. Cancel. regul. 16. quæſt. 48. num. 2. Rendin. in Promptuar. recept. ſentét. tom. 1. circa fin. in miſcel. num. 2. Benedict. Aegid. tractat. de iure, & priuil. honeſtat. in princip. nu. 5. *Vbi tamen ordo literæ cum intentione*
490 ✝ *non concurrit, procedere negat* Card. Seraphin. Rotæ Rom. deciſ. 24 numer. 2. *ad ornatumq́; huius argumenti vide notata* lit. O. nu. 34. & ſequentibus.

De pacto ad ſtatutum, & è contra.

ARGVMENTVM *de pacto ad ſtatutum validum eſt*, 491
l. fin. in fin. C. de fideiuſſ. Euerard. in topic. legal. loco 89. Maſcard. de probat. concl. 1157 num. 46. Menoch. conſ. 4. nu. 7. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 42. n. 29. & conſ. 85. num. 30. conſ. 220. num. 7. conſ. 260. num. 14. & conſ. 401. num. 7. & deciſ. 160. nu. 17. Farin. Rot. Rom. deciſ. 256. nu. 8. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 44. num. 2. Cardin. Tuſch. lit. A. concl. 497. num. 4. *Vbi tam*
affirmatiué, quã negatiué ✝ *procedere firmat, contradicunt tamẽ* 492
affirmatiué tantum procedere aſſerentes Cardi. Mant. de tacit. & ambig. conuent. to. 2. li. 18. tit. 6. nu. 21. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 300. nu. 20.

Nec valet quando de tertiò 493
præiudicando agitur, vt per Petr. Surd. dict. conſ. 85. num. 30.

Valetq; etiam è contra argu- 494
mentum hoc de ſtatuto ad pactum, ex Menoch. conſ. 331. numer. 34. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 348. numer. 28.

De

De pacto ad legem, & è contra.

495 ARGVMENTVM *de pacto ad legem ſi benè formetur, valet, vt per* Euerard. in topic. legal. loco 89. *ſecus aliter*, l. Impoſsibile. D. de pactis, Cardinal. Tuſch. lit. A, concluſ. 510. num. 18.

496 *Et è cõuerſo etiam validũ argumentum eſt de lege ad pactũ*, l. 2. §. Si conueniat, D. depoſit. l. Contractus, D. de regul. iur. cap. Contractus eod. titul. lib. 6. *Quidquid enim poteſt fieri per pactum, poteſt etiam fieri per legem*, l. fin. vbi Bartol. & Bald. C. de fideiuſſor. gloſ. in cap. 2. verb. Officiali in fin. de conſuetud. lib. 6. *cum ſimilibus infra notatis* lit. P. num. 3.

De pacto ad conſuetudinem.

497 ARGVMENTVM *de pacto ad conſuetudinem, & è contra validum eſt*, l. Non impoſſibile, D. de pact. Euerard. in topic. legal. loco 89. Cald. Pereyr. in l. Si curatorem, verb. Sua facilitate, num. 6. verſ. Et quod minor. C. de in integr. reſtit. minor. Stephan. Gratia. diſcept. forenſ. cap. 88. nu. 20. cum ſeqq. *Conſuetudinem namque vim pacti † habere, imò fortiorem pacto eſſe, tradunt* Gõçal. 498 ad regul. 8. Cancell. gloſ. 33. num. 4. & Farinac. in praxi crimin. p. 6. q. 175. *Et facere poteſt quidquid agere valet pactum* Afflict. deciſ. Neapol. 91. nu. 9. & deciſ. 258. num. 2. *Quod verum intellige affirmatiuè, nõ negatiuè*, ex Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 807.

De pacto ad præſcriptionem.

499 ARGVMENTVM *de pacto ad præſcriptionem, valet, vt per* Surd. deciſ. 236. num. 9. *Quidquid enim poteſt pacto adquiri, poteſt & præſcriptione, vt notatum eſt infra* lit. P. n. 8.

De potentia ad actum.

500 ARGVMENTVM *de potentia ad actum in materia iuriſdictionis, & iurium incorporalium, procedit, vt reſoluit* Ioſeph. de Seſſ. tract. de inhibit. c. 30. n. 209. *in alijs ſecus, vt per* Seraphin. de priuileg. iuram. priuilg. 23. n. 9.

A præteritis ad futura, & de præſenti ad præteritum.

501 ARGVMENTVM *à præteritis ad futura valet, vt tradit.*

Digitized by Google

dit, Anto. Monach. Lucenſ. deciſ. 50. nu. 57. *procedit enim argumentum de tempore, ad tempus*, ex l. Omnes, §. A barbaris D. de re milit. l. Non eſt neceſſe D. de probat. Euerard. in topic. legal. loco 42.

502 *De præſenti verò ad præterita non concludit argumentū, vt cōſtat*, ex Farin. Rot. Rom. deciſ. 524. nu. 7. *In his ſaltem, quorum facies eſt tempore mutabilis* ex Cardin. Seraph. Rot. Roman. deciſ. 1075. nu. 7. *Valet tamen quando ſtatus præſens poteſt conuenire cum origine rei, temporeque præterito, vt per* Menoch. conſ. 374. n. 83. & conſ. 378. numer. 81.

De primo ad vltimum.

503 ARGVMENTVM *de primo ad vltimum, validū eſt in iure*, Euerard. in topic. legal. loc. 67. Andr. Gāmar. in dialectic. legal. lib. 2. loc. 9. Ludouic. Rodolphin. tract. de brachio ſeculari, & Eccl n. 55.

A principali ad acceſſoriū & ad id, quod fit in conſequentiam.

504 ARGVMENTVM *á principali ad acceſſorium, valet* Petr. Andr. Grammar. in dialect. legal. lib. 2. loco, 3.

Non tamē procedit ab eo, quod fit principaliter, ad id, quod fit in conſequentiam, vt per Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 21. nu. 11. 505

A priori, & à poſteriori, &c.

ARGVMENTVM *à priori, & à poſteriori, & ab vtroque ſimul iuncto, validiſsimum eſt, ſecundum* Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 56. num. 29. 506

De procuratore iudiciali ad delegatū & è conuerſo, & de legato ad arbitrum, & è contra.

ARGVMENTVM *de procuratore iudiciali ad delegatum, validum eſt, vt notat* Petr. Barboſ. in l. Cum Prætor, §. 1. num. 105. D. de iudic. Cardin. Tuſch. lit. A, concluſ. 507. nu. 8 & ſeqq. 507

Et è conuerſò de delegato ad procuratorem, idem Tuſch. ibid. num. 7. 508

De legato ad arbitrum, & è contra infrà num. 561.

A proœmij generalitate.

ARGVMENTVM *à proœmij generalitate, validū eſt,* 509

Digitized by Google

vt per Mandoſ. ad regul. Cancel. regul. 28. quæſt. 1. num. 1. Flamin. de confident. quæſt. 37. num. 160. *Et in huius argumenti ornatũ vide notata*, verb. Proœmialia.

De promiſſione dotis ad traditionem.

510 ARGVMENTVM *de promiſſione dotis, ad traditionẽ, validum eſt*, ex text. in leg. fin. C. ad leg. Falcid. not. Franc. Molin. de ritu nuptial. lib. 3. q. 46. num. 15.

De pupillo ad Eccleſiam.

511 ARGVMENTVM *de pupillo ad Eccleſiam, valet*, Euerard. in topic. legal. loco 31. Cantiunc. in 21. ſpecie loci à ſimili, Marc. Anton. Genuenſ. in practicab. Eccleſiaſt. quæſt. 276. nu. 2. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. fin. caſu 44. *Eccle-*
512 *ſia enim pupillo* ✝ *equiparatur*, gloſ. fin. in leg. Si procurator, D. de iure fiſci, gloſ. in l. Ciuitas, vbi Bald. & Bologn. D. ſi cert. pet. gloſ. in leg. Imperatores, verb. Negotio, D. de re iudic. Barthol. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. verb. Quidquam, nu. 23. *Et in reſtitutione conſe-*
quenda, ✝ *vice minoris fungi-* 513
tur Eccleſia, l. fin. C. de Sacroſ. Eccleſ. cap. 1. cap. Auditis de in integ. reſtit. Bernard. regul. 219. Falcõ regul. 316. Sfort. de reſtit. in integ. p. 1. quæſt. 3. art. 4. Cald. Pereir. in leg. Si curatorem, verb. Minoribus, nu. 50 C. de in integ. reſtit. minor. Cardoſ. in praxi iudicũ, & aduocatorum, verb. Eccleſia, numer 35. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſ. deciſ. 103. n. 3. in 1. edit. & reſolut. 88. in 2. editione.

De pupillo ad Rempublicam.

ARGVMENTVM *De pupil-* 514
lo ad rempublicam, non ſolùm probabile eſt, ſed forte, frequens, & vtile, vt per Euerard. in topic legal. loco, 28. Cantiunc. in 18. ſpecie loci à ſimili. *Reſpublica enim æquiparatur* ✝ *mi-* 515
nori, l. Rempublicam, cum ibi notatis, C. de iur. Reipub. lib. 11. leg. Reſpublica, C. ex quib. cauſ. maior. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Reſpublica, 1.

De re ad perſonã, & è contra.

ARGVMENTVM *de re ad* 516
perſonam, validum eſt, Cantiun-

Cantunc. in topic. legal. in 25. ſpec. loci à ſimili, Sur. conſ. 262. nu. 38. & conſ. 460. nu. 6. Eſcob. de rati. comp. 15. num. 9. Oter. in repet. cap. Gratum, de offic. deleg. nu. 68. Card Tuſch. lit. A cõclu. 502. num. 4. *vbi affirmatiue, dicit procedere.*

517 *Et contra de perſona ad rem valet argumentum* l. Qui furere, D. de ſtatu homin. l. Si quis inquilinos, §. Si ita legatum, D. de legat. 1. cap. Super quibuſdam de verb. ſignif. Euerard. in topic. loco, 38. Cantiunc. vbi proximè, Surd conſ. 380. n. 20. Tuſch. d. concluſ. 502.

De re ad tempus, & e contra, de tempore ad perſonam.

518 ARGVMENTVM *de re ad tempus, valet* l. Miles ita hæredi. §. Qui ad diximus D. de teſtam. milit. Euerard. in topic. legal. loco, 39. Cantiunc. in 26. ſpecie loci à ſimili, Menoch. conſil. 122. n. 62. Surd. decis. 460. num. 36. Mandoſ. ad reg. Cancel regul 30. q. 3. numer. 7. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 1. lib. 6. tit. 23. num. 21. Stephan. Gratian. diſcept. 128. n. 8. Card. Tuſch. lit. A. conclu. 504, n. 1. *vbi, & e contra* † *etiam de tempore* 519
ad rem valere, tradit num. 2. *& de tempore ad perſonam, & e contra notamus infra* nu. 541.

De re ad locum.

ARGVMENTVM *de re* 520
ad locum, validum eſt l. pen. D. de iuſt. & iure, Farinac. praxis crimin. p. 1. q. 34. n. 171. Petr. Barboſ. in l. Hæres abſens, in princ. n. 70. D. de iudic. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 128. n. 8.

De recuſatione ad appellationẽ, & e contra.

ARGVMENTVM *de re-*
cuſatione ad appellationem, 521
& e contra valet Boer. deciſ. 269. n. 3. Gutierr. practic. lib. 1. q. 94. n. 4. Morla in empor. iur. p. 1. tit. 2. quæſt. 11. n. 4. *nam appellatio recuſatioque a pari* † *procedunt,* l. Apertiſſimi 522
verſiculum poſt, C. de iudic. c. Super eo. 2. de appellat. Brunor. à Sole in locis cõmun. verb. Appellatio, 30.

A rubrica.

ARGVMENTVM *à rubri-* 523
ca, optimũ eſt in iure l. 1.

verſ. Quoniã, D.ſi cert. pet. Ioan. Petr. Monet. tract. de optione canon. cap. 2. num. 4 Euerard. in topic. legal. loco, 45; Petr. Andr. Gammar. in dialect. legal. lib. 2. loco, 7. Menoch. conſ. 3. nu. 15. & conſil. 485. num. 2. 11. & 12. Aldouin. conſil. 101. numero 6. Cabed. deciſion. 15. p. 1. Mandoſ. ad regul. Cancel. regul. 13. quæſt. 1. nu. 2. & regul. 20. quæſt. 4. num. 8. Cened. Canonic. lib. 1. q. 21. nu. 16. Ferrer. in conſtit. Cathalo gloſ. 1. nu. 118.

524. *Non procedit tamen quãdo rubrica non eſt per ſe clara ex omnique parte perfecta, ſed aliqua ſuppletione indiget* Alderan. Maſcard. de general ſtatut. interpretat. conclu. 2. du. 202. cũ ſeqq. Anton. Monach. Florent deciſ. 46. num. 78. *vnde niſi rationem perfectam* † *contine-*

525. *ant rubricæ, allegari ad deciſionē cauſarũ nõ queũt, vt per* Micha. Craſ. tom. 1. cõmun. opin. lib. 1. tit. 17. de legib. n 245. Cot. in memora verb. Rubric.

A congeſtis in nigro generalitas

526. *rubricæ, ſi abſurdum, aut iniquitas ſequeretur, erit reſtringenda.* Treuiſ. Venetiæ deciſ. 50. nu. 13. lib. 2. Alderan. Maſcard. d. concl. 2. nu. 206. Anton. Monoch. Florent. deciſ. 47. nu. 40

In dubio ea interpretatio eligi debet, quæ rubricæ magis conſona eſt, ex Maſcar. de probat. cõcl. 1284 n. 4. 527.

De ſententia ad ſtatutum. 528.

ARGVMENTVM *de ſententia ad ſtatutũ, & e contra validũ eſt, vt per* Cardin. Tuſch lit. A. concl. 496. nu. 5. & concl 507. num. 5.

De ſententia ad teſtamentũ, & e cõtra, & ad cõfeſſionē procuratoris 529.

ARGVMENTVM *de ſentẽtia ad teſtamentũ, valet* l. Seruus hac leg. D. de manumiſ. Euerar. in topic. legal. loco, 71 Cantiunc. in 3a. ſpecie loci á ſimili Cardin. Tuſch, lit. A, cõcl. 507. n. 2. *qui n. 4. valere et ã dicit, de ſententia ad cõfeſſionē* † 530. *procuratoris, & e contra, de teſtamēto ad ſentētiã,* Euerard. loco 72. *Teſtamētũ enim dicitur ſentẽtia* † *ex tex. in* l. Hac conſultiſ- 531. ſima, § At cũ humana, C qui teſtam. facere. poſſ.

De ſeruo ad Monachum.

ARGVMENTVM *de ſeruo* 532. *ad Monachum, probabile eſt fre-*

frequens, & vtile, vt per Euerar. in topic. legal. loco, 58. Cantiun. in 30. ſpecie loci à ſimili.

533. *Monachus enim ſeruo † æquiparatur, iuxta reſoluta per* Naua. in tract. de regul. comment. 2. n. 4. 5. 30. & 42. verſ. 14. & n. 44. Iul Clar. in §. Teſtamentum, q. 30. Cal. Pereir. de nomin. em phyt. quæſt. 6. num. 1. P. Azor inſtit. moral. part. 1. lib. 12. c. 10. col. 1204. Melch. Phæb. deciſ. 13. num. 19. & deciſ. 63. num. 6. to. 1. Scac. de appel. quæſt. 5. num. 54. *Et quemadmodum ſeruus, quidquid adquirit, domino ſuo adquirit,* l. Placet. 78. D. de adquir. hæred. §. Item vobis, Inſtit. per quas perſon. *cum pluribus alijs citatis per* Pichard. ibid. *Ita etiã Monachus omnia, quæ adquirit, monaſterio adquirit, iuxta vulgar. regul. tex.* in authen. Ingreſsi, C. de Sacroſ. Eccleſ. & in cap. In præſentia, de probat. *late proſequitur poſt alios* P. Azor dict. lib. 12. capit. 8. quæſt. 1. Cardin. Tuſch. lit. M. conclu. 31. Fr. Emman. Rodri. quęſt. regul. tot. 3. quæſtion. 29. artic. 5. Aloyſ. Ricci in collect. deciſ. part. 5. collect. 1938. Spino in ſpecul. teſtam. in gloſ. ſub. part. 6. num. 3. Cabed. dict. deciſ. 163. numer. 1. p. 1. P. Molin. de iuſtit. tract. 2. diſput. 140. Peregr. var. lib. 6. à numer. 68. cum ſequent. Fr. Paulini Berti Lùcenſ. in praxi crimin. regul. tit. 1. cap. 2. nu. 17.

A ſimili.

ARGVMENTVM *à ſimili non multum vrget,* Seraph. de priuil. iuram. priuileg. 74. numer. 185. Bartol. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. pag. 100. num. 56. *Nec tollit claram iuris diſpoſitionem; vt per* Garc. Girond. de priuileg ſeu exempt. explic. num. 555. *Et ideo fragile eſt; quoties diuerſa decidẽdi ratio datur,* Cald Pereir. de reſolut. emphyt. c. 2. num. 26. *Vel quando in eo, quod agitur ſimilitudo non probatur,* Socin. regul. 47. Surd. de alim. tit. 9. quæſt. 1. nu. 7. Seraphin. dict. priuileg. 74. num. 103. & ſeqq. *Data etiam parua diſsimilitudine ex* Bertazol. in repet. legis ſi quis maior, C. de tranſact. n. 762. Mar. Antonin. varia. lib. 534.

3. reſol. 39. n. 34. *Vel quando iurium ſequitur correctio*, Menoch. de arbitr. caſu 84. num. 6, & conſil. 180. n. 51. Caſſane. in Catal. glor. mund. p. 1. conſid. 48. verſ. Quartus caſus, Pinel. in l. 1. C. de bon. matern. p. 3. num. 68. Lara in l. Si quis à liberis, §. Idẽ iudex, num. 30. D. de liber. agnoſc. Surd. conſ. 200. nu. 15. & conſil. 259. n. 27. & dict. q. 1. n. 4. cum ſequent. Caldas de poteſtate eligendi, cap. 16. n. 6. & dict. cap. 1. n. 26. Girond. dict. loco, n. 553. & ſequent. Marc. Anton. Genuẽſ. in practicab. Eccleſ. q. 38. n. 3. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 507. n. 29. & 30. Brunor. à Sole in locis cõmun. verb. Argumẽtũ, 4. *Vbi aſſerit, quod ad hoc vt argumentum à ſimili valeat, oportet vt per omnia ſint conuenientia ſimilia, vel ſaltem in eo de quo agitur conueniant*, *cui ſubſcribit* Thom. de Thomaſet. in flor. leg. regul. 43. *Idemq́; non niſi in æquiparatis procedit, vt* Bertaz. in repet. d. l. Si quis maior. nu. 761. *Notat procedi pariter in delict.* ex Maſcard. de prob. concluſ. 1253. n. 4. *Alia, quæ ad argumentũ hoc notari ſolent, per* Euerard. loco, 10. Cantiunc. loco, 11. & Pet. Andr. Gammar. in dialectic. legal. lib. 2. loco à ſimili, *videre licet.*

A ſolitis.

ARGVMENTVM *à ſolitis validum eſt*, l. Si quis donaturus, D. de vſufr. l. Quod ſi nolet. §. Qui aſsidua, D. de ædilitio edict. Certi condictio, §. Si nummos, D. ſi cert. pet. l. Vel vniuerſorũ, D. de pignor. act. l. Titianus, D. quod cum eo, l. Certẽ in fin. D. de precar. l. Vt liberis circa fin. C. de collat. §. fin. Inſt. de ſatiſd. Euerard. in topic. legal. loco, 63. Thom. de Thomaſet. in florib. legũ, regul. 40. Menoch. de præſumpt. lib. 3. quæſt. 7. num. 5. & quæſt. 14. n. 13. & conſil. 121. num. 50. & conſil. 122. num. 73. Surd. deciſ. 231. n. 18. & conſ. 173. num. 88. conſ. 452. n. 25. & conſ. 540. nu. 26. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſc. cap. 36. §. 6. n. 1. Seraph. de priuil. iurã. priuileg. 1. n. 35. & priuil. 33. n. 56. Sirac. de mercat. p. 2. n. 29. & tit. de naut. p. 3. n. 535

nu.28. Cald. Pereir. de poteſt. eligend. c.6. nu. 2. Farinac. in praxi crimin. p.3. q.103. num. 160. & deciſ. 596. num. 1. tom. 2. part. 1. Seraphin. Rota Rom. deciſ. 101. nu. 8.

536 *Ab ſpeciali.*

ARGVMENTVM *ab ſpeciali, validiſſimum eſt*, Euerard. in topic. legal. loco, 68. Coſm. in pragm. ſanct. tit. de elect. c. Sicut, §. Deinde, verb. Ordinibus, num. 2. pag. 101. Menoch. conſ. 9. n. 10. Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 97. n. 15.

De ſtatuto ad conuentionem, & é contra.

537 ARGVMENTVM *de ſtatuto, ad conuentionem, vel contractum, validum eſt, quia parem ſtrictam ſignificationem habent, vt ſecundum ius commune intelligantur ex* Cardin. Tuſch lit. A. concluſ. 496. nu. 2. vbi num. 13. *etiam valere é contrario affirmatiuè, dicit.*

De ſubſtitutione pupillari ad exēplarem, & à vulgari ad pupillarem, & é contra.

538 ARGVMENTVM *de ſubſtitutione pupillari ad exemplarem validum eſt, vt per* Ferrer. in conſtit. Cathalon. gloſ. 5. nu. 273. *An autem, & quando argumentum á ſubſtitutione vulgari ad pupillarem, & é contra procedat, vide* Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 34. nu. 33.

De ſucceſſione ad accuſationē.

ARGVMENTVM *de ſucceſſione ad accuſationem, valet, vt proſequitur* Farin. in praxi crimin. p. 1. tit. 2. de accuſ. quæſtion. 13. num. 55. 539

A ſufficienti partium enumeratione.

ARGVMENTVM *á ſufficienti partium enumeratione validū eſt*, l. Patre furioſo, D. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. Ex maleficijs, §. Heres, & l. Obligationum ferè, §. Placet, D. de action. & oblig. princip. inſtit. de oblig. quæ ex quaſi contract. iuncta gloſ. capit. Cum dilectus, de iure patron. cap. Venerabilem, de elect. capit. 2. poſt med. de Sum. Trinit. cap. Per tuas, de ſentēt. excōmun. c. Quanto circa med. de iure iur. Ariſt. lib. 2. topic. Euerard. loco, 51. Thom. de Thomaſet. in floribus leg. regul. 50. Roland. conſil. 60. numer. 48. volumine 4. Pichard. ad 540

ad d.princip. inſtit. de oblig. quæ ex quaſi contract.num.5. Ferrer.in conſtit.Cathal.gloſ. 5.numer.298.Cæſar Argel.de contradict.legit. quæſt.2.nu. 55. quæſt. 5.num. 8. Anton. Monach Florent.deciſ. 1. nu. 62.Cardin.Tuſch. lit A.conclu.492. *Et eſt fortiſsimũ in iure,vt aſſerit* Cauall. cõmun. contra cõm.tom.4. quæſt fin. num. 182.

Intellige quando omnes ſufficiẽter enumerat partes,non enim procedit,niſi enumerentur omnes & euacuentur,l.Filius,§.Filius famil.miles vbi gloſ. D. de liber,& poſth.dict.cap.Venerabilem,de elect. Euerard.dict. loco,51. Thom.de Thomaſet. dict.regul.50.Surd.de alimẽt. tit.1. q.35. num. 10. & conſ. 489.num.26.

A tabulis depictis.

541 ARGVMENTVM *ex tabulis depictis, & aris,validũ eſt*, gloſ.in cap Apoſtolus, 3. quæſt. 7. *vbi at notiſsime* Fr. Didacus Murillo, en la fundació milagroſa de la capilla Angelica,y Apoſtolica de la Madre de Dios del pilar,cap. 3.prope fin.pag.22.

De tempore ad perſonam.

ARGVMENTVM *de tempore ad perſonam, & è contra,valet*,l.Qui plures liberos, in princ.D. de vulg. cap.Super quibuſdam,de verb ſignif. Euerard.in topic. legal. loco, 37.Cantiunc.in 24.ſpecie loci à ſimili,Surd.conſ.247.nu. 9.conſil.380.nu.20.& conſil. 568.nu.5.Cardin. Mantic. de tacit.& ambig.conuent. to.2. lib.14 tit.34.nu.7.Cardin.Tuſchul.lit.A.concluſ.502.& cõcluſ.507.nu.25. 542

De teſte ad notarium.

ARGVMENTVM *de teſte ad notarium,validum eſt,vt per* Maſcard.de probat.concl. 711.n.6. *Immo notarij authoritatem duorũ teſtium vim habere, tradit idem ipſe* Maſcard. concluſ.1095. nu.3. 543

De toto ad partem, & è contra à partibus, & ab vniuerſo.

ARGVMENTVM *de toto ad partẽ,valet*,l.Quæ de tota,D.de remedic. Euerard.in topic.legal.loco,80. Cãtiunc. loco,5.Petr. Andr. Gammar. in dialect.legal.lib. 1.loco.4. Thom.de Thomaſ. in florib. leg.regul.46.Menoch.de præſump. 544

Digitized by Google

ſumpt.lib.3.quæſt.35. nu. 27. Surd,conſ.435.nu.21.Cardin. Tuſch.lit. A.concl. 499. Flamin.de confid. quæſt. 28. nu. 106. *vbi eadem ſaltem datur ratio* Menoch.conſ.72.n.5.Surd. conſ.193.nu.6.& cõſ.435. nu. 21.Bertaz. clauſ. inſtr. clauſ. 21.gloſ.19.nu.1.Tuſch. d.concluſ.499.n.3. *Quo argũedi modo vſus eſt ſcientiſsimus* Senec. de ira lib. 2. Nefas eſt *(inquit)* nocere patriæ.ergo cuiq; nam hic pars patriæ eſt.

Non tamen valet é contrá, de
545 *parte ad totum. Qui enim poteſt partem, non ſemper poteſt totum* Tuſch.d.loco,nu. 4. Pichard. ad princ.inſtit. de hæred. quæ ab inteſt.defer. c.de repræſentat.num.42.

545 *De argumento á partibus, vide* Cantiunc.in topic.legal.loco,6.*& de parte integrali ad totum* Petr. Andr. Grammar.d. lib. 1. loco, 5. *Et ab vniuerſo,* num.559.

A tributo ad decimam.

547 ARGVMENTVM *à tributo ad decimam, probabile eſt, forte, frequens, & vtile*, c.Decimæ,16.q.1.c.Tua nobis de decim, Euerard. in topic. legal. loco,72.Cantiunc.in 33. ſpecie loci á ſimili. *Decima enim eſt tributum animæ, ex* Sigiſm. Scacc.de appellat. quæſt. 17. limit.18.ſub nu.1.verſ. Ratio.

De venditione ad locationem, & ad permutationem.

ARGVMENTVM *de venditionibus ad locationes, validum eſt*, l.fin.in fin.C.de cõtrah. empt. Fabian. de empt. quæſt. 2 princip.num. 30. vol. 1. Auil. ad c. 33. Prætor. verb. Amenos, Coſta nu. 5. Eſcobar de ratiocin.c. 16. nu.3. *Verbum enim* vendere, *aliquando exponitur pro* locare, *vt not.* Cald. Pereir.de empt.& vendit.cap. 2.nu.7. *& de emptione ad permutationem, infra* num.576. 548

A verbis facti narratiuis.

ARGVMENTVM *á verbis facti narratiuis, tutum non eſt, vt argum.* gloſ.magnæ, verſicul. Vel dic tertio, in l.vnic. C. quando non petent. part. *docuit* Roman. in repet. auth. Similiter, 10. ſpecialis, C. ad leg. Falcid.& cõſ.79.circa fin. conſ.134.col.2 & cõſ.191. col. 1.*cui eſt ſimilis* gloſ. in c. Auditis,29.verb. Ex poſt facto ad fin. 549

fin.de elect. & in cap. Cũ qui, 2.verb. Non teneris, ad med. de dolo. & contum. lib. 6. & gloſ.in cap.1. verb. Collatione de rer.permut.eod. lib. *eſtq́; omnium commune placitũ,* vt poſt Andr. Abb. Immoſ. Alex. Cuma. *& alios, quos recenſet reſolutè* Iaſ.in d.leg.vnica, num.22.& in l.Qui Romæ. 122.§.Callimachus, nu. 6. & in §.Cohæred s.num.9.D.de verb.oblig. Bern. regul. 781. *probatq́; in optimo caſu* Alex.cõſil. 74.nu. 13.vol.4. *quos adducit* Pichard. in diſput.de mora nu.60.*vbi* nu.61. *aſſerit, quod quotieſcumq́; legiſlatoris ſentẽtia nititur ſuper narratis, ex eis argumentum induci, ſumique poteſt, per text.in* c.Si Papa, de priuil.lib.1.& in Clem.1.eod.tit. *Vnde verba narratiua, quæ principaliter propter ſe non proferun-*
350 *tur,* † *ſed propter aliud, & incidenter, plenam probationem non efficiunt,* l. Ex hac, *vbi omnes notant,* D. de donat. l. Ex his verbis, C.de teſtam. milit. *cum ſimilibus, de quibus* Garc.regul. 165.& 483 Maſcard. de prob. concluſ.612. Menoch.de præſumpt.lib.3.q. 133. á princip. Gutier.practic.lib.3.q. 17.nu. 63.Caſtil.lib.2. controuerſ. c. 26.nu.76.Benedict, Aegid.ad leg.1.C. de Sacroſ. Eccleſ. in init.p.1.c.4.in princ.Cardin. Mantic.de coniect. vlt.volũt. lib.3.tit. 12. Cald. Pereir. de nomin.emphyt.q.1.à nu. 47. Cardin.Tuſch.lit.V.concluſ. 81.Mari.Anton.variar. lib.1. reſolut.6.num.5.

A veroſimili.

ARGVMENTVM *à veroſimili, & ab eo, quod legiſlator, aut teſtator veroſimiliter interrogatus diſpoſuiſſet, validum eſt.* l. Non eſt veroſimile, D.de eo quod met. cauſ. leg. Cum auus, D.de condit & demonſtrat. leg. Ex facto. §. Si quis autem, D.ad Trebell. leg. Titius.§. Lucius Titius, D.de liber.& poſthum.l.Generaliter, §.Cum autem, C. de inſtit.& ſubſtitut. l. Cum acutiſsimi, C.de fideicommiſſ.leg.fin.C. de poſthum. hæred.lib. inſtit. cap. Quia veroſimile, de præſumpt.cap Requiſiſti, de teſtament.Eueraid.in topic.legal. loco,5.Cantiunc.loco,25.Petr.Andr.Gamm. in dialect.legal. 551

gal.lib 1.loco,23.Surd,de aliment.titul.9.quæſt,12.numer. 25.& deciſ. 207.nu. 11.& ſequent. Flamin. de confident. quæſt.29.num.24.& quæſt.32 numer.31. Anton. Monach. Bononienſ.deciſ. 10.numer. 16.Tuſch.lit.A.concluſ.494. per tot. Farinac. in praxi crimin.part.4.deciſ.47.numer. 2.in fin.Mantic.de coniectur. vltim. voluntat. lib.3. tit.19. num.4. Capiti.deciſ.69.num. 20.Menoch. conſ.220.num. 35.Anton.Gabr.de regul.iur. concluſ.10.num.6. *Et in qualibet materia eſt receptum*, Cardinal.Mantic.de tacit.& ambig.conuent.tom.1.lib.3 tit. 1.numer.16.Cardin. Iacob.Pute.deciſ.252.numer.1.lib.2. *Onuſque probandi in aduerſa-*
552 *rium* † *transfert*, text. iuncta gloſ. in leg. Ex perſona,& lege,Sine poſsideris, C. de probat.& in leg.Circa, D.eodem tit.Euerard,dict. loco. Surd. dict.quæſt.12.n.26. Maſcard. de probat.concluſ.1163.nu.3. Menoch.conſ.13 nu.12.& cōſ. 122.num.54.& conſ.306.n.16. & conſil 374.nu.44.

553 *Non valet tamen ad condemnandum in criminalibus*, Surd. conſil.132.num.57. *Et ſi ad cōueniendum quem de malitia, proteruia, ſeu delicto, validum eſt*, *ex text.* in capit.Scribam,& d. cap.Quia veroſimile, de præſūp.*not.*Euerard. in d.loco,5.

Limita etiam, & intellige in 554
permiſsis, & à libera diſponentis voluntate dependentibus, ſecus in prohibitis, Cæſar Manēt. conſ. 148.nu,65.

Limita deinde in caſu omnino 555
omiſſo, in quo argumentū hoc non procedere firmāt Magon.Florēt deciſ.66.nu.23. Anton. Gabri.de regul.iur.dict.concl.10. nu.1.Mantic.de coniectur.vlt. volunt.d.lib.3.tit.19.nu.15.

Nec ad caſum ſimilem exten- 556
ditur.Deci.conſ.89.numer.3. Curt.Iun.conſil.176.nu.14.& ſeq.lib.3.Rot.Rom.Diuerſ.deciſ.433.num.8.*vbi, quod nec in contractibus procedit.* † *Fallax* 557
que argumentumque hoc eſſe, dixit Hierony. Magon.Florent. deciſ.66.numer.22.poſt Beroi conſil 63.numer.39.& conſil. 99 num.13.lib.2. *Alia ad argumenti huius ornatum poteris ſupplere, ex dictis* verb. Veroſimile.

Ab

Ab vltimis voluntatibus ad beneficia.

558 ARGVMENTVM *ab vltimis voluntatibus ad beneficia, valet, vt per* Mādoſ ad reg. Cancel. regul. 32. q. 31. nu. 7.

Ab vniuerſo.

559 ARGVMENTVM *ab vniuerſo, ſi in vno reperitur falſum, in totum eſt falſum*, l. Si is, qui ducenta, §. Vtrum, & ibi Doctores, D. de reb. dub. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. decif. 64 num. 62.

Ab vſu patris familias.

560 ARGVMENTVM *ab vſu patrisfamilias, validum eſt* l. Hæredes palam, §. Sed ſi nota, D. de teſtam. l. Si ſeruus, §. fin. D. de legat. 1. Farin. Rot. Roman. deciſ. 584. num. 11. tom. 1. part. 2.

De delegato ad arbitrum, & e contra.

561 ARGVMENTVM *de delegato ad arbitrum, & e contra de arbitro ad delegatum, valet,* cap. Vno delegatorum de offic. delegat. Fulgoſ. cōſ. 217. in princip. Tuſch. lit. A. cōcl. 507. nu. 11. Ioan. Baptiſt. de arbitr. lib. 9. c. 5. nu. 2.

De teſtibus ad tutorem, & ad iudicem.

ARGVMENTVM *de teſtibus ad tutorem, & ad iudicem, validum eſt*, Angel. de Peruſ. in quæſt. circa mater. teſtam. An frater poſſit eſſe teſtis in cauſa crimin. contra fratrē, num. 18. *concludens per hoc, non poſſe, ſicut nec iudex eſſe poſſet. Horum enim officiū, ſeu munus,* 562

† *publicum, ciuile, & perſonale, eſt* leg. Munerum, 2. reſponſ. D. de muner. & honor. leg. Si quis, D. quemadmod. teſtam. aper. 563

De corpore humano ad myſticum.

ARGVMENTVM *de capite naturali corporevè humano ad myſticū, procedit* cap. Ita Dominus, 19. diſtin. Ioan. de Lignan. in tract. de cenſur. Eccleſ. §. 4. Hierony. de Allan. de poteſtate Papæ, part. 2. n. 176. Cardin. Iacobat. de Concil. li. 9. art. 7. nu. 62. *vbi quod ſicut caput debet curari, ne altera membra pereant*, cap. Ecce autem, 24. quæſt. 3. *ſic & myſticum corpus Eccleſiæ, cuius eſt caput Papa.* 564

Digitized by Google

De contractu ſocietatis ad cōtractum ſponſaliorum, vel matrimonialem, & é contra.

565 ARGVMENTVM *de contractu ſocietatis ad contractum ſponſaliorum, tenet* c. 2. de ſponſalib. Petr. Pech. de teſtament. coniug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad conſuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566 *Et de ſocietate matrimoniali ad conuentionalem, & è contra* Palat. Rub de donat. inter vir. & vxor § 61. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 58. nu. 13. Marci. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 6. nu. 13. *vbi ex plurimis reſoluit, leges de ſocietate loquentes, coniugibus quoque deſeruire, diſpoſitaque in ſociis, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam ſocietatem inter coniuges inductā, quam expreſſam inter ſocios priuilegiatam eſſe*, & num. ſeq. & gloſ. 5. nu. 19 eod. cap.

De dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis.

567 ARGVMENTVM *de dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis procedit* Tindar. de teſtib. c. 7. nu. 2. ex leg. 2. circa princip. D quis ord. in bonor. poſſ. ſerua. & l. Si quocumque §. fin. iuncta l. Item quæritur, § Idē Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de teſtib. p. 8. cap. Forma in teſtium examinatione quæ ſit obſeruanda, nu. 162. & ſeq.

Ab infinitate vitanda.

ARGVMENTVM *ab infinitate vitanda, valet, ex* l. Qui bona, §. final. ibi Bartol. D. de damn. infect. leg. Fideicommiſſa §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro ſoc. l. In hoc iudicio §. Si conuenerit, D. com muni Diui Laurent. Syluan. *(plura ob infinitatem vitandam congerens ſpecialia)* conſil. 34. à nu. 4. cum ſeqq. Anton. Gom. variar. lib. 3. cap. 13. nu. 27. 568

A ſeruitute ad famulatum.

ARGVMENTVM *A ſeruitute ad famulatum, procedit* ex l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque ſequūtur, 48. D. de verbor. ſignificat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui enim de ſe vt liber diſpo-* 569

Digitized by Google

Ab vltimis voluntatibus ad beneficia.

558 ARGVMENTVM *ab vltimis voluntatibus ad beneficia, valet, vt per* Mādoſ ad reg. Cancel. regul. 32. q. 31. nu. 7.

Ab vniuerſo.

559 ARGVMENTVM *ab vniuerſo, ſi in vno reperitur falſum, in totum eſt falſum*, l. Si is, qui ducenta, §. Vtrum, & ibi Doctores, D. de reb. dub. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 64 num. 62.

Ab vſu patris familias.

560 ARGVMENTVM *ab vſu patrisfamilias, validum eſt* l. Hæredes palam, §. Sed ſi nota, D. de teſtam. l. Si ſeruus, §. fin. D. de legat. 1. Farin. Rot. Roman. deciſ. 584. num. 11. tom. 1. part. 2.

De delegato ad arbitrum, & è contra.

561 ARGVMENTVM *de delegato ad arbitrum, & è contra de arbitro ad delegatum, valet*, cap. Vno delegatorum de offic. deleg. Fulgoſ. cōſ. 217. in princip. Tuſch. lit. A. cōcl. 507. nu. 11. Ioan. Baptiſt. de arbitr. lib. 9. c. 5. nu. 2.

De teſtibus ad tutorem, & ad iudicem.

ARGVMENTVM *de teſtibus ad tutorem, & ad iudicem, validum eſt*, Angel. de Peruſ. in quæſt. circa mater. teſtam. An frater poſsit eſſe teſtis in cauſa crimin. contra fratrē, num. 18. *concludens per hoc, non poſſe, ſicut nec iudex eſſe poſſet. Horum enim officiū, ſeu munus,* 562

✝ *publicum, ciuile, & perſonale, eſt* leg. Munerum, 2. reſponſ. D. de muner. & honor. leg. Si quis, D. quemadmod. teſtam. aper. 563

De corpore humano ad myſticum.

ARGVMENTVM *de capite naturali corporevè humano ad myſticū, procedit* cap. Ita Dominus, 19. diſtin. Ioan. de Lignan. in tract. de cenſur. Eccleſ. §. 4. Hierony. de Allan. de poteſtate Papæ, part. 2. n. 176. Cardin. Iacobat. de Concil. li. 9. art. 7. nu. 61. *vbi quod ſicut caput debet curari, ne altera membra pereant*, cap. Ecce autem, 24. quæſt. 3. *ſic & myſticum corpus Eccleſiæ, cuius eſt caput Papa.* 564

De

Digitized by Google

De contractu ſocietatis ad cōtractum ſponſaliorum, vel matrimonialem, & é contra.

565 ARGVMENTVM *de contractu ſocietatis ad contractum ſponſaliorum, tenet* c. 2. de ſponſalib. Petr. Pech. de teſtament. coniug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad conſuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566 *Et de ſocietate matrimoniali ad conuentionalem, & è contra* Palat. Rub de donat. inter vir. & vxor § 61. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 58. nu. 13. Marci, Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 6. nu. 13. *vbi ex plurimis reſoluit, leges de ſocietate loquentes, coniugibus quoque deſeruire, diſpoſitaque in ſocijs, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam ſocietatem inter coniuges inductā, quam expreſſam inter ſocios priuilegiatam eſſe*, & num. ſeq. & gloſ. 5. nu. 19 eod. cap.

De dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis.

567 ARGVMENTVM *de dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis procedit* Tindar. de teſtib. c. 7. nu. 2. ex leg. 2. circa princip. D quis ord. in bonor. poſſ. ſerua. & l. Si quocumque §. fin. iuncta l. Item quæritur, § Idē Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de teſtib. p. 8. cap. Forma in teſtium examinatione quæ ſit obſeruanda, nu. 162. & ſeq.

Ab infinitate vitanda.

568 ARGVMENTVM *ab infinitate vitanda, valet, ex* l. Qui bona, §. final. ibi Bartol. D. de damn. infect. leg. Fideicommiſſa §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro ſoc. l. In hoc iudicio §. Si conuenerit, D. communi. Diui Laurent. Syluan. (*plura ob infinitatem vitandam congerens ſpecialia*) conſil. 34. à nu. 4. cum ſeqq. Anton. Comvariat. lib. 3. cap. 13. nu. 17.

A ſeruitute ad famulatum.

569 ARGVMENTVM *A ſeruitute ad famulatum, procedit* ex l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque ſequūtur, 48. D. de verbor. ſignificat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui enim de ſe vt liber diſpo-*

Digitized by Google

Ab vltimis voluntatibus ad beneficia.

558 ARGVMENTVM *ab vltimis voluntatibus ad beneficia, valet, vt per* Mādoſ ad reg. Cancel. regul. 32. q. 31. nu. 7.

Ab vniuerſo.

559 ARGVMENTVM *ab vniuerſo, ſi in vno reperitur falſum in totum eſt falſum*, l. Si is, qui ducenta, §. Verum, & ibi Doctores, D. de reb. dub. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 64 num. 62.

Ab vſu patris familias.

560 ARGVMENTVM *ab vſu patris familias, validum eſt* l. Hæredes palam, §. Sed ſi nota, D. de teſtam. l. Si ſeruus, §. fin. D. de legat. 1. Farin. Rot. Roman. deciſ 584. num. 11. tom. 1. part. 2.

De delegato ad arbitrum, & è contra.

561 ARGVMENTVM *de delegato ad arbitrum, & è contra de arbitro ad delegatum, valet*, cap. Vno delegatorum de offic. deleg. Fulgoſ. cōſ. 217. in princip. Tuſch. lit. A. cōcl. 507. nu. 11. Ioan. Baptiſt. de arbitr. lib. 9. c. 5. nu. 2.

De teſtibus ad tutorem, & ad iudicem.

ARGVMENTVM *de teſtibus ad tutorem, & ad iudicem, validum eſt*, Angel. de Peruſ. in quæſt. circa mater. teſtam. An frater poſsit eſſe teſtis in cauſa crimin. contra fratrē, num. 18. *concludens per hoc, non poſſe, ſicut nec iudex eſſe poſſet. Horum enim officiū, ſeu munus,* 562

† *publicum, ciuile, & perſonale, eſt* leg. Munerum, 2. reſponſ. D. de muner. & honor. leg. Si quis, D. quemadmod. teſtam. aper. 563

De corpore humano ad myſticum.

ARGVMENTVM *de capite naturali corporevè humano ad myſticū, procedit* cap. Ita Dominus, 19. diſtin. Ioan. de Lignan. in tract. de cenſur. Eccleſ. §. 4. Hierony. de Allan. de poteſt. ite Papæ, part. 2. n. 176. Cardin. Iacobat. de Concil. li. 9. art. 7. nu, 62. *vbi quod ſicut caput debet curari, ne altera membra pereant*, cap. Ecce autem, 24. quæſt. 3. *ſic & myſticum corpus Eccleſiæ, cuius eſt caput Papa.* 564

De

De contractu ſocietatis ad cõtractum ſponſaliorum, vel matrimonialem, & é contra.

565 ARGVMENTVM *de contractu ſocietatis ad contractum ſponſaliorum, tenet* c. 2. de ſponſalib. Petr. Pech. de teſtament. coniug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad conſuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566 *Et de ſocietate matrimoniali ad conuentionalem, & è contra* Palat. Rub de donat. inter vir. & vxor § 61. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 58. nu. 13. Marci. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 6. nu. 13. *vbi ex plurimis reſoluit, leges de ſocietate loquentes, coniugibus quoque deſeruire, diſpoſitaque in ſociis, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam ſocietatem inter coniuges inductã, quam expreſſam inter ſocios priuilegiatam eſſe,* & num. ſeq. & gloſ. 5. nu. 19 eod. cap.

De dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis.

567 ARGVMENTVM *de dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis procedit* Tindar. de teſtib. c. 7. nu. 2. ex leg. 2. circa princip. D quis ord. in bonor. poſſ. ſerua. & l. Si quocumque §. fin. iuncta l. Item quæritur, § Idẽ Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de teſtib. p. 8. cap. Forma in teſtium examinatione quæ ſit obſeruanda, nu. 162. & ſeq.

Ab infinitate vitanda.

ARGVMENTVM *ab infinitate vitanda, valet, ex* l. Qui bona, §. final. ibi Bartol. D. de damn. infect. leg. Fideicommiſſa §. Si quis decem, D. de legat. 3 l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro ſoc. l. In hoc iudicio §. Si conuenerit, D. com munt Diui Laurent. Syluan. *(plura ob infinitatem vitandam congerens ſpecialia)* conſil. 34. à nu. 4. cum ſeqq Anton. Gom. variar. lib. 3. cap. 13. nu. 17. 568

A ſeruitute ad famulatum.

ARGVMENTVM *A ſeruitute ad famulatum, procedit* ex l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque ſequũtur, 48. D. de verbor. ſignificat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui enim de ſe vt liber diſpo-* 569

Digitized by Google

Ab vltimis voluntatibus ad beneficia.

558 ARGVMENTVM *ab vltimis voluntatibus ad beneficia, valet, vt per* Mādoſ ad reg. Cancel. regul. 32. q. 31. nu. 7.

Ab vniuerſo.

559 ARGVMENTVM *ab vniuerſo, ſi in vno reperitur falſum in totum eſt falſum*, l. Si is, qui ducenta, §. Vtrum, & ibi Doctores, D. de reb. dub. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 64 num. 62.

Ab vſu patris familias.

560 ARGVMENTVM *ab vſu patrisfamilias, validum eſt* l. Hæredes palam, §. Sed ſi nota, D. de teſtam. l. Si ſeruus, §. fin. D. de legat. 1. Farin. Rot. Roman. deciſ. 584. num. 11. tom. 2. part. 2.

De delegato ad arbitrum, & è contra.

561 ARGVMENTVM *de delegato ad arbitrum, & è contra de arbitro ad delegatum, valet*, cap. Vno delegatorum de offic. delegat. Fulgoſ. cōſ. 217. in princip. Tuſch. lit. A. cōcl. 507. nu. 11. Ioan. Baptiſt. de arbitr. lib. 9. c. 5. nu. 2.

De teſtibus ad tutorem, & ad iudicem.

ARGVMENTVM *de teſtibus ad tutorem, & ad iudicem, validum eſt*, Angel. de Peruſ. in quæſt. circa mater. teſtam. An frater poſsit eſſe teſtis in cauſa crimin. contra fratrē, num. 18. *concludens per hoc, non poſſe, ſicut nec iudex eſſe poſſet. Horum enim officiū, ſeu munus,* 562

† *publicum, ciuile, & perſonale, eſt* leg. Munerum, 2. reſponſ. D. de muner. & honor. leg. Si quis, D. quemadmod. teſtam. aper. 563

De corpore humano ad myſticum.

ARGVMENTVM *de capite naturali corporevè humano ad myſticū, procedit* cap. Ita Dominus, 19. diſtin. Ioan. de Lignan. in tract. de cenſur. Eccleſ. §. 4. Hierony. de Allan. de poteſtate Papæ, part. 2. n. 176. Cardin. Iacobat. de Concil. li. 9. art. 7. nu. 62. *vbi quod ſicut caput debet curari, ne altera membra pereant*, cap. Ecce autem, 24. quæſt. 3. *ſic & myſticum corpus Eccleſiæ, cuius eſt caput Papa.* 564

De

Digitized by Google

De contractu ſocietatis ad cōtractum ſponſaliorum, vel matrimonialem, & é contra.

565 ARGVMENTVM *de contractu ſocietatis ad contractum ſponſaliorum, tenet* c. 2. de ſponſalib. Petr. Pech. de teſtament. coniug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad conſuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566 *Et de ſocietate matrimoniali ad conuentionalem, & è contra* Palat. Rub de donat. inter vir. & vxor §. 61. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 58. nu. 13. Marci. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 6. nu. 13. *vbi ex plurimis reſoluit, leges de ſocietate loquentes, coniugibus quoque deſeruire, diſpoſitaque in ſociis, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam ſocietatem inter coniuges inductā, quam expreſſam inter ſocios priuilegiatam eſſe*, & num. ſeq. & gloſ. 5. nu. 19 eod. cap.

De dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis.

567 ARGVMENTVM *de dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis procedit* Tindar. de teſtib. c. 7. nu. 2. ex leg. 2. circa princip. D quis ord. in bonor. poſſ. ſerua. & l. Si quocumque §. fin. iuncta l. Item quæritur, § Idē Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de teſtib. p. 8. cap. Forma in teſtium examinatione quæ ſit obſeruanda, nu. 162. & ſeq.

Ab infinitate vitanda.

ARGVMENTVM *ab infinitate vitanda, valet, ex* l. Qui bona, §. final. ibi Bartol. D. de damn. infect. leg. Fideicommiſſa §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro ſoc. l. In hoc iudicio §. Si conuenerit, D. communi. Diui Laurent. Syluan. (*plura ob infinitatem vitandam congerens ſpecialia.*) conſil. 34. à nu. 4. cum ſeqq. Anton. Gom. variar. lib. 3. cap. 13. nu. 27. 568

A ſeruitute ad famulatum.

ARGVMENTVM *A ſeruitute ad famulatum, procedit* ex l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque ſequūtur, 48. D. de verbor. ſignificat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui enim de ſe vt liber diſpo-* 569

Digitized by Google

De contractu ſocietatis ad cōtractum ſponſaliorum, vel matrimonialem, & é contra.

565 ARGVMENTVM *de contractu ſocietatis ad contractum ſponſaliorum, tenet* c. 2. de ſponſalib. Petr. Pech. de teſtament. coniug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad conſuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566 *Et de ſocietate matrimoniali ad conuentionalem, & è contra* Palat. Rub de donat. inter vir. & vxor § 61. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 58. nu. 13. Marci. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 6. nu. 13. *vbi ex plurimis reſoluit, leges de ſocietate loquentes, coniugibus quoque deſeruire, diſpoſitaque in ſocijs, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam ſocietatem inter coniuges inductā, quam expreſſam inter ſocios priuilegiatam eſſe*, & num. ſeq. & gloſ. 5. nu. 19 eod. cap.

De dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis.

567 ARGVMENTVM *de dicto Iuris Conſulti ad dictum teſtis procedit* Tindar. de teſtib. c. 7. nu. 2. ex leg. 2. circa princip. D quis ord. in bonor. poſſ. ſerua. & l. Si quocumque §. fin. iuncta l. Item quæritur, § Idē Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de teſtib. p. 8. cap. Forma in teſtium examinatione quæ ſit obſeruanda, nu. 162. & ſeq.

Ab infinitate vitanda.

ARGVMENTVM *ab infinitate vitanda, valet, ex* l. Qui bona, §. final. ibi Bartol. D. de damn. infect. leg. Fideicommiſſa §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro ſoc. l. In hoc iudicio §. Si conuenerit, D. commun. Diui Laurent. Syluan. (*plura ob infinitatem vitandam congerens ſpecialia*) conſil. 34. à nu. 4. cum ſeqq. Anton. Com. variar. lib. 3. cap. 13. nu. 27. 568

A ſeruitute ad famulatum.

ARGVMENTVM *A ſeruitute ad famulatum, procedit ex* l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque ſequūtur, 48. D. de verbor. ſignificat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. cauſ. maior. *Qui enim de ſe vt liber diſpo-* 569

diſponere non poteſt, nõ liber, ſed ſeruus videtur, vt in dict. leg. 2. Vlpianus, *inquit, qui cum conue ni:* Aul. Pertius Satyr. 5.

An quiſquam eſt alius liber, niſi
ducere vitam
Cui licet vt voluit?

Et ſcientiſſimus Senec. lib. 8. epiſt. 63. Qui imperia libens excipit *(ait)* partem acerbiſſimam ſeruitutis effugit, facere quod nolit. *Expreſſiuſq; ſeruitutem voluntariam famulatũ, ſuperiorumque ingratum cultum dixit* idem ipſe de vitæ breuitate *in hæc verba* Sunt quos ingratus cultus volũtaria ſeruitute cõſumat, & de benefic. li. 5. *de Socrate ad Archelaũ Regẽ ire rogatus recuſante, ait.* Noluit ire ad voluntariam ſeruitutem, *Cui enim libertas (vt* Iuſtinian. in §. Libertas, inſt. de iure perſon. *definit) ſit naturalis facultas eius, quod cuiq; facere libet, ex* Ciceroniſq; *ſententia* lib. Paradoxor. Quid autem (*inquit*) *eſt libertas? niſi poteſtas viuendi, vt velis. Vnde qui non ſic, ſed ad alterius volũtatem, arbitriũq; viuit, non liber, ſed ſeruus merito appellabitur. Quod & oſtendit* Quintilianus declama. 10. Genus ſeruitutis eſt coacta libertas, *ait; æquiparationẽq; hãc de mercenario ad ſeruum conſtituit* Senec. *ex* Chriſippi ſententia de Benefic. lib 3 ſeruus (*inquit*) vt placet Chriſippo, perpetuus mercenarius eſt. *Quare ab vno ad alium ſiue perpetuus temporalis vè mercenarius, aut famulus ſit, tempore famulatus durante licebit arguere.*

Limita tamen, & intellige in 570 *actibus á natura, non à iure ciuili prouenientibus, cum pro nullo in ciuilibus ſeruus habeatur* leg. Quod attinet D. de regul. iur. *non veró famulus. Et ſic vbi eadem, non diuerſa aſsignari poteſt ratio argumentum hoc procedet.*

A differentia ſitus, vel loci.

ARGVMENTVM *á differentia ſitus, vel loci hoc modo, non idem finis, ergo non idem locus, valet,* leg. eos D. fin. regund, Bald. de Peru. circa mater. teſt. 3. part. num. 14. 571

A grauitate pœnæ.

ARGVMENTVM *à grauitate pœnæ, ſic, maior pœna imponitur, ergo maius eſt delictum, validum eſt,* cap. Cito turpem. 1. q. 1. Cardin. Iacoba. de cõcil. 572

lib.

4. art. 4. numer. 56.

A reis debendi, ad reos credendi, & è contra.

573 ARGVMENTVM *à pluribus reis debendi, ad plures reos credendi, & è contra, frequens, & validum teſtatur*, Bembenut Strach. de adiect. q. 11. numer. 6. allegat text. in l. Si reus promittendi, verſ. Ideoque, & ibi Rinchegal. num. 12. D. de duob. reis. *Quod fortiſsimũ dicit, vbi eadem eſt ratio.*

De alimentis ad ſtudia.

574 ARGVMENTVM *de alimentis ad ſtudia, procedit*, l. Qui filiũ in fin. & vbi notat. Bald. D. vbi pupil. educ. deb. l. Cũ plures, §. Cũ tutor. D. de adminiſtr. tut. l. fin. C. de alim. pupill. præſt. l. De bonis, §. Non ſolũ, vbi Bart. D. de carbon. edict. Simoncel. de decret. in ſpec. 15. n. 111.

Ab ſtipulationibus ad mandata.

575 ARGVMENTVM *ab ſtipulationibus ad mandata Apoſtolica, frequens, ac tritum dicit* Ioan. á Lignan. in Clemẽt. fin. de reſcript. *& poſt eũ* Eeſbin. Aurel. de mandat. Apoſtolic. num. 102.

Ab emptione ad permutationẽ, 576

ARGVMENTVM *ab emptione ad permutationẽ, validum eſt*, l. 1. D. de rer. permut. Andr. de Gammar. de permut. benefic. nu. 40.

De figura ad figuratum.

ARGVMENTVM *de figura ad figuratum, de vmbra ad veritatem, de lege veteri ad nouam, concludẽs dicit* Michael de Anin. de vnione ouilis, & paſtoris, cap. 11. nu. 7. ex cap. Re vera de conſecr. diſt. 7. Paulo in epiſtol. ad Hebr. c. 9. & 10 & Prophe. Pſalm. 77. 577

A lege abrogata.

ARGVMENTVM *à lege abrogata vales*, cap. Authoritate, de conceſ. præbend lib. 6. vbi Bonifacius & *leges correctas in argumentum allegat* cap. Quicunque, 11. quæſt. 1. iuncto cap. Nouit de iudic. & ibi DD. Hoſti. Ioann. Monach. & Geminian. in cap. 1. de reſtit. ſpoliat. verb. Subſtãtia, Bald. de pace tenenda in §. Si quis hominem, & ibid. Andr. de Iſern. argument. legis Si quis diuturno, & l. De quibus, D. de legib. Fauer. Aret. & alij in princ. inſtit. de 578

teſtament. vbi Thob. Noni. latiſsimè numero 45. cum ſequentibus. Bartol. in l. fin. num. 3. D. ad leg. Cornel. de falſ. Gomez in §. In perſonã, num. 17. verſic. Sed tamen hoc dictum Inſtit. de actionib. Gutierr. de iuram. confirm. cap. 17. num. 61.

De electione ad matrimoniũ.

579 ARGVMENTVM *de electione ad matrimonium procedit*, cap. Vbi periculum, & cap. Cæterum de elect. lib. 6 Fortun. Garz. de vlt. fin. iuris canon. & ciuil. numero 428.

A ſucceſione ad alimenta.

580 ARGVMENTVM *à ſucceſſione ad alimenta, validũ eſt*, ex l. Alimenta, l. Siquis á liberis, §. fin. & l. fin. D. de liber. agnoſc. Iacob. Ricci, de vnione prol. cap. 8. numer. 6.

De ſucceſſione ad tutelam.

581 ARGVMENTVM *de ſucceſsione ad tutelam, tenet*, l. 1. D. de legitim. tut. l. fin. C. de legit hæred. §. Ex his in auth. de hæred. ab inteſt. l. Quo tutela, vbi Dec. & Cagnol. D. de regul. iur.

De teſtamento ad electionem.

ARGVMENTVM *de teſtamento ad electionem, valet receptiſsimũque aſſerit*, Cæſar Barti. deciſ. 58. numero 5. & num. 9. 582

De citato ad creditorem moroſum.

ARGVMENTVM *de citato ad creditorem moroſum, validum eſt* DD. in l. Qui Romæ in prin. D. de verb. oblig. Socin. regul. 269. numer. 11. Mareſcot. variar. reſolut. lib. 1. c. 57. num. 8. *exemplificãs ex* num. 6. 583

De caſu amiſsionis ſcripturæ ad mortem teſtium.

ARGVMENTVM *de caſu amiſsionis ſcripturæ, ad mortem teſtium, procedit*, l. In exercẽdis, C. de fide inſtrum. Næuius conſ. 26. num. 21. & 22. Mart voto. 8 numer. 40. 584

De pœna ad præmium.

ARGVMENTVM *de pœna ad præmium, validum eſt*, Petr. Royz. Maur. deciſ. Lituan. 3. num. 19. & ſeqq. *ita arguit eruditiſsimus* Oſuald. Hillig. in Donel. enucl. lib. 6. Digeſt. cap. 28. lit. Q. & l. Secundum naturam 585

10.

Digitized by Google

10. de regul. iuris.

De inueſtitura ad immiſsionē ex l. fin. C. de edict. Diui. Adrian. toll.

586 ARGVMENTVM *ab inueſtitura ad immiſsionē, quæ fit, ex* l. fin. C. de edict. Diui Adrian. toll. *valet* Roland. a Valle, conſ. 1. num. 51. & 71. libr. 1. Seraphin. deciſ. 144. num. 4.

De reputatione ad contrariam, vel non reputationem.

587 ARGVMENTVM *de reputatione ad contrariā reputationē, vel non reputationem, bene procedit,* Dec. conſ. 448. num. 33 & 34. Rot. Rom. Diuerſ. deciſ. 107. numero 19. part. 2.

De tutore ad procuratorem, ad ſyndicum; & contra.

588 ARGVMENTVM *de tutore ad procuratorem, validū eſt,* gloſ. in l. Mandato generali, D. de procurat.

589 *Et de tutore ad ſyndicum, & è contra* Menoch. conſ. 228. n. 22. in fin. Monter. deciſ. 29. numero 3.

De donatione inter patrem, & filiū, ad donationem inter filium, & uxorem.

590 ARGVMENTVM *de donatione inter patrem, & filium, ad donationem inter filiū & vxorem, valet* Roland. à Vall. conſ. 77. num. 2. p. 1.

De filijs, & parentibus ad ciues, & patriam.

591 ARGVMENTVM *de filijs, & parentibus ad ciues, & patriam, firmum eſt, diſpoſitiūq; in vno eorum in alio locū habere firmat* Ioann. Mar. Nouar. q. forenſ. libro 1. q. 19. numero 5.

A tranſmiſsione ad ceſsionem.

592 ARGVMENTVM *á tranſmiſsione ad ceſsionem, negatiuè procedit licèt non affirmatiuè,* l. Si ex pluribus, D. de adminiſtr. tut. Crot. in l. 1. num. 51. D. ſolut. matrim. Dec. in l. Si emancipati 2. lect. numer. 13. & 14. C. qui admitt. Ign. in l. Dudum, num. 58. C. de contrah. empt. Tiraquel. de retract. part. 1. § 26. gloſ. 1. numer. 44. & ſeq. & in tract. la mort. ſaiſit, part. 6. declar. 8. num. 11. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 55. num. 7. Monter. á Cueba deciſ. 35. num. 2 n. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 31.

31. numer. 28.

A verbis negatiuis, & quæ non procedant argumenta.

593 ARGVMENTVM *affirmatiuũ non deducitur ex verbis negatiuis, probat* tex. in l. Titia, §. Lucius, D. de manum. teſtam. *cui conſonat* tex. in l. Ex facto 19. D. de hæred. inſtit. *ex quibus ita reſoluit* Bald. in l. 2. C. de condit. inſert. *communem fatetur* Euerard. in topic. legal. loco, 4. verſ. Secundo, iſtud limitatur, *& conſtãter ſequitur* Garc. regul. 45. num. 1. *& tenet* Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 1. num. 4.

594 *Nec de anima ad corpus procedit argumentum, vt per* Stephan. Grati diſcept. forenſ. c. 200. n. 22. *vbi è cõtra de corpore ad animam valere aſſerit.*

595 *Nec de caſibus expreſſis ad nõ expreſſos procedit argumentum vbi totalis æquiparatio facta nõ eſt, maxime identitatis non concurrente ratione,* Cardin. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 353. num. 3.

596 *Nec de contractu dotis ad alios contractus,* Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 60. num. 11.

597 *Nec de delicto in faciendo, ad delictum in omittendo.* Idem Seraphin. eodem tract. priuileg. 31. num. 39.

598 *Nec item à diuerſis ad diuerſa,* Cardin. Tuſch. practic. conclu. lit. A. concl. 510. numero 2.

599 *Nec præterea de exhæredatione ad inſtitutionem, valet* Emmanu. Figuera in introduct. vltimarum voluntatum, lib. 2. cap. 5. num. 9.

600 *Nec de iuriſdictione temporali, ad terminos Eccleſiarum, nouiſſ.* Farin. Rot. Rom. deciſ. 441. num. 8. Cardin. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 1422. num. 17.

601 *Nec de iuriſdictione territorij ad dominium rerum particularium,* Shroz. de Vicario Epiſc. quæſt. 55. num. 28. Narbon. de appellat. vic. ad Epiſc. par. 1. num. 92. Farin. Rot. Roman. deciſ. 696. nouiſſ.

602 *Nec de locatione ad Societatẽ, vt per* Menoch. conſil. 122. num. 80.

603 *Nec pariter de poſſibili ad eſſe procedit argumentum. vt tradit* Seraphin. de priuileg. iuram.

Digitized by Google

tam. priuileg. 71. num. 171

604 *Nec de potentia ad actum, vt notauimus ſupra* numero 499.

605 *Nec de præſentatione ad Eccleſiam, ad nominationem emphyteuſis, vt notat* Benedict. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacroſ. Eccleſ. p. 1. §. 2. n. 20. & 21.

606 *Nec de præſenti ad præteritum, vt aduertimus ſuprà nu*mer. 501.

607 *Nec procedit argumentum de Religioſis ad Clericos Seculares, vt per* Cardin. Tuſch. lit. A. concl. 510. num. 13.

608 *Nec concludit argumentum à repetitione, quando etiam ea data, vtrunque ſimul eſſe poteſt citra alterius deſtructionem, vt notat* Anton. Monach. deciſ. Lucenſ. 55. num. 44.

609 *Nec procedit deinde argumentum à ſimpliciter, ad ſecundum quid* Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 107. numero 43. *Et an è contra à*

610 *ſecundum quid ad ſimpliciter, procedat? vide* Andr. Gammar. in dialect. legal. libro 3. de vitio ſecundũ quid, ad ſimpliciter.

611 *Nec ſemper valet argumentum de teſtamento inter liberos, ad teſtamentum ad pias cauſas,* Benedict. Aegi. in reper. l. 1. C. de Sacraſanct. Eccleſia. part. 3. in initio, numero 21.

612 *Nec denique tutum eſt, argumentum à verbis facti narratiuis, vt notauimus ſuprà* à numero 549. cum ſeqq.

ALIA *ſi libet argumenta videre,* Tuſchum *conſule à* concl. 490. *ad* concluſ. 512. *excluſiuè, & copioſiſsime etiam* Camill. Gallin. de verb. ſignific. lib. 5. capit. 16. per 425. numeros, & capit. 17. per 153. numeros *latiſsimè materiam hanc proſequitur.* 613

ARMIS *arma repellere licet,* l. 1. §. Vim vi, D. de vi, & vi armat. l. 3. §. Cum ego. D. eodem tit. *firmauit que iuris diſpoſitione,* Ouid. de arte amandi lib. 3.

Armaque in armatos ſumere iura ſinunt.

Quibus adde infra notata, lit. V. num. 134.

ARS *in quantũ poteſt natura imi-* 614

imitatur, §. Minorem inſtit. de adopt. Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 2. num. 22. *Vnde arte non conceditur, quod naturaliter denegatur*, l. Vbi repugnantia, §. 1. D. de regul. iur.

615 ARS *& natura nihil faciunt fruſtra*, l. Qui bis idem, D. de verb. oblig. l. Non cogendum, §. Sabinus, D. de procurat. l. Hæc ſtipulatio, §. Diuus, D. vt legat. ſeu fideicomm. nom. caue. §. Minorem. inſtit. de adopt. Ariſtot. lib. 2. Phyſic. quæſt. 1. art. 1. *Et notamus infra* liter. N. num. 1.

616 *Aſſerenti incumbit probatio*, l. Verius, D. de probat. Cardinal. Tuſch. lit. A. concluſ. 117. num. 2. & lit. P. concluſ. 768. *cum alijs adductis ſupra* hac lit. num. 199.

617 ASSVETA *fieri facile præſumuntur*, l. Certi condictio, §. Si nummos, D. ſi cert. petat. *Et ab aſſuetis licitum eſt arguere*, l. Si quis donaturus, D. de vſufruct. *cum alijs adductis* hac ead. lit. num. 534.

618. ASSVETVM *relinquere, difficile eſt* l. Præcipua. D. de ædilit. edict. *iunctis notatis verb. conſuetudo.*

AVCTORITAS *ſuperior in omni caſu, & diſpoſitione videtur excepta* Nicol. Band. ſing. 1. num. 17. & ſequent. Franciſc. Viui. deciſ. 389. num. 2. & Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. quæſt. 44. num. 62. *Alia huic dictioni pertinentia, vide* hac ead. lit. num. 170. cum duobus ſeqq. 619

AVCTORITATES *maiorum non ſunt improbandæ*, l. Iulianus, D. de iudic. l. Ad exhibendum, C. ad exhibend. *Sed quatenus rationi non repugnat. Expreſſum enim dicitur à lege, quod maiorum auctoritate firmatur, vt per* Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 320. num. 7. 620

AVFERRE, *& detinere iniuſtè paria ſunt*; Angel. in §. Sequitur, numer. 17. inſtit. de except. Didac. Perez in l. 4. gloſ. 1. pagin. 623. col. 2. titul. 8. libro 3. Ordinam. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris canon. ſuper cap. Sæpè de teſtit. ſpoliat, num. 5. 621

AV-

Digitized by Google

622 AVGMENTVM *debet eſſe eiuſdem qualitatis cũ ſuo principali cui accedit*, l. Etiam, C. de iure dot. l. 3. D. eod. l. Inter ſocerum, D. de pact. dotal. l. Si conuenerit, §. Si nuda, D. de pignor. act. l. Cum fundus, D. de leg. 2. Tiraquel. de retract. lynag. §. 1. gloſ. 18. numer. 51. & 52. Barthol. Perere. de extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſiaſt. pag. 92 numer. 22. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 124. numer. 18. Cardin. Tuſch. lit. A. cõcluſ. 555.
623 *Et beneficium conceſſum principali trahitur ad augmentum*, Duen. regul. 73. Fontanel. de pact. nupt. 2. part. clauſul. 6. gloſ. 2. part. 7. num. 69.

624 *Augmentum fit cum omnibus ſuis qualitatibus*, l. Item quæritur, §. Qui impleto, D locat. l. Labeo, 2. in princip. D. de arbitr. Bertaz. in repet. l. Si quis maior. C. de tranſaction. quæſtion. 1. numer. 17.

625 AVGMENTVM *& diminutio pari paſſu ambulant*, *iuxta regulam* tex. in l. Si ex toto in princip. D. de legat. 1. Roland. à Vall. in tract. de lucro dot. quæſtion. 100. per. tot. Mart. conſ. 253. numer. 4. Surd. conſ. 255. numero 3.

626 *Limita quando adeſt diuerſa ratio*, l. Qui fundum, §. 1. D. pro emptor. Tir quel. de retract. conſanguini. §. 1. gloſ. 18. numer. 59. Menoch. conſ. 26. numer. 35. Surd. dict. conſ. 255. numero 24.

627 AD *augmentum inducta non debent diminutionem operari*, l. Si à milite, §. 1. D. de milit. teſtam. l. Si Rufinus, C. eodem tit. l. Legata inutiliter, D. delegat. 1. l. 3. D. eodem tit. l. Cum tale, D. de condit. & demonſt. l. Si mancipia in princip. D. de fundo inſtruct. Surd. de alim. tit. 8. priuileg. 22. numer. 4. & deciſ. 195. numer. 5. & deciſ. 228. numer. 10. Flamin. de reſign. lib. 3. q. 7. numer. 23. Ioſeph. de Seſſ. tract. de inhibit. cap. 5. 4 §. 1. numer. 12. Eſcobar. de ratiocin. capit. 30. num. 12. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 40. punct. 3. numer.

51. Bertazol. de clauſul. inſtrument. clauſul. 21. gloſ. 23. numer. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 1000. num. 28. lib. 5.

628 *Et augmentum ſpectat ad eum, ad quem ſpectat diminutio*, l. Scribit. D. ad Trebell. Fauian. de Pep. in auth. Nouiſsima, numer. 88. & ſequent. C. de inoffic. teſtament. Ruin. conſ. 97. num. 16. circa med. numer. 13. circa med. lib. 5. *eos referens*, Sard. conſ. 128. num. 10.

B

1 BENEFACERE *Inuitus nemo cogitur*, capit. De Iudæis 45. diſtin. cap. ad finem 23. quæſtion. 1. Deci. conſ. 319. num. 5. Marc. Anton. Genuen. in practicabil. Eccleſiaſt. quæſt. 147. numer. 5. *& diximus in* tract. de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſtion. 34. num. 3.

2 *Limita vt per* Nos, dict. quæſt. 34. numer. 4. & ſeqq. *pauper vbi fauore, quibus benefacere aſtringi diuites, oſtendimus: qua de re, limitationes ibi vide, & intellectus.*

3 BENEFACERE *benefacienti tenemur*, l. Sed ſi lege, §. Conſuluit, D. de petit. hæred. Cardin. Tuſch. practic. concluſ. liter. B. concluſ. 48. Thom. de Thomaſett. in florib. leg. regul. 55. *vbi de honeſtate, & conſilio procedere aſſerit. Nam beneficium ab aliquo accipiens ei eſt deuinctus*, cap. Cum in officijs de teſtam. *Et ad remunerationem, antidoraque tenetur*, dict. §. Conſuluit. l. Si vero non remunerandi, §. Idem Papinianus, D. mand. l. Si non ſortem, §. Libertus, D. de condit. & demonſt.

4 *Beneficium qui non facit, nec iniuriam facit*, l. Iniuriarum, §. Si quis de honoribus, D. de iniur. Caſtill. controuerſiar. lib. 5. part. 2. cap. 64. num. 14.

5 *Beneficio ſuo nemo in periculum trahi debet*, l. Ne ex liberalitate, D. de re iudicata.

Et beneficium propter aliquem ſucceſſum in eundem minime retorquetur, l. Si iudex miſi D. de min.

inn-

Digitized by Google

iunctis traditis infra verb. Facere.

BENEFICIVM *datur propter officium,* Ioan. Petr. Monet. in tractat. de diſtribut. quotid. part. 2 quæſt. 2. nu. 40. Nicola. Garc. de benefic. part. 1. cap. 2. numer. 60. & part. 7. capit. 11. numer. 1.

7 BENEFICIVM *non debet percipere, qui negligit officium,* cap. Diuerſis fallacijs de clerico coniug.

8 BENEFICIVM *iuris nemini eſt denegandum, notatur* lit. I. numer. 175.

9 BENEFICIVM *non confertur in inuitum,* l. fin. C. vn. de legit. l. Nec emere, C. de iure deliber. l. Hoc iure, §. Non poteſt, D. de donat. l. Inuito, & l. Inuitus, §. Quod cuique, D. de regul. iur. Tiraquel. de nobilit. capit. 6. numer. 40. Surd. conſ. 167. numer. 15. Cardoſ. in praiudic. & aduocat. verbo. Beneficium, numer. 65. Cardin. Tuſch. lit. B. concluſ. 52. Thom. de Thomaſett. in florib. legum regula. 60. *Vt enim eleganter Quintilian. declamat. 7.* Omnium beneficiorum iſta natura eſt, vt non ſit neceſsitas, ſed poteſtas. Quidquid in honorem alicuius inuitum eſt, definit priuilegiũ vocari poſſe, ſi cogas. Cũcta (ſi videtur) iura percurrito: nuſquam adeo pro nobis ſolicita lex eſt vt quod præſtat, extorqueat, *& ibi:* Genus tormenti eſt coacta libertas.

Limitat axioma, quando de publica ſalute, & vtilitate tractatur, ſupra & Thomaſet. regul. 151. 10

Vel etiam de ſalute priuata, vt in caſu, l. Non tantum, 6. D. de appellat. & relat. l. Ad dictos, 6. in fin. C. de Epiſc. aud. l. Addictos, 29. C. de appellat. & conſult. l. 3. D. de liber. cauſ. *de quo late* Nos de priuileg. paup. & miſer. perſon. part. 1. quæſt. 51. numer. 1. 11

Limita etiam in concernentibus animam, vt in excommunicato, qui inuitus quoque abſolui poteſt, vt ex D. Thoma, Richard. Gabriele, Soto, Palud. *& alijs multis tradit* Anton. Ricciul. de iure perſon. 12

G3 extra

extra Eccleſ. grem. exiſtent. lib. 4. c. 69. à numer. 2. per tot. quæſt.

13 *Limita item in caſu.* legis Etiam inuitis, D. de adquir. rer. domin. l. Seruus vetante, D. de verb. obli. & in §. Itē vobis inſtit. per quas perſo. nobis adquir.

14 *Limita præterea in beneficijs Principum, quæ inuitis etiam conferuntur*, Camil. Borrel. de Regn. Cathol. præſt. cap. 46. num. 272. ex tit. C. Si liberalitatis Impercrialis ſocius ſine hæred. deceſſ. lib. 10. *Inde apud* Senec. de benefic. lib 7. *ait Hecaton.* Non ſemper liquet mihi dicere, nolo, aliquando beneficium accipiendum eſt, & inuito dat. Tyrānus, &c.

15 *Limita denique in beneficijs Eccleſiaſticis*, Hoxed. de incompat. benefic. 2. part. cap. 9. num. 15. Gonçal in regul. 8. Cancel. gloſ. 8. num. 45. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 865. numer. 6. tom. 5.

16. BENEFICIVM *eſt, & inuito prodeſſe*, Senec. *teſte*, lib. 5. Non eſt dubium *(ait)* quin beneficium ſit, & inuito prodeſſe. *Pulchrumqui id opus vocauit*, idem ipſe eodem tractat. lib. 2. Pulcħrū *(inquit)* opus eſt, etiam inuitos, nolentesque ſeruare.

BENEFICIA *Principū latiſsimé ſunt interpretanda*, l. 3. D. de conſtit. Princip. l. Quod vero, D. de legib. l. Si quando, C. de inoffic. teſtamen. l. 2. C. de noxal. action. l. Cum multa, C. de boni. quæ liber. cap. Cum dilecti, extra de donat. capit. Quia circa de priuileg. capit. Olim de verbor. ſignificat. Menoch. de præſumpt. lib. 3. q. 103. num. 31. Tiraq. de nobilit. cap. 37. num. 59. Aluar. Valaſ. conſult. 58. num. 11. Catal. Cort. in memor. verb. Priuilegia, P. Sanchez de matrim. lib. 8. diſput. 1. num. 4. Cardin. Tuſch. lit. B. concluſ. 49. & 50. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Beneficium, num. 67. Ioann. Petr. Monet. in tract. de diſtribut. quotid. part. 2. quæſt. 14. num. 6. & nu. 39. Ioſeph. Alderet. in allegat. iuris pro omnimoda regula- 17

iium

Digitized by Google

rium exempt. part. 3. c. 6. n. 12. Thom. de Thomaſ. regul. 56. Capra, regu. 102. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. p. 1. q. 7. nu. 5. *& pleniſsimè* idem ipſe in praxi e-lection. & variat. fori. quæſt. 5. á. num. 7. cum ſeqq. ſect. 2. *à quo plures poſſunt elici ampliationes. Si tamen detur tertij*
18 *præiudicium* † *ſtrictam recipiunt interpretationem, vt per* Ari. Pinel. in. l. 2. C. de reſcind. vendit. par. 1. cap. 2. in princip. & num. 8. Cald. Pereyr. de nominat. emphy. q. 21. num. 56. Molin. de Hiſpan. primog. lib. 1. cap. 42. num. 24. *non enim tribuuntur in alterius iniuriam,* l. Nec auus, C. de emancip. liberor.

19 BENEFICIA *Principum permanentia, ac perpetua eſſe debent,* c. Decet. de regul iur. lib. 6 Gamil. Borrel. de Regis Cathol. præſtant. cap. 64. num. 64.

20 BENEFICIVM *legis fruſtra implorat, qui committit in legem,* cap. Qui fruſtra de vſur. cap. fin. de immun. Ecclef. *& diximus* in tract. de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. quæſt 54. nu. 33. *& latiùs notabimus infra* lit. F. numer. 174.

BENEFICIO *meo inuito me vti alius non poteſt,* l. Si iudex, D. de minor, Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variar. for. quæſt. 45. num. 7. ſect. 1. *Niſi quatenus ego volo,* Bald. in l. De quibus, num. 26. D. de legib. Caſtillo cõtrouerſ. lib. 5. 2. part. c. 64. num. 14. *Beneficio tamen mihi competenti ex iure alterius* † *vti* 21
poſſum inuito illo, l. Si poſt mortem, §. fin. D. de bonor. poſſeſ. contra tabul. Vicent. Carot. in ſingul. ſuis, ſingul. 182. *vbi limitat, & intelligit.* 22

BONA *non dicuntur, niſi ære alieno deducto,* l. Mulier bona, D. de iure doti l. Non poſſunt, D. de iure fiſc. l. Subſignatum, §. Bona, D de verbor. ſignific. l. fin. §. Sint autem æs alienum, C. de bon. quæ liber. Mexi. in pragm. taxę panis, concluſ. 2. numer. 94. Surd. conſ. 121. num. 22. & num. 81. & conſ. 216. num. 12. Gutierr. pract. lib. 3. quæſt. 43. numero 17. 23

cum ſeqq. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 10. numer. 7. Cardoſ. in praxi, iudic. & aduocator. verb. Bona, num. 4. Pichard. ad §. Cum autem, 3. num. 2. inſtit. de leg. Falcid. Gratian. diſcept, forenſ. lib. 5. capit. 816. numer. 11. *& diximus* Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon, part. 1. q. 4. §. 2. n. 97. *multos alios referens* Giurba in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 2. nu. 127. *vbi limitat, & intelligit procedere in contractibus;* † *ſecus in vltimis voluntatibus,*

24 *in legato ſaltem, vel fideicommiſſo vniuerſali, licet aliter ſi pars bonorum legetur.*

25 *Limitat etiam ſi a lege verbum hoc* Bona *proferatur, quia non deducto are alieno intelligitur,* vbi, *& quid ſi a Principe proferatur?*

26 BONA *qui non habet, luat in corpore*, l. vlt. D. de in ius vocand. lib. 1. §. fin. D. de pœn. l. Si quis id 7. §. In ſeruos autem, D. de iuriſd omni. iudic. l. Ob fœnus 51. D. de adminiſtr tutor. l. Quiꝺdes, 9. D. de incend. ruin. nau. l. Quicũque, 4. C. de ſeruis fugit. l. fin. in fin. C. de ſepulch. viol. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 5. caſu 447. Farinc, in praxi crimin. part. 1. q. 26. nu. 1. Cardin. Tuſc. lit. D. poſt. conclu. 53. Ioann. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſt, reſolut. 251. num. 1. in 2. edit. Hierony. Buccar. de differ. inter iudic. ciuil. & crimin. num. 20. & ſeqq. *& agimus hac de re* Nos de priuileg. pauper. & miſerab, perſon. part. 2. q. 65. num. 118. & 119. *Latiuſque infra* lit. C. num. 246.

BONA *fides non patitur, vt bis idem exigatur*, l. Bona fides. D. depoſit. cap. Bona fides 83. de regul. iur. in 6. gloſ. verb. Sententiæ, in c. Suſcitata, & ibi Abb. num. 7. de in integ reſtit. l. 6. tit. 3. part. 5. in fin. Thom. de Thomaſett. in florib. leg. regul. 63. *vbi in pœnalibus* † *quandoque fallere aſſerit, ex text. in* §. vltim. inſtit. ſi quadr. pauper. feciſſ. dica. 27 28

BONVM *faciendum eſt, & recedendum à malo*, c. De forma 22. quæſt. 5. Pſal. 29

33.

33. & 36. Eſai. cap. 10. Petr. Apoſtol. epiſt. 1. cap. 3. *pleniſsimè quam multas referens authoritates*, Camil. Borrel. de Reg. Cathol. præſtāt. cap. 84. n. 15, 16, & 17. *iunctis adductis ſupra* lit. A. num. 17.

BONVS *quilibet præſumitur*, l. Merito, D. pro ſocio, l. Quoties §. Quis dolo, D. de probat. capit. vnic. extra de ſcrutin. capit. Dudum, & c. vlt. de præſumpt. Socin. regul. 39. Bernar. Diaz regul. 65. Duen. regul. 75. Maſcard. de probat. concluſ. 222, & 223. & concluſ. 878. & concluſ. 1003. Mencha. illuſtr. quæſt. capit. 70. num. 3. Flamin. de reſignat. tom. 2. libr. 10. quæſt. 3. nu. 63. Pet. Alphonſ. in armon. rubric. iuris canon. ad rubric. de ſcrutin. ordin. facien. nu. 3. cum ſeqq. Brunor. à Sole in locis communib. verb. Bonuſ. Cardin. Tuſch. liter. B. concluſ. 123. Girond. de priuileg ſeu exempt. explicat. numero 1500. Mendez à Caſtro in praxi Luſitan. libro 5. capit. 1. numer. 64. Ioann. Aloyſ. Ricci deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapol. part. 1. deciſ. 62. numer. 6. *alios refert* Petr. Cened. ad ſextum, collect. 29. num. 1. Vincent. Carot. ſingul. 286. Surd. conſil. 132. num. 19. & conſ. 173. num. 35.

31 *Limita quando agitur de ſalute animæ, vt per* Menoch. de præſumpt. lib. 5. quæſt. 1. numero 29.

32 *Limita etiam, & intellige in perſona particulariter conſiderata ſecus in populo ſimul collecto, & coadunato, quia in eo homines non integros, & corruptibiles adeſſe præſumuntur*, Abb. in c. 2. *quem mirabilem dicit*, de elect. numer. 3. in fin. Vincent. Carot. dict. ſingul. 286. *vbi id ſublimitat, & intelligit in acclamationibus, & alijs non maturé geſtis, ſecus in maturè, & formiter celebratis.*

33 *Item limita quia licet quis bonus præſumatur, non tamen optimus, & qualitas illa debet probari, ita* Philip. Paſch. de virib. patr. poteſt. 2. p. c. 2. n. 25.

Bonus præſumitur, qui de bono genere natus eſt, l. Quod ſi nolit, §. Qui mācip. D. de ædilit. edict. l. Cum vnus, & ibi gloſ. D. de

Digitized by Google

D. de adim. legat. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 67.

35 *Et ex educatione bona quis bonus præſumitur*, Farinac. in praxi crimin. part. 1. quæſt. 47. num. 281.

36 B*REVITATI ſtudēdum eſt, gaudentq́; breuitate moderni*, l. Ampliorem, §. In refutatorijs, C. de appellat. gloſ. in l. 1. D. quod met. cauſa Cardin. Tuſch. practic. concl lit. B. concluſ. 127. numer. 1. *teſtaturque* Horat. lib. 1. ſermon. Saty. 10.

Eſt breuitate opus.

37 *Dummodo tamen non ex breuitate obſcuritas † generetur*, Ioan. Andr. in procem. Decretal. verb. Gregorius in princ. *plucherrimè* Plinius Iunior. epiſtolar. lib. 1. epiſtol. ad Cornelium Tacitum, *in hæc verba*: Frequens mihi diputatio eſt, cum quodam docto homine, & perito, cum nihil æque in cauſis agendis, vt breuitas placet. Quam ego cuſtodiendam eſſe confiteor, ſi cauſa permittat, alioqui præuaricatio eſt tranſire dicēda: præuaricatio etiam curſim, & breuiter attingere, quæ ſint inculcanda, infigenda, repetenda. *Indeq; te proſequitur fuſius iunctis, quæ & tradimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. in præfat. nu. 1. ad fin. & n. 2.

C

C*ALLIDITAS nō debet alicui prodeſſe, & alteri nocere*, l. Sed ſi hæreditas, §. Interdum, D. ad exhibend. l. Si duo in princip. D. ſi quis caut. l. 1. D. de dolo, l. Verū, §. Tempus, D. pro ſoc. 1

C*APITA quot ſunt, tot ſententiæ*, cap. Quia diuerſitatem, 5. de conceſ. præb. Horat. ſermon. Sat. 1. 2

Quot capitum viuunt, totidē ſtudiorum.
Millia.

Et Ouid. Amor. lib. 2.

Sed quoniam totidem mores, totidemque figuræ.

Perſi. Sat. 5.

Mille hominum ſpecies, & rerum diſcolor vſus,
Velle ſuum cuique eſt, nec voto viuitur vno.

CA-

Digitized by Google

CAPTATORIA *volũtas nulla eſt, proque non ſcripta reputatur*, l. Captatoriæ, 64. D. de legat. 1. l. Illa inſtitutio, l. Captatorias, 70. D. de hęred. inſtit. l. Captatorias, 10. C. de teſtam. milit. l. 1. in fin. D. de his quæ pro non ſcript. hab. *late* Couar. in c. Cum tibi, num. 1. & per tot. de teſtam. Mencha. de ſucceſ. creat. lib. 2. §. 17. requiſit. 27. num. 79. & ſeq. *vbi plures regulæ huic ampliationes aſsignat.* Gomez variar. tom. 1. cap. 4. numer. 7. verſ. Tertio quia, Surd. deciſ. 68. numer. 4. & ſeq. & deciſ. 98. num. 6. & ſeq. Menoch. conſ. 408. nu. 15. & ſeq. *nouiſsime* Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 503. nu. 4. & ſeqq. *vbi decem axiomati huic retulit ampliationes, quas fere omnes à* Menchac. *proxime relato loco expreſſo nomine mutuauit, multaſque etiam limitationes à* num. 34. cum ſeqq. *vt ſi ſtatutum, vel conſuetudo captatorias voluntates admittat,*
3 *vel permittat Princeps, item de iure Canon, & fauore piæ cauſæ.*

CAPVT *curandum eſt, ne cætera mẽbra pereant*, cap. Ecce autem, 24. q. 3. *notauimus ſupra* lit. A. num. 564.

5 **C**ASVS *omiſſus habetur pro omiſſo*, l. Commodiſsimè, D. de libe, & poſthu. c. Inter corporalia, extra de tranſlat. Epiſc. c. Dilectus, de offic. ordin. c. Is qui, de ſent. excommun. Card. Tuſch. lit. O. conclu. 116. Ferrer. in conſtit. Cathal. glo. 1. numer. 104. Ioann. Anton. Mangil. de imput. quæſt. 6. n. 2. q. 54. num. 33. & q. 84. n. 9. Ludouic. Cenſ. de cenſ. part. 1. cap. 3. q. art. 1. nu. 32. Anton. Ricciul. de neophit. c. 7. num. 4.

6 *Amplia primo in lege, ſtatuto, vel conſuetudine* Tiraquel. de iure primog. quæſt. 40. n. 194. & de retract. conuent. §. 20. gloſ. vnic. numer. 11. Cephal. conſil. 26. num. 16. Surd. conſ. 138. n. 5. Scac. de iudic. lib. 1. cap. 32. nu. 17. verſic. Accedat. Andr. Neguzan. reſpõſo, ſiue quæſt. 27 numer. 3. q. 87. num. 7. q. 274. nu. 15. & q. 306. num. 23. *prope infinitos referens* Mari. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſſan. cap. 10 gloſ. 6.

Digitized by Google

num. 9. *Vbi axioma hoc exten dit, licet in omiſſo maior* † *ſit*
7 *ratio*, Ant. Mangil. de imput. q. 59. num. 1, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 813. num. 15.

8 *Amplia 2. in contractibus*, l. 1. & l. Quidquid aſtringendæ, D. de verbor. obligat. Surd. deciſ. 195. numer. 11. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 24. num. 277. & quæſt. 34. num. 6. & 8. Rendin. in promptu. recept. ſen tent. tom. 1. tit. 100. nu. 17.

9 *Tacitum tamen, vel omiſſum circa naturalia, vel accidentalia contractus, pro expreſſo habetur, quando ab vtraque parte tacite agitur, vt in* l. Cũ quid, D. ſi cert. petat, *ſi vero ab vna tantum parte, pro expreſſo non habebitur, vt in* l. Si repetendi C. de condi. ob cauſ. & l. Si maiores, C. de tranſact. *&* *ita notat* Rendina dict. loco, tom. 1. tit. 24. nu. 2, & dict. tit. 100. num. 19. *vbi* num. 18. *aſſerit, quod ſi forma eſt ſeruata in ſtipulatione, ſed aliquid ſubſtantiale eſt omiſſum, puta locus, vel quantitas rei in obligationem deducta, tunc ſi illud, quod tacite agebatur probari poteſt: pro expreſſo habetur*, l. Triticum, D. de verbor. oblig. *quod ſi probari nequit, pro omiſſo habetur*, l. 3. §. Si quis inſulam, D. de eo, quod cert. loco, l. Ita ſtipulatus in princip. & l. Qui inſulam, D. de verbor. oblig. 10

Limita in vltimis voluntatibus in quibus caſus omiſſus habetur pro expreſſo, l. fin. C. de poſthum hæred. inſtit. Aluar. Valaſc. conſult 45. num. 4. *cum alijs infra citatis* verb. Taciti.

Limita etiã quando vero ſimiliter ſtatuens, contrahens, ſeu teſtator idẽ in caſu omiſſo, quod in expreſſo interrogatus reſponderet, quia non pro omiſſo: ſed pro expreſſo habetur, vt ex gloſ. in l. Tale pactum, D. de pact. Tiraq. Decio, Rolando, Gabri. Menoch. *& alijs tradit* Surd. conſil. 44. num. 4. & conſil. 150. num. 14. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 56. num. 16. *Quod limitat* † *idemmet* Surd. dict. conſil. 150. num. 90. *quando contrahens, vel diſponens caſum omiſſum ignorabat.* 11 12

13 *Limita præterea ſecundum* Ioann. Anton. Mangil. dict. tract. de imput. quæſt. 77. numer. 90. *quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo, quia tunc pro expreſſo haberi aſſerit.*

14 CASVS *omiſſus à noua diſpoſitione, ſecundum ius antiquũ intelligitur* l. Si vero. §. De viro. D. ſolut. matrim. l. Cõmodiſsimè. D. de liber. & poſthum. Gironda de priuileg. ſeu exemption. explic. numero 556. & numero 886.

15 CASVS *omiſſus à partibus, ſecundum iuris communis diſpoſitionẽ intelligitur*, l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. l. Cum prætor, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob cauſ. l. Si cum dotem, D. de ſolut. matrim. l. Voluntatis, C. de fideicõſſ. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 54. num. 6. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 111. numer. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. deciſ. 171. num. 1. tom. 1. p. 1. ...

16 CASVS *exceptus firmat regulam in contrarium*, l. Nã quod liquide, §. fin. primo reſponſ. D. de pen. legat. Quæſitum, §. Idem reſpondit, & ibi not. gloſ. verb. Non poteſt. D. de fundo inſtruct. cap. 2. de cõniug. leproſor. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 30. num. 4. & conſ. 4. nu. 23. & conſ. 148. n. 31 cum ſeq. Surd. conſ. 303. n. 21. cum ſeq. & conſ 364. nu. 8. 22. Valaſc. conſult. 45. n. 5. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 718. nu. nu. 7. & deciſ. 459. num. 3. & deciſ. 1251. nu. 11. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. cõſ. 65. num. 74. Rot. Rom. apud eundem deciſ. 41. nu. 10. & deciſ. 189. num. 2. tom. 1. p. 1. & deciſ. 69. num. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ tom. 3. c. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 522. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 51. nu. 2. & gloſ. 54. nu. 19. Fr. Anton. à Spir. in relict. de cenſur. Bullæ Cœnæ, c. 26. diſput. 96. n. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 5. n. 28. P. Sanch. ſuper præcept. Decalog. lib. 4. c. 49. num. 19. Ioann. Martin. Nouar. in praxi election. & variar. fori. quæſt.

num. 9. *Vbi axioma hoc exten dit, licet in omiſſo maior* † *ſit*
7 *ratio*, Ant. Mangil. de imput. q. 59. num. 1, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 813. num. 15.

8 *Amplia 2. in contractibus*, l. 1. & l. Quidquid aſtringendæ, D. de verbor. obligat. Surd. deciſ. 195. numer. 11. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 24. num. 277. & quæſt. 34. num. 6. & 8. Rendin. in promptu. recept. ſentent. tom. 1. tit. 100. nu. 17.

9 *Tacitum tamen, vel omiſſum circa naturalia, vel accidentalia contractus, pro expreſſo habetur, quando ab vtraque parte tacite agitur, vt in* l. Cũ quid, D. ſi cert. petat. *ſi vero ab vna tantum parte, pro expreſſo non habebitur, vt in* l. Si repetendi C. de condi. ob cauſ. & l. Si maiores, C. de tranſact. *&* *ita notat* Rendina dict. loco, tom. 1. tit. 24. nu. 2. & dict. tit. 100. num. 19. *vbi* num. 18. *aſſerit, quod ſi forma eſt ſeruata in ſtipulatione, ſed aliquid ſubſtantiale eſt omiſſum, puta locus, vel quantitas rei in obligationem deducta, tunc ſi illud, quod tacite agebatur probari poteſt: pro expreſſo habetur*, l. Triticum, D. de verbor. oblig. *quod ſi probari nequit, pro omiſſo habetur*, l. 3. §. Si quis inſulam, D. de eo, quod cert. loco, l. Ita ſtipulatus in princip. & l. Qui inſulam, D. de verbor. oblig. 10

Limita in vltimis voluntatibus in quibus caſus omiſſus habetur pro expreſſo, l. fin. C. de poſthum hæred. inſtit. Aluar Valaſc. conſult 45. num. 4. *cum alijs infra citatis* verb. Taciti.

Limita etiã quando vero ſimiliter ſtatuens, contrahens, ſeu teſtator idẽ in caſu omiſſo, quod in expreſſo interrogatus reſponderet, quia non pro omiſſo: ſed pro expreſſo habetur, vt ex gloſ. in l. Tale pactum, D. de pact. Tiraq. Decio, Rolando, Gabri. Menoch. *& alijs tradit* Surd. conſil. 44. num. 4. & conſil. 150. num. 14. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 56. num. 16. *Quod limitat* † *idemmet* Surd. dict. conſil. 150. num 90. *quando contrahens, vel diſponens caſum omiſſum ignorabat*. 11 12

13 *Limita præterea ſecundum* Ioann. Anton. Mangil. dict. tract. de imput. quæſt. 77. numer. 90. *quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo; quia tunc pro expreſſo haberi aſſerit.*

14 CASVS *omiſſus à noua diſpoſitione, ſecundum ius antiquũ intelligitur* l. Si vero, §. De viro, D. ſolut. matrim. l. Cõmodiſſimè, D. de liber. & poſthum. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explic. numero 556. & numero 886.

15 CASVS *omiſſus à partibus, ſecundum iuris communis diſpoſitionẽ intelligitur,* l. Cõmodiſſimè, D. de liber. & poſthum. l. Cum prætor, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob cauſ. l. Si cum dotem, D. de ſolut. matrim. l. Voluntatis, C. de fideiuſſ. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 54. num. 6. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 11. numer. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. deciſ. 171. num. 2. tom. 1. p. 1.

16 CASVS *exceptus firmat regulam in contrarium,* l. Nã quod liquide, §. fin. primo reſponſ. D. de pen. legat. Quæſitum, §. Idem reſpondit; & ibi not. gloſ. verb. Non poteſt, D. de fundo inſtruct. cap. 2. de coniug. leproſor. Menoch. de arbitrar. lib. 2. c. 30. num. 4. & conſ. 4. nu. 23. & conſ. 148. n. 31. cum ſeq. Surd. conſ. 303. n. 21. cum ſeq. & conſ 361. nu. 8. 22. Valaſc. conſult. 45. n. 5. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 718. nu. nu. 7. & deciſ. 459. num. 3. & deciſ. 1251. nu. 11. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. cõſ. 65. num. 74. Rot. Rom. apud eundem deciſ. 41. nu. 10. & deciſ. 189. num. 2. tom. 1. p. 1. & deciſ. 69. num. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. c. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 522. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 51. nu. 2. & gloſ. 54. nu. 19. Fr. Anton. à Souſ. in relict. de cenſur. Bullæ Cœnæ, c. 26. diſput. 96. n. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 5. n. 28. P. Sanch. ſuper præcept. Decalog. lib. 4. c. 49. num. 19. Ioann. Martin. Nouar. in praxi election. & variat. fori. quæſt.

Digitized by Google

num. 9. *Vbi axioma hoc extendit, licet in omiſſo maior* † *ſit*
7 *ratio*, Ant. Mangil. de imput. q. 59. num. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 813. num. 15.

8 *Amplia 2. in contractibus*, l. 1. & l. Quidquid aſtringendæ, D. de verbor. obligat. Surd. deciſ. 195. numer. 11. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 24. num. 277. & quæſt. 34. num. 6. & 8. Rendin. in promptu. recept. ſentent. tom. 1. tit. 100. nu. 17.

9 *Tacitum tamen, vel omiſſum circa naturalia, vel accidentalia contractus, pro expreſſo habetur, quando ab vtraque parte tacite agitur, vt in* l. Cũ quid, D. ſi cert. petat. *ſi vero ab vna tantum parte, pro expreſſo non habebitur, vt in* l. Si repetendi C. de condi. ob cauſ. & l. Si maiores, C. de tranſact. *& ita notat* Rendina dict. loco, tom. 1. tit. 24. nu. 2. & dict. tit. 100. num. 19. *vbi* num. 18. *aſſerit, quod ſi forma eſt ſeruata in ſtipulatione, ſed aliquid ſubſtantiale eſt omiſſum, puta locus, vel quantitas rei in obligationem deducta, tunc ſi ita*

illud, quod tacite agebatur probari poteſt: pro expreſſo habetur, l. Triticum, D. de verbor. oblig. *quod ſi probari nequit, pro omiſſo habetur*, l. 3. §. Si quis inſulam, D. de eo, quod cert. loco, l. Ita ſtipulatus in princip. & l. Qui inſulam, D. de verbor. oblig. 10

Limita in vltimis voluntatibus in quibus caſus omiſſus habetur pro expreſſo, l. fin. C. de poſthum hæred. inſtit. Aluar. Valaſc. conſult 45. num. 4. *cum alijs infra citatis* verb. Taciti.

Limita etiã quando vero ſimiliter ſtatuens, contrahens, ſeu teſtator idẽ in caſu omiſſo, quod in expreſſo interrogatus reſponderet, quia non pro omiſſo: ſed pro expreſſo habetur, vt ex gloſ. in l. Tale pactum, D. de pact. Tiraq. Decio, Rolando, Gabri. Menoch. *& alijs tradit* Surd. conſil. 44. num. 4. & conſil. 150. num. 14. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 56. num. 16. *Quod limitat* † *idem met* Surd. dict. 12
conſil. 150. num 90. *quando contrahens, vel diſponens caſum omiſſum ignorabat.*

Limi

13 *Limita præterea ſecundum* Ioann. Anton. Mangil. dict. tract. de imput. quæſt. 77. numer. 90. *quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo, quia tunc pro expreſſo haberi poſſerit.*

14 CASVS *omiſſus à noua diſpoſitione, ſecundum ius antiquũ intelligitur* l. Si vero, §. De viro, D. ſolut. matrim. l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explic. numero 556. & numero 886.

CASVS *omiſſus à partibus,*
15 *ſecundum iuris communis diſpoſitionẽ intelligitur*, l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. l. Cum prætor, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob cauſ. l. Si cum dotem, D. de ſolut. matrim. l. Voluntatis, C. de fideicõ. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 54. num. 6. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 11. numer. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. deciſ. 171. num. 2. tom. 1. p. 1.

16 CASVS *exceptus firmat regulam in contrarium*, l. Nã quod liquide, §. fin. primo reſponſ. D. de pen. legat. Quæſitum, §. Idem reſpondit, & ibi nos. gloſ. verb. Non poteſt, D. de fundo inſtruct. cap. 2. de conning. lapſoſor. Menoch. de arbitrar. lib. 1. c. 30. num. 4. & conſ. 4. nu. 23. & conſ. 148. n. 31 cum ſeq. Surd. conſ. 303. n. 21. cum ſeq. & conſ. 361. nu. 22. Valaſc. conſult. 45. n. 5. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 718. nu. nn. 7. & deciſ. 459. num. 3. & deciſ. 1251. nu. 11. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. cõſ. 65. num. 74. Rot. Rom. apud eundem deciſ. 41. nu. 10. & deciſ. 189. num. 2. tom. 1. p. 1. & deciſ. 69. num. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. c. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 522. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 51. nu. 2. & gloſ. 54. nu. 19. Fr. Anton. à. Souſ. in relict. de cenſur. Bullæ Cœnæ, c. 26. diſput. 96. n. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 5. n. 28. P. Sanch. ſuper præcept. Decalog. lib. 4. c. 49. num. 19. Ioann. Martin. Nouar. in praxi electiõn. & variar. fori. quæſt.

Digitized by Google

num. 9. *Vbi axioma hoc extendit, licet in omiſſo maior † ſit*
7 *ratio*, Ant. Mangil. de imput. q. 59. num. 1, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 813. num. 15.
8 *Amplia 2. in contractibus*, l. 1. & l. Quidquid aſtringendæ, D. de verbor. obligat. Surd. deciſ. 195. numer. 11. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 24. num. 277. & quæſt. 34. num. 6 & 8. Rendin. in promptu. recept. ſententi. tom. 1. tit. 100. nu. 17.
9 *Tacitum tamen, vel omiſſum circa naturalia, vel accidentalia contractus, pro expreſſo habetur, quando ab vtraque parte tacite agitur, vt in* l. Cũ quid, D. ſi cert. petat. *ſi vero ab vna tantum parte, pro expreſſo non habebitur, vt in* l. Si repetendi C. de condi. ob cauſ. & l. Si maiores, C. de tranſact. *& ita notat* Rendina dict. loco, tom. 1. tit. 24. nu. 2, & dict. tit. 100. num. 19. *vbi* num. 18. *aſſerit, quod ſi forma eſt ſeruata in ſtipulatione, ſed aliquid ſubſtantiale eſt omiſſum, puta locus, vel quantitas rei in obligationem deducta, tunc ſi illud, quod tacite agebatur probari poteſt: pro expreſſo habetur*, l. Triticum, D. de verbor. oblig. *quod ſi probari nequit, pro omiſſo habetur*, l. 3. §. Si quis inſulam, D. de eo, quod cert. loco, l. Ita ſtipulatus in princip. & l. Qui inſulam, D. de verbor. oblig. 10

Limita in vltimis voluntatibus in quibus caſus omiſſus habetur pro expreſſo, l. fin. C. de poſthum hæred. inſtit. Aluar. Valaſc. conſult 45. num. 4. *cum alijs infra citatis* verb. Taciti.

Limita etiã quando vero ſimiliter ſtatuens, contrahens, ſeu teſtator idẽ in caſu omiſſo, quod in expreſſo interrogatus reſponderet, quia non pro omiſſo: ſed pro expreſſo habetur, vt ex gloſ. in l. Tale pactum, D. de pact. Tiraq. Decio, Rolando, Gabri. Menoch. *& alijs tradit* Surd. conſil. 44. num. 4. & conſil. 150. num. 14. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 56. num. 16. *Quod limitat † idemmet* Surd. dict. conſil. 150. num 90. *quando contrahens, vel diſponens caſum omiſſum ignorabat.* 12

Limi

13 *Limita præterea ſecundum* Ioann. Anton. Mangil. dict. tract. de imput. quæſt. 77. numer. 90. *quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo, quia tunc pro expreſſo haberi aſſerit.*

14 C*ASVS omiſſus à noua diſpoſitione, ſecundum ius antiquũ intelligitur* l. Si vero, §. De viro, D. ſolut. matrim. l. Cõmodiſsimè. D. de liber. & poſthum. Gironda de priuileg. ſeu exemption. explic. numero 556. & numero 886.

C*ASVS omiſſus à partibus,*
15 *ſecundum iuris communis diſpoſitionẽ intelligitur,* l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. l. Cum prætor, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob cauſ. l. Si cum dotem, D. de ſolut. matrim. l. Voluntatis, C. de fideiuſſ. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 54. num. 6. Mar. Anton. vari. lib. 2. reſolut. 11. numer. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. deciſ. 171. num. 2. tom. 1. p. 1.

16 C*ASVS exceptus firmat regulam in contrarium,* l. Ni quod liquide, §. fin. primo reſponſ. D. de pen. legat. l. Quæſitum, §. Idem reſpondit, & ibi not. gloſ. verb. Non poteſt, D. de fundo inſtruct. cap. 2. de conning. lepproſor. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 30. num. 4. & conſ. 4. nu. 23. & conſ. 148. n. 31 cum ſeq. Surd. conſ. 303. n. 21. cum ſeq. & conſ. 364. nu. 22. Valaſc. conſult. 45. n. 5. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 718. nu. nu. 7. & deciſ. 459. num. 3. & deciſ. 1251. nu. 11. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. cõſ. 65. num. 74. Rot. Rom. apud eundem deciſ. 41. nu. 10. & deciſ. 189. num. 2. tom. 1. p. 1. & deciſ. 69. num. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ tom. 3. c. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 521. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 51. nu. 2. & gloſ. 54. nu. 19. Fr. Anton. à Souſ. in relict. de cenſur. Bullæ Cœnæ, c. 20. diſput. 96. n. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 5. n. 28. P. Sanch. ſuper præcept. Decalog. lib. 4. c. 49. num. 19. Ioann. Martin. Nouar. in praxi electiõn. & variat. fori. quæſt.

13 Limita præterea ſecundum Ioann. Anton. Mangil. dict. tract. de imput. quæſt. 77. numer. 90. quando caſus omiſſus ſimilis eſt expreſſo, quia tunc pro expreſſo haberi aſſerit.

14 CASVS omiſſus à noua diſpoſitione; ſecundum ius antiquũ intelligitur l. Si vero, §. De viro, D. ſolut. matrim. l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explic. numero 556. & numero 886.

15 CASVS omiſſus à partibus, ſecundum iuris communis diſpoſitionẽ intelligitur, l. Cõmodiſsimè, D. de liber. & poſthum. l. Cum prætor, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob cauſ. l. Si cum dotem, D. de ſolut. matrim. l. Voluntatis, C. de fideicõſſ. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 54. num. 6. Mar. Anton. varia. lib. 2. reſolut. 11. numer. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. deciſ. 171. num. 2. tom. 1. p. 1.

16 CASVS exceptus firmat regulam in contrarium, l. Ni quod liquide, §. fin. primo reſponſ. D. de pen. legat. Quæſitum, §. Idem reſpondit; & ibi nos. gloſ. verb. Non poteſt, D. de fundo inſtruct. cap. 2. de conning. lepreſor. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 30. num. 4. & conſ. 4. nu. 23. & conſ. 148. n. 31 cum ſeq. Surd. conſ. 303. n. 21. cum ſeq. & conſ 364. nu. 22. Valaſc. conſult. 45. n. 5. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 718. nu. nu. 7. & deciſ. 459. num. 3. & deciſ. 1251. nu. 21. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. cõſ. 65. num. 74. Rot. Rom. apud eundem deciſ. 41. nu. 10. & deciſ. 189. num. 2. tom. 1. p. 1. & deciſ. 69. num. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ tom. 3. c. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 522. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 51. nu. 2. & gloſ. 54. nu. 19. Fr. Anton. à Spiri. in relict. de cenſur. Bullæ Cœnæ, c. 26. diſput. 96. n. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 5. n. 28. P. Sanch. ſuper præcept. Decalog. lib. 4. c. 49. num. 19. Ioann. Martin. Nouar. in praxi electìon. & variar. fori. quæſt.

Digitized by Google

quæſt. 14. numer. 19. ſect.
17 2. *Et declarat, quid veniat, continuatur vt ſub regula*, Surd conſil. 230. num. 17. conſil. 313. num. 70. conſ. 351. num. 12. conſ. 430. numer. 7. & conſ. 493. num. 28. Stephan. Gratian. diſcept. foren. tom. 5. cap. 912. num. 31.

18. *Non tamen extenditur ad caſus, qui ablata exceptione, non comprehenderentur ſub regula, ſed ad eos, qui exceptione ablata comprehenderentur*, ex l. Lucius, §. 1. D. ad Trebel. l. Generali, §. Vxori, D. de vſufruct. legat. Couar. lib. 2. variar. cap. 5. num. 7. Mieres de maiorat. edit. 1. p. 1. q. 22. num. 22. P. Sanchez in præcep. Decalog. lib. 1. cap. 10. num. 49. *Exceptio nam-*
19 *que non ad ampliandam, ſed ad reſtringendam regulam ponitur*, l. 1. D. de regul. iur.

20 CASVS *duo, quando ſunt æquiparati in iure, diſpoſitum in vno, in alio cenſetur diſpoſitum*, gloſ. in l. Mancipia, verb. Aduocandum, C. de ſeruis fugit. gloſ. fin. in l. Si quis ſeruo, C. de furt. gloſ. in cap. Si poſtquam de elect. lib. 6. Tiraquel. de retract. lign. §. 15. gloſ. 1. num. 10. Anton. Gomez variar. tom. 3. capit. 11. num. 1. verſ. Aduertendum tamen, Surd. de aliment. tit. 2. quæſt. 10. num. 2. Molin. de primog. lib. 2. cap. 8. num. 16. Flores Diaz variar. quæſt. 3. nu. 27. & 29. Cald. Pereir. de poteſt. elig. cap. 7. num. 7. *in his notatis ſupra lit. A.* num. 180.

CASVS *legis vbi eſt, nulla dubitatio, aut diſputatio* 21
cadit, l. Ille aut ille, §. Cum in verbis, D. de legat. 3. l. Ancillæ C. de furt. Cephal. conſil. 414. num. 70. vol. 3. Adrian. Neguzan. reſponſo, ſiue diſput. 55. num. 6. reſponſ. 135. num. 112. reſponſ. 152. num. 11. reſponſ. 259. num. 4. & reſponſ. 478. num. 7. Ioan. Anton. Mangil. de imput. quæſt. 77. num. 61. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. foren. lib. 1. quæſt. 132. num. 9. Marij Antonin. *cum alijs, quos citat*, variar. lib. 1. reſolut. 46. num. 1. & lib. 2. reſolut. 51. num. 5. Flamin. de reſign. lib. 9. in princip. nu. 2. Seſſ. deciſ. 53. num. 25.

Surd.

Surd. conſ. 53 num. 6 Steph. Gratian. diſcept. forenſ. to. 5. cap. 867. numer. 24. & cap. 940. num. 2.

22 CASVS *ſuperueniens non liberat à pœna precedentis culpæ, ex* text. in l. Incendiũ, 11. C. ſi cert. pet. & in l. Si priuſquam, D. locat. vbi notat Bart. Surd. conſ. 12. numero 67.

23 *Nec debitorem ab obligatione exuit,* dict. l. Incendium, *& notauimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 14. num. 1. & q. 47. num. 30. verſ. Nec pariter æquiparatio Bartholi

24 *vbi limitauimus*† *videlicet obligationem caſus ſuperueniens nõ perimat, aut extinguat, exactionem tamen differat, dilutionem quæ præſtet, ex eleganti deciſ.* text. in l. Cum quidam, 7. C. de condit. inſert.

25 CAVILLATIONEM *cauillatione repellere licet, notauimus* lit. F. nu. 168.

26 CAVSA *debet præcedere effectum,* l. Titius, 4. D. quæ res pign. l. Neque, C. de furt.

27 CAVSA *ſine effectu eſſe non poteſt,* l. Hæc ſtipulatio. §. Diuus, D. vt legat. nomin. caue. l. Non cogendum, §. fin. D. de procurat.

CAVSA *ſublata tollitur effectus* l. Tutores, §. Curatores, D. de adminiſt. tutor. 28

CAVSA *cognoſcitur ab effectu,* l. Non codicillum, C. de teſtam. 29

CAVSA *finalis dicitur principium intentionis,* Bald. in l. Eam quam, col. 1. C. de fideicommiſſ. *Et quæ animum, & intentionem diſponentis mouet.* Surd. conſ. 164. num. 13. & 32. & conſ. 217. num. 5. *Et dicitur ſubſtantia* gloſ. in l. Iuris gentium, §. Quod ferè, D. de pact. Barthol. Petet. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. pag. 94. numer. 27. & 28. *plene de his, & aliis ſimilibus,* Caſtillo controuerſ. tom. 5. c. 159. num. 10. & c. 172. per tot. præcipuè à nu. 6. *Vbi quod cauſa finalis dicitur principium actionis, & intentionis obiectum intellectus, ſicut ſignum viſus, & portus nauigantium. Ideo*† *diligenter eſt inſpicienda,* 30 31

Digitized by Google

ciendà, l. Verum, D. de furt. l. fin. D. de hæredi. inſt. *Eius namque defectus † diſpoſitionē* 32
vitiat, l. fin. D. de teſtam. tut. d. l. fin. D. de hæred. inſtit.

33 CAVSA *ſecunda nihil poteſt, niſi quatenus vim, & robur capit à prima*, l. Peto. § Prædium, D. de legat. 2. l. Si quis domum, § 1. D. locati. Ariſtot. Phyſic. lib. 2. cap. 7. quæſt. 12. art. 2. Surd. conſil. 480. num. 4.

34 CAVSA *cauſæ, eſt cauſa cauſati*, l. Manumiſſiones, D. de iuſtit. & iure, Bartol. in l. Actor, num. 2. D. de re iudic. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 42. num. 40. & conſil. 196. num. 13. & conſil. 407. num. 34. Franciſ. Molin. de ritu nuptial. lib. 3. q. 34. n. 26. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 128.

35 CAVSÆ, *& cauſati idem eſt iudicium*, l. Quo minus, D. de fluminib. l. Etiam in ciuis, D. ad leg. Iul. de adulter. l. Si autem, in fin. D. de aqua pluui. arcend. l. Non ideo, C. de hæred. inſtit. l. Maritus, vbi DD. C. de procurat.

Et cauſa determinat † ſuum cauſatum Petr. Surd. conſil. 454. 36
num. 30. *Et vbi cauſa pendet † & cauſatum pendet*, l. Sed & 37
fructus, D. de vſufruct. *Et omne ius potentius eſt in cauſa, †* 38
quàm in cauſato, l. Digna vox C. de legib. Paul. Caſtr. conſ. 129. volum. 1. *Nec poteſt plus iuris eſſe in cauſato, quàm in cauſante*, Caſtillo controuerſi. lib. 5. c. 101. num. 14. *Et fauorabilius ſemper eſt cauſatum propinquius, † quàm* 39
remotius, l. Suis quoque, D. de hæred. inſtit. l. Publius, § 1. D. de condit. & demonſtr.

40 CAVSA *ceſſante ceſſat effectus*, l. Adigere, § Quamuis, D. de iure patron. l. Si pater, D. de hæred. l. Generaliter, C. de Epiſcop. & Cleric. l. Cum res, C. de pactis inter empt. & vendit. cap. Magnæ in fin. de voto. cap. Cum ceſſante, 60. de appellat. *de cuius principij intellectu agunt* Tiraq. in ſpeciali tract. ceſſante cauſa, per tot. & de iure primig. quæſt. 40. num. 170. cum ſeq. Duen. regul. 82, Thom. de Thoma-

ſet,

ſet. regul. 71. & regul. 271. Brunor. a Sole in locis commun. verb. Cauſa, 2. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Cauſa, num. 2. Cald. Pereir. de poteſtate eligend. cap. 50. nu. 2. cũ ſeq. P. Sanchez de matrim. lib. 8. diſput. 30. num. 12. cum ſeq. Ludouic. Rudolph. variar. quæſt. lib. 2. q. 35 num. 10. Ioan. Franc. Leo in theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 1. cap. 15. num. 3. Cæſar Argel. de cõtradict. legit. quæſt. 5. num. 13. & quæſt. 10. num. 17. Anton. Monach. deciſ. Lucenſ. 14. n. 18. & deciſ. 21. n. 22. & Floren. deciſ. 1, n. 61. Rot. Roman. apud. Farin. deciſ. 437. n. 3. to. 1. p. 1. Ioſeph. de Seſſe Arag. deciſ. 185. n. 102. Scacc. de appellat. q. 5. n. 117. Cardin. Tuſch. lit. C. cõcluſ. 202. Ludouic. Cenſ. de cẽſib. 2. p. c. 2. q. 1. art. 3. n. 13. & p. 3. c. 1. q. 4. num. 4. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſin. c. 8. gloſ. 2. nu. 2.

41 *Intellige de ſola cauſa finali*, P. Sanchez in præcept. Decalog. lib. 4. cap. 2. num. 42. Eueraid. in topicl. gal. loco, 85. Flamin. Chartar. deciſ. 68 numer. 65. & 66. Achil. Pedroch. conſ. 23. nu. 187. Silueſt. Aldrobrand. conſil. 61. num. 14. *infinitos referens*, Caſtillo controuerſ. lib. 5. 2. p. c. 172. num. 26 & nu. 36. & 37. Cenſ. de cenſib. dict.
p. 3. c. 1. q. 4 nu. 5. 42

Intellige etiam quando cauſa expreſſa eſt in lege, vel ſtatuto, Ludouic. Rodolph. variar. q. d. lib. 2. q. 35. nu. 16.

Amplia in foro animæ, Ti-
raquel. dict. tract. ceſſante 43
cauſa, p. 1. n. decimooctauo.

*Limita, & intellige quando
cauſa produxerit effectum per-* 44
fectum; & conſummatũ, l. fin. in princ. D. vnde liber. l. Sancimus, C. de adminiſtr. tutor. Tiraq. d. tract. ceſſante cauſ. limit. 12. nu. 2. Anton. Gam. deciſ. 27. num. 4. Valaſc. conſul. 57. num. 1. Thom. de Thomaſet. dict. regul. 271. Franc. Molin. dict. lib. 3. q. 25. num. 34. Surd. conſ. 250. n. 24, *ad ſaturitatẽ vſque DD. referens* Mari. Giurb. in cõſuet. ſenat. Meſſan. c. 7. gloſ. 2. n. 6. p. 1. Ioan. Mari Nouar. in praxi electiõ. &

variar, fori, quæſt. 10. nu. 6. 7. & ſeq. ſect. 2. pagin. mihi 150. Mangil. de imput. q. 101. num. 14. & quæſt. 166. num. 5. *Nec ſolum quando ef-*
45 *fectum omnino conſummatũ produxit cauſa,* † *ſed etiam inchoatum,* l. Etſi non ſint, §. Infecti, D. de aur. & argent. legat. Curt. Iuni. in l. More, num. 12. D. de iuriſd. omni. iudic. Tiraquel. dict. tract. ceſſan. cauſ. limit. 11. numer. 19. verſic. Amplia, Ioann. Mari. Nouar. dict. queſtion. 10. numer. 11. & ſequent.

46 *Limita etiam in cauſa impulſiua,* Tiraquel. dict. tract. limit. 1. num. 2. Hyppolit. in l. Si quis iudicum, num. 2. & 3. D. de quæſt. Rodolphin. dict. quæſt. 35. num. 10. Euerard. d. loco, 85. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 587. num. 6. tom. 2. p. 1. *& alij ex relatis ſupra proximè* num. 41.

47 *Limita deinde quoties cauſa requiritur certo aliquo tempore, ſi enim eo tempore fuit, licet poſtea ceſſet, non tamen ceſſat effectus,* l. Si quis hæredem, C. de inſtit. & ſubſtit. *late* Tiraq. dict. tract. ceſ. cauſ. limit 4. Galor. in margarita caſuum conſcientiæ verb. Cauſa, *optimè* Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & varia fori, d. quæſt. 10. num. 15. *Alios huic axiomati ampliationes, & limitationes quære à copioſiſſimo* Tiraq. dict. tract.

CAVSA *limitata limitatũ* 48
producit effectũ, l. In agris, D. de adquirer. domin. l. Cancellauerat, D. de his, quæ in teſtam. delen. l. 2. vbi Bal. D. de ſer. export. l. Ex facto, §. Itẽ quæro, D. de vul. & pupil. ſubſti. l. Cum pater, §. Dulciſſimis, D. de leg. 2. l. Age cum Geminiano, C. de tranſact. c. Ea noſcitur extra de ſentẽt. excom. *late* Tiraq. in tract. ceſſante cauſa, p. 1. num. 147. & de retract. ligna, §. 32. gloſ. 1. n. 49. Surd. conſ. 10. n. 49. & cõſ. 127. nu. 68. & conſ. 150. n. 77. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſ. c. 57. §. 2. n. 6. verſ. Tertio Epiſcop. Gõçal. ad regul. 8. Cãcel §. 5. procem. nu. 6. Stephan. Gratian. deciſ. 56. n. 5. & diſcept. forẽſ. c. 647. n. 5. c. 658. n. 39.

n. 39. c. 661. n. 21. c. 697. n. 3. c. 742. n. 11. to. 4. & c. 980. n. 17. to. 5. Ioan. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſ. deciſ. 518. n. 5. & deciſ. Curie Archiep. Neapol. par. 1. deciſ. 29. n. 7. Brunor à Sole in locis cōmun. verb. Cauſa, 9. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Cauſa, n. 3. Cæſar Argel. de cōtradict. legit. q. 10. n. 168. & n. 244. & q. 4. n. 52. & q. 8. n. 11. & q. 3. n. 108. Gutier. practic. lib. 3. q. 81. n. 7. Mari. Anton. var. lib. 1. reſolut. 108. n. 18. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 690. n. 9. to. 2. p. 1. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. q. 5. to. numer. 82.

49 CAVSA *proxima magis attenditur, quam remota* l. Sed & ſi plures, §. In arrogato D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. Ligni, in fin. D. de legat. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 36. gloſ. 3. n. 19. Benedict. Aegid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſtit. & iure, p. 1. c. 6. n. 54. Ioan. Aloyſ. Ricci. in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. p. 1. deciſ. 216. n. 3. Franciſc. Galen. in margarit. caſuum conſcient. verb. Cauſa, Camil. Gallin. de verbor. ſignific. lib. 5. c. 17. n. 17. Scac. de iudic. lib. 2. cap. 4. numer. 484. & 485.

50 *Limita in cauſa mediata non multum remota, quæ æquè conſideratur vt proxima*, l. Vxori quis, in fin. D. de auro, & argent. legat. Areti. conſil. 6. circa fin. *multum verò remota non attenditur* Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 187. num. 68. 51

52 CAVSA *naturalis potentior eſt quā accidentalis*, l. Qui habent, D. de tutel. l. Filio quē pater, D. de liber. & poſthum. cap. Præſenti, §. Idem extr. de præbēd. lib. 6. Anton. Gomez variar. to. 1. c. 5. nu. 34. & c. 6. nu. 8. Menoch. conſil. 1. num. 16. Ceual. cōmun. contra cōmun. to. 4. q. 905. nu. 53. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 147. Mendez à Caſtr. in praxi. Luſit. lib. 2. c. 3. nu. 20. Franc. Galen. in margarita caſuum cōſcient. verb. Cauſa, Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. part. 1. q. 143. num. 28. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 802. num. 2.

53 *Sæpè tamen accidens magis quam natura conſideratur quia accidentia naturam obnubilant,* l. Grachus, 4. C. ad leg. Iul. de adult. Fului. Pacian. de probat. cap. 3. nu. 89.

54 CAVSA *naturali finita, accidentalis attenditur* l. 1. C. de curator. furioſ.

55 CAVSA *naturalis præualet ciuili*, l. fin. C. de his qui ven. ætat. impetr. Ioann. Maria Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 143. nu. 28. *iunctis traditis* lit. V. num. 39.

56 CAVSA *principalis ſemper attendi debet*, l. Si quis nec cauſam, D. ſi cert. pet. Bald. in. l. Venid. nu. 4. vbi cæteri ſcribentes, C. de in ius vocan. Gozad. conſ. 5. nu. 6 Tiraq. de retract. lignag. §. 30. gloſ. 1. num. 5. cum ſeq. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. q. 75. num. 12.

57 CAVSA *de nouo superueniens licite à diſpoſitione facit recedere*, l. De ætate, §. Ex cauſa, D. de interrogat. action. cap. Non debet. de conſanguin. & affinit. c. Suggeſtum, de decim. Anchar. conſ. 83. incip. Prima facie, Decius conſ. 535. incipit Viſo conſilio, lib. 2. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volũtat. lib. 3. tit. 3. num. 19. Mieres de maiorat. 4. p. q. 1. limit. 1. num. 13. Caſtillo controuerſ. lib. 5. 2. p. cap. 113. num. 16. 17. & 18. *cum alijs additis* lit. C. num. 38.

CAVSA *quæ nocet inſpicitur, non quæ prodeſt*, l. Si quis in graui, §. vlt. cum. l. ſeq. D. ad Silani, l. 3. D. de ſuſpect. tutor. Surd. conſil. 361. num. 16. Brunor à Sole in locis cõmun. verb. Cauſa, 141. Sigiſm. Scacc. de iudic. lib. 2. capit. 11. numero 766. 58

Limita & intellige quando ambæ cauſæ æqualis potentiæ eſſent; ſecus quando ea, quæ prodeſt eſſet potior, per eãque actus principaliter eſt factus, text. eſt ad hoc in l. 3. § Si quis palam, D. de iure fiſci. *Sic limitat, & intelligit* Brunor à Sole *loco proximo relato.* 59

CAVSAM *damni dans, damnum dediſſe videtur notauimus* lit. D. num. 1. 60

CAVSA *toſtati, ceſſante* ... *ceſſare facit*, l. Quãdiu, D. de 61

de adquir. hæredit. l. Quandiu, D. de regul. iur. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. quæſt. 61. n. 20.

62 CAVSAE *continentia diuidi non debet*, l. Nulli, C. de iudic. cap. fin. de reſcript. Bartol. in l. Eum quem temere, in fin. princip. D. eod. titul. de iudic. & in l. A Diuo Pio, §. 1. n. 2. D. de re iudic. Boer. deciſ. 69. n. 24. & 25. Menoch. de arbitrar. iudic. caſu 371. n. 2. cum ſeq. & conſ. 130. n. 1. Bernard. Graua ad pract. Camer. Imper. lib. 1. concl. 25. n. 5. & concl. 32. & concl. 33. Card. Tuſch. lit. C. concluſ. 159. Alex. Trentacinq. var. reſol. lib. 2. tit. de iudic. reſolut. 3. à num. 1. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. c. 3. n. 13. Camil. Borrel. in ſum. deciſ. p. 2. tit. 33. n. 286. Ioan. Mar. Nouar. (*ad multa ex hoc inferens*) in praxi electionis, & variat. fori, q. 7. n. 8. ſect. 1. Mari. Giurb. conſ. crimin. 80. n. 26. *Cauſa ſtudij, & dotis à pari procedunt ſupple* lit. A. num. 411. & 412.

63 CAVSA *quælibet à pœna excuſat* DD. in l. Iulianus, D. de cond. indebit. Franc. Becci. conſ. 102. n. 3. Menoc. de recup. poſſ. remed. 5. nu. 48. *multipliciter* numer. ſeq. *amplians, & intelligens*, Cardin. Tuſch. practic. concl. lit. C. concluſ. 152. per tot. Farinac. deciſ. 528. n. 7. p. recent.

CERTA *pro incertis dimittenda non ſunt*, l. Cum Titio, D. ad l. Falcid. l. Non quēadmodum. D. de iudic. l. Si ſtipulatus, D. de fideiuſſor. Stephan. Gratia diſcep. forenſ. to. 5. c. 884. n. 18. 64

CERTVM *dicitur, quod ſit per relationem ad aliud*, l. Vbi autem §. Illud. vbi Iaſ. notab. 1. D. de verb. oblig. Vincent. Carot. in ſuis ſingularib. ſingul. 301. *Paria enim ſunt aliquid certum eſſe per ſe, vel per relationem ad aliud*, l. Aſſe toto, D. de hæred. inſt. Ioan. Bap. Coſta de facti ſcient. & ign. inſpect. 70. n. 12. 65

Limita, & intellige ſi ſimpliciter certum aliquid lex requirat: ſecus ſi certum, & expreſſum, quo caſu non ſufficere per relationem, nec in genere, tradit ex gloſ. in cap. Si Epiſcopus, 66

Digitized by Google

verb. Certus de prębend. lib. 6. *& alijs ibi relatis*, Vincent. Carot. dict. loco.

67 CERTVS *qui eſt, amplius certiorari non debet*, l. 1. D. de action. empt. capit. Eum qui de regul. iur. in 6. gloſ. verb. Cognouerunt, in princip. in cap. Cum iter, 18. de elect. Tiraq. de retract. lignag. gloſ. 2. § 36. num. 24. Rimin. iun. conſ. 238. num. 37. vol. 3 Surd. conſil. 272. num. 12. & deciſ. 288. num. 44. Menoch. conſil. 825. nu. 11. vol. 9. & de arbitr. quæſt. 66. num. 3. Theſaur. deciſ. 221. in fin. Ioann. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 70. per tot. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 797. num. 9. tom. 4.

68 *Amplia quia certificatus, pro legitime citato habetur*, Clement. Cauſam de elect. Rota Genuenſ. deciſ. 100. nu. 9, Rot. Roman. deciſ. 42. nu. 23. p. 2. in nouiſſim. Coſta d. inſpect. 70. num. 6.

69 *Limita quando præter ſcientiam, factum requiritur*, l. Denunciaſſe, 17. §. Quid ergo, D. ad leg. Iul. de adult. Bart. & communis in d. l. 1. D. de action. empt. Ripa, in cap. Cum M. Ferrarienſis, num. 166. extra de conſtit. Coſta vbi ſupra, num. 9. Surd. conſil. 371. num. 73. *tradidimus Nos ex plurimis*, de priuileg. pauper. & miſerab. perſonar. p. 1. quæſt 40. numer. 3. 4. & 5.

CESSIBILE *quod non eſt, nec tranſmiſſibile*, l. Ex pluribus, D. de adminiſt. tutor. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 77. num. 67. & ſequent. *Et è conuerſo notauimus* liter. A. numer. 592. 70

CHARITAS *bene ordinata incipit à ſe ipſo*, l. Præſes, C. de ſeruit. l. Qui ſeruandarum, D. de præſcript. verb. cap. Si non licet, 23. quæſtion. 5. capit. Niſi ſpecialis, vbi gloſ. verb. Eligimus, de auctorit. & vſu pal. capit. Dilecto, de præbend. c. Licet, 3. vbi gloſ. verb. Videamur, de tempor. ordinat. Dueñas regul. 33. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 94. num. 1. & tit. 7. quæſt. 8 & quæſt. 29. num. 1. & deciſ. 71

Digitized by Google

236. num. 21. & conſ. 205. num. 12. & conſil. 345. numer. 28. Gutir. de tutel. p. 3. cap. 12. numer. 1. in fin. Flamin. de reſign. to. 2. lib. 9. quæſt. 17. num. 117. Vaſcocel. in armo. rubr. Iuris canon. ad rubr. de auctorit. & vſu pall. num. 14. Cald. Pereir. quæſt. forenſ. in commen. ad tit. inſtit. de offic. teſtam. in princ. numer. 21. Aloyſ. Riccii in praxi rer. fori Eccleſ. deciſ. 131. numer. 3. in 1. edit. & reſolut. 116. num. 3. in 2. edit. & reſol. 518. num. 4. Ioann. Maria Bellet. diſquiſ. cleric. p. 1. tit. de diſciplin. cleric. §. 27 num. 8. & tit. de bonis cleric. §. 13. num. 3. ead. p. 1. Seſſ. deciſ. 36. num. 6. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſol. 42. num. 9. Pichard. ad §. Iuris præcepta, num. 29. inſtit. de iuſtit. & iur. Tuſch. lit. C. conclu. 220. à num. 3. vbi num. 5. & 6. *ampliat, vt ex ordinata charitate magis quis ſe amet in vngue pedis, quàm alium in vertice capitis, ex text.* in l. Si quis liberis, § fin. D. de liber. agnoſ. Camil. Borrel. de Cathol. Reg. præſtant. cap. 18 num. 19. & cap. 60. numer. 24. & 25. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſonar. part. 1, q. 9. num. 7. & q. 42. num. 20. *Quibus vide Cicer. in Verr.* Nemo eſt tam demens *(ait)* tamque parum de ſe cogitans, qui alienam vitam, magis quam ſuam diligat. *& Offici. or.* 3. Sicut vnuſquiſque malit quod ad vitæ vſum pertinet, quam alteri acquirere, conceſſum eſt, non repugnante natura. *Et Philip.* 12. Qui multorum cuſtodem ſe profitetur, eum ſapientes ſui primum capitis aiunt cuſtodem eſſe oportere. *Et Dolabella libr. 9. epiſtol. famil.* Tibi potius, quam cuiuis ſis amicus?

CIRCVITVS *inutiles vitandi ſunt*; Clement. Auditor. de reſcript. Menoch. conſ. 68. num. 19. Tiraq. de retract. tit. 1. §. 2. gloſ. 1. num. 24. & 71. Vincent. de Franc. deciſ. 173. ad fin. Cardin. Tuſch. lit. C. concluſ. 229. Francus Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 81. num. 14. 72

 Cæ-

Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 5. n. 5. & n. 94. & q. 7. n. 113. & q. 8. n. 5. & q. 10. n. 135. & n. 223. & q. 17. n. 30. Ant. Monach. deciſ. Lucenſ. 25. num. 87. Thom. de Thomaſet. regul. 73. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 129. num. 16. Natta conſ. 153. n. 19. Surd. conſ. 248. num. 18. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 5. cap. 887. num. 25. & cap. 964. num. 27.

73 *Limita quia circuitus vitandi non ſunt, ſi omnino non ſint inutiles, nec indiſtincte, ſed quando à iure expreſſum extat,* Dec. in l. Cum fūdus, §. Seruum ſuum, num. 5. D. ſi cert. pet. Crauet. conſ. 376. num. 23. & 24. Tiraq. de retract. conuention. §. 2. gloſ. vnic. num. 17. Surd. conſ. 52. num. 70. Monter. deciſ. 36. num. 70. per quem à num. 77. *duas alias limitationes ſeu declarationes, vide Clandeſtinitas,* 215 *de* lit. M. num. 11. 12. & 13.

74 C L A R I S *ſtandum eſt,* Ant. Monach. Lucenſ. deciſ. 55. numer. 16. *Et in claris ceſſant præſumptiones,* idē Monach. Florentin. deciſ. 51. num. 49. *Et non eſt locus coniecturis ex* eod. Monach. deciſ. Florent. 1. num. 200. & deciſ. 23. num. 16. Bertaz. in repet. l. Siquis maior, C. de tranſact. num. 188. *cum alijs quæ infra notantur* lit. V. numer. 84.

COGITATIONIS *pœnam nemo patitur,* l. Cogitationis, 18. D. de pœnis, l. 1. D. quod quiſque iur. cap. Cogitationis de pœnit. diſt. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 4. quæſt. 360. num. 5. Farin. in praxi crimin. quæſt. 18. num. 3. Cat. apud Gellium 7. Noct. 3. *cuius refert ſententiam* Dionyſ. Gothofr. in d. l. Cogitationis, lit. P. 75

76 *Limita, & intellige quoad forum exterius, temporalemque pœnam, ſecus quoad Deum, interiuſque forum,* cap. Homicidium de pœnit. diſt. 1. Exod. 22. verſ. 17. Deuteron. 5. verſ. 2. Matth. 5. verſ. 28. ad Roman. 7. verſ. 7. ad Titum 2. verſ. 12. 1. Pet. 2. verſ. 12. 2. Pet. 1. verſ. 4. in fin. 1. Ioan. 2. verſ. 16. refert Gothofred. in d. l. Cogitationis, lit. R. *pulchra addu-*

cens alia Iacob. Menoch. d. q. 360. num. 4.

Nam ſcelus intra ſe tacitum,
qui cogitat vllum,
Facti crimen habet.

Vt Iuuenal. ſaty. 3. *ait, &* Senec lib. 2. declam. 8. Inceſta eſt (*inquit*) etiam ſine ſtupro, quæ cupit ſtuprum, & de benefic. lib. 4. Non dicam pudicam, quæ amatorem vt incendere repulit, quæ aut legem, aut virum timuit, vt Ouid. ait.

Quæ quia non licuit, non
dedit, illa dedit.

Non immerito in numerum peccantium refertur, quæ pudicitiam timori præſtitit, non ſibi, & lib. 5. Licet beneficiũ non ſit, quod accepit, ipſe tamen ingratus eſt, quia non fuit redditurus, etiam ſi accepiſſet. Sic latro eſt, etiam ante quam manus inclinet, quia ad occidendum iam armatus eſt, & habet ſpoliandi, atque interficiendi voluntatem.

77 *Limita, & intellige in cogitatione deliberata quæque delicto conſenſit,* Iacob. Menoch. dict. cent. 4. quæſtion. 360. numer. 2. *Animi enim motus in noſtra poteſtate non ſunt, vt* Quintilian. Orator. lib. 6. c. 2. *inquit.*

Limita etiam in caſu legis 78
Præſenti, C. de his, qui ad Eccleſ. confug. *de cuius intellectu agit* Menoch. dict. loco numer. 68. & Farin. praxis crimin. quæſtion. 18. numer. 4. *Et quid in hæreſis* 79
cauſa vide Farin. de hæreſi, quæſtion. 197. numer. 18. & 19.

COMMODVM *eius eſſe* 80
debet, cuius eſt periculum, l. fin. §. Sed dum, C. de furt. l. Superuacuam, C. de tempor. in integr. reſtit. l. Iulianus §. Ex vendito, D. de action. empt. l. Secundum naturam, D. de regul. iur. §. Item pretium inſtit. de empt. & vendit. Thom. de Thomaſet. in floribus legum, regul. 105. Richard. ad §. Placebat num. 39. inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 23. n. 4. Surd. conſ. 621. num. 2. Gouçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 5. num. 53. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 17. n. 7. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom.

Digitized by Google

tom. 5. cap. 916. num. 35. *Et incommoda illum ſequi debent, quem & commoda ſequũtur, vt per* Cardin. Tuſch. lit. V. cõclu. 374. Eſcobar de ratiocin. cap. 11. num. 22. & comput. 20. num. 14. *Omne enim commodum cum ſuo onere*
81 † *pertranſit*. l. Cum fiſco, D. ad Syllani. *Et omne incommo-*
82 *dum ad quo commodo* † *compenſandum* l. 1. § fin. D. de aqua pluui. arcend. *Et vbi non datur commodum, nec periculũ*
83 † *dari debet*, cap. Qui ſentit. de regul. iur. lib. 6. §. 1. inſtit. de legitim. patronor. Gonçal. d. regul. 8. gloſ. 41. num. 132. *& infra proxime*, numer. 87. & ſeqq. *Commodum ex do-*
84 *lo,* † *vel culpa ſua reportare debet nemo*, l. Si hominem, D. mandat. l. Relegatorum, §. Poteſt alicui, D. de interdict. & relegat. l. Seruius, D. quod vi aut clam, Lodouic. Cenſ. de cenſib. par. 1. cap. 3. quæſt. 2 art. 3. num. 161. *iunctis traditis*. ſ verb. Lucrum, & lit. M. verb. Ex malitia.
85 *Ad commodum alicuius factum, contrarium effectum operari non debet*, l. Quod fauore, C. de legib. Surd. conſ. 315 numer. 68 lib. 3. Steph. n. Gratian. diſcept. forenſ tom 5. diſcept. 922. num. 26. *iunctis notatis infra hac lit. num.* 224. & ſeq.

COMMODVM, *aut præmium ex actu in quo pœna opponitur quis reportare non debet*, Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 24. num. 105. 86

COMMODVM, *& incõmodum æqualiter determinantur*, l. Secũdum naturam, D. de regul. iur. l. Plautus, D. ad leg. Falcid. l. Quoties, D. ad Trebell. Surd. conſ. 150. num. 11. *Neque ferendus eſt, qui commoda amplectitur, & incommoda recuſat*, l. Manifeſtiſſimi, § penult. C. de furt. l. vnic. § Pro ſecundo, C. de caduc. tollend. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. diſcept. 916. num. 35. 87

Limita quando ex diuerſo fonte proueniũt, & diuerſas vel cauſas reſpiciunt, Surd. dict. loco num. 85. Phanut. de Lucro dot. gloſ. 82. Stephan. Gratian. d. diſcept. 916. numer. 36. 88

Limita deinde, quando non eſt 89

eſt par ratio, Dyn. in cap. Qui ſentit. de regul. iur. in 6. Surd. d. conſ. 150. numero 87.

90 *Commune quod eſt, meum non eſt*, l. Nemo ex ſocijs, D. pro ſoc. Rebuff. in comment. ad tit. D. de verbor. ſignifi. ad legem Littus eſt, 96. verſ. Non procedit, pagin. mihi 413. Valaſc. conſult. 64. nu. 12. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 10. num. 38. cũ ſeqq. Benedict. Aegid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſtit. & iur. cap. 3. num. 32.

91 *Limita, & intellige in propria, & ſtricta ſignificatione, ſecus in lata, in qua quod commune eſt, meum eſt* l. Serui electione, §. 1. D. de legat. 1. l. In re communi, D. de ſeruitut. vrba. prædior. l. Pupillus, §. fin. D. de verb. ſignifi. l. Illud. 46. D. de ritu nupt. *Vbi ſic limitat, intelligit, & concordat*, Gottofred. lit. Y. & lit. Z. Franciſc. Milan. deciſ. 19. num. 5. libr. 2. Gonçal. regul. 8. Cancell. gloſ. 45. num. 30. & 31. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat Meſſan. capit. 1. gloſ. 5. num. 32. part. 1. Hieronym. Buccaro, de different. inter ius ciuil. & crimin. differ. 100. num. 24. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 87. num. 4.

Limita etiã & intellige quo 92
ad diſpoſitionem partis meæ text. dicit in dict. l. Serui electione §. 1. D. de legat. 1. in dict. l. Nemo ex ſocijs, D. pro ſoc. l. Falſo, & l. ſeq. C. comm. rer. alien. *ita limitans* Surd. conſil. 43. numer. 4. *Limita præterea* ✝ in l. Recte dicimus, D. de verb. ſignific. Surd. deciſ. 263. num. 2. & num. 7. cum ſeqq. & deciſ. 273. num. 7. & 9.

COMMVNI *in re melior* 93
eſt conditio prohibentis, l. Sabinus 28. D. commun. diuid. l. Per fundum, D. de ſeruit. ruſtic. prædior. cap. In re commun. extra de regul. iur. lib. 6. Surd. conſ. 43. num. 3. Rendina in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. tit. 36. num. 14. *cum notatis infra* lit. P. num. 202.

COMMVNIA *ſunt omnia* 94
neceſſitatis tempore, cap. Sicut hi 47. diſt. gloſ. in cap.

Si

Si quis propter de furt. & in cap. Sæpe de reſtit. ſpoliat. gloſ. fin. Deci. conſ. 697. n. 16 Hieronym. Buccar. de different. inter iudi. ciuil. & crimin. differ. 100. numer. 24.

95 COMMVNIO *ſolet excitare diſcordias, nemoque ideo cogitur in communione perſiſtere*, l. Si non fortem, §. Si centum. D. de condict. in deb. l. In re communi verſic. Propter immenſas, D. de ſeruit. vrban. prædi. l. Cum pater, §. Dulciſsimis, D. de legat. 2. l. Sancimus, §. Ne autem, C. de donat. l. 2. ibi Naturale quippe vitium, C. quando & quib. quart. pars debea. lib. 12. Maſcard. de probat. concluſ. 328. num. 2. Tiraquel. de retract. ligna. §. 23. gloſ. 1. num. 17. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. fin. num. 320. tom. 4. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 535 Pichar. ad rubric. inſtit. de ſociet. nu. 18. Surd. conſ. 260. num. 7. Ludouic. Cenſ. de cenſ. p. 5. cap. 1. q. 3. art. 8. num. 25. Stephan. Gratian. diſcept. 903. num. 10. 13. tom. 5. Mari Giurb. deciſ 52. num. 6.

COMPENSATIO *vim ſolutionis habet*, l. Si debitor, D. qui pot. in pign. habe. l. Amplius, D. rem ratam haber. Ludouic. Cenſ. de cenſ. 3. part. c. 1. quæſt. 3. art. 6. num. 6 iunctis notatis lit. S. num. 41. 96

CONCEPTVS *pro nato quo ad ſui commodum habetur*, l. Qui in vtero, D. de ſtat. homi. l. 2. §. Qui autẽ, D. de excuſat. tutor. l. Titius, & l. ſeq. D. de ſuis, & legit. hæred. l. Si quis filio, §. 1. D. de iniuſto irrit. teſtam. Menoch. conſ. 413. num. 16. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 318. num. 11. & ſeq. 97

CONCESSO *vno, conceſſum dicitur omne, quod ad illud requiritur* l. 2. D. de iuriſd. omni. iudic. cap. Præterea de offic. delegat. *cum alijs adductis infra* lit. N. num. 14. *Conceſſumque omne illud dicitur, ſine quo fieri id commode nequit*, ex text. in l. pen. D. de vſur. & in l. Quicunque, §. Si ei quem, D. de inſtit. act. Nauar. conſ. 2. numer. 6 de 98

Digitized by Google

de offic. iudic. ordin. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. l. 1. quæſt. 24. n. 8.

99 CONCESSVM *dicitur quidquid expreſsè prohibitum non reperitur*, l. Nec non, §. Quod eius D. ex quib. cauſ. maior Epiſcop. Campanil. diuerſ. iur. canon. rubric. 7. cap. 5. num. 1. *cum alijs notatis* lit. P. num. 206. *Alia huic dictioni pertinẽtia à verbo* Permiſſum.

100 CONCLVSIO *potius attenditur quam facti narratio*, Iaſ. in §. Omnium, n. 129. inſt. de actio. Alex. conſ. 121. Viſſo proceſſu, n. 2. & 3. lib. 1. & conſ. 44. Eximie, n. 3. & 4. lib. 7. Cardi. Tuſch. practic. concl. tom. 2. lit. C. concl. 558.

101 CONDITIO *inducit formam, quia omiſſa diſpoſitio non ſortitur effectum*, l. Mæuius l. Qui hæredi, D. de cõdit. & demonſtr. Girond. de priuileg. ſeu exempl. explic. num. 667. Cald. Pereyr. de poteſt. eligen. cap. 4. numer. 30. Rot. Roman. apud Farinac. decis. 515. n. 3. tom. 2. part. 1. Caſtil. controuerſ. lib. 5. 2. p. cap. 119. n. 6. & 7. Honded. conſ. 60. num. 26. Franc. Beccr. conſ. 39. n. 19. & conſ. 58. n. 18. Carol. de Graſ. de exception. ad mater. ſtatut. exclud. omnes excep. excep. 33. n. 5. Nicola. Intrigliol. deciſ. 21. n. 2. lib. 1. *Et non leuem ſolemnitatem, & formam inducit*, Tiraq. de retract. tit. 2. §. 2. gloſ. 1. num. 3. & 4. Menoch. conſ. 60. num. 48. & conſ. 69. n. 72. Gutier. practic. lib. 1. q. 17. n. 11. Cald. vbi proxime, cap. 2. num. 16. P. Sanchez de matrim. lib. 3. diſp. 5. n. 2.

CONDITIO *nihil ponit in eſſe & ideo actus conditionalis non niſi conditione exiſtẽte valet*, l. Siquis ſub conditione, D. ſi quis omiſ. cauſ. teſtam. l. Cedere diem. D. de verb. ſignif. l. Si quis fundum, D. de contrah. empt. l. Ex facto. D. de hæred. inſtit. Afflict. deciſ. 355. num. 4. Menchaq. quæſt. illuſtr. c. 55. num. 6. Surd. conſ. 91. num. 11. cõſil. 156. num. 17. conſil. 298. num. 1. conſil. 322. num. 26. & conſ. 423. num. 18. Franciſc. Molin. de brachio ſæcul. cap. 18. num. 14. Cardin. Tuſch. 102

lit.

lit. C. conc. 503 Mari. Anton. variar. lib. 1. reſol. 56. nu. 3. & reſolut. 88. num. 4. Intrigliol. deciſ. 21. num. 4. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 27. num. 4. *iunctis infra proxime, n. 121.*

103 *In conditione poſitum, non eſt in diſpoſitione*, l. Si quis ſub cõditione, D. ſi quis omiſs. cauſ. teſtam. Brunor à Sole in locis commun. verb. Conditio 3.

104 CONDITIO *in forma ſpecifica impleri debet*, l. Qui hæredi, & l. Mæuius, D. de condit. & demonſtr. Menoch. conſ. 1. num. 410. & conſ. 35. á num. 4. Brunor à Sole in locis communib. verb. Conditio 5. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. eod. num. 3. Surd. deciſ. 209. & conſ. 168. num. 18. Valaſc. conſult. 82. n. 11. verſ. Præterea. Flamin. de reſign. lib. 1. quæſt. 3. num. 15. Mari. Antoni. variar. lib. 1. reſolut. 56. num. 1. Geual. commun. cõtra comm. tom. 4. quæſt. 902. num. 56. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 595. num. 4. Caſtill. controuerſ. lib. 5. 2. part. cap. 119. num. 6. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 40. num. 4. Vincẽt. Fuſar. de ſubſtit. q. 246. num. 16.

Nec debet impleri per æquipollens, Surd. de aliment. tit. 5. q. 3. n. 16. & conſ. 186. n. 19. Turret. conſ. 44. num. 7. lib. 2. Franc. á Ponte conſ. 5. nu. 56. Becci. conſ. 27. num. 44. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. & except. 33. num. 17. 105

Quod limitat num. ſeq. in conditione neceſſaria, quam † per æquipollens impleri poſſe dicit, ex Pariſ. conſ. 74. n. 6. lib. 3. Cephal. conſ. 312. num. 148. & conſ. 349. num. 8. 106

Et ſi in minimo deficiat, non dicitur illi ſatisfactum, Flamin. dict. quæſt. 3. numer. 17. Honded. conſ. 34. n. 8. conſ. 60. num. 14. & conſ. 78. num. 25. Cephal. conſ. 48. nu. 30. lib. 4. Surdus conſ. 156. num. 15. Carol. de Graſ. dict. except. 33. num. 29. Peregrin. de fideicõmiſ. art. 16. num. 18. & ſeq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 45. num. 35. quæſt. 455. n. 3. 107

Item debet impleri ante quã emolumentum ſequatur, Surd. de alim. tit. 9. q. 16. num. 59. & conſ. 198. n. 2. 108

109 *Et non purificata conditione, ac ſi non eſſet factus habetur actus*, Flamin.dict.l.1. quæſt. 14. nu.9. Surd.conſ.157. nu. 7. conſ. 236.num.6.& conſ. 298.num.36. Ioan. Mar.Nouar.dict. lib. 1. q. 40. num. 2. Caſtillo.d.c. 119. numer. 5. & ſeqq. Intriglol.deciſ.21. num.5. lib. 1. Caſana, conſ. 2. numer. 28. & ſeq. Ioann. Anton. Mangil, de imputation. q. 62. num. 111, &. q. 77. num. 51. *Paria enim ſunt nihil fieri, aut ſub conditione fieri, quæ purificata non fuerit*, Surd. conſ. 371. num. 69. & 70. Cephal. Honded. Barc. & alij, cum quibus Caſtillo, dict. capit. 119. num. 8.

110 CONDITIO *tum ſufficit eſſe ſemel impletam, licet non duret impleta*, Brunor à Sole verb. Conditio 4. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variar. for. quæſt. 10. nu. 12. ſect. 2. *pleniſſimè* Caſtill, controu. lib. 5. 2. p.cap.89. num. 3. & ſeqq. Surd. conſ. 157. num. 20. Vincent. Carot. in addit. ad Deciũ conſ. 24. num. 16. & conſ. 63. nu. 7. Carol. de Graſ, excep. 33. num. 20. *Limitans* nu. ſeqq. *in conditione tractum ſucceſſiuum † habente*, ex l. Si quis 111 ita legauerit, D. de condit. & demonſtrat. Honded. cõſ. 29. num. 84. lib. 1. *prope infinitos referens* Caſtillo d.cap. 89. num. 6. & ſeqq.

112 CONDITIO *habetur pro impleta, quando ſtetit per illum cuius intereſt adimpleri*, Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Conditio, num. 7. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 493. num. 3. & 6. tom. 2. par. 1. Thom. Docti. conſ. 93. num. 4. Mar. Angui. conſ. 2. numer. 19. Franc. Viui. deciſ. 383. nu. 1. Carol, de Graſ. dict. excep. 33. num. 22.

113 *Aut ſi impediatur per tertiũ* l. Si Titius 14. vbi DD. D. de condit. & demonſtr. l. Ne pos Proculo. 125. in fin. D. de verb. ſignifi.

114 *Vel cum non ſtat per eum, qui illam implere debet*, l. Iure ciuili, D. de cõdit. & demonſtr. l. Inter, & l. ſeq. D. eod. tit. Surd. conſ. 374. nu. 7. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. in procem. §. 3. nu. 38. Ioann. Mar.

Mar. Nouar. quæſt forenſ. lib. 1. quæſt. 40. num. 7. Fabi. Turret. conſ. 67. num. 63. lib. 2. Carol. de Graſ. dict. except. 3. num. 24. *qui, num. antecedenti idem dicit cum ſtat*
115 *†, et eum qui diſpoſuit. Et qui dicit conditionem adimpletam*
116 *probare † debet,* Menoch. de præſumpt. lib. 4. q 182. Flamin. dict. l. 1. q. 3. num. 40. & lib. 10. quæſt. 3. num. 17. *ita dit ex pluribus* Graſ. dict. loco num. 15. Paul. Durand. in tracta. de conditionib. 5. p. cap. 2. num. 16.

117 *Nec præſumpta ſufficit, ſed vera hoc in caſu requiritur probatio,* Carol. de Graſ. dict. except. 33. num. 16. Cephal. conſ. 441. num. 88. lib. 3. Caualc. deciſ. 46. num. 23. lib. 1. *Et impleta conditione*
118 *non datur actio, † niſi hoc prius iudici conſtet,* Surd. de alimēt. titul. 8. priuileg. 77. numero 4.

119 CONDITIO *fruſtra expectatur, cuius euentus nihil operaretur,* l. Si quis ita ſcripſerit, D. de hæredib. inſtit. l. Cum hæres, §. fin. D. de acquir. hæred. Anton. Gomez variar. tom. 1. c. 2. num. 12. prope fin. & cap. 10. numer. 17. in fin.

CONDITIONE *deficien* 120
te contractus celebratus ab ipſo initio reſolutus cenſetur, l. Neceſſario, §. 1. D. de peric. & commod. rei vend. l. Pecuniam, vbi Alex. num. 4. D. ſi cert. pet. Menoch. conſ 134. num. 30. & 31. & conſ. 139. & ſeq. & conſil. 322. nu. 39. Surd. de aliment. tit. 9. quæſt. 4. num. 23. Flamin. de reſign. tom. 1. lib. 1. quæſt. 3. num. 27. *Conditionis namque defectus ad tempus diſpoſitionis oculos retro habet,* Tiraquel. in l. Si vnquam verb. Reuertatur, num. 277. C. de reuoc. donat. *Conditioneq; purifica-*
ta, ex tunc † diſpoſitio habetur 121
pro pura; Peregrin. de fideicomm. art. 43. nu. 17. Surd. conſ. 38. num. 10. & conſ. 101. num. 27. & conſ. 179. num. 11.

CONDITIONE *penden-* 122
te, actus non dicitur perfectus, ſuſpendit enim conditio actum in effectum, vel euentum conditionis, l. Cedere diem. D de verb. ſignifin. Menoch. conſ.

Digitized by Google

conſ. 63. á num. 18. cum ſequent. Flamin. Pariſ. de reſignat. lib. 1. q. 3. num. 20. Surd. conſ. 186. nu. 12. cõſ. 238. nu. 7. & conſ. 208. n. 11. Caſtillo controuerſ. lib. 5. 2. pa. cap. 119. nu 7. Intrigliol. deciſ. 21. num. 6. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 27. num. 5. *iunctis ſupra proxime*, num. 103.

123 *Sub conditione datum, ſub contraria videtur ademptum notamus* verb. Datum.

124 CONDITIO *ſemel extincta, nõ reuiuiſcit*, Ceuall. comm. contra com. quæſt. 905. num. tom. 4. *iuſtificatis ſuprà* hac ead. lit. n. 109. *Intellige vt per* Surd. conſ. 69. numer. 22.

125 CONNEXORVM *idem eſt iudicium*, l. 3. §. Iudicio contrario. D. de contrar. act. tut. l. Proinde, D. ad leg. Aquil. l. Cum actũ, D. de negot. geſt. cap. Tráslato de conſtit. cap. Præterea de offic. deleg. Surd. de aliment. titul. 9. quæſt. 31. n. 16. cum ſeqq. & conſ. 196. n. 9. & conſ. 338. n. 3. & deciſ. 199. n. 13. Otero in repet. c. fin. de pact. n. 6. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 9. nu. 2. Hyppol. ſingul. 251 n. 1. Cotta in memora. verb. Connexorũ. Ioan. Fráciſc. Leo, in theſaur. fori Eccleſ. p. 3. c. 7. nu. 71. Biſcobat. de ratiocin. cap. 13. nu. 11. Caſtro in praxi Luſit. lib. 5. cap. 1. n. 43. Cardin. Tuſch. lit. C. concluſ. 626. Caſtillo controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 165. n. 15. & ſeqq. *vbi pleniſſime de materia hac* per tot. c. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 851. *copioſe etiam* Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, q. 46. per tot. ſect. 1. & q. 45. n. 11. & 16 ſect. 2. & q. forenſ. lib. 1. q. 111. nu. 16. q. 123. n. 14. q. 151. n. 8. & q. 155. n. 8. Ouiedo de amic. de iure emphyt. q. 80. n. 3. *Et connexá dicuntur* † *indiuidua, vt per* Surd. dict. deciſ. 126
199. n. 13. Caſtillo d. q. 165. n. 20. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, dict. q. 46. n. 6. ſect. 1. *Et reputantur* † 127
vnum, Scacc. de appellat. q. 17. limit. 21. ſub nu. 25. Caſtillo vbi proxime num. 21. *plura iura referens*, *Declara vt per eum* num. ſeqq.

128 *Limita axioma hoc vbi non par ſed eſt diuerſa ratio.* Sigiſm. Scac. de iudic. lib. 2. cap. 11. num. 307.

129 CONFESSIO *eſt probatio omnibus melior*, l. Cum te, C. de probat. l. Cũ à matre, C. de rei vendic. l. Generaliter, C. de non numer. pecun. cap. Per tuas de prob. cl. Si cautio de fide inſtrum. Syllu. conſ. 62. nu. 1. Menoch. conſ. 21. n. 14. & de interdict. remed. 1. recup. poſſeſſ. num. 217. & ſeq. Maſcard. de probat. concl. 1326. n. 4. Surd. deciſ. 10. nu. 12. & cõſ. 143. num. 39. Gam. deciſ. 165. n. 11. Seſ. Arag. deciſ. 125. n. 31. Cardin. Tuſch. lit. C. concluſ. 645. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 436. nu. 2, tom. 1. p. 1. Ant. Monach. deciſ. Bono. 21. n. 8. & deciſ. 55. n. 25. *vbi* n. 26. *Intelligit maxime facta in inſtrumento. Et omne aliud genus probationis ſuperat, & ſemper admittitur. etiam, vbi aliæ probationes non admitterentur, vt per* Marant. de ordin. iudic. par. 6. art. 5. num. 25. Surd. conſ. 60. n. 1. & conſ. 143 Anton. Monach. Florent. deciſ. 1. n. 99. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. quæſt. 89. nu. 2. & 3. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 981. nu. 34. tom. 5. Ludouic. Cenſ. de cenſ. 1, par. cap. 4. num. 20. *Et plenè probat in his, quæ à voluntate confitentis pendent*, Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 30. num. 11. & conſil. 5. num. 42. *Et facit rem* † *notoriam*, Maſcard. d. 130
concl. 1326. numer. 4. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Confeſsio iudicialis, num. 36. Farinac. in praxi crim. quæſt. 11. num. 31. Cald. Pereyr. de poteſt. eligend. cap. 7. nu. 23. Stephan. Gratian. diſcept. foreſ. cap. 142. num. 9. & 10. tom. 1. & cap. 925. n. 14. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. in prax. Iud. num. 23. & except. 14. num. 2. *Vimque publicæ* † *ſcri-* 131
pturæ habet, l. Cum te, C. de tranſact. Pariſ. conſil. 99. n. 12. lib. 3. Roland. conſ. 6. n. 26. lib. 3. Maſcard. dict. loco Flamin. de reſignat. lib. 11. q. 14. n. 75. Cald. dict. c. 7. n. 21. Valaſc. de iure emphyt.

Digitized by Google

q. 7. num. 27. Gam. deciſ. 43. num. 1. *Imo fortior eſt,* † *maioremque præſtat fidem, quā per publicum inſtrumentū, uel per teſtes probatio,* Roland. conſ. 71. nu. 41. & conſ. 75. num. 24. volum. 2. Maſcard. de probat. in proœm. quæſt. 7. n. 3. Scacci. de appellat. q. 17. limit. 9. n. 20. verſi. Limita, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 870. nu. 2. *Et æquiparatur* † *ſententiæ,* Bartol. in l. Ictus fuſtium, n. 4. D. de his qui not. infam. Afflict. deciſ. 182. nu. 8. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 925. num. 14. tom. 5. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. 14. num. 3. *Et conuentionis* † *vim habet,* l. Tale pactum, D. de pact.

135 *Limita axioma hoc multipliciter, vt per* Surd. conſ. 5. n. 42. & ſeq. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 89. à num. 4. cum. ſeqq. & Ludouic. Cenſ. de cenſib. p. 1. cap. 4. á numer. 26. cum ſeqq.

136 CONFESSIO *erronea non nocet & confiteri non videtur, qui errat,* l. Non fatetur, D. de confeſ. l. Error C. de iuris, & facti ignor. Anton. Gomez variat. tom. 3. cap. 1. num. 66. Surd. conſ. 345. n. 17. Maſcard. de probat. conclu. 378. Mar. Ant. variar. lib. 3. reſolut. 1. numer. 63. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 89. n. 10. in fin.

CONFESSIO *ſpontanea minuit delictum, & pœnā,* l. Quiſquis in fin. C. ad legē Iuli. Maieſt. l. 1. C. de his qui ſe def. l. Non omnes, §. fin. vbi gloſ. verb. Reſcrip. D. de re milit. Tiraq. de pœn. tempor. caſu. 30. num. 1. & ſeqq. *pœnæ ampliationes, & limitationes aſſignans* Guazin. de defenſ. reor. defenſ. 33. c. 36. per tot. *Vt enim* Sen. c. de moribus *inquit,* Vbi confeſſio, ibi remiſsio. *& declamat. lib.* 10, *declamat,* 3. De fendiſti (*ait*) Ligarium Cicero, quam leue iudicaſti crimen. de quo cōfeſſus es. *Inde* Ouid de Ponto lib. 2. eleg. 3. 137

Aſpera confeſſo verba remitte reo.

& Metamorphoſ. lib. 9.

Miſerere fatentis amorem.

138 CONFITERI *non videtur aduerſarij agentis intentionem, qui ad excludendum ius actoris exceptionem opponit*, c. Exceptionem 63. de regul. iur. lib. 6. Couar. variar. li. 1. cap. 1. nu. 2. verſ. Eodem iure, Gomez variar. tom. 3. cap. 12. n. 16. Cacher. Pedemont. deciſ. 178. num. 9. Franc. Milan. deciſ. 3. nu. 48. lib. 2. Bellon. Genuen. deciſ. 38. nu. 8. & deciſ. 91. Petr. Gregor. Syntagm. iur. lib. 21. capit. 17. n. 3. Stephan. Gratian. March. deciſ. 19. num. 19. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. verb. Exceptio. numer. 26. Magon. deciſ. Florent. 44. numer. 6. Camill. Borrell. in ſumm. deciſ. tit. 48. numer. 22. part. 1. Cæſar Manent. deciſ. 69. num. 1. Ioann. Aloyſ. Ricci in praxi variar. reſol. reſolut. 173. num. 1. Pirrh. Maur. de ſolut. cap. 23. num. 1. Farinac. fragment. 1. par. lit. D. nu. 10. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. & except. 25. num. 81. & 82. Surd. deciſ. 24. num. 5.

139 *Amplia etiam in excipiente de ſolutione*, Magon. d. deciſ. 44. Florent. n. 7. & deciſ. 81. nu. 1. & 2. deciſ. Lucenſ. 60. n. 12. Surd. dict. deciſ. 24. n. 5. & 7. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. 2. part. tit. 3. de confeſſione, & confeſſis, numer. 289.

140 *Limita in opponente compenſatione exceptionem, quia debitum confiteri videtur*, Natta conſ. 134. n. 3. lib. 1. Magon. d. deciſ. Florent. 44. nu. 8. Surd. dict. deciſ. 24. nu. 6. & ſeq. Bellon. deciſ. Genuen. 213. n. 2. Camill. Borrell. vbi proxime, num. 288.

141 CONIECTVRIS *non eſt opus in claris, & præſumptio cedit veritati*, leg. Ille aut ille, §. Cum in verbis, D. de legat. 3. l. Non aliter, D. eod. tit. l. Continuus, §. Cum ita D. de verb. oblig. l. 2. C. de legib. Menoch. de præſump. lib. 1. quæſt. 31. nu. 4. Surd. conſil. 242. num. 9. & conſ. 454. num. 49. & deciſ. 210. num. 1. cum ſeq. Flamin. de reſign. libr. 12. q. 5. nu. 16. Marc. Ant. variar. lib. 1. reſolut. 3. n. 9. & reſolut. 18. n. 9. Rot. Rom. apud Farin. deciſ.

21. num.

num. 5. tom. 1. part. 1. Cōſal. ad regul. 8. Cancel. §. 4. in prooem. num. 68. cum ſeq. Ioan. Franc. Leo in theſaur. fori. Eccleſiaſt. part. 3. c. 7. n. 63. Ant. Monach. Florētin. deciſ. 20. & deciſ. 23. n. 16. Brunor à Sole in locis commun. verb. Verbum, n. 35. Rot. Roman. apud. Farinac. deciſ. 45. num. 5. tom. 1. par. 1. Mangil. de imput. quæſt. 39. num. 8. Stephan. Gratian. diſcept. 824. nu. 10. tom. 5. Intrigliol. conſ. 4. numer. 9. conſ. 13. num. 95. & conſil. 20. numer. 27. libr. 1.

142 CONSCIENTIAE *bonæ eſt, ibi timere culpam, vbi culpa non eſt, notamus* verb.
143 Culpam, & verb. Mentis.

CONSENTIRE *non vidētur errantes, & ignorantes nec ad incogitata conſenſus trahitur*, l. Si per errorem, D. de iuriſd. omn. iudic. Crauet. conſil. 257. numer. 2. Cardin. Tuſch. liter. C. concluſion. 754. Surd. conſil. 7. numer. 37. & conſil. 175. num. 112. Farinac. Fragment. crimin. 1. p. lit. I. nu. 1. *Error enim aut ignorantia conſenſum excludit, vt notatur infra* lit. E. num. 48.

Nec ad doloſum diſpoſitionē 144
trahitur, qui dolo cōſentire deceptus non dicitur Flamin. Pariſ. de reſign. lib. 13. quæſt. 3. numer. 5. cum ſequent.

CONSENTIRE, *vel non* 145
contradicere, paria ſunt, l. In adoptionibus, D. de adoptionib.

Non conſentiens expreſſé cō 146
tradicere videtur, l. Inuitum, 4. D. de ſeruit. vrban. prædior.

CONSEQVENS *qui vult* 147
vult & antecedens, l. Ad rem mobilem, l. Ad legatū, D. de procurat. l. Qui proprio, §. Qui alium, D. eod. tit. l. Illud, D. de adquir. rer. domin. l. 2. §. Inſpectio, D. quemadmod. teſtam. aper. l. 1. §. 1. D. ſi vſusfruct. pet. l. Denique, §. Interdum, D. de pecul. legat. l. Legatis, D. de adimend. legat. l. 2. D. de iuriſd. omni. iudic. §. Idē iuris. inſtit. ex quib. cauſ. manu. nō licet, Euerad. in topic legalib. loco, 95. Gomez variar. tom. 1. capit. 3. numer. 23.

23. Surd. deciſ. 70. num. 5. & deciſ. 194. num. 6. & nu. 32. & deciſ. 303. num. 9. & conſil. 99. nu. 31. conſil. 201. num. 12. conſ. 221. num. 38. & conſil. 447. nu. 3. Pichard. ad princi. inſt. de acquiſ. per arrogat. num. 16. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. n. 53. Scac. de appellat. quæſt. 2. num. 26. in fin. Eſcobar. de ratiocin. cap. 25. num. 11. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 737. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. cap. 27. §. 1. n. 1. Rota Roman. apud Farinic. deciſ. 44. num 2. tom. 1. part. 1. & deciſ. 105. num. 5. ibid. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de fauore clericorum perſonali, §. 14. num. 22. Stephan. Gratian, diſcept. foreſ. cap. 924. num. 17. & 46. tom. 5. Fuſar de ſubſtitut. quæſt. 480. nu. 21. & quæſt. 421. num. 67.

148 *Et qui vult antecedens, & conſequens vult*, l. Cuicunque, §. pen. in fin. D. de inſtit. act. Tuſch. dict. loco.

149 *Intellige de conſequenti neceſſario*, l. Cum lex, D. de fideiuſſor.

Et de coniunctis, & vbi militat eadem ratio, Thom. de Thomaſet. regul. 254. 150

CONSEQVENS *vbi eſt falſum, antecedens ſubſiſtere non poteſt*, l. 2. §. Mutui datio, ubi gloſ. & Doctores, D. ſi cert. pet. Euerard. in topic. legal. loco. 97. in princip. Surd. conſil. 116. numer. 71. & conſil. 428. num. 11. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 972. num. 9. tom. 5. Scacci. de iudic. lib. 2. c. 9. num. 776. *Nam ad poſitionem conſequentis* † *ſequitur poſitio antecedentis*, l. Illud, D. de acquir. hæredit. *Et deſtructo conſequenti*, † *deſtruitur & antecedens*, l. Apud antiquos C. de furt. Euerard. in topic. legal. loco, 97. 151 152 153

154 *In conſequentiam, quæ veniunt, non ſunt attendenda, & inſpiciendum eſt, quod principaliter agitur, non quod incidẽter*, l. 1. D. de authorit. tut. l. Is qui, D. de liber. cauſ. l. Verum, D. de furt. l. Si quis nec cauſam, *vbi late* I. C. à n. 3. ad 23. D. ſi cert. pet. l. cõditionibus pupillus, D. de condit. & demonſtr. *cum alijs*

de

de quibus Mant. dial. 47. Pute. deciſ. 519. num. 3. lib. 2. Mohed. deciſ. 2. num. 2. de præbend. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 45. §. 1. nu. 25. *quos citat* Ioar. Petr. Monet. tract. de diſtrib. quotidi. part. 2. quæſtion. 5. num. 23 Ludouic. Cenſ. de cenſib. p. 2. cap. 1. quæſt. 3. art. 8. nu. 17. *Multa enim incidenter fie*
155 *ri permittuntur*, † *quæ principaliter denegantur*, l. Quoties, C. de iudic. l. Cum creditor, §. Qui furem, vbi Bartol. D. de furt.

156 CONSEQVENTIA *non fit á remotis*, l. Non hoc D. vnde cog. Ioann. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 15. num. 7. *iunctis notatis infra* lit. I. num. 18. cũ duobus ſeq.

CONSILII *natura eſt, vt*
157 *quamuis ad deliberandum excitet, non tamen ad ſequendũ obliget*, l. Cum pater, 77. §. Mando. & ibi Bart. D. de legat. 2. l. 1. §. Idem Pomponius, vbi gloſ. verb. Quia ſé, D. de poſit. l. 1. §. Si vero ſuaſeris D. de pœn. l. ... enim D. mandat. cap. Cum olim, de arbit. Menoch. de præſūpt. lib. 6. quæſt. 34. num. 25. cum ſequenti. Coſta in l. Cũ tale, §. Si arbitratu, limit. 11. num. 1. D. de condit. & demonſtrat. Couar. in reput. capit. Quamuis pactum, de pact. in 6. part. 1. §. 2. nu. 6. & 7. verſ. Secundum, & de ſponſal. part. 2. cap. 3. §. 8. num. 3. Pichard. ad §. 3. inſtit. de pupill. ſubſtit. nu. 9. Thom. de Thomaſet. regul. 78. & 196. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 46. num. 35. cum ſequent. & nu. 57. Cald. Pereir. in l. Si curatorem, verb. Sine curatore, num. 106. C. de in integ. reſtit. minor. & de nominat. emphyt. quæſt. 1. num. 39. Acaci. Anton. in comment. ad l. 5. num. 67. D. de condit. & demonſtr. & ad l. Titio centum, §. Titio centum num. 64. & 65. D. eod. *plurimos referant* Gutier. de tutel. part. 1. cap. 8. numer. 4. & P. Sanchez de matrimon. libr. 1. diſput. 31. num. 24. *pleniſsimè de conſilij natura, & qualitate*, Farin. in praxi crimin. quæſt. 129. per tot. *&*

Digitized by Google

per relatos à Gonçal. dict. loco, num. 89.

158 CONSILIVM *mutare in melius, ſapientis eſt*, l. Nõ numquam, vbi gloſ. D. de collat. bonor. princip. inſtit. de legat. & ib. Angel. Aret. Rebuf. in tract. nominat. q. 17. num. 4. Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 47. memb 1. num. 33. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. numer. 282. *firmat ſcientiſſimus* Senec. declamat. libr. 4. *in hac verba*: Non eſt leuitas à cognito, & damnato errore diſcedere, *Quod ex eodem Senec. limitandum eſt*, *qui* de benefic. lib. 4. *ita inquit*. Non mutat ſapiens conſilium omnibus his manentibus, quæ erant cum ſumeret. *Aliter, & de iure cuique illud mutare licet*, gloſ. in d. l. Nonnumquam auth. de nuptijs, §. 1. coll. 4. cap. Mutare, de regul. iur. lib. 6. Surd. conſil. 167. num. 10. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. conclu. 435. Thom. de Thomaſet. regul. 186. *vbi intel-*

159 *ligit procedere*, ✝ *niſi lex aliquo caſu reſiſtat, vel niſi in alterius praiudicium, damnum vt mutetur*.

CONSVETVDO *eſt altera natura vt probat text. in* l. Actor, D. de probat. & in l. In ſumma, D. de aqua pluu. arcẽd. & ex Philoſopho *aſſerit* Surd. de aliment. tit. 1. nu. 7. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 77. num. 25. 160

CONSVETVDO *parem vim habet cum lege*, l. De quibus, D. de legib. §. Ex non ſcripto, inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. cap. fin. extra de conſuetud. l. 2. C. quæ ſit longa conſuetud. c. Conſuetudo, 1. diſtin. Ioan. Mar. Beller. diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericor. perſonali, §. 3. nu. 10. pag. 232. Guid. Pap. ſingul. 803. Bernar. Græua ad pract. Camer. Imperial. lib. 1. concl. 36. Thom. de Thomaſet. regul. 78. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 801. num. 11. & 12. & c. 892. num. 17. tom. 3. Mangil. de imputationib. q. 15. nu. 2. Mar. Giurb. in conſuetud. ſenat. Meſſan. in procem. num. 22. 161

Vn-

162 *Vnde venit appellatione iuris,* Mencha. quæſt. frequent. c. 3. num. 32. Bernard. Græua d. lib. 1. conclu. 36. n. 2.

163 *Imo praualet iuri ſcripto vbi ſonat in turpe,* dict. l. De quibus, & l. ſeq. D. de legib. Pariſ. conſil. 13. n. 18. & ſeq. conſil. 14. n. 5. & conſ. 21. nu. 14. & ſeq. lib. 1. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 74. num. 4.

164 *Et eſt potentior ſtatuto,* Gõçal. ad regul. 8 Cancel. gloſ. 45. §. 1. nu. 78. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. quæſt. 103. num. 2.

165 CONSVETVDO *eſt optima legum interpres,* cap. Cum dilectus de conſuetud. l. Minimè, l. Si de interpretatione, D. de legib. Syluan. conſil. 88. numer. 27. Tiraquel. de nobilit. cap. 10. nu. 9. Afflict. deciſion. 166. n. 9. & deciſion. 173. numer. 3. Mendch. cõſil. 32. n. 34. & cõſil. 390. n. 21. & cõſil. 577. n. 2. & 3. volu. 3. Maſcard. de probat. conclu. 1415. n. 10. Brunor à Sole in locis commun. verb. Conſuetudo, 6. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. eodem verb. num. 3. Cald. Pereir. in l. Si curatorem, verb. Contractum. numer. 29. C. de in integr. reſtit. min. Rot. Roman. apud. Farinac. deciſion. 642. numer. 15. in fin. tom. 2. part. 1. Ioann. Mar. Bellet. dict. part. 1. tit. de cleric. debitore, §. 12. num. 27. pagin. 461. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 2. & 1. num. 12. Cened. *plures alios referens* practic. quæſt. 3. numer. 11. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. titul. 14. numer. 88. part. 1. Mari. Giurb. conſil. crimin. 19. num. 42. & 54. & conſil. 39. num. 64. Marilian. deciſ. 174. n. 4.

Et priuilegiorum, ac ſcriptu-
rarum, quæ ex decemi lapſu in- 166
terpretantur. Molini. de primog. lib. 2. cap. 6. num. 57. Gutierr. practic. lib. 3. quæſt. 62. num. 26. P. Molin. de iuſtit. & iur. tom. 3. diſput. 590. coniect. 9.

CONSVETVDINE *po-*
teſt introduci quidquid 167
poteſt per priuilegium concedi, Cardin. Tuſch. tom. 2. lit. C. conclu. 808.

Digitized by Google

168 CONSVETVDO habet *vim pacti, & eſt fortior pacto, & facere poteſt quidquid agere valet pactum*, Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 74. num. 2. & 3. *& notauimus ſupra* lit. A. numer. 496.

169 CONSVETVDO *eſt interpretatiua contractuum*, l. Quod ſi nolit §. Qui aſsidua, D. de ædilit. edict. Magon. deciſ. Florent. 56. numer. 3. & deciſion. Lucenſ. 7. num. 21. Menoch. de arbitrar. caſu 83. num. 10. Camil. Borrel. dict. tit. 14. nu. 93. *Et facit partes contrahere ſecundū eam*, Surd. deciſ. 223. à numer. 11.

170 *Et quælibet diſpoſitio à conſuetudine recipit interpretationem*, ex Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 66. num. 4.

171 CONSVETVDO *poteſt quidquid poteſt præſcriptio*, Cardin. Tuſch. dict. lit. C. concluſ. 809.

172 CONSVETVDO *facit licitum, quod aliàs eſt illicitum*, Roland. conſil. 58. nu. 19. lib. 4. Ioſeph. Ludouic. Peruſ. deciſ. 62. numer. 14. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 83. nu. 56. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 29. nu. 22. Mexia in tract. taxæ panis, conclu. 3. num. 15. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 44. numer. 59. part. 2.

Et excuſat à pæna temporali, & delicto, Surd. cōſil. 270. num. 25. Nicol. Intrigliol. conſil. 11. num. 21. & 22. lib. 1. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. excep. 28. num. 42. & 43. *Etiam mala*, text. & gloſ. in cap. Cum venerabilis, de conſuetud. Crem. ſingul. 149. Menoch. conſil. 1. num. 257 Gamm. deciſ. 50. numer. 3. Surd. d. conſil 270. nu. 25. Bertazol. conſil. crimin. 263. num. 19. vol. 2. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſtion. 90 num. 4. *Aut irrationabilis* Bertazol. *vbi proximè*, Gamma. dict. deciſ. 50. num. 4. 173

Licet autem excuſet à pæna in illicitis; non tamen à nullitate contractus, & à reſtitutione pecuniæ indebitè acceptæ, l. Quis ſit fugitiuus, §. Apud La- 174

Labeonē, D. de ædilit. edict. Vincent. Carot. ſingul. 412.

175 *Et an tam quoad pœnam temporalem, quam quo ad ſpiritualem conſuetudo excuſet? vide,* Tiraquel. de pœn. tempor. cauſ. 47. num. 15. Roland. conſil. 96. numer. 31. lib. 2. Peguer. deciſ. 74. num. 3. & 5. Alex. Raudenſ. deciſ. Piſan. 7. num. 34. Nicola. Intregliol d, conſ. 11. num. 30. Farinac. de pœn. tempor. q. 95. num. 39. & de delict. q. 20. num. 45. cum ſeq. Triuiſ. deciſ. 44. num. 6.

176 CONTENTVM *ſequitur naturam continentis*, l. Adeo, 7. poſt princip. verſ. Inſula, D. de acquir. rer. domin. l. Quod ſi neque, 14. ad med. in verſic. Materia, D. de peric. & commod. rei vend. l. Ad teſtium, 22, §. fin. D. de teſtam. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 10. num. 10. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 940. num. 32.

177 *Et unum alterius appellatione continetur,* l. Solent, D. de offic. Proconſ. & legat. cap. Per exceptionem, 9. extr. de priuileg. lib. 6. Gonçal. vbi proximê Menoch. conſil. 287 num. 19. lib. 3. Mohedan. deciſ. 5. ad fin. de priuileg. Stephan. Gratian. dict. cap. 940. num. 33. & duobus ſeq.

Et abrogato continenti, ſimiliter & contentum cenſetur abrogatum Gonçal. dict. loco, num. 11. & ſequent. & Gratian. præfato, capit. numero 31. 178

CONTINENTI *quæ ſiūt, videntur ineſſe: notamus* verb. Incontinenti. 179

CONTINENTIA *cauſa diuidi non debet, diximus* hac litera, num. 62. 180

CONTRACTVS *ex conuentione partium legem accipiunt*, l. 1. §. Si conueniat, D. de poſit. l. Contractus, D. de regul. iur. l. Lege, D. de pact. conuent. l. 1. C. de oper. libert. l. 1. C. cōmod. cap. Contractus, 85. de regul. iur. lib. 6. Surd. conſil. 34. num. 24. conſil. 383. nu. 6. & conſil. 389. numer. 26. Cald. Pereir. de renouat. emphyt. quæſt. 11. nu. 19. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. verb. Contractus, num. 181

Digitized by Google

12. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 980. Cardin. Seraphin Rot. Roman. deciſ. 787. num. 2. Pichard. ad §. Si quis alim. inſtit. de inutil. ſtipulat. num. 2. Ludouic. Cenſ. de cenſ. part. 2. cap. 1. q. 3. art. 8. num. 29. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 83. *vbi quando contractus ſunt legitime facti, procedere dicit, non aliter*, l. Pacta, 6. C. de pact. Nicola. Intriglilo.
182 deciſ. 36. num. 22. *Et à partium conuentione formam † contractus recipit*, Rot. Roman. apud eundem Farin. deciſ. 669. num. 4. tom. 2. part. 1. *Et regulatur ſecundum contrahentium voluntatem* Surd. cõſil. 52. num. 69. *Vbi intelligit quando habet ſubſtantialia, aliter ſecus. Et contractus talis,*
183 † *qualem partes appellant, iudicatur*, Surd. conſil. 164. numer. 11. conſ. 243. numer. 3. & conſ. 523. numer. 28. *cum alijs adductis infra* lit. N. numer. 50.

184 *Amplia etiam ſi vltra, vel præter naturam contractus fuerit conuentum*, Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 415. n. 4. tom. 1. part. 1.

CONTRACTVS *& diſtractus à pari procedunt, eiuſdemq́; ſunt naturæ, notauimus* lit. A, numer. 363. cum duobus ſequent. 185

CONTRACTVS *claudicare nõ debet*, l. Iulianus, §. Si quis, D. de action. empt. l. Si cum dies, § pen. D. de recept. arbitr. l. Labeo, D. de verb. ſignific. Surd. deciſ. 52. num. 9. & conſil. 9. nu. 10. & ſeq. conſil. 431. num. 44. *vbi limitat in minore*, & conſil. 457. num. 26. & conſil. 460. numer. 3. & conſil. 527. num. 3. Menoch. cõſil. 122. num. 39. Cald. in l. Si curatorem, verb. Hunc contractum, num. 4. C. de in integ. reſtit. minor. Cardin. Tuſch. liter. C. conclu. 982. Franc. à Souſ. in repet. §. Actionum inſtit. de action. p. 4. num. 27. Thomas de Thomaſet. regul. 84. *vbi procedere dicit, quando militat eadem ratio.* 186

CONTRACTVS *non debet operari vltra intentionem agentium*, l. Non omnis, D. ſi cert. pet. l. In agris, D. de 187

de acquir. rer. domin. l. 2. D. de his, quæ in teſtam. delen. l. Legata inutiliter, D. de legat. 1. l. Cum. tale, §. vlti. D. de condit. & demõſtr l. Age cum Geminiano, C, de tranſact. Conan. in comment. iuris ciuil. lib. 7. capit. 1. num. 13. Anton. Gomez ad l. 22. Taur. num. 24. *cum alijs ſupra citatis* lit. A. n. 134.

188 CONTRACTVS *ab initio eſt voluntatis, ex poſtfacto, neceſsitatis*, l. Sicut ab initio, C. de actionib. & oblig l. In commodato, §. ſicut. D. commod. l. De contractu, C. de reſcind. vendit. l. Quamuis, C. de tranſaction. l. Nõ id circo, in fin. D. de contrahend. emption. l. Eo quod, C. ſi cert. pet. l. Si mandauero, §. Sicut, D. mandat. §. penult. inſtit. cod. titul, l. Cu ius in bonis, in princip. D. de curat. furioſ. l. Si quis argentum, §. fin. C, de donat. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Libertis, num. 15. C. de reuoc. donat. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 43. num. 14. Flamin. de reſignat. benef. lib 1. quæſt. 13. num. 7. Cardoſ. in praxi iudic. & aduouat. verb. Contractus, numer. 8. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 983. Cardin. Seraph. Rota Roman. deciſ. 427. numer. 1. Surd. conſil. 38. num. 6. conſil. 68. nu. 1. conſil. 179. num. 54. conſil. 191. num. 23. conſil. 205. num. 9. conſil. 484. num. 2. & conſil. 531. num. 4. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 43. nu. 127. & gloſ. 58. num. 16. Menoch. de præſump. lib. 4. præſump. 109. num. 3. & præſumpt. 110. num. 3. Thom. de Thomaſet. regul. 6. *Vbi dicit procedere quando contractus iure ſunt perfecti, ſecus ſi ſuperueniat fraus, & dolus, vel ab eis de conſenſu vtriuſque partis recedatur.*

Amplia etiã in Principe, qui nec de plenitudine poteſtatis cõtractum perfectum reuocare poteſt, tradit, pluribus relatis Vincent. Carot. ſingul. 114. *multoſque retulimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 6. numero 36. 189

CONTRACTVS *aut totus acceptãdus eſt, aut totus* 190

repu-

repudiandus, l. Cum quæritur, D. de adminiſtr. tut. l. Nam abſurdum, D. de bon. libert. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. tit. num. 4. cum ſeq. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 301. nu. 57. Cald. Pereyr. quæſt. forenſ. conſ. 39. Surd. conſ. 104. num. 3. & conſ. 150. num. 21.

191 CONTRACTVS *omnis, ſeu quælibet diſpoſitio, promiſſio, vel pactum etiam iuramento firmata, intelliguntur, rebus ſic ſtantibus*; l. Continuus, §. Cum quis, D. de verb. oblig. l. Quod ſeruus, vbi gloſ. D. de condict. ob cauſ. l. Quæro, §. Inter locatorem, D. locat. Hyppol. conſil. 76. nu. 31. volum. 1. Tiraquel. in. l. Si vnquam in princip. num. 166. C. de reuoc. donat. Maſcard. de probat. conclu. 1131 num. 27. & concluſ. 1157. n. 7. Surd. conſil. 418. num. 8. & conſil. 445. num. 35. & de aliment. titul. 2. quæſt. 15. num. 187. & tit. 8. priuileg. 56. num. 61. & deciſ. 326. n. 31. Gutierr. practic lib. 3. quæſt 41. num. 37. & 38. & de tutel. part. 1. cap. 1. nu. 23. Flamin. de reſignat. benefic. lib. 1. quæſt. 14. num. 11, & lib. 3. quæſt. 18. numer. 123. Cald. in reſponſo pro Duce Paſtranæ, num. 6. & in reſponſo pro Duce Roderico à Sylua, verſ. Ad hæc, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 96. nu. 23. to. 1. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 5. collect. 1771. Marc. de clauſ. part. 1. clauſ, 127. numer. 1. cum ſequent. & part. 3. clauſul. 73. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 606. nu. 3. in nouiſ. Fernandez Otero ſelect. interpret. lib. vni. in interpret. cap. fin. de conſuetud. num. 77. Mari. Anton. vari. lib. 2. reſolut 55. num. 29. 31. & 32. Reinoſo obſeruat. 35. num. 7. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, quæſt. 10. nu. 16. ſect. 2. Nicola. Bander. ſingul. 1. numer. 8. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 41. numer. 3. part. 1.

CONTRACTVS *ex tacita contrahentium mente interpretationem recipiunt*, l. In conuentionalibus, D. de verbor. 192

bor. oblig. Petr. Surd. conſil. 321. num. 52. & conſil. 507. numer. 6. Reinoſ. obſeruat.
193 41. num. 23. *Et in contracti-bus, potius mens, † quam ver-ba ſunt attendenda*, Molin. de primogen. lib. 1. c. 4. nume ro 20.

194 CONTRACTVS *concluſio attenditur*, l. Si dominus, D. de præſcript. verb. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 115. num. 35. tom. 1. Surd. conſil. 202. num. 6. & conſil. 217. num. 11.

195 CONTRACTVS *initium ſpectandum eſt, & cauſa*, l. Si procuratorem in princip. D. mand. l. 1. §. Non ſolum, D. depoſit. l. Si tamen, D. ad Macedon. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. quæſt. 30. num. 28.

196 CONTRACTIBVS *omiſſum habetur pro omiſſo*, l. Quidquid aſtringendæ, D. de verb. oblig. Pariſ. conſ. 117. num. 6. Surd. de alim. tit. 8. priuileg. 76. & deciſ. 283. n. 5. *cum alijs ſupra adductis* hac ead. lit. num. 5. & ſeq. *præcipuè* num. 8.

197 CONTRAHENTES, *& teſtator conformare ſe cum iure videntur*, l. Hæredes mei, §. Cum ita, D. ad Trebel. l. Quæro, §. Inter locatorem, D. locat. Menoch. conſil. 111. num. 17. & de præſump. lib. 3. præſump. 28. num. 2. Maſcard. de probat. conclu. 1415. à num. 2. Surd. deciſ. 2. num. 11. & conſ. 198. nu. 13. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. num. 81. Valaſc. conſult. 134. num. 11. Anton. Gamm. deciſ. 16. num. 4. & deciſ. 193. num. 6. Caldas Per. de empti. & vendit. cap. 9. num. 10. Gutierr. practic. lib. 3. quæſt. 70. num. 29. & queſt. 101. num. 3. & conſ. 18. num. 7. cum ſeq. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 966. num. 26. *Et cenſentur ſe conformare cum ſtatutis † loci in quo cõtra-hitur*, Cardin. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 264. num. 198
15. *Et cum conſuetudine †* Menoch. de præſumption. 38. 199
num. 9. *Et ſecundum ius † con-traxiſſe præſumuntur*, Bero. 200
conſil. 2. nu. 11. lib. 1. Lucca deciſ. fin. num. 24. *hos referens* Antonin. de Amato, reſo-

Digitized by Google

reſolut. 34. num. 20.

201 CONTRAHENTIBVS *licet ſe inuicem decipere*, l. In cauſæ 13, 2. in fin. D. de minor. l. In pretio, §. Quemadmodum, D. locat. Thom. Ferrar. cautel. 4 incipit. Regula eſt, num. 1. & ſequent. Ioan. Stephan. de contract. gloſ 10. verb. Cum ipſo marito, nu. 8. Menochi de præſump. lib. 5. præſump. 1. n. 23. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 45. num. 9. *nouiſsime* Valer. de different. vtriuſque fori, verb. Contractus, different. 1. numero. 1.

De quarum legum intellectu, axiomatiſque veritate, & materia, videre licet agemes(post gloſ. in l. Semper in contractus, gloſ. vni. in fin. D. de regul. iur. *& prope infinitos, quos adducit* Ioan. Stephan. Limbetteng. dict. loco) Couarru. variar. lib. 2. cap. 3. à num. 2. Anton. à Padill. in l. 2. C. de reſcind. vendit. num. 10. & ſequent. & ibid. Pinel. 1. p. cap. 1. num. 32. & ſequet. Mantiez. in l. 1. titul. 11 gloſ. 1. num. 1. & ſequentib. lib. 5. nouæ Reg. collect. Ceuall. comun. contra commun. quæſt. 511. à n. 5. Rodrig. de annuis redditib. lib. 1. quæſt. 11. num. 6. Caſtillo controuerſ. lib. 2. cap. 8. à num. 13. Petr. Barboſ. in rubric. D. ſolut. matrim. part. 4. num. 26. ad fin. Cardin. Manti. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. titul. 20. numer. 53. cum ſeq. Nauar. in cap. Qualitas, n. 41. de poenit. diſt. 5. & in cap. Nouit, de iudic. not. 6. num. 49. P. Suarez de legib. lib. 2. cap. 10. num. 5. Rebello de obligat. iuſti. lib. 9. quæſtion. 3. ſect. 1. *& alios relatos per* Auguſtin. Barboſ. in collect. ad Decretal. ad cap. Cum dilecti, 3. num. 4. de empt. & vendit. Valer, dict. liter. C. different. 1. per tot. Farinac. fragm. crimin. 1. p. liter. D. ex num. 29. ad num. 55. *Vbi copioſiſsimè cũ ampliationibus, extenſionibus, & limitationibus*, Bargal. de dolo, libr. 2. titul. de dolo ex propoſito, & re ipſa, fol. mihi 149. num. 17. Scacc. de commer. §. 1. quæſt. 7. part. 2.

am

Digitized by Google

ampl[illegible], 10. à numer. 1. Spino. de teſtament. in rubric. part. 13. num. 50. Anton. Fabe. in ſuo codic. libr. 9. titul. 15. de falſa monet. diffinit. 2. num. 8. in allegat. *Cui limitatio quoque infra proximè, num. 206. tradita conuenit.*

202 CONTRAHENS *cum alio, vel eſt, vel eſſe debet non ignarus conditionis eius*; l. Qui cum alio, D. de reg. iur Surd. conſil. 150. num. 24.

203 *Et eius conditionem ſcire præſumitur*, capit. Innotuit, vbi gloſ. de elect. l. Si patronus, ibi Bart. D. de confirm. tut. Surd. dict. num. 24. & ſeq. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 88. n. 1. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 45. num. 11. & ſeq. part. 1.

204 *Limita axioma, & dict. l.* Qui cum alio, *diſpoſitionem procedere reſpectu perſonæ, non rerum de quibus contrahitur, ita* Ioann. Cephal. conſil. 393. num. 99. Surd. conſil. 13. num. 38. & conſil. 150. numer. 23. *Licet ex toto hanc non audeat firmare limitationem.*

Limita ſecundo, quando in contractu interuenit dolus, vel deceptio, ex eaque prouenit ignorantia, ſic Surd. dict. conſil. 13. numer. 40. & conſil. 150 num. 131. *vbi etiam* numer. 124. *Limitat in caſibus in quibus ex natura* † *contractus alter ex contrahentibus omnes rei qualitates ei cum quo contrahit notificare teneretur, vt* toto tit. D. de ædilit. edict. *Limitationique huic multa exempla à* Valer. Maximo lib. 8. capit. 2. *enarrata deſeruiunt.* 205

206

CONTRAHITVR *quaſi in iudicijs, notamus* verb. In iudicijs. 207

CONTRARIA *ſimul eſſe non poſſunt*, l. Mutuis, D. pro ſoc. l. 1. C. de furt. Menoch. de retinen. poſſeſſ. remed. 3. numer. 516. Anton. Monach. decif. Lucenſ. 25. num. 6. *Ideo ad poſitionem vnius, ſequitur remotio alterius* l. Si inter, D. de except. rei iudic. l. Hæc verba ille, aut ille, 124. D. de verb. ſignific. *Et ſe inuicem elidunt, & mutuo ſe expellunt, & vno poſito, remouetur alterum*, Surd. decif. 24. numer. 10. & de- 208

209

 ciſ.

ciſ. 92, numer. 11. & conſil. 67. numer. 42. conſil. 179. num. 15. conſil. 211. num. 16. conſil. 218. nu. 43. conſil. 320. num. 13. cõſil. 435. num. 15. conſil. 481. num. 7. conſil. 487. numer. 34. conſil. 524. numer. 20. & conſil. 573. num. 34. Gonçal. ad regul. 8. Cancel gloſ 54. numer. 24. & gloſ 57. num. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 891. num. 18. diſcept. 894. numer. 4. Scacc. de cõmerc. §. 6. gloſ. 1. num. 24. *Nec poſſunt eſſe ſub eodem ſubiecto*, gloſ. in l. fin. D. de diuort. l. Vbi repugnantia, D. de regul. iur. Alciat. de præſumpt. regul. 2. præſump. 3. num. 5. Bernard. Diaz. regul. 25. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſtion. 1. numer. 59. Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 15. nu. 21. Thom. de Thomaſet. in florib. legum, regul. 101. *Vbi*

209 *procedere aſſerit, ſimul ✝ & eodem tempore, eodemque ſubiecto, vel ſecundum* Logicos, *in habitibus moralibus; ſecus autem in ſpeculatiuis, vel in concreto, & in realibus*, [illegible] *vero in abſtracto, & in imaginatione ſic pariter limitat, & intelligit* Sigiſmund. Scacci. de commerc. §. 6. gloſ. 1. numero 77.

CONTRARIA *præterea duo poſſunt procedere, exiſtereque diuerſis reſpectibus*, Roch. Curt. de ſtatut. ſect. 2. num. 38. Tiraquel. de nobilit. cap. 28. numer. 13. Farinac. in praxi crimin. part. 4. conſil. 30. numer. 62. Scacci. de commerc. §. 6. gloſ. 1. numer. 77. *vbi explicat, ac exemplificat.* 210

CONTRARIA *contrarijs curantur*, cap. 2. de hæretic. lib. 6. cap. Sit rector, 43. diſt. D. Antonin. de excommun. capit. 37. numer. 3. Facitque Ouid. Metam lib. 2. *Et ſæuis compeſcuit ignibus ignes.* 211

CONTRARIA *plura incompatibilia ſi concurrant, præualent vltima*, Cardin. Domin. Tuſch. practicar. concl. lit. C. concl. 1011. *qui limitat, & extendit*, Alber. Brun. de augment. conclu. 3. princip. num. 53. 212

CON-

213 **C**ONTRARIA *allegans nō eſt audiendus*, l. 1. C. de furt. l. Tranſactione, C. de tranſact. l. Titiæ, D de condit. & demonſtr. cap. Imputari extra de fide inſtrum. c. Solicitudinem. de appellat. Menoch. de præſumpt. lib. 2. q. 41. n. 2. Gregor. Lopez in l. 111. verb. Ninguna, tit. 18. par. 3. Couar. variar. lib. 2. cap. 2. num. 2. in fin. Cabed. deciſ. 34. num. 9. part. 1. Stephan. Gratian. March. deciſ. 54. num. 18. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Allegatio, num. 4. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 56. num. 11. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 34. num. 1. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 1005. Rendina in promptuario receptarum ſẽtentiarum, tit. 100. num. 10. *vbi regulam hanc locum non ha-*

214 *bere declarat, quando † contra diuerſas vult quis perſonas experiri.*

215 *Limita etiam vt contraria allegans admittatur vnum de cō trarijs eligendo, quod ſibi licet, vt docet, notabile dicens* Bald. in l. Cum precatum, nu. 5. C. de liberal. cauſ. Dec. in d. c. Solicitudinem, nu. 17. de appellat. Vincent. Carot. in ſingularib. ſuis, ſingul. 77.

216 *Limita præterea, & intellige, ſi ſimpliciter, & abſolute allegentur contraria, ſecus ſi conditionaliter, & qualificatè*; ex l. Si quidē, 9. C. de except.

217 *Et generaliter in excipiēte ad ſe defendendum*, cap. Nullus pluribus, de regul. iur. lib. 6. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 428.

218 **C**ONTRARIETAS *in omni diſpoſitione vitanda eſt*, l. Vbi repugnantia, D. de regul. iur. Surd. deciſ. 276. num. 3. Farin. praxi. crim. par. 4. conſ. 95. nu. 7. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 1008. *Et vt contrarietas euitetur, ac tollatur, fieri debet interpretatio*, c. Inter dilectos de fide inſtrum. Surd. conſ. 230

219 num. 28. & conſ. 357. num. 24. *Omnisq; diſtinctio † diuiſioque facienda eſt*, idem Surd. conſ. 420. nu. 38. conſ. 443. num. 34. & conſ. 487. nu. 5. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. c. 889. n. 8. *Etiā*

220 *impropriando † verba*, Surd.

 conſ.

conſ.279. nu. 14. Stephan. Grat. cap. 839. nu. 17. & c. 946. n.28. tom. 5.

221 CONTRARIORVM contraria eſt ratio, & contrarius effectus, l. fin. D. de edéd. l. Qui accuſare. D. de accuſat. Euerard. in topic. legalib. loco 75. Surd. conſ. 350. num. 22. Cæſar Argel. de contradict. legiti. q. 33. n. 79.

222 CONTRARIORVM eadẽ eſt diſciplina, l. 1. D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. fin. D. de legat. 3. l. In fundo, D. de rei vendic. l. Inter ſtipulantem, §. Sacram. D. de verb. oblig. l. 1. §. Si quis vltro, D. de queſtion. l. Et ſi contra in fin. D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. Nihil tã naturale, D. de regul. iur. §. 1. & ibi gloſ. verb. Intelligemus inſtit. de h qui ſunt ſui vel alien. iur, §. 1. inſtit. de tutel. c. Inter dilect. de iur. iur. c. Tranſlato de cõſtit. Ariſtot. libro 7. topic. c. 1. Euerard. in topic. legal loco 73. Surd. conſil. 1. nu. 92. conſil 135. numer. 34. conſil. 151. numer. 27. conſil 301. numer. 22. conſil. 302. numer. 4. conſ. 310. nu. 12 conſil. 323. num. 25. conſ. 341. numer. 24. conſ. 350. num. 22. conſ 364. num. 49. & conſ. 471. num. 63. Acacius. Anton. in comment. ad rubr. & de condit. & demonſt. cap. 1. num. 56. Brunor à Sole in locis cõmunib. verb. Contrarietas, 2. Ceuall. comm. contra cõmun. tom. 4. quæſt. 897. n. 884. Ioſeph. de Seſſ. decıſ. 52. nu. 38. Pichard. ad princip. inſtit. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. num. 1. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. fin. caſu 51. Gonçalez ad regul. 8. Cancel. in procem. §. 5. num. 118. & gloſ. 6. num. 117. & 174. Lamberteng. de contract. gloſ. 2. verb. Mulierum, nu. 72. in fin. Scacc. de iudic. 1. parti. capit. 100. num. 2. Stephan. Gratian. diſcept, 857. num. 26. tom. 5. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 6. num. 6. Mangil. de imputat. quæſt. 6 nu. 5. & q. 52. n. 2. Vincent. Fuſar. de ſubſt. q. 245. n. 8. Ant. Riccius de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtẽt. lib. 4. cap. 45. num. 9. Galgan. de con-

condit. & demonſtr. par. 2. cap. 1. quæſt. 19. numer. 1. *vbi de huius axiomatis agit intellectu.*

223 *Limita ſi diuerſa eſt ratio.* dict. l, Inter ſtipulantem, §. Sacram. vbi Iaſ. num. 26. & alij. D. de verbor. obligat. Cardin. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 15. num. 2. Valençuel. conſ. 100. numer. 28. Mari Giurb. conſ. 15. numer. 31. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. dict. quæſt. 245. num. 9.

224 CONTRARIVM *effectũ operari non debent inducta ad vnum finem*, l. Legata inutiliter, D. de legat. 1. l. 2. ante finẽ C. de iuram. calumn. l. Qui hominem, §. fin. vbi not. DD. de ſolut. capit. Maiores, §. Sed adhuc, & ibi notatur, extra de baptiſ. Card Tuſch. lit. C. concl. 1010. Cæſar. Argel. de contradict. legiſ. quæſt. 3. num. 136. *intellige, vt* lit. I. nu. 71.

225 *Nec inducta in fauorem, aut commodum*, l. Legatum. D. de adim. legat. l. Quod. fauore, C. de legib. capit. Quod ob gratiam. de regul. iur. lib. 6. Cæſar Argel. d. tract. & quæſt. num. 191.

CONVERSATIO *praua bonos mores corrumpit*, c. Sæpè 28. q. 1. Camil. Borrel. de Regis Cathol. præſtant. c. 69. n. 23. *Senec. de ira lib.* 3. Sumuntur (*ait*) à conuerſatione mores, & vt quædam in contactis corporum vitia tranſiliunt, ita animus mala ſua proximis tradit, & epiſtol. 104. Hærebit tibi auaritia, quandiu auaro, ſordidoque commixeris. Hærebit tibi tumor, quãdiu cum ſuperbo conuerſaberis. Nunquã ſæuitiã in tortoris cõtubernio pones. Incẽdent libidines tuas adulterorũ ſodalitia. *Inde Salom. in Prouer. cap.* 13. Quicũque ſapientibus graditur, ſapiens erit. Amicus ſtultorũ ſimilis efficietur, *Conuenit* Iuuenal. ſatyr. 2. 226

Dedit hanc cognatio labẽ
Et dabit in plures, ſicut grex totus in agris
Vnius ſcabie cadit, & porrigine porci
Vuaq; conſpecta liuorem ducit ab vua.

COPVLATA *plura ſi requirũtur ad aliquid diſponendũ, nõ* 227

conſ. 279. nu. 14. Stephan. Grat. cap. 839. nu. 17. & c. 946. n. 28. tom. 5.

221 CONTRARIORVM *contraria eſt ratio, & contrarius effectus*, l. fin. D. de eded. l. Qui accuſare. D. de accuſat. Euerard. in topic. legalib. loco 75. Surd. conſ. 350. num. 22. Cæſar Argel. de contradict. legiti. q. 33. n. 79.

222 CONTRARIORVM *eadẽ eſt diſciplina*, l. 1. D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. fin. D. de legat. 3. l. In fundo, D. de rei vendic. l. Inter ſtipulantem, §. Sacram, D. de verb. oblig. l. 1. §. Si quis vltro, D. de queſtion. l. Et ſi contra in fin. D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. Nihil tã naturale, D. de regul. iur. §. 1. & ibi gloſ. verb. Intelligemus inſtit. de his qui ſunt ſui vel alien. iur, §. 1. inſtit. de tutel. c. Inter lect. de iur. iur. c. Tranſlato de cõſtit. Ariſtot. libro 7. topic. c. 1. Euerard. in topic. legal loco 73. Surd. conſil. 1. nu. 93. conſil. 135. numer. 34. conſil. 151. numer. 27. conſil 301. numer. 22. conſil. 302. numer. 4. conſ. 310. nu. 11 conſil. 312. num. 25. conſ. 341. numer. 24. conſ. 350. num. 22. conſ. 364. num. 49. & conſ. 471. num. 63. Acacius Anton. in comment. ad rubr. & de condit. & demonſt. cap. 1. num. 56. Brunor à Sole in locis cõmunib. verb. Contrarietas, 2. Ceuall. comm. contra cõmun. tom. 4. quæſt. 897. n. 884. Ioſeph. de Seſſ. deciſ. 52. nu. 38. Pichard. ad princip. inſtit. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. num. 1. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. fin. caſu 51. Gonçalez ad regul. 8. Cancel. in proœm. §. 5. num. 118. & gloſ. 6. num. 171. & 174. Lamberteng. de contract. gloſ. 2. verb. Mulierum, nu. 72. in fin. Scacc. de iudic. 1. part. capit. 100. num. 21. Stephan. Gratian. diſcept. 857. num. 26. tom. 5. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 6. num. 6 Mangil. de imputat. quæſt. 6. nu. 5. & q. 52. n. 2. Vincent. Fuſar. de ſubſt. q. 245. n. 8. Ant. Riccius de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtẽt. lib. 4. cap. 45. num. 9. Galgan. de con-

Digitized by Google

condit. & demonſtr. par. 2. cap. 1. quæſt. 19. numer. 1. *vbi de huius axiomatis agit intellectu.*

223 *Limita ſi diuerſa eſt ratio.* dict. l, Inter ſtipulantem, §, Sacram. vbi Iaſ. num. 26. & alij D. de verbor. obligat. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 15. num. 2. Valençuel. conſ. 100. numer. 28. Mari Giurb. conſ. 15. numer. 3 ... Vincent. Fuſar. de ſubſtit. dict. quæſt. 245. num. 9.

224 CONTRARIVM *effectū operari non debent inducta ad vnum finem,* l. Legata inutiliter, D, de legat. 1. l. 2. ante finē C. de iuram. calumn. l. Qui hominem, §. fin. vbi not. DD. de ſolut. capit. Maiores, §. Sed adhuc, & ibi notatur, extra de bapt. Card Tuſch. lit. C. concl. 1010. Cæſar. Argel. de contradict. legiſ. quæſt. 3. num. 136. *intellige, vt* lit. I, nu. 71.

225 *Nec inducta in fauorem, aut commodum,* l. Legatum. D. de adim. legat. l. Quod. fauore, C. de legib. capit. Quod ob gratiam. de regul. iur. lib. 6. Cæſar Argel. d. tract. & quæſt. num. 191.

CONVERSATIO *praua bonos mores corrumpit,* c. 226 Sæpè 28. q. 1. Camil. Borrel. de Regis Cathol. præſtant. c. 69. n. 23. *Senec. de ira lib.* 3. Sumuntur (*ait*) à conuerſatione mores, & vt quædam in contactis corporum vitia tranſiliunt, ita animus mala ſua proximis tradit, & epiſtol. 104. Hærebit tibi auaritia, quandiu auaro, ſordidoque conmixeris. Hærebit tibi tumor, quādiu cum ſuperbo conuerſaberis. Nunquā ſæuitiā in tortoris cōtubernio pones. Incēdent libidines tuas adulterorū ſodalitia. *Inde Salom. in Prouer. cap.* 13. Quicūque ſapientibus graditur, ſapiens erit. Amicus ſtultorū ſimilis efficietur, *Conuenit* Iuuenal. ſatyr. 2.

Dedit hanc cognatio labē
Et dabit in plures, ſicut grex totus in agris
Vnius ſcabie cadit, & porrigine porci
Vuaq; conſpecta liuorem ducit ab vua.

COPVLATA *plura ſi requirūtur ad aliquid diſponendū, nō* 227

Digitized by Google

non ſufficit vnum tantum interuenire, l. Si hæredi, D. de cõdit. inſtit. Car. Tuſch. lit. C. conclu. 1035. Surd. conſ. 313. num. 39. conſ. 329. n. 25. conſ. 354. num. 22. cõſ. 357. num. 26. conſ. 363. nu. 20. conſ. 363. nu, 10. & cõſ. 403. num, 30. Stephan Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 973. num. 18. & 26. *Et*
228 *ſi vnũ deficiat, annullatur*† *diſpoſitio* l. Si hæredi plures. D. de condit. & demonſtr. l. Si quis ita ſtipulatus, D, de verb oblig. §. pen. inſtit. de hæredib. inſtit, Stephan. Gratian diſcep. 901. num. 19. & diſcep. 968. num. 16. Vincent. Fuſar. de ſubſtit q. 455. numer. 1. & ſeqq. *Vbi plures addit ampliationes, limitationes, etiam aſſignans, nempe in copulatis accidentaliter, In minimis, In conditionibus neceſſarijs, Et vbi fuerunt poſita ad diuerſum effectum, Quando ad plures effectus eſt copulata, Vel etiam eſt dubium, Quando copula ponitur inter contraria, vel incompatibilia, In conditionibus intrinſecis. Quando vna conditio fuit ob aliam interpoſita, Et quando altera conditionum pro non ſcripta habetur. In quibus omnibus caſibus alterum tantum impleri, ſufficere, nec copulatorum concurſum requiri, probat.*

CORRECTIO *legum vitanda eſt*, l. 1. C. de inoffic. doti. Surd. conſ. 163. 229
num. 11. *In quantum fieri poteſt*, Cephal. conſ. 294. nu. 63. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 7. n. 9. *Nec præſumitur*, l. Si quando, D. de legat. 1. l. Sancimus, C. de appellat. Decian. conſil. 32. num. 21. lib. 2, Surd. conſ. 173. nu. 9. & 11. Becci. conſ. 1. nu. 13. Mangil. d. quæſt. 7, num. 8. Caſtillo controuerſ. lib, 5. par. 2. cap. 125. numer. 7. & ſeq. *Et omnis interpretatio facienda vt euitetur* dict. l. 1. C. de inoffic. dot. Mangil. dict. loco num. 10. & quæſt. 55. nu. 2. & quæſt. 116. num. 6. *iunctis alijs traditis* lit. L. numero 37.

Amplia vt nec ex paritate rationis correctio in vno caſu facta, ad alium extendatur, Ioan 230
Anton. Mangil. dict. tract. quæſt. 130. num. 1, verſ. Item

ratio

ratio in fine, Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 660. numero 2.

231 *Limita in caſu, quo abſurdũ reſultaret*, idem Mangil. dict. quæſt. 55. num. 23.

232 *Limita etiam vbi duo pariſicantur, correctum enim in vno eorum, in alio dicitur correctũ*, l. fin. C de indict. viduit. tollen. idem ipſe Mangil. quæſt. 214 num. 15.

233 CORRECTVM *quod non eſt, ſtare non prohibetur*, l. Præcipimus, C. de appellat. l. Sancimus, C. de teſtam. Surd. deciſ. 195. num. 6. & conſ. 163. num. 9. & conſ. 509. num. 6. Mangil. de imputationi quæſt. 130. num. 13. verſ. Et poſtremo.

234 CORRECTA *vna lege alia, quæ veniunt ad declarationem illius corriguntur ex toto* Caſtrenſ. in l. fin. num. 3. C. de edict. Diui Adrian. toll.

235 CORRELATIVORVM *idem eſt iudicium, & de vno diſpoſitum, ad aliud trahitur*, l. fin. D. de acceptil. l. fin. C. de indict. viduit. tollen. l. Si quis ſeruo, C. de furt l. 1. C. de tranſact. l. 1. C. de cupreſſ. lib. 11. Euerard. in topic. legal. loco à correlatiuis, num. 8. Bellon. tom. 1. comm un. opin. lib. 1. tit. 17. de legib. num. 57. & ibi Viui. num. 203. idem Viui. dict. 1. tom. tit. 28. quæ res exportari non debet, n. 11. Oſaſc. deciſ. 115. num. 10. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. clerec. par. 1. tit. de exẽptionib. clericor. à ſtatutis ſæcularium, § 4. num. 5. pag 397. Surd. deciſ. 218. n. 10. & de aliment. titul. 1. q. 19. num. 3. & num. 10. & titul. 4. quæſt. 18. num. 54. & ſeq. titul 6. quæſt. 9 num. 6. & conſil. 34. num. 26. cõſil. 140. nu. 120. conſ. 201. num. 3. & conſ. 338. numer. 4. Couarr. in cap. Raynuntius, §. 3. num. 6. de teſtam. Valaſc. de iure emphyt. q. 29. in fin. Pinell. in l. 2. C. de reſcind. vendit. par. 1 c. 2. à num. 1. Bocr. deciſ. 48. num. 3. & 4. Medic. regul. 9. Aldouin. conſ. 79. num. 14. Alphan. collect. 802. Grac. regul. 110. & 141. Tiraquel. de retract. lignag. § 1.

gloſ. 9. num. 171. & ſeq. P. Sanchez de matrim. lib. 1. diſput. 54. num. 1. & lib. 6. diſput. 19. nu. 10. Farinac. fragm. crimin. lit. E nu. 235. cum ſeqq. Melchior Phœb. deciſ. 72. n. 8. Benedict. Aegid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſtit. & iur. par. 1. c. 8. nu. 4. Ferrer. in conſtit. Cathalon. gloſ. 6. num. 2. Cardin. Tuſch. lit. C. concluſ. 1041. Bertaz. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſac. n. 800. & 803. Ioan. Mar. Nouar. in pract. elect. & variar. fori, queſt. 47. nu. 16. ſect. 1. Mangil. de imputat. q. 42. n. 8. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quaeſt. 257. num. 60. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. q. 4. num. 142. *Et in correlatiuis, ſi*
236 *quid prohibitum uni,* ✝ *videtur & prohibitũ alteri,* Menochi. conſ. 136, num. 10. & 11. Gonçal. ad regul. 8. Cancel gloſ. 50. n. 12. *Et diſpoſitum in uno ex correlatiuis, habet locum in alio etiã in correctorijs*
237 ✝ *ex identitate rationis,* dict. l. fin. C. de indict. vidui. toll. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 920. n. 11. & 13. Ant. Recciul. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtent. lib. 4. c. 51. nu. 3. *Licet contradicat ex eadem,* l. fin. & gloſ. in l. fin. C. de reſcind. vendit. Mangil. de imput. q. 52. num. 30. *niſi quatenus expreſſum appareat.*

CORRELATIVORVMQVE *uno ſublato, tacite alterum ſublatum cenſetur,* d. l. fin. D. de acceptilat. l. Alteri, D. de adimend. legat. Petr. Barboſ. in rubric. D. ſolut. matri. par. 1. n. 37. Surd. deciſ. 52. nu. 5. Mari. Ant. variar. lib. 1. reſol. 56. nu. 6. Sebaſtian, de Medic. regul. 9. nu. 13. & 14. fol. mihi 434. *Vbi limitat, & intelligit, & plene de materia tota regula.* 238

Et uno expreſſo, dicitur expreſſum alterum, ex eod. Mario Anton. *cũ ab eo citatis,* lib. 3. reſolut. 9. num. 2. 239

Nec correlatiuorum unũ poteſt eſſe ſine alio, Martin. Nauar. de regularib. comment. 3. num. 44. 240

Et regula correlatiuorũ eſt regula pariũ, l. Iulia. §. Si procurator. D. de actionib. empti. 241

Digitized by Google

pti. Bertazo. in repet. l. Si quis maior. C. de tranſact. n. 801. Sebaſtian. de Med. vbi ſupra num. 15.

242 CORRESPECTIVORVM *vnum eſt iudiciũ. Eodẽque iure correſpectiua ab vna cauſa dependẽtia cẽſentur,* l. Alumnæ, §. Seia, D. de aliment. legat. l. Etiam. §. Ex cauſa, D. de minor. Crauet. conſ. 957. n. 17. & 18. Coſt. cõſ. 22. n. 14. *Et diſpoſitũ in vno, habet locũ in alio,* Papon. conſ. 58. n. 34 & 35.

243 *Et ſunt indiuidua,* Scacc. de cõmerc. §. 7. gloſ. 3. n. 29.

244 *Poſito vel ſublato vno ex correlatiuis, ponitur, vel tollitur aliud* dict. §. Seia, & §. Ex cauſa, *plurimos referens* Giurb. deciſ. 85. n. 20. per tot. & præcipuè verſ. Ideo poſito Stephan. Gratian. diſcept. forẽſ. tom. 5. c. 924. n. 2. & c. 960. nu. 16. Vincent. Euſar. de ſubſtit. q. 257. num. 59.

245 CORRIGERE *ſe incontinenti velle, nemo præſumitur,* l. Non ad ea, D. de condit. & demonſtr. Alciat. de præſũpt. reg. 2. præſump. 28. Camil. Gali. de verb. ſignific. li. 5. c. 19. n. 457. & c. 18. nu. 458. eod. lib. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 140. n. 32. & præſũpt. 165. n. 4.

CORPORE *luit, qui non habet in ære,* l. fin. D. de in ius voc. l. Si quis id, §. In ſeruos autem, D. de iuriſd. omni. iudic. l. 1. §. fin. D. de pœn. l. Quicunque, 4. C. de ſeruis fugit, l. Ob fœnus, 51. D. de adminiſt. tut. l. fin. in fin. C. de ſepulc. viol. l. 6. C. de modo mulctar. l. Aedes 19. D. de incend. ruin. naufrag. *facit* Exod. 21. *ibi:* Si nõ habuerit, quod pro furto reddat, ipſe venundabitur. *Et firmãt regulã* Socin. regul. 81. in princip. Couarr. variar. lib. 2. c. 1. n. 8. Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 5. caſu 447. n. 1. & ſeqq. Peguer. de ciſ. crimin. 6. n. 6. Montal. in l. 3. tit. 5. lib. 4. fori. leg. gl. 1. col. 2. *pleniſſime* Farin. 1. par. praxis crimin. q. 26. n. 1. Vincent. de Fran. deciſ. 507. n. 2. Cãpanill. in diuerſor. iuris canon. rubric. 11. c. 10. n. 21. Nos de priuileg. pauper. & miſ. perſ. part. 2. quæſt 65. num. 15. 118. & 119. Aloyſ Ric- 246

Digitized by Google

R✱ci. in collect. decis. 2162. verſ. Quid autem dicendum, Lucas Matthæ. Apicell. in tutam. pauper. titul. 4. num. 46. prope med. *pulchre, vt cætera*, Anæus Robert. rer. iudicatar. libr. 2. cap. 15. per tot. *per quos amplia, & limita multipliciter axioma hoc, præſertim per* Farinac. dict. quæſt. 26. per tot. *per* Petr. Caball. reſolut. crimin. caſu 77. per tot. *& per* Oſuald. Hilliger. in Donell. lib. 22 cap. 2. lit. H. *qui & in axiomatis confirmationem adducit, Caſsiodor. 9. variar.* Reddat debitum pœnis, quod non poteſt compēſare pecunijs. *& D. Ambroſ. ſerm. 78.* Qui redhibitione ſubſtantiæ ſatisfacere non poteſt, ſatisfaciat vltione corporis, *& illud.* Præbeat ſubſidiarium tergum, cui non ſuppetit pecunia.

247 CORPVS *humanum, & miſticum æquiparantur, notauimus ſupra* lit. A. n. 564:

248 CORPORIS *deformitas, animi deformitatem oſtendit argum,* text. in cap. Cum infirmitas, de pœnit. cap. fin. 41. diſt. in. *tradunt* Tiraquel. in l. 2. connubi. gloſ. 1. part. 2. num. 55. D. Auguſtin. epiſtol. 109. ad Monachos, Eſcobar. de ratiotin. capit. 32, num. 1. Plaza in epit. delict. capit. 25. Campanil. in diuerſor. iur. cano. rubric. 11. capit. 17. num. 3. & 4. *Inde* Valer. Martial. lib. 12. epigram. in Zoilum, *merito ex illius deformitate animi objicit, indicatque prauitatem, bis verſibus.*

Crine ruber, niger ore, breui pede, lumine læſus,
Rem magnum præſtas Zoile, ſi bonus es.

Idem firmauit iudicium, & præſumptionem Iuuen. ſatyr. 2.

Hiſpida membra quidem, & duræ per brachia ſetæ.
Promittunt atrocem animum.

Et Claudian. in Ruff. lib. 2.

Quid demens manifeſta negas? en pectus iniuſtæ
Deformant maculæ, vitijſque inoleuit imago.

quibus adſtipulatur Senec. de benefic. lib. 1. Et formæ cura(*ſit*) præ ſe ferens animi deformitatem. *Medici ex corporis turpitudine, animi deformitatem præſumunt, vt ſcribit* Raſis

Raſis libr. 2. ad Almanforē, cap. 33& capit. 54. Galenus *inſuper faciem fœdam malos mores oſtendere affirmat*, libr. 2. de temperam. capit. 6. & libr. 1.& 2. de vſu part. *E contra etiam ex pulchro corpore, bonæ mentis, animique boni cōiectura, ac præſumptio ſumitur. Et in pulchro corpore, pulchram reſidere animam;* dixit Cyn. relatus ab Alexand. cōſ. 209. incip. Ponderatis n. 10. verſ. Dictus vero iuuenis, li. 6. *Corporisque ſpeciem, ſimulacrum eſſe mentis, figuramque probitatis, affirmat* D. Ambroſ. lib. 2. de Virgi. *& refert* Luc. de Penu. in l. 1. verſic. Secūdo quæritur, C. qui ætat. vel profeſſ. ſe excuſ. lib. 10. & l. 1. C. de profeſſ. qui in vrb. Conſtantinopol. lib. 12. ac Matth. de Fano in tract. de modo ſtudend. cap. 30. *vnde* Ouid. Faſtor. lib. 2. Lucretiæ *pudicitiam collaudans, cecinit.*

Et facies animo digna que, par-
q; fuit.

Et iterum eodem lib.

Si genus arguitur vultu, niſi fal
lit imago.

Neſcio quem é vobis ſuſpicor
eſſe Deum.

Et lib. 6. in fin. *Martia vetuſtatem virtuteſq; extollens, ait:*

Par animo quo ue forma ſuo re-
ſpondit in illa,
Et genus, & facies, ingenium-
que ſimul.

Et Metamorph. lib. 11.

Accipit hic Regnum, ſine vi,
ſine cæde regebat,
Lucifero genitore ſatus, patri-
umque nitorem Ore ferens.

Et Amor. lib. 3. eleg. 10.

Nō facit ad mores tam bona for-
ma malos.
Facies namq; quale cor ſit, ſæpé
indicat l. Obſeruandum, D. de offic. Præſid. l. 3. D. de teſtib. *inde* Ouid. ipſe Metamorph. lib. 2.

Nulla in fronte mina, nec formi
dabile lumen,
Pacem vultus habet.

Et per exteriora cognoſcuntur interiora, vt notatur infra verb Exteriora *Perque ſigna corporis nobis nota ſyllogizari diſpoſitiones animæ nobis ignotas, inquiunt* Logici ex Ariſtot. 2. Prior. *Et ſicut turpis habitudo corporis procliuem ad ſcelera* quē

quem declarat; ita pulchra ad virtutes, firmauit Bal. in l. Ob ſeruare, C. quorum appellat. non recip. *Pro limitatione tamen videre licet elegantiſsimã (vt aliæ ſunt)* Senecæ epiſtolam 48.

249 CORPVS *liberum non recipit æſtimationẽ*, l. Ex hac lege, D. ſi quadrup. pauper. feciſ. dica. § Ob hominem, inſtit. de obligat. quæ ex quaſi delict. l. 2. §. 2. D. ad l. Rho. de iact. l. fin. D. de his qui deiec. vel effude. l. Liber homo, *vbi notant omnes* D. de verb. oblig. *Inde* Ouid. in epiſtol. Oenon. Paridi.

Nec precium ſtupri gemmas, aurumque popoſcit.
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.

250 CRIMINA *ſuos debent tenere authores*, l. Crimen, D. de pœn. l. Sancimus, C. eod. titul. cap. 2. extra de conſtit. c. Quæſiuit de his, quæ fiunt à maiori par. capit. c. Romana in fin. de ſentent. excommun. lib. 6. Cald. Pereyr. q. forenſ. in comment. ad l. vnic, C. ex delict. defunctor. par. 5. num. 8. Surd. de aliment. tit. 5. q. 38. num. 30. Farin. in praxi crimin. 1. p. q. 23. num. 1. *Inde* Ouid. triſti. lib. 1. eleg. 2.

Immeritos cur mea pœna trahit? Iunctis traditis infra lit. P. num. 43.

CVLPA *vbi maior eſt, ibi grauior debet eſſe pœna*, c. Cum bonæ de ætate, & quakt. c. Tanta, de exceſſ. Prælat. Didac. Perez ad l. 1. tit. 1. lib. 5. Ordinam. verſ. In oppoſitum propẽ fin. pagin. mihi 31. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 115. num. 23. *quibus iunge notata ſupra* lit. A. num. 572. 251

CVLPA *non caret, qui rei alterius artis, & profeſsionis ſe immiſcet*, l. Idem iuris, §. vlt. D. ad l. Aquil. l. Illicitas, §. pen. D. de offic. Præſid. regul. Non eſt ſine culpa de reg. iur. lib. 6. cap. Tua de homic. Thomas de Thomaſett. regul. 203. Anton. de Amat. variar. reſolu. reſolut. 46. num. 29. *Tractent enim fabrilia fabri, & quã quiſque norit, exerceat artem* Strac. de mercatur. part. 3. tit. de nautis, numer. 33. Cardin. 252

Tuſ-

Tuſch. lit. F. concluſ. 2.

253 CVLPA *non poteſt imputari ei, qui non fecit, quod facere nõ tenebatur*, Surd. cõſ. 345. num. 31.

254 CVLPA *non imputatur ei, qui non fecit, quod factum non profuiſſet*, Surd. deciſ. 87. num. 6. & deciſ. 260. num. 5. cum ſeqq. & deciſ. 326. num. 69. & Nos de priuileg. pauper. & miſer. perſon. par. 1. q. 17. num. 50.

255 CVLPA *vbi non eſt, nec pœna eſſe debet*, l. Si putator, D. ad l. Aqui. cap. Sine culpa de regul. iur. in 6. Thom. de Thomaſett. regul. 283. Ioſeph. Aldarete de religioſa diſciplina tuenda, lib. 2. c. 10.
256 n. 8. *Neque onus*, ✝ Ludouic. Rodolphin. variar. q. lib. 2. q. 44. num. 7. *Quodque culpa*
257 *caret, in damnum* ✝ *reuocari nõ poteſt*, l. Grachus, C. ad leg. Iul. de adult. *Vbi enim nõ eſt*
258 *culpa, nec* ✝ *delictum*, cap. Cũ voluntate de ſentent. excommuni. Bartholom. Perey. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. pag. 94. n. 30. *Et vbi culpa eſt, ibi & pœ*-
259 *na* ✝ *eſſe debet, ex traditis infra* lit. P. verb. pœna præſupponit, & *ex* Horat. lib. 4. Ode 5. *Culpam pœna premit comes*.

CVLPA *lata dolo cõparatur text. in* l. Quod Nerua, 260
D. depoſit. vbi gloſ. in l. Latæ culpæ, & in l. Magna negligẽtia, D. de verb. ſignifi. l. Is cui dolũ, D. vt in poſſeſſ. legat. l. 1. §. D. ſi menſ. falſ. mod. dixer. 1. l. Mulier, §. Si res, D. ad Trebell. l. 1. §. Is quoque, D. de action. & oblig.

Amplia quia lata culpa dolus 261
dicitur, & pro dolo ipſo in iure accipitur, l. Si fideiuſſor. D. mãdat. l. Cũ res, §. fin. D. delegat. 1. l. 1. §. Nõ autẽ, D. ſi quis teſtam. liber eſſe iuſſus eſt. l. Impuberibus, §. 1. D. de ſuſpect. tut. d. l. Magna negligẽtia, D. de verb. ſignifi.

Limita & intellige in ciuili- 262
bus, ſecus in criminalibus, grauibus ſaltẽ, l. Lege Cornelia, D. ad leg. Cornel. de ſicar. & ibid. gloſ. l. 3. §. Non tantũ, D. de incẽd. ruin. naufrag. l. Cũ autem, §. Excipitur, D. de ædilit. edict. l. Aut facta, §. Cauſa, D. de pœn. l. 1. §. Si quis ideo, D. ne vis fiat ei. Maſcard. de probat. cõclu. 1162.

nu-

Digitized by Google

num. 123. & ſeqq. Clar. in praxi crimin. quæſt. 31. num. 12. in fin. & Baiard. in eius addit. ad §. fin. quæſt. 84. numer. 1. Menoch. de arbitrar. caſu. 324. num. 1. lib. 2. Sfort. Odd. conſil. 27. nu. 3. Farinac. de indit. & tortur. quæſt. 37. num. 120. & ſeq. & conſ. 115. numer. 21. libr. 2. Sebaſtian. Guazin. in ſuo tractat. de pace, quæſt. 44. num. 30. part. 1. *pleniſſime* Buccaron. de differ. inter iudic. ciui. & crimin. differ. 124. per tot. *vbi an etiam in iſto caſu. culpa, quæ a verſimia, non ab ignauia, deſidia, vel negligentia prouenit, dolo comparetur, agit.*

D

1 DAMNVM *dediſſe videtur, qui occaſionem damni dat,* l. Ante, §. Si cum ſeruũ, D. de vi bonor. rapt. l. Videamus, §. fin. l. Qui domũ in fin. D. locat. l. Nihil intereſt, D. ad l. Cornel. de ſicar. l. Qui occidit, §. In hac D. ad leg. Aquil. capit. Sæpe, 50. diſt. in capit. fin. de iniur. cap. De cætero, de homicid. Deci. conſilio 218. num. 4. Surd. deciſ. 326. num. 23. & 24. & conſil. 12. numer. 40. & ſeq. conſ. 64. num. 5. & conſ. 150, num. 15. Ferret. in conſtit. Cathalon. gloſ. 5. numer. 287. Cardin. Tuſch. lit. C. concluſ. 138. num. 4. & lit. D. conclu. 6. Laurent. deciſ. Rotæ Auenio. 29. Ioa. Maria Nouar. in praxi electionis, & variat. fori quæſt. 7. num. 13. ſect. 1. Scacci. de commerc. §. 1. quæſt. 7. par. 2. ampliat. 8. nu. 96. verſic. Ratio quare. Thom. de Thomaſet. regul. 244, *vbi explicat procedere, quando cauſam propinquam dedit.*

DAMNVM *qui ſentit, debet & ſentire lucrum, & é contra,* l. Secundum naturam, D. de regul. iur. c. Qui ſentit extra eod. tit. libr. 6. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 13. *Et notauimus plene ſupra* lit. C. num. 80. cum tribus ſeqq. 2

DAMNO *magis quam lucro conſulendum eſt,* l. fin. §. Licentiat. C. de iure deliber. 3

ber l. At ſiquis, §. Sed & ſi, D. de Religioſ. & ſumptib fu ner. *Nec debet quis ex alieno damno lucrari*, l. Itaque, 1. D. de dolo.

4 DAMNVM *quod quis ſua culpa ſentit, ſibi debet, non alteri imputare*, cap. Damnũ, de regul. iur. lib. 6. l. Quod quis ex culpa, D. eod. tit. l. Si fideiuſſor. D. mandat. l. Si merces, §. Culpa, D. locat. Modit. in §. Plebiſcitum inſti. de iure natur. gent. & ciuil. dubit. 13. num. 2. ad fin. Surd. conſ. 64. num. 1. *concinit* Ouid. *ſententia in* epiſtol. Oenonis Paridi.

Leniter ex merito quidquid patiere, ferendum eſt.

Et proprius Amor. lib. 1. eleg. 14.

Facta manu, culpaque tua diſpendia ſentis.

5 DAMNO *duplici affici debet nemo*, l. Nauis. §. Cũ autem, D. ad leg. Rhod. de iact. l. Cogi, §. Vnde quæritur, D. ad Senat. conſ. Trebel. l. Si cum dotem, §. Si pater, D. ſolut. matrim. Surd. conſ. 205. num. 30.

6 DAMNVM *nemo debet ſentire, aut pati ex eo, quod præmium meretur*, l. Si ſeruus communis, §. Qui vero, D. de furt. cap. 2. extr. de fideiuſſor. Gonçal. ad regul. 8. Cãcell. gloſ. 24. num. 151. *Vnde tanquam contrarium, & abſonum*, Ouid. Metamor. lib. 2. *ait*.

Pœnam Phaeton pro munere poſcis.

DAMNVM *iuſte illatum, nemini imputatur*, l. Si ex plagijs, §. Tabernarius, ad leg. Aquil. *& notatur infra* verb. Iuſte faciens. 7

DARE *beatius eſt, quam accipere*, c. Prædicator 6. quæſt. 1. capit. 1. vbi gloſ. in verb. Vt debere, de don. 8

DARE, *& remittere, paria ſunt* l. Si fundum, §. Titio, D. de legat. 1. l. Contra, §. Si filius, D. de pact. l. 1. D. de tranſact. l. Si mulier, D. de condict. ob cauſ. l. Sicut, §. An paciſci, D. quib. mod. pign. vel hypot. ſolui. l. In ædibus, verſic. Poteſt, D. de donat. l. 3. §. fin. cum l. ſequent. vbi gloſ. verb. Habere in fin. D. de donat. inter vir. & vxor. l. 2. & 3. D. de calumn 9

lumniat. *Cum pluribus alijs iuribus, quæ adducit,* Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 173. C. de reuoc. donat. Gomez variar. tom. 2. cap. 4. num. 9. Couarru. variar. lib. 2. cap. 4. nu. 8. Valaſc. conſult. vltim. 135. num. 16. cum ſequent. Anton. Gam. deciſ. 118. num. 1. Damhaurd. in tract. parium, aut ſimil. Faui. de Anna, conſil. 62. num. 5. libr. 1. Anton. Hering. de fideiuſſor. cap. 20. §. 28. nu. 2 & 3. Camil. Borrel. in ſum. deciſ. 3. part. tit. 18. numer. 95. & ſeqq. Vincent. Carcr. de locat. par. 1. tit. de ſport. iudic. num. 29. fol. mihi 21. Dionyſ. Gothofr. ad l. Si quis obligatione, 12. in prin. lit. Q. *vbi limitat,* ex l. Vel permutauit, 19. D. de liber. cauſ. *vt ibi per eum.*

10 DARE, *vel nō adimere qui poteſt, paria ſunt,* l. Conficiuntur, D. de iure codicil. l. 1. §. Sciendum, D. de leg. 3. *Dare enim cenſetur, qui non adimit, cum poſſit adimere,* dict. §. Sciendum, Surd. conſ. 305. num. 54. & conſil 572. num. 28. *Inde* Senec. de Benefic. lib. 2. cap. 12. *inquit,* C. Cæſar dedit vitam Pōpeio Penno, ſi dat, qui non aufert.

DARE *aliud eſt, & aliud dare promittere,* l. Quod ſi nolit, §. Illud planè, D. de ædilit. edict. l. Titius, in fin. vbi gloſ. D. de pignor. act. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. num. 48. & ſeq. *pleniſſimè de pluribus ſimilibus caſibus agens* à num. 42. cū ſeq. Surd. conſ. 457. num. 4. 11

DARE *& promittere paria ſunt,* l. fin. C. ad leg. Falcid. l. fin. C. de dot. promiſſ. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. tit. num. 30. Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 2. §. 1. numer. 1. 12

DARE *inutiliter, & non dare, paria ſunt,* l. Elegāter, §. Seruus, D. de dol. l. Quamuis, §. Si conuenerit, D. ad Vellei. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 126. num. 9. *Et rem non reddere, vel reddere deteriorem,* l. 3. §. 1. D. commod. 13

DAT *nemo quod non habet,* l. Traditio, D. de acquir. rer. 14

Digitized by Google

ter domi. Nemo plus, vbi Deci & Cagnol. D. de regul. iur. l. Si filius, C. de donat. c. Quo modo, de cōſt. diſt. 4. c. Quod autem de iure Patron. cap. Nemo plus, de regul. lib. 6. Surd. conſ. 194. n. 17. & conſ. 247. nu. 10. & conſ. 265. n. 6. Cæſar Argel. de contradict. legit. q. 5. n. 28. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 19. n. 4. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 10. n. 19. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſ. 17. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 730. n. 30. & cap. 900. n. 13. tom. 5. Thom. de Thomaſet. regul. 191. *vbi procedere exponit, de per ſe, ſecus autem authoritate legis, inde* Senec. de Benefic. lib. 5. Quoniam nemo poteſt, quod nō habet dare, *inquit.*

DATIO *in ſolutum vices*
15 *obtinet ſolutionis,* l. Eleganter in princ. D. de pignor. act. *cum infinitis traditis per* Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 14. num. 2. *vbi ampliat etiam in pœnalibus,* Surd. conſ. 162. num. 41. *vbi etiam ampliat in conſtitutione cenſus,* & conſ. 269. n. 19. conſ. 572. nu. 43. & conſ. 534. num. 3. *Limita vt per.* Stephan. Gratian. deciſ. 117. n. 2. & ſeq.

DATVM *ſub conditione,* 16
ſub contraria videtur ademptum, l. Si legatum pure, l. Legata inutiliter, D. de adimend. legat. l. Aliquādo, D. de condit. & demonſtr. l. Quod pure, D. quando dies legat. ced. l. Si pecuniam, D. ſi cert. pet. Natta conſ. 200. nu. 5. Cephal. conſil. 17. nu. 20. deciſ. Pedemont. 166. n. 4. Surd. conſil. 129. num. 36. conſil. 133. nu. 27. conſil. 143. nu. 44. conſ. 236. n. 5. & conſ. 294. n. 8. Frāc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 51. nume. 11. & 12.

DEBITOR *ſui ipſius* 17
eſſe nemo poteſt, l. Vranius, 81. D. de fideiuſſor. *cum traditis per* Cald. Pereir. de extinct. emphyt. capi. 14. numer. 33. Scacc. de commerc. §. 2. gloſ. 5. numer. 89. inſpect. 1. & § 6. gloſ. 1. numer. 12. Gutierr. de gabel. quæſti. 45. nu. 5. *Nihil enim agit in ſe ipſum,* l. Ille à quo, §. Tēpeſtiuum, D. ad Trebel. *Vel actio, & paſſio in*

eadem ſubiecto non concurrunt, dict. l. Vranius, *& notauimus* ſupra lit. A. num. 65. *Inde Senec. de Benefic. lib. 5. cap. 7.* Nemo ſibi debet, *& ibi* Debitor non eſt ſine creditore, non magis quam maritus ſine vxore, aut ſine filio pater, *& cap.* 8. *ibid.* Hoc verbum, *debere*, non habet niſi inter duos locum, *proſequiturque latius ibid.*

18 DEBITOR *debitoris mei*, *nõ eſt debitor meus*, Marc. Anton. Nat. conſil. 487. nu. 8. Roland. à Valle conſil. 1. num. 5. lib. 2. Surd. conſ. 4. numer. 2.

19 DEBITOR *ſpeciei re ante moram perempta liberatur*, l. Quod te mihi 5. vbi Bart. & alij, D. ſi cert. pet. l. 18. tit. 11. part. 5. Scacc. de cõmerc. §. 2. gloſ. 5. numer. 161. & num. 152. in fin. verſ. Ratio eſt, *vbi idem dicit in debitore generis ſubalterni, abſq; debitoris mora finiti, vel perempti: Quodque ſubalternum genus ſit, oſtendit* Giurb. deciſ. 115. num. 4. *Etiunge adducta* ſupr. lit. A. num. 72.

20 DEBITORIS *eſt electio in alternatiuis*, regul. in alternatiuis, 70. de regul. iur. lib. 6. l. Plerumque, 10. aliàs 11. in fin. D. de iure dot. l. Non vtique, in princip. verſ. Et ideo, D. de eo quod cert. loco, l. Si hæredi, D. de condit. inſtit. l. Ei apud quem, 5. §. 1. D. depoſit. l. Quod ſi fundus, D. de fundo dot.

Amplia notabiliter ſecundũ Vincent. Carot. *& ab eo relatos*, ſingul. 92. *etiam in promittente aliquam ducere in vxorem, vel dare mille; qui copula adhuc ſequuta, mille ſi velit dare, nec matrimonij reuerentia peimditur, nec electione priuabitur.* 21

Limita axioma primo, quando debitor conuenit de ſoluendo, vel dando pignore, quia tunc eſt electio crediioris, Decius conſil. 12. num. 2. Paul. Caſtrenſ. in l. Stichũ, 8. §. Celſus, D. de nouat. Tiraquel. de retract. lign. §. 3. gloſ. 3. num. 16. Euerard. in topic. legal. loco á vi alternatiuæ, num. 7. Burſat. conſ. 84. nu. 25. & conſil. 112. nu. 20. Neguſ. de pignor. 1. membr. 4. par. n. 8. Cephal. conſil. 43 22

nu.

Digitized by Google

nu. 5. Afin. de execut. §. 2. cap. 3. in fin. Gutier. de iu- ramen. confirm. cap. 63. num. 9. in fin. Stephan, Gratian.
22 decis. 117. num. 4. Scacc. de commer. §. 2. gloſ. 5. num. 305. Vincent. Carot. ſingul. 165. *Contrarium tamen, & in iſto caſu tenent* Socin. Alciat. & Natta relati ab Steph. Gra- tian. dict. loco, n. 5. Siluan. conſ. 102. Crauet. cōſil. 477. 6. lib. 3. Surd. deciſ. 13. The- ſaur. 147. *Vtramq; opinionem componit* Carot. in addit. ad dictū conſil. 12. Deci. n. 3. *Diſtinguendo an promiſſio hæc aſſecurationem promittat, vel ſa- tisfactionem, vt primo caſu, ele- ctio ſit creditoris; ſecundo vero debitoris.*

23 *Limita 2. & intellige quan- do vtraque alternatiua eſt æqua- liter in obligatione, vt tunc de- bitoris ſit electio; ſecus ſi vna res eſt in obligatione, principaliter quę debetur, & alia pro ſecuri- tate, vel acceſſorie, quia credito- ris tunc erit electio.* Sigiſm. Scacc. de commerc. §. 2. gloſ. 5. n. 310. *prope infinitos refe- rens* Anton. de Amat. reſo- lut. 34. n. 23. & 24. *Vbi quod in alternatiuis exigendi ✝ ele- ctio eſt creditoris.* 24

Limita 3. in alternatiua lo- corum, veluti ſi promittatur Ca- 25 *puæ, vel Neapoli ſolutio, quia ad creditorem, vel actorem per- tinet electio,* l. 3. §. Proinde, D. de eo quod cert. loco, Balb. deciſ. 316. in fin. incip. Al- ternatiua, Camil. Borrel. in ſum. deciſ. 1. p. titul. 43. de foro compet. nu. 103. Oſu- ald. in Donel. lib. 17. cap. 19. lit. A. verſ. Nā vulgatū.

Limita 4. quando ad fauorē creditoris verba dirigūtur, The- 26 ſaur. deciſ. 147. in fin. Rota Genuenſ. deciſ. 211. num. 5. & 6. Anton. de Amat. variar. reſolut. reſolut. 34. nume- ro 22.

Limita 5. in debitore moro- ſo, qui facultatē amittit eligen- 27 *di, & in creditorē eligendi ius tranſit,* gloſ. in dict. capit. In alternatiuis, Burſat. conſ. 84. Magon. deciſ. Lucenſ. 16. nu. 7. Rota Genuenſ. deciſ. 144. num. 10. & ſeq. Anton. de Amat. d. reſolut. 34. nu. 25. *Intellige limitationem hanc ſi in promptu vtraque res ſit, ex- peditaque ſolutio, aliter ſecus, ex*

l. Cum res, 49. § Sed ſi Stichus, verſic. Toties, D. de legat. 1. *quem ad hoc ſingularem* tex. *dicit* Iaſ. ibi notabil. 13. nu. 28. *&* *ſequitur* Vincent. Carot. ſingul. 81. verſic. Limitatur.

28 *Limita denique multis alijs modis, vt per* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 2. cap. 338. per tot, *& per ibi* relatos, num. 15. & per Mōterẽ. deciſion. 48. per tot.

29 DECEDERE *pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, non licet in paganis, notatur* lit. T. ver. Teſtatus.

30 DECEPTIS, *non decipientibus iura ſubueniunt*, l. 2. § Sed ita demum, & §, Verba, D. ad S.C. Vellei. l. Si ſine, 5. C. eod. tum l. Si is qui minorem, C. Si minor ſe maior. dixer. cap. Cum vniuerſorum extr. de rer. permut. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. cap. de dolo vero, & præſumpto diuiſ. 1. num. 84. fol. 78. Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 78. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat, 8. num. 125. Coſta de facti ſcient. & ignor. cent. 2. diſt. 27. num. 10. Thom. de Thomaſ. in regul. 88. *Vbi procedere dicit, quando deceptio magna eſt, & conſiderabilis.*

DECEPTVS *non videtur, qui iure communi vſus eſt*, l. Inter eos, §. Cum inter, D. de fideiuſſor. 31

DECIPERE *decipientem licet, vide infra* lit. F. nu. 168.

DECIPERE *ſe inuicem contrahentibus licet, diximus plenè ſupra* lit. C. numer. 201. 32

DECLARARE *voluntatem verbis, vel factis, paria ſunt*, l. De quibus, D. de legib. l. Paulus, D. rem ratã haber. l. Recuſari, D. de acquir. hæredit. 33

DECLARATIO *facta à Principe, aliquod ius de nouo non confert* l. Adeo, §. Cũ quis, D. de acquir. rer. domi. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 86. 34 *Nec in tertij præiudicium à Principe facta, valet*, Ioan. 35 Anton. Mangil. in tract. de imputationib. quæſt. 83. numer. 20. *Nec iuris etiam quæ-* 36 *ſiti*, Surd. conſ. 286. numer. 6.

DECLA-

73 DECLARANS *nihil ponit, nec facit de nouo*, l. Adeo, §. Videtur, D. de acquir. rer. domin. l. Hæredes palam, §. Si quid poſt, D. de teſtam. Clem. Exiuit, §. Harum declarationum, extr. de verb. ſignific. gloſ. in cap. Pertuas, verb. De nouo, D. de donat. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explic. nu. 579. Brunor à Sole in locis commun. verb. Declaratio, 1. Bertaz. de clauſu. inſtrum. clauſ. 30. Roland. conſil. 15 num. 27. volum. 3. Gabri. de regul. iur. lib. 5. conclu. 3. n. 1. & 48. *quos citat* Mari. Anton. variar. lib. 1. reſol. 3. n. 12. Franc. Galet. in margarit. caſuum. conſcient. verb. Declarare, Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 454. numer. 2. tom. 1. part. 1. Surd. conſil. 288. numer. 10. & conſil. 380. numer. 9. & 49. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 3. numer. 293. part. 2. Caſtil. controuerſ. lib. 3. cap. 10. numer. 30. & libr. 5. capit. 89. num. 172. Scacc. de commerc. §. 7. gloſ. 3. numer. 29.

DEFENSIO *omni iure inducta, & permiſſa eſt*, cap. Non inferenda, 23. q. 3. l. Scientiam, §. Qui cum aliter, D. ad leg. Aquil. l. 1. C. vnde ui, l. Vt vim, D. de iuſt. & iure, Franc. Becc. conſil. 52 num. 8. *Et poſt multos quos refert*, Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. except. 21. numer. 6. 38

Limita vbi offenſio eſt approbata, quia tunc defenſio licita non eſt, l. Milites, §. Irreuerens, D. de re milit. l. Si ſeruus, C. de his qui ad Eccleſ. confug. l. Si quis in graui, §. Si maritus, in fin. D. ad Syllan. plenè Anton. Ricciul. in tractat. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſt. lib. 8. cap. 13. num. 17. 39

DEFINITIO *debet conuerti cum ſuo definito*, l. 1. §. Dolum, D. de dolo malo, l. Omnis definitio, D. de regul. iur. Doctores, in l. 1. in princip. D. de acquir. poſſeſſ. Tiraq. de iure primog. q. 1. n. 1. Pichard ad rubr. inſtit. de oblig. n. 9. & in diſput. de mora, n. 25 Flam. de reſign. 40

lib. 1. q. 1. n. 31. cũ ſeq. Cæſar Argel. de contradict. legit. q. 10. num. 161. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 418. Ioan. Petr. Monet. de diſtribut. quotid. par. 1. quæſt. 4. nu. 3. *vbi* num. 3. *quod naturam, & ſubſtantiam rei explicat, &* num. 5. *quod qualibet definitio eſt in iure periculoſa, &* nu. 6. *quod cauti eſſe debent, qui rem aliquam definiunt, &* nu. 7 *quod perfecta definitio, genus, ac propriam, & completam differentiam debet habere, quod etiam aſſerit* Pichard. dict. loco, num. 26. *vbi* numer. 24. *ait, quod cuiuſque rei definitio vt bona ſit, nihil ſuperfluum, nihilque diminutum continere debet, citans* Philoſoph. Topic. lib. 6. cap. 1. *Et cui non conuenit definitio, non etiam conuenit definitũ*, l. 2. §. Appellata, & ibi Doctores, D. ſi cert. pet. *de his omnibus* Ludouic. Cenſ. de cenſib. quæſt. 3. art. 2, num. 17. & 18. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 16. num. 18. & quæſt. 66. n. 14. Camil. Borrel. de Regis Catholi. præſt. cap. 70. nu. 122. & 123. Et Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſtion. 4. num. 3. & 6. 41

DEFINITIO *eſt initium omnis diſputationis*, Ioan. Petr. Monet de diſtrib. quotid. par. 1. q. 1. á num. 1.

DELEGATIO *ſolutionis loco cedit, eſt que ſimilis ſolutioni*, l. Quamuis, §. Interdum, D. ad S. C. Vellei. l. Si rem, §. Si duo, D. de nouat. l. Inter cauſas, §. Abeſſe, D. mandat. Surd. conſil. 269. num. 16. conſil. 436. num. 1. & conſil. 445. nu. 8. 42

DELEGATVS *à Principe ſubdelegare poteſt*, l. 1. C. qui pro ſua iuriſd. l. A iudice, C. de iudic. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 148. Vincenti. Carot. in ſingul. ſuis, ſingul. 208. 43

Limita ſi delegatio, aut commiſſio facta eſſet à Principe per verba mere præceptiua, vt per verbum Iubeo, *vel* Præcipio *ſecus ſi per verbum*, Mando, *quod eſt vltra conſilium, ſed citra præceptum*, gloſ. ſingul. in l. Sæpe audiui, verb. Neceſsitatem, D. de offic. Præſid. & ibi Bart. Bal. & Immol 44

Felin.

Digitized by Google

Felin. (*parum ſibi conſtans*) in cap. Eam te, nu. 11. de reſ. Immol. in Clemen. ſæpé, n. 18. de verb. ſignifi. Vincent. Carot. dict. ſingul. 208. Marcheſa. de commiſsionib. par. 1. cap. 3. num. 50. & 51. *qui hanc differentiam probauit ex* num. 49. *ibid. etiam in actu iuriſdictionem non requirenti, vt in teſtium examinatione, & ſimilibus.*

45 *Limita etiã in delegato Principis viuentis, per ipſius reſcriptum, ſecus ſi per generalem aliquam eius conſtitutionem*, ex gloſ. in l. 1. C. ne lice. potẽtior, & ibid. Caſtrenſ. num. 3. Vincent. Carot. ſingul. 209.

46 DELEGATVS *à Principe eſt maior quolibet ordinario*, l. Etſi prætor, D. de offic. eius cui mandat. eſt iuriſdict. capit. Sané, de offic. de leg. Farinac. fragm. crimin. par. 2. lit. I. num. 973. Marcheſ. de commiſsionib. part. 1. cap. 5. num. 154. Ioann. Aloyſ. Ricci. in praxi rerum fori Eccleſiaſt. decis. 623. numer. 1.

47 DELICTA *puniri publicè intereſt, & expedit Reipublicæ, ne maneant impunita*, l. Ita vulneratus, §. Quod ſi quis, verſ. Cum neque impunita, D. ad leg. Aquil. l. Licitatio, §. Quod illicite, D. de publican. l. Congruit, 13. D. de offic. præſid. l. Stichũ, §. Tametſi, D. de ſolut. cap. Eſt iniuſta, 23. quæſt. 4. c. Vt famæ, 35. §. 1 de ſentent. excommun. Grammat. deciſ. 36. Thom. de Thomaſet regul. 103. Azebed. in l. 14. num. 1. titul. 9. lib. 3. nouæ Reg. collect. Flamin. de reſign. tom. 2. lib. 14. quæſt. 1. numer. 17. Cabed. deciſ. 75. num. 1. part. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Delictum, num. 9. & 10. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. clerical. p. 1. tit. de diſciplina clericali, § 15. à num. 86. pag. 121. Cardin. Tuſch. liter. D. conclu. 157. *Vt ſcilicet delicti pœna timeatur, & ſupplicium vnius, exẽplum poſsit eſſe multorum, vt inquit* text. in l. 1. C. ad leg. Iul. repetund. Cardoſ. d. loco num. 8. *plené de his* Celſ. Bargal. de dolo, lib. 3. cap. 9. n. 107. fol. 373. & lib. 6. regul.

Digitized by Google

44. per tot. *præcipuè* á num. 4. *Vbi & quare dicatur Reipublicæ intereſſe, ne delicta maneant impunita*, Farinac. in praxi crimin. quæſt. 17. num. 2. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. grem. exiſtent. lib. 8. cap. 13. num. 9. *Inde Quintil.* Orator. lib. 2. cap. 7. *ait*, Etſi pœnas ſcelerum expetere fas non eſt; prope eſt, vt ſcelera ipſa permiſſa ſint. *Vnde Oderunt peccare mali formidine pœnæ*, cap. Irrefragabili., §. Cæterum, vbi gloſ. verb. Metu pœnæ, de offic. ordin.

48 DELICTA *ex voluntate, & propoſito diſtinguntur*, l. Diuus, D. ad leg. Cornel. de Sicar. l. Qui iniuriæ, D. de furt. Cardin. Tuſch. lit. D. conclu. 160. Farin. in praxi crim. par. 4. conſil. 65. & ibi Addit. lit. K. Ioann. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 28. numer. 11.

49 DELICTA *debēt tenere ſuos auctores* Ludouic. Rodolphin. vari. quæſt. lib. 2. q. 44. num. 5. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de fauore cleric. canonis, §. 1. n. 43. pag. 177. *iunctis adductis* lit. P. n. 43.

DELICTA *paria, mutua compenſatione tolluntur, nō tamus infra* lit. P n. 18. 50

DELICTVM *continuatum grauius punitur, & ex delicti iteratione augetur pœna*, l. Aut facta, §. fin. D. de pœn. l. Capitalium, §. Solent, & §. Graſſatores, D. eod. l. 1. C. de ſuperexact. lib. 10. Hyppol. in l. 1. n. 47. cum ſeq. C. de ſicar. Mencha q. ſing. c. 10. n. 47. Sebaſt. Næui. ad l. Capitaliū, nu. 6. D. pœn. Caſſan. in cōſuetud. Burgūd. rub. 1. §. 5. pag. 45. & 46. Ant. Gomez. variar. lib. 3. c. 4. n. 60. ad fin. & c. 5. nū. 5. Maſcard. de probat. conclu. 838. n. 2. Cardin. Tuſch. lit. D. conclu. 163. n. 13. Farin. in praxi crimin. p. 4. conſil. 30. n. 67. & ibi Addit. lit. R. & n. 129. Mari. Giurb. cōſil. crimin. 47. n. 3. Carol. de Graſ. de excep. ad ſtatut. excludēs omnes except. except. 14. n. 53. & ſeq. *Delictum quo ſæpius reiteratū, fit maius, & ſolitus delinquere grauius peccat*, Ant. Monach. Lucenſ. decis. 54. 51

num.

Digitized by Google

numer. 8. & 9.

52 *Delinquendi enim conſuetudo auget contemptũ, & ex contẽptu quod erat veniale, fit mortale*, c. Vnum, §. Criminis, & ibi gloſ. diſt. 25. Bald. in l. 3. n. 4. & ibi Caſtrenſ. ad fin. C. de Epiſcop. aud. Fului. Pacian. conſil. 115. n. 3. Mari. Giurb. d. conſil. 47. n. 4. Carol. de Graſ. d. except. 14. n. 37. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſt. lib. 6. capit. 46. numer. 10.

53 *Inde qui geminat delictum, veniam ſperare nõ debet*, Iaſ. in l. De pupillo, §. Si in pluribus, nu. 6. D. de noui oper. nunciat. Maſcard. de probat. conclu. 838. num. 5. Giurba d. loco, nu. 5. Carol. de Graſ. vbi proximè, n. 36. *Inde quam citiſsimè, & eleganter Diuus Auguſtin. in ſermone Dominicæ 4. de Aduentu*, Nolite contemnere venialia, quia minima ſunt, ſed timere, quia plura: Plerumque enim beſtiæ minutæ multæ necant. Nunquid minutiſſima ſunt grana arenæ? Sed ſi amplius in naui mittatur, mergit illam vt pereat: Quã minutæ guttæ pluuiæ, nonne flumina implent domos, & dejiciunt? *Et ibidem*: Nolite fratres mei contẽnere peccata, in quibus forte conſuetudinem iam feciſtis. Omne enim peccatum conſuetudine creſcit, & fit homini quaſi nullum ſit: ob duritiam dolorem perdit, & valdè putre eſt, nec dolet. Quod non dolet, non pro ſano habendum eſt; ſed pro mortuo computãdum eſt. Quando aliquid pũgitur, & dolet, aut ſanũ eſt; aut eſt in illo ſpes aliqua ſanitatis: Quando autem tangitur, pungitur, calcatur, nec dolet pro mortuo habendũ, nec non de corpore præſcindendum.

DELICTVM *clam commiſſum, grauius punitur, quã patratũ palã*, Bernard. Graua ad practic. Camer. Imper. lib. 2. conclu. 110. conſid. 1. n. 18. Farin. in praxi crim. 1. p. quæſt. 18. á numer. 67. cum ſequent. *Vbi declarationes, contrarietates, & concordiam aſſignat. Et præter per eum ibi adducta, pro contraria ſtat* 54

D.

ſeph. de Seſſe Aragon, deciſ. 191. num. 65. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 3. cap. 11. nu. 19. fol. mihi 401. *Et lex pœnalis ſubaudit dolum debere interuenire in eo, qui contra diſpoſita per illam deliquit*, Cephal. conſ. 110. num. 10. volu. 1. Alex. conſ. 109. nu. 9. vol. 1. Armendar. in prooem. addit. ad recopil. legum Nauarræ, num, 58.

64 DELICTVM *alterius non debet alteri nocere*, l. Eleganter, in princip. D. de dolo, Cardin. Tuſch. liter. A. concluſ. 313. num. 7. *iunctis traditis ſupra* lit. A. num. 133. & lit. P. num. 43. & ſequentib.

65 DELICTIS, *& fraudibus non eſt via aperienda* Cæſar Argell. de contradict. legitim. q. 10. num. 104. Bartol. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccl. non alien. verb. Illis exceptis, nu. 3. *Et dolis, ac fraudibus modis omnibus occurrendum*, l. 1. D. de dolo, cap. Sedes de reſcript. *Et maleficijs minimè indulgendum*, l. In fundo, 39. D. de rei vendic. *diximuſq́;* de priuileg. pauper. & miſer. perſon. quæſt. 39. num. 2. *& notatur infra* verb. Malitijs, & lit. F. num. 165. *& limita vt ibi* num. ſeq.

66 DELICTA *ſine voluntate non committuntur, neque puniuntur commiſſa, quia á voluntate delicta pendent.* cap. Non eſt, cap. Merito, 15. q. 1. l. Qui contra, C. de inceſt. nup. l. Infans, & l. Diuus, D ad l. Corne. de ſicar. l. Si pignorans, 50. D. locat. Celſ. Bargal. de dol. lib. 4. cap. 8. num. 13. fol. mihi 528. Marci. Giurb. conſil. crimin. 32. num. 13. & ſequent. Anton. Recciul. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtent. lib. 9. cap. 2. num. 31. & ſequent. Ioan. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 59 num. 11. *iunctis notatis infra* lit. P. num. 30.

67 DEMONSTRARI *aliquã rem, vel perſonam in præſentia, vel proprio, & vero nomine nuncupari, paria ſunt*, l. Nemo. D. de hæred. inſtit. l. Certum, D. ſi cert. pet. Anton. Gomez variar. tom. 1. cap. 12. nu. 9. *Demonſtra-*

tio

68 *tio enim vice nominis † fungitur*, dict. l. Certum, & l. Nominatim, D. de condit. & demonſtr. *Et demonſtratio per* 69 *confines † proprij nominis appellationi praeualet*, gloſ. in l. Si quis in fundi vocabulo, vbi Alex. num. 10. Iaſ. num. 32. & Rip. num. 17. D. de legat. 1. Surd. conſil. 235. n. 20.

70 DEMONSTRATIO *falſa legatum, inſtitutionem, vel diſpoſitionem non vitiat*, l. Demonſtratio falſa, D. de condit. & demonſtr. l. Si ſit, §. Cum ſi decem, l. Si quis in fundi vocabulo, D. de leg. 1. l. Si libertate, §. 1. vbi gloſ. D. de ſtatu liber. text. & gloſ. in l. Si non deſignata, 3. §. Quod ſi quantitatem, C. de falſa cauſa adiect. Surd. conſ. 478. num. 2. & conſ. 489. n. 30. Cardin. Tuſch. liter. B. concluſion. 60. 61. & 62.

71 *Limita, quando ex alijs de corpore non conſtat*, l. Quintus Mutius lai. verſ. Quin certo corpore, D. de aur. & arg. legat. Bart. in dict. l. Demonſtratio falſa, n. 6. verſic. Oppono, & n. 16. verſic. Itẽ dico, Menoch. conſil. 937. n. 6. lib. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. p. 5. c. 988. num. 2. *& ſupponit cap.* 957. n. 2. Surd. conſil. 44. n. 15.

Limita 2. quando falſitas demonſtrationis ſubſtantiam legati, vel diſpoſitionis ſic indefinere Surd deciſ. 42. num. 6. Stephan. Gratian. dict. c. 988. numer. 4. 72

Limita 3. quãdo falſitas demõſtrationis circa finalẽ diſpoſitionis cauſã verſaretur, vt in falſa conſanguinitatis, vel affinitatis demonſtratione, l. Si pater, & l. Nec apud, C. de hæred. inſtit. Bartol. in dicti l. Demõſtratio falſa, n. 7. Surd. conſil. 1. n. 5. & 6. & conſil. 89. nũ. 47. & conſil. 93. nu. 13. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 60. num. 4. & 5. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſtion. 13. num. 77. & ſequent. 73

DENOMINATIO *ſemper fit à digniori & potentiori*, l. Cũ ex aliqua, D. de acq. rer. dom. l. Quæritur, D. de ſtatu homin. l. 1. in princ. vbi gloſ. & DD. D. de verbor. oblig. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 7. numero 133. & gloſ. 14. numer. 66. 74

Digitized by Google

D. Iſidori ſententia de ſũmo bono lib. 2. Maioris eſt culpæ(*ait*) manifeſtè, quam occulte peccare, dupliciter enim reus eſt, qui aperte delinquit; quia agit, & nõ dolet. *In de* Ouid. de arte Amand. lib. 2.

Ludite, ſed furto celetur culpa modeſto,
Gloria peccati nulla petenda ſui eſt.

DELICTVM *non præſumi-*
55 *tur in dubio,* l. Merito, D. pro ſoc. capit. Stote de regul. iur. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Delictum, numer. 20. *Nec regulariter* Maſcard. de probat. conclu. 495. num. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. tom. 2. lib. 13. q. 1 num. 72. Seſſe Aragon. deciſ. 114. num. 25. & deciſ. 128. num. 4. *Vbi alia coniectura ſumi poteſt,* Flamin. d. tom. 2. lib. 14. quæſt. 7. num. 55. cum ſeq. *Excluſiuaque delicti facienda interpretatio eſt,* Maſcard. de probat. conclu. 496. Menoch. de præſump. lib. 5. quæſt. 161. num. 26. Natta conſ. 549. num. 11. *latè* Farin. in praxi crimin. 85. nu. 1, cum ſeq. Bertaz. conſil. crimin. 57. num. 7. Laderch. conſil. 181. num. 26. Felci. allegat. 5. numer. 10. part. 1. Aldouin. conſil. 20. num. 72. conſil. 21. numer. 16. conſil. 23. nu. 22. & conſ. 29. num. 7. Mari. Giur. conſil. crimin. 51. nu. 1. *qui* nu.
2. *Delictũ non deliberate † ſed* 56
caſu accidiſſe præſumi, firmat, in publico latrone limitans. Et
minus delictum † præſumitur, 57
l. Prætor, §. Docere. D. de vi bonor. rapt. Maſcard. de probat. conclu. 1418. num. 2. Farinac. dict. quæſt. 85. nu. 26. & part. 4. conſil. 61. num. 12. & conſil. 62. num. 6. & deciſ. 56. & ibi Addit. & part. 5. quæſt. 126. num. 106. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſion. 165.

Limita axioma in his, quæ 58
ſunt de genere prohibitorum, in quibus præſumitur delictum, l. 1. C. de ſicar. l. Si non conuitij, C. de iniur. cap. 1. extra de præſumpt. Trigon ſingul. 70. num. 4. Mari. Giurb. cõſil. crim. 37. num. 14.

Limita etiam in fauorem ani- 59
mæ, Marſil. ſingul. 151. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præ-

præſumpt. i. num. 138. Surd conſ. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1, cap. 4. num. 13. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canon. ad cap. Iouenis, de ſponſal. & matrim. num. 8.

60 DELICTVM *in omittendo, deuius eſt quam in committendo*, l. Metrodorum, D. de pœn. Tiraq. de pœnis tẽpor. cauſa. 44. Couar. de ſpõſalib. part. 2. cap. 6. §. 8. nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6. C. de ſicar. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. nu. 15. & reſol. 28. nu. 1. Petr. Barboſ. in l. Si mora, num. 29. D. ſolut. matr. Brunorá Sole in locis commun. verb. Delictum, num. 3. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præſumpto, num. 103. fol. 81. & lib. 6. regul. 4. per tot. precipué, num. 4. Martha de ſucceſ. legal. par. 3. q. 3. art. 4. num. 32. Ioan. Anton. Mangil. de imputat q. 115. nu. 24. Farinac. quæſt. 18. num. 23. *Quod & firmauit Senec. de ira lib.* 1. Idem delictum (*ait*) in duobus non eodem malo afficiet, ſi alter per negligentiam admiſit; alter curauit vt nocens eſſet. *Nam in committente, dolus, in omittente, culpa præſumitur*, l. Vtrum, D. ad leg. Pompei. de parricid. l. pen. C. de paganis. *Dolus autem grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de actionib. empt.

Limita axioma in ſubdito omittente reuelare proditionem contra Principem ſuum, vel in omittente auxilium poteſtati, iudici vel ſuo petẽti præſtare, quia punitur ac ſi in faciendo deliquiſſet, Capiti. deciſ. 149. per tot. Martha in ſũma ſucceſ. legal. d. p. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 32. *Limitans* ✝ *etiam* n. 33. *ex ſententia* Ancharrani conſil. 158. num. 3. & ſeq. *in eo, qui poteſt prohibere, ne delictum committatur, qui ſi non prohibeat, pro delinquente reputatur, & quaſi ſocietas in delinquendo præſumitur, vt pro facto ſaltem ad damni emendam teneatur.* 61 62

DELICTVM *non imputatur vbi dolus non eſt*, Ioſeph. 63

D. Iſidori ſententia de ſůmo bono lib. 2. Maioris eſt culpæ (*ait*) manifeſtè, quam occulte peccare, dupliciter enim reus eſt, qui aperte delinquit; quia agit, & nõ dolet. *In de* Ouid. de arte Amand. lib. 2.

Ludite, ſed furto celetur culpa modeſto,
Gloria peccati nulla petenda ſui eſt.

55 DELICTVM *non præſumitur in dubio*, l. Merito, D. pro ſoc. capit. Stote de regul. iur. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Delictum, numer. 20. *Nec regulariter* Maſcard. de probat. conclu. 495. num. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. tom. 2. lib. 13. q. 1 num. 72. Seſſe Aragon. deciſ. 114. num. 25. & deciſ. 128. num. 4. *Vbi alia coniectura ſumi poteſt*, Flamin. d. tom. 2. lib. 14. quæſt. 7. num. 55. cum ſeq. *Excluſiuaque delicti facienda interpretatio eſt*, Maſcard. de probat. conclu. 496. Menoch. de præſump. lib. 5. quæſt. 161. num. 26. Natta conſ. 549. num. 11. *laté* Farin. in praxi crimin. 85. nu. 1, cum ſeq. Bertaz. conſil. crimin. 57. num. 7. Laderch. conſil. 181. num. 26. Felci. allegat. 5. numer. 10. part. 1. Aldouin. conſil. 20. num. 72. conſil. 22. numer. 26. conſil. 23. nu. 22. & conſ. 29. num. 7. Mari. Giur. conſil. crimin. 51. nu. 1. *qui* nu. 2. *Delictű non deliberate* † *ſed caſu accidiſſe præſumi*, *firmat*, *in publico latrone limitans. Et minus delictum* † *præſumitur*, l. Prætor, §. Docere. D. de vi bonor. rapt. Maſcard. de probat. conclu. 1418. num. 2. Farinac. dict. quæſt. 85. nu. 26. & part. 4. conſil. 61. num. 12. & conſil. 62. num. 6. & deciſ. 56. & ibi Addit. & part. 5. quæſt. 126. num. 106. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſion. 165. 56 57

58 *Limita axioma in his, quæ ſunt de genere prohibitorum, in quibus præſumitur delictum*, l. 1. C. de ſicar. l. Si non conuitij, C. de iniur. cap. 1. extra de præſumpt. Trigon ſingul. 70. num. 4. Mari. Giurb. cõſil. crim. 37. num. 14.

59 *Limita etiam in fauorem animæ*, Marſil. ſingul. 151. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præ-

præſumpt. 1. num. 138. Surd conſ. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1, cap. 4. num. 13. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canon. ad cap. Iuuenis, de ſponſal. & matrim. num. 8.

60 DELICTVM *in omittendo, leuius eſt quam in committendo*, l. Metrodorum, D. de poen. Tiraq. de pœnis tẽpor. cauſa. 44. Couar. de ſpõſalib. part. 2. cap. 6. §. 8. nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6. C. de ſicar. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. nu. 25. & reſol. 28. nu. 1. Petr. Barboſ. in l. Si mora, num. 19. D. ſolut. matr. Brunorá Solo in locis commun. verb. Delictum, num. 3. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præſumpto, num. 103. fol. 81. & lib. 6. regul. 4. per tot. precipué, num. 4. Martha de ſucceſ. legal. par. 3. q. 3. art. 4. num. 32. Ioan. Anton. Mangil. de imputat q. 115. nu. 24. Farinac. quæſt. 18. num. 23. *Quod & firmauit Senec. de ira lib.* 1. *Idem delictum (ait) in duobus non eodem malo afficiet, ſi alter per negligentiam admiſit; alter curauit vt nocens eſſet.* *Nam in committente, dolus, in omittente, culpa præſumitur*, l. Vtrum, D. ad leg. Pompei. de parricid. l. pen. C. de paganis. *Dolus autem grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de actionib. empt.

Limita axioma in ſubdito omittente reuelare proditionem contra Principem ſuum, vel in omittente auxilium poteſtati, iudici vel ſuo petẽti præſtare, quia punitur ac ſi in faciendo deliquiſſet, Capiti. deciſ. 149. per tot. Martha in ſũma ſucceſ. legal. d. p. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 32. *Limitans* ✝ *etiam n.* 33. *ex ſententia* Anchartani conſil. 158. num. 3. & ſeq. *in eo, qui poteſt prohibere, ne delictum committatur, qui ſi non prohibeat, pro delinquente reputatur, & quaſi ſocietas in delinquendo præſumitur, vt pro facto ſaltem ad damni emendam teneatur.* 61 62

63 DELICTVM *non imputatur vbi dolus non eſt*, Ioſeph.

D. Iſidori ſententia de ſũmo bono lib. 2. Maioris eſt culpæ (ait) manifeſtè, quam occulte peccare, dupliciter enim reus eſt, qui aperte delinquit; quia agit, & nõ dolet. In de Ouid. de arte Amand. lib. 2.

Ludite, ſed furto celetur culpa modeſto,
Gloria peccati nulla petenda ſui eſt.

55 DELICTVM non præſumitur in dubio, l. Merito, D. pro ſoc. capit. Scote de regul. iur. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Delictum, numer. 20. Nec regulariter Maſcard. de probat. conclu. 495. num. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. tom. 2. lib. 13. q. 1 num. 72. Seſſe Aragon. deciſ. 114. num. 25. & deciſ. 128. num. 4. Vbi alia coniectura ſumi poteſt, Flamin. d. tom. 2. lib. 14. quæſt. 7. num. 55. cum ſeq. Excluſiuaq; te delicti facienda interpretatio eſt, Maſcard. de probat. conclu. 496. Menoch. de præſump. lib. 5. quæſt. 161. num. 26. Natta conſ. 549. num. 11. laté Farin. in praxi crimin. 85. nu. 1, cum ſeq. Bertaz. conſil. crimin. 57. num. 7. Laderch. conſil. 181. num. 26. Felci. allegat. 5. numer. 10. part. 1. Aldouin. conſil. 20. num. 72. conſil. 21. numer. 26. conſil. 23. nu. 22. & conſ. 29. num. 7. Mari. Giur. conſil. crimin. 51. nu. 1. qui nu. 2. Delictũ non deliberate † ſed caſu accidiſſe præſumi, firmat, in publico latrone limitans. Et 56
minus delictum † præſumitur, 57
l. Prætor, §. Docere. D. de vi bonor. rapt. Maſcard. de probat. conclu. 1418. num. 2. Farinac. dict. quæſt. 85. nu. 26. & part. 4. conſil. 61. num. 12. & conſil. 62. num. 6. & deciſ. 56. & ibi Addit. & part. 5. quæſt. 126. num. 106. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſion. 165.

Limita axioma in his, quæ ſunt de genere prohibitorum, in quibus præſumitur delictum, l. 1. C. de ſicar. l. Si non conuitij, C. de iniur. cap. 1. extra de præſumpt. Trigon ſingul. 70. num. 4. Mari. Giurb. cõſil. crim. 37. num. 14. 58

Limita etiam in fauorem animæ, Marſil. ſingul. 151. Alciat. de præſumpt. regul. 3. 59

præ-

præſumpt. 1. num. 138. Surd conſ. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1, cap. 4. num. 13. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canon. ad cap. Iuuenis, de ſponſal. & matrim. num. 8.

60 DELICTVM *in omittendo, leuius eſt quam in committendo*, l. Metrodorum, D. de poen. Tiraq. de pœnis tẽpor. cauſa. 44. Couar. de ſpõſalib. part. 2. cap. 6. §. 8. nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6. C. de ſicar. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. nu. 25. & reſol. 28. nu. 1. Petr. Barboſ. in l. Si mora, num. 29. D. ſolut. matr. Brunorá Sole in locis commum. verb. Delictum, num. 3. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præſumpto, num. 103. fol. 81. & lib. 6. regul. 4. per tot. pręcipué, num. 4. Martha de ſucceſſ. legal. par. 3. q. 3. art. 4. num. 32. Ioan. Anton. Mangil. de imputat q. 115. nu. 24. Farinac. quæſt. 18. num. 23. *Quod & firmauit Senec. de ira lib.* 1. Idem delictum (*ait*) in duobus non eodem malo afficiet, ſi alter per negligentiam admiſit; alter curauit vt nocens eſſet. *Nam in committente, dolus, in omittente, culpa præſumitur*, l. Vtrum, D. ad leg. Pompei. de parricid. l. pen. C. de paganis. *Dolus autem grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de actionib. empt.

Limita axioma in ſubdito 61 *omittente reuelare proditionem contra Principem ſuum, vel in omittente auxilium poteſtati, iudici vé ſuo petẽti præſtare, quia punitur ac ſi in faciendo deliquiſſet*, Capiti. deciſ. 149. per tot. Martha in ſũma ſucceſſ. legal. d. p. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 32. *Limitans etiam* n. 62 33. *ex ſententia* Ancharrani conſil. 158. num. 3. & ſeq. *in eo, qui poteſt prohibere, ne delictum committatur, qui ſi non prohibeat, pro delinquente reputatur, & quaſi ſocietas in delinquendo præſumitur, vt pro facto ſaltem ad damni emendam teneatur.*

DELICTVM *non imputatur vbi dolus non eſt*, Io- 63

ſeph.

D. Iſidori ſententia de ſũmo
bono lib. 2. Maioris eſt cul-
pæ(*ait*) manifeſtè, quam oc-
culte peccare, dupliciter e-
nim reus eſt, qui aperte delin
quit; quia agit, & nõ dolet. *In*
de Ouid. de arte Amand. lib. 2.

Ludite, ſed furto celetur cul
pa modeſto,
Gloria peccati nulla petenda
ſui eſt.

DELICTVM *non præſumi*
55 *tur in dubio,* l. Merito,
D. pro ſoc. capit. Stote de re-
gul. iur. Brunor. à Sole in lo-
cis commun. verb. Delictum,
numer. 20. *Nec regulariter*
Maſcard. de probat. conclu.
495. num. 1. Flamin. Pariſ.
de reſign. tom. 2. lib. 13. q. 1
num. 72. Seſſe Aragon. de-
ciſ. 114. num. 25. & deciſ.
128. num. 4. *Vbi alia coniectu-*
ra ſumi poteſt, Flamin. d. tom.
2. lib. 14. quæſt. 7. num. 55.
cum ſeq. *Excluſiuaque delicti*
facienda interpretatio eſt, Ma-
ſcard. de probat. conclu. 496.
Menoch. de præſump. lib. 5.
quæſt. 161. num. 26. Natta
conſ. 549. num. 11. *laté* Fa-
rin. in praxi crimin. 85. nu.
1, cum ſeq. Bertaz. conſil. cri
min. 57. num. 7. Laderch.
conſil. 181. num. 26. Felci.
allegat. 5. numer. 10.
part. 1. Aldouin. conſil. 20.
num. 72. conſil. 22. numer.
26. conſil. 23. nu. 22. & conſ.
29. num. 7. Mari. Giur. con-
ſil. crimin. 51. nu. 1. *qui* nu.
2. *Delictũ non deliberate † ſed* 56
caſu accidiſſe præſumi, firmat,
in publico latrone limitans. Et
minus delictum † præſumitur, 57
l. Prætor, §. Docere. D. de
vi bonor. rapt. Maſcard. de
probat. conclu. 1418. num.
2. Farinac. dict. quæſt. 85.
nu. 26. & part. 4. conſil. 61.
num. 12. & conſil. 62. num.
6. & deciſ. 56. & ibi Addit.
& part. 5. quæſt. 126. num.
106. Cardin. Tuſch. lit. D.
concluſion. 165.

Limita axioma in his, quæ 58
ſunt de genere prohibitorum, in
quibus præſumitur delictum, l.
1. C. de ſicar. l. Si non conui-
tij, C. de iniur. cap. 1. extra
de præſumpt. Trigon ſingul.
70. num. 4. Mari. Giurb. cõ-
ſil. crim. 37. num. 14.

Limita etiam in fauorem ani 59
mæ, Marſil. ſingul. 151. Al-
ciat. de præſumpt. regul. 3.

præ-

præſumpt. 1. num. 138. Surd conſ. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1, cap. 4. num. 13. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canon. ad cap. Iuuenis, de ſponſal. & matrim. num. 8.

60 DELICTVM *in omittendo, deuius eſt quam in committendo*, l. Metrodorum, D. de pœn. Tiraq. de pœnis tẽpor. cauſa. 44. Couar. de ſpõſalib. part. 2. cap. 6. §. 8. nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6. C. de ſicar. Mar. Anton. variat. lib. 3. reſolut. 39. nu. 25. & reſol. 28. nu. 1. Petr. Barboſ. in l. Si mora, num. 29. D. ſolut. matr. Brunorá Sole in locis commun. verb. Delictum, num. 3. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præſumpto, num. 103. fol. 81. & lib. 6. regul. 4. per tot. præcipuè, num. 4. Martha de ſucceſ. legal. par. 3. q. 3. art. 4. num. 32. Ioan. Anton. Mangil. de imputat q. 115. nu. 24. Farinac. quæſt. 18. num. 23. *Quod & firmauit Senec. de ira lib.* 1. Idem delictum (*ait*) in duobus non eodem malo afficiet, ſi alter per negligentiam admiſit; alter curauit vt nocens eſſet. *Nam in committente, dolus, in omittente, culpa præſumitur*, l. Vtrum, D. ad leg. Pompei. de parricid. l. pen. C. de paganis. *Dolus autem grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de actionib. empt.

Limita axioma in ſubdito omittente reuelare proditionem contra Principem ſuum, vel in omittente auxilium poteſtati, iudici vel ſuo petẽti præſtare, quia punitur ac ſi in faciendo deliquiſſet, Capiti. deciſ. 149. per tot. Martha in ſũma ſucceſ. legal. d. p. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 32. *Limitam* ✝ *etiam* n. 33. *ex ſententia* Ancharrani conſil. 158. num. 3. & ſeq. *in eo, qui poteſt prohibere, ne delictum committatur, qui ſi non prohibeat, pro delinquente reputatur, & quaſi ſocietas in delinquendo præſumitur, vt pro facto ſaltem ad damni emendam teneatur.* 61

62

DELICTVM *non imputatur vbi dolus non eſt*, Ioſeph. 63

D. *Iſidori ſententia* de ſúmo bono lib. 2. Maioris eſt culpæ (*ait*) manifeſtè, quam occulte peccare, dupliciter enim reus eſt, qui aperte delinquit; quia agit, & nō dolet. *In de* Ouid. de arte Amand. lib. 2.

Ludite, ſed furto celetur culpa modeſto,
Gloria peccati nulla petenda ſui eſt.

55 DELICTVM *non præſumitur in dubio*, l. Merito, D. pro ſoc. capit. Stote de regul. iur. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Delictum, numer. 20. *Nec regulariter* Maſcard. de probat. conclu. 495. num. 1. Flamin. Pariſ. de reſign. tom. 2. lib. 13. q. 2. num. 72. Seſſe Aragon. deciſ. 114. num. 25. & deciſ. 128. num. 4. *Vbi alia coniectura ſumi poteſt*, Flamin. d. tom. 2. lib. 14. quæſt. 7. num. 55. cum ſeq. *Excluſiuaque delicti facienda interpretatio eſt*, Maſcard. de probat. conclu. 496. Menoch. de præſump. lib. 5. quæſt. 161. num. 26. Natta conſ. 549. num. 11. *laté* Farin. in praxi crimin. 85. nu. 1, cum ſeq. Bertaz. conſil. crimin. 57. num. 7. Laderch. conſil. 181. num. 26. Felci. allegat. 5. numer. 10. part. 1. Aldouin. conſil. 20. num. 72. conſil. 22. numer. 16. conſil. 23. nu. 32. & conſ. 29. num. 7. Mari. Giur. conſil. crimin. 51. nu. 1. *qui* nu. 2. *Delictū non deliberate* † *ſed caſu accidiſſe præſumi*, *firmat*, *in publico latrone limitans*. *Et* 56
minus delictum † *præſumitur*, 57
l. Prætor, §. Docere. D. de vi bonor. rapt. Maſcard. de probat. conclu. 1418. num. 2. Farinac. dict. quæſt. 85. nu. 26. & part. 4. conſil. 61. num. 12. & conſil. 62. num. 6. & deciſ. 56. & ibi Addit. & part. 5. quæſt. 126. num. 106. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſion. 165.

Limita axioma in his, quæ ſunt de genere prohibitorum, in quibus præſumitur delictum, l. 1. C. de ſicar. l. Si non conuitij, C. de iniur. cap. 1. extra de præſumpt. Trigon ſingul. 70. num. 4. Mari. Giurb. cōſil. crim. 37. num. 14. 58

Limita etiam in fauorem animæ, Marſil. ſingul. 151. Alciat. de præſumpt. regul. 3. 59

præ-

præſumpt. 1. num. 138. Surd conſ. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1, cap. 4. num. 13. Auguſtin. Barboſ. in collect. iuris Canon. ad cap. Iuuenis, de ſponſal. & matrim. num. 8.

60 DELICTVM *in omittendo, leuius eſt quam in committendo*, l. Metrodorum, D. de pœn. Tiraq. de pœnis tẽpor. cauſa. 44. Couar. de ſpõſalib. part. 2. cap. 6. §. 8. nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6. C. de ſicar. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. nu. 25. & reſol. 28. nu. 1. Petr. Barboſ. in l. Si mora, num. 29. D. ſolut. matr. Brunorá Sole in locis commun. verb. Delictum, num. 3. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præſumpto, num. 103. fol. 81. & lib. 6. regul. 4. per tot. præcipué, num. 4. Martha de ſucceſ. legal. par. 3. q. 3. art. 4. num. 32. Ioan. Anton. Mangil. de imputat q. 115. nu. 24. Farinac. quæſt. 18. num. 23. *Quod & firmáuit Senec. de ira lib.* 1. Idem delictum (*ait*) in duobus non eodem malo afficiet, ſi alter per negligentiam admiſit; alter curauit vt nocens eſſet. *Nam in committente, dolus, in omittente, culpa præſumitur*, l. Vtrum, D. ad leg. Pompei. de parricid. l. pen. C. de paganis. *Dolus autem grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de actionib. empt.

Limita axioma in ſubdito omittente reuelare proditionem contra Principem ſuum, vel in omittente auxilium poteſtati, iudici vel ſuo petẽti præſtare, quia punitur ac ſi in faciendo deliquiſſet, Capiti. deciſ. 149. per tot. Martha in ſũma ſucceſ. legal. d. p. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 32. *Limitans etiam* n. 33. *ex ſententia* Ancharrani conſil. 158. num. 3. & ſeq. *in eo, qui poteſt prohibere, ne delictum committatur, qui ſi non prohibeat, pro delinquente reputatur, & quaſi ſocietas in delinquendo præſumitur, vt pro facto ſaltem ad damni emendam teneatur.* 61 62

63 DELICTVM *non imputatur vbi dolus non eſt*, Ioſeph.

ſeph. de Seſſe Aragon. deciſ. 191. num. 65. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 3. cap. 11. nu. 19. fol. mihi 401. *Et lex pœnalis ſubaudit dolum debere interuenire in eo, qui contra diſpoſita per illam deliquit,* Cephal. conſ. 110. num. 10. volu. 1. Alex. conſ. 109. nu. 9. vol. 1. Armendar. in prooem. addit. ad recopil. legum Nauarræ, num, 58.

64 DELICTVM *alterius non debet alteri nocere,* l. Eleganter, in princip. D. de dolo, Cardin. Tuſch. liter. A. concluſ. 313. num. 7. *iunctis traditis ſupra* lit. A, num. 133. & lit. P. num. 43. & ſequentib.

65 DELICTIS, *& fraudibus non eſt via aperienda* Cæſar Argel. de contradict. legitim. q. 10. num. 104. Bartol. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccl. non alien. verb. Illis exceptis, nu. 3. *Et dolis, ac fraudibus modis omnibus occurrendum,* l. 1. D. de dolo, cap. Sedes de reſcript. *Et maleficiis minimè indulgendum,* l. In fundo, 39. D. de rei vendic. *diximuſq;* de priuileg. pauper. & miſer. perſon. quæſt. 39. num. 2. *& notatur infra* verb. Malitiis, & lit. F. num. 165. *& limita vt ibi* num. ſeq.

DELICTA *ſine voluntate non committuntur, neque puniuntur commiſſa, quia à voluntate delicta pendent.* cap. Non eſt, cap. Merito, 15. q. 1. l. Qui contra, C. de inceſt. nup. l. Infans, & l. Diuus, D ad l. Corne. de ſicar. l. Si pignorans, 50. D. locat. Celſ. Bargal. de dol. lib. 4. cap. 8. num. 13. fol. mihi 528. Marci. Giurb. conſil. crimin. 32. num. 13. & ſequent. Anton. Recciul. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtent. lib. 9. cap. 2. num. 31. & ſequent. Ioan. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 59 num. 12. *iunctis notatis infra* lit. P. num. 30. 66

DEMONSTRARI *aliquẽ rem, vel perſonam in præſentia, vel proprio, & vero nomine nuncupari, paria ſunt,* l. Nemo. D. de hæred. inſtit. l. Certum, D. ſi cert. pet. Anton. Gomez variar. tom. 1. cap. 12. nu. 9. *Demonſtra-* 67

tio

68 *tio enim vice nominis* † *fungi-*
tur, dict. l. Certum, & l. No-
minatim, D. de condit. &
demonstr. *Et demonstratio per*
69 *confines* † *proprij nominis appel-*
lationi praeualet, gloſ. in l. Si
quis in fundi vocabulo, vbi
Alex. num. 10. Iaſ. num. 32.
& Rip. num. 17. D. de legat.
1. Surd. conſil. 235. n. 20.

70 DEMONSTRATIO *fal-*
ſa legatum, institutionem,
vel diſpoſitionem non vitiat, l.
Demonſtratio falſa, D. de
condit. & demonſtr. l. Si ſit,
§. Cum ſi decem, l. Si quis
in fundi vocabulo, D. de leg.
1. l. Si libertati, §. 1. vbi gloſ.
D. de ſtatu liber. text. & gloſ.
in l. Si non deſignata, 3. §.
Quod ſi quantitatem, C. de
falſa cauſ. adiect. Surd. conſ.
478. num. 2. & conſ. 489. n.
30. Cardin. Tuſch. liter. B.
concluſion. 60. 61. & 62.

71 *Limita, quando ex alijs de*
corpore non conſtat, l. Quin-
tus Mutius, lai. verſ. Quin
certo corpore, D. de aur. &
arg. legat. Bart. in dict. l. De-
monſtratio falſa, n. 6. verſic.
Oppono, & n. 16. verſic. Itē
dico, Menoch. conſil. 937. n.
6. lib. 4. Stephan. Gratian.
diſcept. forenſ. p. 5. c. 988.
num. 2. *& ſupponit cap.* 957.
n. 2. Surd. conſil. 44. n. 15. 72
Limita 2. quando falſitas de-
monſtrationis ſubſtantiam lega-
ti, vel diſpoſitionis ſit in deſerere
Surd. deciſ. 42. num. 6. Ste-
phan. Gratian. dict. c. 988.
numer. 4.

Limita 3. quādo falſitas demō- 73
ſtrationis circa finalē diſpoſitio-
nis cauſam verſaretur, vt in falſa
conſanguinitatis, vel affinitatis
demonſtratione, l. Si pater, &
l. Nec apud, C. de hered. in-
ſtit. Bartol. in dict. l. Demō-
ſtratio falſa, n. 7. Surd. conſil.
1. n. 5. & 6. & conſil. 89. nu.
47. & conſil. 93. nu. 13. Car-
din. Tuſch. lit. F. conclu. 60.
num. 4. & 5. Franc. Molin.
de ritu nupt. lib. 3. quaeſtion.
13. num. 77. & ſequent.

DENOMINATIO *ſemper* 74
fit à digniori & potentio-
ri, l. Cū ex aliqua, D. de acq.
rer. dom. l. Quaeritur, D. de
ſtatu homin. l. 1. in princ.
vbi gloſ. & DD. D. de verbor.
oblig. Gonçal. ad regul. 8.
Cancel. gloſ. 5. §. 7. nume-
ro 133. & gloſ. 14. numer. 66.

Ioſe-

Ioſeph. de Seſſe. deciſ. in ibid. c. 1. §. 3. num. 1. Ioan. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 2. *Vbi fallere dicit in ma-*
75 *trimonio.* † *quod denominatur à matre, quæ nobilior non eſt,* per §. 1. & ibi DD. inſtit. de patr. poteſt. *Prior enim nominatio* † *maiorem dignitatem ar-*
76 *guit* Tiraq. de iure primog. quæſt. 19. num. 2. *Et maiorē dilectionem,* † *& amorem, no-*
77 *tamus infra* hac lit. num. 103. & verb. Nominatio. *& verb. Prior.*

78 DENOMINATIO *ſæpè qualitatem vel probat,* Petri Barboſa in l. Cum prætor. §. vlt. num. 243. D. de iudic. *iunctis infra notatis* liter. N. numer. 50.

DENOMINATIO *diuer-*
79 *ſa ſignificat res eſſe in ſubſtantia diuerſas, ex text.* in l. Si idem. C. de codicil. *notant* Grauet. conſ. 6. num. 1. Paris. conſ. 110. num. 45. lib. 1 *cum alijs infra notatis* hac lit. num. 167.

80 DESTINATIO *habetur pro re perfecta, vel pro facto,* l. Et ſi non ſint. §. Quid ergo, l. Lana, & l. Veſtimentorum, D. de auro, & arg. legat. l. Ligni, §. 1. D. de legat. 3. l. Sic horis, §. 1. D. eod. l. Cætera, §. Hoc ſenatus, D. de legat. 1. Menoch. de arbitrar. caſu 290. num. 19. Franc. Becci. conſil. 60. num. 32. Surd. conſil. 195. num. 2. & conſil. 293. num. 4. & deciſ. 141. num. 12. Caſtillo controuerſ. libr. 5. 2. part. capit. 62. num. 56. *vbi fuſiſſime de materia hac per totum cap.* Mart. in ſumm. deciſ. legal. cap. 258. num. 12. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 126. num. 23. & 24. *vbi limitat, &* capit. 937. num. 24. & ſeq. Andr. Gayl. obſeruat. 80. num. 9. lib. 2. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, q. 47. num. 10. ſect. 1. pag. 109 Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 25. num. 4. *Licet contrarium tenuerint,* Anton. Gabriel. commun. opin. lib. 1. titul. de præſumpt. concluſ. 1. num. 12. & ſeqq. *prope in fin. eos pro ea referens, & plenius alijs,* Caſtillo dict. cap. 63. num. 57. & ſeqq. *qui ex profeſſo materiam hanc tractat.*

baſque

Digitized by Google

haſque diſſidentes inter ſe opinio nes late componere curauit.

81 DESTRVCTO *ordine, de ſtruitur ordinabile*, Caſtillo controuerſ. lib. 5. 2. par. cap. 103. num. 14.

82 DETERMINATIO *vna reſpiciens plura determinabilia, debet ea pariformiter determinare*, l. Iam hoc iure, & l. Lucius, D. de vulgar. & pupil. ſubſtit. l. Si legatarius, §. 1. D. de regul. iur. l. Quãuis, C. de impub. & alijs ſubſtit. Natta conſ. 14. num. 19. Bimi. conſil. 111. numer. 37. conſ. 93. numer. 16. & conſ. 282. num. 68. Surd. conſ. 31. num. 15. conſ. 45. num. 37. conſ. 67. num. 4. & conſ. 150. num. 17. Menoch. conſ. 88. num. 19. Caſanat. conſ. 67. num. 28. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 1. cap. 70. num. 39. *pleniſſime* Caſtillo cõtrouerſ. lib. 5. 2. part. cap. 97. num. 4. & per tot. cap. Marta in ſumma ſucceſ. legal. 1. par. quęſt. 13. art. 9. numer. 91. Marii Giurb. in conſuet. Senat. Meſſan. cap. 3. gloſ. 2. num. 11. par. 1. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſtion. 257. numer. 8. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 7. nu. 6. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. gremi. exiſtent. lib. 4. cap. 42. num. 9.

Limita, & intellige vbi eadem eſt omnino ratio, ſecus ſi diuerſa; infinitos referens Caſtillo dict. cap. 97. nu. 5. Mieres de maioras. 1. p. quæſt. 22. num. 30. Surd. conſ. 67. num. 19. conſ. 150. nu. 110. & conſ. 426. num. 41. in fin Pedroch. conſ. 20. num. 3. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 20. num. 5. Caualc. deciſ. Fiuiz. 5. nu. 70. par. 3. Mar. Giurb. in conſuetud. ſen. Meſſan. cap. 3. gloſ. 6. num. 59. 83

Limita 2. quando determinabilia æqualiter determinari nequeunt, Mieres dict. quæſt. 22. num. 30. Caſtillo dict. cap. 97. num. 12. *Vel quando natura determinabilium ad inuicem repugnat*; idem ipſe Caſtillo ibi num. 13. *qui* num. 15. & 16. *Limitat pariter, vbi adeſt perſonarũ diuerſitas, maior vt in vno, quam in alio conſiderari poteſt ratio.* 84

Limita 3. quando ex æquali de- 85

Digitized by Google

determinatione, iuris induceretur correctio, Menoch. lib. 4. præſumpt. 140. num. 9. Ioſeph. de Ruſtic. ad leg. Cũ auus, lib. 1. cap. 12. numer. 34. & 35. Caſtill. dict. cap. 97. num. 18. *Idẽ dicens, quã-*
86 *do ſumus in diſpoſitione † negatiua*, num. 17. *aut neceſſaria*, num. 20. *Vel quando vnum ex determinabilibus eſſet fauorabilius altero*, num. 21. *explicans* num. ſeqq.
87 *Limita 4. quando vtraque determinatio eſt clara*, Caſtillo dict. loco nu. 25. Caualc. decif. 5. numer. 70. part. 3. Mari Giurb. in conſuet. Senat. Meſſan. cap. 3. gloſ. 6.
88 nu. 59. verſ. Reſpon. 2. *Vel quando violarentur verba*, † idẽ Caſtillo dict. cap. 97. num. 25. *Quando vẽ diſponens æqua-*
89 *liter ſuper omnibus † prouidere nonpoterat*, idem ibi num. 26 *per quem alias axiomati huic limitationes, & intellectus videre poteris.*

90 DICTVM *vnius, dictum nullius*, l. Iuriſiurandi, cap. Cum dilecti in fin. extr. de accuſat. Maſcard de probat. concl. 347. num. 30. Farinac. in praxi crimin. part. 4. conſ. 60. num. 15. Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 307. *& late* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 5. num. 1. & ſeqq. *iunctis traditis infra* liter. V. num. 190.

DIES *interpellat pro homine*, l. Magnam, 12. C. de contrah. & committ. ſtipul. 91
l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verb. oblig. l. Pecuniæ funebris, 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, D. de alimen. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de lege commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de nautic. fœnor. l. Quoties in diem, 59. D. de verb. oblig. l. Aemilius Largianus. 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recept. arbitr. l. 18. & 35 tit. 11. part. 5. & l. 8. titul. 14. ead. part. Carol. de Graſ. de except. except. 32. num. 103. Stephan. Gratian diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 665. num. 26. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. per-

perſon. p. 1. q. 25. n. 3.

92 *Amplia ſiue dies ab homine appoſitus ſit, ſiue à lege tacitè ſubintelligatur*, l. 2. C. de iure emphy. l. 1. §. Exactio, C. de rei vxor. action. capit. Potuit. 4. extra de locat. cap. Licet canon. 14. de elect. in 6. l. 28. tit. 4. part. 5. l. 4. tit. 17. lib. 3. Fori leg. & ibid. Mõtal. verb. Nõgelopidio, Marc. Anton. Bauet. in tract. de mora. 2. par. numer. 1. & 2. Anton. Gomez variar. tom. 2. cap. 11. nu. 25. columm. 3. ante fin. Pichard. in tractat. de mora. num. 67. Anchart. Regienſ. decil. 68. num. 13. Gutierr. de iuram. confirmat. 1. par. cap. 56. num. 1, & 2. Rot. Rom. Diuerſ. par. 1. decil. 476. num. 2, & ſeq. Rot. Genuenſ. decil. 139. numero 1. Caſtillo controuerſ. lib 2. capit. 1, numer. 62. & nos dict. quæſt. 15. num. 4.

93 DIES *inceptus habetur pro completo in fauorabilibus*, l. 1. D. de manumiſſ. l. Qua ætate, 5. D. de teſtam. l. Vſucapione, 15. & ibi gloſ. in princip. D. de diuerſ. & tempor. præſcript. Iaſ. in l. Si is qui pro emptore, num. 53. & 54. D. de vſucap. & in l. 3. §. Labeo, D. de acquir. poſſeſſ. vbi Roman. num. 2. & Alexand. num. 7. & 8 gloſ. in capit. Cum in cunctis, 7. de elect. in princip. verb. Exegerit, Mar. dol. regul. 34. quæſt. 20. num. 3. vſque ad 6. Flamin. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 12. quæſt. 8. n. 19. vſque ad 26. *Secus in odioſis, tenent practicati*, Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 4. capit. 607. numer. 6. & ſeqq. & num. 15.

94 DIES *termini non computatur in termino*, l. Vbi lex, D. de regul. iur. cap. 1. de reſtit. ſpoliat. lib. 6. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 11. num. 18. cum ſeqq. Vanti. de nullitat. tit. Ex defectu iuriſdict. ordin. num. 160. Didac. Perez in l. 2. tit. 2. lib. 3. Ordinam. pag. 494. & in l. 22. verſ. Sed eſt dubium ad med. tit. 2. lib. 7. pagin. 408. Azeued. ad curiam Piſan. lib. 4. cap. 6. num. 58. Flamin. de reſign. libr. 12. quæſt. 8. n. 8. Steph. Gratian. diſcept. foreſ. c. 161. à princip

Digitized by Google

Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Dies, nu. 5.& 6. Alexand. Trentac. variar. reſolut. lib. 2. tit.de dilationib. reſolut. 1. Ioan. Aloyſ. Ricci deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. 76. num. 1. par. 2. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 409. Rot. Roman. apud Farin. deciſ. 333. in nouiſſ. *plenè*, Hierony. Marilian. deciſ. 74. n. 1. & ſequent. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 31. n. 7.

95 *Difficultas magna impoſſibilitati æquiparatur*, l. 2. §. Ex quo, & l. Continuus, §. Cum quis, D. de verb. oblig. Farinac. fragment. crimin. 1. p. lit. D. n. 143. Magon. deciſ. Florent. 2. n. 9. *& plenè* Nos de priuileg. pauper. & miſer. perſon. p. 1. q. 53. num. 15.

96 *Dignum magis, trahit ad ſe minus dignum*, l. Quæ Religioſis, D. de rei vendic. l. Si cõmunem, D. quemadmodũ, ſeruit. amitt. l. Iuſtiſsime, D. de ædil. edict. §. Si in aliena, & §. Litteræ, inſtit. de rer. diuiſ. l. Per minorem, D. de iudic. cap. Quod in dubijs de conſecr. Eccleſ. cap. 1. eod. tit. lib. 6: gloſ. in c. vnic. de iure patron. eod. lib. c. Quãto de iudic. c. Si duo, de offic. deleg. cap. Sacris de ſepultu cap. Per tuas de arbitr. *Minuſque digno præfertur*, l. 1. & 2. D. de alb. inſcrib. c. Solitæ, de maior. & obed. *firmãt* Anton. Gomez. var. tom. 3. cap. 10. nu. 6. Menoch. cõſ. 2. n. 227. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 7. n. 82. P. Sanchez de matrim. libr. 3. disput. 29. num. 8. Hierony. Grach. conſ. Syndicatus nu. 329. Benedict. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacroſanct. Eccleſ. par. 3. §. 1. nu. 14. Ioann. Petr. Monet. tract. de decim. c. 9. q. 5. n. 258. Ferrer. in conſtit. Cathalo. gloſ. 2. n. 56. Cardin. Tuſch. practic. concl. lit. D. concl. 435. Aloyſ. Ricci dec. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ. 218. n. 9. par. 2. Pichard. ad §. 7. inſtit. de fideicõmiſſ. hæred. n. 3. & ad princip. de empt. & vend. n. 17. Ioan. Mar. Beller. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fauore clericor. perſon. 1. §. 16. n. 4. pag. 268. Steph. Grat. diſcept. forenſ. to. 4. cap

641. n.17. *Ioann.* Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 11. n. 10. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccl. grem. exiſt. lib. 2. c. 23, n. 15.

97 *Intellige quando æque principaliter datur cõcurſus, ſecus quã do vna res principalis, altera vero eſt acceſſoria*, l. Cum in diuerſis, 44. D. de relig. & ſum pt. fun. c. Vnio, *ibi:* Principaliter ad ſe trahere videatur, 10. q. 3. Franc. Gallet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Acceſſorium.

98 *Intellige etiam in connexis, ſecus in ſeparatis, & diuiſibilibus*, Apoſtil. ad Alexand. cõſil. 112. n. 15. lib. 4. Taſch. dict. conclu. 455. numero 44.

99 D*ILATIO non eſt ablatio; & quod differtur, non aufertur*, l. Quoties, 2. C. de precib. cap. Ancillam, 32. q. 2. capit. Nemo deſperandus eſt, de pœnit. diſt. 7. cap. Statutum, vbi gloſſ. verb. Retardari de hæret. lib. 6. Girond. de priuileg. num. 966. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. in proœm. §. 7. num. 62. *Ioan.* Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 31. n. 13. *quod & cecinit.* Valer. Martial. epigram. lib. 6. epigram. 10.

Quæ nondum data ſunt, ſtultè negata putas.

DILATIO *modici temporis non eſt in conſideratione*, l. Debitoribus, D. de re iudic. l. Debitori meo, 21. D. de iudic. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. in proem. §. 7. n. 63. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 44. n. 19. *Longi autẽ tẽporis ſecus, eleganter, ac pientiſſime* Innocen. 3. Põtifex Maxim. de miſeria conditionis humanę lib 2. c. 5. *vbi in hæc verb.* Sæpè iuſtitiã tãtũ differtis, quod litigãtibus plus, quã totũ aufertis: quia maior eſt ſũptus expenſæ, quã fructus ſentẽtię 100

DILATIONEM *petens ad ſoluendum, ſententiam videtur approbare, & debitum fateri*, l. Ad ſolutionem, C. de re iudic. Surd. conſ. 12. n. 52. *& notamus infra* verb. Approbare videtur ſententiam. 101

DILECTIO *non cadit in ignotos*, l. Non eſt ferẽdus D. de trãſact. Menoch. conſ. 333. nu. 5. Vincent. Fuſar. in 102

tract. de ſubſtitionib. q. 318. numer. 6.

103 DILECTVS *magis, præſumitur prius nominatus*, l. Quoties, D. de vſufruct. l. Lucius, Ia vlt. D. de hæred. inſtit. l. Cum ita, §. In fideicōmiſſo, D. de legat. 2. l. Publius, §. fin. D. de condit. & demonſtr. l. fin. C. de verbi ſignific. l. Si cōmunis ſeruus, 2. D. de ſtipul. ſeruor. c. Si quis de elect. in 6. Tiraq. de iure primog. q. 19. n. 3. Pariſ. conſ. 18. n. 73. & cōſ. 70. nu. 2. lib. 2. Crauet. cōſil. 62. n. 7. Cephal conſ. 638. n. 26. Menoch. cōſ. 318. n. 2. conſ. 333. n. 32. cōſ. 434. n. 38. conſ. 482. n. 6. & de præſump. lib. 4. præſump. 16. n. 3. cū ſeq. Maſcard. de prob. cōcl. 67. Tho. de Thomaſet. regul. 235. Cardin. Mātic. de cōiectur. vltim. volūt. lib. 6. tit. 11. n. 13. & lib. 8. tit. 4. n. 12. & tit. 9. n. 7. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. to. 4. cap. 621. n. 17. & cap. 836. num. 5. tom. 5. *Cū notatis infra* lit. O n. 32. & 33.

104 DILIGENS *præſumitur quilibet, non negligens.*, c. Niſi, de præbend. c. Ad audientiā, de præſcript. c. Deputati, de appellat. Crauet. cōſ. 77. n. 11. Maſcard. de prob. cōcl. 518. n. 3 Card. Tuſch. lit. D. cōcl. 449. n. 3. in addit. Menoch. lib. 6. præſūpt. 77. n. 3.

DISPOSITIO *omnis intelligitur, rebus ſic ſtantib. & in eodem ſtatu permanentibus*, l. Quod Seruius, D. de condict. ob cauſ. c. In parochia 16. q. 1. gloſ. in c. 2. de reſcrip. Mar. Ant. variar. lib. 1. reſolut. 56. n. 2. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 502. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. decif. 187. nu. 23. Surd. conſil. 313. nu. 68. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. grem. exiſt. lib. 4. c. 56. num. 10. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 916. n. 22. Nos de priuileg. paup. & miſerab. perſon. part. 1. q. 14. num. 3. Card. Seraphin. Rot. Rom. decif. 129. numer. 1. & 3. 105

Vbi ſecus aſſerit in his quæ augmentum, & diminutionem recipiunt. 106

DISPOSITIO *variatur mutatione cōditionis, & ſtatus*, l. Si quis, D. de ſolut. l. Si cum Cornelius, D. eod. tit. c. Quēad- 107

admodum, extr. de iur. iur.
108 *Et ſpeciatim † in iuramẽto con ſtat, ex* Rot. Roman. apud Farin. deciſ. 1. num. 3. tom. 1. *& traditis* à Nobis de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. p. 1. q. 14. nu. 3.

109 DISPOSITIO *omnis intelligitur vt conueniat naturæ actus, qui celebratur,* Surd. de aliment. tit. 5. quæſt. 1. nu. 4. Cardin. Tuſch. liter. D. conclu. 503. *Et quãtumuis generalis, reſtringitur ſecundum qualitatem, & naturam rei ſuper qua fit, cui vé adjicitur diſpoſitio,* l. 2. §. 1. D. de offic. procurat. Cæſar. l. Stipulatus, §. Verum, D. de vſur. l. Damni, verſic, Et quod in ſtipulatione, D. de damn. infect. l. Filiusfamil. D. de donat. Tiber. Decian. conſil. 57. num. 60. lib. 1. *Et ſecundum naturam actus qui geritur, cenſetur factã,* l. Semper in ſtipulationibus, vbi Deci. numer. 6. D. de reg. iur. l. Quæritur, §. Inter Locatorem, D. locat. Menoch. libr. 3. præſumpt. 38. per tot. & lib. 6. præſumpt. 10. per tot. Caſtillo controuerſ. lib. 5. par. 2. capit. 131. num. 20. Surd. conſ. 392. nu. 22. conſil. 454. num. 19. & conſil. 480. numero 16.

DISPOSITIO *de aliquo facta, non ad neceſſarium, ſed voluntarium actum refertur,* l. Peto, §. Prædium, D. de legat. 2. Surd. conſ. 336. n. 8. 110

DISPOSITIO *non habet locum, vbi verba diſpoſitioni non cõueniunt,* l. 1. §. Toties, D. de damn. infect. l. Quod conſtitutum, D. de milit. teſtam. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 493. Brunor à Sole in locis commun. verb. Diſpoſitio. 16. Surd. conſil. 466. num. 19. 111

DISPOSITIO *ſecundum ius vigens tempore diſpoſitionis regulatur, probat* text. in l. Si ita, D. de aur. & argen. leg. l. Si mandauero, §. Is cuius, D. mandat. Auend. in l. 40. Taur. gloſ. 1. nu. 28 Surd. conſil. 27. num. 20. 112

Et ſecundum tempus in quod confertur cõſiderari debet, l. Titio cũ moreretur, D. de vſufruct. legat. Tiraq. de iure primog. q. 40. n. 174. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 318. n. 62. 113

114 DISPOSITIONE principali nulla exiſtente, quæcumque ſibi acceſſoria vitiantur Brunor. á Sole in locis commun. verb. Diſpoſitio 22. iunctis traditis ſupra liter. A. numer. 41.

115 DISPOSITIO non debet eſſe eluſoria, l. Si prætor, D. de iudic. l. fin. D. nequid in loco publ. Surd. conſ. 315. num. 5. Et vt valeat, ſemper debet fieri interpretatio, l. Quoties, D. de verb. oblig. l. Si quando, D. de legat. 1. alia iura adducens Crauet. cōſ. 297. num. 4. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 79. nu. 8. Et ne reddatur ſuperflua, interpretatio ſumenda eſt, Crauet. conſ. 35. num. 25. Becc. conſ. 41. num. 20. Surd. conſ. 29. num. 13. & conſ. 71. num. 3. Mari. Anton. variar. reſol. lib. 1, reſolut. 18. num. 13. Et ne ſit

116 inutilis, comprehendũtur ea, quæ in generali ✝ diſpoſitione venire non ſolent, Petr. Gerard ſingul. 25. incip. Dictũ eſt, Ancharran. Modern. quæſt. famili. lib. 1. quæſt. 45. nu. 14. Anton. Gabr. lib. 6. tit. de regul. iur. conclu. 12. numer. 40. Surd. conſ. 73. numero 82.

DISPOSITIO aliquid ſupponens, non verificatur, niſi in caſu in quo verificatur præſuppoſitum, Roland. a Valle de lucro dotis, quæſt. 11. nu. 17. & conſ. 10. num. 14. lib. 4. Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 160. nu. 24. Franc. Becci. conſ. 53. numer. 7. Surd. conſ. 150. num. 78. & conſil. 430. numer. 17. Cephal. conſil. 90. num. 51. hos, & alios referens, Vincent. Carot. in addit. ad conſil. Decij 90. ad num. 2. Dec. ipſius vero numer. 9. 117

DISPONENS, & diſpoſitum ſe ſub eodem genere non compatiuntur, l. fin. D. de fund. inſtruct. 118

DISPOSITIO loquens in caſu vero, etiam ad caſum fictum extenditur, l. Gallus, §. Et quid ſi tantum, D. de liber. & poſthum. l. 1. §. Lex Falcidia, D. ad leg. Falcid. 119

Contra, quod diſpoſitio loquẽs in caſu vero, in eo debeat intelligi, & non in ficto, eſt text. in l. Ex ea, §. Inſulam, D. de 120

verb

verb. oblig. *Diſpoſitionemque in caſu expreſſo factam, ad fictũ non trahi, firmat* Surd. conſil. 455. num. 3. & conſil. 468. num. 3.

121 DISPOSITIO *vna & eadem, non debet diuerſo iure cenſeri*, Ioſeph. de Seſſ. Arag. deciſ. 187. num. 24. *Vna enim & eadem res diuerſo iure iudicari nõ debet, vt notauimus infra* verbo Iure diuerſo.

122 DISPOSITIO *omnis inſpicitur, & interpretatur, prout verba diriguntur*, Cardin. Tuſch. lit. D. concluſ. 497.

123 DISPOSITIO *omnis intelligitur de prima, & vnica vice*, l. Bones, §. Hoc ſermone (& ibi DD. præſertim, Tiraq.) D. de verb. ſignifi. l. Cum pater, §. Pater certam, D. de legat. 2. Surd. conſ. 18. num. 9. Azor inſtit. moral. lib. 5. cap. 23 quæſt. 5. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 499. Anton. Gabr. lib. 6. cõmun. concl. tit. de legibus, concl. 2. Armendar. in procem. addit. ad recop. legum Nauarr num. 169. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 74. nu. 4. Rot. Rom. apud Farin. deciſ. 423. num. 4. tom. 1. p. 1. Heringi. de fideiuſſor. cap. 13 num. 14. Mar. Giurb. conſil. crimin. 99. num. 1. *Vbi & in priuilegijs* † *(ex multorum ſententia axioma hoc ampliantiũ) procedere refert. Licet contrarium firmet* idem ipſe ibi num. 15. *vbi diſpoſitio ad primam tãtum vicem ſe non adſtrinxit; late de huius axiomatis materia*, Nos de priuileg. pauper & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 16. per tot. 124

Limita etiam quando extant verba iterationem ſignificantia, 125 Tiraq. in dict. §. Hoc ſermone, limit. 26. Surd. conſ. 281. num. 22. *Limitans etiam* nu. 26. *in diſpoſitione ob certam* † 126 *cauſam factam, quæ ad primam vicem non reſtringitur, ſed durat, donec ſequatur effectus.*

Limita præterea in diſpoſitione legis, vt aduertimus Nos d. 127 quæſt. 16. num. 13. & ſeqq. *& notatur infra* proxime nu. 132. *Octo limitationes aſſignauit dicto* §. Hoc ſermone, *& axiomati noſtro* Mar. Giurb. dict. conſil. 99. á numer. 19. cum ſeqq.

Prima, Diſpoſitionem quam 128

libet negatiue conceptam, ſucceſ ſiuum actū requirere, nec ſatis per primū adimpleri, d. n.19.

129 Secunda, Si alioquin diſponentium menti ſatis non fieret, num. 20.

130 Tertia, Quando, ſi de primo actu intelligeretur, non ſortiretur diſpoſitio effectum, n. 21.

131 Quarta, Quando ſecundus actus in primi locum ſubrogatur numer. 22.

132 Quinta, vt non procedat in diſpoſitione legis, quæ perpetuo extendi debet, num. 23.

133 Sexta, vt nō procedat in actu ſui natura reiterabili, nu. 24.

134 Septima, eo ſolùm caſu, d. §. Hoc ſermone diſpoſitio locum habeat, quo ceſſarent verba, vel contra verbi proprietatē interpretatio facienda eſſet d. n. 24. verſ. Septimo.

135 Octaua, vt aſſertio, axiomaque hoc procedat in dubio, ſecus ſi de contraria diſponentis voluntate conſtaret, num. 25. quas omnes limitationes, & intellectus pluribus authoritatibus ſuo more firmat, ac exornat, quem licebit conſulere.

136 DISPOSITIO omnis ſimpliciter pro lata intelligitur, ampliatur, ac reſtringitur ſecundum ius commune, vt per Cardin. Tuſch. lit. D. concluſ. 501. Tiraq. in tract. le mort, par. 2. declarat. 2. num. 2. Aluar. Valaſc. conſult. 42. numer. 7. Petr. Barboſ. in l. 1. par. 1. num. 61. D. ſolut. matrim. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 9. n. 5. & 6. Coſt. conſ. 170. n. 5. lib. 2. Debetque intelligi vt minus, quam fieri poteſt, à iure cōmuni † re 137
cedat Crauet. conſ. 3. n. 13. & 18. & conſ. 25. n. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. to. 5. cap. 848. n. 13.

DISPOSITIO omnis ſemper de actu valido intelli- 138
gi debet, Cardin. Tuſch. practic. conclu. lit. D. conclu. 504. Quibus adde notata ſupra lit. A. num. 166.

DISPOSITIO omnis intel- 139
ligi debet de habili, l. 1. vbi gloſ. C. de ſacroſ. Eccle. Cardin. Tuſch. lit. D. concl. 505. Carol. de Graſ. de except. ad mater. ſtatuti exclud. omnes except. in prælud. nu. 96. Et recipit reſtrictionem de habilitate, Bart. in auth. De nuptijs, n. 3. coll. 4.

Armen-

Armendar. in proœm. addit. ad recopil. legũ Nauarræ n. 38. Mari. Anton. variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 40. n. 5. Surd. conſil. 10. num. 27.

140 *Limitat in contractibus* Mari. Anton. d. loco. num. 62.

141 DISPOSITIO *redigitur ſemper ad actum poſsibilẽ, & licitum*, Brunor á Sole in locis commun. verb. Diſpoſitio. nu. 20. *Et diſpoſitio ſimpliciter facta, eo caſu facta intelligitur, quo de iure fieri poteſt*, l. Gallus, §. Quidam recte, & ibi Iaſ. 2. notab. D. de liber, & poſthum.

142 DISPOSITIO *generalis, generaliter eſt intelligenda*, Cardin. Tuſch. lit. D. cóclu. 488. Ludouic. Cenſi. de cenſib. 3. par. c. 1. q. 3. artic. 7. num. 26. *iunctis alijs adductis infra* verb. Lex generaliter loquens.

143 *Et comprehendit omnes caſus, etiam quod in vno ſit maior ratio, quã in alio*, l. 1. §. Quod autem, D. de aleat. l. In fraudem in fin. & ibi Bald. D. de teſtam. milit. Aymo Crauet. conſ. 92. nu. 4. & conſil. 84. n. 13. Becci. conſil. 37. n. 4. Surd. conſil. 335. n. 39.

144 *Etiamque priuilegiatos caſus includit*, l. In fraudem, §. fin. D. de milit. teſtam. *Non tamen extenditur ad incogitata*, l. Cum. Aquiliana, l. Qui cum tutoribus, l. Non eſt ferendus, D. de tranſact. l. Si de certa, C. eod. tit. l. Mater decedens, D. de inoff. teſtam. l. Tres fratres, l. Emptor, §. Lucius, D. de pact. l. fin. D. de eo, qui pro tutor. Roman. conſil. 294. incip. Hæc confeſsio circa fin. Burſat. conſ. 115. num. 15. lib. 1. Cephal. conſ. 3. num. 100. libr. 1. Pedroch. conſil. 36. num. 150. & numer. 172. cũ ſeqq. Decian. conſil. 3. numer. 55. & 56. & conſ. 35. numer. 48. lib. 2. & conſil. 11. numer. 11. lib. 3. Crauet. conſil. 227. num. 11. & 14. Camil. Gallin. de verb. ſignific. libr. 1. capi. 9. *pleniſsime* Caſtillo controuerſ. lib. 5. par. 2. capit. 116. á numer. 4. cũ ſeqq.

145 *Non tamen ad illicita extenditur*, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 848. numer. 13. tom. 5.

Nec

147 *Nec casum ſpecialiter diffinitum comprehendit*, l. Doli clauſula, D. de verb. oblig. l. Cum in teſtamento, §. fin. D. de hæred. inſtit. l. Seruo manumiſſo, D. de pecul. legat. l. Vxorem, §. Fœlicisſimo, D. de legat. 3. l. Cohæredi 41. §. Qui patrem, D. de vulg. cap. Cum dilecti, de donat. Surd. conſil. 456. n. 48. & conſ. 550. nu. 14. Nos de priuileg. pauper. & miſer. perſon. quæſt. 52. num. 42. parte 1.

148 *Nec perſonam loquentis*, l. Inquiſitio, C. de ſolutionibus Surd. conſilio 152. nu. 45.

149 *Et reſtringitur ex ratione particulari*, l. Compater, §. Dulcisſimis, De legat. 2. l. Si de certa re, Cod. de tranſact. Girond. de priuileg. ſeu exempt. explic. num. 277. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 98. num. 10. Surd. conſil. 389. num. 9. & ſequent. *vbi quod*, † *& ſecundum ſuam cauſam reſtringitur.*

150 *Item & ob cauſam finalem*, idem Surd. conſ. 150. num. 58. conſil. 267. num. 3. & conſ. 445. num. 32.

Et ad contenta ſub eodem genere, idem ipſe conſil. 48. n. 24. conſil. 77. num. 27. & cõſil. 131. num. 21. 151

DISPOSITIO *generalis, ius alterius non lædit*, l. 2. §. Merito, & §. Si quis à Principe, D. ne quid in loco publ. Regin. de appellat. §. 6. gloſ. 2. cap. 5. num. 20. Mari. Giurb. deciſ. 35. nu. 6. 152

DISPOSITIO *limitata; limitatum producit effectũ*, l. In agris, D. de acquir. rer. domin. l. In delictis, §. Si detracta, D. de noxal. l. Age vbi Iaſ. num. 2. cum ſeqq. C. de tranſact. l. Cancellauerat, D. de his, quæ in teſtam. delen. l. Cum ſeruo in princ. C. de contrah. empt. Tiraq. in tract. ceſſante cauſa, p. 1. num. 142. Pariſ. conſ. 18. num. 8. & 9. libr. 1. Surd. conſ. 5. numer. 58. Cardin. Seraphin. Rotæ Rom. deciſ. 911. num. 2. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 60. num. 1. & quæſt. 84. nu. 4. *Nec extenditur*, Cardin. Tuſch. lit. D. concluſ. 494. *Extenditur tamen ſecundum limites adiectæ rationis*, l. Nomen, 153

men, §. fin. D. de legat. 3. l. Regula, §. fin. de iur. & facti ignor. Angul. *de* meliorat. in declarat. legis, 6. gloſ. 2. numer. 2. Caſtillo contro uerſ. lib. 5. 2. par. capit. 66. numer. 73.

154 DISPOSITIO *ſpecialis, derogat generali*, l. Titia, 1. §. pen. D. de legat. 2. *Vel ſaltem eam limitat*, l. Vxorem, §. Feliciſsimo, D. de legat. 3. l. Quæſitum, §. vlt. D. de fund. inſtruct. l. Cohęredi, §. Qui patrem, D. de vulg. & pupil. ſubſti. Menoch. cõſil. 151. num. 42. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 720. numer. 3.

155 DISPOSITIO *legis facilius tollitur, quam hominis, mitiuſque agitur cũ lege, eiuſque diſpoſitione, quam cum homine*, l. Celſus, 28. (aliàs 23. vbi notat gloſ. 1.) D. de recept. arbitr. Ioſeph. de Seſſ. Arag. decif. 74. num. 51.

156 DISPOSITIO *hominis, legis tollit diſpoſitionem*, l. fin. C. de pact. conuent. l. Et habet, §. Cum quis, & ibi gloſ. D. de precar. *Intellige vt per* Surd, conſil. 476. nu. 46. *& latius notauimus* liter. H. num. 46. & lit. P. num. 234. & ſequent.

Non tamen diſpoſitio hominis æquè facile extenditur, vt legis, cap. Suſceptum, de reſcript. lib. 6. cap. Cum illis, de præbend. eod. lib. Natta conſ. 373. num. 6. Surd. conſil. 54. num. 20. 157

Neque reſtringitur, idem Surd. conſ. 101. numer. 27. & ſequent. 158

DISPOSITIO *legis, & hominis æquiparantur*, l. Si inteſtamento, in fin. D. de vulg. & pupil. ſubſtit. 159

DISPOSITVM *in vno caſu ex duobus æquiparatis in alio etiam videtur diſpoſitũ*, notauimus lit. C. num. 20. 160

DISTINGVENS *proximus eſt veritati*, Surd. decif. 58. num. 5. & conſil. 346. nu. 10. *Nam diſtinguendo, ✝ omnia concordantur*, l. Adeo, §. Cum quis, D. de acquir. rer. domin. gloſ. in c. Quærenti, de offic. de leg. Oſaſc. decif. 162. numer. 8. Stephan. Gratia. diſcep. forenſ. cap. 920. num. 42. to. 5. *Diſtinctioq; ✝ ſeu diuiſio animum* 161 162 163

Digitized by Google

mum legemis incltat aurentam intelligentiis praeparat, & memoriam artificiosè reformat, vt tradit Ioan. Mat. Nouar. in praxi electionis, & variet. fori, in praeludi. nu. 5. *eleganter* Macrob. Saturnal. lib. 1. in principip. *in haec verba.* Nam & in animo melius diſtincta ſeruantur, & ipſa diſtinctio non ſine quodam fermento, quo conditur vniuerſitas, in vnius ſaporis vſum varia libamenta confundit, vt etiamſi quid apparuerit vnde ſumptum ſit aliud tamen eſſe, quam vnde ſumptum noſcetur, appareat.

164 DOCTORI *diſtinguenti inhaerendum eſt*, gloſ. in l. Apud antiquos, C. de furtis, & in l. Filiae, C. famil. erciſc. Auil. in cap. Praetor, c. 15. gloſ. Homezillos, à num. 35. Surd. conſil. 346. num. 9. Pappon. conſ. 41. num. 39. deciſ. Auenion. 245. numero 21.

165 DISTRACTVS *eius eſt naturae cuius contractus, & vtrumque aequiparatur*, Tiraq. ad leg. connubial. verb. Contracter, gloſ. 1. à num. 1. cum ſeq. Vincent. de Franch. deciſ. 48. numer. 60. & deciſ. 136. nu. 7. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 168. nu. 2. Muſcatel. de fideiuſſor. p. 2. quaeſt. 7. num. 21. Surd. deciſ. 129. numer. 4. & deciſ. 136. numer. 17. Farin. conſ. crim. 112. num. 1. & 2. lib. 2. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 1. cap. 8. de dolo bono in ſpiritualibus, nu. 8. & 2. lib. 2. c. De dolo dante cauſam, & de dolo incidente, numer. 46. fol. 181.

DIVERSITAS *circa eandem rem induci non debet* l. Eum qui aedes, D. de vſucap. Cardin. Tuſch. lit. D. concluſ. 528. *& notamus plenius*, verb. Iure diuerſo. 166

DIVERSITAS *nominum diuerſitatem rerum, & locorum inducit*, l. Si idem, C. de codicil. Cardin. Tuſch. lit. D. conclu. 517. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 1137. n. 3. Surd. conſil. 227. num. 32. *& notauimus* hac liter. num. 79. *inde* Ouid. *de* Iano *loquens, rationem que quare* Ianus *quandoque*, Patulcius *quandoque vocetur* lib. 1. Faſtor. *ait.* 167

Sci-

Scilicet alterno voluit rudis illa vetuſtas
Nomine diuerſas ſignificare vices.

168 *Limita reſpectu vniuerſi, quia diuerſitas nominis, & corporis, non conſtituunt diuerſum corpus, ſed ad cognoſcendum ipſius partes fit*, Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 15. gloſ. 7. n. 4.

169 **D**IVERSITAS *rationis diuerſitatem iuris inducit*, l. Conuentionum, in princip. D. de pact. l. 3 §. Genera, D. de acquir. poſſeſſ. *Et quæ di-*
170 *uerſos habent tractatus, † diuerſam quoque habent ſubſtantiam*, l. 2. §. Quartus, C. de veter. iure enucle. l. 7. D. de milit. taſtam.

171 **D**IVERSITAS *effectuum diuerſitatem ſubſtantiæ nõ inducit*, l. fin. D. de fundo inſtruct.

172 **A** DIVERSIS *non fit illatio notamus infra lit. I. verb.* Illatio.

173 **D**IVERSA *ratio reformat actum*, l. Interpoſitas, C. de tranſact.

174 **D**IVERSORVM, *diuerſũ eſt iudicium*, l. Inter ſtipulantem, §. Sacram, D. de verbor. oblig. Steph. Gratian. Marchiæ. deciſ. 32. num. 8. & deciſ. 42. numer. 10.

DIVINARE *nemo tenetur nec licet*, l. Si putator, D. ad l. Aquil. l. Si fideiuſſor, verſic. Ignoſcendum, D. mãdat. l. Apud Celſum, & ibi Sebaſt. Næui, num. 47. D. de doli mali except. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 45. §. 3. num. 30. *Et diuinatorius intellectus rejicitur*, l. fin. C. de contrah. empt. gloſ. mag. (*communiter ad id allegata*) in l. Filium quem, C. famil. erciſc. Camil. Gallin. in tract. de verbor. ſignific. lib. 5. c. 10. num. 15. *vbi* num. 16. *Limitat, vt legum † contrarietas* 176
euitetur, pro earumque concordia, repetijtque lib. 6. cap 7, numer. 6. & lib. 7. capit. 8. numer. 9. 175

DOLVS *aut fraus præſumi non debet*, l. Quoties, §. Qui dolo, D. de probat. l. Dolum, 6. C. de dolo, gloſ. verb. Priori, in capit. Super literis, 20. *extra* de reſcript. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 12. num. 2. Crauet. con- 177

conſil. 321. nu. 3. Petr. Barboſ. in l. Eum quē temere, 79. in princip. num. 26. D. de iudic. *pleniſſime* Tuſch. practic. conclu. lit. D. conclu. 573. *per quem ampliationes, limitationes, & intellectus vide. per* Menoch. ſupra dict. præſumpt. 12. per tot. & lib. 5. præſumpt. 8. Cuiac. lib. 11. obſeruat. cap. 11.

178 DOLO *facere præſumitur, qui fecit, quod facere non debuit*, l. Tutor qui repertorium, D. de adminiſtr. tutor. l. Dolo, D. ad leg. Falci. l. Si procuratorem, §. Dolo, D. manda. Menoch. conſil. 98. num. 30. Farinac. in praxi crimin. p. 3. quæſt. 89. num. 92. & part. 4. conſil. 60. nu. 98. vbi Addit. lit. I. *Et qui rem á lege probibitam facit, ex* cap. Qui cōtra iura de regul. iur. lib. 6. l. 1. C. de ſicar. Pariſ. conſil. 52. num. 33. & conſ. 78. num. 16. & ſequen. volum. 4. *laté* Maſcard. de probat. concluſ. 495. num. 4. & conclu. 531. num. 50. & 102. Farin. de delict. q. 18. num. 71. & quæſt. 89. nu. 77. & ſeqq. Mar. Anton. Macerat. variar. lib. 1. reſolut. 73. num. 8. & 9. *Doluſque eſt nō facere id ad quod quis eſt obligatus, facereque tenetur*, l. Dolus, & d. l. Si procuratorem, §. Dolo, D. mandat. Surd. conſ. 12. num. 69. & ſeq.

DOLO *facit qui petit, quod reſtituere tenetur*, capit. Dolo facit, 59. de regul. iur. lib. 6. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Dolus, numer. 8. Duen. regul. 290. Menoch. de præſump. lib. 5. q. 3. num. 88. Maſcard. de probat. concluſ. 531. nu. 81. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 16. per tot. *vbi plene.* 179

Limita, & intellige, quando ipſimet debitori conuento reſtitutio facienda eſſet, ſecus alteri, gloſ. in l. Si ſocer. 45. §. Lucius, verb. Sed alij, & ibi Bald. notab. 7. Alberic. nu. 2. Cuman. num. 3. Caſtrenſ. numer. 6. D. ſolut. matrim. Steph. Gratian. diſcep. forēſ. tom. 4. diſcep. 627. num. 3. & ſeq. *Qui etiam limitat † ibi* num. 10. *axioma hoc quando ex interuallo eſſet reſtitutio facienda.* 180 181

DOLVS *caſu non purgatur*, l. Sti- 182

l. Stichus, 16. D. de noxal. action.

183 DOLO *facit, qui petit, quod aliqua exceptione elidi poteſt*, l. 2. §. Itē quæritur, verſic. Et generaliter, & §. Circa, D. de except. doli, l. Qui æquitatem, D. eod. tit. l. Si quis cum aliter, D. de verb. oblig. *latè* Celſ. Bargal. de dolo, libr. 6. regul. 25. per

184 tot. *vbi* numer. 6. *Limitat*, ✝ *quando petens eſſet in iuſta ignorantia*, ex dict. §. Item quæritur, verſic. Nam ſi inter initia.

185 *Limita etiam, quando reuerentia perſonæ exceptionem doli excluderet, ex* l. Apud Celſum, §. Aduerſus parentes, D. de except. doli, *vt aduertit idem* Bargal. dict. loco, numer. 7.

186 DOLO *non videtur feciſſe, qui fraudem alterius excludit*, l. Cum pater, 79. §. Titio, in fin. D. de legat. 2. Frāc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 11. num. 24.

187 DOLVS *grauiorem exigit pœnam, quam culpa*, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si ſterilis, §. Cum per venditorem, D. de action. empt.

DOLVS *præſumitur in eo, qui facit, quod tenetur non facere*, l. Si procuratorem, §. Dolo, D. manda. Menochi. de præſumpt. lib. 3. q. 55. n. 10. *Et ſic in delictis præſumitur dolus*, l. Si non conuitij, C. de iniur. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 3. capit. 11. num. 12. fol. mihi 400. *Inde elegantiſsime* Senec. de morib. Nil intereſt (*ait*) quo animo facias, quod feciſſe vitioſum eſt, quia facta cernuntur; animus vero non videtur. 188

DOLVS *nemini debet patrocinari*, l. Nec ex dolo, D. de dolo, l. 3, D. de tranſact. l. Is qui dolo, D. de rei vendic. cap. Audiuimus, de colluſ. deteg. l. pen, in fin. D. de iure dot. l. Si ex dolo, D. de re iudic. l. Etiam, §. 1. D. ſolut. matrim. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 9. n. 62. Surd. conſil. 15, num. 13. Farinac. in praxi crimin. p. 1. quæſt. 31. num. 155. Ioan Mar. Beller. diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 2. num. 5. pag. 420. Stephan. Gratian, diſcept. forenſ- 189

Digitized by Google

ligit procedere quando ſciens, &
200 conſentiens libere, † & ſponte conſenit, ſecus quando neceſſitate impulſus. Id quod non tantū de cōpulſione, vel coactione reali intelligendum eſt ſed etiam †
201 verbali perſuaſione nempe. Ita Celſ. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 34. num. 13.

202 *Limita etiam, vt non ob id ius fiſci tollatur, licet parti ſcienti, & conſentienti pereat,* Menoch. de arbitrar. cent.4. caſu398.n,22. *quē limitantē regulam hanc vide à* num 18. cum ſeq. *& pleniſſimè* Celſ. Bargal. de dolo, dict. regul.34. per tot. *à quo ampliationes, & limitationes pete.*

203 DOLVS *cum dolo compenſatur*, l. Viro, 40.D. ſolut. matrim. l. Si ambo, D. de compenſat. l. Si duo, 36. D. de dolo, l. Quidam Titio, D. ſi quis omiſſa cauſ. teſtam. l. Filium, C. de liber. cau. l. Quoniam, C. de hæretic, cap. vltim. de adulter. Cardoſ in praxi iudic. & aduocator. verb. Delictum, numer. 37.
204 *vbi intelligit, † quando ciuiliter, non quando criminaliter agitur, copioſiſſimè* Celſ. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 25 per tot. *vbi axiomatis huius materiā per* 64. numeros *examinat, plurimas ampliationes, & limitationes (quas longum eſſet recenſere) aſſignans de hacque proxime aſſignata limitatione (quam regulariter improbatam dicit) agit á* numer. 25. cum ſeq. *ad ſaturitatem etiam* Farin. fragment. crimin. 1. part. liter. D. numer. 110. & ſeq.

DOLVS *ſemper, & in qualibet diſpoſitione cenſetur* 205
exceptus, l. Titius creditor, D. mandat. l. Si pater, D. quæ in fraud. credit. l. Actione, C. de tranſact. l. Aurelio, §. Caius, D. de liber. lega. l. Tres fratres, D. de pact. l. 1. C. ſi maior factus, Celſ. Bargal. de dolo, lib. 2, cap. 2. De dolo futuro, poſt num. 23. limit. 8.& 9. & lib. 6. regul. 2. per tot. Cephal. conſ. 34.n.23.conſ.62.n.17.& cōſ. 141. n. 28. lib. 1. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 5 num. 178. & de arbitrar. li. 1, quæſt.13.num. 8. & ſequent. Farinac. fragment. crimin 1. part. liter. D. numer. 185.

& ſequent. *vbi pleniſsime.*

205 DOLVS *nemini nocens, nõ punitur* Celſ. Bargal. de dolo lib. 2. cap. 11. num. 9. fol. mihi 399. *ad falſitatem nemini nociuam inde inferens, & diximus infra* liter. F. numero 97.

206 DOMINI *duo eiuſdem rei in ſolidum eſſe non poſſunt notamus infra* hac eadem lit. num. 237.

207 DOMINIA *rerum in incerto, & pendenti eſſe non debent*, l. vltim. in fin. D. commun. Prædior. l. Si ex duobus, §. Sed & Marcellus, D. de in diem adiect. gloſſ. & Doctores, in l. Si ego, D. de ſolut. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 17. num. 6. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 318. num. 66.

208 *Limita interueniente cauſa*, Surd. deciſ. 230. numer. 5. Franciſ. Molin. *vbi proxime.*

209 DOMINIA *rerum traditionibus transferuntur*, l. Traditionibus, C. de pact. §. Per traditionẽ, inſtit. de rer. diuiſ. Vincent. Carot. in ſingul. ſuis, ſingul 485. *pleniſſimé* Tuſch. liter. D. conclu. 602. *vbi multipliciter ampliat, & limitat, & præter ibi adductas limitationes, ſingulariter etiam limitat* Carot. dict. lo-
co, *in donatione † rei facta a-* 210
licui, vt & eo mortuo ſit alterius, vel facta duobus, vt vno mortuo remaneret alteri, quia ſine traditione, aut ceſsione quæritur actio, reique vendicatio datur, ex Decio in dict. l. Traditionibus, num. 14. *per* text. in l. Quoties, C. de donat. quæ ſub modo, Speculatore, & Bald. ibi relatis.

Limitat etiam in caſu legis 211
vel inutilium, 69. D. de vſufruct. & quemad. quis vtatur, fruat. *Cuius caſum admirabilem dicens refert* Alberic in l. Si ager, D. de rei vendic.

DOMINVS *corporis ſui, vel* 212
membrorum ſuorum nemo eſt, l. Liber homo, D. ad leg. Aquil. capit. Contingit, 36. de ſentent. excõmun. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 2. differ. 15. numer. 1. & ſequẽtib. vbi fuſe.

DOMVS *ſua cuique tutiſſi-* 213
mum eſt refugium, l. Plerique, D. de in ius voc. l. 1. C. de

C. de prætorib. & honore prætur. lib. 12. *latiſsimè* Farinac. fragment. crimin. part. 1. lit. D. à numer. 230. cum ſeq.

214 DONARE *eſt perdere*, l. Filius familias, D. de donat. l. Cum de indebito, verſicul. Qui non ſoluit, D. de probat. Surd. de aliment. titul. 6. quæſt. 1. numer. 14. cum ſequentib. & quæſtion. 5. numer. 7. cum ſequentib. & conſil. 5. numer. 72. Nos, de priuileg. pauper, & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 21. numer. 2. *Cum ſcilicet donatur indignis. Inde* Valer. Marti. Epigram. libr. 2. epigram.

Dimidium donare Lino quã credere totum.
Qui mauult, mauult perdere dimidium.

Dignis enim, beneque merentibus datum, lucro tutiſsimo cedit, eodem teſtante Martial. lib. 5. epigra. 43. *in hac, ut veriſsima, pariter elegantiſsima carmina.*

Callidus effracta nũmos fur auferet arca,
Proſternet patrios impia flamma lares;
Debitor vſuram pariter ſortem que negabit;
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges;
Diſpẽſatorem fallax ſpoliabit amica;
Mercibus extractas obruet vnda rates;
Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis.
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

DONARE *ſuum, nemo præſumitur*, l. Cum de indebito, 2. §. Si vero, D. de probat. l. fin. C. de nouat. l. Campanus, D. de oper. libert. Maſcard. de probat. cõclu. 555. num. 1. Surd. de aliment. titul. 6. quæſt. 5. nu. 7. Flamin. de reſign. lib. 8. quæſt. 1. num. 5. Flores Diaz variar. quæſt. 23. numer. 90. Farinac. in praxi crimin. part. 4. deciſ. 136. in addit. lit. C. *vbi plures refert*, Brunor, á Sole in locis commun. verb. Donatio, num. 15. Ioſeph. de Seſſ, deciſ. 182. nu. 6. Pichard. ad princip. inſtit. quib. non eſt permiſſ. facer. teſtã. n. 66. *vbi adducit* Tiraq. 215

in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 206. C. de reuoc. donat. Menoch. lib 2. de arbitr. cent. 1. caſu 88. per tot. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſol. 23. n. 11. & 12. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſ. cleric. p. 1. tit. De bonis cleric. §. 9. n. 7. pag. 519. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 824. num. 17. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. quæſt. 21. nu. 2. & ſequent.

216 *Et potius præſumitur error, quam donatio,* Menoch. conſil. 1. num. 215. Maſcard. de probat. conclu. 554. num. 5. & conclu. 639. num. 10. & conclu. 1173. num. 4. Flamin. de reſign. lib. 9. quæſt. 19. num. 5. Ioſeph. de Seſſ. dict. deciſ. 182. num. 5. Benedict. A Egid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iure, part. 1. cap. 11. numer. 25. Nos dict. loco.

217 *Etiam in facto proprio,* Maſcard. dict. conclu. 555. nu. 6. & concluſ. 1263. numer. 6. & 7.

218 *Potius tamen præſumitur, quam delictum,* Menoch. de præſumpt. lib. 5 quæſt. 2. num. 23. Farinac. dict. 4. p. conſil. 60. vbi Addit. lit. G.

DOS *loco legitimæ cedit, & de vno ad aliud valet argumentum, notauimus ſupra,* lit. A. nu. 409. & ſequent. 219

DOTIS, *& ſtudij cauſa à patri procedit, notauimus ſupra* lit. A. n. 411. & 412. 220

DVBIA *in meliorem partẽ ſunt interpretanda,* l. Cũ creditor, D. de furt. l. Proximè, D. de his, quæ in teſtam. delent. capit. Stote, de regul. iur. Alderet. de Religiſ. diſciplin. tuend. lib. 2. cap. 4. num. 23. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comparat. 16. num. 2. Farin. de falſit. quæſt. 187. num. 21. verſic. Quæro, 3. *vbi concluſionẽ hanc etiam in hæreſis crimine procedere firmat,* Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 143. num. 21. *Et in benigniorem partem ſumenda,* l. Sẽper, D. de reg. iur. cap. vlt. de tranſact. Thom. de Thomaſer. in florib. legum, regul. 145. 221

Limita axioma multipliciter cum Farin. in praxi crimin. 222

par.

p. 3. q. 85. num. 17. cum ſeq. & d. q. 187. nu. 12. & 13.

In dubijs ratior pars eſt eli-
223 *genda*, l. Si fuerit, §. vult. D. de reb. dub. capit. Iuuenis, extra de ſponſal. cap. Ad audientiam, de homicid. Couar in cap. Alma mater, de ſent. excomm. p. 1. §. 2. n. 5. caſu 1. & de ſponſal. p. 1. cap. 4. §. 1. num. 9. Fr. Emman. Rodr. in ſum. tom. 2. cap. 51. num. 6. concluſ. 4. Vaſq. 1-2. q. 19. art. 6. diſp. 65. cap. 3. & diſput. 66. c. 1. P. Sanchez de matrim. lib. 2. diſp. 41. num. 9. Flores Diaz variar. lib. 1. q. 9. num. 18. Sayr. de cenſur. lib. 1. cap. 26. num. 30. caſu 1. & libr. 6. cap. 2. numer. 16. Ioan. Maria Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 143. num. 21. *Præcipue vbi de ſalute animæ agitur*, Nauar. in manual. c. 27. numer. 195.

224 *In dubijs media via eſt eli-*
genda notabimus infra litter. M. numer. 48.

225 DVBIIS *conuentionibus contra dantem vel promittentem ſit interpretatio*, l. Veteribus, 40. vbi Bar. D. de pact. l. Stipulatio iſta, §. Alteri, verſ. In ſtipulationibus, D. de verb. oblig. l. Labeo ſcribit, D. de contrah. empt. l. Quidquid aſtringendæ, D. de verb. oblig. l. 2. titul. 33. par. 7. Surd. de alimen. titul. 6. quæſt. 1. num. 26. & deciſ. 322. num. 63. Petr. Barboſ. in l. Si quis intentione ambigua, 66. num. 28. D. de iudic. qui num. ſequent. *Limi-*
tat † & declarat aſſertionem 226
hanc procedere in conuentionibus, aut verbis in contractibus prolatis ſecus in iudicijs. Sed in vtroque de vno ad aliud compenſatione facta ſecundum promiſſorem, & contra ſtipulatorem interpretationem faciendam ; aſſeruitque (per eadem proxime relata iura) Menoch. conſ. 110. n. 36. & conſil. 179. nu. 19.

DVBIVS *ab ignorante non*
diſtat, l. Manifeſtiſsimi, 227
21. §. Sin autem neſcius, C. de furt. Tiraq. in l. Si vnquam, in præfat. num. 99. C. de reuoc. donat. & de vtroque retract. part. 1. §. 36. gloſ. 2. nu. 31. Anton. Gamm. deciſ. 91. n. 1. in princip. Franc. Becc. conſ. 11. n. 11. Surd. conſ. 379

num. 18. & conſil. 518. num. 43. Crauet. conſ. 412. num. 7. Decian. conſil. 39. num. 21. vol. 2. Sforz. Odd. de reſtit. par. 1. quæſt. 8. art. 9. n. 47. Farinac. fragm. crimin. 2. p. lit. L. num. 96.

228 *Limita in eo, qui debuit diligentiam adhibere, vt ſciret, qui pro ſciente reputatur,* Surd. decil. 265. num. 47. & 48. Stephan. Gratian. diſcep. foreſ. tom. 4. cap. 6. 6. n. 5.

229 *Vel niſi dubitatio ſit circa factum ad ſe ſpectans, quodque facile ſcire potuit; in his enim pro ſciente dubitans habetur. Pariaque ſunt dubitare, & ſcire ea, quæ facile ſciri poſſunt,* Ita Ioan. Baptiſt. Coſt. de facti ſcientia, & ignor. inſpect. 82. num. 1. & ſequentib. *vbi exēplificat, & iunge notata infra* liter. R. num. 70.

230 *Aut in his, quæ à natura, ratione, vel lege conſtituta ſunt, facere vé iubemur,* Coſta vbi proximè, num. 2 & ſequentib. *in his enim dubitare, ſcelus videtur, ex ſententia* Claud. in Claud. Stilic. panegy. 2.

Pars ſceleris dubitaſſe fuit.

231 *Inde dubius in fide pertinaciter, & cum perſeuerantia infidelis eſt,* cap. 1. de hæretic. *ita ab omnibus communiter intellecto teſte* Rojas, ſingul. 56. num. 6. *quem ſequitur* Coſta dict. loco, num. 9. *qua de re pleniſſime* Farinac. de hæreſ. q. 178. num. 90. & ſequent. & Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. grem. exiſt. lib. 5. cap. 4. num. 7. & c. 5.

Limita pariter in dubitante de bona fide, dubitatione vehementi in præſcriptionis initio, 232
ex Menoch. de arbitr. caſu 225. numer. 17. *cum adductis* per Maſcard. de probat. colum. 2. concl. 1004. nu. 48. cū ſeq. *prout eos cum alijs (hanc comprobans limitationem) refert* Coſta d. inſpect. 82. num. 13. & ſeq. *apud quem alios intellectus, & limitationes axiomati huic vide, per totam enim de eo agit. Limitamus etiam Nos aliter infra* dict. lit. R. numero 71.

DVO *ſpecialia non poſſunt concurrere circa idem,* l. 233
Cum poſt, §. Gener, iuncta gloſ. D. de iure dot, l. 1. C. de dot. promiſſ. cap. Singula 89. diſt. Pichard. ad § 1. inſtit.

ſtit. de teſtam. num. 8. & 11. Surd. deciſ. 56. num. 5 & cõſil. 34. numer. 46. Menoch. conſil. 336. numer. 3. lib. 4. Stephan. Gratian foreſ. to. 5. cap. 910. num. 25. & cap. 947. numer. 10. Thomas de Thomaſet. regul. 102. *vbi*
234 *fallere* † *dicit quando vnum venit in conſequentiam alterius, & in caſibus à iure expreſsis, & priuilegiatis, ex* text. in l. Sub conditione, D. de ſolut. l. Qui in vtero, D. de ſtatu homin. §. Si ab hoſtibus inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt. ſolui. *Qui ad hoc allegari ſolent, plura nempe ſpecialia ſi-*
235 *mul concurrere* † *poſſe, non quidem principaliter, ſed in conſequentiam, quod & aſſerit* Thobi. Noni. ad rubric. inſtit. de teſtament. n. 20.

236 DVAE *lucratiuæ cauſæ circa eandem rem, & perſonam admitti non debent*, §. Si res aliena, inſtit. de legat. & *notauimus* de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 2. quæſt. 56. num. 18.

237 DVO *eiuſdem rei in ſolidũ domini exiſtere non poſſunt* l. Si vt certo, 6. §. Si duobus vehiculum, D. commod. l. Hæreditate, 19. §. Pater, D. de pecul. caſtrenſ. Surd. conſil. 179. num. 27. conſil. 517. num. 80. & conſil. 548. nu. 7. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 5. capit. 900. numer. 18.

DVPLEX *funiculus, ſeu duplex vinculum magis ligat, & difficilius rumpitur*, l. Si non lex, D. de hæred. inſtit. l. Diſcretum, C. qui teſtam. facer. poſſ. l. penult. §. Si vero, C. de adopt. authentic. Itaque, C. commun. de ſucceſſ. §. Sed hodie, verſic. Si vero pater, in fin. inſtit. de action. §. Affinitatis, inſtit. de nupti. cap. 1. de treug. & pac. Surd. de aliment. titul. 6. quæſt. 13. num. 2. & deciſ. 154. num. 9. & conſil. 61. num. 6. & conſil. 173. num. 28. conſil. 175. numer. 39. & conſil. 329. num. 18. Cald. Pereir. de reſolut. emphy. cap. 9. numer. 24. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 13. à num. 90. Cardin. Tuſch. lit. D. conclu. 810. cum tribus ſeq. Scacc. de iudic. libr. 2. cap. 9. nu. 1673. & 1710. 238

Digitized by Google

alias refert Marc Anton. vari- ar. lib. 1. reſolut. 8. 1. n. 3.

239 *Limita quando alterum eſt impertinens*, Surd. conſil. 31. num. 34. verſic. Secundo reſpondeo, & nu. ſequentib.

Limita præterea, quando v-
240 *numquodque per ſe non aſtringit*, l. Patre furioſo, vbi Iaſ. num. 44. D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. Surd. conſil 173. num. 113.

E

1 ECCLESIA *non iudicat de occultis*, cap. Erubeſcat, 32. diſtin. cap. Chriſtiana, 32. quæſt. 5. cap. Sicut. de ſimoni. Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. c. 1. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 4. q. 160. nu. 5. Anton. Ricciul. de iure perſon. extra Eccleſ. grem. exiſt. lib. 2. capit. 2. numer. 15.

2 ECCLESIA *pupillo æquiparatur, & fungitur vice minoris*, *notauimus ſupra* lit. A. nu. 510. cum duobus ſequẽt.

3 ECCLESIA *ſemper eſt eadem, & nunquam moritur*, cap. Liberti, 12. quæſt. 2. *Et ſemper poſſidet*, Pariſ. conſil. 24. num. 8. lib. 1. Surd. conſ. 183. num. 37. & 38.

EFFECTVS *cognoſci ſolet per ſuas cauſas*, l. Verum, la 2. D. de furt. 4

Aliquando tamen eſt dignior ſua cauſa, l. Quod ex liberta, D. de oper. libert. §. 1. inſtit. de ingen. & manumiſ. 5

EFFECTVS *à cauſa regulatur, & cauſam demonſtrat*, l. Rem non nouam, circa fin. C. de iudic. Cardin. Tuſch. liter. E, concluſ. 49. Rot. Roman. Diuerſ. 1. part. deciſ. 701. numer. 1. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 55. numer. 16. *Vbi & quod ex efficacia effectus* † *cognoſcitur cauſæ potentia*, l. Generali, C. de Epiſcop. & cleric. *vbi plura circa hæc ex* num. 11. cum ſeqq. cumulat. 6 7

EFFECTVS *durat, durante cauſa*, l. Semper, §. Negotiatores, D. de iure immunit. Tiraquel. in tract. ceſſante cauſa, part. 1. numero 17. Surd. conſ. 18. numer. 4. conſil. 298. numer. 48. & conſil. 301. n. 5. *Et ceſſat* † *ceſ-* 8 9

ſan

ſante cauſa diximus l. C. n. 49.

EFFECTVS *diuerſi ex v-*
10 *na, eademque re, & cau-*
ſa oriri non debent, l. Meminerint, C. vnde vi, l. Quod Labeo, vbi Bart. not. D. de cōpenſat. l. Qui hominem, §. fin, D. de ſolut. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 55. *iunctis infra proximè adductis* numer. 19. hac lit.

11 *Diuerſis tamen reſpectibus,*
† vna, & eadem cauſa diuerſos, vel etiam contrarios operatur effectus, l. Si finita, §. Iulianus, D. de damno infect.

EFFECTVS *in omnibus con*
12 *ſideratur,* l. 2. C. de aliment. pupill. præſtan. Gonçal ad regul. 8. Cancel. gloſ. 45. §. 3. n. 5. & gloſ. 55. numer. 11. cum ſeqq. Surd. conſ. 386. num. 34. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 9. nu. 14. *Effectusq́; principalis agentium attenditur,* Cardin. Tuſch. lit. E. concl. 48. *Et effectus contin*
13 *gens præter intentionem † agen*
tis, non conſideratur, l. Qui foueas, & l. Si putator, D. ad leg. Aquil. l. 12. in fin. D. de condit. & demonſtr. *Hinc.*

Quidquid agunt homines, intentio iudicat omnes, l. 1. vbi gloſ. & DD. C. ad leg. Cornel. de ſicar.

EFFECTVS *attenditur po-* 14
tius quam verba, capit. In tantum, de ſimon. Socin. Sen. conſ. 36. num. 61 volum. 1. Surd. conſ. 3. num. 36. cum ſeq. & conſ. 196. n. 19. *quos citat* Mar. Anton. variar. reſol. lib. 1. reſolut. 3. nu. 7. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 50. Aym. Crauet. conſ. 59. n. 1. verſ. Nec attenditur, & conſ. 244. n. 2. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gl. 55. n. 14. verſ. Et ideo.

Et magis quā natura rei, Car 15
din. Tuſch. dict. lit. E. cōcl. 56.

EFFECTVS *attēditur, nō*
modus, Cardi. Tuſch. d. lit. 16
cōcl. 51. Surd. cōſ. 381. n. 16.

EFFECTVS *facilius impe-*
ditur, quā tollitur, l. Patre 17
furioſo, D. de his, qui ſunt ſui vel alieni iur. Frācis. Molin. de ritu nupt. lib. 1. c. 19. n. 27

EFFECTVS *tribuitur cau-*
ſa proximæ, nō aliæ, etiā o- 18
riginali, c. Continebatur, c. Lator, de homicid. l. Quæcūque gerint. D. de actionib. & obligat. Ant. Ricc. de iuriſperſon.

Eccleſ. grem. exiſtent. libr. 4. cap. 42. num. 10.

19 EFFECTVM *contrarium operari non debent ad vnũ finem; vel effectum inducta*, l. Legata inutiliter, D. de legat. 1. l. Legata inutiliter, D. de adimend. legat. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 245. num. 93.

20 EFFECTVVM *diuerſitas, diuerſitatem ſubſtantiæ nõ inducit, notauimus ſupra* lit. D. num. 171.

21 EGRESSVS *nõ dicitur, qui non fuit ingreſſus*, l. Manumiſsiones, D. de iuſtit. & iure, l. Decem, D. de verbor. oblig.

22 ELARGIRI *de alieno non licet*, l. Filius, 7. D. de donat. cap. Non eſt putanda, 37. in ord. 1. q. 1. & 14. quæſt, 5. per tot. vnde Cicer. 4. Act in Verr. Non eſt permiſſum (*ait*) vt impune nobis liceat, quod alicui eripuerimus, id alteri tradere, *&* *notatur infra* lit. F. nu. 184.

23 ELECTA *vna via, alteri videtur renunciatum*, l. Poſt diem, 7. D. de lege cõmiſſ. Stephan. Gratian. diſce pt. forenſ. tom. 1. cap. 152. num. 12. *pleniſsime* Anton. Gabr. com nun. conclu. lib. 2. conclu. 2. per tot. tit. de actionib. *iunctis traditis* lit. V. num. 127. & ſeq. *Vnius namque electio † eſt alierum reprobatio*, l. Cum. ita legatum, §. 1. D. de condit. & demonſtr. l. Tribunus, D. de teſtam. milit. Surd. conſ. 418. num. 8. conſ. 476. nu. 5. conſil. 523. num. 12. & conſ. 576. num. 29. Ioann. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 44. num. 5. 24

25 ELECTIO *ſemel facta retractari nequit*, c. Quod ſemel, de reg. iur. in 6. l. Quod in hæredem, §. Eligere, D. de tribut. act. *plene, hac de re* Mari Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 10. gloſ. 6. part. 1. à num. 22. cum ſeqq. *pulchre* Senac declamati. li. 7. declam. 8.

26 *Limita in eo cui eligendi ius ex contractu competit*, l. Eum qui certarum, §. fin. & l. Qui pluribus, 106. D. de verb. oblig. Tiraq. in l. Boues, §. Hoc ſermone, limit. 15. nu. 16. Surd. conſ. 413. numer. 18.

Digitized by Google

18. Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 2. cap. 4. num. 34. Aluar. Valaſc. 1. par. cōſult. fin. num. 23. *Secus ſi ex*
27 † *teſtamento*, l. Serui electione, l. Apud Aufidium, D. de optione legat. *Intellige tamen vt in primo caſu, non amplius*
28 *quam ſemel* † *variare liceat*, Tiraquel. dict. loco num. 23. Valaſc. vbi proximè, Molin. dict. capit. 4. num. 36.

29 ELECTIO *non datur, vbi datur reſtrictio*, l. Eum, qui certarum § 1. D. de verb. oblig. Bald. in l. 1. in fin. C. de furt. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variar. for. quæſt. 45. numer. 8. ſect. 2. pag. mihi 168. & in deciſ. in fin. dict. praxis adiectis, deciſ. 30. num. 5. & 6. *Solum enim datur, cum plura conceduntur remedia*, Rimin. conſ. 67. num. 5. Surd. conſ. 458. numero 34. & conſil. 529. numer. 37.

30 ELEEMOSINA *de alieno facienda non eſt, notatur ſupra* hac ead. liter. numero 22.

31 ELIGERE *ſe ipſum nemo poteſt*, capit. Cum in iure peritus, & ibi gloſ. de elect. cap. Cumana vbi gloſ. verb. Ad maiorem, eod. tit. c. Per noſtras, 26. de iure patronatus, cap. fin. de inſtitut. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 51. num. 1. Put. deciſ. 353. num. 2. par. 3. Lambert. de iure patr. lib. 2. part. 1. q. 5. princip. art. 5. numer. 2. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de bonis clericor. § 17. num. 23. pag. 527. Azebed. ad curi. Piſan. lib. 2. cap. 11. num. 7. Cardin. Tuſch. lit. E. concluſ. 72. Cened. ad Decretal. collect. 99. num. 3. *copioſè* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 2. in quæſt. vtrū executor teſtamenti nominatus ad diſtribuēdum inter pauperes, poſſit teſtatoris conſanguineos, ipſius vè met, vel filios, aut ſe ipſum ſi pauperes ſint, eligere, à num. 6. cum ſequent. *Late etiam* Polydor. Ripa ſingul. obſeruat. 73. per tot.

Amplia in præſentatione, ex 32
text. in dict. cap. Per noſtras, & capit. conſuluit, 25. dict. tit. de iure patron. Lambert.

eod.

epiſ. tract. 1. part. lib. 8. q. 1. princip. artic. 1. num. 6. & ſeq. & art. 2. num. 10. & ſeq. Flamin. Parif. de reſign. benef. lib. 9. quæſt. 17. num. 112. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 138. num. 1. & ſeqq. *vbi* num. 1. *quod neque per ſe,*
33 *neque per procuratorem* † *ab ipſo conſtitutum poteſt ſe quiſquã eligere, dus præſentare, aſſeruiteque idem* Flamin. d. loco num. 113. Paul. Aemil. Veral. deciſ. 397. per tot. lib. 2. Camill. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 32. de iure patron. num. 215. & num. 508. p. r. *quos cum alijs retulimus* Nos dict. quæſt. num. 7. & 8. *vbi limitamus,* num. 9. *quando ab*
34 *ipſo ſolo* † *patrono ſit mandatũ, non ſi à pluribus, ex* Tuſch. dict. concl. 138. num. 2. & Borrel. dict. num. 215. *& eligere ſe quem poſſe quando electio ſit à pluribus, ex* text. in dict. cap. Cum in iure, *& alijs ab eo citatis, notat* Mari. Anton. dict. lib. 1. reſolut. 51. numero 5.

35 *Limita prætereà in eligente ſe tanquam alium, non tanquã ſe, vt in executore, uel mandatario eligente ſe non tanquam mandatarium, aut executorem, ſed vt alium, ex propè infinitis tradidimus* Nos dict. quæſt. num. 16. num. 18. num. 20. & 32. verſ. Tertiò, & numeris ſeqq. *quibus, textui nempè in* l. Si mandauero, 11. §. Si tibi centum, D. mandat. & dict. capit. Conſuluit, 15. & cap. Per noſtras, 26. de iure patro. & dict. cap. fin. de inſtit. *ſatisfacimus, laicque reſpondemus.*

ELIGERE *viam per quam iudiciũ ſuum ſubuertatur, nemo videtur,* l. 5. verſ. Nec credendus, D. de milit. teſtam. l. Quoties, 13. D. de reb. dub. l. Quoties, D. de verb. oblig. *textus optimus,* in cap. Abbate, iuncta gl. verb. Potius, extra. de verb. ſignific. *Cum alijs, de quibus* Menoch. de præſumpt. lib. 6. q. 4. à Princip. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 2. titul. 1. Camill. Gallin. de verbor. ſignific. li. 5. capit. 19. num. 160. 36

EMERE *nemo cogitur rem alienam, dicemus* verb. Vendere rem ſuam. 37

EMER-

38 EMERGVNT, *quæ de nouo, nouo indigent auxilio, & in rebus nouis, nouum eſt remedium, & conſilium ſuggerẽdum*, l. 1. in princip. D. de ventr. inſpic. l. de ætate, §. Ex cauſa, D. de interrogat. action. l. Si iure, D. de rei vẽdic. l. Iure decedens, D. de inoffic. teſtam. l. Oratione, D. de feri. cap. fin. extr. de in integ. reſtit. minor. Surd. cõſ. 418. num. 9. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 4. nu. 97. Anton. Monach. Lucẽſ. deciſ. 21. n. 32. Cardin. Tuſch. lit. E. concl. 45. *Nouiſque morbis noua conuenit antidota præparari*, cap. Cæterum, de iuram. calum. Theſaur. Pedimont. deciſ. 239. à n. 12.

39 *Intellige quando accidentaliter, & inopinate aliquid nouum emergit, Ita* Thom. de Thomoſet. in florib. legum regul. 240.

40 EMVNGENS *nimis, ſanguinem elicit*, Prouerbior. c. 30. cap. Denique, 6. diſt. 4. Sigiſm. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 1. num. 18.

41 ENTIS *non exiſtentis nullæ ſunt qualitates, notamus* lit. N. nu. 52. *Et ens, ex non ente nõ fit, infra* dict. lit. N. num. 43.

AEQVALITAS *in omnibus, in iudicijs maxime ſeruanda eſt*, l. fin. C. de procurat. l. Non debet actori, D. de regul. iur. l. Si id quod in fin. D. de reſcind. vend. l. Non tantum 20. D. de re iudic. *cum multis citatis à Nobis, de priuil. pauper. & miſ. perſon.* p. 1. q. 55. nu. 4. Thom. de Thomaſet. in florib. legũ regul. 155. Cardin. Tuſch. practic. concl. lit. E. concl. 306. per tot. Marc. Anton. de Amat. deciſ. Ferr. 11. n. 12. *Amplia & intellige, vt per* Nos d. q. 55. num. 6. & ſeqq. 42

AEQVIPARATORVM *idẽ eſt iudicium, diximus ſupra* lit. A. n 180. 43

AEQVITAS *præfertur rigori, notauimus ſup.* lit. A. num. 181. & ſeqq. 44

AEQVITAS *in paribus cauſis paria iura deſiderat, vide* lit. A. num. 186. 45

ERRANS *non amittit rẽ ſuã* l. Si procurator, 35. D. de acquir. rer. domi Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 1. n. 20. Menoch. conſ. 162. à n. 46

28

28. cum ſeqq.

47 ERRANTIBVS, *non decipientibus iura ſubueniunt*, l. Si is qui, C. ſi minor ſe maior. dixer. *iunctis ſupra adductis* lit. D. num. 30.

48 ERROR *excludit conſenſū*, l. Si per error. D. de iuriſd. omni iudic. Cardin. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 1190, num. 2. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 59. nu. 10. Bertazol. tract. clauſul. inſtrum. clauſul. 11. gloſ. 3. n. 2. Thom. de Thomaſet. regul. 198. Surd. conſ. 28. n. 122 & cōſ. 202. n. 10. Pariſ. cōſ. 150 n. 12. vol. 4. Mar. Ant. var. lib 1, reſol. 2, nu. 6. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 19. Bargal. de dolo libr. 2. c. de dolo vero, & præſumpto, diuiſ. 1. numer. 47. fol. 74. Scacc. de commerc. §. 1. q. 7. part. 2. ampliat. 19. num. 77. Molin. de ritu nupt. lib. 2, differ. 4. num, 1. Anton. Ricciul. de iure perſon. extr. Eccleſ. gremi. exiſt. lib. 5. cap. 7. numer. 12. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. to. 5. cap. 988. num. 6. Carol. de Graſ. de excep. ad ſtatut. exclud. omnes except. except. 8. numer. 2.

49 *Et per conſequens delictum excludit, ex notatis à Nobis ſupra* lit. D. numer. 63. & 66. *ceciniteque* Ouid. Metamorſ. libr. 3.

Quod enim ſcelus error habebat?

50 *Limita, & intellige axioma hoc, ſi error ſit in ſubſtantialibus, ſecus ſi in accidentalibus, ex traditis plene per* Franciſ. Molin. de ritu nupt. dict. lib. 2. differ. 4. num, 3. quæſtion. 10. & ſeqq.

51 ERROR *in facto proprio allegari nec poteſt, nec releuat*, Cardin. Tuſch. pract. concl. lit. E. concluſ. 310. Cardoſ. in praxi iudic. & ad uocator. verb. Error, num. 2. Brunor à Sole in locis cūmunib. eod. verb. numer. 5. 52 *Nec præſumitur, nisi probetur*, l. Si Hæres, §. fin. D. ad S. C. Trebel.

53 *Limita ſi agatur de damno vitando*, Mar. Anton. *cum ab eo citatis* variar. lib. 3. reſolut. 21. num. 4. Surd. conſil. 102. nu. 12. & ſeq. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ.

Digitized by Google

renſ. tom. 5. cap. 957. num.
49. *Limita etiam quando error*
54 *in latam † culpam non cadit,*
quia tunc etiam in facto proprio
excuſat, Bartol. in l. Non fate
tur, 3. num. 7. D. de confeſſ.
Stephan. Gratian. diſcept. fo-
renſ. tom. 5. cap. 946. num.
55 37. *Et ſiue tractetur † de dam-*
no vitando, ſiue de lucro captā-
do errorem in facto proprio ex-
cuſare ſcripſit Ioſeph. de Seſſ.
Aragon. deciſ. 138. numer.
16. *cui ſubſcribit* Brunor à So
le, dict. verb. Error. nume-
ro 1.

56 ERROR *iuris non nocet,*
vbi agitur de damno, l. Iu-
ris, la 2. D. de iuris, & fact.
ignor. *Et regulariter, error,*
vel ignorantia facti, non iuris
excuſat, notamus verb. Igno-
rantia facti.

57 ERROR *nominis non viti-*
at diſpoſitionem ſi de inten
tione conſtat l. Si quis in fundi
vocabulo, D. de legat. 1. l.
Si me in vacuam, 34. in prin
cip. D. de acq. poſſ. & ibi DD.
Duen. regul. 256. Azeued.
in l. 13. á num. 10. tit. 25.
lib. 4. nouæ Reg. collect. Car
doſ. in praxi iudic. & aduoca
tor. verb. Error, nu. 4. Car-
din. Tuſch. lit. E. concl. 374.
Rot. Rom. apud Farinac de-
ciſ. 156. à num. 3. in nouiſſ.
& deciſ. 687. num. 5. tom. 2.
part. 1. *Limita † in errore no-*
minis appellatiui, gloſ. in dict. 58
l. Si quis in fundi vocabulo, ver.
Vocabula, gloſ. in l. Cũ pro-
ponebatur, D. de legat. 2.
Surd. conſ. 356. numer. 15.
vbi exemplificat.

ERROR *communis facit ius* 59
l. Barbarius Philippus,
D. de offic. Præt. Anton. Ga-
bri. *(plures congerens)* cōmun.
opin. tit. de probat. conclu.
8. per tot. Flamin. Pariſ. de
reſign. lib. 7. q. 24. num. 33.
vſque ad 50. Putc. deciſ. 36.
lib. 1. Moheda deciſ. 5. ante
fin. de appellat. Gonçal. (*hos*
referens) ad regul. 8. Cancel-
gloſ. 15. §. 1. num. 53. *ple-*
niſſime P. Sanchez de matri-
mon. libr. 3. diſput. 22.
à num. 1. cum ſeqq. *à quo am-*
pliationes, & limitationes licet
deducere. Concinit quod protu-
lit Senec, epiſtol. 124. *lib.* 12.
Recti apud nos locum tenet
error, vbi publicus factus eſt,
ait.

ERV-

60 ERVBESCIMVS *cum ſine lege loquimur*, l. Illam, C. de collat. auth. de trient. & ſemiſſ. §. Conſideremus coll. 3. extrauag. Execrabilis Ioan. 22. de præbend. *cum ſimilibus de quibus per* Euerard. in topic. legal. loco 64. Surd. cõſil. 158. num. 13. conſil. 308. num. 3. conſil. 374. num. 12 & conſil. 386. num. 10. Monet. in tract. de optione, c. 3. num. 2. P. Sanchez de matrim. lib. 2. diſput. 39. num. 6. Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 39. num. 2. Cardin. Tuſch. lit. E. cõcluſ. 331. *vbi* num. 2. *intelli*
61 *git, † cum loquimur ſine lege communi, vel municipali, &* num. 3. *cum loquimur ſine lege, ſine ſtatuto, & ſine conſuetudine.*

62 *Et legem non allegans, audiendus non eſt*, Mar. Anton. Macerat. variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 17. num. 10.

63 *Limita ſi ratio naturalis allegetur* Thom. de Thomaſet. in floꝛib. legum regula 109.

64 ESSE, *Vel de proximo ſpectari paria ſunt*, l. pen. D. de milit. teſtam. iunctis traditis ſupra lit. A. num. 57. 65

ESSE, *Vel eſſe debere paria ſunt*, l. Qui cum alio, vbi Deci in fin. D. de regul. iur.

ESSENTIA *rei debet dari, vt qualitati ſit locus*, Cardin. Tuſch. practic. conclu. lit. E. conclu. 334. 66

ESSENTIA *rei nomine probatur*, Aym. Crauet. cõſ. 400. num. 33. lib. 3. Surd. conſ. 311. num. 28. 67

AESTIMATIO *in dubio facit emptionem*, l. Plerũq; 10. alias 11. D. de iure dot. l. Quoties, C. eod. l. Ex conuentione, C. de pact. l. 18. titul. 11. part. 4. gloſ. in l. Si inter virũ, C. de iure dot. Tiraq. lib. 1. de retract. §. 1. gloſ. 14. num. 20. Couar. practic. tom. 2, cap. 28. nu. 1. & per tot. *vbi copioſiſſime de materia*, Menoch. de Præſump. lib. 3. præſumpt. 83. num. 2. *pleniſſime* Maſcard. de probat. tom. 1. conclu. 664. per tot. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 57. per tot. Petr. Ioann. Anchar lib. 2. quæſt. 36. per tot. Mari. Giurba *infinitos referens* in cõ 68

ſue-

ſuctud. Senat. Meſian. cap. 15. gloſ. 1. num.6. *vbi de materia hac* tota ea gloſ. Cardi. Tuſch. lit. D.concl. 726.nu. 2. & 4.Fontanel.de pact. nupt. lib.2. clauſ.5.gloſ.8.par. 13. num. 25. & per tot. *vbi ad ſaturitatem vſque; á quibus ampliationes, & limitationes mutuare, longũ enim eſſet eas recenſere, aliquas tamen vtiliores, & frequentiores in legentium gratiam, laborisq; eos leuandi cauſa aſſignare cogor.*

69 *Amplia (ex veriori quam iudico ſententia) in rebus æſtimatis in dotem datis etiam, inopi marito, In qua fuerunt,* Couar, dict. cap. 28.num. 8. Menoch. de præſumpt.lib. 3. præſum. 74. num. 22. Pet. Barboſ, in l. Aeſtimatis, numer. 26. D. ſolut. matrim. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Petus, 89.per tot.Caſtil. de vſufruct. lib. 1.cap. 4. num. 8. *quibus adhæret* Fontanel. dict.clauſ. 5. gloſ. 8. par. 13. num. 77. Franciſc. Molin. de ritu. nupt. dict. lib. 3 quæſt. 57.nu. 36.*vbi etiam quid ſi tempore æſtimationis factæ vir inops non erat, effectus tamen poſt modum eſt?* & numer. 34.& 35.*Contrarium licet teneant multi, quos referunt pro noſtra ſententia citati, &* Anchar. dict. q. 36.n. 4. Maſcard. dict. concl.664. nu. 16. *& poſt eos, alios adducens,* Giurb. d. cap. 15. gloſ. 1. num. 22.par. 1.

Intellige tamen vt æſtimatio hæc mulieri vendicationem rerum ſic æſtimatarum mariti inopia permanente, in eaque decedente, non tollat, à quocumque enim eas poterit vendicare, ex l. In rebus, 30.& ibi gloſ. verb. Aeſtimata, in fin. D. de iure dot. Couarr. dict. c. 28. n. 8. verſ.Etenim Bald.Petr.Barboſ. in dict. l. Aeſtimatis, n. 26.D.ſolut.matrim.Ioan.Bapt. Coſt.de remed. ſubſid remed. 63. num. 1. Anton. Fauer. in ſuo codic. lib.5 tit.7. de iure dot.definit. 43. *multos referens* Fõtanel.repetita clauſul.5. gloſ. 8. p. 13. n. 78. *& ſuo more* Giurb. dict. cap. 15. gloſ. 1. num.21. Molin. dict. quæſt. 57. numer. 34. cum ſequentib. vſque ad numerũ 38. 70

Amplia deinde, etiã ſi res æſtimata præſentes non ſint, vt proba 71

bat Couar. dict. cap. 28. numer. 10. verſic. Duodecimo, *qui* nu. 1. verſ. Primũ etenim *ampliat, etiamſi ab initio nomi*
72 *nata*, † *& ſpecifica aſtimatio facta non ſit, pacto tamen appoſitio de aſtimatione per arbitros ad id electos, facienda, & etiã ſi ab arbitris aſtimatio facta nõ ſit, quia á lege facta intelligitur quatenus res ipſa traditionis tẽpore valebant vide* ibi per eum. & num. 7. & Giurb. dict. cap. 15. gloſ. 1. num. 8. & ſeq.

73 *Limita primo, & intellige in aſtimatione facta ſtatim traditionis tempore, dotis vé conſtituta, vel paulo poſt, multo enim poſt, aſtimatio emptionem non faciet, vt reſoluunt (poſt antiquiores, quos adducunt)* Couar. d. cap. 28. num. 10. verſic. Vndecimo, Maſcard. d. concluſ. 664. num. 14. Anchar. dict. q. 36. nu. 1. lib. 2. Fontanel. dict. lib. 2. clauſul. 5. gloſ. 8. p. 13. num. 36. cum duobus ſeqq. Molin. dict. quæſt. 57. numer. 33. lib. 3. Giurb. dict. capit. 15. gloſ. 1. numer. 20.

74 *Limita* 2. *Si ad ſciẽdum rei valorem aſtimata res ſit, non vt emptionem faciat, idq; ie expreſſo, vel tacito contrahentium pacto deduci poſsit,* Couarr. dict. loco numer. 3, Maſcard. dict. concl. 664. num. 13. Afflict. decis. 270. Roland. conſil. 92. numer. 6. lib. 2. Ioſeph. Ludouic. commun. opin. titul. de iure dot. conclu. 1. limit. 10. & deciſ. Peruſ. 89. num. 4. 5. & 6. Tuſch. lit. D. concluſ. 671. numer. 22. 24. 34. & 47. *infinitos referens* Giurb. dict. gloſ. 1. numer. 19. *ex quibus concludit ex coniecturis id deduci, quæ ſi perſuadeant non ad emptionẽ inducendam, ſed ad rei valorẽ demonſtrandum, vel e contra, ad emptionem inducendam factam aſtimationem fuiſſe, ex eis vel reputabitur, vel non reputabitur emptio. Quando enim tacite vel expreſſe de contraria partium voluntate conſtat, aſtimatio non facit emptionem, vt præter iam relatos, nominatim aduertunt* Petr. Anchar. dict. libr. 2. quæſt. 36. numer. 5. Maſcard. dict. loco, numer. 12. Molin. dict. lib. 3. quæſt. 57. num. 26.

75 *Limita* 3, *quando res mineris*

Digitized by Google

ris etiã in dotẽ æſtimatæ, marito authoritate quoq; tutoris dãtur, ſi modo eius ſunt qualitatis, quæ ſine iudicis etiam authoritate alienari nequeant, ea enim non interueniente æſtimatio emptionem non facit, ex ſententia eruditiſsimi Couar. repetito, c. 28. num. 10. Cardin. Manti de tacit & ambig. lib 12. tit. 28. numer. 25. Giurb. d. gloſ. 1. num. 24. Franc. Molin. d. q. 57. num. 39. *Secus ſi res mobiles ſint, cum ſine iudicis decreto alienari poſsint, ex* Simoncel. de decret. lib. 3. tit. 8. inſpect. 13. num. 87. 88. & 89. & Menoch. de arbitra caſu 171. num. 48. *tradit* Giurb. dict. loco, *& ante eum* Couarr. vbi proxime, *qui tunc dotis cauſam iuſtam eſſe, vt ad huiuſmodi alienationem, & authoritatem ſuam iudex interponat, aſſeuerat.*

76 *Limita 4. vtiliter, æſtimationem emptionem non efficere, quã iuſto pretio facta non ſit, & quando res non tanti æſtimatur, quanti valet,* Socin. Iun. conſ 141. numero 21. libr. 1. Petr. Anchar. dict. lib. 2. quæſt. 36. numer. 6. Maſcard dict. conclu. 664. numer. 15. Ioſeph. dict. deciſion 89. numer. 7. Roland conſ. 92. numer. 4. lib. 2. Natta conſ. 650. numer. 8. lib. 4. Couar. d. capit. 28. numer. 9. Molin. d. quæſt. 57 numer. 27. Alexan. Trentac. vari. reſolut. libr. 3. titul. de iure dot. reſolut. 1. numer. 55. Petr. Barboſ. in dict. l. Aeſtimatis, numer. 20. verſic. His ita explicatis cum ſeq. D. de iure dot. Fontanel. dict. clauſ. 5. gloſ. 8. part. 13. num. 45. cum duobus ſeqq. *per quem á* num. 48. cum tribus ſeq. *an debeat eſſe exceſſus vl-*
tra dimidiam ✝ *vt æſtimatio* 77
emptionem non faciat. vel ſufficiat ſi iuſto rei valori æſtimatio non conueniat? qua etiam de re Anton. Fauer, de error. pragmatic. decad. 8. error. 6. per tot. Molin. dict. loco, n. 28. & ſeqq. *& multi ab eis relati, & ante hos,* Couar. dict. cap. 28. nu. 9. *ſtante etiam inſigni, quam vocat,* legis Regiæ 16. tit. 1, 1. p. 4. *d ſpoſitione, ſtatuente: in æſtimatione rerũ dotalium non debere coniuges aliquã etiã intra dimidiam iuſti*

pretij læſionem pati, foreque repa randū, ſi qua interuenerit. Quæ æſtimatio iuſtam pretium excedens, vel ad illud non accedēs, aut attingens, emptionem facere ſentit, iuſtum tamen pretiū per additionem, vel diminutionem reſarciri iubet. Niſi eam in læſione intra dimidium iuſti pretij, priorem vero ſententiam vltra, intelligamus cum Couarr. dict. loco. *Alias plures axiomati limitationes adducunt ſupra relati per quos videri poterunt.*

78 AESTIMATIO *ſuccedit loco rei, remque ipſam repreſentat,* Bart. in l. Stipulationes non diuiduntur, nu. 40. D. de verb. oblig. Iaſ. in l. 2. num. 140. C. de iure emphyt. & in leg. Cum, proponas, 2. num. 8. vbi Alex. n. 5. Dec. num. 8. & alij, C. de pact. idem Deci in l. Certi condictio, num. 7. D. ſi cert. pet. Carot. de oblat. part. 2. quæſt. 35. Surd. deciſion. 81. numer. 5. Burſat. conſ. 100. numer. 39. Cephal. conſil. 554. numer. 6. *quos cum alijs refert* Muſt. Giurb. deciſ. 114. num. 12.

AESTIMVM *patris, cenſetur æſtimum filij,* gloſ. 1. in l. 2. C. qui ætat. vel profeſ. ſe excuſ. lib. 10. Bald. in l. fin. num. 13. C. de impub. & alijs ſubſtit. Deci conſ. 443. num. 4. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1. queſt. 4. §. 3. numer. 153. & ſeqq. 79

EVENTVS *poſterior à primordio tituli formatur,* l. 1. C. de impon. lucrat. de ſcript. lib. 10. Surdus conſ. 255. num. 11. Franciſc. Molin. de rito nupt. lib. 3. quæſt. 39. num. 62. Pirrh. Maur. de ſolut. cap. 8. num. 3. *iunctis adductis infra* lit. P. nu. 151. 80

EVENTVS *non ſunt habendi in conſideratione,* l. Inter ſtipulantem, §. Sacram. D. de verb. oblig. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 937. num. 10. *vbi præcipuè id procedere notat, quando præter naturā occurrunt, ex* Calcan. conſ. 24. nu. 12. ad med. & Oſaſc. deciſ. 95. num. 41. *Inde Senec. de benefic. lib. 5.* Et beneficiū *(ait)* ab iniuria diſtinguit non euentus, ſed animus, & Ouid. 81

Care

Careat ſucceſſibus opto
Quiſquis ab euentu facta no
tanda putat

82 EVIDENTIA *rei attenditur*, cap. Fraternitatis, de frigid. & malefic. cap. 2. de purgat. canonic. Pariſ. conſ. 89. numer. 38. in fin. lib. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 823. numer. 32. & ſeq. tom. 5.

83 EXCEPTIO *datur facilius quam actio*, l. 1. §. Cui damus, D. de ſuperfic. Cardin. Tuſch. lit. E. concl. 374. Scacc. de iudic. lib. 2. capit. 2. num. 121 & de commerc. §. 7. gloſ. 5. n. 98. *Quibus adde tradita ſupra* lit. A. n. 69.

84 EXCEPTIO *debet eſſe de regula*, l. Quæſitum, §. Denique, D. de fund. inſtruct. gloſ. in rubr. de reg. iur. in 6. Euerard. in topic. legal. loco 3. Flamin de reſign. lib. 5. q. 6. nu. 186. Rot. Rom. apud Farinac. deciſ. 144. nu. 6. tom. 1. part. 1. Cardin. Tuſch. lit. E. concluſ. 423. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 980. numer. 7. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 13. numer. 77. gloſ. 24. numer. 35. & gloſ. 51. num. 2, Surd. conſil. 152. num. 43. conſil. 262. num. 47. conſ. 402. n. 21. & conſil. 527. num. 6. & 7. & deciſ. 124. num. 13. & deciſ. 225. numer. 20. Rota Bonon. in compilatis â Gipſi. deciſ. 79. numer. 12. & deciſ. 105. num. 33.

Intellige hoc verum, quoad vim comprehenſiuam, ſed non quo ad iuris determinationem, l. In his, iuncta gloſ. C. de re uoc donat. Euerard. vbi proxime. 85

86 EXCEPTIO *declarat regulam*, Surd. conſ 455. nu. 12. & deciſ. 124. num. 12. Caualc. deciſ. 36. nu. 528. par. 2. Euerard. d. loco, *vbi allegat* text. in l. Nam quod liquide, §. fin. in fin. D. de penu. legat. Rot. Rom. vbi proxime, Cardin. Tuſch. d. liter. E. concl. 424. *Vbi etiam aſſerit, quod non ampliat, ✝ vt cõ-* 87
prehendat ea, quæ non ſunt de genere regulæ, fieri enim nequit vt virtute exceptionis eos caſus regula complectatur, quos non oppoſita exceptione, nequaquã complecteretur, ex l. Lucius, §. 1. D. ad Trebel. & l. Generali, §.

Digitized by Google

Vxori, D. de vſufruct. legat. *& docent* Decius regul. 1. n. 22. D. de regul. iur. Euerard. in ſuis topic. loco. ab exceptione ad regulam, num. 2. Couar. var. lib. 2. cap. 5. n. 7. P. Sanchez (hos referendo) in ſum. ſupr. præcept. Decalog. lib. 2. cap. 27. nu. 17. col. 3. in ſolut. ad quintum, *& prædixerat* ibid. lib. 1. cap. 10. num. 49. col. 3. in princip. verſ. Reſpondeo, Micr. de maiorat. in 1. edit. par. 1. quæſt. 22. numer. 22. Surd. dict. deciſ. 124. num. 17. *Ex iam dicta ratione, quia non ad ampliandum, ſed ad reſtringendum regulam ponitur exceptio,* d. l. 1. D. de reg. iur.

88 EXCEPTIO *vbi non reperitur poſita, non eſt à regula recedendum*, l. In præuaricationis, §. vlt. D. de præuaricat. l. Diſſentiẽtem, C. de diuort. l. Illam, C. de collat. Flamin. de reſig. lib. 3. quæſt. 7. num. 45.

89 ET *Excipiens à regula, exceptionem propoſitam ſpecialiter probare tenetur*, Deci. in l. Iubere, cauere, numer. 7. D. de iuriſd. omni. iudic. Roman. conſil. 123. numer. 4. Crauet. conſil. 168. num. 8. Surd. conſil. 339. numer. 6. *quos cum alijs refert* Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 975. num. 3. *quibus adde notata infra* lit. R. num. 46.

EXCEPTIO *firmat regulã in contrarium, notauimus ſupra* lit. C. num. 16. *quibus adde in confirmationem* Plinium Minorem epiſtolar. libr. 2. Voconio Romano *ſcribens* Adnota (*inquit*) quæ putaueris corrigenda. Ita enim magis credam cætera tibi placere, ſi quædam diſplicuiſſe cognouero. 90

EXCEPTIO *repellit eundem, quem de iure tenet actio*, l. Vendicantem, 17. cũ l. ſeq. D. de euict. l. Exceptione doli, 11. C. eod. Tiraquel. de retract. lig. §. 1. gloſ. 9. num. 33. Boer. deciſ. 23. num. 13. Neguza. de pignor. p. 5. memb. 1. num. 53. Molin. de primog. lib. 4. cap. 1. num. 20. & 28. Ant. Gom. in l. 50. Taur. num. 63. Anton. Gam. deciſ. 67. Petr. Barboſ. in l. 1. part. 5. numer. 20. D. ſolut. matr. 91

Por-

Digitized by Google

Portol. de conſort. & fideicō-miſ. cap. 22. num. 18. Cardin. Tuſch. lit. E. concluſ. 375. Surd. conſ. 517. numer. 24. & conſ. 577. num. 12. & deciſ. 177. num. 18.

92 *Limita in caſu*, l. fin. C. de euict. *vbi hæres fideiuſſoris ex perſona ſua poteſt rem euincere, licet non vt hæres, quem caſum admirabilem dicit* Bald. & Iaſ. in l. 2. §. Ex his, num. 3. D. de verb. oblig. *Intellige vt per* Vincent. Carot. ſingul. 72.

93 *Limita etiam in contrahente nomine proprio, alieno vero contractus reuocationem, vel nullitatem prætendente. Ita* d. l. Vēdicantem, *& ſimilium concluſionem limitat (multis relatis)* Pinel. in l. 1. C. de bon. matern. 3. part. num. 73. col. 2. verſic. Melius etiam.

94 EXCEPTIO *de iure tertij non admittitur*, text. in l. His conſequenter, 18. & ibi gloſ. verb. Non pertinere, verſ. Ergo ante ſententiam, D. famil. ercis. gloſ. in l. 2. §. 1. verb. Si in ea re, D. de dol. mal. & met. except. iuncta gloſ. in l. Eleganter, in princip. D. de dolo, *quas alij quibus modis limitat, magiſtraliter, & copioſe* Bartol. in l. D. de except. rei iudic. *multipliciter, diſtinguens*, Iaſ. in l. 2. notab. 5. num. 6. & 7. C. de iure emphy. *vbi ſaltem exceptio non eſt excluſiua iuris agentis ipſo iure etiam tertio non opponente*, Salyc. in l. Cum ſeruum, num. 4. C. de ſeruis fugit. Mohedan. deciſion. 299. in fin. Iacob. Pute. deciſ. 3. & 4. in titul. de exceptionib. Rota Bono. deciſ. 10. num. 30. deciſ. 27. nu. 17. in compilat. á Gipſ. Franc. Burſar. conſil. 40. num. 37. lib. 1. Theſaur. deciſ. 4. numer. 3. Alban. conſ. 11. num. 1 Menoch. conſil. 79. num. 28. & 29. lib. 1. & de præſumpt. lib. 3. præſump. 51. nu. 20. Steph. Gratian. diſcept. 531. nu. 59. tom. 3. Roland. á Valle conſil. 57. numer. 10. lib. 3. Cephal. conſil. 3. num. 122. & conſil. 133. num. 95. vol. 1. *Per quos plene de materia hac, & eius intellectu. Quibus etiam pro limitatione adde*, Petr. Ioann. Anchar. quæſt. 8. per tot. lib. 1.

95 EXCEPTIO *quæ obſtat cedenti, obſtat ceſſionario*, Bartol. & ſcrib. in l. Doli, D. de nouat, Dyn. in regul. Qui in ius, de reg. iur. in 6. Angel. de Aret. in rub. inſt. de except. num. 16. cum ſequentib. Cauale. (*hos referens*) deciſ. 46. num. 365. tom. 1.

96 *Intellige quando actione directa agit ceſſionarius, ſecus ſi vtili nomine ſuo. Ita ex* gloſ. in l. Si quis in rem, D. de procurat. & ſpeculat. *ibi relato tradit* Stephan. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 2. capit. 356. numer. 7.

97 EXCEPTIONE *qui ſe tueri poteſt, nec debitor nec obligatus dicitur*, l. Nihil intereſt, 112. D. de regul. iur. l. Vel obligatus, 20. §. Obligatum, D. de liberal. cauſ. l. Fulcinius, §. Idem erit, D. ex quib. cauſ. in poſſ. eat l. Item, 14. D. quod met. cauſ. Roman. conſ. 454. num. 9. & 10. Ruin. conſil. 160. nu. 26. lib. 2. Menoch. de retin. poſſ. remed. 1. nu. 37. & 38. Gratian. diſcept. forenſ. to. 3. cap. 483. num. 26.

98 EXCIPIENDO *poteſt quis allegare contraria ad ſe defendendum*, cap. Nullus pluribus, de reg. iur. lib. 6. Cardin. Tuſch. liter. E. conclu. 428.

EXCIPIENS *non videtur fateri*, l. Non vtique, D. de except. cap. Exceptionē, 63. de reg. iur. lib, 6. cap. Cū venerabilis, de except. Cardin. Tuſch. lit. E. concl. 427 Alex. Trenta. variar. reſolu. lib. 2. tit. de except. reſolut. 2. num. 1. Mari. Antoni. variar. lib. 2. reſol. 50. numer. 31. *ad longum retulimus ſupra* lit. C. num. 138. & duobus ſequent. 99

EXECVTIO *iuris nec metum, nec iniuriam infert*, l. Nullus videtur, & ibi Deci. & Cagnol. D. de reg. iur. Surd deciſ. 21. num. 14. cum ſequent. Anton. Gam. deciſ. 35. numer. 1. 100

EXECVTIO *non eſt facienda iuris ordine prætermiſſo* l. 1. C. de execut. rei iudic. l. A Diuo Pio 15. §. in venditione, & l. Si cū nulla, 58. D. de re iudic. l. 3. tit. 27. p. 3. l. 19. tit. 21. lib, 4. nouæ Reg. collect. *Et aliter facta*, 101

tam

tamquam cotra legis formam (hodie ſaltem ex d. l. 19. *diſpoſitione) nulla erit, licet de iure communi ſatis fuerit controuerſum, nulla foret, an reſcinderetur contra praſcriptum à iure ordinem executio facta, vt ex grādi doctorum numero à ſe relato (vt alios omittam) oſtendit* Ioann. Iann. Parlador. rerum quotid. lib. 2. capit. fin. 5. p. §. 3. num. 4.

102 EXEMPLA *declarant, & aperiunt regulam,* l. Prætor, §. 1. Iulianus, aliàs § Quoties, D. de collat. bonor. verſic. Videamus, *ibi:* Quod dico, exemplo manifeſtius fiet, l. Ita vulneratus, 51. ad fin. (*ibi* Multa autem, &c.) D. ad leg. Aquil. l. 1. D. de præſcript. verb. Cardin. Tuſch. practic. concluſ. lit. E. conclu. 548.

103 EXEMPLA *magis quā verba mouent, eſt in vulgari prouerbio relato à* D. Thom. 1. 2. q. 34. art. 1. in corpor. *Inidque* Ouid. Faſtor. lib. 6.

Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,
Cum iudex, alios quod monet ipſe facit.

Et lib. 4.

Quiſquis adeſt operi, pluſquam pro parte laborat,
Adiuuat & fortes voce ſonante manus.

Claudian. quoque in panegyr. in 4. cōſulat. Honorij.

In commune iubes, ſi quid cēſeſq́, tenendum.
Primus iuſſa ſubis. Tunc obſeruantior aqui.
Fit populus, nec ferre vetat, cum viderit ipſum
Authorē parere ſibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum. Nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quā vita Regentis.

Et in laudē Stiliconis panegyr. 1.

Scilicet in vulgus manent exempla Regentum.

Conſimile quid Plin. in panegyr. ad Traian. *protulit.* Nam vita Principis cenſura eſt, *ait*, eaque perpetua; ad hanc dirigimur, ad hanc cōuertimur: nec tam imperio nobis opus eſt, quā exemplo: quippe infidelis recti magiſter eſt metus; melius homines exemplis docentur. *Senec. etiam*

Digitized by Google

de vita beata: Quoniam (*ait*) qui ſe deteriorem facit, non ſibi tantũmodo nocet; ſed etiā omnibus eis, quibus melior factus prodeſſe potuiſſet. *Eſtque* Ariſt. Ethicor. 10. *axioma:* Magis exempla, quam verba mouere *In actionibuſque humanis minus ſermonibus, quā operibus credi. Veritas enim magis oculata fide, quam per aures hominum animis inſinuatur, vt ait* Imperator in §. Sed cum magis, inſtit. de gradib. cognat. *Fuitque ſententia* Luciani in libello de ſaltatione. *Aures hominibus minus quam oculos perſuadere. Inde* Horat. de arte poet.

Segnius irritant animos demiſſa per aures
Quam quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus; & quæ
Ipſe ſibi tradit ſpectator.

Similiter Cicero 3. *de Orat.* Duo illa nos maximè mouēt ſimilitudo, & exemplum. Denique (*vt cum* Seneca *loquar epiſtol. lib.* 1. *epiſt.* 6.) longū iter eſt per præcepta, breue, & efficax per exempla.

104 EXEMPLA *non reſtringunt regulam*, l. Damni infecti, l. Stipulatio, D. de damn. infect. l. pen. §. vlt. D. de iur. & fact. ign. l. 1. §. Quod vulgò, D. de vi, & vi armat, l. Scire oportet, §. Oportet, D. de excuſ. tut. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Libertis, num. 37. C. de reuoc. donat. Surd conſil. 308. num. 10. Molin. de primog. lib. 2. cap. 8. nu. 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom 3. cap. 563. num. 73. & c. 740. num. 19. & capit. 900. num. 8. & 11. tom. 5, Card. Tuſch. lit. E. conclu. 547. Flamin. de confident. q. 9. n. 75. & quæſt. 27. num. 68. & quæſt. 32. num. 28. *Inde* Philoſoph. lib. 1. Prior. *ait*, exempla non ponimus quia ita ſint; ſed vt ſentiant addiſcentes.

EXEMPLA *non excludunt ſimilia*; l. 1. §. Quod dicitur, D. de vi, & vi armat, l. Regula, §. vlt. D. de iuris, & fact. ignor. §. Hactenus, inſtit. de gradib. cognat, Aym. Crauet. conſil. 544. numer. 25. Azeued. in l. 4. num. 24 titul. 20. lib. 8. nouæ Reg. collect. 105

EX-

Digitized by Google

106 **E**XEMPLIS *non eſt iudicandum, ſed legibus*, l. Sed licet, D. de offic. Præſid, l. Nemo, C. de ſentent. & interloc. omni. iudic. c. 1. de poſtul. prælat. Surd. conſil. 34. numer. 21. Menoch. conſil. 996. num. 27. volum. 10. Ludouic. Rodolphin. tract. de diuerſ. conclu. concluſ. 10. pag. 153. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 549. Anton. Monach. Florent. deciſ. 1. num. 93. cum ſequēt. Thom. de Thomaſet. regul. 110. *vbi aſſerit procedere in malis exemplis, & in practica erronea iudiciorum.*

107 *Intellige etiam in claris, ſecus in dubijs,*

108 ✝ *in quibus exēplis iudicare licet*, Cephal. cōſil. 25. num. 16. Surd. conſil. 311. num. 17. & conſil. 454 num 45.

109 **E**XITVS *acta probat*, l. Quidam, D. de reb. dubi. l. Cum ſilanianum, C. de his quib. vt indign. l. Rem non nouam, in fin. C. de iudic. l. Si mater, vbi Bald. C. ne de ſtat. defunct. cap. Quatuor, 12. quæſt. 3. cap. Quod autem, 22. quæſt. 2. Surd. deciſ. 288. numer. 8. & conſil. 181. num. 24. Tiraquel. de retract. Lignag. ad fin. titul, 23. Ioann. Aloyſ. Ricci, in praxi rer. for. Eccleſiaſt. deciſion. 631. numer. 3. *Inde* Ouid. Metamorph. lib. 3.

Sed ſcilicet vltima ſemper
Expectanda dies homini eſt, dicique beatus
Ante obitum nemo, poſtremaque funera debet.

EXORBITANTIA *à iure in conſequentiam trahēda non ſunt*, cap. Quæ à iure, 28. de regul. iur. lib. 6. vbi Dyn. *Et quaſi odioſa reſtringēda ſunt, & interpretanda ſtricte*, Cardin. Tuſch. practic. conclu. lit. E. concluſ. 589. num. 5. & ſequent. 110

EXPERIENTIA *rerum omnium mater eſt, & magiſtra*, §. Quæ omnia, inſtit. de fideiuſſor, § pen. inſtit. de ſatiſdat. cap. Quam ſit, de elect. lib. 6. Surd. conſil. 61. num. 36. & conſil. 132. numer. 23. Ludouic. Rodolphin. variar. quæſt. lib. 2. q. 35. nu. 24. Cardin. Tuſch. lit. E. concl. 648. Mar. Anton. variar, lib. 2. reſolut. 33. 111

num.

num. 10. Gonçal. ad regul. 8. Cancel in procem. §. 7. numer. 54.

112 EXPRESSVM *dicitur, quod ſubintelligitur à iure,* l. Licet Imperator, D. de legat. 1. l. 1. C. de teſtam. milit. Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, n. 158. C. de reuoc. donat.

113 *Et quod ex mente, & coniecturis neceſſario colligitur,* Surd. conſil. 116. numer. 57. conſil. 143. num. 19. & conſil. 294. num. 21. & deciſ. 254. num. 37. Flores variar. quæſt. 21. num. 26. Anton. Gam. deciſ. 51. nu. 8. Cald. Pereir. de empt. & vendit. c. 9. num. 8. & 12. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 36. num. 19. Caſtill. controuerſ. lib. 5. 2. part. capit. 125. numero 21.

114 *Amplia quamuis expreſsio requireretur pro forma, & materia eſſet ſtricta,* Tiraquel. ad l. 16. connub. gloſ. 7. nu. 149. Crauet conſ. 149 num. 21. Cephal. conſil. 152. nu. 76. lib. 1. Surd. dict. deciſ. 254. num. 38. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 37. num. 46. & 47. & cap. 115. num. 27. cum ſequent. & tom. 5. capit. 852. numer. 33.

Expreſſum dicitur, quod fuiſſet expreſſum, vel contrahentes diſpoſuiſſent, ſi de eo interrogati forent, ex gloſ. in l. Tale pactum, D. de pact. *quam exornat* Iaſ. *ſingularem dicens,* in l. Cum res, num. 14. D. de legat. 1. Surd. dict. deciſ. 254. num. 38. & conſil. 445. num. 55. *vel legis lator,* idem Surdus. conſil. 88. num. 15. conſ. 117. num. 100. conſ. 125. num. 15. & conſ. 200. num. 18. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 43. num. 69. *Vel teſtator,* Ant. Gabr. de regul. iur. conclu. 10. Pereg. de fideicommiſ. art. 11. num. 32. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. titul. 19. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 237. num. 14. 115

Et quod ſub generalitate verborum continetur, l. fin. D. quod cum eo, gloſ. in l. vlt. verb. Specialiter, C. quod cum eo, ſecundum primum intellectum ibi relatum, l. Lucius, D. de vulg. & pupil. Flores 116

Diaz

Digitized by Google

Diaz variar. quęſt. 21. num. 26. Brunor. à Sole in locis cō mun. verb. Expreſſum, 4. Flā min. de reſign. lib. 6. quæſt. 2. num. 54. & lib. 8. q. 10. nu. 23. Anton. Monach. Lucenſ. decıſ. 62. num. 13. Rēdin. in promptuar. recep. ſantent. tom. 1. titul. 100. num. 15. Surd. conſil. 181. num. 42. Farinac. fragm. crimin. 1. part. liter. E. num. 153. & conſil. 30. num. 216.

117 *Limita quando requiritur aliquid expreſſé, vel ſpecialiter fieri in aliqua diſpoſitione correctoria iuris cōmunis, tunc enim ſub generalibus verbis id contineri non ſufficit*, Menoch. cōſ. 331. numer. 24. *iunctis infra proximè adductis*, numero 131.

118 *Et quando genus verificari non poteſt niſi in vna ſpecie pro expreſſo nominatim habetur, etſi pro forma requireretur expreſſio*, Ioan. Ant. Mangil. de imputat. quæſt. 91. num. 13.

119 EXPRESSVM *dicitur, quod ex conſequentia verborum neceſſario colligitur*, Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 123. num. 170. & deciſ. 189. numero 52.

Et quod in neceſſarium antecedens expreſſi venit, Andr. Gail. lib. 2. obſeruat. 2. numer. 2. & 4. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 855. num. 14. 120

Et quod ex expreſſo ſequitur, l. Iam hoc iure, 4. D. de vulg. & pupil. Pariſ. conſil. 66. num. 62. lib. 3. Roland. conſil. 27. numer. 34. & ſequent. lib. 4. Menoch. conſil. 14. num. 15. & de arbitrar. caſu 207. numer. 30. & ſequent. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 36. numer. 22. Surd. conſil. 294. num. 21. *Amplians etiamſi pro forma* 121

✝ *requiratur expreſſio, ex* Cephalo conſil. 75. num. 20. 122

Et quod continetur é vi verborum Flores Diaz, dict. quæſtion. 21. numer. 26. Flamin. dict. quæſt. 2. numer. 55. Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. capit. 11. numer. 8. Ioſeph. de Seſſ. dict. deciſion. 65. numer. 29. & deciſion. 123. numer. 170. Ferrer in conſtit. Cathalon. gloſ. 4. nu. 52. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 698. n. 9. 123

Am-

Amplians, numer. 10. *etiamſi*
124 *expreſſio pro forma † requireretur*, Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 736. num. 5.

125 *Et propriè, & totaliter, dicitur quod per relationem exprimitur*, Ioſeph. de Seſſe Aragon. deciſ. 202. numer. 31. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 33. num. 10.

126 *Et quod ſub ratione comprehenditur*, l. Quæſitum ſcio, D. de teſtib. l. Si poſtulauerit, §. Sed ſi negauerit, D. ad l. Iul. de adulter, Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Suſcceperit liberos, num. 37. C. de reuoc. donat, Rota Roman. apud Farina. deciſ. 10. num. 3 tom. 1. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 5. num. 11. & 12. Gutier. practic. libr. 3. quæſt. 17. num. 83.

127 *Et quod ex eadem ratione deducitur, & id in quo eadem verſatur ratio*, Cald. Pereir. de reſolut. emphyt. capit. 1, n. 20. & 21. Surd. deciſ. 254. num. 40. & deciſ. 255. num. 23. & conſ. 116. num. 58. & conſ. 391. num. 41.

128 *Et quod virtualiter ineſt*, Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 65. num. 12. Ferrer in conſtit. Cathalon. gloſ 4. num. 61. Crauet. conſil. 149. nu. 11. Cephal. conſil. 152. nu. 76. Surd. conſil. 143. num. 20. Stephan. Gratian diſcep. forenſ. tom. 5. cap. 916. nu. 38. & capit. 957. num. 25. *vbi idem dicit in eo, quod ex natura actus venit.*

Et id in quo ſolum diſpoſitio verificari poteſt, l. 2. D de lib. & poſthum. Surd. conſil. 143. numer. 30. 129

Et quod reſultat à contrario ſenſu, gloſ. in l. Qui teſtamẽto la 2. §. Mulier, D. de teſtam. Menoch. conſil. 1091. numer. 9. Vincent. Fuſar. de ſubſtitution. quæſt. 680. numer. 9. 130

EXPRESSVM *vbi requiritur, non ſufficit tacitum, neque præſumptum*, capit. 1. de præbend. cap. fin. de procurat. lib. 6. Cabed. Luſit. deciſ. 12. num. 7. part. 2 Card. Tuſch. tom. 3. lit. E. concl. 654. *& alij relati per* Valaſc. de parti. capit. 14. num. 18. 131

EXPRESSI *maior eſt virtus, quam taciti, expreſſa namque nocent, non expreſſa non nocent*, 132

cent, l. Non numquam, D. de condit. & demolſt. l. Expreſſa nocent. vbi Deci. nu. 5. D. de regul. iur. l. Precibus, C. de impuber. & alijs ſubſtit. Surd. conſil. 10. nu. 24. conſ. 198. numer. 19. & conſil. 310. num. 14. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 655. Scacci. de appellat. quæſt. 12 num. 87. Pichard. ad §. 1. inſtit. de vulg. ſubſtit. num. 9. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 39. numer. 39. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 699. num. 14. & 15. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 116. numer. 59.

133 *Taciti tamen & expreſſi par ſolet eſſe virtus, notamus infra liter. T. numer. 13.*

134 EXPRESSVM *facit ceſſare tacitum*, l. Cum ex filio, §. Filio impuberi, D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. Maritus, C. de procurat. Surd. conſil. 157. num. 22. conſil. 198. num. 4. conſil. 456. num. 41. & conſil. 502. num. 20. Franc. Molin. de ritu. nuptiar. libr. 3. quæſt. 15. num. 49. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 656. Caſan. in conſuet. Burg. rubr. 13. §. 1. num. 5. Armendar. in proœm. ad recopil. legũ Nauar. num. 13. Gonçalez ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. §. 2. num. 62.

Limita quando prouiſio diuerſos reſpicit caſus, quia expreſſũ circa vnum, non tollit tacitum circa aliud, Bart. in l. Si conſtante, num. 54. vbi Crot. 2. lectur. num. 106. D. ſolut. matrim. Alex. conſil. 126. nu. 6. lib. 5. Ripa conſil. 45. numer. 2. Bellon. conſil. 21. num. 3. Surd. *(qui hos refert)* dict. conſil. 198. nu. 24. *qui etiam* num. 25. *limitat, quando expreſſum, & tacitum ad ad diuerſum tendunt finem, & effectum, quia tunc expreſſum non facit ceſſare tacitum*, ex Decio conſil. 386. n. 6. Ruin. conſil. 32. num. 6. volu. 1. & Socin. conſil. 130. numer. 12. libr. 1. 135 136

137 EXPRESSIO *eius, quod tacite ineſt, nihil operatur*, l. 3. D. de legat. 1. l. 3. C. de fideiuſſor. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 738. num. 4. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 249. nu. 8. vbi

138 *vbi limitat,* † *& declarat ex* gloſ. in l. Precibus, in verb. Fideicommiſsi, C. de impub. & alijs ſubſtit. Alexand. in l. Centurio, num. 66. & Ripa num. 61. & 76. D. de vulgar. & pupil. ſubſtit.

139 EXPRESSO *vitiato, vitiatur tacitum in eo comprehẽſum*, l. 3. §. fin. in fin. D. de ſeruitut. ruſtic. prædior. l. Cum vnus, §. Planè, D. de bonis authorit. iudic. poſſid. l. 1. §. Hæc verba, verſicul. Proinde, D. ne vis fiat ei, l. Per ſeruum, §. fin. D. de vſu. & habit. l. fin. D. de conſtit. pecun. l. Non dubium, C. de legib. *quæ iura adducit* Anton. Gomez variar. tom. 1. cap. 3. num. 29.

140 *Non tamen vitiatur tacitum æquè principale*, l. Si fideiuſſor in princip. D. de legat. 1.

141 EXTENSIO *debet intelligi, & fieri cum eiſdem qualitatibus*, l. Sed ſi manente, D. de precario.

142 EXTERIORA *indicant animi ſecreta, & per exteriora cognoſcuntur interiora*, l. Si tamen, §. 2. D. de ædilit. edict. l. Naturalem, §. In his, D. de acquir. rer. domin. l. Fulcinius §. Illud ſciendum; D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eatur, §. Seruos, & §. Pauonum, in fin. inſtit. de rer. diuiſ. cap. fin. de renunc. in 6. *Inde* Iuuen. ſatyr. 9.

Deprendas animi tormẽta latentis in ægro
Corpore, deprendas & gaudia, ſumit vtrumque
Inde habitum facies.

Ouid. etiã Metamorph. lib. 9.

Eſſe quidem læſi poterant tibi pectoris index
Et color, & macies, & vultus, & humida ſæpè
Lumina.

Et Amor. lib. 1. eleg. 11.

Aſpicias oculos mando, frontemque legentis
Ex tacito vultu ſcire futura licet.

Vulgatumque illud:

Intima per mores cognoſcimus exteriores.

& iunge notata infra lit. F. numero 20.

EXTREMA *omnia ſunt vitioſa*, l. Solent, §. fin. D. de offic. Proconſul. Cardin. Tuſch. tom. 3. lit. E. conclu 685. Flamin. de confident. quæſt. 143

quæſt. 7. num. 39. *Inde* Horat. epiſtol. lib. 1. epiſtol. ad Numicium.

Inſani ſapiens nomen ferat, æquus iniqui.
Vltra quam ſatis eſt, virtutem ſi petat ipſam.

Vt tamen inquit Senec. de vita beata. In virtute non eſt verendum, nequid nimium ſit.

F

1 FACERE *non debet quis alteri, quod ſibi fieri nolit,* Matth. capit. 7. & diſtinct. 1. in princip. l. Multum intereſt, 6. in fin. C. ſi quis alter. vel ſibi, Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 10. num. 41. & ampliat. 19. num. 61. & §. 2. gloſ. 5. numer. 151. *& notatur infra* lit. Q. num. 22.

2 FACERE *quilibet tenetur, quod ſibi non nocet, & alteri prodeſt,* l. Si creditor, C. de euict. l. 2. §. Item Varus, D. de aqua pluui. arcen. Surd. conſil. 208. num. 10. *Inde Senec. controuerſ. 2. lib. 1.* Nemo (*inquit*) inuidioſum ius poſtulat, quod alteri profuturum eſt, *cum notatis infra* lit. P. num. 203.

3 FACERE *per ſe videtur, qui per alium facit,* l. 1. §. Deieciſſe, D. de vi, & vi armat. l. Ita, §. Quod ſi quis, D. de adminiſtr, tutor. l. Si per alium, D. nequis eum, l. Is damnum dat, vbi Deci. & Cagnol. D. de reg. iur. l. Non ideo, C. de accuſat. cap. Qui per alium, 72. de reg. iur. lib. 6. cap. Mulieres, §. Illi vero, de ſentent. excommun. Menoch. de interd. remed. 1. recuper. poſſ. num. 407. & conſil. 1. numer. 304. Flamin de confident. quæſt. 28. numer. 83. & quæſt. 31. numer. 12. Duen. regul. 378. ampliat. 2. Corraſ. libr. 2. miſcel. capit. 22. Clar. §. vlt. quæſt, 38. numer. 6. Gomez variar. tom. 3. capit. 3. nu. 39. & in l. 45. Taur. numer. 91. Plaza. de delict. lib. 1. cap. 15. n. 17. Decian. tract. crimin. lib. 4. cap. 17. n. 2. Tho. de Thomaſet. regul. 249. Surd. cōſil. 50. n. 13. cōſ. 360. n. 22. & cōſ. 380. n. 4. Cardin. Tuſch, lit. F, concl. 7. Aloyſ.

Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſt. reſolu. 564. num. 3. in 2. edit. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 143. num. 9. *Pariaque ſunt facere per ſe, vel per interpoſitam perſonam*, l. Hac edictali, §. Si vero plus, C. de ſecund. nupt. *Pariaque ſunt pariter, facere, vel facto auctoritatẽ præſtare, vt infra* liter. N. nu. 66.

4 *Et propriè, & vere, non per fictionem, per ſe facere dicitur, qui per alium facit, in his, quæ ſunt iuris & facti ſimul, vel facti tantum*, l. Certè, §. 1. D. de ſicar. *late proſequitur* Vincent. Carot. in ſingul. ſuis, ſingul. 402.

5 *Et qui poteſt per ſe poteſt per alium facere*, l. 1. §. Vſus autem, D. de procurator. l. Sed ſi vnius, 17. §. Idẽ Iulianus, & §. Idem ait, D. de iniur. §. 1. inſtit. per quas perſon. cap. Poteſt quis per alium, 68 de reg. iur. lib. 6. *vbi* Dyn. *& eius addit. plurimas aſſignat regulæ huic fallentias, quibus vnam ſingularem, & generalem adde, in eo nempe cui competit*
6 *ius, vel facultas non de iure † communi, ſed ex forma ſtatuti, vel aliquo ſpeciali priuilegio, vt ex pluribus tradit* Vincent. Carot. ſingul. 416. verſic. Limitatur ſingulariter. *Multas præterea alias regulæ huic limitationes aſſignat* Nicol. Moron. de treug. & pac. quæſt. 22. 23. 24. & 25.

Et qui non poteſt per ſe, nec 7
per alium poteſt, l. Neque per ſe, C. de hæred. inſtit. capit. Quod alicui, & ibi Dyn. de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 246. Aldouin. conſ. 110. n. 44. Menoch. conſ. 444. n. 34. *& pleniſſime ex omnibus*, de arbitr. lib. 2. cent. 5. caſu 459. per tot. Mari. Giurb. in cõſuetud. Senat. Meſſan. p. 1. c. 10. gloſ. 6. n. 28.

Limita, quia quædam poſſum 8
per alium, quæ per me facere nequeo, l. Quæſitum, D. de in ius voc. l. Aduerſus, §. Tutorem, D. de inoffic. teſtam. Roman. conſil. 401. incip. in caſu, num. 3. *proſequitur plenè* Nicol. Moron. de treug. & pac. q. 37. *ampliatque*, q. 39.

FACERE *non dicitur, qui* 9
cauſam ad finem non perduxit, l. Qui cum natu maior, §. Accuſaſſe, D. de bon. li-

bert.

bert. Mexia in tract. laxæ panis, conclu. 5. num. 61. Farin. in praxi crimin. p.4. cōſil. 75. num. 83. *iunctis ſupra traditis* lit. A. num. 107.

10 FACERE *dicitur, qui cum poſſit, non prohibet*, l. Adigere in princip. vbi gloſ. D. de iure patron. cap. Error. 3. diſt. 83. cap. Facientis, 3. 86. & cap. Negligere, 55. in ord. 2. q. 7. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 19. num. 128. & §. 2. gloſ. 3. n. 132. *Inde eleganter* Senec. traged. in Troas actu. 2.

Qui non vetat peccare cum poſſit, iubet.

11 FACIENDA *de proximo, pro factis habentur*, l. pen. D. de milit. teſtam. l. Veſtimentum, 22. D. de auro & argento legat. *& probant*, l. Qui pœnæ, 8. §. Diuus, D. de manumiſ. l. Eum pro quo, 17. D. de in ius vocand. l. fin. C. de vſur. rei iudic. cap. fin. extr. de iudic. Coſta de facti ſcient. & ignorant. inſpect. 25. per totam, *& copioſiſſime* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. q. 4. §. 2. á n. 121. cū multis ſeqq.

Qui non facit quod debet, nō 12
recipit, quod oportet, l. Si nō fuerit. vbi gloſ. D. de iure iur. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. num. 89. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 53. n. 10. & conſ. 563. nu. 2.

Qui non facit quod facere te 13
netur præſumitur doloſus, Cald. Pereyr. de emptione, & vendit, capit. 19. num. 18. Farin. in praxi crimin. part. 3. quæſt. 89. numer. 92. cum ſeqq. *iunctis traditis, & allegatis* ſupra lit. D. num. 178.

FACIES *indicat qualis ſit* 14
cor, l. Obſeruandum, D. de offic. Præſid. l. 3. D. de teſtib. *cum late traditis ſupra* lit. C. num. 248.

FACTA *multa tenent, quæ* 15
á principio fieri prohibentur l. Patre furioſo, *vbi late exornat* Iaſ. D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. Circa, D. de inoffic. teſtam l. 1. §. Biduum, D. quando appellandum ſit, capit. Ad Apoſtolicam, 46. de regul. c. 1. de matrim. contract contra inter dict. Eccleſ. cap. fin. diuor. cap. Rurſus, qui cleric. vel vouent.

Lambert. de iure patron, p. 2. lib. 10. art. 7. Surd. conſ. 174. num. 12. & conſ. 175. num. 41. & conſil. 360. nu. 14. Cardin. Tuſch. lit. F. cõclu. 12. Steph. Gratian. Marchiæ deciſ. 64. num. 11. Cæſar. Argel. de contradict. legit q. 3. num. 98. Anton. Monach. Bonon. dec. 19. nu. 22. Eſcobar. de ratiocin. cap. 6. num. 38. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. clerical. par. 1. tit. de diſciplin. clerical. §. 29. num. 6. pag. 163. & tit. de cleric. teſte, §. 4. n. 7. pag. 482.

16 *Intellige, quando prohibitio fit in accidentalibus, ſecus ſi forma, & actus ſubſtantialis prohibeatur, iuxta doctrinam* gloſſæ verb. Sacramẽti, in auth. De cõvenit, C. de recep. arbit. *probat* Soto in 4. diſt. 28. quæſt. 1. art. 2.

17 *Procedit etiã quando à principio actus non eſt omnino inualidus, ita* Tho. de Thomaſet. regul. 185.

18 FACTA *potẽtiora ſunt verbis*, l. De pupillo, §. Meminiſſe, D. de noui oper nũc. c. Dilecti filij el. 2. extra de appel. *pleniſsime* Ioann. Bapt. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 17. per tot. & cẽt. 1. diſtinct. 81. n. 3. *Inde* Horat. de arte poet.

Segnius irritant animos demiſſa per aurem,
Quã quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus.

Et Ouid. in epiſt. Paridis Helenæ.

Sed tibi & hos ſuadet rebus, non voce maritus.

Et facta cordis, ſeu intentionis ſecreta nunciãt potẽtius, quã verba, Menoch. cõſ. 1003. li. 11. & cõſ. 1013. n. 89. & ſeq. 19
Steph. Gratian. diſciſp. forẽſ. c. 249. ex n. 7. 10. 2. & dec. 49. ex n. 22. cũ ſeqq. Surd. cõſ. 12. ex n. 48. vſq; ad 55. cõſ. 28. n. 18. & ſeq. cõſ. 35. & cõſ. 52. n. 73. cõſ. 70. n. 1. 2. & 3. & cõſ. 290. n. 57. & ſeq. *latiſsime* Caſtill. cõtrouerſ. lib. 5. p. 2. c. 107. n. 3. 14. 17. 18. & 19. *Nec minus facto, quã verbo conſẽſus elicitur, & ratificatio*, l. Nõ tãtũ, D. rem ratã haberi. Card. Tuſch. lit. F. concl. 15.

Et facta qualia ſunt, talis cenſetur animus, c. Cauete, 22. q. 5. 20
Ioann. Rojas de hæretic. par. 1. numer. 188. *iunctis traditis*

ſupra

ſupra lit. E. num. 142.

21 FACTA *non præſumuntur niſi probentur*, l. In bello, §. Fact. D. de capti. & poſt limin. reuerſ. l. Si emancipati, 9. vbi Iaſ. C. de collat. l. 1. C. de probat. l. Quæcũq; §. fin. D. de publican. l. Aſſeueratio, C. de non num. pecun. cap. Cum Ioan. §. Verum extr. de fide inſtrum. c. Licet de conſt. lib. 6. Menoch. de præſum. lib. 6. q. 14. n. 1. & per tot. Caputaq. deciſ. 11. num. 1. p. 1. Thom. de Thoma. regul. 118. Maſcard. de probat. lib. 2. concl. 732. Card. Mantic. de coniectu. vltim. volun. lib 2. tit. 1. nu. 4. & tit. 12. n. 21. Gonç. ad regul. 8. Canc. gl. 43. n. 95. & glo. 62. n. 28. Card. Tuſch. lit. F. concl. 10. Aloyſ. Ricci. in praxi fori rer. Eccleſiaſt. dec. 407. n. 1. & dec. 681. n. 3. in 1. edit. & reſol. 580. n. 3. in 2. edit. Mari. Ant. var. lib. 1. reſol. 98. n. 8. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſ. cleri. p. 1. tit. de bonis clericor. §. 15. nu. 6. pag. 539. Franciſ. Molin. de ritu nupt. lib. 1. c. 9. n. 2. Flã. de reſig. tom. 2. lib. 10. q. 8. n. 43. *vbi* n. 44. cũ ſeq. *huius axiomatis rationẽ reddit. Quemadmodũ facta præſumãtur, vide* Surd. coſ. 164. n. 24. Flamin. d. 10. 2. lib. 11. q. 14. n. 7. 8. & 20. cum ſeqq.

Limita axioma hoc in factis notorijs, aut publicis, c. 1. de poſtulat. prælat. Camill. Borrel. in ſũm. dec. tit. 2. de probat. n. 31. verſ. Declarãdũ, Ioan. Bapt. Coſta, de facti ſcientia, & ignor. inſpect. 13. n. 5. in fin. *vbi etiã limitat in vſitatis,* † 22 23
aut fieri conſuetis, ex Bald. in rubric. C. de fide inſtrum. n. 8. Iaſ. in l. Sciendũ, n. 2. D. de verb. oblig. Menoch. de præſump. lib. 2. præſump. 81. n. 4. *idem firmat* Borrel. d. loco num. 32. & n. 34. Mod. in §. Lex eſt, inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. dubitatione 100 n. 12 verſ. In conſuetis vero.

Limita deinde quando ſpecialiter in inſtrumento enunciata ſunt facta, quia aliter probanda non ſunt. Anchar. conſ. 36. incip. Viſa quadã petitione porrecta, & conſ. 83. incip. Viſis diligenter, & Anchar. Regienſ. quæſtion. famil. libr. 2. quæſt. 16. n. 4. & 5. 24

referendo Coſtà dict. loco nu. 6. Camil. Borrel. dict. titul. 2. num. 33. Moditi. d. dubit. 100. num. 12. in fin. *Vbi pariter limitat*, verſ. Quando etiam, *quoties cauſa praecedit*,
25 † *ob quam praeſumitur factum*. *Alijs praeterea modis limitare poteris, vt per* Coſtam vbi proxime num. 8 & 9.

26 FACTA *pro infectis haberi non poſſunt*, *& impoſſibile eſt, facta eſſe infecta, contradictionemq́; implicant*, L. In bello, §. Facta, D. de captiu. & poſtlimin. reuerſ. l. Verum, D. de regul. iur. l. Verba, C. de teſta. auth. de aequalit. dot. § 1. verſic. Quae igitur, coll. 7. Tiraq. de iure conſtit. limi. 7. num. 2. in fin. & nu. ſeqq. *elegantiſsime* Surd. conſ. 93. num. 8 Ferr. in conſtit. Cathalon. gloſ. 6. nu. 121. Anton. Monach. deciſ. Bonon. 28. num. 51. & deciſ. 30. nu. 25. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 1. num. 27. Cardin. Seraphin. Rotae Roman. deciſ. 365. numer. 7. Tho. de Thomaſett. regul. 117 *plene* Alphonſ. Moditi. in §. Lex eſt, inſt. de iure natur. gent. & ciuil. dubit. 100. n. 1. & ſeqq. Ouidi. Triſti. lib. 1. eleg. 3.

Si modo qui perijt, non periiſſe poteſt, *& Senec. de Benefic. lib. 6. cap. 2.* Quae ad nos peruenerunt *(ait)* ne ſint, effici poteſt: ne fuerint, non poteſt, *& inferius*. Nulla vis efficiet, ne hic dederit; ne ille acceperit, *Cicero, 1. de Finib.* Quod ſemel iam miſſum eſt, coerceri, reprimique non poteſt.

mplia, vt nec Deus Optimus 27
Maximus factum infectum eſſe facere queat, ex text. in c. Si Paulus 11. in ordin. 32. q. 5. *& tenent* Alex. de Ales ſentent. lib. 1. diſt. 42. & in 1. part. ſuae ſummae, quaeſt. 21. memb. 5. art. 4. D. Auguſt. lib. 25. aduerſus Fauſtum, *quos cum alijs ex Noſtratibus, & Philoſophis referens, ſequitur* Modi. dict. diſput. 100. num. 2. 3. 4. & 5. *firmauitque* Horat. *de Ioue loquens* carmin. lib. 3. Ode. 29.

Non tamen irritum
Quodcunque retro eſt, efficiet, neque
Diffinget, infectumque reddet,

Digitized by Google

Quod fugiens ſemel hora vexit.

& Plini. lib 2. cap.7 natural. hiſtor. ad fin. *in hac verba*: Imperfectæ vero in homine naturæ præcipua ſolatia, nec Deum quidem poſſe omnia. Nāque nec ſibi poteſt mortem conſciſcere, ſi velit, *& poſt pauca*: Nec facere, vt qui vixit, non vixerit, qui honores geſſit, non geſſerit, nullumque habere in præterita ius, præter quam obliuionis. *Quorum meminit* Modit. vbi ſupra, *& ante eum ſcientiſsimus* Tiraq. *à quo eius ſupreſſo nomine ad literam fere dictam formauit dubitationem, eamque proſecutus eſt*, relato loco, *Addenduſque* Ouid. Metamorphoſ. lib. 3.

Voluit Deus ora loquentis
Opprimere, exierat iam vox properata ſub auras.
Ingemuit, neque enim non hæc optaſſe neque ille
Non iuraſſe poteſt.

Plinius *quoque* Iunior *in panegyr. ad Traian.* At in præteritum ſubuenire, nec Dei quidem poſſunt, *ait.*

Limita, & intellige axioma, vt factum infectum eſſe, vel pro infecto haberi non poſsit, in veritate, † quantumque ad rem, 28
& factum ipſum; ad iuris vero effectum, actuſque validitatē, cum quid factum contra legem, aut bonos mores eſt, infectum reputari à lege poteſt, & reputatur, cap. Quæ contra 64. de regul. iur. lib. 6. l. Iubemus nulli, §. 1. in fin. C. de ſacroſ. Eccleſ. l. Non dubium, C. de legib. l. Cum ea, C. de tranſact. l. 1. C. qui pro ſua iuriſd. l. Creditor in fin. C. de donat. inter vir. & vxor. auth. de non alien. reb. Eccle. §. 1. verſ. Si vero minus fuerit, vbi Accurſi. Clement. 1. de immu. Eccleſ. & ibi gl. Tiraq. d. tract. de iure conſtit. num. 44. & ſeqq. Thom. de Thomaſett. dict. regul. 117. Moditi. dict. dubit. 100. num. 7. Ioann. Baptiſt. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 12. nu. 4. & inſpect. 23. nu. 5. & per tot. inſpect. P. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 5. capit. 16. q. 17.

Id tamē ipſum ſublimita, & intellige, prout notamus infra hac ead. lit. num. 82. 29

30 *E conuerſo etiam axioma hoc procedit. Sicut enim facta infecta eſſe nequeunt; ita infecta facta eſſe impoſſibile per rerum naturam eſt, Bene tamen à lege facta fingi proque factis reputari poſſunt*, l. Si qua mulier. C. ad S. C. Velleian. cap. Is qui fidem de ſponſal. & matrim. cap. Cum. M. Ferrarienſis, & ibi Bald. de conſtitut. Tiraq. dict. loco nu. 46. *& eius tacitus traductor*, Modit. dict. dubit. 100. numero 7. in fin.

31 FACTA *de facto, etiam ſunt reuocanda de facto, iuxta* text. not. in l. 1. §. Nunciatio, D. de noui oper. nunciat. cap. 1. vt lite pendent. Lancellot de attenta. par. 3. cap. 25. num. 46. Vanti. de nullit. in rubr. Quid ſi null. nu. 16. *quos citat* Mari. Anton. variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 29. num. 6. Marqueſan. de commiſſ. par. 3. §. 4. numer. 49. & ſeq. de commiſſ. nullitatū ſenatoria fol. mihi 144. Vincent. Carot. ſing. 236. *vbi* gloſ. *allegat notabilem* in l. Si minor, D. de euict. *& multis relatis exemplificat*, Cardin.
Tuſch. lit. F. concl. 11. *qui n.*
2. *declarat procedere † in his,* 32
quæ non debito modo, & contra ius facta ſunt, ſecus ſi iure permittente. 33

Limita etiam & intellige, ſi euidens calumnia adſit, ſecus ſi non ſit euidens, Curti. Iuni. in l. 2. num. 4. C. de tranſact. Surd. conſ. 451. num. 52.

34 FACTI *narratio non facit ius*, capit. Ex literis, de fide inſtrum. Tiraquel. in l. Si vnquam verb. Libertis num. 37. C. de reuoc. donat.

35 FACTI *ſeries iuris diſpoſitionem inducit*, l. Quidam referunt, D. de iure codicill. Cardin. Tuſch. lit. F. concl. 13. *Et ex minima facti muta-*
tione † ius mutatur, l. Natura 36
cauillationis, & ibi Alciat. D. de verb. obligat. l. Ea eſt, D. de regul. iur. Ponte de poteſt. Proreg. tit. 1. num. 15. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. in procem, n. 8. p. 1. Ioan. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 16. à num. 2. cum ſeqq. *vbi* numer. 4. *id ipſum firmādo ampliat, & ſi vnico in puncto varietur factum.*

Digitized by Google

37 *Ex factoq; ius oritur*, l. Si ex plagijs, 53. §. In cliuo, D. ad l. Aqui. l. fin. in princip. D. de iure iur. Menoch. conſ. 2. num. 208. Petr. Barboſ. in l. Titia, num. 25. D. ſolut. matrim. Anton. Monach. Florent. deciſ. 48. num. 7. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 26. nu. 1. Leand. Galgan. de iure publ. lib. 2. tit. 29. num. 17.

38 FACTI *alieni promiſſio inutilis eſt*, l. Stipulatio iſta, D. de verb. oblig. §. Siquis alium, inſt. tit. de inutilib. ſtipulat. l. 21. tit. 11. part. 5. plene Ioann. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 21. per tot. *vbi etiam ampliat, ſi talis promiſſio iuramento* ✝ *firmata ſit. Quã etiã*

39 *de re*, Surd. deciſ. 234. num. 15. & 16. Anton. Gomez de contract. cap. 10. nu. 23. Gutier. de iuram. confirmat. p. 1. cap. 44. per tot. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 25.

40 *Et an hodie de Regio nouiori iure alieni facti promiſſio vtilis ſit*, ex l. 3. tit. 8. lib. 3. Ordinam. & l. 2. tit. 16. lib. 5. noue Reg. collect. *latè* Gomez dict. loco, Gregor. Lopez in dict. l. 11. par. gloſ. 1. & cæteri Regnicolæ in dict. legib. *ex quibus, & dict. l. 11. par. iuriſque communis relatis legibus limitationes plures licet colligere. & tradidimus ſupra* lit. A. num. 220. & ſeqq.

FACTO *alterius nemo debet prægrauari*, l. Si quis in ſuo, §. Legis, C. de inoffic. teſtam. cap. Non debet. de reg. iur. lib. 6. Surd. conſ. 22. num. 29. conſ. 145. num. 30. & conſ. 173. num. 84. *Nulluſq; alieno facto oneratur*, l. In cauſæ, D. de procurat. *Et factum vnius alteri nocere non debet*, l. Si vnus, §. Ante omnia, D. de pact. l. De pupillo, §. Si plurium, D. de noui oper. nunc. l. Paterfam. D. de hæred. inſtit. l. Non debet alteri, & ibi Deci. D. de regul. iur. l. Hæredes, §. In illa, D. famil. hereiſ. l. Cohæredi, C. eod. l. Debitorũ pactionibus, C. de pact. Tho. de Thomaſett. regul. 125. Menoch. cõſ. 346. n. 26. Surd. dec. 102. n. 1. Ferinac. cõſ. 40. n. 45. ad fin. lib. 1. *copioſiſſime diſcurrẽdo per facta Filiorũ, Parentũ. Mo-* 41

Monachorum, Coniugum, Colonorum, Dominorum, Coheredũ, & ſimilium, multorumque aliorum, Ioan. Baptiſta Coſta de facti ſcient. & ignor. ab inſpect. 48. cum multis ſeqq.

42 *Limita in criminibus publicis, in quibus factum vnius alteri nocet, notat* Bald. in l. 2. C. quibus res iudicat. non noce. num. 9.

Limitaque etiam ex traditis ſupra lit. A. num. 234. cum duobus ſequent.

43 FACTO *alieno alterius ius non mutatur*, l. Nam ſatis §. fin. D. quemadmod. ſeruit. amitt.

44 FACTO *ex eodem non debet quis præmium, & pœnã reportare*, l. Siue hæreditaria, D. de negot. geſt. l. Relegatorum, §. fin. D. de interdict,

45 *Nec ex eodem facto alius pœna, alius præmio afficiendus eſt, ex adductis infra* lit. I. num. 159. *Contrarium licet aduerſus ſancta iuſtitiæ præcepta, iuriumque decreta, odio, fauore, vel potentia iudicantium ſæpè vel fato contigit, & hanc ſua tempeſtate iniquitatem exprobrans* Iuuenal. ſatyr. 13. ait:

Multi
Committunt eadem diuerſo crimina fato:
Ille crucem pretium ſceleris tulit, hic diadema.

& Plin. Iunior. lib. 6. epiſt. ad Macrum. Quam multum intereſt (*inquit*) quid à quoquo fiat, eadem enim facta claritate, vel obſcuritate facientium, aut tolluntur altiſsime aut deprimuntur.

FACTORVM *diuerſitas diuerſitatem pœnarum exigit*, l. Si ſeruus 49. D. ad leg. Aquil. 46

FACTORVM *diuerſitas à temporum diuerſitate ſequitur*, l. Nunquam plura, D. de priuat. delict. cap. Nihilominus 3. quæſt. 9. *cũ alijs de quibus* Euerard. in topic. legalib. loco 87. 47

FACTVM *proprium nemo impugnare poteſt*, l. Poſt mortem, D. de adopt. l. Et per fundum, D. de ſeruit. ruſtic. prædior. l. Sicut, C. de actionib. & obligat. l. Cum à matre, & ibi notatur, C. de rei vendic. l. Generaliter, §. fin. 48

Digitized by Google

fin. C. de non num. pecun. l. Non idcirco, C. de contrah. empt. l Si creditoribus, C. de ſeruo cõmun. pignor. dato, l. Cum profitearis, C. de reuoc. donat. l. 1. C. de remiſſ. pign. cap. Veniens de de fil. præsbyt. cap. Cum ſuper de conceſ. præben. Menoch. conſil. 160. numer. 5. Surd. conſ. 284. num. 5. & 8. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Factum, nu. 3. Ioſeph. de Seſſ. deciſ. 230. num. 69. Portol. de conſort. & fideicommiſſ. legal. capit. 22. num. 13. Mari. Anton. var. lib. 1. reſolut. 5. num. 2. Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſt. 2. num. 256. & quæſt. 4. num. 43. & quæſt. 8. num. 4. & quæſt. 10 num. 80. Cardin. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 334. numer. 1. Thom. de Thomaſett. regula 26. *ubi procedere aſſerit, niſi ex iuſta,* ✝ *& conceſſa cauſa ad proprij facti impugnationem deueniat.*

49

50 *Declara etiam poſſe quemlibet contra actum à ſe geſtum venire, quãdo actus eſſet ipſo iure nullus*, cap. Magnæ 22. q. 4. Caputaq. deciſ. 170. numer. 6. & ſequent. par. 3. Magon. deciſ. Florent. 69. num. 6. Surd. conſ. 28. num. 97. cõſ. 133. num. 26. conſ. 183. nu. 43. conſ. 196. numer. 5. & conſil. 284. num. 2. *per quem à num* 6. cum ſeqq. *declarationes, & intellectus huic vide limitationi*, & deciſ. 51. num. 17. Mari. Antoni. dict. reſolut. 5. nu. 23. & reſolut. 38. num. 18. Pinell. in l. 1. C. de bon. mater. 3. par. num. 73. Petr. Barboſ. in l. 1. 5. par. num. 15. & 19. D. ſolut. matrim. Valaſc. conſult. 69. num. 14. Baec. de dote, cap. 11. num. 82. & cap. 34. nu. 2. Molin. de primog. lib. 4. cap. 1. num. 18. Gutier. lib. 3. practic. quæſt. 41. num. 2. Rota Rom. Diuerſ. deciſ. 14 num. 3. part. 1. Caualc. de tutel. numer. 162. 163. & 175. Giurb, *multos referens*, in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 14. gloſ. 5 num. 1 1. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 717. num. 3. *nouiſsime* Aloyſ. Ricci, p. 7. collect. 2497. verſ. Quæ ſane regula, *plené* Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect.

ſpect. 9. à num. 4 cum ſeqq. *qui etiam axioma hoc declarat & intelligit uerum, ſi actus pro*
51 *prio nomine geſtus ſit, ſecus † ſi alterius, vt in Prælato, Rectore, & Adminiſtratore Eccleſiæ, Tutore, Curatore, Patre legitimo filij adminiſtratore, & generaliter in quolibet alio adminiſtratore, quē proprium factum alterius nomine geſtum his, quorum adminiſtratio geritur, nociuum, impugnare poſſe, firmat proſequiturque* à num. 2. cum ſeqq.

52 FACTVM *iudicis reputatur factum partis*, l. Si ob cauſam, vbi Bart. Bald. & alij C. de euict. Menoch. recuper. poſſeſſ. remed. 8. num. 44. Surd. deciſ. 266. nu. vlt. & conſ. 36. num. 17. & conſ. 49. num. 1. & num. 37. & conſil. 374. num. 9. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Perus. deciſ. 65. num. 5. par. 2. Gutierr. canonic. quæſt. lib. 1. cap. 2. nu. 2. & num. 16. Cald. Pereyr. de reſolut. emphyt. cap. 5. num. 52. & cap. 6. num. 5. Cardin. Tuſch. lit. F. concl. 30. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 184. num. 2. tom. 1. p. 1. Carol. de Graſ. de except. ad mater. ſtatut. exclud. omnes except. except. 17. n. 2. Stephan. Gratian. diſcep. 730. num. 34. & diſcept. 784. num. 11. Aloyſ. Ricci. part. 7. collect. 2497. verſic. Et factum iudicis.

Limita, & intellige quo ad 53
validitatem, & perfectionem, non quo ad ſcientiam, Surd. cōſ. 49. num. 34. & ſeq. *vbi exēplificat, & declarat.*

Limita etiam & intellige, 54
ſi iudex recte procedit, non aliàs, Iaſ. in l. A. Diuo Pio, §. Sed ſi emptor. num. 3. D. de re iudic. Socin. conſ. 158. nu. 16. vol. 2. Crauet. conſ. 5. num. 1. Syluan. conſ. 101. num. 7. Surd. conſ. 49. nu. 37. & conſ. 168. num. 25. & deciſ. 128. num. 15. Coſta de facti ſciēt. & ignor. inſpect. 40. num. 1. & ſeq. *vbi* n. 7. & 8. *id ſublimitat.*

Limita præterea in facto iu- 55
dicis incompetentis de cuius incompetentia manifeſte conſtat, etiam ritè procedentis, quia ab eo nec iudicatum dicitur, l. 1. in fin. D. ad Tertullian. l. Cōdemnatum, 4. D. de re iudic.

Ita

Ita limitat Burſat. conſ. 269. num. 28. volum. 3. *& cum eo* Coſta d. loco num. 5.

36 *Limita deinde in facto arbitratoris, quod factum non reputatur partis vt idem* Coſt. dict. inſpect. 40. num. 3. *aduertit, ex notatis per* Borrel. in tract. de compromiſſ. §. 3. gloſ. 4. numero 73.

57 *Licet in arbitro contrarium firmet* ibid. ex Socin. Seni. cōſ. 124. num. 4. lib. 4. & Crauet. conſ. 202. num. 36.

58 *Et multa his confinia, ac ſimilia vide per ipſum met* Coſt. *Factum nempè iudicis perpetui, † ciuitatis factum reputari*, inſpect. 41. num. 2.

59

60 FACTVM *vicarij, pro facto Epiſcopi*, ibidē num. 4.

61 FACTVM *q; tutoris, pupilli factum cenſeri*, l. Qui fundum, §. Si tutor, D. pro emptor. & l. 1, D. quando ex fact. tut. inſpect. 44. num. 1.

62 FACTVM *etiam hæredis, defuncti factum iudicatur, & é contra*, Surd. conſ. 532. num. 3. Nicola. Intrigliol. conſ. 2. n. 22. & ſeqq. p. 1. Ioa. Mar. Nouar. in praxi elect. & variar. fori, quæſt. 20. numer. 4. & 5. ſect. 2. pag. 182.

FACTVM *non reputatur, quod non habuit effectum*; l. 1. §. Nihil, D. de inoff. teſtam. l. Si quis ſub conditione, D. de teſtam. tutel. l. 2. §. Sed & ſi ſint ſui, D. de ſuis, & legitim. hæred. l. Ex conſenſu, §. 1, D. de appellat. Surd. conſ. 436. n. 14. Crauet. conſil. 10. num. 5. Stephan. Gratian. diſcept. foreſ. tom. 4. cap. 746. nu. 2. *cum citatis infra* lit. N. nu. 58. 63

FACTVM *nil videtur, cum aliquid ſupereſt agendum, notauimus* lit. A. num. 107. *& ibi adductis adde* Surd. conſ. 168. nu. 9. & conſil. 217. num. 12. Auguſtin. Barboſ. in collect. iur. canon. ad capit. 1. de ſacram. non iteran. numer. 5. Cardin. Mantic. deciſion. 186. numer. 3. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 6. n. 12. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. quæſt. 1. num. 9. & 10. 64

Limita in delictis atrocioribus, ex l. Si quis non dicam rapere, C. de Epiſc. & cleric. Ioa. Bapt. Coſta d. loco; n. 9. & ſeq. *Quinetiā*, n. 12. *Limitat in facto ordina-* 65

Digitized by Google

65 *ordinato † ad dationem, quod eodem iure, quo datio, cenſetur,* l. Naturales, §. Quod ſi faciam, vbi gloſ. & Bart. D. de præſcript. verb.

66 FACTVM *perſonam non egreditur facientis*, Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſt. 7. num. 85.

67 FACTVM *præſumitur, quod fieri conſueuit*, l. Si cui, ibi notatis, D. de annui legat. Salicet. in l. Exceptio, num. 1. & 3. C. locat. Bero. conſ. 48. num. 11. lib. 2. *Late* Euerard. in topic. legal. loco ab vſitato, num. 6. & ſeqq. Brunor. à Sol. in locis commun. verb. Factum, num. 14. Surd. deciſ. 199. num. 4. & conſ. 94. nu. 19. & conſ. 264. numero 24.

68 FACTVM *impugnare non debet, qui aduerſus alios illud defendere tenetur*, Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſt. 7. num. 111.

69 FACTVM *attenditur, non quod fieri potuit*, Cardin. Tuſch. practic. concl. tom. 3. lit. E. conclu. 23.

70 FACTVM *non attenditur, ſed quod fieri debuit*, cap. Peruenit. de decim. Cardin. Tuſch. liter. F. concl. 24.

FACTVM *non eſſe, vel factum eſſe, non tamen debito modo, paria ſunt*, l. 1. §. pen. D. quorum legator. *& latiùs infra* hac ead. lit. n. 84. 71

FACTVM *non inſpicitur, ſed faciendi cauſa*, l. Verū 39. D. de furt. gloſ. in cap. Vniuerſitati, verſ. Subeſſet, de ſentent. excommun. in c. Etſi Chriſtus, verſ. Ex cauſa de iure iur. & in cap. Intelligentia, in verb. Ex cauſis, de verb. ſign. *quas refert* Crauet. conſ. 202. num. 25. & conſ. 253. numer. 2. Decian. conſil. 96. numer. 27. Surd. conſ. 393. num. 39. Ioann. Baptiſt. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 7. num. 1. & ſeqq. *vbi intelligit † de cauſa proxima, non de remota.* 72 73

FACTVM *non dicitur, quod non durat factum*, l. Si pro parte, §. Verſum, D. de in rem verſ. Angel. conſ. 34. Surd. de alimēt. tit. 7. quæſt. 20. num. 9. cum ſeqq. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gl. 63. num. 24. cum ſeqq. Brunor à Sole in locis commun. 74

verb.

vérb. Factum, num. 16. Farinac. conſ. 60, num. 72. lib. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 115. num. 33. & capit. 132. num. 25. cum ſeqq. tom. 1. Vincent. Carol. de remed. contra præiudiciales ſentent. vel damnoſ. execut. except. 21. numer. 17. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 28. num. 4. Coſta de facti ſcient. & ignor inſpect. 11. per tot. *vbi multis ſimilibus exornat.*

75 *Intellige, quando actus habet tractum ſucceſsiuum*, Menoch. conſ. 334. numer. 19. Coſta vbi proxime num. 5. & 6. *plené* Caſtill. controuerſ. lib. 5 part. 2. cap. 89. num. 8. & ſeqq.

76 *Paria enim ſunt non facere, vel in facto non perſeuerare*, l. Quidquid calore, D. de regul. iur. *Nec facere dicitur, qui nõ durat in facto, illud vè ad finẽ non perducit*, l. Qui cum natu maior. §. Accuſaſſe, D. de bon. libert. Mexia in pragmat. taxæ panis conclu. 5. num. 61. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 28. num. 4.

Limita deinde præfatum theorema, quando ſtat per facientem, quo minus duret factum, cum tunc etiam non factum pro facto habeatur. Ita (ex Deciano conſ. 72. num. 26. lib. 3. & alijs) *limitat* Coſta d. inſpect. 11. num. 9. 77

FACTVM *legitime cenſetur, quod communiter fieri ſolet, notauimus* lit. A. num. 346. cum tribus ſeqq. 78

FACTVM *alicuius ipſum iudicat*, l. Cum probatio, D. de probat. 79

FACTVM, *quod non releuat, fieri non debet*, l. Ad probationem, C. de probat. l. Aliquando, 13. §. fin. l. Debitrix, 24. §. vlt. D. ad S. C. Vellei. l. Apud Iulianum, 11. §. fin. l. Ille à quo, 13. in princip. D. ad S. C. Trebel. l. Hæc ſtipulatio, 14. §. Diuus, D. vt legat. ſeu fidei cõmiſs. nom. caue. capit. Per tuas, 32. extr. de ſimon. Surdus deciſ. 260. num. 5. cum ſeqq. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 31. per tot. *nouiſsime* Aloyſ. Ricci par. 7. collect. 2497. verſ. Et factũ quod non releuat, *late* Nos- 80

de

de priuileg. pauper. & miſer. perſon. quæſt. 17. num. 47. & ſeqq.

81 FACTVM *contra ius, pro nõ facto habetur*, capit. Quæ contra ius, 64. de regul. iur. lib. 6. l. Iubemus, §. Prædia, C. de ſacroſanct. Eccle. *cũ congeſtis ſupra* hac ead. liter. numer. 28.

82 *Limita, & intellige verum quantum ad actus firmitatem, & robur, vtque facienti proſit, ſecus vt ei noceat, ad illiuſque punitionem, pœnamq́; incurrendam, vt tradit* (*ex* Bald. in l. Non dubium, C. de legib.) Tiraq. in tract. de iure conſtituti, limit. 7. num. 49. *Et* (*eius ſuppreſſo nomine ad literam fere, relata 7. limitatione dicta transfererens*) Alphonſ. Modit. in §. Lex eſt, inſtit. de iur. natur. gent. & ciuil. dub. 100. numer. 10. Molin. de primog. lib. 2. cap. 16. num. 20. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 12. num. 5. Cardin. Tuſchus lit. F. concluſ. 16. num. 3.

83 FACTVM *forma iuris, & ſtatuti non ſeruata, eſt nullum, diximus ſupra* lit. A. nu. 129. & ſeqq. *& notamus infra* hac ead. lit. num. 160. *quibus adde* Brunor à Sole in locis commun. verb. Factum, nu. 12. *& nouiſſime* (*poſt* Surd. Valaſc. Seſſ. Macerat. & Monach. *à ſe relatos*) Aloyſ. Ricci. part. 7. collect. 2497. verſic. Sed factum forma iuris.

FACTVM *quid non eſſe, vel inutiliter factum paria ſunt*, l. Quoties, D. qui ſatiſd. cog. Surd. conſ. 359. num. 1. *Et factum inutile, inualidum, inefficax, minuſque ſolemne non facto æquiparari, late tradit* Ioan. Baptiſt. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 23. per tot. *Factumq́; non dicitur, quod ſolemniter non eſt factum*, l. Vnic. C. de rei vxor. act. Vincent. de Franc. decis. 114. num. 2. Menoch. conſ. 351. num. 36. Decian. conſ. 21. num. 51. vol. 2. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 126. nu. 12. *hiſq́; iũge notata* lit. N. numer. 57. 60. & 61. 84

FACTVM *à maiori parte, ab omnibus factum videtur*, l. Quod maior, D. ad municip. l. 3. D. quod cuiuſque vniuerſit. 85

Digitized by Google

uerſit. nomin l. Nominatio num, C. de Decurion. libr. 10. capit. Cum omnes, 6. extra de conſtit. l. Aliud, § Refertur, D. de regul. iur. Duen. regul. 296. Franc. Marc. deciſion. 95. num. 13. & 22. deciſ. 780. num. 4. lib. 1. Roland. à Vall. conſil. 90. num. 1. lib. 1. Vincent. de Franc. deciſ. 2. numer. 1. Camil. Borrel. conſil. 9. num. 1. & 8. Ioann. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 30. numer. 5. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt 38. num. 4. Rendin. in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. titul. 36. numer. 4. in fin.

86 *Amplia, etiamſi conſenſus omnium requiratur, generaliter ſaltem* Stephan. Gratian. March. deciſ. 183. numer. 5. & 7. cum quatuor ſeqq. *vbi* num. 12. *idem firmat, etſi concorditer* ✝ *aliquid fieri requiratur, licet contradicat* nu. 13.

87

88 *Limita ſi conſenſus maioris partis iuri repugnet, priuilegio, vel exemptioni, ſi adeſſet iuſta cauſa contradicendi, aut dignior, ſanior, prudentior vt minor pars ſit* Anton. Theſaur. Pedemont. deciſ. 1. num. 7. & 8 Auguſt. Barboſ. in collect. ad dict. cap. Cum omnes, numer. 5. Coſta dict. inſpect. 30. num. 15. & ſeqq. Pute deciſ. 157. lib. 3.

Limita etiam in pertinentibus ad ſingulos, vt ſingulos, ſecus vt vniuerſos, l. Per fundũ, D. de ſeruit. ruſtic. prædior. Franch. d. deciſ. 2. numer. 4. & ſeqq. Capic. deciſ. 152. numer. 2. & 3. Gomez variar. tom. 2. capit. 3. num. 14. Barboſ. ad d. cap. Cum omnes, num. 6. *vbi limitat, & intelligit*, Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 169. num. 2. & 3. & deciſion. 183. num 2. & 3. Rendin. dict. tom. tit. 124. num. 5. 89

Limita 3. in actibus voluntarijs in quibus vno contradicente, nil fit; ſecus in neceſſarijs, aut vtilibus, gloſ. in dict. capit. Cum omnes, Franc. dict. deciſ. 2 numer. 24. Coſta dict. inſpect. 30. numero 6. & ſequentib. Capic. deciſion. 4. numero 5. verſic. Tertia difficultas, Stephan. Gratian. deciſion. 183. num. 20. 22. 90

Q 23.

Digitized by Google

23. & 26. cum ſequent. *vbi limitat* num. 21.

91 *Limita* 4. *maiore creditorũ parte, debitum, vel partem remittentium*, Ioan. Mar. Nouar. in collect. ad prag. 1. n. 38. de ceſ. bono. *Licet contrarium in debito ſaltem non iurato cum* Carol. de Graſ. excep. 32. num. 18. *teneat* Coſta dict. loco, num. 14. *teneniquе alij, cum quibus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 44. num. 111. part. 1. *Eſtque expreſſa legis Reg. determinatio, in* l. 6. titul. 15. part. 5.

92 *Limita denique in donatiuo facto per Regnum*, Arel. de iure adhor, num. 38.

93 FACTVM *non dicitur, quod reuocari poteſt*, l. Item, §. Quod ſi actor, D. quod cuiuſque vniuerſ. nom. l. 1. in fin. D. quod quiſque iur. l. Si pro patre, §. Verſum, D. de in rem verſ. cap. Relatum, de cleric. non reſid. Socin. conſil. 91. numer. 2. Decian. conſil. 1. numer. 297. lib. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 864. numero 14.

FACTVM *legitimè retractari non debet, licet caſus poſtea eueniat, à quo inchoari non poſſet*, capit. Factum legitimé, de regul. iur. in 6. l. In ambiguis, §. Non eſt nouum, D. eod. l. Non enim, D. de itiner. actuque priuat. Ioan. Baptiſta Coſta de fact. ſcient. & ignor. inſpection. 46. Surd. conſil. 125. num. 11. 94

Limita, & intellige in actu non omnino perfecto, & conſummato, l. Pluribus, §. Etſi placet, l. Inter ſtipulãtẽ, §. Sacram. D. de verb. oblig. Deci. in d. l. In ambiguis, §. 1. num. 1. & Cagnol. num. 2. Vincent. Carot. deciſ. 58. num. 13. *vbi addit: Perfectum non dici, niſi data vltima, & finali perfectione*, Coſta dict. loco, numer. 9. Surd. dict. conſ. 125. num. 55. *qui etiam* num. 56. *limitat*,
† *quando cauſa ob quam factum eſt, ad non cauſam deuenit*, ex l. Si fullo, D. de condit. ſine cauſa, l. In commodato, §. fin. D. commod. l. Si ſine, D. rem rat. haber. 95

FALCEM *in meſſem alienã mittere nemo debet*, Deuteron. capit. 23. in fin. Car- 96

dín.

din. Tuſch. practic. conclu. lit. F. concluſ. 35. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſtion. 5 numero 8.

97 FALSITAS *nemini nociua non punitur*, gloſ. in l. Damus, verb. Priuatas. C. ad leg. Cornel. de falſ. & ibi Bartol. num. 1. & Salyc. num. 2. verſ. Oppone quod exemplum, Roland. conſil. 38. n. 22. lib. 1. Iulius Clarus *ex communi*, in §. Falſum, num. 36. verſic. Item excuſatur, & n. 44. & ibi Baiard. num. 7. & num. 255. Maſcard. de probat. lib. 2. concl. 739. num. 12. & 15. verſ. Illud vero, Peguer. deciſ. 19. num. 5. in fin. & deciſ. 80. num. 15. Ioſeph. Ludouic deciſ. Lucenſ. 13. num. 5. Anton. Fauer. in ſuo codic. lib. 9. tit. 13. defini. 7. num. 1. *per quos hac in re intellectus, & limitationes videre licet, an videlicet extraordinaria ſaltem pœna falſitas nemini nociua puniatur? caue, quæ nocere potuit? facta in ſcriptura nulla? aut valida? quæve in minimo nocuit & præter eos latiſsime (vt ſolet)* Farinac. de falſitate, quæſt. num. 3. & á num. 291. cum ſequent. & Epiſcop. Campanil. in diuerſor. iur. Canon. rubric. 11. cap. 28. num. 3. & 4.

FALSVM *non committitur ſine dolo probatur in* l. Nec exemplũ, C. ad leg. Cornel. de falſ. & ibi notat gloſ. verb. Pretium, in fin. verſ. Item nota hanc legem, & in l. Qui teſtamentũ, verb. Dolo malo, (*à contrario ſenſu*) D. eodem, Afflict. deciſ. 404. nu. 8. Maſcard. de probat. lib. 2. concl. 739. num. 12. Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crimin. Canon. cap. 93. lit. A. verſ. Tertio ab hac ordinaria pœna, Honded. conſil. 109. num. 16. lib. 1. Bertazol. conſil. 8. n. 15. & num. 17. & conſil. 171. n. 1. *infinitos adducens* Farin. de falſit. q. 50. num. 2. *& latius* á num. 273. cum ſequent. *plures regulæ huic ampliationes aſsignãs*, Epiſcop. Campanil. in diuerſor. iuris. Canoni. rubri. 11. cap. 28. num. 3. 4. & 5. *Vbi non quemlibet* ✝ *ſufficere dolũ, niſi à lege expreſſum, neque præſumptum, ſed verum requiri,* 98 99

Digitized by Google

106 **FAMAM** *ſuam negligens, crudelis eſt, grauiterque peccat*, cap. Nolo, 12. quæſt. 1. cap. Non ſunt audiendi, 11. quæſt. 3. Abb. in cap. Magnã, num. 13. de voto, & vot. redempt. Couar. lib. 1. variar. cap. 2. num. 8. in princ. ver. Quibus ſuffragatur, Domin. Arumæus deciſ. 13. num. 66. libr. 2. Thom. Triuis. deciſ. 10. num. 15. lib. 2. *Vnde* Senec. de formul. honeſtæ vitæ, cap. De continentia (*ait*) Bonæ famæ eſto, neque tuæ ſeminator, neque alienæ inuidus.

107 **FAMA**, *fides, & oculus, ludum non ferunt*, Ioan. Baptiſt. Coſta de facti ſcient. & ignor. centur. 1. diſtin. 6. numero 6.

108 **FAMILIARITAS** *nimia parit contemptum*. l. Obſeruandum, D. de offic. Præſid. cap. Quando, 86. diſt. capit. Nullam, 18. quæſt. 2. *Vnde* Senec. de formula honeſtæ vitæ, cap. De continentia, *in hæc verba conſulit:* Cunctis eſto benignus, nemini blandus, paucis familiaris, omnibus æquus. *Et Sapiens, Prouerbior. cap* 25. Subtrahe pedem de domo proximi tui, nequãdo ſatiatus oderit te.

109 **FAMVLATVS** *ſeruituti comparatur, notauimus* lit. A. num. 569.

110 **FAVENDVM** *magis eſt ei qui agit de damno vitando, quam de lucro*, l. Non debet actori, §. In re obſcura, & l. In eo, 33. D. de reg. iur. l. Et ſi quis, 14. §. 1. D. de relig. & ſumpt. fun. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſ. 72. nu. 7. *iunctis traditis infra* lit. P. num. 175. verſ. Aut fauorabiliorem.

111 **FAVORE** *quod conceditur non retorquetur in odium*, l. Nulla iuris ratio, 24. D. de legib. l. Quod fauore, C. eod. tit. cap. Quod ob gratiam, 61. de regul. iur. lib. 6. Surd. deciſ. 195. num. 5. & conſil. 156. num. 23. Giurb. in cõſuet. Senat. Meſſan. cap. 14. gloſ. 2. n. 4. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 12. n. 27. Monet. in tract. de option. c. 3. nu. 142. Scacc. de cõmerc. §. 2. gl. 5. n. 308. Steph. Gratian. diſcep. foreſ. c. 651. n. 21. & c. 665. n.

20. tom. 4. & cap. 656. num. 17. tom. 5. Ioan. Mar. Nouar. in praxi electión. & variat. fori. quæſt. 43. num. 18. ſect. 1. pagin. 93. Thom. de Thomaſet. regul. 243. *Vbi intelligit procedere, limitatque*
112 *in eo, † qui in legem ipſam peccauerit, &* regul. 258. *intelli-*
113 *git, † niſi ſua culpa in odium retorqueatur.*

114 *Et é contra in odium inducta, in fauorem redundare non debent,* l. Relegatorum, in fin. D. de interdict. & relegat.

115 FAVORES *ſunt ampliandi,* cap. Odia. 15. de regul. iur. lib. 6. cap. Renouantes, 22. diſt. capit. Ne aliquid, de priuileg. in 6. l. Cum quidē, D. de liber. & poſthum. Tho. de Thomaſet. regul. 209. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori. quæſt. 5. num. 5. & 6. ſect. 2. pag. mihi 142. & quæſt. forenſ. libr. 1. quęſt. 23. num. 15.

116 FAVOR *publicus præfertur priuato, ex* l. vnic. C. de offic. comit. ſacrar largit. l. Præſcriptio, 6. C. de oper. public. *multa iura adducens* Ioan. Mar. Nour. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 34. á num. 3. cum ſequent. *iunctis traditis infra,* verb. Vtilitas publica.

Fallit tamen, quandoque vt per DD. in l. 1. D. ſolut. matrim. 117

Et aduerſus publicum fauorē, poterit priuatus ius ſuum conſeruare, Barboſ. in dict. l. 1. nu. 21. par. 7. Gait. de credit. p. 4. quæſt. 11. num. 1957. & ſequent.

FAVORI *ſuo quilibet renūtiare poteſt,* l. Cum pater, §. Libertis, D. de legat. 2. l. Si iudex circunuento, D. de minor. l. Poteſt, D. ad leg. Falcid. l. Si quis in conſcribēdo, C. de pact. l. pen. C. de Epiſc. & cleric. l. Quoties, C. de fideicommiſ. l. 2. C. vt in poſſeſſ. legat. cap. Ad Apoſtolícam, extr, de regular. c. Si de terra, in fin. de priuileg. Anton. Gomez variar. tom. 2. cap. 13. num. 17. Menoch. conſil. 89. nu. 97. Surd. conſ. 198. num. 2. & conſil. 318. nu. 3. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 18. num. 20. Ioan. Petr. Moner. tract. de option. cap. 3. nu. 107. 118

Digitized by Google

107. & cap. 6. num. 4. Ferrer. in conſti. Cathalon. gloſ. 4. num. 86. Rot. Roman. apud Farin. deciſ 265. num. 3. tom. 1. par. 1. Mar. Ant. var. lib. 2. reſolu. fin. caſu 13. *cum alijs adductis* lit. L. numero 170.

119 *Limita, & intellige, quando principaliter, non ſecundario in renunciantis fauorem conceſſus eſt, ex* cap. Si diligenti, de foro compet. cap. Contingit. 36. de ſentent. excommunic. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 76. per tot. *vbi quod nec iuramentum in tali caſu renunciationẽ validam efficit.*

120 *Vel etiam ſi non ſolum renũtiantis, ſed etiam alterius ſimul fauorem concernat*, cap. Cum tempore, ibi Panormit. nu. 2. de arbitr. Ioan. Aloyſ. Ricci. in deciſ. Cur. Archie. Neapol. deciſ 163. numer. 6. & ſeq.

121 *Limita etiam in minore, qui fauori pro ſe etiam principaliter introducto renuntiare non poteſt* Surd. conſil. 283. num. 11. *per quem vide quid in caſu, quo iuramentum à minore appoſitum ſit?* per tot. conſ.

FICTIO *naturam imitatur* Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. compar. 26. nu. 22. Pichard. ad princip. inſtit. quib. mod teſtam. infirm. nu. 5. Scacci. de cõmerc. §. 6. gloſ. 1. ſub num. 30. 122

FICTIO *idem, quod veritas operatur*, l. 1. D. de adoption. l. Cum, ex oratione, D. de excuſat. tutor. l. Qui ad certum, D. locat. l. Si mulier debitori, in fin. D. de iure dot. Pichard. ad princip. inſtit. quib. mod. teſtam. infir. num. 8. Surd. conſil. 488. num. 16. & conſil. 349. nu. 45. *vbi intelligit in fictione legis. Et tantum operatur in caſu ficto, quantum veritas in caſu vero*, l. 1. in princip. C. de rei vxor. action. l. 1. §. Hoc ſenat. D. ad Trebell. cap. Ad audientiam, de cleric. non reſident. Pichar. vbi proximé, nu. 5. Rot. Rom. apud Farin. deciſ. 104. numer. 3. tom. 1. part. 1. & deciſ. 266. num. 8. ibid. & deciſ. 319. num. 3. Gonçal. ad regul. 8. Cancl. gloſ. 51. num. 28. Gratian. regul. 11. numer. 11. 123

Q4 De-

Digitized by Google

Decian. reſponſ. 11. num. 150. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. q. 143. num. 13. *Et quandoque plus vt in mirabili caſu notat* Antoni. Fauer. in ſuo cod. de finit. lib. 3 tit. 12. definit. 44. & Nos de priuileg pauper. & miſerab. perſon. p. 2. in q. 65. §. 1. num. 149. *Imo vbi aliquid á lege, eius vé diſpoſitione pendet, lex fingit, aut verbis fictionem denotantibus vtitur; veré facere dicitur,* Tiraq. in tract, de mort. lait. par. 2. declarat. 6. num. 7. *laté* Nouar. ſupra, & numer. ſequent.

124 *Limita in ſtatuti diſpoſitione, qua caſum fictum non comprehendit, ex* l. 3. D. de negot. geſt. Cephal. conſ. 329. nu. 23. & 24. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 77. num. 77.

125 *Et vbi veritas locum habere poteſt, ceſſat fictio,* l. Nec ei, 17 §. Et primum, D. de adoption.

126 FIDES *non ſeruatur frangenti fidem,* l. Eum qui, §. 1. D. de inoffi. teſtam. l. Quæro, 56. § Inter locatorem, D. locat. l. Qui fidem, D. de tranſact. l. Cum proponas, 21. ad fin. vbi gloſ. vlt. Bartol. Bald. & Alex. C. de pact. l. Pollicitatione, 3. C. de ſponſal. capit. Eſto ſubiectus, vbi gloſ. verb. Deferatur, 95. diſt. cap. Peruenit, 3. verſic. Nec tu, vbi gloſ. vlt. de iur. iur. c. Fruſtra. 75. gloſ. 1. de regul. iur. in 6. Ioſeph. Ludouic. co. 3. commun. opin, tit. de probat. conclu. vnic. verſic. Quælibet enim, Tiraq. de retract. conuent. §. 3. gloſ. vnic. nu. 19. Menoch. conſil. 1. num. 364. Thom. de Thomaſet. regul. 129, Mari. Anton. variar, lib. 2. reſolut. 17. n. 11. & reſolut. 13. Surd. conſil. 359. nu. 9. Paz in ſchol. ad leg. ſtyl. l. 41. num. 26. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 64. num. 154. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Fides, num. 2. Farinac. in praxi crimin. part. 1. q. 29. num. 65. Alexand Trentac. variar. lib. 3, tit. de verb. oblig. reſolut. 2. Cardin. Tuſch. lit. F. concluſ. 337. *vbi* num. 3. *Ampliat,* † *etiamſi interueniat iuramentum; cui ampliationi ſubſcribit (cum alijs,* 127

quos

quos refert) Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 87. num. 22. *in idque* Ouid. de Arte amand. lib. 1.

Ergo & periuras merito per iuria fallant.

128 *Amplia deinde, etiamſi in mi nimo fides deficiat*, Surd. de aliment. titul. 8. priuileg. 61. num. 26. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 27. Sebaſtian Næni. ad l. 2. D. de iure immun. num. 2. cum ſequent. & ad l. Si pater, C. de nouat.

129 *Limita in malis promiſſis*, cap. In malis promiſsis, & capit. Non eſt obligatorium de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 156. *vbi declarat procedere in malis promiſſis, quæ ſine peccato mortali ſeruari non poſſunt.*

130 FIDEM *fallere, & promiſſa non adimplere, graue eſt*, l. 1. in princip. D. de conſtit. pecun. Hippol. ſingu. 42. Tiraq. in l. 13. connub. num. 42. Couar. de ſponſal. part. 2. cap. 3. §. 4. num. 1. Tho. de Thomaſet. regul. 135. Flamin. de confident. quæſt. 6. numer. 3. Lara in l. Si quis à liberis, §. Si mater, numer. 23. D. de liber. agnoſ. Menoch. conſil. 156. num. 22. Mantic. in l. 2. gloſ. 1. à n. 1. titul. 16. lib. 5. nouæ Reg. collect. *plures referens* Cened. ad Decretal. collect. 110. n. 1. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 6. numer. 32. Farinac. quæſt. 29. num. 5.

FIDES *etiam hoſti ſeruanda eſt*, l. Conuentionum, D. de pact. *& probant text.* in l. Poſtliminij ius, 5. & l. Non dubito, 7. D. de captiu. & poſtlimin. reuerſ. capit. Noli, 23. quæſt. 1. Duen. regul. 16. verſic. fin. Menoch. conſil. 100. num. 187. & n. 218. cum ſequent. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 335. Surd. cōſil. 392. n. 18. Farinac. d. q. 29. num. 6. & ſeq. Nos vbi proximè, num. 39. 131

Intellige de perſonis publicis non de priuatis Franciſ. Molin de ritu nuptiar. lib. 2. differ. 13. num. 4. 132

Et vbi minus offenditur Deus ſeruando, quam frangendo, ex dictis ſupra proximè, numero 129. 133

FIE-

134 FIERI *aliquid contra legem, vel non ſeruata forma legis paria ſunt*, Auth. Qui res, cū ibi notat. C. de Sacroſ. Eccl. *Forma enim dat eſſe rei, vt notamus* infra proximè, numero 154.

135 FIERI *aliquid tempore prohibito, vel conferri in tempus prohibitum, paria ſunt*, l. In tempus, D. de hæred. inſtit. l. Stichus ſeruus meus, D. de manu teſtam, l. Quod ſponſæ, 4. C. de donat. ante nupt. Tiraquel. de iure conſtit par. 3. limit. 2. num. 3. cum ſeq. & de iure marit. gloſ. 1. & de iure primog. quæſt. 40. num. 178. Maſcard. de probat. cō clu. 1076. num. 1. Valaſc. conſult. 77. num. 4. Conan. comment. lib. 8. cap. 2. nu. 7. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom 4. capit. 712. numero 1.

136 *Et contra fieri aliquid tempore habili, vel conferri in tempus habile, paria ſunt*, l. In tempus, D. de hæred. inſtit. Cald. Pereir. quæſt. forenſ. conſil. 17. numero 12.

137 FILIVS, *ergo heres*, Paul. ad Roman. cap. 8. & ad Galat. *& talis præſumitur*, cap. Quicumq; 43. in ord. 17. q. 4. l. Maximum vitium, C. de liber. præter. l. In ſuis, D. de liber. & poſthum. l. cum ratio, in princip. D. de bon. damn. ſ. Sui, inſtit. de hæred. qualit. & differ §. 1. inſtit. de hæredit. quæ abinteſt. defer.

Intellige, ſi filius conueniat, ſecus ſi conueniatur, Card. Mātic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 12. tit. 10. num. 3. Stephan. Gratian. deciſ. 122. num. 6. 138

Limita etiam in præiudicialibus filio Maſcard. de probation. concluſ. 804. Gratian. dict. loco, num. 5. 139

Limitant præterea quoad matrem, Magon. deciſ. Lucenſ. 61. num. 14. Chartar. deciſ. Genu. 54. in fin. & Gratian. dict. deciſ. 122. in addit. num. 2. *Ea ratione, quia cum filius nō ſit in poteſtate matris, eius additio probanda eſt.* 140

FILIVS *eſt pars viſcerum matris*, l. 1. §. Ex hoc, D. de ventr. inſpic. l. Curator. 5. de ventr. in. poſſeſſ. mat. *cum alijs adductis per* gloſ. in dict. §. Ex hoc, *eleganter* M. 141

Fab.

Digitized by Google

Fab. Quintil. declam. 18. Filium (*inquit*) matri eripere conaris, & partem viſcerum, &c.

142 FILIVS *non portabit iniquitatem patris*, Ezechiel. c. 18. rubr. & nigr. C. ne fili. pro patr. l. Crimen, 26. D. de pœn. *cum notatis* lit. P. nu. 43. & ſeq. *præcipuè* à numero 45.

143 FINIS *eſt primus in intentione, & vltimus in executione*, l. 1. de execut. rei iudic. Ariſtot. lib. 2. phyſic. cap. 2. quæſt. 20. artic. 2. Tiraq. in tract. ceſſante cauſ. limit. 1. num. 6. Surd. conſil. 67. nu. 3. conſil. 133. nu. 21. & conſ. 199. numer. 12. *vbi quod eſt principiū in intellectu, & quod principaliter agitur, qui regulat diſpoſitionem, & eſt cauſa cauſarum, multa alia ſimilia addens*, & conſil. 217. num. 4. *multa etiam* Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 4. num. 112.

144 FINIS *melior, & nobilior eſt his, quæ tendunt ad finem*, l. Etſi non ſint, §. Perueniamus, D. de aur. & argēt. leg. Ariſtot. 3. Topic. Surd. conſil. 196. num. 12. Crauet. cōſil. 137. num. 14.

Et eſt ſpectādus, l. Diximus, D. de excuſat. tutor. *cum alijs de quibus per* Euerard. in topic. legal. loco, 100. Tiraq. de retract. lignag. ad fin. tit. 18. num. 19. & 23. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 378. *plene* Mari. Giurb. in cōſuetud. Senat. Meſſan. part. 1. cap. 1. gloſ. 4. num. 112.

Et à fine res denominatur, l. Ex imperfecto, D. de legat. 3. l. Rem non nouam, §. fin. C. de iudic. l. Sed & ſi quis, §. 1. D. de vſufruct. §. Omne autem ius, inſtit. de iure natur, gent. & ciuil. capit. Fraternitatis, §. fin. de frigid. & malefic. Bartol. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. pag. 93. num. 23. & 24. 145

A fineque regulantur omnia, Crauet. dict. conſil. 137. n. 14. Alb. conſil. 52. num. 7. Surd. conſil. 164. num. 32. Caſanat. conſ. 45. nu. 107. Bimi. conſil. 171. num. 37. & 4. *quos refert* Giurb. dict. c. 1. gloſ. 4. numer. 112. verſ. Vt omnia. 146

EI-

147 FINEQVE *habito de medi
js non curatur*, l. Si ſui na-
tura, D. quemadmod. te-
ſtam. aperian.

148 FINIS *non datur vbi princi
pium non præceſſit, nec dici-
tur deſinere, quod nunquam ca-
pit*. l. Titio vſusfructus, D.
de condit. & demonſtr.

149 FINIS *intelligi debet, vt cō-
ueniat ſuo principio*, Surd,
deciſ. 43. num. 15.

150 FINITI *ad infinitum, nulla
eſt proportio*, l. Plane ſi fi-
lium, 97. §. fin. D. de le-
gat. 1.

151 FINITO *iure dantis, finitur
ius accipientis*. l. Lex vecti
galis, 31. D. de pignoribus,
tradimus latius infra, verb. Re
ſoluto.

152 FLVMINA *vicem iudicum
ſuſtinent, & dant, & aufe-
runt dominium*, l. Ergo, §. Al-
luuio, D. de acquir. rer. do-
min §. Quod ſi naturali, &
ibi gloſ. verb. Incipit. inſti.
de rer. diuiſ.

153 FISCVS *vtitur iure commu-
ni, niſi expreſſé priuilegia-
tus reperiatur*, l. Quod pla-
cuit, D. de iure fiſc. text, &
ibi gloſ. in l. *Item* veniunt,
§. In priuatorum, D. de petit.
hæredit. & in l. 1. C. eod. Ti-
raq. de retract. conſanguin.
§. 11. gloſ. 14. num. 100. Pe
regrin. de iure fiſci. lib. 6. tit.
1. num. 1. & ſeq. Surd. con-
ſil. 519. num. 20. Ioan. Mar.
Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1.
quæſt. 14. num. 10.

FORMA *dat eſſe rei*, l. Di- 154
uus, D. de in integ. reſti-
tu. l. Iulianus, 9. §. Si quis rem
D. ad exhib. l. Qui hæredi, &
l. Mæuius, D. de condit. &
demonſtr. l. Cum hi, §. Præ
tor aditus, D. de tranſact. l.
Qui per ſalutem, D. de iure
iur. l. In conuentionibus, D.
ad municip. l. Is qui quadra-
ginta, §. Quædam. D. ad leg.
Falcid. l. Cum antiquitas, §.
Cum autem, C. de teſtam.
Clement. 1, de reb. Eccleſ.
non alien. Ariſtot. phyſic. lib.
1. cap. 9. quæſt. 10. art. 1. *cum
alijs, quæ latè explicat* Euerard.
in topic. legal. loco, 53. Ti-
raquel. de retract. lignag. §.
2. gloſ. 21. á nu. 11. & §. 36.
gloſ. 2. nu. 28. & de retract.
conuent. §. 4. gloſ. 6. num.
31. Gomez variar. tom. 5. c.
2. num. 7. Eſcobar de ratio-
tin.

tin. cap. 6. num. 39. & cap. 11. num. 18. & cap. 31. num. 16. Thom. de Thomaſet. regul. 130. Nouar. quæſt. foreſ. lib. 1. quæſt. 71. num. 4. Intrigliol. conſil. 1. num. 150. & conſil. 3. nu. 20. lib. 1. *pleniſſime* Sebaſtian. de Medic. de reg. iur. regul 7. n. 1. & ſeq.

155 *Vnde forma mutata, tota res mutata, & extincta cenſetur*, ex d. l. Iulianus, §. Si quis rem, & l. Seia. 6. D. de aur. & arg. legat. Nouar. dict. quæſt. 71. num. 4.

156 *Et actus factus abſque forma deſtinata, dicitur non eſſe*, dict. §. Si quis Ioan. Mar. Nouar. dict. lib. 1. quæſt. 78. numer. 9. in fin. & num. 10. *vbi quod commutata forma ſubſtãtiali res non dicitur eadẽ ſed diuerſa.*

157 FORMAq; *ad vnguem eſt ſeruanda, & ſi deficiat in minimo, actus corruit*, l. Cum hi, §. Si prætor, D. de tranſact. l. Non dubium, C. de legib. Azebed. ad l. 18. nu. 4. tit. 21. lib. 4. nouæ Reg. collect. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 15. num. 15. cum ſeq. Rendin. in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. tit. 100. n. 5. & 6. Flamin. de reſign. lib. 5. q. 6. num. 227. Gençal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 4. nu. 137. Cardin. Tuſch. lit. F. cõclu. 415. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 11. n. 4. & reſolut. 92. n. 4. Valaſc. conſult. 133. n. 3. & conſult. 149. n. 9. & conſult. 183. num. 2. Anton. Gam. deciſ. 45. nu. 3. Cald. Pereir. de empt. c. 13. num. 15. Farin. conſ. 76. num. 13. lib. 1. Rot. Roman. apud eundem deciſ. 671. nu. 2. tom. 2. par. 1. Ioan. Mar. Nouar. dict. q. 71. num. 2. & quæſt. 78. num. 8. & ſeq. Steph. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 5. cap. 853. num. 28.

FORMAE *nihil addi, vel detrahi poteſt*, l. 1. §. Opus nouum, D. de noui oper. nũc. Sebaſt. de Medic. regul. 7. ampliat. 4. pag. mihi 289. Nouar. d. q. 71. numer. 2. & q. 56. num. 15. *vbi quod neque in melius aliquid de forma mutari poteſt.* 158

FORMA *eſt de genere indiuiſibiliũ*, not. in l. Si veritas, C. de fideicõm. Tiraq. de iure marit. gloſ. 6. n. 4. Molin. de primog. lib. 1. c. 9. n. 17. Flamin. 159

Digitized by Google

min. de reſig. lib. 8. quæſt. 8. n 94. Gonçal. ad regul. 8. Calcel, gloſ. 18, num. 76. cum ſequent. Cald. Pereir. de poteſtat. eligend. cap. 7. num. 13. prope fin. Eſcobar. de ratiotin. cap. 11. num. 19. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 18. num. 2. & 3. Rendin. dict. tit. 100 num. 5. Rota Roman. apud. Farin. decision. 30. n. 3. part. 1. tom. 1. Nouar. d. quæſt. 71. nu. 3. Surd. conſil. 282. num. 29. Stephan. Gratian. diſcept. foreuſ. tom. 5. cap. 853. num. 28. Ioan. Anton. Mangil. de imputatio. quæſt. 126. num. 11. *vbi quod eſt indiuidua, & diuiſio formã corrumpit.*

160 FORMA *legis omiſſa, corruit actus, multa in id iura, & DD. retulimus ſupra* lit. A. n. 129. *Quibus adde* Sebaſtian. de Medic. dict. reg. 7. num. 2. *per quem multas vide limitationes.* Surd, conſil. 186. num. 19. Caſtill. controuerſ. cap. 149. num. 26. & ſeq. lib. 5. part. 2. Nouar. dict. lib. 1. q. 78. num. 9. Intriglio. conſil. 1. num. 149. lib. 1. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 1. num. 148. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 53. num. 34.

FORMA *non poteſt per æquipollens adimpleri*, l. 3. §. fin. cum duabus ſeq. l. Qui per ſalutem, D. de iure iur. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 21. num. 12. Petr. Surd. conſ. 318. num. 10. Bernard. Græuæ concluſ. pract. Camer. Imper. lib. 1. concluſ. 2. conſid. 1. num. 2. Scacc. de commerc. §. 2. gloſ. 5. n. 22. & §. 1. quæſt. 1. num. 151. 161

Qui num. 152. *limitat* † *quãdo forma reſpicit certum effectum, quem per æquipollens poteſt effectualiter conſequi*, ex Pariſ. conſil. 99. num. 16. & 17. lib. 3. & conſ. 20. num. 14. & 17. libr. 4. Rot. Genuenſ. deciſion. 210. numer. 2. & ſeqq. 162

Limita etiam neceſſitate, aut difficultate maxima exiſtente, & vbi aliter præter quam per æquipollens adimpleri nequit ex l. 1. D. de verb. obligation. *per quam id notat ibi.* Rip. n. 38. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 25. num. 45. Surd. deciſ. 268. num. 18. A- 163

lexã.

lexan. Rauden. de anal. cap. 38. num. 81. Bernard. Græ. uæ ſupr. num. 3. & Nos de priuileg. pauper. & miſer. per ſon. part. 1. quæſt. 53 numero 37.

Alias limitationes, huic regulæ aſsignant, Baptiſt. Aſin. in praxi Florent. § 3, cap. 40, 41. 42. 43. & 47. Viui. deciſ. 374. num. 12. 13. & 14. Alexand. Raud. ſup. num. 38. 80. 81. & 82. Ludouic. Schrad. tract. de feud. part. 10. ſect. 20. n. 340. Tiber. Dec. reſp. 28. n. 13. vol. 4. *Quos recenſet*, Græ-

164 uæ d. loco, num. 4.

FORVM *ſortiri, & ſtatutis ligari, paria ſunt*, Gloſſ. in l. 2. D. de eo quod cert. loco, & in c. Quod clericis, de foro compet. Alexan. conſ. 157. num. 15. vol. 2. Theſaur. Pedemont. deciſ. 123. num. 11. Menoch. conſil. 351. num. 14. deciſion. 343. nu. 33. Bruno. à Sole in locis commun. verb. Forum 1. Cardinal. Tuſch. lit. F. concl. 444. Ioan. Bellet, diſquiſi. Cleric. p. 1. tit. de exept. cler. à ſtatut. ſecul. §. 1. n. 7. pag. 373. Steph. Grat. to. 4. diſcept. forenſ. capit. 709. numero 23.

Vnde forenſis eius loci in quo contrahit, ſolemnitates ſeruare tenetur, Brunor à Sole in locis commun. verb. Forenſis, num. 5.

FRAVDIBVS *via non eſt aperienda*, l In fundo, D. de rei vendic. clemen. 1. vbi Cardin. de vſur. clemen. 1. § fin. vbi etiam Cardin. de conceſ. præbend. cap. Porro de diuor. Mari. Antonin. variar. libr. 1. reſolut. 50. num. 31. & reſol. 62. num. 5. Cardin. Tuſch. lit. F. concl. 475. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 851. numer. 12. & cap. 875. numer. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 129. nu. 5. Mangil. de imputat. quæſt. 183. num. 6. Carol. de Graſ. de except. except. 13. num. 36. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 39. num. 2. part. 1. *cum notatis* lit. M. num. 18. & ſeq. 165

Limita quando lex fraudibus, & dolo non prouidet, tunc enim noſtro Marte fraudibus occurrere non licet, vt firmat Socin. 166

Digitized by Google

tione matres debitric. & creditric tutel. gerant. minor. §.Quia vero verſ. Nam quod raro col. 7. nouell. 94 Mari, Giorb. in conſuetud. Senat. Meſſan. c. 3. gloſ. 2. n. 7. *&* *notatur infra*, lit. I. nu. 146.

170 *Et aſſueta fieri facile præſumamur, notauimus ſupra*, liter. A. num. 617.

171 FRVCTVS *pendentes pars fundi ſunt*, l. Fructus D. de rei vendic. l. In Falcid. D. ad leg. Falcid. Ioan. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 5. numer. 6. & quæſt. 41. numer. 11.

172 FRVCTVM *non debet quis ex eo conſequi, quod nixus exiſtit impugnare, notamus infra*, liter. L. numero 89. & ſequent.

173 FRVSTRA *expectatur alicuius rei euentus, cuius effectus nihil operatur*, l. Aliquando, §. fin. D. ad Vellei, l. Si quis ita ſcripſerit. D. de hæred. inſtitue. l. Cum hæres, §. 1. D. de acquirend. hæreditat. l. Non videtur. D. de iudic. l. fin. C. qui admit. l. Ad probationem, C. de probation. cap. cum contingat, extr. de offic. delegat. Surd. dec. 184. num. 8. Franciſc. Molin. de ritu nupt. libr. 2. comparation. 10. num. 57.

Et fruſtra fit, quod factum, non releuat, diximus hac ead. lit. num. 80. & ſupra num. 176. & ſeqq.

FRVSTRA *legis auxilium inuocat, qui committit, in legem*, l. Auxilium, §. In de lictis, D. de minor. l. Iſti quidem, D. quod met. cauſ. L. Sancimus, C. de iudic. cap. vlt. de immun. Eccleſ. cap Bonæ, 1. de elect. capit. con tingit. 45. de ſent. excomc. In audientia eod. tit. cap. Quia fruſtra, de vſur. capit. 2. ne cler. vel monach. Surd. conſ. 37. num 3. Acacius An ton. in commen. ad l. Titio centum, 71. num. 47. D. de cōdit. & demonſt. Ioan. Fran. Leo, in theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 1 cap. 11. num. 3. & p. 2. c. 3, nu. 8. Scacc. de appel lat. q. 5. nu. 74. 76. & duobus ſeqq. & de iudic. lib. 1, c. 59. n. 18. verſ. tertio quia de commerc. §. 7. gl. 5. n. 151. & ſeqq. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. cler. p. 1. tit. de diſciplin. cler. 174

R §. 16.

§. 16. num. 9. Cardinal. Tuſch. liter. C. concluſ. 954. & liter. L. concluſ. 270. Bertazol. in repit. leg. Si quis maior. C. de tranſact. numero 276. & nu. 646. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſ. reſolut. 250 nu. 2. in 2. edit. in prima vero deciſion. 291. Ioann. Mar. Nouar. in praxi electione. & variat. fori, quæſtion. 33. numer. 12. ſect. 2. pagin. 214. Nos de priuileg. Pauper. & miſerab. perſon. quæſtion. 54. numer. 33. *& ex ibi dictis limita, & intellige.*

175 FRVSTRA *fieri dicitur, quod iure valere non poteſt,* Ferre. in conſtitut. Cathalon. gloſſ. 7. num. 133.

176 *Et quod factum non eſt profuturum* Ruin. conſ. 42. num. 8. vol. 4. Surd. conſ. 307. n. 15. *Ideo fruſtra quæritur, aut*
177 *diſputatur de eo, † quod nullũ operatur effectum,* l. 3. D. quãdo dies legat. ced. l. Non oportet. D. de legat. 2. l. 1. C. Ne vxor pro marit.

178 FRVSTRA *precibus impetratur, quod à iure communi conceditur* l. 1. D. ad municip. l. Imperatores, D. de priuileg. credit. l. 1. C. de theſaur. libr. 10. Surd. deciſ. 173. numer. 18. & conſ. 215. numer. 23. & conſ. 298. numer. 26. Eſcobar de ratiocin. capit. 6. num. 29. in fin. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 617. numer. 23.

FRVSTRA *petit, qui quod debet non impendit,* 179 capit. Fruſtra, 75. de regul. iur. lib. 6. l. AEdiles, in fin. D. de ædilit. edict. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 5. capit. 944. numero 42.

FRVSTRA *fiunt per plura, quæ poſſunt fieri per pauciora,* l. 1. D. de eo quod metus cauſ. l. 1. §. in refutatoris, C. de appellation. l. Generaliter, C. de inſtit. ſub. condit. fact. l. In donatione, C. de donat. princip. inſtit. quod cum eo, qui in aliena poteſt. eſt. Thom. de Thomaſer. regul. 73. Oſuald. in Donell. lib. 21. capit. 5. lit. S. fol. 218. *Eſtque aſſertio* Ariſtotel. libr. 8. Topic.

FRVSTRATORIA, *aut elu-* 180

Digitized by Google

eluſoria non debet eſſe lex, eiuſue diſpoſitio, Cardin. Tuſch. practic. concluſ. lit. F. concluſ. 520. *iunctis traditis infra*, lit. L num. 14.

181 FRVSTRATORIVM *actum facere nemo præſumitur*, l. 1. D. ad munic. ad fin. l. vni. C. de theſaur. lib. 10. l. Si prætor, D. de iudic. l. fin. D. Nequid in loco public. Crauet. conſil. 125. numer. 25. Surd. conſ. 280. numer, 6. & conſil. 307. numer. 15. Stephan. Gratian. diſcept. foreni. tom. 4. cap. 723. numer. 7. *Iunctis traditis ſupra*, liter, A. numer. 111. & ſeq.

182 FVMDAMENTO *deſtructo, corruit ædificatum*, l. Nam origo, D. quod vi aut clam. l. Egi tecum, D. de except. rei iudic. capit, cum Paulus 1. quæſt. 1. Flamin. de reſignat. libr. 9. q 25. num 36 Anton. Monach. Lucen. deciſ. 13. num. 24 & Florent. deciſ. 48. num. 3. & Bononien. deciſ 18. nu. 45. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 37. n. 31. cum ſeq. vſque ad num. 50. *vbi copioſiſſime*.

FVNICVLVS *duplex magis ligatur & difficilius rumpitur, notauimus ſupra*, liter. D. num. 238. 183

FVRTVM *committit, qui de alieno largitur*, l. Si pignori, §. 1. D. de obligation. quæ ex quaſi delict. naſc. l. Filius, 7. D. de donat. *cum alijs notatis ſupra*, liter. E. numer. 22. 184

DE FVTVRIS *contingentibus non eſt determinata veritas*, l. Ventre, D. de acquirend. hæredit l. Si putator, D. ad leg. Aquil. l. Qui bona, §. Cum inter, D. de damn. infect. D. Thom. 1. par. quæſtion. 14. art. 13. & lib 1. contra gentes, cap. 67. & de malo q. 16. art. 7. & de veritate, q. 2. art. 12. Roman. cōſil. 503. incip. diligenter, n. 12. verſ. Non enim ſcire poterat: *Quem adducit*. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 568. Surd. de aliment. tit, 8. q. 1. num, 8. & conſ. 454. nu. 14. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſſ 45. §. 1. nu. 44. 185

FVTVRVM *omne deſpicitur, ſuadent præſentia fructum*, Gloſſ. in l. Cum hi in 186

R 2 prin

princip. D. de tranſact. Deci conſil. 474. num. 4. Natt. conſ. 340. num. 5. *quos refert* Surd. conſil. 451. num. 32. Cardinal. Tuſch. practic. cō clu. lit. F. concl. 568. num. 6. *Fuitque* Claudiani in Eutropium lib. 2. *ſententia.*

Omne futurum
Deſpicitur, ſuadentq; breuē
præſentia fructum.

G

1 GEMINATIO *verborum vel actuum, enixam volūtatem inducunt, & maiorem afferunt firmitatem*, l. Baliſta, D. ad S. C. Trebel. & ibi gloſſ. l. Quinquaginta, D. de prob. l. Si mulier, C. ad Velleian. Pariſ. conſil. 54. nu. 67. in vol. 1. Decian. conſil. 1. num. 42. & 43. libr. 3. Gutierr practic. libr. 3. q. 17. num. 134 Aymon, conſil 20. num. 2 & conſil. 54. num. 7. Ioſeph de Seſſ. Arag. deciſ 230. num. 14. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſſ. 1. numer. 123. Becci. conſil. 70. num. 10. Surd. conſil. 10. num. 54. conſ. 73. num. 64. & conſ. 179. num. 18. *quos refert* Mar. Anton. variar. li. 1. reſol. 3. num. 7. & lib. 2. reſolut. 35. num. 9. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 266. num. 11. part. 1. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. num. 260. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. in procem. § 7. num. 125. & 126. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 651. num. 6. & cap. 737. num. 4. tom. 4. capit. 834. numer. 7. & capit. 967. num. 27. tom. 5. Carol. de Graſ. *multos geminationis effectus recenſens* de except. excep. 14. num 38. cum tribus ſeqq. Mar. Giurb. in cōſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 3. num. 1. & 2. par. 1. *plene* Sebaſtian. de Medic. regul. 3. à num. 6 cum ſeqq. *vbi multipliciter ampliat, & limitat.*

Amplia præcipuè, & ſi geminatio in continenti, & codē tēpore, & inſtanti fiat ſecundū Bertazol. vbi ſupr. n. 261. & Sur. cōſ. 309. n. 15. & ſeqq *vbi late proſequitur, & defendit, cū limitatione de qua ibi. Contradicit* 2

tamē

tamen multis fundamentis. Carol. de Graſ. d. exception. 14. à num. 43. ad num. 53. *Contendens, adhoc vt actus geminatus dicatur, diuerſis temporibus fieri, non vero vno inſtanti, neceſſe fore. Multas præterea regulæ huic limitationes* á Cardinal. Tuſch. practic. cōcl. lit. *G.* concl. 28. à n. 101. & à Pariſien. conſ. 110. á nu. 47. Cum ſequent. libr. 1.

3 GENERALIS *locutio comprehendit omnia,* l. Cum quærebatur, D. verbor. ſignificat. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 48. num. 12. Franc. Molin. de ritu nuptia. lib. 3. q. 54. num. 4. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 9. num. 24. Surd. conſ. 33. num. 24. *Latiſsime,* Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 1. *Vbi infinitis penè modis limitat regulam hanc, quibus & axiomata ſequentia deſeruiunt.*

4 GENERALIS *locutio perſonam loquentis non comprehendit,* l. Inquiſitio, *C.* de ſolut. cap. 1. vbi gloſ. vltim. de prohibit. feud. alienat. per Federic. & argum. text. in l. Quicquid, D. commun. prædior. Cardin. Tuſch. practic. conclu. lit. G. conclu. 33. & *notamus infra,* lit. P. num. 67. *vbi alios addimus.*

Limita vbi ſubiecta materia aliud ſuadet, Cyn. in d. l. Inquiſitio, C. de ſolut. Crau. conſ. 274. poſt. numer. 11. cum. alijs per Menoch. præſumpt. 44. numer. 27. libr. 3. 5

Limita etiam quando eſt eadem ratio in perſona loquentis, quæ in alia, Salic. in d. l. Inquiſitio, Cagnol. in l. Frater á fratre num. 114. D. de condit. indebit. Anton. Gab. de verb. ſignific. conclu. 9. numero 7 Menoch. vbi ſup. numero 28. 6

GENERALIS *mentio idē operatur quo ad omnia, quod ſpecialis quo ad ſingula,* l. Si chorus. D. de legat. . l. Si duo, D. de adminiſt. tutor. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 9. in princip. numer. 22 Surd. conſil. 2. numer. 44. & conſil. 350. num. 20. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 656. numero 30. & capitul. 766. numer. 11. 7

GENERALIS *diſpoſitio omnes ſpecies ſub ſe contentas comprehendit*, l. Si chorus, D. de legat. 3. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quæſt. 87. num. 17. Cardinal. Tuſch. lit. G. concluſ. 29. *Cum infra proximè notatis*, numer. 21. & ſeqq.

9 GENERALIS *diſpoſitio nõ comprehendit ea, quæ quis in ſpecie non eſſet comprehenſurus* l. Obligatione generali, D. de pignor. l. 3. D. de euict. l. Qui peculij, D. de pecul. cap. Venienſ. & cap. Quintauallis de iur. iur. cap. vlt. de offic. Vicar. lib 6. Surd. cõſ. 37. numer. 17. & conſ. 123. num. 63. & de aliment. titul. 8. priuileg. 7. numer. 3. Stephan. Gratian. diſcept. forẽſ. tom. 5. cap. 982. num. 20. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclu. omnes except. except. 32. num. 30.

10 GENERALIS *diſpoſitio ad non veriſimilia, non cognita, illicita, aut ad ea quæ ſpecialiter quis non expreſſiſſet, non extenditur*, l. Quod ſeruus, D. de acquirend. poſſeſ. l. Si pater, D. de his, quæ in fraud. cred. l. Si procurator D. de condit. indebit. Cardinal. Tuſch. liter. G. concluſ. 31. Hæc *& multa alia, quæ non veniant, neque comprehendantur in generali diſpoſitione, lato ſermone proſequitur* Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. 1. poſt num. 2. cum ſeqq.

GENERALIS *prohibitio etiam minima comprehendit*, cap. Maioribus de præbend. Petr. Barboſ. in l. Cum prætor. §. 1. numer. 112. D. de iudic. 11

GENERALITAS *obſcuritatem parit*, l. In tradendis, D. commun. prædior. Aimon Crauet. conſil. 70. numero 20. Surd. conſ. 376. numero 19. 12

GENERI *per ſpeciem derogatur*, cap. Generi, 34. de regul. iur. lib. 6. l. In toto, D. eod. Menoch. conſil. 141. numer. 26. cum ſeq. & num. 37. Armendar. In procem. addit. ad recop. leg. Nauar. num. 5. Surd. de aliment. tit. 2. quæſt. 15. num. 130. & tit. 9. quæſt. 8. & deciſ. 255. n. 21. & conſ. 352. numer. 1. Gutierr. practic. lib. 3. quæſt. 24. 13

nu.

Digitized by Google

nu 6. Cæſar Argel. de contra dict. legit. q. 2 nu. 212. Alderet. de Relig. diſcipl. tuend. lib. 2. cap. 7. num. 26. Card. Tuſch. lit. G. concluſ. 32. & conclu. 36. Sebaſtian. de medic. regul. 1. ver. Generi, n. 44. *Vbi aliquibus modis limitat pleniſsime* Caſtillo controuer. lib 5. part. 2. cap. 95. per tot. *Vbi ampliationes, limitationes, & intellectus plurimos aſsignat,* Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 82. nu. 1. & ſeqq.

14 *Amplia in legatis*, Surd. d. quæſtion. 15. num. 130. *copioſiſsime Caſtillo*, d. loco num. 23. & ſeqq. *Vbi in legatis Fideicommiſsis, Inſtitutionibus, ſubſtitutionibus, & in omni vltima voluntate, ampliat, in Legibus, Statutis, Conſuetudine, Cōpromiſsis, Laudo, Feudis, Iudicijs, Reſcriptis, Mandatis de prouidendo, ad iudicia, ſeu lites, in omnique actu, materia, & diſpoſitione*, a num. 1. cum ſeqq.

15 *Limita primo in iuriſdictionalibus, fauore publico*, Gutierr. d. lib. 3. quæſtion. 24. nu. 6. Surd. conſ. 56. num. 36. *per quem late in materia hac toto* illo cōſ. Cardin. Tuſ. lit. D. concl. 36. n. 102. Caſt. d. c. 95. n. 22.

Limita ſecundò, quando genus eſt certum, determinatum, & præciſum ex Surd. d. cōſil. 352. num. 11. Caſtill citato loco num. 40. 16

Limita tertiò, quando genus per verba diſpoſitiua, ſpecies autem per verba enunciatiua exprimitur, Surd. conſil. 352. num. 17. Caſanat. conſil. 44. num. 47. Caſtill. vbi ſupra num. 37. 17

Limita 4. quando lex in aliquo caſu declarat ne derogari poſsit, vt per, l. Legata, D. de ſupellect. legat. *aſſerit* Tho. de Thomaſet. regul. 132. 18

Limita 5. quando ſpecialis, & generalis prouiſio ad diuerſum tendunt finem, Surd. conſil. 359. num. 93. Caſan. d. conſil. 44. num. 48. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 304. num. 5. cum tribus ſeqq. Caſtillo præfato loco num. 35. & ſeqq. 19

Vel quando genus, & ſpecies, ſuper eodem iure, nō concurrūt, ſed ſuper diuerſo, late Roland. conſil. 8. num. 37. lib. 1. Cardinal 20

dinal. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 9. titul 6. n. 22. & 23. Surd. conſi. 426. n. 36. verſ. Ad ſextũ, Caſtillo ſæpe repetit. cap. 95. num. 41, *perquem aliæ poterunt videri limitationes,*

21 GENVS *includit omnes ſpecies,* l. Omnes vbi not. Angel. *C.* de præſcript. trig. annor. l. Semper, D. de reg. iur. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ. capit. 792. numer. 8. & capit. 862, num. 26. tom. 5. Mari. Anton. Variar. libr. 2, reſolut. 33, numer. 2. *Qui*
22 num. 3. *ampliat,* † *etiam ſi in vna ſpecie maior ſit ratio quam in alia, per* text. in l. 1. §. Quod autem, D. de aleat. Surd. deciſ. 255. numer. 20, & conſil. 359. num. 19.

23 *Et quæ de genere, de ſingulis quoque ſpeciebus prædicantur* l. Iuris gentium, §. ſed ſi fraudandi, in fin. D. de pact. l. Si quid earum, 45. §. Interemptum, D. de legat. 3. *Cum alijs, de quibus,* Euerard. in Topic. legalib. lo-
24 co, 61. *& genus vere, & proprie in qualibet ſpecie repreſentatur,* dict. §. Interemptũ. Surd. conſil. 121. num. 5.

GENVS *tantum operatur in ſuo genere, quantum ſpecies in ſua ſpecie,* l. Si chorus in princip. D. de legat. 3. l. Si duo, D. de adminiſtrat. tutor. l. Omnes, C. de præſcript. trigint. annor. *cum alijs addictis ſupra* hac lit. num. 7. 25

GENVS, *quod non poteſt niſi in ſpecie verificari, pro ſpecie reputatur,* l. 2. D. de liber. & poſthum. l. Si optio. D. de option. legat. l. Fundus locatus, D. de fund. inſtruction. l. Quintus, §. 1. vbi Bart. D. de aur. & arg. leg. Menoch. conſil. 71. numer. 23. Becci. conſ. 34. num. 14. Surd. conſ. 135. numer. 2. conſ. 179. numer. 24. conſ. 269. numer. 29. & 431. numer. 5. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſtion. 351. num. 34. 26

GENERE *licet, quod non licet ſpecie,* capit. Si ſacerdos, vbi gloſſ. not. de offic. ordin. Ioann. Mari. Beller. diſquiſit. Clerical. part. 1. titul. de diſciplina Cleric. §. 26. num. 12. 27

Digitized by Google

28 GENERE *non permittitur, quod in ſpecie denegatur*, l. Spem præmiorum. C. quæ res pignor. obligar. poſſ.

29 GENERE *remoto, remouentur ſpecies*, l. Iuris gentium, §. ſed & ſi fraudandi vbi Bartol. D. de pact. l. fundi, §. final D. de fundo inſtruct. l. Sancimus vbi Bartol. C. de vſur. rei iudic. l. 1. §. Quod autem, D. de alcator. l. 1. in fin. D. de ſuis & legit. hæred. l. ſi cauſa cognita iuncta Gloſſ. verb. Permiſſi (quam ſequuntur Bartol. & Bal.) C. de tranſact. §. Vulgo inſtit. de cogn. ſucceſſ. *Cum alijs de quibus*, Euerard. in topic. legal. loco 62. Scacci. de appellat. quæſtion. 19. remed. 1. concluſ. 2. num. 11.

30 *Et poſito genere, ponitur & quælibet eius ſpecies*, l. 1. D. de aur. & arg. legat. l. Item legato §. 1. D. de legat. 3.

31 GENVS *perire non poteſt*, l. In ratione, §. In certis, D. ad leg. Falcid. l. Si te bonis, C. de iure deliber. l. Incendium, C. ſi cert. pet. Antonin. Gomez, variar. tomo 2. capitul. 2. numero 32. concluſ. 3. Surd. de alimentat. titul. 4. quæſtion. 16. numero 16. cum ſequent. & conſil. 391. numer. 13. Mari. Anton. variat. libr. 2. reſolut. 13. num. 3.

GRATIS *quod fit non debet ad neceſſitatem deduci*, l. Solent (vbi gloſſ. verb. Qualitatem) D. de offic. Proconſul. 32

GRAVARE *non poſſum quem non honoro*, l. Ab eod. C. de fidei-commiſſ. l. Si adrogator, D. adoption. l. Vnum ex familia, §. 1. D. de legat. 2. l. 1. §. Sciendum, D. de legat. 3. Tiraquel. de priuileg. piæ cauſ. priuileg. 37. Menoch. conſil. 707. numero 1. Surd. de aliment. titul. 8. priuileg. 14. numero 1. & conſ. 236. numero 16. & conſil. 434. numero 9. Donell. in comment. iuris ciuil. libr. 8. capitul. 7. Peregrin. de fideicommiſs. artic. 33. num. 33. Cardinal. 33

Man-

Digitized by Google

Mantic. de coniectur. vltim. volunt. libr. 8. titul. 1. numer. 33. Molin. de primogen. libr. 1. capit. 1. num. 8. & lib. 2. capit. 4. nu. 15. cum ſeqq. Benedict. Pinel. Select. iur. interpret. lib. 1. cap. 1. num. 13. Cald. Pereir. quæſt. foreſ. conſ. 31. num. 3. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. to. 4. capit. 666. num. 18 & tom. 5. capit. 917. num. 21. Mangil. de imputationib. quæſt. 16. num. 2. *Ratio eſt, quia ſuccedit in onere, qui ſubſtituitur in honore*, capit. Aduerſus de immunit. Eccleſ. *& ſentit onus, qui ſentit lucrum*, capit. 1. de Eccleſi. ædific.

34 GRAVARE *non dicitur iuſte faciens*, capit. Paſtor. 53. in fin. princip. de appellat.

35 GRAVARI *nemo facto alterius debet, diximus ſupra*, lit. F. num. 41.

36 GRAVARI *nemo debet onere duplici vide infra*, lit. O. num. 19.

37 GRAVARI *alterius odio nemo debet*, l. Si quis in ſuo in fin. C. de inoffic. teſt. l. Non debet. alteri. D. de regul. iur. capit. Non debet, 22. eod. tit. lib. 6. capit. Nobis de ſimon. cap. ſi compromiſſarius, §. Porro. delectation. in 6. Rebuf. in commen. ad titul. D. de Verbor. ſignification. ad l. Vrbis appellatio. 2. verſic. In quantum. prope. final. pag. mihi 19. Surd. deciſ. 102. num. 2. Palat. Rub. in repet. capit. Per veſtras de donat. inter vir. & vxor. §. 8. num. 6. 7. & 8. Tiraquel. de iure mari. Gloſſ. 8. numer. 141. Farinac. conſil. 40. numer. 45. & conſil. 65. num. 91. libr. 1.

38 GRAVATVS *in vno in alio debet releuari*, l. Eum qui 30. D. de iure iurand. l. Iure ſuccurſum, D. de iure dot. l. ſecundum naturam, D. de regul. iur. Ioann. Franciſc. Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſt. part. 2. capit. 15. nu. 57. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 4. cap. 612. numer. 18. Ioann. Mari. Nouar. quæſtion. forenſ. libr. 1. quæſtion. 31. nu. 9. & quæſt. 86. num. 4. Thom. de Thomaſet. regul. 134 *Vbi fallere* ✝ *dicit, ſi vnum veniat in con-* 36

ſe

ſequentiam alterius.

H

1 HABERE *dicitur, qui facit quo minus habeat, vt per* Surd. de aliment. titul. 9. quæſtion. 4. num. 31. *Paria enim ſunt habere, vel habere poſſe*, l. Item veniunt, §. Petitam, vbi Angel. D. de petit, hæredit.

2 HABERE, *vel habere debere paria ſunt*, l. pen. §. 1. vbi Bartol. D. de aur. & argen. legat.

3 HABERE *inutilem, vel rem non habere, paria ſunt*, capit. Inter corporalia, §. ſicut de translation. Epiſcop. l. 1. Et quidem, D. quod cuiuſque vniuerſit. l. final. iuncta gloſſ. C. ad leg. Flaui. de plagiar. Roland. conſ. 9. numer. 33. libr. 9. Camil. Gallin. de verbor. ſignific. lib. 5. capit. 16. num. 275.

Et non habere remedium, vel habere inane, l. Nam is, D. de dol. *iunctis notatis*, lit. A. num. 74. & 77.

4 HABITVS *non facit Monachum, ſed profeſſio regularis*, c. Conſuluit, qui Cleric. vel Monach. capit. Vt Clerici, & capit. Porrectum 13. de regular. Auth. Vt nulli iudic. §. Siquando verſic. Tondi eam coll. 9. Sigiſ. Scac. de commerc. §. 1. quæſt. 7. numer. 27. part. 1.

Nec expreſſam ſolum, ſed etiam tacitam id operari profeſſionem, ac Monachum facere, ſubnectit. Gloſ. in d. capit. Porrectum, verb. Habitus, *& comprobant illic*. DD. *maxime* Hoſtienſ. nu. 13. *tranduntq;* Campanil. in diuerſor. iuris Can. rubr. 12. cap. 4. num. 5. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. Cleric. part. 1. tit. de diſciplina Cleric. §. 15. nu. 10. pag. 111. 5

De qua re, & quando habitus delatio tacitam profeſſionem inducat, pleniſſime Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. to. 4. capit. 640. à numer. 20. cum ſeq. vſque ad num. 40. 6

HAEREDITAS *eſt ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuit*, l. Nihil aliud 24. D. de verbor. ſignific. l. Hæreditas, 62. D. de 7

de reg. iur. Stephan. Grat. diſcept. forenſ. cap. 650. n. 8. & capit. 685 num. 8. tom. 4. & capit. 866. num. 19. & cap 971. num. 25. tom. 5.

8 HAEREDITAS *non adita, nõ tranſmittitur*, l. 1. §. In nouiſsimo, C. de caduc. toll l. Qui liberos, §. Hæc verba, & l. Sed ſi plures, in princ. D. de vulg. & pupil. ſubſti. l. Emancipata, 4 D. qui admitt. ad bonor. poſſeſſ. poſt l. 3. § Hoc. igitur, D. de bonor. poſſeſſ. Crauet. conſil. 47. num. 4. Menoch. conſil. 1. num. 477. Aſcan. Clem. de patria poteſt. effectu. 13. num. 1. Surd. conſil. 232. n. 8. conſil. 253. num. 3. & conſil. 341. num. 15.

9 *Limita in filijs, qui ad quoſcumq́; hæreditatem etiam non aditam tranſmittunt*, l. 3. C. de iure deliber. l. Apud. hoſtes, C. de ſuis, & legit. hæredib. Caſtrenſ. conſil. 129. num. 9. lib. 1. Bertrand. conſil. 329. num. 10. volum. 2. Pariſ. conſil. 56. num. 14. volum 3 Gomez variar. tom. 1. cap. 9. num. 10. in fin. Mencha. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 21, numer. 266. Aſcan. Clem. de patr. poteſt. effect. 13. num. 3. Menoch. dict. conſil. 1. numer. 491. Surd. deciſ. 138. num. 9. Mãgil. de imputat. quæſt. 62. n. 12. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 732. n. 52. Marta in ſumm. ſucceſ. legal. part. 1. quæſt. 24. numero 4.

Limita deinde in minore 25 annis, qui ius petendi reſtitutionem aduerſus omiſſam hæreditatis quoq́; extranei aditionem, in hæredem etiam extraneum tranſmittit, l. Pantonius, D. de adquir. hæredit. vbi DD. & in l. Non ſolum, D. de in integ. reſtit. Gomez d. cap. 9. nu. 56. Aſcan. Clem. d. effect. 13. num. 6. & ſeq. Burſat. conſil. 60. num. 3. & 4. Caualc. de tutor. num. 69. Surd. conſil. 232. numer. 43. & d. deciſ. 138. num. 10 Menoch. conſil. 417. numer. 16. Cephal. conſil. 58. num. 6. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 820. num. 20. cum ſequent. vſque ad num. 26. *vbi hanc magis communem, & abſque dubio tenendam* 10

dam

dam dicit.

11 HAEREDITAS *codicillis directo neque dari, neque adimi poteſt*, l. Hæreditatem, C. de codicil. §. Codicillis, inſtit. eod. l. 2. §. fin. D. eod. l. Quidam in ſuo, §. fin. D. de condit. inſtit. l. Scæuola, D. ad Trebell. l. Hære ditas, 4. C. de his quib. vt indig. l. Non codicillum, 14. C. de teſtam. l. 2. titul. 12. par. 6. Surd. conſil. 463. nu. 12. & conſ. 503. num. 6. *multis relatis* Caſtill. controuerſ. lib. 4. cap. 12. nu. 2. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 973. nu. 29. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 257. nu. 63. Vincent. Carot. ſingul.

12 770. *Amplians*, † *vt nec per donationem cauſa mortis ſic dari poſſit.*

13 *Limita hodie de iure nouiori Regio ita* Burgos de Paz ad l. 3. Taur. numer. 1338. & 1339. *licet etiam hodie neque dari, neque adimi hæreditatem directo codicillis poſſe, multis adductis regnicolis firmet;* Caſtill. vbi ſup. num. 3. & 4. *vbi ſaltem prius teſtamento hæreditas relicta erat, qua tunc codicillis adimi, aut minus nequit.*

HAEREDITAS *ex die, vel ad diem non rectè datur*, l. Hæreditas ex die, 34. D. de hæredib. inſtit. §. Hæres, inſtit. eod. l. Actus legitimi, 77. D. de regul. iur. Ioan. Mangil. de imputationib. q. Ant. 61. n. 4. & 35. Mareſcot. var. reſolut. lib. 1. c. 103. numero 14. 14

Limita in milite, l. Miles ita in princip. D. de milit. teſtam. l. Certi iuris, 8. C. eod. tit. 15

Limita præterea ex certo tẽpore, ſed in diem incertum, vt cum capere poterit, aut cum Titius morietur, l. In tempus, & l. Qui filio, 1. reſponſo, D. de hæred. inſtit. l. Filius à patre, D. de liber. & poſthum. l. Extraneum, 9. C. de hæred. inſtit. 16

Limita deinde, ratione libertatis, l. Quoties, 9. §. Sed ſi in diem, D. de hæred. inſtit. 17

HAEREDITAS *pro parte acceptari, & pro parte repudiari non poteſt*, l. 1. & 2. D. de acquir. hæredit. Micha. Craſ. in §. Omiſsio, q. 20. n. 2. Fachin. controuerſ. lib. 6. con- 18

Digitized by Google

controverſ. 57. Cardin. Tuſch. lit. F. conclu. 356. num. 2. Mari. Giurba in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 5. gloſ. 8. num. 1. & ſequent. *vbi pleniſsime de materia, & an qui partem repudiat, totum repudiare videatur.*

19 HAERES *perſonam defuncti repreſentat, & vna & eadem cum illo videtur.* l. Cum á matre, C. de rei vendic. l. 1. & 2. C. de hæredit. action. authen. de iure iur. amori. præſtit. §. 1. Surd. conſil. 15. numer. 2. conſil. 165. num. 1. conſil. 221. num. 24. conſil. 222. num. 12. conſil. 268. num. 23. conſil. 300. num. 8. conſil. 403. num. 46. conſil. 425. num. 30. & conſil. 457. num. 27. Ouidi. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 80. num. 1. & ſequentib. Cæſar Barzi. deciſion. 64. numero 10.

20 *Limita, & intellige pro ea parte, pro qua hæres eſt, in alijs enim iudicatur extraneus,* gloſ & Bartol. in l. 2. in fin. D. de prætor. ſtipulat. Tiraquel. de retract. conſanguin. §. 32. gloſ. 1. num. 50. Menoch. conſil. 1204. num. 14.

Limita 2. in materia ſtrictè verè, & propriè interpretanda in qua hæres non reputatur eadē cum defuncto perſona, ex l. Qui Romæ, §. Augerius, D. de verb. oblig. & ibi not. ſcrib. *comprobat & exornat* Deci. in l. Hæredem, 59. D. de regul. iur. num. 1. & 2. Surd. conſil. 425. num. 31. 21

Limita 3. in iure non formato, vel creato tempore mortis teſtatoris in ipſum perſona, Stephan. Gratian. diſcept. foréſ. tom. 4. cap. 783. nu. 27. 28. & 30. ex Aret. conſil. 123. num. 14. *per* text. in l. Hæres, D. ad Trebell. 22

Limita 4. in hærede hæredis qui cum defuncto eadem perſona non reputatur, propter mediam primi hæredis perſonam, vt aduertit Paul. Caſtr. conſil. 197. num. 2. verſic. Nam ratio, lib. 2. Deci. in dict. l. Hæredem, num. 7. in fin. Simon. de Prat. conſil. 160. num. 36. Cæſar. Barzi. d. deciſ. 64. num. 11. Intrigliol. conſil. 2. numer. 21. lib. 1. *vbi alios refert.* 23

HAERES *eiuſdem eſt poteſta* 24

Digitized by Google

teſtatis, cuius fuit defunctus, l. Hæredem, 59. D. de reg. iur. l. Hæres, 37. D. de adquir. hæred. *Non maioris*, l. Nemo plus, 54. l. Inuitus, 156. §. Cum quis, & l. Qui in ius, 177. D. de regul. iur.

25 *Interdum tamen minoris, & ſic limita, quia in heredem nõ tranſit poteſtas, reuocandi, infirmandi, declarandi inſinuandi, & ſimilium, ex* l. 3. D. de ſeruis export. l. Omnino, 30. C. de inoffic. teſtam. l. 1. C. de priuileg. dot. l. 1. in fin. l. His ſolis, 7. in fin. & l. fin. C. de reuoc. donat. l. Maritum, 22. & l. ſeq. D. ſolut. matrim. *& notant* Deci. in d. l. Hæredem, num. 6. verſic. Et regula. & num. 7. & ibid. Dion. Gothof. lit. L.

26 *Intellige etiam axioma procedere adita hæreditate*, l. 3. §. Si quæſita, D. de hæred. inſtit. l. Qui plures, 23. D. de regular. & pupil. ſubſtit. l. 3. §. Si quis hæredi. D. de ſtatu liber. l. Si ſeruus communis, 28. D. de ſtipulat. ſeruor. *vt aduertit, & exornat* Deci vbi ſup. nu. 8. & duobus ſequent. & Gothof. lit. K.

HAERES *factum defuncti impugnare non poteſt*, l. Cum à matre, C. de rei vendic. l. Ex qua perſona, D. de regul. iur. l. Si vxor, D. de bon. author. iudic. poſsid. l. Si ab eo, C. de neg. geſt. Surd. conſil. 222. num. 13. *late* Barzi. deciſ. 64. per tot. Mangil. de imputat. quæſt. 49. num. 48. *pleniſsimè* Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 557. num. 1. & ſeq. Ioann. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, quæſt. 14. nu. 23. ſect. 2. pag. 167. & quæſt. 10. num. 5. pag. 182. 27

Amplia vt nec ex propria perſona, proprio vè iure hæres contra defuncti factum venire queat, ex d. l. Cum à matre, *quã ita intelligit* ibi Bal. text. in l. Vēditrici, 3. C. de reb. nõ alien. l. Filius fam, §. Cũ pater, D. de legat. 1. Tiraquel. de retract. conſanguin. §. 1. gl. 9. num. 47. Pinel. in l. 1. p. 3. num. 81. C. de bon. matern. Anton. Gabri. cõmun. opin. lib. 6. titul. de regul. iur. conclu. 6. num. 3. *& eos referens* Surd. conſil. 355. num. 42. Barzi. d. deciſion. 64. 28

nu-

num. 32.

29 *Amplia etiam in hærede hæredis*, Pinel. vbi proximè, dict. num. 81. verſic. Amplia quarto, Menoch. conſil. 89. num. 126. & ſequent. & conſil. 343. num. 86. Cephal. conſil. 392. num. 37. & ſequent. & nu. 135. & ſequent. & conſil. 393. num. 78. Barzi. dict. loco num. 50. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 33. num. 15. Fuſar. de ſubſtitut. dict. quæſt. 557. nu. 5. Surd. conſ. 343. num. 4. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 50. num. 9. & 10.

30 *Limita primo, quando defunctus diſponit de eo, de quo liberè diſponere non poterat*, Natt. conſil. 470. num. 12. verſic Nec dicatur ex l. fin. C. de euict. Gramat. deciſ. 93. nu. 11. Crauet. conſil. 200. nu. 7. Menoch. conſil. 89. num. 11. Barzi. dict. deciſ. 64. nu. 4. Mangil. de imputat. quæſt. 84. num. 15.

31 *Limita 2. quando factum defuncti tendit ad fraudandũ hæredem iure ſibi cõpetenti*, Oſaſc. deciſ. Pedemont. 180. num. 5. Barzi. ſupra num. 5. & 42. Surd. conſil. 182. num. 100. & conſil. 384. numer. 66. & conſil. 196. numer. 54. verſic. Et hæres, & conſ. 297. numer. 21.

32 *Limita 3. quãdo defunctus nõ tenebatur de euictione, aut pro eo non poterat conueniri*, l. Lucius (vbi gloſ. & Caſtrenſ. nu. 3.) D. ſolut. matrim. Pinel. in dict. l. 1. part. 3. num. 85 limit. 9. Phanut. de inuent. part. 7. num. 162. Gabriel. dict. lib. 6 de regul. iur. concluſ. 11. num. 24. Surd. cõſil. 354. num. 35. & conſil. 107. num. 18.

33 *Limita 4. in facto nullo, inualido, vel contra legem*, Pinel. dict. loco, numer. 83. limit. 10. Oſaſc. dict. deciſion. 180. Surd. conſil. 382. numer. 97. Ann. ſingul. 236. & Ann. fili. conſil. 127. numer. 39. & ſequent. volu. 2. Decian. cõſil. 117. num. 37. lib. 3. Peregrin. conſil. 22. numer 14. lib. 3. Barzi. dict. deciſion. 64. numer. 6. Rot. Roman. deciſion. 110. numer. 1. & ſequent. part. 1. *nouiſſimè* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 853. numero

Digitized by Google

mer. 24. & 25.

34 *Limita 5. in facto cui defunctus conſenſit, cui ex propria perſona contrauenire hæres poteſt,* Tiraquel. de retract. conſanguinit. §. 1. gloſ. 9. numer. 54. in fin. Surd. conſil. 105. numer. 40.

35 *Limita 6. in facto defuncti etiam iurato, cui ipſe contrauenire abſolutione obtenta poſſet, cui & poterit hæres contrauenire, iuramenti relaxatione non petita,* Alban. conſ. 77. num. 28. Anton. Gabri. commun. concluſ. lib. 2. tit. de iureiurand. concluſ. 6. nu. 5. tom. 3. Surd. conſil. 194. nu. 25.

36 *Limita 7. in hærede cum beneficio legis, & inuentarij;* Oſaſc. deciſ. 179. nu. 11. Menoch. conſil. 89. num. 25. Barzi. dict. deciſ. 64. num. 12. Intrigliol. conſil. 2. numer. 19. lib. 1. *alios imid referens, licet multi in hoc diſſentiant, vt* ex Pariſ. conſil. 33. num. 98. & ſeqq. Crauet. cōſil. 225. num. 12. Vincent. de Franch. deciſ. 83. part. 1. Pinel. in dict. l. 1. part. 3. numer. 81. C. de bon. matern. Anton. Gabriel. de regul. iur. concl. 11. num. 9. *& plurimis alijs à ſe adductis, oſtēdit* Fuſar. de ſubſtitution. q. 557. num. 12.

37 HAERES *hæredis primi teſtatoris dicitur hæres,* l. fin. C. de hæred. inſtit. l. Si quis filium 7. in fin. D. de acquir. hæredit. l. 3. D. de hæredit. petit. Surd. conſ. 113. n. 35. & conſil. 573. n. 12. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. foreſ. lib. 1. q. 50. num. 5.

38 *Et appellatione hæredis, hæres hæredis continetur,* l. Hæredis appellatio, 65. & l. Sciendum, 70. D. de verbor. ſignif. l. Qui per ſucceſsionem, 194. (alias 154.) D. de regul. iur. Surd. conſ. 230. numer. 24. & conſ. 395. num. 39.

39 *Limita ſi hæredis vocabulo adiecta ſit reſtrictio: puta ſi dicat,* lego hæredibus infra ſcriptis, *vel ſemel nominatis hæredibus, repetat teſtator*, prædictos hæredes. *Ita (poſt* Dec. in dict. l. Qui per ſucceſsionē, numer. 4. verſic. Secundo regula) *limitat* Surd. d. conſ. 230. num. 25.

40 *Limita etiam vbi agitur de pœna, quæ ſi hæredi impoſita ſit,*

hæredem hæredis non comprehē dit, vt aduertit Dec. d. loco, verſ. Tertio fallit. *vbi alijs etiam modis limitat, & cum eo* Gothofred. ibid. lit. T.

41 HAERES *ſemel, non poteſt deſinere eſſe hæres* l. Sicut, C. de repud. vel abſtin. hæredit. l. Etſi ſine, §. Sed quod Papinianus, D. de minor. §. Extraneo, inſtit. de pupil. ſubſtit. l. Eius qui ſoluendo, D. de hæred. inſtit. Natt. conſil. 456. num. 13. Cephal. conſil. 52. numer. 22, Surd. conſil. 125. num. 10. & conſ. 268. num. 57. & conſ. 300. num. 4. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 61. num. 1. & quæſt. 128. n. 1. Mareſcot, variar. reſolut. lib. 1. cap. 34. num. 11. Marr. in ſumm. ſucceſ. leg. part. 1. q. 20. articul. 3. nu. 19.

42 *Limita, & intellige de iure prætorio, ſecus de iure ciuili, ex quo, qui ſemel fuit hæres, poteſt deſinere eſſe hæres*, l. Ex facto, 43. §. Iulius Longius, vbi gloſ. & ſcrib. D. de vulg. & pupil. ſubſtit. Authentic. Hoc amplius, C. de fideicommiſſ. Anton. Gomez de teſtament. cap. 1. num. 15. in fin. Surd. conſil. 125. n. 49. *Qui etiā numer. 50. limitat* † *in hærede per fideicommiſſum, qui poteſt deſinere eſſe hæres, licet non poſſit, qui directe extitit.* 43

Limita etiam, & intellige de iure communi, ſecus de iure ſpeciali, ita Ioan. Anton. Mãgil. dict. quæſt. 61. num. 16. *Imo lege etiam ſemel hæres, poteſt deſinere eſſe hæres*, Marr. dict. loco, & part. 2. quæſt. 14. art. 1. num. 8. 44

HOMINIS *miniſteriū fruſtra requiritur, vbi Natura, vel Lex ipſo iure, operatur*, l. Si in duobus, §. 1. D. quemadmod. ſeſt. aper. l. Ea quæ, C. famil. erciſc. 45

HOMINIS *diſpoſitio legis diſpoſitionem ceſſare facit* l. Sumarius, C. de procurat. l. vlt. C. de pact. conuent. Anton. Gabr. tom. 3. commun. opin. lib. 6. tit. de regul. iur. concluſ. 8. Gomez. variar. tom. 1. cap. 9. num. 50. Molin. de primog. lib. 1. cap. 2. num. 27. Ceualli. cōmun. contra comm. quæſt. 265. num. 1. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 376. nu. 1. 46

1. Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. cap. 11. num. 8. Cardin. Seraphin. Rot. Rom. deciſ. 829. n. 3. *iunctis notatis* lit. D. num. 156. *& latius infra notã-dis* lit. P. num. 234.

47 **HONESTA** *non ſunt omnia, quæ licent*, l. In cauſæ, 16. §. Idem Pomponius, D. de minor. l. 1. in princip. D. de aqua quotid. & æſtiu. l. Non omne, D. de regul. iur. Pinel. in l. 2. C. de reſcind. vendit. part. 1. cap. 1. num. 35. *Inde* Senec. Troas, actu 2.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.

Et Claudian. in paneg. in 4. Conſulat. Honor.

Nec tibi quid liceat, ſed quid feciſſe licebit
Occurrat, mentemque domet reſpectus honeſti.

48 **HONORIS** *cauſa, & vita æquiparatur*, l. Iuſta cauſa, D. de manum. vindict. Gregor. Lopez in l. 4. verb. Las leyes, tit. 13. par. 2. Cordub. in l. Si quis à liberis, in princip. num. 34. D. de lib. agnoſcend. Menoch. conſil. 961. numer. 15. conſil. 98. num. 4. & conſil. 301. à princip. Caſſane. in Catal. glor. mund. part. 1. conſider. 2. Surd. deciſ. 89. nu. 21. Cald. Pereir. in l. Si curatoré, verb. Cum non abſimilis, num. 10. C. de in integr. reſtit. min. Mencha. illuſtr. quæſt. cap. 18. num. 13. Brunor. á Solé in locis commun. verb. Honor. num. 4. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 11. n. 2.

Et honor lucro, imo etiam vitæ præfertur, l. Iſti quidem, D. quod met. cauſ. l. Reprehendenda, C. de inſtit. & ſubſtit. l. Quiſquis, C. de poſtul. cap. Nolo, 12. quæſt. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 377. num. 19. Surd. conſ. 426. num. 57. Farinac in praxi crimin. part. 1. quæſt. 15. num. 6. Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſonar. part. 1. quæſtion. 4. §. 4. numer. 177. 49

HONOR *enim (vt* Ariſtot. lib. 4. Ethicor. *ait) eſt maximum bonorum exteriorum*, & gloſ. 1. in extrauag. ad conditorem, ver. Honoré, de verbor. ſignif. Nauar. in tract. de finib. bonor. actu- 50

Digitized by Google

um, num. 54. D. Thom. 1. 2. quæſt. 2. art. 2. & Nos vbi proximè.

I

1 IACTARE *ſuum; nemo præſumitur*, l. Cum de indebito, 25. verſ. Qui non ſoluit, D. de probat. exornant Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, à num. 206, C. de reuoc. donat. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 88. à princip. Maſcard. de probat. concl. 554. num. 2. Surd. conſil. 7. numer. 44. & conſil. 80. num. 1. Petr. Barboſ. in l. Quæ dotis, num. 17. cum ſequentib. D. ſolut. matrim. Brunor à Sole in locis commun. verb. Iactatio, *latè* Nicol. Mozzi, de contract. titul. de donat. in art. de naturalib. donationib. num. 2. cũ ſequent. Ouidi. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 89. n. 1. & Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. par. 1 quæſt. 21. num. 3.

2 IGNORANS *non dicitur negligere, neque contemnere ius ſuum*, l. Neque ignorans, C. de donat. Surd, deciſion. 25. numer. 30. & conſil. 7. numer. 15. cum ſeqq. conſil. 150. numer. 42, & 44 & conſil. 454. numer. 51. Farin. conſil. 96. numer. 33. lib. 1. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſtion. 36. numero 4.

Nec ius ſuum remittere, renuntiare, donare, recuſare, aut repudiare, l. Mater, 19. D. de inoffic. teſtament. d. l. Neq; ignorans, Ioan. Baptiſt. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 86. per tot. & centur. 1. diſtin. numer. 6. Surd. conſ. 52. numer. 80. conſ. 137. num. 112. conſil. 337. num. 31. conſil. 349. num. 14. cõſil. 419. num. 36. & conſil. 454. num. 50. *iunctis traditis* lit. R. numer. 68. & ſequentib. 3

Nec dicitur ratificare, Menoch. conſil. 120. num. 37. *Nec dolum, aut culpam cõmittere*, Surd. dict. conſil. 419. numer. 18. *Agnouitque* Ouid. in epiſtol. Acont. Cydippe. 4

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ,

IGNO-

5 IGNORANS *quod facit facere non dicitur*, l. Mater decedens, D. de inoffic. teſtament. l. Neque ignorans, C. de donat. *pleniſſimè* Farinac. fragment. crimin. 2. p. lit. I. num. 86.

6 IGNORANTI *non currit tempus*, l. Quandiu, C. qui admitt. ad bonor. poſſeſſ. poſ. Flamin. de reſign. lib. 11. quæſt. 4. num. 38. cum ſequent. Cald. de renouat. emphyt. quæſt. 7. num. 13. cum ſequent. Surd. conſ. 371. num. 86. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 87. numer. 5. & inſpect. 88. n. 2.

7 *Dicitur enim iuſte impeditus ignorans, & agere non poſſe*, l. Annus, 6. D. de calumniat. Peregrin. conſil. 28. numer. 12. 13. & 14. Coſta dict. tract. inſpect. 87. num. 4. *qui* numer. 5. *ampliat ex ſententia* Petræ. de fideicommiſſ. quæſt 14. numer. 201. *Nulla diſpo-*
8 *ſitione* † *caueri poſſe, quod in effectu currat ignoranti tempus. Limitans* numer. 6. *ex ſententia* Laderech. conſil. 175. numer. 10. *In longiſſimo* † *tem-*
9 *pore, dari tamen reſtitutionem ex clauſula generali.*

IGNORANTI *dubius comparatur, notauimus ſupra*, liter. D. numer. 227. cum quinque ſequent. 10

IGNORANTIA *præſumitur, niſi ſcientia probetur*, l. Verius, D. de probation. capit. Præſumitur, 47. de regul. iur. libr. 6. Anton. Gabr. tom 3. commun. opini. titul. de regul. iur. concluſ. 5. Menoch. recuper. poſſeſſ. remed. 16. numer. 28. & de præſ. lib. 6. quæſt. 23. num. 52. Maſcard. de probation. conclu. 879. Surd. deciſion. 221. in princip. & numer. 14. & deciſion. 246. num. 8. & conſ. 7. num. 35. & conſ. 73. num. 42. Flores Diaz variar. quæſt. 3. num. 5. Sayr. in claui Regia lib. 3. cap. 5. num 4. cum ſeq. P. Sanchez de matrim. lib. 9. diſput. 32. num. 4. Azebed. in l. 2. n. 10 cum ſeq. tit. 20. libr. 6. nouæ Reg. collect. Brun. à Sole in locis cōmun. verb. Ignorãtia. n. 5. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. collect. 1015. Oſaſc. dec. 71. nu. 23. Anton. Monach. deciſ. Florent. 7. n. 15. Cardin. 11

Tuſch. lit. I. conclu. 23. Mari. Anton. variar. lib. 3 reſolut. 29. num. 12. Farin. frag. crim. 2. part. lit. I. num. 93. Caſtillo controuerſ. libr. 5. part. 2. quæſt. 127. num. 47. Steph. Gratian. deciſ. 69. n. 20. Intrigliol. conſ. 1. num. 76. lib. 1. Mangil. de imputat. quæſt. 113. num. 11. & quæſt. 135. num. 15.

12 *Amplia etiã in rebus proprijs*, l. Qui nondum, C. de hæredit. vel act. vendit. §. Præualuiſſe, & §. in fraudem, inſtit. quib. ex cauſ. manum. non licet, Mangil. d. quæſt. 113. numer. 8.

13 *Etſi ſecus in facto proprio*, l. Quamquam, D. ad Velleia. l. Plurimum, D. de iuris & facti ignor. l. fin. D. pro Soc. *pleniſſime* Farinac. dict. lit. I. num. 207. cum ſeq.

14 *Limita, & intellige in ignorantia facti, ſecus in ignorantia iuris, quæ non præſumitur*, l. Leges ſacratiſſimæ, C. de legib. l. Conſtitutiones, C. de iuris & fact. ign. l. Iuris ignorantia, C. qui admitt. Surd. conſil. 349. num. 50. & conſ. 561. num. 43.

15 *Sublimita in eo, qui tractat de damno vitando, in quo etiam iuris ignorantia præſumitur*, d. l. Iuris ignorantia, & l. Error. in fin. C. de iuris & facti ignor. Surd. dict. conſil. 349 num. 15.

16 *Limita etiam in ignorantia ſupina, quæ pro ſcientia habetur* gloſ. in Clement. 1. ver. Scienter, de conſang. & affinit. Tiraquel. de retract. conſanguin. §. 35. gloſ. 4. num. 33. & ſequentib. Surd. conſil 49. num. 12. & conſil. 150. nu. 28. & 29. *Alias limitationes deducere poteris ex* Farinac. dict. lit. I. á numer. 104. cum ſequent.

17 IGNORANTIA *facti, nõ iuris excuſat*, cap. Ignorãtia, de reg. iur. in 6. cap. Si in laicis, 83. diſt. l. Lata culpa, D. de verb. ſignific. *copioſiſſime* Farin. fragmẽt. crimin 2. part. lit. I. numer. 257. cũ ſeq. *ad quem (vt prolixitas euitetur) pro limitationibus, ampliationibus, & intellectibus lectorem remittimus*, Surd. conſil. 374. num. 20. Menoch. de præſump. lib. 6. præſumpt. 23. à num. 10. Anton. Gabr.

Digitized by Google

br. commun. conclu. titul. de reg. iur. concl. num. 41.

18 ILLATIO *non fit à diuerſis*, l. vltim. in fin. & ibi Bartol. D. de calumni. l. Papinianus exuli, vbi etiam Bartol. D. de minor. l. Inter ſtipulantem, §. Sacram. (*ibi*: Sed hæc diſsimilia ſunt) D. de verb. oblig. l. Naturalẽ, §. Nihiſominus, D. de adquir. poſſeſſ. Lancellot. de attent. part. 2. cap. 12. limit. 2. num. 2. Pariſ. conſ. 18. num. 10. vol. 1. Socin. Seni. conſ. 18. num. 41. vol. 1. *quos refert* Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 106. nu. 42. & lib. 2. reſolut. 1. numer. 9. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. capit. 516. num. 6. & cap. 524. n. 58. & tom. 5. cap. 875. nu. 31. & cap. 876. num. 12. Anton. Monach. deciſ. Bono. 5. num. 17. & deciſ. 6. num. 5. & deciſ. 19. num. 34. Surd. conſ. 150. num. 94. conſil. 460. num. 59. & conſ. 552. numer. 17. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſtion. 15. numer. 6.

19 *Amplia & ſi diuerſitas ſit in ſola ratione*, Menoch. conſil. 106. num. 304. lib. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 859 num. 20.

Nec à remotis, l. Non hoc, 20 4. C. Vnde legitim. & vnde cognat.

IMPEDIMENTVM *non præſtat, quod de iure non ſortitur effectum*, 21 cap. Non præſtat, 52. de reg. iur. libr. 6. Cald. Pere. de poteſt. eligẽd. cap. 13. num. 5. P. Sanchez de matrim. lib. 8. diſput. 22. num. 21. Gonçal ad regul. 8. Cancel. gloſ. 57. numer. 30. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 58. num. 6. cum ſeq. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. A. concluſ. 139. numer. 2. Thom. de Thomaſ. t. regul. 205.

IMPEDITO *non currit tempus* 22 l. 1. §. fin. C. de annal. except. l. 1. in fin. C. de bon. quæ liber. l. In rebus, 30. §. Omnis, C. de iure dot. l. 1. D. de perpet. & tempor. præſcrip. Auth. Niſi tricennale, in eius ſecunda parte, C. de bon. mater. cap. Quia diuerſitatem, 5. de conceſſ. præbend. gloſ. in l. Sicut, 3. verb. Ser-

Digitized by Google

uanda, C. de præſcript. trig. vel quadrag. annor. Couar. in cap. 3. de teſtam. num. 6. Roland. conſ. 79. num. 15. lib. 1. Menoch. conſ. 38. nu. 35. Surd. deciſ. 151. num. 4. Valaſc. conſul. 130. nu. 31. Flamin. de reſign. tom. 2. lib. 11. q. 13. n. 11. Gutier. practic. lib. 3. q. 34. á num. 21. Mari. Antoni. variar. lib. 1. reſolut. 84. num. 5. Nicola. Garc. de benefic. p. 10. cap. 2. n. 17. Cardoſ. in praxi iudic. & ad vocator. verb. Impedimentũ, num. 2. Cardin. Seraph. Rot. Rom. deciſ. 997. num. 3. & deciſ. 1066. n. 1. Aloyſ. Riccı. in praxi for. Eccleſiaſt. reſolut. 550. n. 50. in 2. edit. Monet. de optione, c. 6. q. 5. n. 40 & Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. p. 1. q. 38. num. 12. & ſeq. *vbi amplius vt*
23 *procedat* † *ipſo iure abſq; aliqua reſtitutionis ope, & tam in impedito impedimento iuris, quam facti.*

24 IMPERARE *ſibi nemo poteſt*, l. Prætor, l. pen. D. de tutor. & curat datis ab his, l. Ille à quo. §. Tempeſtiuum, D. ad Trebell. l. pen. D. de arbitr. l. Princeps, D. de legib. Surd. conſil. 152. nu. 46. Cardin. Tuſch. lit. I. conclu. 47. Menoch. conſil. 150. numero 22.

Nullum vere tamen tantum imperium quantum eius qui ſibi imperat, Senec. epiſt. 113. 25
Imperare ſibi, maximum imperium eſt, *& de benef. lib.* 5. Quem magis (*inquit*) admiraueris, quam qui ſibi imperat? quam qui ſe habet in poteſtate? Gẽtes facilius eſt barbaras, impatienteſque alieno arbitrio regere; quam animũ ſuum continere, & tradere. *Hãc firmauit quoque ſententiã* Claud. in Ruff. lib. 2.

Non eſt victoria tanti
Vt videar viciſſe mihi.

IMPOSSIBILE *allegans, nõ auditur*, l. Confeſsionibus, 26
cum allegatis in gloſ. D. de interrogat. act. l. Inde Neratius, §. fin. vbi gloſſ. D. ad leg. Aquil. Anton. Monach. Bonon. deciſion. 34. num. 8.

AD IMPOSSIBILE *nemo* 27
tenetur, l. Si quis in graui, in princ. D. ad Silani. l. Si ſtipuler. D. de verb. oblig. l. Paulus, D. quæ ſine appell. re-

reſcind. l. Impoſsibilium, D. de reg. iur. §. Impoſsibilis, inſtit. de hæred. inſtit. c. Nemo poteſt, 6. de reg. iur. libr. 6. Surd. deciſ. 289. n. 21. Flamin. de reſign. tom. 2. lib. 11. quæſtion. 13. numer. 8. Thom. de Thomaſet. regul. 194. Ioann. Mar. Belles. diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de clerico, debitore, §. 1. numero 4. pag. 415.

28 IMPOSSIBILE *iudicatur, quod á Principis voluntate pendet*, l. Apud Iulianum, §. Conſtat, D. de legat. 1. l. Continuus, 137. §. Cũ quis, vbi notat. gloſ. verb. Relictæ ſint, D. de verb. oblig. Ioann. Petr. Monet. in tract. de diſtribut. quotid. part. 2. quæſt. 3. num. 13. Eſcobar de ratiocin. cap. 25. numer. 5. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 2. differ. 2. numer. 15. & differ. 3. numero 36.

29 *Intellige quando regulariter Princeps illud concedere non cõſueuit, etſi de plenitudine poteſtatis potuiſſet, ſecus ſi facilè id Princeps concedere ſolitus ſit, tũc enim & poſsibile iudicatur, & impulari poteſt ei, qui illud non impetrauit*, per l. Quidam re legatus in princip. D. de reb. dub. l. 1. §. Permittitur, D. de aqua quotid. & æſtiu. *tradunt* Rapha. Cum. in dict. §. Conſtat, num. 5. & in dict. §. Cum quis, numer. 7. *quē cum alijs citat* Rendin. in promptuar. recept. ſentent. titul. 91. numer. 8. tom. 1. Surd. conſ. 374. num. 29.

IMPOSSIBILIVM, *& valde difficilium idem eſt iudicium*, l. Apud Iulianũ, §. Conſtat, D. de legat. 1. text. non vulgaris in l. Cum hæreſ, 4. §. 1. D. de ſtat. liber. Tiraquel. de retract. cõſanguin. §. 1. gloſſ. 10. numer. 120. Surd. deciſ. 141. numer. 9. & 10. Pyrrh. Maur. de fideiuſſor. par. 1. in prælud ſect. 3. cap. 25. aliàs 34. numer. 8. & 9. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. quæſt. 53. numer. 15. *quod & ſenſit* Senec. de tranquillitat. anim. capit. 10. *dum conſulit in hæc verba*: Non ſunt prætera cupiditates in longinquũ mittendæ, ſed in vicinũ illis egredi permittamus, quoniã inclu- 30

includi ex toto non patiuntur. Relictis his quæ aut non poſſunt fieri, aut difficulter poſſunt. *Et de impoſsibili de iure, vel de facto, notamus infra*, lit. N. num. 8.

31 IMPVGNANS *non conſequitur commodum ex eo, quod nititur impugnare, notamus infra*, lit. L. num. 89. & ſeqq.

32 IMPVTARI *mihi non debet quod per me non ſtat*, l. Si ideo D. de his quib. vt indign. l. Contra maiores 16. in fin. C. de inoffic. teſtam. cap. Imputari 41. de regul. iur. lib. 6. *cum notatis* lit. C. numer. 111. & ſeqq.

33 INANIS *eſt actio, quam inopia debitoris excludit, notauimus ſupra*, lit. A. num. 74.

34 INCERTITVDO *vitiat actum*, l. Idem Pomponius §. fin. D. de rei vend. l. Duo ſunt Titij D. de teſt. tutel. l. Tutor. incertus D. eod. tit. l. Ita ſtipulatus, & ibi Bar. l. Vbi autem non apparet, D. de ver. oblig. l. Si ſic §. 1. D. de legat. 1. l. Cum poſt, §. Gener. D. de iure dot. §. Incertis vbi Pichar inſtitut. de legat. Thomas de Thomaſet. regul. 146. Stephan Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 640. numer. 29. cap. 681. n. 7. cap. 715. num. 7. & 8. cap. 736. num. 61. cap. 747. nu. 15. *vbi quod incertũ, & nullum æquiparantur*, & tom. 5. c. 623. numer. 3. & cap. 1000. num. 19. Mang. de imputationib. quæſt. 82, numer. 18. Mareſcot. variar. reſolut. lib. 1. cap. 11. num. 44. 35

INTELLIGE *verum quando actus eſt omnino incertus, ita limitat & intelligit*, Thom. de Thomaſet. d. regul. 146. *& proſequimur latius proxima* lim. 3. 36

INTELLIGE *etiam regulã hãc procedere ſecundum iuris ciuilis rigorem, non de æquitate Canonica, quia attenta actus validitate, declarabitur quod boni viri arbitrio iuxta perſonæ, & patrimonij qualitatem, ex elegãti* Archidiaconi *deciſione* in cap. ſunt nonnulli num. 2. verſic. ſi res alia 1. quæſt. 1. *quem ſequuntur communiter (ſummis laudibus eius dictum extollentes)* Bal. in l. Qui mutuam, §. Salarium in lectura antiqua num. 2. verſic. Item vide. 37

vide. D. mand. Anton. de Butr. in cap. Ex part. num. 7 de cenſib. Panorm in cap. 1. num. 5. de decim. Afflict. deciſ. 337. num. 10. Anton. Gomez variar. tom. 2. capit. 11. num. 10. Gutier. de iuram confirmat. par. 1. capit. 69. numer. 6. Rendin. in promptuat. recept. ſentent. tom. 1. tit. 100. num. 7.

38 *Limita etiam quando incertitudo ad certitudinem reduci non poteſt, vel adeſt incertitudo in vniuerſo* Pariſ. conſ. 59. numer. 23. lib. 1. Tiraq. de conſt. part. 3. limit. 19. nu. 2. & 4. Surd. conſ. 128. num. 19. & 20. & conſ. 221. num. 56. & 57. Steph. Gratian diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 766 num. 8. qui cap. 742. n. 56. *limitat etiam in incertitudine circa acceſſoria.*

39 *Limita deinde fauore pauperum, ac ſi a cauſæ, vt per Nos* in tract. de priuileg. pauper. & miſer. perſonat. part. 1. quæſt. 2c.

Limitationes alias colligere poteris ex Tobia Noni. ad princ. inſt. de verb. oblig. n. 27.

40 INCIDENTER *quæ eueniunt non attenduntur, ſed quæ aguntur principaliter, notauimus ſupra*, lit. C. num. 154.

INCIDENTER *multa fieri permittuntur quæ principaliter denegantur, diximus*, lit. C. num. 155. 41

INCIPERE *nil debet ab eo caſu, a quo finiri, notauimus ſupra*, lit. A. num. 141. 42

INCLVSIO *vnius, eſt excluſio alterius*, l. Cum prætor, D. de iudic. l. Cum maritus, C. de procur. l. Quamuis, C. de pign. l. Ait Prætor, § ſed, quod Papini. D. de minor. capit. Nonne, extr. de præſumpt. Menochi conſ. 106. numer. 314. cum ſeqq. conſ. 141. á num. 9. conſ. 406. nu. 44. conſ. 452. num. 27 conſ. 583. num. 11. & conſil. 1148. â num. 13. & de arbitrar. lib. 2. caſu 37. num. 32. Surd. deciſ. 195. num. 12. & deciſ. 291. num. 20. & conſ. 25. num. 3. conſ. 56. num. 2. & conſ. 151. nu. 55. Mari. Anton. variar. libr 1. reſolut. 1. num. 10. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſc. cap. 13. §. 13. verſic. Hæc regula, Cald. Pereir. quæſt. forenſ. conſ. 4. num. 43

num. 20. & conſ. 50. numer. 20. Cæſar Argel. de contradict. legiti, quæſt. 5. numer. 32. & queſt. 10. num. 47. Cardin. Tuſch. liter. I. concluſ. 71. Richard. ad princip. inſtit. de ex hæred. liberor. nu. 10. Thom. de Thomaſet. regul. 148. Nicol. Intrigliol. conſ. 3. num. 49. & conſ. 49. & conſ. 16. num. 15. libr. 1. Mangil. de imputat. quæſt. 60. num. 3. & quæſt. 73. nu. 6. Ioann. Mari. Nouar. q. forenſ. lib. 1. quæſt. 7. num. 19. Carol. de Graſ. de exceptionibus except. 7.

44 *Limita, ſi vnius, & alterius eadem ſit ratio, vel quando non eſt vtrunque contrarium.* Thomaſ. d. regul. 148. Alex. Trentacin. variar. reſolut. 1. tit. de conſuetudine, numer. 13. verſic. Huic textui.

45 *Limita etiã quando aliquid includitur ratione maioris frequentiæ* Flamin. Pariſ. de cõfident. quæſt. 29. n. 52.

46 *Limita deinde in his, quæ ſunt de genere permiſſorum, in quibus vnius incluſio, non eſt excluſio alterius,* Ruin. conſ. 157. numer. 10. lib. 1. Schader. de feud part. 2. p. 9. princip. ſect. 6. num 68. *quos refert* Mari. Giurb. in cõſued Senat. Meſſan par. 1. capit. 15. gloſ. 12. num. 13.

Limita denique vt per Mangil. de imputationib. quæſt. 69. num. 12. *dicentem, quod vbicunque fauor vnius includit eum, & excludit alium ita demum alius excluditur, ſi ille cuius fauore incluſio eſt inducta, includitur, aliàs ſecus ex* l. Si poſt mortem, §. Liber, D. de contra tab. 47

INCOMMODA *eum ſequi debent quem commoda, & vtilitates ſequuntur*, Clemen. 1. de cenſib. cap. Qui ſentit. de reg. iur. lib. 6. Ferrer. in conſtit. Cathalon. gl. 3. nu. 85. Eſcobar de ratiocin. cap. 42. numer. 12. & computu. 20. numer. 14. *iunctis traditis ſupra*, lit. C. nu. 80. cum tribus ſeqq. & num. 87. cum duobus ſeqq. *vbi limitamus.* 48

INCONTINENTI *quæ fiunt, a iure ineſſe creduntur,* l. Lecta, 40. §. Dicebam. D. ſi cert. pet. l. Petens, C. de pact. 49

pact. Officij 38. de elect. Gonçal. *cum ab eo citatis* ad regul. 8. Cancel. gloſſ. 43. numer. 54. Cardinal. Tuſch. lit. I. concl. 81. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 69. num. 5. & reſolut. fin. caſu, 62. Surd. conſil. 310. num. 8. conſil. 323. numer. 25. conſil. 422. numer. 20. & conſ. 435. numer. 4. & 16. Stephan. Gratian. diceſpt. forenſ. capit. 877. num. 12. tom. 5. Carol. de Graſs, de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. except. 7. n. 3. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 8. num. 35.

50 *Limita in productione inſtrumentorum poſt ſententiam etiam in continenti, quæ produci non poſſunt, nec videntur ineſſe* Bal. in capit. cum dilectus numer. 4. verſic. Sed pone de fide inſtrum. Afin. in praxi, §. 22. capit. 6. ampliat. 3. *vbi dicunt, quod quando momenti quæſtio eſt, ea quæ incontinenti fiunt, ineſſe non videntur. Cuius tamen dicti veritatẽ examinat*, Polid. Rip. ſingul. obſeruat. 119. numer. 3. & ſeqq.

INCORPORALIA *nõ poſſidentur, ſed quaſi*, l. Sequitur, §. Incorporales, D. de adquir. rer. dom. l. Sequitur §. Si viam, D. de vſucap. l. 1. C. commun. prædior. l. Pon. D. de ſeruitut. Menoch. de recuper. poſſeſ. remed. 9. num. 269. & ſeqq. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 732. num. 61. & ſeqq. *Vbi an ſtatutum loquens in poſſeſſione, ad quaſi poſſeſſionem extendatur?* 51

INDEFINITA *locutio æquipollet vniuerſali* l. Si ſeruitus 23. D. de ſeruitut. vrban. præd. l. ſi ita relictum, & l. Si pluribus 44. D. de legat. 2. l. Si plures 98. D. de legat. 3. l. Iulianus, D. eod. l. Si quis filio, §. 1. D. de teſtam. tutel. l. 2. D. de liber. & poſthũ. l. Cæſar, D. de public. & vectigal. l. Si quis, §. idem Iulianus, D. de liber. legat. cap. Solitæ de maioritat, & obed. cap. Quia circa de priuileg. gloſ. verb. Aliorum in c. Vt circa de elect. lib. 6. Menoch. conſil. 97. à num. 154. & cõſ. 173. num. 16. cum ſeq. & cõſ. 329. n. 24. & de præſumpt. 52

libr.

Digitized by Google

libr. 4. quæſt. 21. num. 5. & quæſt. 62. num. 7. Maſcard. de probat. conclu. 1181. nu. 38. cum ſeqq. Pichard. ad §. Si eadem res, inſtit. de legat. num. 43. Thom. de Thomaſ. regul. 150. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 29. num. 6. Surd. de aliment. tit. 5. quæſt. 1. num. 13. & 16. & tit. 8. priuileg. 27. & tit. 9. quæſt. 13. num. 10. & 13. & 17. & deciſ. 188. num. 4. & conſ. 216. nu. 25. conſ. 244. num. 21. & conſ. 308. num. 48. Couar. variar. lib. 1. cap. 13. num. 6. Menchac. quæſt. frequent. lib. 2. capit. 30. á num. 28. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 4. num. 12. & libr. 7. tit. 5. numer. 1. & 10. Petr. Barboſ. in rubr. D. ſolut. matrim. part. 4. num. 49. Brunor à Sole in locis commun. verb. Indefinita 2. *plene*, Cardinal. Tuſch. liter. I. concl. 86. cum ſeq. Franc. Molin. de ritu nupt. libr 3. quæſt. 40. numer. 8. Franciſc. Leo. in theſaur. fori Eccleſiaſt. part. 1. cap. 9. numer. 24. *copioſiſſime* Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 2. per tot.

Et in indefinito idē eſt iudi- 53
cium quod in vniuerſali, Bart. in d. l. Si pluribus, numer. 4. D. de legat. 2. Din. in rubr. de regul. iur. libr. 6. numer. 5. Alexād. conſ. 63. num. 4. lib. 6. Rolan. conſ. 89. num. 14. in fin. & num. 15. lib. 3. *quos refert*, Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 55. num. 14.

Et poſita circa perſonas, in 54
fauorabilibus æquipollet vniuerſali, Franciſc. Molin. d. lib. 3. quæſt. 11. numer. 17. Peregrin. de fideicommiſ. art. 22. num. 76. Vincent. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 318. nu. 91.

Amplia etiam in alimentis, 55
Franciſc. Molin. de ritu nupt. d. lib. 3. quæſt. 46. num. 12. Sebaſtian de Medic. d. regul. 2. num. 7. poſt priores numeros verſic. Alimentorum fauore.

Amplia deinde in contracti- 56
bus, Cardinal. Seraphin. deciſ. 1008. num. 2.

Et in ſtatutis, Couar. d. 57
libr. 1. variar. capit. 13. nu. 8. Menochi. conſ. 4. numer. 28. *quos cum alijs refert* Rendin.

Digitized by Google

din. in prompt. recep ſent. tit. 82. num. 1. tom. 1. Becci. conſ. 51. numer. 2. Marc. Brut. conſ. 90. num. 25. Surd. conſ. 393. num. 6. conſil. 402. num. 14 & conſ. 426. num. 24. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 685. num. 9. & 15.

58 *Niſi ſtatutum ſit correctorium, vel odioſum,* ex proxime relatis, & Surd. conſil. 430. numer. 24. Oſaſc. deciſ. Pedemont. 168. num. 21. Sebaſtian. de Medic. d. regul. 2. numer. 11.

59 *Et in vltimis voluntatibus,* d. l. Si pluribus, D. de legat. 2. l. Si plures; D. de legat. 3. Surd. conſ. 352. num. 19. & conſil. 336. nu. 7. Stephan. Gratian. d. cap. 685. nu. 9.

60 *Et in iudicijs, ex eleganter traditis per* Scacci. de iudic. lib. 2. capit. 8. nu. 552. *vbi, quod teſtis ſimpliciter productus intelligitur productus ſuper tota cauſa, qui ſi iurauit de veritate dicenda, licet qui produxit certos poſt modũ articulos daret, valeret diſpoſitio ab eo extra articulos datos facta, dummodo ad cauſam depoſitio pertinens ſit.*

Ampliatur praeterea in oratione indefinitè á lege, Canone vel prolata, Sebaſtian de Medic. d. regul. 2. num. 4. & 27. poſt priores numeros. Rendin. d. tit. 82. numer. 3. tom. 1. Decian. conſil. 17. num. 20. libr. 1. Cephal. conſil. 306. num. 23. lib. 3. & conſil. 490. numer. 12. & ſeqq. libr. 4. Menoch. conſ. 431. numer. 67. & ſeqq. libr. 5. Gutierr. practic. libr. 2. quæſt. 65. nu. 4. & 19. Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 89. numer. 103. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 650. num. 9. & cap. 685. nu 9.

Quod etiam in odioſis ampliat, Sebaſtian de Medic. d. regul. 2. num. 70. poſt priores numeros, *licet ſecus aſſerat ſi fuerit prolata ab homine.* 61

Limita & intellige, vt indefinita æquipolleat vniuerſali, diſtributiue, non collectiue, Cardin. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 409. numer. 7. Sebaſtian. de Medic. vbi proxime numer. 3. priorum, *vbi declarat.* 62

Limita etiam & intellige, vt indefinita vniuerſalis ſignifica- 63

fica-

ficationis vim obtineat, non ex propria vocabuli ſignificatione, ſed per interpretationem, ex æquitate, & benignitate quadã, Bart. in l. 1. num. 5. D. de regul. iur. Couar. d. libr. 1. variar. cap. 13. num. 5. Menoch. d. conſ. 97. num. 155. quos refert. Rendin. d. titul. 82. numer. 1. tom. 1. Surd. conſ. 431. numer. 71. & 72. ex l. Si ſeruitus, D. de ſeruitur. vrban. prædior. Sebaſtian de Medic. d. regul. 2. nu. 2. *vbi declarat, quia proprie loquendo, aliud eſt,* homo currit, *aliud vero,* omnis homo currit.

64 *Limita tertió, in odioſis,* Franc. Molin. de ritu nupt. d. lib. 3. quæſt. 85. num. 59. Sebaſtian. de Medic. d. loco num. 16. Menoch. conſ. 97. numer. 155. Surd. conſ. 430. numer. 21. & conſ. 431. numer. 70. Stephan. Gratian. diſcept. 650. numer. 10. tomo 4.

65 *Limita 4. in probationibus,* Maſcard. de probat. concluſ. 1199. à numer. 19. & concl. 1205. numer. 20. Surd. deciſ. 263. numer. 10. & conſ. 431. numer. 68. Rebuff. in tract. de probat. teſtit. num. 100. Couar. d. cap. 13. num. 10. Menchac. d. cap. 30. q. freq. num. 27. Brunor. á Sole d. verb. Indefinita, 1. Morla in empor. iur. tit. in præ lud. num. 55. Cardinal. Tuſch. d. conclu. 86. num. 31. & 39. Seraphin. deciſ. 490. numer. 1. Rendin. d. titul. 82. numer. 2. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 509. num. 2. part. 1. Sebaſtian de Medic. d. reg. 2. numer. 13. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 650. numer. 6. & ſeqq. *vbi poſt alios a ſe relatos allegat in id* Rot. coram R. P. D. Ortemberg. Neapolit. Rectoriæ 19. Decemb. 1608. in fin. & deciſ. 509. numer. 5. ad fin. part. 1. & deciſ. 687. numer. 20. part. 2. in recentiorib.

66 *Nec in teſtibus indefinita oratio æquipollet vniuerſali,* Felin. in capit. Auditis numer. 24. de reſcript. Dec. conſil. 100. numer. 7. *quos refert* Farinac. deciſ. 69. num. 8. lib. 1. *& alios eius* Addition. ibid. liter. I.

Li-

67 *Limita præterea, in materia feudali*, Roland. conſil. 80. num. 51. lib. 1. Surd. conſ. 311. num. 57.

68 *Limita denique quando non eſt eadem ratio omnium in vniuerſali comprehenſorum*, Dyn. in rubric. de reg. iur. in 6. num. 8. Couar. d. cap. 13. num. 9. Crauet. conſil. 33. numer. 15. Oſaſc. deciſ. Pedem. 127. num. 5. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. libr. 3. titul. 4. num. 12. *quos cum alijs refert* Surd. conſ. 430. numer. 22. Sebaſtian. de Medic. d. regul. 2. numero 7. & 12. priorum.

69 *Et an indefinita æquipolleat vniuerſali in confeſsione vide* Seraphin. deciſ. Rotæ Roman. 544. numer. 1. & Sebaſtian. de Medic. repetita regul. 2. num. 21. poſteriorum, *per quem multas alias limitationes ampliationes, & intellectus vide*.

70 INDVCTA *ad vnum finem contrarium operari non debent*, l. Legata inutiliter, D. de legat. 1. l. final. circa med. C. de præpoſ. agent. in reb. libr. 10. Surd. conſilio 461. numer. 16. & conſilio 495. numer. 7. Scacci. de iudic. libr. 2. capit. 9. numero 1079.

Limita quando præceſsit diſpoſitio permiſsiua, Surd. cōſ. 294. numero 24. *per quem alias duas vide limitationes*, ibid. numer. 22. & 23. 71

INFERIOR *legem ſuperioris tollere non poteſt*, l. Formam 2. C. de offic. Præfect. Prætor. Orient. capit. Cum inferior. de maiorit. & obedien. gloſſ. in capit. final. verb. Figura de hæret. libr. 6. Clementin. Ne Romani, de elect. gloſſ. in Clementin. Sæpe, in princip. in verſic. Mandamus, de verbor. ſignificat. Surd. conſ. 58. numer. 6. & conſ. 558. numer. 3. Menchac. quæſt. illuſtr. capit. 35. numero 50. cum ſequentib. Gonçalez ad regul. 8. Cancellar. gloſſ. 45. §. 1. numero 69. Azebed. in l. 2. n. 56. titul. 14. libr. 4. nouæ, Reg. Collect. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Inferior. 4. Cardoſ. in praxi 72

I iudic

iudic. & aduocator. verb. Lex, num. 9. Thom. de Thomaſſet. regul. 147. Carol. de Graſs, de except. ad ſtatut. excludens omnes exceptet. except. 1. num. 5. Mangil. de imputationib. quæſt. 51. num. 7. Gutierr. allegat. 1. num. 26. Ioan. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſt. 56. num. 12. *Nec aliquid contra, aut præter ſuperioris legem decernere*, d. l. Formam, Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 2. gloſſ. 1. num. 23.

73 *Nec ponit legem ſuperiori*, l. Nam & magiſtratus, D. de receptis, arbitr. leg. 3. D. de alienat. iudic. mutand. cauſ. fact.

74 *Nec inferioris ſtatutum iuriſdictionem ſuperioris limitat*, Surd. conſ. 59. num. 27.

75 *Nec aliquid poteſt inferior declarare ſuper eo, quod ſuperior fecit*, Bald. in cap. Ea quæ, numer. 1 de re iudic. Surd. conſil. 558. num. 3. & ſeqq. *plures referens* Giurb. d. loco, numer. 20. & 21.

76 *Nec interpretari* Cardin. Tuſch. practic. concluſ. lit. I. concl 119. n. 10. Caualcan. deciſ. 11. n. 49. p. 1. Alderan. Maſcard. de ſtatut. concl. 8. n. 85. Giurb. d. gloſ. 1. num. 20. *Poteſt tamen inferior* † *ſuperioris legem diſtinguere*, Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 51. nu. 39. *Et in confirmationem, & obſequium* † *legis ſuperioris ſtatuere*, gloſ. in d. Clemen. Ne Romani verb. Tolli, de elect. Couarr. de ſponſalib. part. 2. c. 6. numer. 18. Tuſch. d. concluſ. 119. numer. 33. Molin. de primogen. lib. 2. capit. 16. numer. 6. Giurba *cum alijs, quos refert*, d. gloſſ. 5. numer. 22. *Iuſtis etiam de cauſis* † *legem ſuperioris deſtruere inferiori licet*, Tiraquel. de pœn. temper. in præfat. numer. 29. Menoch. de arbitr. in addit. quæſt. 54. num. 26. & quæſt. 15. num. 7. Tuſch. d. concl. 119. numer. 37. Giur. d. loco num. 23. circa fin. 77 78 79

Limita deniq; niſi maior minoris iuriſdictioni ſe ſubijceret, ab eoq; iudicari vellet, Thom. de Thom. d. reg. 147. Gregor. Lopez in l. 2. titul. 7. part. 3. gloſ. 2. 80

Digitized by Google

81 INIMICVS *amici mei, aut amicus inimici mei inimicus meus eſt*, l. Liber. (*ubi* Bal. Iaſ. Salyc. *& alij*) C. de inoffic. teſtam. l. Aut. affinitate, D. de procur. cap. Si inimicus diſtinct. 93. *pulchrè* Carol. de Graſis in tractat. de effect. amicitiæ à num. 129. cum ſeqq. Petr. Surd. conſil. 561. num. 4. & ſeqq.

82 INFINITAS *eſt vitanda*, l. Qui bona, §. vlt. D. de damno infect. l. Fideicommiſſa, §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. final. C. de Sacroſ. Eccleſ. l. vnic. C. de ſentent. quæ pro eo, quod intereſt, Valaſc. conſult. 51. Cald. Per. de poteſt. elig. c. 3. nume. 18. Stephan Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. capit. 600. num. 30. Girond. de priuileg. nu. 1392. Eſcobar. de ratiocin. capit. 18. numer. 4. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 382. num. 2. *& notauimus ſupra* liter. A. numero 568.

83 INIVRIAE *inde naſci non debent, vnde iura naſcuntur*, l. Meminerint, C. vnde vi, c. Qualiter. & quãdo, de accuſat. Aym. Crau. de antiquit. temp. p. 1. cap. 2. ampliat. 13 num. 40. cum ſeq.

INIVRIA *non fit ſcienti, & volenti*, l. 1. §. Vſque adeo D. de iniur, l. 1. D. de action. empt. l. Nemo præſumitur, D de regul. iur. cap. Scienti, eodem tit. lib. 6. l. Cum donationis, C de tranſaction. Sur. (*cum ab eo citatis*) deciſ. 194. num. 1. & conſil. 391. num. 34. & conſil. 473. num. 26. Sebaſtian. Næui ad d. leg. 1. D. de action. empt. numer. 15. Cæſar Argelus de contradict. legit. quæſt. 10. numer. 66. & numer. 97. Ioſeph. de Seſſe deciſ. 189. num. 15. Thom. de Thomaſet. regul. 275. *Vbi procedere aſſerit, quando ſponte, † & libero animo conſentit, ſecus ſi per vim, metum, importunitatem, perſuaſionem ve doloſam præſtiteris conſenſum. Iunctis traditis ſupra* lit. D. numer. 199. cum tribus ſequent. *Addeque pro regula hac*, Horatium epiſt. libr. 2. epiſt. ad Iulium Florum. 84 85

Prudens emiſi vitioſum:
dicta tibi eſt lex.

86 INSTRVERE *qui poteſt, deſtruere valet*, Flamin. Pariſ. de reſignat. libr. 7. quæſtion. 10. numer. 11. & q. 14. num. 5.

87 INTELLECTVS *abſurdus eſt vitandus*, Girond. de priuileg. ſeu exempt. explicat. num. 284. *cum traditis ſupra* liter. A, numero 18. cum ſeqq.

88 *Et ille debet recipi per quem iura iuribus concordentur*, Alexan. in l. Si cum dotem, §. Maritus numer. 7. D. ſolut. matri. Armendar. in procem. addit. ad recopil. legum Nauar. num. 60. *iunctis adductis infra* hac ead. liter. numero 145.

89 INTENTIONIS *ſuæ fundamentum quilibet probare tenetur*, l. Actor. C. de probat. l. Qui accuſare, C. de edend. Ioſeph. Ludouic. tomo 3. cõmun. opini. titul. de probat. concluſ. vnic. Brunor à Sole in locis comm. verb. Actor. 3. Mari. Antoni. variar. lib. 1. reſolut. 70. num. 15. & reſolut. 106. num. 21. & lib. 3. reſolut. 1. num. 13. & reſolut. 9. num. 9. Cæſar Argel. de contrad. legit. quæſt. 13. numer. 64.

90 *Et vbi qualitas fundamentum eſt intentionis alicuius, debet prius probari*, gloſſ. recepta in l. Si vero, §. Qui pro rei qualitate, D. qui ſatisd. cog. Menoch. conſ. 301. nu. 10. & de præſumpt. lib. 2. q. 49. Couar. var. lib. 2. capit. 8. n. 2. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 2. num. 22. & practic. lib. 5. quæſt. 40. nu. 5. Brunor à Sole in locis cõmun. verbo. Qualitas 6. Farin. in praxi crimin. q. 1. n. 23. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 48. n. 12. *& plene* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſ. p. 1. quæſt. 5. num. 11. & q. 39. n. 53.

91 INTENTIONEM *ſuam qui non probat, dicitur carere iure*, l. Argentarius, §. Cum autem, D. de edend. Cardinal. Tuſch. practic. concluſ. liter. A, concluſ. 117. numero 19.

92 INTERESSE *ceſſante, non auditur agens vel excipiens*, l. Si vnus, §. Ante vbi Bart. D. de pact. l. 1. vbi Bart. & alij, D. de appellat. recip. l. Ille

Ille à quo, §. Si teſtamento, D. ad Trebell. l. Poſthumus, § Si quis ex his, D. de inoff. fic. teſtament. Surd. de aliment. titul. 1. quæſt. 33. nu. 13. & deciſ. 120. numer. 11. & deciſ. 260. numer. 3. & deciſ. 335. numer. 9. Bernard. Græuæ ad pract. Camer. Imper. lib. 1. concluſ. 69. num. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 301. num. 30. & cap. 387. Cardin. Tuſch. lit. I. concluſ. 315. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 110. num. 18. & lib. 2. reſolut. 1. numer. 6. & lib. 3. reſolut. 41. numer. 2. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 48. n. 77. p. 1. Alex. Ludouic. deciſ. 118. nu. 5. & deciſ. 410.
93 num. 6. *vbi ampliat* † *vt etiã parte non opponente, poſsit iudex repellere* Oliber. Beltram. in eius annot. ad deciſ. 295. numero 5.

94 *Et exceptio hæc.* Tua non intereſt, *à limine iuditij repelli*, l. Loci corpus, §. Competit, D. ſi ſeruit. vendic. Camer. lib. 1. reſolut. cap. 18. num. 16. Tuſch. lit. E. concl. 377. Vincent. de Franch. deciſ. 83. n. 7. & deciſ. 492. nu. 3. Surd. deciſ. 120. nu. 11. Muſcatell. praxi ciuil. p. 3. gloſ. Actionis, in addit. litt. A. *quos refert* Mari. Giurb. deciſ. 17. num. 16.

Et niſi prius de intereſſe ſe opponens docuerit, non auditur, 95 cap. Veniens, el. 1. vbi (Abb. & Felin.) de teſtam. Roland. conſil. 1. num. 31. lib. 1. Couarr. practic. quæſt. cap. 13. num. 1. & cap. 16. numer. 3. verſ. Quartus caſus, Rot. Roman. deciſ. 618. nu. 4. p. 2. in recentior. Ioſeph. Ludouic deciſ. Peruſ. 26. num. 25. p. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 869. num. 24. & capit. 1000. numero 30. & 31.

Limita pupillorum fauore, 96 Bartol. in l. 2. numer. 5. D. de negot. geſt. Vincent. Carot. ſingul. 719.

Limita etiam ex traditis ſupra, lit. E. num. 94. 97

INTERPRETARI *eius eſt, cuius eſt condere*, l. Si 98 Imperialis Maieſtas, l. Leges Sacratiſsimæ, C. de legib. l. Non ambigitur, D. eod titul. capite Inter alia, de ſen-

ſentent. excomm. cap. Cum veniſſem, de iudic. Gomez ad l. 1. Taur. numer. 6. Surd. deciſ. 2. nu. 5. & conſil. 538. numer. 6. Gutierr. practic. libr. 4. quæſt. 28. á num. 2. Morl. in empor. iur. part. 1. tit. de legib. num. 20. Vgol. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 36. num. 1. Fr. Ludouic. de Mirāda de ord. iudiciar. q. 3. art. 2. concluſ. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator, ver. Lex numer. 6. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſolut. 103. numer. 19. Chriſtophor. de Paz. in ſchol. ad leg. ſtyll. l. 39. numer. 22. Cardinal. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 892. numer. 3. Thomas de Thomaſſet. reg. 142. *vbi aſſerit procedere in ſubſidium,*
99 † *& quando ex conſuetudine, & practica iudiciorum aliter legis nequit interpretatio haberi.*

100 INTERPRETATIO *ſumenda eſt, cui verba reſpondent,* l. Non aliter, D. de legat. 3. l. 3. §. Toties, D. de damno infect. Anton. Monach. deciſ. Florent. 16. numero 11.

101 INTERPRETATIO *in dubio ea ſemper ſumenda eſt, quæ validitatem actus inducat,* l. Quoties D. de verb. oblig. l. Si quando in princip. D. de legat. 1. Ferrer. in conſtitutio. Cathal. gloſſ. 1. num. 151. Scacci. de appellatio. quæſt. 2. num. 29. & quæſt. 3. numer. 4. & quæſt. 7. ſub num. 5. & q. 15. numer. 225. in fin. Menoch. de arbitr. caſu 199. numer. 22. *Latiſſimè* Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 2. num. 10. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtitut. q. 241. numer. 43. & quæſt. 320. num. 59. *cum traditis ſupra lit.* A. num. 166. & ſeqq. Vincent. Carot. ſingul. 297. & ſingul. 258. *vbi ampliat* † *etiam ſi priuatio legi-* 102
timæ filij induceretur, in præiudiciumque dotis, pauperum, vel piæ cauſæ.

Amplia etiam impropriando 103
verba, ex l. Titius, §. 1. D. de legat. 2. Peregrin. de fideicōmiſs. art. 7. numer. 18. Vincent. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 650. nume. 7.

Intellige tamen, quia licet 104
interpretatio fiat, vt actus valeat, non tamen omni meliori

mo-

modo, & efficaciori, quo poteſt, l. Plane §. Si duobus D. de legat. 1. Ripa in l. Centurio num. 28. D. de vulg. & pupil. ſubſtit. Vincent. Fuſar. d. tract. quæſt. 299. numero 11.

105 *Limita etiam, & intellige, niſi recedatur à forma, à contrahentibus data tunc enim potius nullitatis inductio, quam receſſus á forma toleratur,* Socin. in l. Si quis arbitratu, numer. 2. D. de verb. oblig. Vincent. Carot. dict. ſingul. 297.

106 INTERPRETATIO *æquior, & benignior ſumēda eſt,* l. In his, D. de condit. & demonſtr. cap. 2. de regul. iur. Menoch. de arbitrar. caſu 199. num. 46. Thomas de Thomaſet. regul. 154.

107 *Et quæ vtrique parti conſulit,* l. Adoptiuus, §. fin. D. de ritu nupt. Aymon. Crauet. conſil. 201. numer. 16. Menoch. dict. caſu 199. num. 16. & conſil. 144. num. 11.

108 *Et quæ minus præiudicat,* l. 3. D. de ſuſpect. tutor. Crauet. conſil. 35. num. 4. Menoch. dict. num. 16. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 135. numer. 10.

INTERPRETATIO *facienda eſt, ne ſequatur abſurdum,* Crauet. conſil. 130 nu. 8. Surd. conſil. 85. num. 27. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 320. num. 45. *vbi ampliat* † *etiamſi á propria ſignificatione recedamus, & etiamſi actus annullatio ſequeretur,* nu. 46. ex Surd. dict. loco, numer. 28. & Ioſepho de Ruſtic. ad l. Cum auus, cap. 12. numer. 6. & 7. 109 110

INTERPRETATIO *facienda eſt, ne diſpoſitio reddatur illuſoria,* Addit. ad Caſtrenſ. conſil. 255. in fin. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 12. num. 30. Anton. Monach. Florent. deciſ. 1. num. 86. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 1. num. 152. 111

INTERPRETATIO *contra dantem, vel promittentem in dubijs conuentionibus fit, notauimus ſupra,* lit. D. num. 225. & ſeq. 112

INTERROGATVS *non reſpondens, pro confeſſo habetur,* cap. 1. de poſtulat. præ- 113

lat. cap. 2. de confeſ. lib. 6. . De ætate, §. Qui tacuit, D. de interrogat. action. l. 2. tit. 7. lib. 4. nouæ Reg. collect. & apud Luſitanos eſt ordin. Reg. lib. 3. titul. 53. §. 23. Bald. in l. 1. num. 10, C. quomod. & quand. iudex. Bellaco, & Don. à Fina. tom. 2. cõmun. opinion. lib. 7. tit. 20. à n. 258. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 46. num. 28 part. 1. Marc. Anton. Cuch. de mentient. circa poſſeſſ. n. 181. Cornel. Beninc. de paupert. ſpecial. 10. in iudic. nu. 19. Couar. variar. lib. 2 capit. 1. 1. num. 4. Capic. deciſ. 60. num. 11. in fin. Gigaſ. de penſioni. Eccleſiaſt. q. 64. num. 5. Petr. Barboſ. ad l. 1. D. de iudic. art. 3. num. 11. Cardin. Tuſch. lit. C. conclu. 1019. & liter. S. conclu. 496. Anton. Fauer. in ſuo codic. definit. lib. 3. tit. 1. defin. 25. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 2. quæſt. 65. §. 1. nu. 145. *vbi etiam* num. ſeq.

114 *defendimus ✝ huius tacitæ, aut præſumptæ confeſſionis virtute locum executioni eſſe: quod & multi à Nobis ibi relati aſſeruere.*

IVDEX *ſecundum allegata, & probata, non autem ſecundum propriam conſcientiam iudicare debet*, l. Illicitas, §. Veritas, D. de offic. Præſid. Ordinat. Luſitanor. lib. 3. tit. 63. in princip. & tit. 66. in princip. D. Thom. 2. 2. q. 67. art. 2. q. 67. art. 2. Leſſi. de iuſtit. & iure, lib. 2. cap. 29. dubio, 10. num. 84. Ludouic. Torr. in 2. 2. D. Thom. de iuſtit. diſput, 48. dubio, 2. nu. 4. & 5. Ludouic. Mirand. de ordin. iudic. quæſt. 28. art. 5. Sayr. in claui. Regia, lib. 12. cap. 8. num. 6. cum ſeq. Oſaſc. deciſ. 4. num. 39. Viui. deciſ. 178. Tiber. Decia. tract. crimin. lib. 2. capit. 14. Menoch. conſil. 92. n. 80. cum ſequent. & conſil. 786. num. fin. Maſcard. de probat. conclu. 948. Caualc. deciſ. 25. num. 5. p. 1. & deciſ. 19. nu. 61. & deciſ. 23. num. 10. p. 3. Scraph. de priuileg. Iuram. priuileg. 2. in princip. Clarus recept. ſentent. lib. 5. § fin. quæſt. 66. numer. 2. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. 115

verb.

Digitized by Google

verb. Iudex, num. 7. Farinac. in praxi. crimin. part. 1. q. 21. num. 163. cum ſequent. Cardin. Tuſch. lit. I. concl. 398. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 73. num. 3. Cencd. ad Decretal. collect. 101. num. 11. Puteus deciſ. 60. lib. 3. Gutier. practic. lib. 1. quæſt. 98. Ioan. Mar. Nouar. ſuper pragm. Regni Neapol. collect. 110. num. 9. Mar. Giurb. deciſ. 99. nu. 11, Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 42. de iudic. num. 68. p. 1. Ricci. collect. 717. & collect. 1129. Triuiſan. deciſ. 10. num. 28. & deciſ. 23. n. 9. lib. 2. Alex. Ludouic. deciſ. 224. num. 5. & ibi Oliuer. Beltramin. in eius annotat. lit. C. num. 6. & ad deciſ. 1. lit. A. num. 5. Sebaſtian. Guazin. de defenſ. reorum, defenſ. 30. capit. 29. à num. 1. *nouiſsimè* Scacc. de re iudic. gloſ. 14. quæſt. 8. num. 4. & per tot. quæſt. *vbi latiſsime de materia hac, quem poſt hæc ſcripta vidi.*

116 *Amplia etiam in ſupremis iudicibus, Regiſque Conſiliarijs,* Anton. Laudenſ. de Principe num. 41. Morla. in empor. iur. tit. 2. de iuriſdict. omni iudic. quæſt. 2. num. 30. verſic. Tamen ego, Gutier. Canonic. quæſt. lib. 2. cap. 19. num. 21. Oſaſc. deciſ. Pedem. 1. nu. 43. P. Torres, dict. diſput. 48. dubio, 4. num. 1. & ſequent. *vbi aliquos diſtinguit caſus.*

Amplia notabiliter etiam in eo qui poteſt, vel debet iudicare ſecundum conſcientiam, qui conſcientiam publicam, & legibus munitam, non propriam ſequi debet, tradit (multis relatis) Vincent. Carot. ſingul. 312. 117

Limita in Principe ipſo, Morla. d. tit. 2. de iuriſdict. omn. iudic. quæſt. 1. num. 29. Roland. conſil. 70. num. 23. lib. 1. Gutier. Canonic. dict. lib. 2. cap. 29. nu. 17. Menoch. de arbitrar. lib. 1. caſu 8. numer. 21. Valer. Regin. 2. par. ſumm. lib. 21. cap. 3. num. 32. Ioann. Mari. Nouar. dict. loco, numer. 9. verſic. Et ſic etiam quando eſt iudex ſupra legẽ, Aloyſ. Ricci. dict. collect. 717. verſ. Nunc limita primo, & collect. 1129. verſ. 118

Limi-

Limita tertio. P. Torres, d. diſput. 48. dubio, 4. numer. 7. & 8. Scacc. dict. quæſt. 8. num. 54. & ſeq. *vbi limitat, & intelligit*, num. 56. verſ. Sed quãdo ſcientia, & conſcientia Principis eſt contra reum.

119 IVDEX *vltra petita cõdemnare non poteſt*, l. vlt. C. de fideicommiſ. libert. l. Vt fundus vbi notatur, D. cõmun. diuid. Ordin. Luſitanorum, lib. 3. tit. 63. in princip. & tit. 66. §. 1. Valaſc. conſult. 145. á num, 8. Petr. Barboſ. in l. Si cum. dotem, in princip. num. 44. D. ſolut. matrim. Azebed. in l. 10. num. 115. cum ſeq. tit. 17. lib. 4. nouæ. Reg. collect. Mari. Antonin. Macerat. Variar. lib. 2. reſolut. 57. num. 2.

120 IVDEX *in propria cauſa nemo eſſe poteſt*, rubrum, & nigrum, C. ne quis in ſua cauſa iudicet. l. Iulianus, la 2. D. de iudic. l. Qui iuriſdictioni, D. de iuriſd. omni. iudic. Surd. conſil. 47. num. 1. conſil. 50. num. 9. & numer. 33. conſil. 193. numer. 6. & conſil. 225. numer. 141. Ouid. de Amic. de iure emphyteut. quæſt. 76. num. 4. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes except. except. 24. num. 67.

Amplia, vt neque Regi, aut Imperatori id liceat, Marant. de ordin. iudic. 6. part. 2. actu, num. 32. Surd. (*cum referendo*) dict. conſil. 47. numer. 1. *qui* num. 2. *firmat, neque dominis licere*, ✝ *iudice in propria cauſa deſignare, quias idem iudicatur, tribunal*, ex cap. 2. de conſuetud. in 6. Anan. ſingul. 189. Crauet. conſil. 6. num. 33. Bertrand. conſil. 184. num. 184. lib. 2. *alijſque ibi relatis, repetitque* d. conſil. 50 num. 9. 15. & 16. Carol. de Graſ. d. except. 24. num. 70. 121

122

Et ſententia in propria cauſa lata (parte ſaltem contradicente) eſt nulla, Vanti. de nullit. tit. de nullitat. ex defectu iuriſdict. num. 94. Surd. dict. conſil. 50. num. 10. Carol. de Graſ. vbi proximè, numero 68. 123

Limita in Pontifice, vel Imperatore, de cauſis, quæ ad Eccleſiam, vel imperiũ pertinent, 124

iudi-

Digitized by Google

iudicantibus, l. Et hoc, Tiberius, 41. D. de hæred. inſtit. Oldrald. conſ. 12. num. 13. Surd. d. conſ. 50. num. 9. *vbi, quid in Regibus ſuperiorē non recognoſcentibus?*

125 *Limita etiam in iniuria publicè illata, cum iuriſdictio læditur, ex* cap. Guiliſarius, 24. quæſt. 4. Decian. tract. crimin. lib. 2. cap. 22. numer. 14. *plenè* Farinac. in praxi crimin. part. 1. quæſt. 17. num. 45. & 46. *ad quod vide ibi intellectus, qui etiam* num. 44.

126 *id in arbitrarijs † limitat ſecus vbi à lege certa pœna conſtituta eſt, ex* Menoch. de arbitrar. caſu 263. numer. 9. libr. 2. *alijſque prope infinitis ibi adductis.*

127 IVDICATIS *in Senatu ſtãdum eſt*, l. 1. §. Ait Sextus (*ibi*; Sic eſſe ſæpius iudicatum) D. ad Sillani. l. 1. *ibi*; Extarentque exempla, D. de offic. Præfect. Prætor. l. Filius, *ibi*: Sic enim inueni Senatum cenſuiſſe, D. ad leg. Cornel. de falſi. Valaſc. conſult. 148 nu. 34. Anton. Gammi. deciſ. 328. Cabed. deciſ. 212 num. 5. par. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. capit. 127. numer. 49. cum ſequēt Nam ſententia Senatus facit ius, quoad omnes ſimiles caſus, Bernar. Græuæ ad practic. Camer. Imperial. in prooem. num. 5. 19. & 20. cum ſequent. & numer. 26. Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 1. num. 27. & conſil. 59. à num. 10. conſil. 180. numer. 30. conſ. 671. numer. 21. & conſil. 676. nu. 2. Grammat. deciſ. 33. in fin. & deciſ. 174. num. 10. Pinel. in l. 2. C. de reſcind. vendit. part. 2. cap. 4. num. 2. Vincent. de Franc. decíſ. 238. num. 3. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 16. numer. 74. Cald. Pere. de renouat. emphyt. quæſt. 15. num. 27. Afflict. deciſ. 169. num. 9. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 90. numer. 8. part. 2. Surd. deciſ. 310. num. 17. & conſil. 403. numer. 83. Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. tit. 13. de legib. numer. 15. *Et de deciſionibus Rotæ idem reſoluunt* Maſcard. de probat. concluſ. 484. Bernard. Græuæ, dict. loco, numer. 60. cum ſequent.

Limi-

128 *Limita, & intellige data in omnibus æqualitate, & non aliter, quod vix accidit.* Oſuald. in Donel. libr. 26. capit. 2. col. 6. ante med, *multis id cōprobans rationibus, & authoritatibus, ſubdens pariter, in re dubia pro ſe habere deciſionem multum intereſſe, eamque adeptum tuto ſe fundare.*

129 IVDEX *poteſt, quod teſtator poteſt, notauimus ſupra,* lit. A. num. 442.

130 PRO IVDICE *ſemper iura præſumunt,* l. 1. in fin. D. de offic. præſid. l. 2. §. Si publicanus, D. de vi bonor. rap. l. Nimis, C. de adquir. poſſeſ. capit. In præſentia. de renuntiat. Marant. de ordin. iudic. 2. part. 6. princip. tit. 9. num. 21. Couar. de ſponſal. p. 2. cap. 8. §. 12. verſ. Ex quibus primo, Menoch. conſ. 100. num. 1. cum ſeqq. & de præſumpt. lib. 2. præſ. 67. *vbi pleniſſime* Seraph. de priuileg. iura. priuil. 132. à num. 10. Mieres de maiorat part. 4. quæſt. 1. limit. 1. nu. 16. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 14. gloſ. 7. num. 2. part. 1. Stephan. Gratian diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 698. num. 21.

Amplia, etiamſi á ſententia ſit appellatum, Surd. de alimēt. titul. 1. quæſt. 120. num. 11. *cum adductis infra* lit. R. numero 88. & 89. 131

IVDICIIS *quaſi cōtrahitur,* l. 3. §. Idem ſcribit. D. de pecul. l. 2. D. de Prætor. ſtipulat. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. clerical. part. 1. tit. de fauore clericor. reali, §. 1. n. 8. pag. 275. Ceuall. cōmun. contra commun. tom. 4. q. 897. num. 887. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 6. nu. 171. Ioan. Mar Nouar. in praxi elect. & variar. fori, quæſt. 20. num. 8. ſect. 2. pagin. 183. 132

IN IVDICIIS *debet ſeruari æquitas,* l. Non debet, D. de regul. iur. l. fin. C. de fruct. & lit. expenſ. cap. vlt. 3. q. 5. Thomas de Thomaſet. regul. 155. *cum adductis* lit. E. numer. 42. 133

Et non debet fieri exceptio perſonarum, notatur infra liter. P. numer. 68. & ſequent. *vbi limitamus.* 134

IVDICIVM *ibi debet finiri* 135

vbi

vbi fuit inceptum, l. Vbi cœptum, D. de iudic. Surd. c[illegible]. 57. num. 2. conſ. 222. num. 11. & conſil. 542. num. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Lis, num. 31. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. for. Eccleſ. deciſ. 596. num. 3. in 1. edit. & reſolut. 523. num. 3. in 2. edit. Otero in interpret. cap. Gratum, de offic. deleg. num. 18. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 906. num. 5. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori q. 6 num. 1. ſect. 2. pag. 144. & q. 20. num. 9. & ſect. 1. quæſt. 1. n. 3. pag. 30. Cardin. Tuſch. lit. I. conclu. 487. *plures referens* Giurb deciſ. 23. num. 1. & ſeqq.

136 *Amplia tam in principali negotio, quam in alio etiam ab eodem originem trahente,* Felin. in cap. Ex tenore, num. 19. de reſcript. Polydor. Rip. obſeruat. 140. num. 2. & 3. Fachinæ. controuerſ. libr. 11. capit. 78.

137 *Et tam ad cognoſcendum, quam ad exequendum,* Mari. Giurb. dict. deciſ. 23. numer. 2. *quod intellige vt per eum ibid.*

Amplia etiam vt nec mutatio 138
fori, priuilegiumve ſuperueniẽs á prioris iudicis iuriſdictione, coram quo iudicium cæptum eſt reum liberet, l. Cum quædam puella, D. de iuriſd. omni. iudic. text. & ibi Bart. in l. fin. C. de vetera. lib. 12 l. Si quis poſtea quam, D. de iud. Feder. de Sen. conſil. 16. nu. 10, & 11, & conſil. 97. nu. 4. Cardin. Tuſch. lit. F. concl. 445. num. 1, 2, & 3. *quos cum alijs refert* Giurb. dict. loco, num. 3. *limitans ampliationem*
hanc, nu. 4. *niſi à Principe* † 139
motu proprio lite pendente ſit conceſſum priuilegium, ex gloſ. in dict. l. Si quis poſtea quam & in l. Qui autem, D. ſi quis caution. text. eſt in l. Idẽ Vlpianus, D. de excuſat. tutor. Anton. Gabr. commun. concl. tit. de iudic. concl. 4. numer. 5. Maſull, ad Capic. deciſion. 51. ſub numer. 13. Cauait. ritu 301. numer. 6. *quod tamen contradicit* Vincent. de Franch. deciſion. 544. *niſi ex certa ſcientia priuilegiũ Princeps conceſſerit, vt ibi aduertit,* idem ipſe n. 17. & Mari

Mari, Giurb. dict. deciſ. 13. numer. 9. & 10.

140 *Limita axioma in miſerabilibus perſonis, quæ omiſſo iudice, coram quo iudicium cœptum eſt, ad Principis forum conuolare poſſunt*, Socin. conſil. 94. numer. 3. Natta conſil. 590. numer. 15. lib. 3. Vincent. de Franch. deciſ. 100. in fin. Theſaur. deciſ. 177. numer. 6, Vrſil, ad Afflict. in deciſ. 357. numer. 2, *plené* Caſtill. controuerſ. lib. 3. capit. 25. á num. 34. cum ſeq. Bellug. in ſpecul. Princip. rubr. 23. numer. 2. verſic. Sed pone, Thor in compend. deciſ. verb Variatio, Cancer. variar. reſolut. cap. 2. de iuriſd. omni, iudic. part. 2, num. 26.

141 *Etiamſi cum perſona miſerabili, non miſerabilis connexa ſit, vt (relato* Couar. practic. q. capit. 7. verſic. Nono*) aduerſus alios tenet* Ioann. Mar. Nouar. in praxi elect, & variat. for. quæſt. 6, numer. 3. verſic. Declara.

142 *Limita etiam quando iudicium non ex voluntate, ſed ex neceſsitate cœptum eſt*, Felin. in dict. capit. Ex tenore, num. 15. & ſequentib. de reſcript. Bernard. Diaz regul. 281. Anton. Gabr. concluſ. 1. [illegible] iudic. numer. 23. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 909. num. 19. *vbi explicat.*

Alias axiomati huic limitationes à Felin. vbi proximè, & á Cardin. Tuſch. liter. F. concluſ. 487. ex numer. 18. cum ſeq. *mutua.* 143

IVDICIVM *idem eſt de toto, quoad totum, quod de parte, quoad partem*, l. Quæ de tota, D. de rei vendic. l. A. Titio, D. de verb. oblig. l. Iuriſgentium, §. Adeo, D. de pact, l, Qui ſcit. D. de vſur. cap. Paſtoralis, §. 1. & ibi gl. verb. Citationis, de offic. deleg. l, An in totum, D. pro derelict. *cum alijs de quibus per* Euerar. in topic. legal. loco, 8. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 676. nu. 16. cap. 792. num. 4. & cap. 796. num. 14. Vincent. Fuſ. de ſubſt. quæſt. 308. num. 63. *cum traditis ſupra lit.* A. nu. 543. & ſeq. 144

Limita quando datur diuerſa ratio, Flamin. Pariſ. de reſigna 145

ſignat. tom. 1. lib. 6. quæſt. 2. numer. 111. Ioann. Petr. Monet. in tract. de diſtribut. quotidian. part. 2. quæſt. 14. numero 32.

145 IVRA *iuribus expedit concordari*, l. Sed & poſteriores, D. de legib. l. Non eſt nouum, D. eod. tit. l. Præcipimus, in fin. C. de appellat. l. vnic. C. de inoffic. dot. c. Cum expediat. de elect. in 6. Mant. lib. 3. dial. 59. à princip. & dial. 71. Petr. Barb. in l. 1. p. 1. n. 7. cum ſequēt. D. ſolut. matrim. *iunctis traditis ſupra* hac ead. lit. numero 88.

146 IVRA *potius ſe adaptant ad ea, quæ frequenter, quam ad ea, quæ raro eueniunt*, l. Nam ad ea, D. de legib. l. Iura, cū l. ſeq. C. de poſtul. Thom. de Thomaſet. regula. 14. *De cuius regulæ intellectu agit*, Menoch. de adipiſcēd. poſſeſ. remed. 2. num. 111. *& notauimus ſupr.* lit. F. num. 169.

147 IVRA *naturalia immutabilia permanent*, §. Sed naturalia, inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. l. Iura ſanguinis, 8. D. de regul. iur. l. Abdicatio, 6. C. de patr. poteſt. l. Eas obligationes, 8. D. de capit. minutis, l. Ius agnationis, 34. D. de pact. *multis cōprobans* Pichard. in tract. de nobilit. inter. vir. & vxor. communic. num. 4. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 43. num. 22. & quæſt. 50. num. 21. *In idque adde quod notamus infra*, lit. N. num. 9.

IVRAMENTVM *non adimit, imo aſſumit naturam actus cui adijcitur, probat*, tex. in l. vltim. C. de non numer. vbi communiter DD. l. Sed etſi poſſeſſori, §. Item ſi iurauero, vbi Iaſ. notab. 9. D. de iure iur. l. fin. D. qui ſatiſd. cog. cap. Quemadmodum, vbi Abb. notab. 7. de iur. iur. *reſoluunt* Bellac. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 1. de reb. credit. nu. 72. Anton. Gabr. tom. 3. commun. opin. lib. 2. tit. de iur. iur. concluſ. 10. Menoch. conſ. 24. numer. 7. Burg. de Paz conſ. 14. num. 21. Cacher. deciſ. 49. num. 9. Thom. de Thomaſet. regul. 164. Pichard. in diſput. de mora, n. 76. 148

Digitized by Google

76. ad princip. inſtit. de adempt. legat. num. 18. Tiraquel. de iure conſtit. p. 3. limit. 7. num. 35. & in præfat. ad l. Si vnquam, numer. 165. C. de reuoc. donat. Mẽcha. de ſucceſ. creat. §. 9. á num. 19. Couar. in repet. c. Quamuis pactũ, de pact. lib. 6. p. 1. §. 4. num. 1. & in rubric. de teſtam. p. 2. numer. 9. & variar. lib. 3. c. 17. nu. 5. Lara in l. Si quis á liberis, §. Parens, numer. 85. D. de liber. agnoſ. Molin. de primog. lib. 4. capit. 2. num. 56. Anton. Gomez in l. 22. Taur, num. 10. col. antepen. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 37. num. 2. & in repet. Auth. Sacramenta puberum, num. 26. C. ſi aduerſ. vendit. Flamin. Pariſ. de reſignat. tom. 1. lib. 2. quæſt. 8. numer. 54. & tom. 2. lib. 13. quæſt. 4. num. 21. & q. 5. num. 17. cum ſequent. Valaſc. conſult. 5. num. 19. Cald. Pere. de poteſt. elig. cap. 2. numer. 35. & in reſponſ. pro Duce Paſtranæ, verſic. Quæ ſententia, Brunor à Sole in locis commun. verb. Iuramentum, 19. Morla. in empor. iur. part. 1 tit. 5 quæſt. 1. numer. 51. verſ. Qua de cauſa, Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 32. num. 89. P. Suar. de Relig. tract. de iuram. cap. 32. num. 2. cum ſeq. P. Molin. de iuſtit. tract. 2. diſput. 151. verſ. Ad quartum dicendum Ceual. commun. cõtra commun. tom. 4. quæſt. 900. num. 7. Camil. Borrel. in ſum. deciſ. tit. 60. num. 303. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. n. 281. numer. 651. & 710. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 799. num. 30. Ould. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 27. num. 4. & quæſt. 97. numer. 5. Vincent. Carot. ſingul. 113.

Nec firmat inualidum, vel contra legem celebratum, l. Nõ dubium, in fin. C. de legib. l. Si quis inquilinos, §. vlt. D. de legat. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 722. num. 38. 39. & 40. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſtion. 308. numer. 19. & 20. Ioann. Anton. Mangil. 149

de

de imputat. quæſt. 93. num. 34. *vbi magnan. dicit eſſe diffe-*
150 *rentiam, quod iuramentum obli- get ad ſui obſeruantiam, † vel actum confirmet, aſsignatque aliquas* ibi, & num. ſequentib. *differentiæ rationes.*

151 *Limita, & intellige præfatum axioma, in natura primordiali, non accidentali, quam iuramentum non aſſumit,* gloſ. in l. Certi condictio in princip. gloſ. mag. D. ſi cert. pet. Bauer. de iuram. numer. 135. Gomez in §. Fuerat, numer. 12. inſtit. de actionib. Vincent. Carot. dict. ſingul. 113. verſic. Limitatur, *vbi in fin. naturam primordialem, & accidentalem explicat.*

152 IVRAMENTVM *in ſpecifica forma debet impleri,* capit. Ad noſtram. 2. de iure iur. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſaction. numer. 723. Cephal. conſil. 41. numer. 10. lib. 1. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fo.. Eccleſiaſt. reſolut. 255. numer. 3. in 2. edit. Thom. de Thomaſet. regul. 165. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſtion. 674. numero 8. Ouid. de Amic. de iure emphyteut. quæſtion. 97. numero 1.

IVRAMENTVM *vinculum iniquitatis eſſe non debet,* capit. Cum contingat, de iur. iuran. 153

Nec contra bonus mores præſtitum eſt ſeruandum, capit. Non eſt obligatorium, de reg. iur. lib. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 692. num. 26.

Nec nutritiuum peccati, Grammat. deciſion. 12. numer. 12, & ſeqq. Caualc. de tut. num. 168. Mari. Anton. Macerat. variar. lib. 2. reſolut. 24 num. 18.

Aut quod ſine diſpendio ſalutis æternæ ſeruari non poteſt, capit. Quamuis pactum, de pact. in 6. dict. capit. Cum contingat de iure iur. & vtrobique Scribentes.

Aut contra ius publicum, Vincent. Fuſar. de ſubſtitutionib. quæſtion. 308. numero 26.

Aut in tertij præiudicium, Mancin. de iuram. 4. part. effectu, 110. num. 1. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 151. nu. 3. Cardin. Mantic. de

V tacit.

Digitized by Google

tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 33. num. 44. & libr. 13. tit 37. num. 8.

154 *Et reſtringitur ad licita & honeſta*, capit. 1. de iure iur. Iaſ. in l. Si procurator, num. 4. de condict. indebit. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 7, tit. 16. num. 19. Mari. Giurb. in cõ ſuetud. Senat. Meſſan. cap. 2. gloſ. 7. num. 15.

155 IVRANEMTVM *habet im plicitam clauſulam*, Rebus ſic ſtantibus. *text. in* cap. Quẽ admodum. 25. de iure iur. & ibi gloſ. verb. Conditio, & verb. Oculos, Mari. Antoni. variar. reſolut. lib. 2. reſolut 55. numer. 32. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 14. numero 3.

156 *Etſi poſsibile erit*, cap. 1 §. fin. de iure iur. Hierony. Gabr. conſ. 181. num. 14. lib. 1. Mari. Anton. reſolut. 29. num. 10. lib. 3.

157 IVRE *dantis confirmato, confirmatur ius accipientis*, l. Cum vir, D. de vſucap. l. Rẽ alienam, D. de pignor. act. l. Si quis alienam, D. de action. empt. Anton. Gomez variar. tom. 2. cap. 2. nu. 35. in fin.

Et iure dantis reſoluto, reſoluitur & ius accipientis, vide *infra* lit. R. num. 108. 158

IVRE *diuerſo vna eademque res cenſeri non debet*, l. Eũ qui ædes, D. de vſucap. c. Cognouimus, 12. quæſt. 2. cap. Quia circa, 22. de priuileg. cap. Cum in tua, 30. de decim. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 18. num. 25. & §. 8. gloſ. 5. num. 14. ante fin. & de nobilit. cap. 28. num. 11. cum ſequent. Surd. de aliment. tit. 2. quæſt. 15. num. 150. cum ſeq. & conſil. 152. num. 39. Mexia in pragm. taxæ panis, conclu. 2. n. 63. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 20. §. 10. n. 2. Ceuall. commun. contra commu. to. 4. q. 899. num. 36. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 6. proœm. num. 64. & 69. cum ſequent. & gloſ. 43. n. 160. Ludouic. Rodolphin. variar. quæſt. lib. 2. q. 42. n. 48 Narbon. de appellat. à Vicario Epiſcop. p. 1. n. 81. Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 669 159

num.

Digitized by Google

num. 3. tom 2. p. 1. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 54. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 21. num. 25. & deciſ 67. nu. 9. Stephan. Gratian. diſcept forenſ. tom. 5. cap. 940. nu. 8. & 25. Caſtillo controuerſ. lib. 5. p. 2. c. 97. n. 29. & ſeq. *vbi limitat, & intelligit, &* c. 100. n. 15. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 13. nu. 6. Vincent. Carot. in tract. de patre filiam ſimpliciter dotāte, q. 5. verſic. Etſi dicatur.

160 *Reſpectu tamen diuerſorum, diuerſo iure cenſeri debet*, Tiraq. de nobilit d. cap. 28. n. 13. Gonçalez dict. §. 6. num. 69. & 70. Anton. Monach. deciſ. Florent. 28. num. 12. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 9. gloſ. 10. nu. 5. & ſeq. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 297. num. 24. & ſeqq. & nu. 28. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 37. nu. 29. Menoch de recup. poſſe. reme. 1. num. 36. Vincent. Carot. citato loco, verſic. Secundo reſpondetur, *Qui* in verſicul. Nam primo,

161 *limitat etiam † rationabili cauſa exiſtente, per quam vna & eadem res diuerſo iure cenſeri poteſt, ex accidenti contingente, ex præſumpta legis mente, ſimiliuè modo allegat* Aretin. conſil. 155. col. 3. circa med. verſ Et per hanc differentiam. *Et cum de mente diſponētis conſtat, repetit* idem ipſe ibi verſicul. Quarto, ex Curt. Iun. conſil. 14. num. 11.

Limitat præterea, & intelligit in verſic. Tertio, *vt vna res diuerſo iure cenſeri non debeat, corporali conſideratione; ſecus intellectuali, allegat* Bald. *ita firmantem* in l. 1. oppoſit. 3. num. 4. C. de ſeru. fugit. *dicitque veram, & pulchram declarationem, eamque ſummopere comendare* Tiraquel. de nobilit. d. cap. 28. num. 12. 162

IVRE *ſuo qui vtitur, nemini iniuriam facit*, l. Iniuriarum, §. 1. D. de iniur. l. 3. §. Is tamen, D. de liber. homin. exhibend. l. Qui iniuriarum §. Is qui, D. de iure iuran. l. Iure iurando, D. eod. tit. de iniur. l. Fluminum, §. vlt. D. de damn. infect. l. Proculus, D. eod. titul. l. Si donaturus, §. Si quis indebitam, D. de condict. ob cauſ. l. 163

Si in meo, D. de aqua pluui. arc. capit. Cum Eccleſia, 31 verſ. Quia de elect. Menoch. de præſumpt. libr. 6. q. 29. Maſcard. de probat. concluſ. 1051. num. 31. Surd. conſ. 374. n. 17. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 12. nu. 2. *vbi citat* Farinac. quæſt. 105. num. 130. Nouar. lib. 3. tit. De præbendis, conſil. 32. nu. 4. Flamin. de reſignat. tom. 2. lib. 13. quæſt. 1. num. 164 Ioan. Franciſc. Leon, in theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 2. cap. 3. num. 75. Thom. de Thomaſet. regul. 251. *Et iniuriam nemini facit, qui ſua conſulit indemnitati*, l. Filio pater, D. de legat. 1. dict. l. Si in meo, D. de aqua pluui. arcend.

163 *Et in dubio, præſumitur quis ius ſuum tueri, non iniuriam cõmittere*, dict. l. Fluminum, in fin. & l. Proculus, D. de damn. infect.

164 IVRE *ſuo aliſque ipſius culpa nemo priuandus eſt*, l. Crimen, D de pœn. l. Sancimus, C, eod. tit. cap. 2. ad fin. de his, quæ fiunt à maior. part. capituli, c. 2. in princip. de conſtit. cap. Non debet, 22. de regul. iur. lib. 6.

IVS *tertio quæſitum contrahẽtium voluntate auferri non poteſt*, Mari. Giurb. (*pleniſsimé, cum ampliationibus, & limitationibus*) in conſuetud. Senat. Meſſanenſ. cap. 1, gloſ. 8. numero 53. 54. & 55. 165

IVRE *eius vti debet, qui in ius ſuccedit alterius*, l. Si aquæ ductus, D. de contrahent. empt. capit. Is qui in ius 46. de regul. iur. libr. 6. Rebuf. in tract. nominat. q. 8. numer. 12. cum ſeqq. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſſ. 15. §. 1. numer. 79. Aloyſ. Ricci. in collection. deciſ. p. 5. collect. 1784. Ioann. Petr. Monet. in tract. de decim. capit. 8. quæſt. 4. nu. 50. 166

IVRE *quod expreſſe ſancitum non reperitur, non eſt ſuperſticioſis inuentionibus præſumendum*, l. Si vero, §. De viro, D. ſolut. matrim. l. Diſſentientis, C. de repud. cap. Illa, ne ſede vac. & cap. Conſului. 61. 2. q. 7. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 44. numero 2. & deciſ. 87. & deciſion. 255. numer. 2. & conſ. 158. num. 167

num. 13. conſ. 163. num. 8. conſ. 173. numer. 72. conſ. 183. nu. 15. conſil. 219. nu. 21. conſ. 301. numer. 50. conſil. 308. numer. 3. & cõſ. 356. num. 26.

168 IVRE *communi quod competit, fruſtra precibus impetratur, notauimus ſupra*, lit. F. numer. 178.

169 IVRE *communi vſus, deceptus non videtur*, l. Inter eos, §. Cum inter, D. de fideiuſſor.

170 IVRI *ſuo quilibet renunciare poteſt*, l. Si quis in conſcribendo, C. de Epiſcop. & Cleric. l. pen. C. de pact. cap. Si de terra extr. de priuileg. c. Tuis verſic. Niſi, de teſtib. Tiraq. de iure primog. q. 24. n. 4. cum. ſeqq. Thom. de Thomaſet. regul. 58. Cardin. Tuſch. lit. R. concl. 170. cum ſeq. Petr. Barboſ. in l. Alia, §. eleganter, numer. 2. cum ſeq. D. ſolut. matrim. Oter. in interpret. cap. 1. de ordin. cognit. n. 27. Morl. in empor. iur. tit. 10. de locat. q. 21. n. 12. P. Azor inſtit. moral. p. 1. li. 5 c. 22. q. 10. P. Suar. de legib. lib. 8. c. 33. Ioan. Fran. Leo, in theſau. fori Eccleſiaſt. p. 2. c. 7. n. 49 Carol. de Graſ. de excep. ad ſtat. exclud. omnes ex cep. except. 10. n. 57. *iunctis traditis ſupra* lit. F. n. 117.

Et iuri municipali pro ſe introducto, § Sui autẽ, verſ. ſed Prætor. inſtit. de hæred. qualit. & diffe. Marſ. ſingul. 361. Carot. dec. 42. nu. 3. Vincẽt. de Franch. deciſ. 450. n. 4.

IVRI *vero publico, cuius vterque finis primus tam ſecundum ordinem intentionis, quam ſecundum ordinem executionis eſt publica vtilitas, non poteſt renunciari, vt poſt* Nauar. to. 2. de finib. human. act. num. 29. *reſoluit* Armendar. in proœm. addit. ad recopil. legũ Nauar. num. 23. *iunctis notatis ſup.* d. lit. F. n. 118. & ſeqq. 171

IVRI *quod quis ignorauit, renunciare non videtur*, l. Mater decedens, D. de inoffic. teſtament. l. Eum qui, in princip. D. eod. l. fin. C. de furt. Vincent. Carot. ſingul. 183. *cum traditis infra*, lit. R. nu. 68 & ſeq. *& ſupr.* hac ead. liter. numer. 3. 172

IVRI *ſuo cedere nemo tenetur* capit. Quam periculoſum 7. quæſt. 1. 173

Digitized by Google

174 IVRI *publico pacto priuatorũ derogari non poteſt*, l. Ius publicum, D. de pact. l. Neque ex prætorio, D. de regul. iur. DD. in l. Nemo poteſt, D. de legat. 1. Mari. Anton. Macerat. variar. lib. 2. reſolut. 59. caſu fin. verſic. Quia cũ dicta, *vbi quod, & quando ius publicum dicatur*.

175 IVRIS *beneficium nemini eſt denegandum*, cap. Frequẽs, §. Solet, de reſt. ſpol. gloſ. & DD. in l. 1. C. ſi aduerſ. vendit. *facit* text. in l. Ex aſſe. D. ad Trebell.

176 IVRIS *executio nec metum, nec iniuriam infert, notauimus ſupra*, lit. E. num. 100.

177 IVS *ſuum tueri quis debet, non iniuriam committere*, l. 1. §. 1. D. quod vi. aut clam.

178 IVS *metitur ex perſona actoris, non ex perſona rei*, Surd. de alim. tit. 6. quæſt. 4. num. 9. & conſ. 150. num. 89. & conſ. 559. numer. 11. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 7. gloſ. 10. numer. 6. & deciſ. 31. numer. 13. Cardin. Tuſch. lit. A. concluſ. 117. num. 13. *vbi* num. 14. *procedere aſſerit, etiam reſpectu qualitatis, quæ fundat intentionem agentis, quia ſi non eſt probata, reus abſoluitur*.

IVS *ex facto oritur*, l. Si ex plagis 53. §. In cliuo, D. ad leg. Aquil. l. final. in princip. D. de iure iur. Menoch. conſ. 2. num. 208. Petr. Barboſ. in l. Titia num. 25. D. ſol. matrim. Anton. Monach. Floren. deciſ. 48. num. 7. Ioan. Bapt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 16. num. 1. Leon. Galgan. de iure public. lib. 2. tit. 29. numero 17. 179

IVS *quæſitum fortius eſt, quã ius quærendum*, l. Si ita ſcriptum, §. 1. l. Si ita ſcripſiſſet, D. de legat. 2. Brunor à Sole in locis comm. verb. Ius num. 21. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 2. num. 2. 180

Vnde ius alicui quæſitum, ab eo inuito auferri nequit, l. final. D. de pact. l. Id quod noſtrũ D. de regul. iur. Ioann. Mar. Nouar. d. lib. 1. q. 34. num. 8. & quæſt. 20. numer. 2. & quæſt. 100. num. 2. Cardin. de Graſ. de excep. ad ſtat. exclud. omnes except. except. 181

32. nu. 10. Thom. de Thomaſet. regul. 239. *ubi procedere aſſerit † quando acquiſitū*
182 *eſt in re, vel ad rem, vel irreuocabiliter ſecus ſi in re tantum, & reuocabiliter acquiſitū ſit.*

183 *Et ius quærendum facilius remittitur, quam quæſitum*, l. fin. C. de adquir. poſſeſſ. gl. & DD. in l. Seruus, D. de pact. l. Qui autem in princip. D. quæ in fraud. cred. Surd. cōſ. 351. numer. 38. Ioann. Mar. Nouar. d. lib. 2. quæſt. forenſ. q. 2. num. 3.

184 *Et ius quærendum facilius impeditur, quam quod tollatur iam quæſitum* Alexan. conſ. 196. incip. Viſis, num. 5. lib. 7. *quem citat* Cardinal. Tuſch. practic. concluſ. tom. 3. lit. F. conclu. 12. num. 7. Surd. conſil. 175. num. 40. conſ. 519 num. 3. & conſ. 552. num. 9. *cum notatis ſupra* lit. A. num. 60.

185 *Et ius proprium difficilius amittitur, quam quærendum*, Franciſc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quæſtion. 67. numero 3.

186 *Et facilius retinetur, quam quæratur de nouo*, l. Patre furioſo, D. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. Surd. deciſ. 40. num. 5. Menoch. cōſ. 32. numer. 37.

IVS *ſpeciale facilius tollitur, quam commune*, l. Eius §. 1. D. de milit. teſtam. 187

IVS *ſummum, ſumma iniquitas, probatur in* cap. Serpens, de pœn. d. 1. l. Placuit. 8. C. de iudic. & ibi DD. & Dionyſ. Gotthofr. lit. C. *id nominatim proferente. Illudque pariter.* Summum ius, ſumma crux, *ex* Collumel. *alia que pulchra adducit, & Axioma hoc exemplificat eleganter* Donel. in commun. iur. ciuil. li. 16. cap. 2. col. 1. ante fin. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 43. num. 67. 188

IVSTE *faciens non dicitur grauare, notauimus ſupra* lit. G. num. 33. *Et damnum iuſte illatum nemini imputatur*, l. Si ex plagis §. Tabernar. D. ad leg. Aquil. 189

IVSTE *petita non ſunt deneganda*, Cæſar. Argel. de contradict. legitim. quæſt. 2. numero 15. 190

Et iuſta petenti facile aſſentiendum, l. 2. D. de his qui 191

Digitized by Google

ſunt ſui, vel alien. iur. l. Et Attilicinus, D. de ſeru. ruſt. prædior.

191 IVSTE *poſſidet qui authoritate iudicis poſſidet*, l. Iuſte poſſidet 11. D. de acquir. poſſeſſ. Iaſ. in l. Clam poſſidere, §. Qui ad nundinas num. 20. D. de eod. tit. & in l. Si quis id quod num. 53. D. de iuriſd. omni iudic. Tiraq. in l. 9. connub. in princip.

192 IVSTE *fit, quod lege permittente fit, notatur infra*, liter. L. numer. 8. *Et quod fit iuſte, aut lege permittente, pœnam nõ meretur*, l. Grachus, C. ad leg. Iul. de adulter. §. iniuria inſtitut. ad leg. Aquil. Thom. de Thomaſ. reg. 260. *cum alijs adductis infra* lit. P. nu. 49.

L

1 LABOR *ſine mercede eſſe non debet, nec mercede fraudandus eſt*, auth. de iudicib. §. Si quis autem, verſ. Ne autem, collat. 6. l. fin. C. de ſtat. & imag. capit. Cum ſecundum Apoſtolum, 16. de conceſ. præben. cap. Ex his 12. quæſt. 1. cap. fin. 7. quæſt. 1. vbi gloſ. & in cap. Charitatem 12. quæſt. 2. *Dignus enim eſt operarius mercede ſua*, Paul. ad Timot. Epiſtol. 1. cap. 5. *late* Nos de priuileg. pauper. & miſer. perſon. par. 1. quæſt. 6. num. 45. & ſeqq. & num. 53. & quæſt. 28. nu. 1. Surd. de alimen. tit. 1. q. 59. numer. 2. Valaſc. conſult. 125. numer. 2. Bobad. in polit. lib. 1. cap. 13. numer. 48. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 4. num. 17. Mexia in pragm. taxæ panis conclu. 2. num. 87.

Limita, & intellige, ſi labor iuſtus, & honeſtus ſit, aliter ſecus, imo pœna dignus erit, Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. par. 3. limit. 20. num. 2. 2

Et labori debet commenſurari præmium, Paul. Apoſtol. ad Tim. d. Epiſt. 1. cap. 5. & ad Corint. 1. cap. 3. l. 2. C. de offic. præfect. prætor. Afric. l. 2. C. de offic. magiſt. offi. l. Contra publicam. 14. in fin. C. de milit. lib. 12. capit. De multa de præbend. & dignit. vbi gloſ. verb. Literas c. Volteranæ 25. & ibi gloſ. verb. Locum 3

cum cap. de redditibus 28. 12. q. 2. cap. Ius militare 10 diſtinct. 1. cap. Officia 2. & ibi gloſ. pen. 59. diſtinct. capit. Statuimus 15. & ibi gloſ. verb. Volumus de maiorit. & obedi. cap. vnic. in princip. de reliq. & venerat Sanctor. lib. 6. plane Stephan. Gratian. deciſ. 101. per tot. & nos d. quæſt. 6. num. 54. *Quibus adde* Senec. de diuin. prouid. titul. de proſperitate. Quanto plus tormenti, *ait* plus erit gloriæ.

4 LATA *culpa dolo comparatur, notauimus ſupra*, liter. C. num. 260. & ſequent.

5 LARGIVS *expendit, qui aliqua ſibi ſperat euenire*, l. Sed & ſi 25. D. de petit. hæreditat. *Aut fortunā aduerſam*, Martial. Epigram. lib. 9. Epigram. 63. aliàs 84.

Dixerat Aſtrologus periturum te cito, Cinna,
Nec puto mentitus dixerat ille mihi.
Nam tu dum metuis ne q. sid poſt fata relinquas.
Hauſiſti patrias luxurioſus opes, &c.

6 LEGATVM *dicitur donotio notauimus ſupra*, liter. A. num. 444.

LEGE *quod non cauetur, in practica non habetur*, Bal. in cap. Nihil circa fin. de elect. Ludouic. Rodolphin. variar. quæſtion. lib. 2. quæſt. 42. num. 39. 7

LEGE *permittente quod fit, recte fieri dicitur*, l. Quis ſit fugitiuus, §. Apud Labeonem, D. de ædilit. edict. *Auctoritate enim legis quod fit, iuſte, beneque fieri cenſetur*, cap. Quid dicam. 14. quæſtion. 4. Mar. Antonin. Genuen. in pract. Eccleſiaſtic. quæſt. 46. numer. 4. Pichar. ad rubr. inſt. de inoffic. teſtam. numer. 9. *Et pœnam non meretur, notauimus ſupra*, lit. L. n. [illegible] 1. 8

LEGEM *quærere, vbi ratio naturalis adeſt, eſt infirmitas intellectus*, Philoſoph. lib. 8. Phyſic. cap. 3. Surd. de aliment. titul. 1. q. 28. num. 9. & quæſt. 44. num. 12. & quæſt. 45. num. 58. *cum latius traditis infra*, lit. R. num. 26. cum duobus ſeqq. 9

LEGEM *ſuperioris non poteſt tollere inferior, vide ſupra*, lit. L. num. 72. & ſeqq. 10

PER

11 PER LEGEM *poteſt fieri quod per pactum*, l. Vltima. C. de fideiuſſor. *Nam pacta legi æquiparantur, vt dictum eſt*, liter. A. numer. 494. & ſeqq. *& infra* liter. P. numer. 3. *& lex poteſt plus quam pactum notatur infra*, hac ead. lit. num. 41.

12 LEGEM *ponimus rebus, & non verbis, notatur infra*, hac ead. liter. numer. 33.

13 LEGEM *non allegans audiendus nõ eſt diximus ſupra*, liter. E. num. 62.

14 LEGES *nil fruſtra faciunt, nihil que in eis debet eſſe inutile, ac ſuperfluum, ſine miniſterio aliquid operandi*, cap. Si Papa, 10. de priuileg. in 6. capit. Si Romanorum 19. diſtinct. Iaſ. in l. Ait Prætor num. 1. de iure iuran. Cæſar Argei. de contradict. legit. quæſt. 2. numer. 100. & quæſt. 13. num. 48. & quæſt. 18. numer. 18. Armen. in procem. addit. ad re. cop. leg Nauar. num. 50. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 12. n. 5. Honded. conſ. 1. numer. 36. conſ. 30. num. 67. conſ. 41. num. 24. conſ. 48. num. 34. & conſ. 49. num. 19. vol. 1. Mar. de iuriſd. part. 4. centur. 2. caſu 153. num. 8. Marilianus, deciſ. 47 numer. 5. Mar. Gin. in conſuetud. Senat. Meſan. cap. 2. gloſ. 1. num. 8. & capit. 3. gloſ. 12. numer. 17. Turam. de legib part. 2. capit. 21. à num. 19. Cardin. Tuſch. lit. F. concluſ. 520.

LEGES *non ſolent duplici onere quem grauare, vide infra*, lit. O. num. 19. 15

LEGIBVS, *non exemplis eſt iudicandum, notauimus ſupra*, liter. E. numer. 106. cũ duobus ſeqq. 16

LEGIS *præcepto obtemperãs conſulte agit*, l. In ciuilẽ, C. de fur. l. Filiæ licet, C. de coll. 17

LEGIS *factum excuſat hominis negligentiam*, l. Si puellam. C. ſi mancip. ita fuer. alien. vt manũ, vel contr 18

LEGIS *clypeo nemo decipi debet*, l. Paulus, D. de Præt. ſtipul. 19

LEGIS *auxilium fruſtra inuocat, qui committit in legem, diximus ſupra*, liter. F. numero 174. 20

LE.

Digitized by Google

21 LEGIS *verba cui non conueniunt non conuenit eius diſpoſitio*, l. 4. §. Toties, vbi Paul. D. de damn. infect. l. Quod conſtitutum, D. de milit. teſtam. l. Mæuia, D. de manum. teſtamen. l. Ita autem, in princip. & ibi Bart. D. de adminiſtr. tutor. l. Hos accuſare §. omnibus, D. de accuſat. l. 1. §. Loquitur, D. de aqua quotid. & æſtiu. l. Si ancillas omnes, D. de legat. 1. l. Adigere, §. Quamuis, D. de iure patron. l. 2. C. cõmun. de legat. cap. Indemnitatibus, §. ſed cum eas, de elect. lib. 6. Hippolit. conſ. 25. num. 10. & conſ. 40. nu. 12. Tiraqu. in l. *Si* vnquam verb. Libertis, num. 2. C. de reuoc. donat. Surd. deciſion. 122. num. 13. & conſ. 152. numer. 38. conſ. 174. num. 8. & conſ. 179. numer. 38. Gutiér. practic. lib. 3. quæſt. 17. num. 227. & conſ. 1. numer. 8. & conſ. 21. numer. 1. cum ſeqq. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. nu. 24. & gloſ. 46. §. 1. numer. 51. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. for. Eccleſiaſt. deciſ. 518. n. 6. in 1. edit. & reſolut. 445. num. 6. in 2. edit. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. cap. 57. §. 2. num. 6. verſic. Tertiò Epiſcopus, Bonnor à Sole in locis. comm. verb. Diſpoſitis, num. 14. Anton. Monach. Lucens. deciſ. 13. numer. 23. Eſcobar de ratiocin. cap. 28. num. 17. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 9. num. 4. Rota Rom. apud Farin. deciſ. 697. tom. 2. part. 1. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 77. num. 71. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inſpect. 3. cap. 1. num. 7.

22 LEGIS *ratione ceſſante, eius quoq. diſpoſitio ceſſat*, l. in omni, vbi Bart. D. de adopt. l. Quod dictum, D. de pact. l. fin. D. ad Silanian. l. ſi maritus, §. ſcripſit, D. ad l. Iul. de adul. l. Adigere, §. Quãuis D. de iure patron. Cap. Cum ceſſante de appellat. c. Et ſi Chriſtus de iure iurand. Euerar. in Topi. legal. loco 85. *late* Tiraquel. de ceſſante cauſ. part. 1. num. 11. Surd. conſ. 375. numer. 24. Bertazol. in repetit. l. Si quis maior,

ior, C. de tranſaction. num, 263. Mari Anton. variar. lib. 2. reſolutione 35. numer. 8. Pichard. ad princip. inſtitut. de militar. teſtamen. num. 4. & in princip. inſtit. de lege Falcid. num. 28. plene Anguian. de legib. lib. 1. controuer. 3. per tot.

23 *Limita, ſi plures ſint rationes legis, quia vna ceſſante non ceſſat lex*, §. Affinitatis, inſtit. de nupt. l. Liberorum, §. 1. D, de his, qui not. infam, Bart in l. 1. D. ſolut. matrim. nu. 28. Imol. num. 14. Zaſi, nu. 13. Bologn. num. 211. Corra. lectur. 2, numer. 24. Socin. Iun. conſ. 30. num. 40. volum. 1. Tiraq. d. tract. ceſ. cauſ. limit. 22. num. 11. Oroſc. in l. Quod dictum nu. 2. D. de pact. Mexia in pragm. taxæ panis. concluſ. 2. num. 34. Ceph. conſ. 81. n. 14, & conſ. 644. numer. 52, Camil. Gallin. de verbor. ſignific. lib. 10. cap. 7. numer. 16. Mari Giurb. (*qui citatos refert*) in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 1. nu. 13. part. 1. Pichard. ad princip. inſtitut. de eo, cui libert. cauſ. bon addicunt. numer. 41. Valaſc. conſultat. 60. numero 6.

Sublimita tamen, & intellige hanc eandem limitationem niſi plures cauſæ collectiue, & copulatim exprimantur in lege, quia vna ceſſante, ceſſat lex ipſa cap. Ex parte, de reſcript. cap. Quonian frequenter, §. Porro, vt lite non conteſt. & ibi not. Abb. ad finem Iaſon in l. In teſtamēto num. 41. C. de teſtament. milit. & in l. Dedi D. de cond. ob cauſ. Aldouin. conſ. 35. num. 70. & conſ. 76. num. 30. Tiraq. d. limit. 22. numer. 12. Decian. conſ. 49. num. 11. vol. 5. Rolan. conſ. 52. num. 50. vol. 2. Valaſc. conſul. 149. num. 12. Caualc. de tutor. num. 260. Oſaſc. deciſ. 165. num. 5. Monal. conſ. 55. n. 24. Barb. ad l. 1. p. 1. numer. 83. D. ſolut. matrimon. *refert* Giurba, d. cap. 1. gloſ. 1. num. 11. *Qui etiam* num. 13. verſ. Procedit tamen *ſub limitat, reſpondendo ad text.*
in d. §. Affinitatis, † *ibi duas* 25
eſſe cauſas finales, quarum qualibet per ſe ſufficiens eſſet, ad pro-

24

producendum effectum in lege expreſſum ex Barboſ. Mexia, & alijs proxime relatis.

26 *Limita etiam, quia legis ratione ceſſante in caſu particulari eius diſpoſitio non ceſſat*, l. Proſpexit, D qui, & a quib. d. l. Adigere, D. de iure patron.

27 LEGIS *caſus vbi eſt, ceſſat omnis diſputatio*, notauimus liter. C. num. 21.

28 LEGIS *mens magis eſt attẽdenda, quam verba*, l. [illegible]i re leges, D. de legibus, l. Nõ aliter, D. de legat. 3. l. Nominis, & rei, § Verbum ex legibus, D. de verb. ſignific. Sur. deciſ. 35. numer. 14. Marc. Anton. Genuenſ. in practica b Eccleſiaſt. quæſt. 144. nu. 3. Cæſar Barzi, deciſ. 97. numero 30. Cephal. conſ. 716. nu. 27. Vincent. de Franch. deciſ. 228. num. 3. Mari Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. in proœm. nu 4. & ſeq.

29 LEX *enim & legis mens idẽ ſunt*, Surd. deciſ. 43. n. 9.

30 *Et ex lege dicitur, quod ex illius mẽte deducitur*, Peregrin de fideicommiſsis, artic. 3. numer. 108. verſic. Id autem non fuit expreſſum, Ioann. Anton. Mangil. de imputation. q. 116. num. 13.

Et ratio generalis legis reſtringitur ex mente legis, Sur. deciſ. 9. num. 13. Armendar. in proœm. addit. ad recopil. legum Nauar. num. 131. 31

Non enim lex ad verborum formulam, & ritum, ſed ad effectum debet attendere, Ferrer. in conſtitution. Cathalon. gloſſ. 4. num. 66. 32

Nec impoſita eſt verbis, ſed rebus, l. 2. in final. C. cõmun. de legat. l. final. C. de vſur. c. Secundo requiris, de appellation. Surd. de aliment. tit. 9. q. 21. num. 20. Stephan. Grat. diſcep. forenſ. cap. 156 nume. 17. & cap. 767. nu. 29. Ferrer. in conſtit. Catha, gl. 5. num. 160. Scac. de appell. quæſt. 17. limit. 10. nu. 14. Cardin. Tuſch. liter. L. conclu. 272. Armendar. d. loco num. 104. *Vnde eleganter Senec, epiſt. lib. 6. epiſtol.* 45. Nectimus (*inquit*) nodos, & ambiguam ſignificationẽ verbis alligamus, *& ibi*: Tota illò mente pergendum eſt, vbi prouideri debet, ne res nos, non verba decipiant, *& ibi*: 33

ibi: Res fallunt, illas diſcerne.

34 *A legis tamen verbis non eſt recedendum*, dict. l. Non aliter, D. de legat. 3. capit. vlt. & ibi gloſſ. extr. de verb. ſignific. Thom. in floribus legum regul. 5. *vbi negat procedere*, ✝ *ſi de contraria loquen-*
35 *tis voluntate conſtaret.*

36 LEGITIME *factum nullā pœnam meretur*, l. Nemo damnum, D. de iure iur. l. Qui ſeruum, D. de verb. oblig. l. Sācimus, C. de admin. tut. cum adductis lit. I. num. 191. & liter. P. num. 94. & hac ead. lit. num. 8.

37 LEGVM *correctio in dubio non eſt facienda*, l. Si quādo, C. de inoffic. teſt. l. 1. C. de inoffi. dot. l. Præcipimus, in fin. C. de appellation. cap 1. de noui oper. nunciat. capit. Cū expediat. de electio. libr. 6. Menochi. de adipiſ. poſſeſſ. remed. 4. num. 21. Franc. Becci. conſ 1. num. 13. Mar. Anton. variat. lib. 1. reſolut. 18. num. 12.

Imo eſt vitāda vt notauimus ſupra, lit. C. num. 229. *quibus adde*, Surd. deciſ. 21. num. 19. Cardin Tuſch. lit. C. cōclu. 1036. & ſeq. Pichar. ad princip. inſtit. de leg. Falc. num. 34. Armenda. in procem. legum Nauar. num. 51 Cephal. conſ. 323. num. 18. vol. 3. Ioan. Petr. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2. q. 11. num. 29.

LEX *naturam imitatur*, l. Adoptio. 16. D. de adoptionib, §. Minorem natu, inſt, eod. Pichar. ad rubri. inſtit. quib. mod. teſtam. infir. numer. 1. 38

Et quod lex negat, natura non audet, l. 2. §. vltim. D. de vſufruct. earum rer. quæ vſu conſum. 39

LEX *quamuis dura, ſeruanda eſt, & caſus legis attenditur*, l. Proſpexit, D. qui & à quib. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. L. conclu. 262. Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 48. num. 11. Armendar. in procem. addit. ad recop. legum Nauar. num. 152. 40

LEX *poteſt plus quam pactum*, l. Dudum, C. de contrahen. empt. Cardinal. Tuſch. pract. conclu. tom. 6. lit. P. conclu. 8. 41

LEX

42 LEX *non debet eſſe iniquita tis vinculum*, Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſt. 19. numer. 72. *Debet enim eſſe æqua, & ſancta* cap. erit autem lex, 4 diſtin. l. Nã & Demoſthenes, D. de legib. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 50. num. 17. & 18.

43 *Et quæ æqua, & ſancta non eſt nulla eſt*, Morla in empor. iur. tit. de legib. in princip. à num. 43. vſque ad fin. Menoch. de præſumpt. libr. 2. præſumpt. 1. Turam. de legib. part. 3. capit. 6. numer. 24. Cardin. Tuſch. lit. L. cõcluſ. 252. num. 1. Anton. Sola ad decret. Sabaud. in proœm. gloſ. 2. num. 27.

44 *Vel quæ malitijs viam aperit*, Spino. de teſtam. gloſ. 19. num. 7. Carthar. deciſ. 121. numer. 15. *& iniuſta, nec legis meretur nomen: nec eſt recipienda*, d. cap. Erit autem 4. d. cap. fin. de præſcript. l. Conuenire, D. de pact. dotal. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 611. num. 21.

45 *Et legis verba licet generalia, & indefinita, ita accipi oportet, ne iniquitatem contineant*, Oldrald. conſil. 66. Cardin. Tuſch. lit. V. concluſ. 107. num. 136. Crauet. conſ. 186 num. 7. lib. 2. Menoch. cõſ. 1007. num. 81. Cardinal. Seraphin. deciſ. 678. numer. 5. Carthar. d. deciſ. 121. numero 25.

Et ne ad illicitum trahantur 46
Bart. in l. ſi quis ſub conditione num. 2. D. de cond. inſtitut. Cephal. conſ. 146. nu. 11. Alderand. Maſcard. de general. ſtatut. interpretat. concluſ. 2. numer. 42. & 267.

Per omnemq; interpretationem iniquitas a lege excludenda eſt, Crot. in l. 1. num. 4. & 6. D. de legat. 1. Ripa in l. Ex facto, numer. 46. D. de vulg. & pupill. *pleniſſime vt ſolet*, Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 2. gloſ. 1. numer. 2.

LEX *non eſt imponenda alijs ab eo, qui ipſam negligit* 47
obſeruare, Cap. Pro illorum, de præbend. & dignitat. *Legem namque quam quis alijs præſcripſit, ipſe eandem ſeruare tene-*

Digitized by Google

51 *Et quod lex non dicit, nec nos dicere debemus*, d. l. Si ſeruum: §. Non dixit, D. de acquir. hæredit. l. Illam, C de collatio. Surd. d. conſil. 51. num. 7. conſil. 340. num. 2. conſil. 347. num. 15. conſil. 553. num. 28. & conſ. 174. num. 5. *Nec eſt ab homine præſumendum*, l. Diſſentientis, C. de repud. cap. Illa, ne ſede vacan. Surd. deciſ. 219. num. 21. *cum traditis ſupra*, liter. l. num. 167.

52 *Limita, & declara, ſi nullo modo lex dicat, nec virtualiter, nec realiter, ſecus ſi ſaltem virtualiter*, Cæſar Argel. dict. quæſt. 20. num. 24. Armendar. in proœm. addit. ad recopil. legum Nauar. numer.

53 27. *vbi etiam limitat* ✝ *cum alia lex diſtinguit, vel cum ratio ex illa, alijs've legibus deſumpta id facit, vbi enim lex nō diſtinguit, alterius legis authoritate diſtinguere poſſumus, & debemus* Iaſi in l. Triticum numer. 6. D. de verb. oblig. Oſaſc. deciſ. 30. numer. 18. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſanenſ. cap. 1. gloſ. 2. numer. 9. p. 1.

LEX *namque vna indiſtincte loquens, per aliam diſtinguitur, & limitatur*, l. Sciendum, D. qui ſatiſdar. cog. l. Quamuis, D. de in ius voc. l. Si filius 1. m. D. de action. & oblig. iuncta l. 1. ad Macedon. l. Iuriſgentium, §. Si paciſcar. D. de pactis iuncta l. Tranſigere, & ibi gloſſ. mag. in fin. C. de tranſact. auth. Offeratur, C. de litis conteſt. Ioann. Mar. Beller. diſquiſit. clerical. part. 1. tit. de bonis cleric. §. 1. n. 20. pag. 489. 54

Et vna aliam ſupplet, l. 1. & ibi gloſ. cum l. 2. C. de bon. quæ liber. l. Nō eſt nouum, cū l. ſeqq. D. de legibus Menoch. conſ. 150. n. 44. Vincent. de Franch. deciſ. 435. n. 24. Cardin. Mantica de tacitis, & ambig. conuent. lib. 23. tit. 34 nu. 18. Nicol. Intrigliol. deciſ. 151. n. 36. & 37. 55

LEX *generaliter loquens generaliter intelligi debet*, l. De pretio, 10. D. de public. in rē action. l. In fraudē, 16. §. vlt. D. de teſtam. milit. l. 1. §. Generaliter, D. de legat. præſt. l. 1. §. Quod autem, 56

D. de aleator. l. fin. in fin. vbi Angel. C. de dot. promiſ. cap. Solitæ, §. fin. extr. de maior. & obed. Surd. cõſ. 271. num. 28. Valaſc. conſult. 113. numer. 21. Aloyſ. Ricci. in praxi rerum fori Eccleſiaſt. deciſ. 419. num. 1. & deciſ. 605. nu. 2. in 1. edit. & reſol. 529. in 2. edit. Thom. de Thomaſ. regul. 172. Mari. Ant. variar. lib 3. reſolution. 18. n. 3, Bertazol. in repet. l. Si quis maior. C. de tranſact. num. 213. Narbon. de appellat. à Vicario ad Epiſcop. p. 1. num. 27, Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. num. 9. pag. 89. *pleniſſime* Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 1. per tot. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 7. num. 9. & in praxi election. & variat. for. quæſt. 1. num. 4. ſect. 1. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. q. 52. nu. 56.

56 *Amplia etiam ſi ſit maior ratio in vno, quam in alio*, l. 3. D. de offic. Præſid. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 394. numer. 56. & 57.

Amplia deinde in materia quoq; odioſa, Crauet. conſil. 118. numer. 14. Vincent. Carot. ſingul, 224 57

Limitatur, ac reſtringitur, ne quis ad lucrũ indebite admittatur, ne ve quis damnum indebite patiatur, Armendar. in procem. addit. recopil. legũ, Nauar. num. 76. 58

Limita 2. vt non referatur ad caſus ſpecialiter notatos, l. Sanctio legum, D. de pœn. l. Doli clauſula, D. de verb. obligat. 59

Limita 3. quando abſurdum aliquod reſultaret, quia in generali diſpoſitione non comprehenditur, l. Nam abſurdum, D. de bon. libert, l. Obſeruare, §. fin. D. de offic. Proconſ. l. Si quis ex argentarijs, §. fin. D. de edend. Auth. Sed nouo iure, C. de Epiſcop. & cleric. Euerard. in loco ab abſurdo, num. 1. *cum alijs adductis per* Sebaſtian. de Medic. dict. regul. 1. numer. 1. poſteriorum. 60

Limita 4. pauperum fauore, quos generalis lex, vel ſtatutum non comprehendit, vt tradidimus Nos de priuileg. pauper. & mi- 61

Digitized by Google

& miſerab. perſ. q. 52. nu. 57 *Quinquaginta quinque fallentias regulæ huic aſsignat, lateque proſequitur* Ludouic. Roman. in l. Si vero, 65. §. De viro, á nu. 20. cum ſeqq.

62 LEX, *vel diſpoſitio generalis reſtringitur ex ratione particulari*, l. Cũ pater, §. Dulciſsimis, D. de leg. 3. l. Si de certa re, C. de tranſact. Flamin. Pariſ. de reſigna. tom. 2. lib. 9 q. 4. nu. 19. Girond. de priuilegiorum, ſeu exempt. explicat. n. 526. & n. 276.

63 *Et recipit reſtrictionem de habilitate*, l. Vt gradatim. §. Etſi, D. de mun. & honor. *cũ alijs de quibus per* Bertazol. in repet. l. Si quis maior, num. 216. C. de tranſact.

64 LEX *quæ duplici nititur ratione, alia deficiente, ob aliam eius ſubſtinetur deciſio, notauimus ſupra* hac eadem lit. num. 23.

65 LEX *ſi aliud voluiſſet, expreſſiſſet, iuxta regul.* l. vnic. § Sin autem, ad deficientis, C. de caduc. toll. l. Si ſeruus, §. Prætor ait, verſ. Non dixit, D. de acquir. hæred. c. Ad audientiã, 12. in fin. extr. de decim. ca. Inter corporalia, poſt med. verſ. Vnde ſi circa, de trãſlat. Epiſc. gl. in c. Ad audientiam, el. 1. verb. Obiectiones, in fin. de Eccleſiaſt. ædifi gloſ. fin. circa med. in c. fin. ne cleri. vel monach. *multos referens* Tiraq. in l. Si vnquã, verb. Libertis, n 3. C. de reuoc. donat. Menoch. conſ. 1. n. 178. & conſ. 140. n 4. Sur. decil. 88. n. 4. & deciſ. 322. n. 22. & conſ. 245. n. 45. Gutier. practic. lib. 3. q. 22. n. 7. Gõçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ 9. §. 1. n. 33. & gloſ. 42. n. 11. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Lex, nu. 28. Card. Tuſch. lit. V. conclu. 89. n. 5. Mari. Ant. vari. lib. 1. reſol. 1. n. 10. Armẽdar. in prooem. addit. ad recopil. leg Nauar. n. 150. Farinac. q. 29. n. 22. prope med. Intrigliol. conſ. 3. num. 48. & conſil. 13 numer. 96. lib. 1. Valaſc. in praxi partit. quæſt. 13. num. 91. *tradidimus* Nos (*alios etiam referendo*) de priuileg. pauper & miſerab. perſonar. part. 1. quæſt. 9. num. 21. *inter quos* M. Fabi. Quintil. *adducimus* declama. 383. *ita concludentẽ*:

Et lex vbi perire vult hominem, aperte ſignificat. Deſertor occidatur.

66 LEX *mitius agit, quam homo, notatur infra,* liter. M. numer. 97.

67 LICENT *multa, quæ tamẽ honeſta non ſunt, notauimus ſupra,* liter. H. numero 47.

68 LIBERA *res qualibet præſumitur,* l. Fluminum, §. vlt. l. Proculus, D. de damn. infect. l. altius, & l. AEdibus, C. de ſeruit. & aqua. princip. de libertin. Alciat. de præſumpt. regul. 2. præſump. 3. Menoch. de præſumpt. li. 3. q. 89. num. 1. & quæſt. 91. & lib. 6. quæſt. 29. & conſil. 2. num. 45. & conſil. 127. nu. 17. & conſil. 395. num. 2. cum ſequent. & de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 156. Maſcard. de probat. conclu. 79. concluſ. 209. conclu. 1214. numer. 17. & conclu. 1305. Bertazol. de clauſul. inſtrum. clauſul. 21. gloſ. 1. numer. 1. Bonac. tom. 1. commun. opini. lib. 3. tit. 21. communia ſeruitutum, n. 56. pag. 425. Valaſc. conſult. 81. n. 6. & de iure emphyt. quæſt. 51. Surd. deciſ. 177. num. 1. Theſaur. deciſ. Pedemont. 216. Mynſing. centur. 5. obſeruat. 25. Caſtill. lib. 1. controuerſ. c. 7. num. 10. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Res, 4. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſol. 95. num. 8. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 657. num. 39.

Amplia etiam quaſi poſſeſſione ſeruitutis extante, Menoch. dict. quæſtion. 89. numero 6. & conſili. 75. numero 4. 69

LIBERALIS *in neceſſitatibus exiſtit nemo,* l. Rem legatam, D. de adimend. legat. *cum ſimilibus, de quibus per* Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, numer. 106. C. de reuoc. donat Surd. conſil. 112. numer. 8. Valaſc. conſult. 153. numer. 24. Anton. Gamm. deciſ. 71. numer. 3. Pichar, ad rubric. inſtit. de adopt. numer. 43. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 796. numero 27. & tomo 5. capit. 935. numero 9. Ioan. Anton. Mangil. de imputationibus quæſt. 70

quæſt. 15. num. 36.

71 *Inde nec liberalitatem dici-tur exercere, qui debitum ſol-uit*, l. Proximé, D. de ritu nupt. l. Si ſeruo, D. de hæred. inſtit. Surd. de aliment. tit. 1. q. 108. num. 5.

72 LIBERTAS *inæſtimabilis res eſt*, l. Libertas, D. de regul. iur. l. Non eſt ſingulis, § . Infinita, D. eod. tit. §. fin. inſtit. ex quib. cauſ. manumit. non lic. Surd. de aliment. pri uileg. 38. num. 2.

73 LIBERVM *corpus æſtima-tionem non recipit, notaui-mus ſupra* lit. C. num. 249.

74 LIMITATA *cauſa limita-tum producit effectum, vi-de ſupra*, lit. C. num. 48.

75 LINGVAE *lubricum non eſt facile ad pœnam trahen dum*, l. Famoſi, D. ad leg. Iul. Maieſt. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 88. numer. 3.

76 LITES *ſunt breuiandæ*, l. Terminato, C. de fruct. & liti. expenſ. l. Properan-dum, 11. in princ. C. de iu-dic. & ibi communiter DD. l. Quidā exiſtimauerunt, in fin. D. ſi cert. pet. c. Finem li-tibus, extr. de dolo, & con-tum. Surd. conſil. 171. n. 15. Stephan. Gratian. diſcept. fo-renſ. tom. 4. cap. 762. nu. 12 Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 51. num. 6. verſ. 2. *vbi* num. 8. *pauperum* ✝ *fauore limitamus.* 77

LITIVM *euentus vſque ad determinationē, dubius eſt*, 78 l. Quod debetur, 52. D de pecul. Steph. Gratian. diſce-pt. forenſ. tom. 5. c. 846. n. 17. & cap. 850. num. 4.

LITIGARE *coram ſuſpecto iudice, periculoſum eſt*, cap. 79 Cum inter, de except. Aper-tiſsimi, & ibi gloſ. verb. Li-bello, C. de iudic gloſ. in l. Prætor. verb. Cum iſtam, in fin. D. de iuriſd. omni. iud. Tiraquel. de pœn. temper. cauſ. 51. num. 88. Card. Tu-ſch. lit. S. concl. 910. Aldo-uin. conſ. 20. n. 45. Carot. de Amat. deciſ. 14. n. 15. Caualc. de Brach. Regio, p. 3. n. 311. *late* Ioā. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. for. quæſt. 29. num. 2. & ſeq. ſect. 1.

LOCATIO *longi temporis emphyteuſi æquiparatur, no-tatur ſupra*, lit. A. num. 416. 80

81 LOCVPLETARI *nemo debet cum alterius iniuria, vel iactura*, l, Nam hoc natura, D. de condict. indebi. l. Naturaliter, §. fin. l. Hæc cōdictio, 66. D. eod. l. Bona fides. 50. D. de actionib. empt. l. Iure naturæ, 206. D. de regul. iur. l. vlt. C. de vſucap. pro empt. cap. Suam, de pœn cap. Locupletari, 47. de regul. iur. lib. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 20. num. 48. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 23. num. 23. Pichard. ad §. Sed naturalia, inſtit. de iure natur. num. 3. & in diſput. nobilit. inter vir. & vxor. communic. num, 73 *vbi pulcherrimis exornat locis* Thom. de Thomaſet. regul. 24. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 23. num. 3. & lib. 2. reſolut. 41. numer. 13 Vgolin. de offic. & poteſt, Epiſcop. capit. 18. §. 2. num. 4. Surd, conſil. 101. numer. 17. conſil. 202. num. 6, conſil. 389. numer. 1. & conſil. 435. num. 24. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 761. numer. 6. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 70, numer. 4. & quæſt. 73. num. 3. *Vnde Cicer. Offic.* 2. Noſtræ vtilitates nobis omittendæ non ſunt, aliiſque tradendæ, cum iis ipſis egeamus: Sed ſuæ cuique vtilitati, quod ſine alterius iniuria fiat, ſeruiendum eſt. *Et ibid. offic.* 3. Rei familiaris amplificatio nemini nocens, non eſt vituperanda, ſed fugienda ſemper iniuria. Sed detrahare aliquid alteri, & hominem hominis incommodo ſuum augere commodum, magis eſt contra naturam, quam mors, quā paupertas, quam dolor, quam cætera, quæ poſſunt aut corpori accidere; aut rebus externis. Illud enim natura non patitur, vt aliorum ſpoliis noſtras facultates, copias, opes augeamus. Neque vero hoc ſolum natura, id eſt, iure gentium, ſed etiam legibus populorum, quibus in ſingulis ciuitatibus Reſpublicæ continentur, eodem modo conſtitutum eſt, vt non liceat ſui commodi cauſa, nocere alteri. *Et 3. de Finib.* Alienum eſt à iuſtitia, ad quam nati eſſe videmur, detrahere quid

de

Digitized by Google

de aliquo, quod ſibi aſſumat.

82 *Et qui cum aliena iactura locupletatur, dolum ſupponit. Pariaque ſunt, dolum expreſſè committere; & cum aliena iactura locupletari ſcienter*, l. 1. §. An in pupillum, D. depoſit. l. Si quis mancipijs, 17. §. Proculus ait, D. de inſtit. action. Crauet. conſil. 142. numer. 17. Lancellot. Gall. conſil. 105. num. 87. Maluaſ. conſil. 79. numer. 19. Franc. Viuï. deciſ. 160. numer. 5. Mari. Giurb. (*qui hos refert*) in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1 gloſ. 8. num. 64. p. 1.

83 LVCEM *odit, qui male agit*, *notamus infra*, liter. M. num. 11.

84 LVCRVM *ſine onere eſſe non debet*, l. vnic. §. Pro ſecundo, C. de caduc. toll. l. 3. D. de iure patron. l. Neſenius, 35. §. Recte ergo, D. de excuſat. tutor. gloſ. in l. Si ſine, D. depoſit, cap. Rationi, de regul. iur. lib. 6. Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 64. num. 51. & ſequentib, Ioan. Mar. Nouar. quæſt. foren. lib. 1. quæſt. 145. nu. 26. in fin. *Et lucrum ibi eſſe debet, vbi eſt periculum, & labor*, l. fin. §. penult. C. de furt. l. Secundum naturam, D. de regul. iur. l. Placet, D. ad leg. Falcid. gloſ. in l. Si is qui, §. 1. D. commod. Surd. conſ. 150. num. 11. Ouidi. de Amic. de iure emphyt. q. 91. numer. 13. *cum traditis*, lit. D. num. 2.

LVCRVM *facit, qui voluntatem ſuam implet*, gloſ. in l. fin. D. de vſu. & habitat. Franc. Becci conſ. 20. num. 17. Surd. conſ. 245. num. 17 & conſ. 387. num. 12. 85

LVCRVM *non debet quis ex ſuo dolo reportare*, l. Sernus, D. quod vi aut clam, Ioan. Ant. Mangil. de imputat. quæſt. 69. num. 41. *iunctis notatis* lit. M. num. 16. *Nec ex alieno damno, diximus* liter. D. num. 4. 86

LVCRVM *non adquirere, vnicuique licet*, l. Quod autem, 6. *aliás* l. Qui autem, D. quæ in fraud. credit. l. Non fraudantur, 134. D. de regul. iur. l. Alienationis verbum, 28. §. Qui occaſione, D. de verb. ſignific. l. 1. §. fin. D. de colla. bonor. l. Si 87

Digitized by Google

ſponſus, D. de donat. inter vir. & vxor. *infinitos referens* Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 5. gloſ. 8. num. 5. & cap. 10. gloſ. 8. num. 5. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 70. numer. 2. & ſeq.

88 *Limita, excipeque caſum legis*, Sed etſi lege, 25. §. Perinde, D. de petit. hæred. leg. 2. §. Sed etſi quid, D. de hæredit. vel action. vendit. leg. Si vero, 64. §. Adijcitur in lege, D. ſolut. matrim. l. 1. §. Sane. D. ſi quis omiſſa cauſa teſtam. & l. Generaliter, 78. D. de regul. iur.

89 LVCRVM *non debet quis capere ex eo, quod nixus exiſtit impugnare*, cap. Ex eo, de regul. iur. lib. 6. capit. Olim. de cenſib. l. Si à te, C. de pact. inter emptor. & venditor. l. Quod ſi minor, §. Reſtitutio, D. de minor. l. Poſt legatum, D. de his quib. vt indign. Anton. Gabri. de regul. iur. conclu. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſump. 45. num. 16. Rot. Roman. in nouiſsim. deciſ. 32. num. 1. p. 1. Steph. Grati. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 770. n. 21 & tom. 5. c. 967. nu. 28. Anton. Maccrat. variar. reſolut. lib. 3. reſolut. 1. num 62.

Limita & intellige, ſi impugnās obtinuerit; ſecus ſi ſuccubuerit, Bart. in dict. l. Poſt legatū, num. 4. verſic. Tu dic, D. de his quib. vt indign. Felin. in cap. Capitulum, 30. numer. 10. verſic. Limita ſexto, de reſcript. Anton. Gabri. d. concluſ. 1. de regul. iur. num. 52. limit. 8. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 688. num. 38. & cap. 704. num. 41. *vbi etiam* numer. 40. *limitat* ✝ *in impugnatione neceſſaria, & legali*. 90 91

Limita præterea, dum lis pēdet qua durante impugnans ex actu impugnato lucrum conſequi valet, Mar. Anton. Maccrat. variar. lib. 1. reſolut. 36. num. 7. Anton. Gabri. dict. concluſ. 1. num. 40. Franc. Viui. deciſion. 379. num. 6. Mari. Giurb. deciſ. 55. num. 21. *alijque limitatione ſequenti referendi*. 92

Limita denique, vt licet impugnans ex eo quod impugnat, lucrū non conſequatur, non tamē 93

patia-

Digitized by Google

patiatur damnũ, debitivé amiſſionem. Ideoque reſciſſionem cõtractus, inſtrumentumvé nullũ prætendens, executionem nihilominus eius petere poterit, Maſcard. de probat. conclu. 686. num. 14. & 15. Honded. conſ. 17. nu. 45. lib. 2. Surd. conſ. 183. num. 94. Pute. deciſ. 35. num. 1. Caualc. deciſ. 19. nu. 57. part. 3. & deciſ. 25. num. 17. par. 5. Macerat. variar. lib. 2. reſolut. 31. num. 1. & reſolut. 61. num. 4. Carthar. deciſ. 2. & deciſ. 113. Gutie. de iuram. confirmat. part. 2. cap. 2 numer. 23. & quæſt. 39. *infinitos referens*. Giurb. deciſ. 2. num. 1. & ſeq. deciſion. 55. numer. 1. *plenius* deciſion. 100. per tot. *nouiſſime pariterque copioſiſſimé* Antonin. de Amato reſolut. 36. nu. 25.

94 LVERE *debet in corpore, qui non habet in ære, notauimus ſupra*, lit. C. num. 246.

M

1 MAGIS *& minus non differunt ſpecie*, l. vlt. D. de fundo inſtruct. l. Sed etſi manente, D. de precar. l. Si is cui, D. quemadmo. ſeruit. amit. Surd. conſ. 305. nu. 66. & conſ. 368. num. 13. *cum citatis infra* lit. P. n. 87. & ſeq.

MAIOR *ratio elidit minorem*, l. Si debitori, in fin. D. de fideiuſſor. l. Cui pacto. D. de ſeruis export. 2

MAIORI *ſummæ ineſt minor*, l. 1. §. Si ſtipulanti, D. de verb. oblig. l. Cum furti, 9. in fin. D. de in litem iurans, l. Diem proferre, §. Si plures, D. de arbitr. l. Si quis cum totum, 7. D. de except. rei iudic. cap. 1. (*vbi latiſſime Canoniſtæ*) de arbitr. lib. 6. Cardin. Tuſch. tom. 7. lit. S. conclu. 885. Pichar. ad §. Prætereà, num. 8. inſtit. de inutil. ſtipulat. Ioan. Mar. Noñon. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 24. num. 6. Cardin. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 267. num. 4. *vbi fallere aſſerit, quando ſummæ diuerſitas ſpecierũ diuerſitatẽ conſtituit*. 3

Amplia pro executione etiã in minori ſumma faciendã, vt aſſerũt Afflict. deciſ. 362. per tot. Theſaur. deci. 122. n. 10. Peregr. deci. Patauin. 62. n. 2. 4

verſi

verſ. Quare ſi iudex, Aloyſ. Ricc. collect. 1635. p. 1.

Huic tamen regulæ opponitur text. in l. Si decem, 54. in princip. D. locat. *Vbi diſpoſitio cõcepta ſuper maiori ſumma, non verificatur in minori. Communis intellectus eſt ſecundum*

5 Bar. in d. §. Si ſtipulanti. † *Propterea ibi diſpoſitionem conceptam ſuper maiori ſumma, in minori non verificari, quia de cauſa agitur onerosa, in qua, axioma non procedit, ſed in lucratiua tantum, ſequuntur* Gomez de contractib. cap. 9. numer. 4. Coſt. lib. 1. ſelect. cap. 2. numer. 1. Conan. commen. lib. 7. cap. 11. num. 4. cui §. *alios aſsignat intellectus,* Mencha. de ſucceſ. creat. §. 10. numer. 142. *& ante eum late etiam hac de re egit,* Dec. in l. In eo, 110. D. de reg. iur. per tot. *præcipue* à n. 3.

6 MAIVS *cui conceditur, & minus concedi videtur,* l. Filius fam. §. fin. D. de donat. l. Marcellus, D. de donat. cauſ. mor. l. Non debet, D. de regul. iur. cap. Ex parte, 27. de decim. *Ioann.* Mar Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 24. num. 5.

Nam minus ſemper eſt in eo, quod plus eſt, l. In eo, 110. D. de regul. iur. Nouar. vbi proximè. *Regula* † *hæc in diſpenſationibus locum non habet, vt per* Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic. reſolut. 127 num. 4. in 2. edit. 7

8

Et maius cui licet, non debet quod minus eſt non licere, vt notatur infra, lit. P. num. 84. 9

MALA *non ſunt facienda, vt inde eueniant bona.* c. Ex tuarum, de ſortileg. cap. Super eo, de vſur. Tiraquel. de pœn. tempor. cauſa 52. numer. 8. Palat. Rube. in repet. cap. Per veſtras, notab. 6. num. 2. & 3. de donat. inter vir. & vxor. Surd. conſil. 574. numer. 19. *Firmauitque Senec. de Benefic. lib. 6.* Nequitia eſt (*inquit*) vt extrahas, emergere, euertere, vt ſuſcites, vt emittas, includere. *Nec concedenda ſunt mala, vt proueniant bona,* cap. Non magnopere, vbi gloſ. & DD. ne Cleric. vel Monach. Surd. conſil. 109. num. 14. 10

MALE *agens odit lucem, authoritate* Chriſti Domini, 11

mini, Ioan. 3. *& probant* tex. in l. 1. §. Tria lumina, vbi gloſ. D. de ventre inſpic. l. Donatio, 25. (vbi verb. Occulte) C. de donat. l. Nō exiſtimo, 55. D. de admin. tut. cap. Conſuluit, 24. (vbi gloſ. verb. Qui malè) extr. de offic. deleg. cap. Pernicioſam, 18. quæſt. 2. cap. 1. verſ. Porrò, vt Eccleſiaſt. benef. c. Cum ex iniuncto, de hæreti. Surd conſ. 132. num. 24.

12 *Tenebræ namq́ ad falſitatē, aliaq́ delicta ſunt apta*, d. l. 1. §. Tria *cum alijs proxime citatis, Firmaturq́* Prouerb. cap. 7. verſ. Veni inebriemur, Paul ad Roman. 13. verſ. Nox præceſsit, & ad Epheſ. 5. verſ. Eratis enim aliquando tenebræ. *Inde Pſalm.* Quoniam ecce peccatores (*inquit*) intenderunt arcum, parauerūt ſagittas ſuas in pharetra, vt ſagittēt in obſcuro rectos corde. *Horat. epiſtol, lib. 1. epiſtol.* 2.

Vt iugulent homines ſurgunt
de nocte latrones

Idē ibi epiſtola ad Quintiū.

Noctem peccatis, & fraudibus obijce nubem.

Ouidi. lib. 1. Amor.

Nocte latent mendæ, vitiq́que ignoſcitur omni.

Et de Arte Amand. lib. 3.

Et ſi turpis eris, formoſa videbere potes,
Et latebras vitijs nox dabit, ipſa tuis.

Et Faſtor. lib. 2.

Noctis erat medium, quid nō amor improbus audet?
Roſcida per tenebras Faunus ad antra venit.

Et lib. 5.

Vel quia delitijs nocturna licentia noſtris
Conuenit.

Et lib. 6.

Hæc loca lucis habent nimis, & cum luce, pudoris.

Quintilian. etiā declamat. 19. *nectit hac*: Eſt in miſeris penatibus pars remota, ſepoſita, profunda tenebris, triſtis acceſſu, omnibus apta flagitijs. *Senec. declama. lib. 7. declamat.* 5. Nox placet ſceleri, *ait, & de ira lib.* 3. Quid tam inauditum (*inquit*) quā nocturnum ſupplicium? Cū latrocinium tenebris abſcondi ſoleat *Et contr ouerſ. l b,* 4 *controuerſ.* 21. Quid mihi lumen?

mens? ea tátum admiſſuro nefas, optanda nox eſt.

13 *Vnde quæ occulte, & clandeſtine fiũt, ſuſpicione nõ carẽt,* c. 1. §. Cum enim (& ibi gloſ. verb. Occulta) vt Eccleſiaſt. benef. ſine dimunit. confer. d. cap. Conſuluit, §. Ne vero l. fin. D. de ritu nupt. *cum ſimilibus de quibus per* Tiraquel de pœn. temp. cauſ. 11. nu. 21. *& plenius* de retract. tit. 2. in præfat. à num. 13. Menoch. de præſump. lib. 4. q. 12. numer. 7. Maſcard. de probat. concluſ, 815. numero 33.

Sicut à contrario ea, quæ in conſpectu aliorum, & palam fiunt, ab omni ſunt ſuſpicione aliena, notatur infra, lit. P. numero 11.

14 MALE *parta, male dilabũtur tradit* (*ex* D. Paul. *& alijs*) Cardin. Tuſch. tom, 5. lit. M. concluſ. 25. *Inde* Ouid. amorum, lib. 1. eleg. 10.

Non habet euentus ſordida præda bonos.

Et Claudian.

Quas male collegit fallacis dextra parentis.
Has peius nati dextra refudit opes.

Senec. Traged. in Medea act. 1.

Quæ ſcelere parta eſt, ſcelere linquetur domus.

Et ibid actu. 2.

Iniqua nunquam Regna perpetuo manent.

D. que Gregor ad Regin. Francor. Crede mihi (*ait*) quod cũ peccato congregatur, cum peccato perditur.

MALITIA *creſcente, creſcere debet & pœna,* l. Quicumque, C. de ſeru. fugit. gloſ. in cap. Honoratus, verb. Tot. ſcriptis, 74. diſt. Matth. de Afflict. in conſtit. Neapol. in conſtit. Clementiæ, nu. 29. & conſtit. Aſperitatem, num. 8. Quintilian. Mandoſ. in tract. commiſſ. formul. 2. verb. Aggrauandi, Ioan. Berber. in viator. iur. part. 3. tit. De iudice, num. 57. Andr. Gail. de pace publ, lib. 2. cap. 2. num. 29. 15

EX MALITIA *ſua nemo debet commodum reportare* l. In fundo, D. de rei vendic. l. Itaq; fullo, D. de furt. cap. Cognoſcentes, extr. de conſtit. 16

ſtit. cap. Sedes, & cap. Plerumque, de reſcript. cap. Intelleximus, de iudic. Cardoſ in praxi iudic. & aduocat. verb. Delictum, num. 7. *iun ctis traditis ſupra* lit. C. n. 84. & lit. D. num. 189.

17 *Intellige directè, & principaliter: Nam indirectè per accidens, & in conſequentiam, ex malicia ſua reportare quis commodum poteſt, argument.* tex. in l. Sed & milites, 10. §. Scribit (*ibi:* Tutelis excuſabuntur, quia vrbem eis ingredi non licet) D. de excuſat. tutor. l. Decreto, 10 D. de ſuſpect. tutor. cap. Quia diuerſitatem, verſ. Si tamen, de conceſ. præbem *notat* Tiraq. de iure marit. gloſ. 8. n. 279.

18 MALITIIS *non eſt via aperienda*, l. Cũ hi, 8. §. Si cum lis, D. de tranſact. l. Conueniri, 5 D de pact. dotol. l Illud, 7. §. Sed ſi negauerit, D. de tributor. act. l. 2. C. de indict. viduit. tollend. l. Cum ſponſus, 14. D. de public. in rem act. l. Si maritus, 15. §. Legis Iuliæ, ver. Cæterum, D. ad l. Iul. de adulter. l. vnic. §. Ille etiam, C. de latin. libert, toll. c. vnic. in fin. extr. vt Eccleſiaſt. benefic. ſine diminut cõfer. *adducimus hæc iura* Nos de priuileg. paup & miſer. perſ. p. 1. q. 39. n. 2. Cæſar. Argel. de contradict. legitim. q. 13. n. 60. Flamin. de confident. q. 35. n. 70. *cum traditis ſupr.* lit. F. n. 165. & ſeq

Imo malitijs eſt occurrendũ, 19 idem Flam. de confident. q. 32. num. 61.

Nec eis eſt indulgendum, Eſcobar de ratiocin. c. 15. n. 3. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 74. numer. 10.

MALORVM *mores infirmitas animi non excuſat*, 20 l. 1. C. ſi aduerſus delictum. *Mali enim mores excuſare non ſolent, vt per* Nos de priuileg. pauper. & miſer. perſ. p. 1. quæſt. 4. num. 186.

MALORVM *conſortia ſæpè bonos corrũpunt*, c. Sæpé, 28. q. 1. Tiraq. in l. 5. cõnub. gloſ. 1. p. 5. nu. 29. Camil. 21 Borrel. in addit. ad Bellug. in ſpecul. Princip. rubr. 11. §. Viſo, lit. C. verſ. Itẽ hæreticus. *Vnde Senec. de tranquillit, vitæ, tit. de exercitat animi, ait* Serpũt enim vitia, & in proximũ quem-

quemq; tranſiliunt,& contactu nocent, *& notauimus ſup. lit.* C. num. 226.

22 MALVM *ſub ſpecie boni, non eſt admittendum*, c. Forte, 14. quæſt. 5. Farinac. conſil. 30 num. 62. lib. 1. *Sæpe enim vnum ſub alio tegitur*, c. Sepè, 41. diſtin. *Vnde Senec. de formul. honeſtæ vitæ*: Sæpé mendaciū ſpecie virtutis obcloditur, *ait, & de Clement. lib.* 1. Nam cum ſint vitia quædam virtutes imitantia, & *epiſtol.* 45. *lib.* 6. Vitia nobis ſub virtutum nomine ſubrepunt. Temeritas ſub titulo fortitudinis latet. Et ibi alia, *& lib.* 22. *epiſtol.* 121. Mala interdum ſpeciem honeſti obtulerunt, & optimum ex contrario nituit. Sunt enim, vt ſcis, virtutibus vitia confinia, & perditis quoq; ac turpibus recti ſimilitudo eſt. *Alter etiam* Senec. in Hercul. Oetæ.

Et vitium impotens
Virtus vocatur.

Ceciniſque eleganter Ouid. de remed. amor. lib. 1.

Et mala ſunt vicina bonis, errore ſub illo
Pro vitio virtus crimina ſæpe tulit.

Horat. *etiam* epiſtol. lib. 1. epiſtol. ad Lollium.

Plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus, acerbi.

Similiter Cicer. in Part. Cernenda ſunt diligenter. ne ea nos fallant vitia, quæ virtutem videntur imitari. Nam & prudentiam malitia, & tēperantiam immanitas in voluptatibus aſpernandis, & magnitudinem animi, ſuperbia in animis extollendis, & deſpicientia in contemnendis honoribus: & liberalitatem effuſio, & fortitudinem audatia imitatur, & religionem ſuperſtitio: ſtudijſq; bonis ſimilia videntur ea, quæ ſunt in eo genere nimia. *Et de natur. Deor.* Omnibus veris falſa quædam adiuncta ſunt tāta ſimilitudine, vt nulla inſit iudicandi, & aſſentiendi nota.

MALVM *omne naſcens facile opprimitur, inueteratum, fit plerunq; robuſtius, vt ex* Sacra Scriptura, Cicerone, *& alijs comprobat* Epiſc. Campan. 23

pàn. in diuerſ. iur. Canon.ru br. 12. cap. 8. num 8. *elegā ter* Ouid. de reme. amor. libr. 1.

Dum licet, & modici tangunt præcordia motus.
Si piget, in primo limine ſiſte pedem.
Opprime dum noua ſunt ſubiti mala ſemina morbis.
Et tuus incipiens ire reſiſtat equus.
Nam mora dat vires, teneras mora percoquit vuas,
Et validas ſegetes, quæ fuit herba, facit,
Quæ præbet latas arbor ſpatiantibus vmbras,
Quo poſita eſt primùm tempore, virga fuit.
Tunc poterat manibus ſumma tellure reuelli;
Nunc ſtat in immenſum viribus aucta ſuis.

Et ibi.

Principijs obſta, ſero medicina paratur.
Cum mala per longas conualuere moras.
Sed propera, nec te venturas differ in horas,
Qui non eſt hodie, cras minus aptus erit.

Claudian. in Eutrop. lib 2.

Veteri poſt obruta morbo
Corpora Pæonias nequicquā admoueris herbas,
Vlcera poßeſsis altè ſuffuſa medullis,
Non leuiori manu, ferrò ſanantur, & igni.

Senec. de Hippolit. actu. 1.

Quiſquis in primo obſtitit
Repulitque amorem, tutus, ac victor fuit:
Qui blandiendo dulce nutriuit malum
Sero recuſat ferre, quod ſubijt iugum.

Alter quoque Senec. *de vita beata.* Facile eſt enim (*inquit*) teneros adhuc animos componere, difficulter reciduntur vitia, quæ nobiſcum creuerunt.

MALVM *minus de duobus eſt eligendum*, cap. Duo d. 13. cap. Iurauit, cap. Nō ſolum, 23. quæſt. 3. l. Quoties, D. de regul. iur. Tiraq. de nobilit. cap. 31. numero 547. Cardinal. Tuſch. liter. M. conclu. 26. Menoch. de præſumptione libr. 5. quæſt. 2. num. 24. Menchac. illuſtri. quæſt. cap. 48. num. 2. 4

Tho-

Thomas de Thomaſet. regul 93. P. Azor inſtitut. moral. part. 1. libr. 2. cap. 18. q. 5. Sayr. in claui Reg. lib. 1. cap. 13. num. 30. P. Sanchez de matrimon. lib. 7. diſput. 11. num. 15. & in summ. ſuper præcept. Decalogi, lib. 1. c. 10. à numer. 22. cum ſeqq. *vbi late hac de re*, Surd. conſil. 509. num. 13. *Cicer. ad Quintum fratr.* In duobus malis fugiendum maius, leuius eſt eligendum *ſimiliter, & Octauio :* E duobus autem malis quum maius fugiendum ſit, leuius eſt eligendum.

25 *Nam reſpectu maioris mali, minus habet rationem boni, ex citatis per* Patrem Henriquez in ſumm. libr. 12. capit. 6. §. 7. liter. F.

Item accidentaliter, & ſecundum quid perplexus inter duo, quorum alterum neceſſario eſt facturus, & vtrunq; arbitratur eſſe peccatum, iuſte poteſt, & tenetur, quod ſibi minus videtur, vt maius euitet, eligere. Ita colligitur ex text. in d. capit. Duo mala, *in idē eſt* text. in cap. 2. ead. diſt. 13. verſic. Eſt tamen, & ver. Sed cum, & in cap. Si aliquid, 22. quæſt. 3. *obſeruant*, Arch. Domin. Præpoſ. Bellam. & Turrecrem. poſt gloſ. in d. cap. Duo mala, D. Thom. 1. 2. quæſt. 19. art. 6. ad tertium vbi Medin. quæſt. 1. Cord. in ſuo quæſtion. lib. 3. quæſt. 4. ad fin. Valent. 1. 2. quæſt. 14. puncto 5. ad ſecūd. Vazq. ad d. quæſt. 19. diſput. 60. cap. 2. numer. 6. *& ex omnium ſententia reſoluunt* P. Molin. de iuſtit. & iur. tom. 2. diſput. 335. ſub numer. 10. Fr. Emman. in ſumm. tom. 2. cap. 51. num. 6. P. Suar. tom. 4. de pœnitent. diſp. 4. ſection. 10. num. 4.

An autem conſulere alicui minus malum, vt maius euitet, licitum ſit? Vide Thomam de Thomaſet. d. regul. 93. Pater Azor Inſtitut. moral. p. 1. lib. 12. cap. 16. quæſt. 8. Pater Leſſ. de iuſtit. & Iure, lib. 4. capit. 3. dubit. 4. nu. 34. *pleniſſime, multis que relatis.* Pater Sanchez de matrimon. d. libr. 7. diſput. 11. numer. 14. & ſeqq. *qui à nu. 16. tenet, non ſolum conſulere in præſenti licere, ſed & inducere* 26

eſſe ad minus malum perpetrandum, à peccato quę, obligatione vel reſtitutione inducentem excuſari.

27 *Et malum minus tolleratur, vt grauius euitetur*, l. Abſentem, D. de pœn. l. 1. §. Sanctius D. de vent. in poſſeſ. mitten.

28 **M**ALVM QVE *maius minori eſt conſideratione preferendum* c. Omnes 7. quæſt. 1. c. Si quis 7. q. 3.

29 **M**ALVS *ſemel, ſemper præſumitur malus*, c. Semel malus 8. de reg. iur. li. 6. *perſequũtur* Hyp. cóſ. 44. n. 3. & 4. Duen. reg. 303. Menoc. de præſum. li. 5. q. 32. Maſc. de prob. cócl. 1003. n. 37. Fr. Emman. Rodr. tom. 2. reg. q. 12. ar. 3. Cott. in memor. verb. Malus ſemel, Far. in praxi criminal. p. 1. q. 23. n. 21. *alios refert* Cencd. ad Sextũ, collect. 29. numer. 2.

30 *Intellige vt habeat tantũ locũ in eodẽ, vel ſimili genere mali, ſecus in diuerſo, vt docẽt*. Hyppol. cóſ. 15. n. 9. & d. cóſ. 44. n. 18. cũ ſeqq. Grammat. dec. 25. n. 7. Gregor. Lopez in l. 1 verb. Procurado. tit. 18. p. 6. Vezin. tom. 2. cómun. opini. lib. 9. tit. 2. n. 215. Maſc. de probat. cócl 1021. n. 20. d. cóclu. 1003. n. 38. Iul. Clar lib. 5. §. fin. q. 21. n. 1. ad fin. Farinac. d. q 23. n. 30. Aloyſ. Ricci. in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapol. deciſ. 4. part. 2. Cardin. Tuſch. tom. 5 lit. M. concl. 28. Thomas de Thomaſſ. regul. 273. Franc. Galet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Præſumere Sur. conſ. 68. nu. 12. *exemplifica, & exorna vt per* Vincent. Carot. de reſtit ua penes tertiũ repertaq. 21. à num. 2. cum ſeqq. *quem vide*.

MALVS *nihilominus in vna ſpecie delicti, magnã in alia contra ſe habet ſuſpicionem*, cap. Si gens Anglorum, 56. diſt. Alciat. de præſump. regul. 2. præſumption. 7. 31

Limita axioma in eo, qui per triennium vixit honeſte, auth. de Monachis, §. Hinc autem nobis col. 1. Alcit d. præſum. 7. numer. 3. Surd. conſ. 173. num. 105. 32

MANDATVM *ſpeciale detrahit generali*, c. Nõ iu- 33

 ſte, de

de procurator. cap. 1. de reſcript. l. Principalibus, D. de procurator. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 95. num. 9. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. mādatum, num. 4.

34 MANDATVM, *& ratihabitio comparantur. Mādare nanque, vel ratum habere, paria ſunt*, capit. Ratihabitionem, de regul. iur. libr. 6. *cum multis ampliationibus, & limitationibus ad longum infra* lit. R. n. 51 & ſeq. *relatis.*

35 MANDATVM *formaliter debet adimpleri, eius que forma diligenter cuſtodiēda eſt nec illius fines egredi licet*, l. Diligenter, 5. l. Poteſt 41. D. mandat. cap. Qui ad agēdum, de procur. in 6. Clemēt. Non poteſt, eod. tit. cap. Cū veniſſent, de eo, qui mitt. in poſſeſſ. Surd. conſil. 105. n. 27. & conſ. 160. num. 34 Cardin. Tuſch. lit. M concl. 39. *vbi ampliat, pluribus que limitat modis*, & concluſ. 40. & multis ſeqq. *fuſiſsime etiam* Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 7. titul. 12. per tot.

MANDATVM *expirat morte mandantis*, l. Mādatum, C. mandat. l. Si quidem, & l. Inter cauſas, D. eodem tit. l. fin. D. de ſolut. c. Relatum, & capit. Gratum, de offic. & poteſt. iudic. deleg l. 23. tit. 5. part. 3. Car. Mantic. de tacit & ambig. conuent. lib. 7. titul. 23. nu. 1. & per tot. *vbi plures ampliationes, & limitationes aſsignat, ſic pariter* Cardin. Tuſch. lit. M. conclu. 65. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 102. numer. 4. & 5. & in praxi electionis, & variar. foriq. 30. num. 3. ſect. 1. Alexan. Trentac. variar. reſolut. lib. 2. tit. de procur, reſolut. 10. num. 1. & ſeqq. 36

Limita etiam vt per Surd. conſil. 99. numer. 1. & 4 & conſil. 136. num. 29. & per Paul. AEmil. Verall. deciſ. 188. aliàs, 10. & deciſ. 189. aliàs 11. p. 2. liter. M. & per Nicola. Vander. ſingul. 47. per tot. *vbi axiomati huic quatuordecim limitationes aſsignat, alias* Donel. lib 16. digeſt. capit 23. & ibid. Vſual. & Vaz. controuer. vſu freq. lib.

2.

2. cap. 22.

37 MANDATVM *debet eſſe gratuitum*, l. 1. in fin. D. mandat. l. Litem, C. de procurat. Cardin. Tuſch. lit. M. conclu. 55. Cardinal. Mantic de tacit. & ambig. conuent. libr. 7. titul. 2. num. 3. tom. 1. *Vbi enim merces interuenit, in locationem, conductionem, alterius ve contractus ſpeciem tranſit*, d. l. 1. §. mandatum, D. mandat. l. Naturalis, §. Sed ſi facio, D. de præſcript. verbor.

38 *Non tamen remunerationem excludit*, l. Si remunerandi, in principi, D. mandat. Cardinal. Mantic. proxime relato loco num. 5.

39 MANDATVM *non præſumitur, argumento* tex. in l. In bello, §. Facta, de capti. & poſtlimin. reuerſ. Cardin. Tuſch. lit. M. concluſ. 32. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſump. 15. num. 3. Surd. conſ. 28. num. 80. *vbi* num.

40 81. *ampliat* † *etiam ſi temporis diuturnitas concurrat, multos allegans, pleniſſime Menochi.* d. lib. 2. præſum. 33. numer. 14. *qui etiam* numer. ſeq. *contrariam tenentium opiniones refert, per quem multipliciter axioma hoc limita ibi*, à num. 3. cum ſeq. *quem omnino in materia conſule.*

MANDATVM *re integra reuorari poteſt*, l. Si cum Cor. 88. D. de ſolut. l. Aliud eſt 106. in fin. D. eod. 41

Limita, & intellige, niſi mādatum ſit fauore mādatarij, qui implere ſit paratus, l. Cū fundum, D. de pact. Vincent. Carot. ſingul. 181. 42

MARITVS *caput eſt vxoris*, c. fin. 32. q. 6. Ioan Mar. Nou. quæſtion. forenſ. lib. 1. q. 133. n. 1. 43

Et mariti radijs illuſtratur vxor. l. Fœminæ, 8. l. Nuptiæ, 12. D. de Senat. l. Cū te, 10. C de nupt. l. 3. verſ. Sed & ſi filiam, C. de natural. liber. l. Mulieres, 6. C. de incol. lib. 10. l. Mulieres, 13. C. de dignitatibus lib. 12. *Regia leges apud nos*, l. 3. tit. 15. p. 2. l. 7. tit. 2. p. 4. leg. 6. titul. 2. de los hijos dalgo, lib. 4. Ordinā, l. 9. tit 11. lib. 2. nouæ Reg. collect. *pleniſſime* Pichar. in diſp. de nobilit. cōmun. inter vir. & vxor. á n. 15. cū ſeq. 44

Y 2 MAS-

Digitized by Google

45 MASCVLINVM *concipit fœmininum,* l. Iuſta, l. Non eſt ſine liberis, & l. Quis quis, D. de verbor. ſignic. l. Si quis ita, D. de teſtament. tutel. l. Si ita ſcriptum D. de legat. 1. l. Qui duos, & l. Seruis, D. de legat. 3. *copioſiſſime* Cardin. Tuſch. liter. M. conclu. 101. per. 112. numeros, *ad ſaturitatem ampliationes, & limitationes aſſignans; ſic pariter* Caſtill. controuer. lib. 5. 2. p. cap. 66. n. 1. & ſeqq. & n. 22. & ſeqq. Vincenti Fuſar, de ſubſtitut. q. 311. num. 1. & ſeq. Ioan. Anton. Mangil. de imputationibus q. 67. n. 4. & q. 78. n. 1. & ſeqq. & q. 148. nu. 1. Surd. conſ. 21. nu. 2. 5. & 6. conſ. 140. nu. 4. conſ. 151. nu. 32. conſil. 556. num. 13. & conſ. 564. nu. 2. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 664. num. 9. & cap. 757. num. 13. & 14.

46 MEDIA *præſumuntur probatis extremis,* l. Sicut, §. Non videtur, D. quibus modis pign. vel hypot. ſoluit. Scac. de appellat. quæſt. 18. remed. 1. conclu. 5. numer. 56. Mcnochi (*alia iura referens*) de præſum. lib. 8. præſ. 66. num. 1. & per tot. præſum. *de materia hac, vbi limitat, & intelligit diuerſimode.*

MEDIA *tempora non nocent,* princip. inſtit. de ingenu. l. Sed & ſi, 6. §. Solemus, D. de hæredi inſtituen. Pichard. ad §. In extraneis, 4. nu. 11. inſtit. de hæred. qualit. & differ. 47

MEDIA *via eſt eligenda in dubio,* l. Antiqui, D. ſi pars hæredit. petat. §. pen. inſtitut. quibus ex cauſ. manumit. non lic. §. Cũ ex aliena, inſtitut. de rer. diuiſ. *multa refert iura* gl. ver. Ab initio in c. 3. de cenſib. *Hinc illud.* 58

Ouid. Metamor. lib. 2.

Medio tutiſſimus ibis.

Et Sene. trag. 10.

Quisquis medium defugit iter

Stabili nũquã tramite curret,

Tradidereque paſſim, Hor. Ser. Saty. 10. & Ode. 10. lib. 2. & de art. poe. Mart. Epigr. lib. 1. Epig. ad Flacum, Ariſt. lib. 2. Ethic. & Polit. 4. *& alibi ſæpe, Firmatq; hanc regulã hãc copioſe* Tiraq. de iure primo. q. 17. opin. 4. n. 9. Menoc. de præ-

præſumpt. libr. 1. quæſt. 97. num. 27. Thom de Thomaſſet. regul. 178. *vbi procedere declarat, quando ius, vel ſententia ad vnam partem magis quã ad aliam adaptari nequit.*

49 MEDIA *ſui finis ſequuntur naturam, & ab eo regulantur*, l. Oratio, D. de ſponſalibus. *Habitoque fine, de medijs non curatur, notauimus ſupra*, liter. F. num. 147.

50 MEDIA *ex præcedentibus & ſequentibus declarantur*, l. Hæres palam, §. Si quis poſt D. de teſtament. Surd. conſ. 151. num. 30

51 MEDIVM *ex duobus contrarijs fit optimum*, Paul de Caſtro per text ibi in l. Cõtinuus, §. Cum ita, D. de verb. obligat. Flamin. Pariſ. *qui eum refert*, de confidem. quæſt. 7. num. 39.

52 MEDIVM *inhabile impedit extrema habilia poſſe coniungi*, l. fin. D. de Flumin. l. Qui ſella, §. fin. D. de ſeruit. ruſtic. prædior l. Tria prædia, D. de ſeruitut. vrban. prædior Surd. conſ. 8. num. 27. & conſ. 136. numer. 34. Anton. Monach. Florent. deciſ. 62. num. 18 Car. Tuſch. tom. 5. Liter. E. conclu. 684. Caſtillo controuer. lib. 5. 2. p. nu. 14. col. 2. circa fin.

MEDIVM *refertur ad vtrunque extremum*, Iaſ. 53 in l. 3 §. Filius inter num. 15. D. de liber. & poſthum. Mars. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 9. gloſſ. 12. num. 1.

MELIVS *eſt intacta iura* 54 *ſeruare, quàm poſt vulneratam cauſam remedium quærere, ſeu melius eſt occurrere in tẽpore, quam poſt illatũ vulnus remediũ quærere*, l. vltim. in fin. C. in quib. cauſ. in integr. reſtit. non ſit neceſſar. l. 1. C. quando liceat vnicuique ſine iudic. ſe vindic. Car. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 21. tit. 8. n. 30. in fin. Car. Tuſ. to. 6. lit. P. concl. 648. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. Clerical. p. 1. tit. de diſciplina Cleric. §. 5. n. 105. pag. 68. *Inde* Ouid. de Põt. li. 2. eleg. 6.

Cum poteram recto tranſire Ceraunia velo
Vt fera vitarem ſaxa monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid

45 MASCVLINVM *concipit fœmininum*, l. Iuſta, l. Non eſt ſine liberis, & l. Quisquis, D. de verbor. ſignic. l. Si quis ita, D. de teſtament. tutel. l. Si ita ſcriptum D. de legat. 1. l. Qui duos, & l. Seruis, D. de legat. 3. *copioſiſſime* Cardin. Tuſch. liter. M. conclu. 101. per. 112. numeros, *ad ſaturitatem ampliationes, & limitationes aſſignans; ſic pariter* Caſtill. controuer. lib. 5. 2. p. cap. 66. n. 1. & ſeqq. & n. 22. & ſeqq. Vincenti Fuſar, de ſubſtitut. q. 311. num. 1. & ſeq. Ioan. Anton. Mangil. de imputationibus q. 67. n. 4. & q. 78. n. 1. & ſeqq. & q. 148. nu. 1. Surd. conſ. 21. nu. 2. 5. & 6. conſ. 140. nu. 4. conſ. 151. nu. 32. conſil. 556. num. 13. & conſ. 564. nu. 2. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 664. num. 9. & cap. 757. num. 13. & 14.

46 MEDIA *præſumuntur probatis extremis*, l. Sicut, §. Non videtur, D. quibus modis pign. vel hypot. ſoluit. Scac. de appellat. quæſt. 18. remed. 1. conclu. 5. numer. 50. Menochi (*alia iura referens*) de præſum. lib. 8. præſ. 66. num. 2. & per tot. præſum. *de materia hac, vbi limitat, & intelligit diuerſimode.*

MEDIA *tempora non nocent*, princip. inſtit. de ingenu, l. Sed & ſi, 6. §. Solemus, D. de hæredi inſtituen. Pichard. ad §. In extraneis, 4. nu. 11. inſtit. de hæred. qualit. & differ. 47

MEDIA *via eſt eligenda in dubio*, l. Antiqui, D. ſi pars hæredit. petat. §. pen. inſtitut. quibus ex cauſ. manumit. non lic. §. Cũ ex aliena, inſtitut. de rer. diuiſ. *multa refert iura* gl. in ver. Ab initio in c. 3. de cenſib. *Hinc illud.* 58

Ouid. Metamor. lib. 2.

Medio tutiſſimus ibis.

Et Sene. trag. 10.

Quisquis medium defugit iter
Stabili nũquã tramite curret.

Tradidereque paſſim, Hor. Ser. Saty. 10. & Ode. 10. lib. 2. & de art. poe. Mart. Epigr. lib. 1. Epigr. ad Flacum, Ariſt. lib. 2. Ethic. & Polit. 4. *& alibi ſæpe, Firmatque regulã hãc copioſe* Tiraq. de iure primo. q. 17. opin. 4. n. 9. Menoc. de præ-

Digitized by Google

præſumpt. libr. 1. quæſt. 97. num. 27. Thom de Thomaſſet. regul. 178. *vbi procedere declarat, quando ius, vel ſententia ad vnam partem magis quã ad aliam adaptari nequit.*

49 M EDIA *ſui finis ſequuntur naturam, & ab eo regulantur*, l. Oratio, D. de ſponſalibus. *Habitoque fine, de medijs non curatur, notauimus ſupra*, liter. F. num. 147.

50 M EDIA *ex præcedentibus & ſequentibus declarantur*, l. Hæres palam, §. Si quis poſt D. de teſtament. Surd. conſ. 151. num. 30

51 M EDIVM *ex duobus contrarijs fit optimum*, Paul de Castro per text ibi in l. Cõtinuus, §. Cum ita, D. de verb. obligat. Flamin. Pariſ. *qui eum refert*, de confident. quæſt. 7. num. 39.

52 M EDIVM *inhabile impedit extrema habilia poſſe coniungi*, l. fin. D. de Flumin. l. Qui ſella, §. fin. D. de ſeruit. ruſtic. prædior l. Tria prædia, D. de ſeruitut. vrban. prædior Surd. conſ. 8. num. 27. & conſ. 136. numer. 34. Anton. Monach. Florent. deciſ. 62. num. 18 Car. Tuſch. tom. 5. Liter. E. conclu. 684. Caſtillo controuer. lib. 5. 2. p. nu. 14. col. 2. circa fin.

M EDIVM *refertur ad vtrunque extremum*, Iaſ. in l. 3 §. Filius inter numer. 15. D. de liber. & poſthum. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan, cap. 9. gloſſ. 12. num. 1. 53

M ELIVS *eſt intacta iura ſeruare, quam poſt vulneratam cauſam remedium quærere, ſeu melius eſt occurrere in tẽpore, quam poſt illatũ vulnus remediũ quærere*, l. vltim. in fin. C. in quib. cauſ. in integr. reſtit. non ſit neceſſar. l. 1. C. quando liceat vnicuique ſine iudic. ſe vindic. Car. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 21. tit. 8. n. 30. in fin. Car. Tuſ. to. 6. lit. P. concl. 648. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. Clerical. p. 1. tit. de diſciplina Cleric. §. 5. n. 105. pag. 68. *Inde* Ouid. de Põt. li. 2. eleg. 6. 54

Cum poteram recto tranſire
Ceraunia velo
Vt fera vitarem ſaxa monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid

prodeſt dicere facto.

Quã῀q, ea debuerat currere cymba via?

Et triſtit. lib. 1.eleg.3.

Et quam quam ſero clipeum poſt vulnera ſumo.

Illudque ipſius vulgatum de remed. amor. libr. 2.

Principijs obſta, ſero medicina paratur,

Cum mala per longas conualuere moras,

Et Horat. Epiſtolar. epiſt. ad Lollium.

Et contempta ſolent incendia ſumere vires,

Senec. de ira libr. 1. capit. 7 Primum facilius eſt, excludere pernicioſa, quam regere & non admittere, quam admiſſa moderari, *& cap.* 8. Optimum eſt primum irritamentum iræ protinus ſpernere, ipſiſq; repugnare ſeminibus, & dare operam, ne incidamus in iram; nã ſi cœperit ferre tranſuerſos, difficilis ad ſalutem tranſcurſus eſt. *lateque proſequitur, & firmat ibidem.*

55 MELIVS *eſt pauca caute agere, quam multis intereſſe pericoloſe*, auth. de tabellion. circa med. collat. 4.

MELIVS *que eſt pauca tenere, quam multa diſcere, non tamen ea ad manum habere* Senec. de Benefic. lib. 7. Solet plus prodeſſe, *ait*, ſi pauca præcepta ſapientiæ teneas, ſed illa in promptu tibi, & in vſu ſint: quam ſi multa quidẽ didiceris, ſed illa non habeas ad manum. 56

Et melius eſt pauca verba idonea effundere, quam multis inutilibus homines pragrauare, l. Tanta §. Contrarium, C. de veter. iur. enucle. *Vnde ſapienter qui dixit,* 57

Pauca loqui prudens, audireq; plurima debet.

Os vnum, binaſque aures idcirco tenemus.

MELIVS *eſt nocentem dimittere, quam innocentẽ punire*, l. Abſentem, D. de pœn. Cardin. Tuſch. pract. conclu. tomo 1. lit. A. conclu. 41. num. 3. Scac. de re iudicat. gloſ. 14. quæſt. 8. n. 18. Menoch. de præſumpt. li. 2. præſump. 90. numer. 4. *Exemplum enim graue eſt, prætextu nocentis inſontem periclitari*, l. fin. in fin. C. de his, qui latron 58

latron. occulta.

59 MELIVS *eſt alere non alendum, quam fame necare alendum, notauimus ſupra,* lit. A. num. 208.

60 MEMBRORVM *ſuorum nemo eſt dominus,* l. Liber homo, D. ad leg. Aquil. cap. Si non licet, cum multis ſeqq. 23. quæſt. 5. Ioan. Mar. Bel. diſquiſit. cleric. tit. de fauor. clerico. canon. part. 1. §. 1. numer. 15. pagin. 174. *cum huiuſmodi dominium ſoli Deo ſit reſeruatum, iuxta illud ſacræ pagin.* Sapient. 16. Tu es domine, qui vitæ, & mortis habes poteſtatem, & Deuter. cap. 32. Ego occidam, & ego viuere faciam, *Quintum Decalogi præceptum.* Non occides; *Non ſolum de alio, ſed etiam de ſe ipſo intelligitur, iuxta* text. in d. cap. Si non licet 23. quæſt. 5. *inde* Seneca de vitæ breuit. *Suus nemo eſt*, inquit. *Ideoque tam in foro interno, quam externo vitam ſuam, aut propria mẽbra diſſipare, aut iactare ſine legitima cauſa, nemini licet, per ea, quæ tradunt* D. Thom. 2. 2. quæſt. 64. artic. 5. Couar. lib. 1. variar. cap. 2. à numer. 8. & lib. 2. capit. 1. nume. 11. col. vlt. Gomez variar. tom. 3. cap. 3. numer. 13. Siman. de Cathol. inſtit. cap. 18. à num. 21. Tiraq. de nobil. cap. 31. à num. 559. Iul. Clar. in practic. lib. 5. §. fin. quæſt. 68. num. 37. Menoch. de arbitrar. caſu 284. P. Leſi. de iuſtit. & iur. lib. 2. capit. 9. á num. 98. & numer. 101. *refert plures* Cened. ad Decretum, collect. 29. num. 4. *Eaque ratione, nec conſentire* 61 *quis poteſt vt alius in eũ ſæuiat, ſua ve membra dilaceret, vt firmat,* Hieron. Buccar. de diff. inter iudic. ciu. & crim. dif. 183. num. 20. & ſeq. *Qui* n. 22. *limitat in offenſis leuibus.*

MEMBRA *à capite recedere nõ debent* cap. Cum nõ 62 liceat 12. de præſcript. Mol. de Hiſpan. primog. lib. 1. c. 1. num. 17. Nicol. Loſæ de iure vniuerſit par. 3. cap. 13. numer. 7. *conducuntque tradita per* Roman. ſingul. 500.

MEMORIA *hominis fragilis eſt*, l. Hac conſul- 63 tiſsima, §. At cum humana, C. qui teſtament. facer. poſſ.

l. Peregre, D. de acquiren. poſſeſſ. *Et omnium habere memoriam, diuinitatis magis, quã humanitatis eſt*, l. 2. §. Si quid autẽ, C. de veter. iur. enuclean. *Inde* Senec. de Benefic. libr. 7. *ait*, Fragilis eſt memoria, & rerum turbæ non ſufficit.

64 MENDACIVM *in vno dicens, in omnibus præſumitur dixiſſe*, argum l. vlt. D. de rei vendic. auth. Contraque propriam, C. de non nu. pecun. Maſcar. de probat. cõcl. 1039. num. 7. Anton. Monach. decíſ. Lucenſ. 38. num. 11. Stephan. Gratian. decíſ. 227. num. 8. Barthol. Pete ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. capit. 3. numer. 51.

65 *Amplia vt etiam in futurum præſumatur mendax*, Maſeard. vbi ſupra numer. 12. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 7. Steph. Grat. proxime dicto loco num. 9.

66 MENDAX *precator caret impetratis*, capit. Super literis 20. de reſcript. *Et ſuo iure priuatur* Hieron. Buccaron. de differ. inter iudic. ciuil. & crimin. differ. 135. numer. 5. & ſeqq.

Limita in eo, qui errore, vel ignorantia mendacium protulit, vt notauimus Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 44. num. 67. 67 *Et quod mendacium eſt delictum* 68 *& turpitudo*, Farinac. conſili. 60. num. 130. lib. 1. *vide* Oſual. in Donel. lib. 31. tit. 20. lit. P.

69 *Et plus eſt mentiri, quam lenocinium facere*, cap. Poſtulaſti, de reſcript.

70 *Ex ſententia tamen* Senec. de formula honeſtæ vitæ tit. de iuſtitia, *quandoque licet. Eius ſunt verba:* Quod ſi aliquando coerceris vti mendacijs, vtere non ad falſi, ſed ad veri cuſtodiam. Et ſi contigerit fidelitatem mendacio redimi, non mentiris, quia vbi honeſta cauſa eſt, ſecreta non prodit, tacenda enim tacet, loquenda loquitur, *Super quo conſulendus* Auguſtin. in cap. Ne quis arbitretur, in c. Faciat homo, & cap. Si quis ad te confugerit, *cum multis alijs ibi*, 22. quæſt. 2. & Origen. in cap. Paul, ad Galat.

Quē

Digitized by Google

Quem cum Platone, *eorum in id ſententiam referendo, citat* Ioann. Ianglæ ſemeſtri libr. 1. cap. 2. pag. 34. in princip.

71 MENS *magis debet attendi, quã verba*, c. intelligentia 6. & cap. Propterea, 8. de verbor. ſignific. l. Labeo. in fin. D. de ſupel. legat. l. Nominis & rei, §. Verbum, D. de verb. ſignif. Scac. de appellat. quæſt. 4. num. 21. & de commer. §. 1. q. 1. num. 28. & ſeqq. & num. 358. & q. 1. n. 577. & ſeq & ampliatione 10. n. 36. & §. 6. gloſ. 1. n. 11. verſ. Quia, & n. 16. Armendar. in procem. addit. ad recopil. leg. Naua. n. 19. Mar. Giur. in conſuetud. Senat. Meſſa. in procem. nu. 5. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. to. 4. c. 769. nu. 21. & c. 755. nu. 23. & tom. 5. cap. 814. nu. 14. *Inde* Prouer. c. 29. *dicitur* Qui tantum verba ſectatur, nihil habebit qui autẽ poſſeſſor eſt mentis, diligit animã ſuam, *& verba ſe habent vt corpus, & ſuperficies, ratio autẽ, & mens, vt ſpiritus, & anima*: Gonçal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 48. num. 56. *quibus adde notata*, lit. L. num. 28. *&* *notanda*, lit. V. nu. 17. & ſeq. *Verbaq; pendent à mente, non autem mens a verbis* Men. cõſ. 97. num. 44.

MEVM *quod eſt, amplius meum fieri non poteſt*, l. Si rem meam, D. de verbor. obligat. l. 4. §. 1. D. de acquir. poſſ. §. ſi cui fundus, verſ. ſed ſi rem legatarij inſt. de legat. §. ſic itaque inſtit. de action. cap. Inter dilectos, extra de fide inſtru. Surd. conſ. 303. n. 56. Seſſ. Arag. dec. 46. n. 23. & 24. & dec. 87. nu. 3. Bertazol. de clauſul. inſtrument. clauſ. 19. gloſ. 1. nu. 9. Pichar. ad d. verſ. Sed ſi rem legatarij nu. 2. Cardin. Tuſch lit. M. conclu. 226. per tot. *Limitans*, num. 4. *quando res perfecte mea non eſſet, ibique exemplificat*. 72

MINIMA *non ſunt in conſideratione*, l. Scio, D. de in integ. reſtit. l. 4. in final. D. de ædilit. edict. l. Si oleum, §. fin. D. de dol. Brunor. à Sole in locis cõmun. verb. minima, Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic. deciſion. 691. in 1. edi. & reſol. 73

585. â numer. 7, in 2. edit. Cardin. Tuſch. lit. M. conclu. 239. Surd. conſ. 112. nu. 26. Ouidi. de Amic. de iur. emphyt. quæſt. 7. num. 1. *copioſiſsimè* Sebaſtin. de Medic. de regul. iur. regul. 5. per totam *iunctis adductis infra* hac liter. num. 99.

74 *Intellige quando de iure ſpeciali agitur contra iuris communis regulas puta per viam reſtitutionis in integrum, & ita procedit* text. in d. l. Scio. & in d. l. Si oleum, §. vlt. & in l. Res bona, D. de contrah. empt. *quia vbi de iure communi agitur, de minimis curatur, & procedit* text. in l. 1. §. Illud, D. de coniung. cum emanc. liber. l. Quamuis, D. vt in poſſeſſ. legat. l. 1. §. Cum dicitur, D. ſicui plus quam per leg Falcid. *Etiam ſi ſimus in*

75 *pœnalibus, † puta in furto, quod in anſere, gallina, vel vno etiã ouo committitur*, l. Naturalẽ, §. Gallinarum, D. de acquir. rer. Domin. §. Gallinarũm, & vtrobique gloſ. & DD. inſtit. de rer. diuiſ. *Ita diſtinguit* Bartol. in d. l. Scio. numer. 1. verb. Nota quod de minimis, & in l. Proprietarius, col. 2. in princip. num. 2. verſ. Sed hic, aut agitur, D. de damn. infect. *Quæ diſtinctio ab omnibus communiter recepta eſt, vt per citatos* â Rendina in promptuar. recept. ſentent. tom. 1. titul. 100. numer. 13. *eamque probant* Andr. Gail. libr. 2. obſeruat. 102. numer. 4. Rad. Forner. libr. 2. rer. quotid. capit. 5. *cum alijs quos refert* Oſuald. in Donel. libr. 21. capit. 9. liter. L. verſ. Sed & vulgaris diſtinctio eſt, *Lato calamo, cũ præfata ampliatione, vt in pœnalibus quoque procedat,* Ouid. de Amic. dict. quæſt. 7. à numer. 3. cum ſeqq. *praecipue* numer. 6. col. 2. ex med. & nu. 7. Sebaſtian. de Medic. d. reg. 5. numer. 6. poſteriorum, fol. mihi 249. *qui numer ſeq. plurimos alios intellectus & imitationes huic regulæ aſsignat Per eum videndæ, & per* Ouid. de Amic. d. loco à n. 3. *infinitos propè aſsignans caſus, in quibus minimum attenditur.*

In delictisque, & in pœnalibus, minima in conſideratione 76

ne eſſe pro regula tradit Hieron. Buccaro de dif. inter iudici. ciuil. & crimin. dif. 167. numer. 8. Camil. Galt. de verb. ſignific. lib. 10. cap. 2. numer. 9. *qui diuerſis in locis diuerſas etiam limitationes aſsignat.*

77 *Quando nempe abſurdum ſequeretur, quia tunc minimi ratio habetur,* lib. 10. capit. 25. numer. 32.

78 *Quando per minimi conſiderationem fieret praiudicium rebus maioribus,* ibid. num. 8.

79 *Quando diſpoſitio loquitur conditionaliter,* ibidem num. 22, & 23. ex gloſ. in d. l. Res bona fide. Bald. in rubric. C. de contrah. empt. *& alijs,*

80 *Quando aliquid pro forma requiritur cum forma nihil addi, aut detrahi poſsit,* ibidem, numer. 24. *aduertit etiam* Sebaſtin. de Medic. d. reg. 5. numer. 13. & 14. poſterior. pag. 249.

81 *Quando minimum ad maiorem ſummam integrandam requiritur,* idem ipſe Gal. d. lib. 10. cap. 25. numer. 25. ex l. Quandiu, & ibi Bald. C. de diſtract. pignor. *cum alijs, qua ibi adducit.*

Vel cum eadem proportionabiliter in minimo, qua in magno militat ratio, idem ibi. num. 26. *firmant etiam* Sebaſtian. de Medic. vbi ſup. num. 4. & Mari. Giutb. in conſuetud Senat. Meſſan. cap. 6. gloſ. 10. num. 11. 82

MINIMVM *ſequimur in dubio* l. ſemper in ſtipulationibus in fin. & l. ſemper in obſcuris, D. de regul. iur. capit. In obſcuris, eod. titul. lib. 6. Surd. conſ. 150. num. 93. Buccaron. de differ. inter iudici. ciuil. & criminal. differ. 154. num. 5. & ſeqq. *vbi procedere intelligit in vltimis voluntatibus* † *& in delictis, ſecus in contractibus. Contrarium licet poſt alios a ſe relatos defendat* Cagnol. in d. l. ſemper in obſcuris num. 12. 83 84

Limita etiam in fauorabilibus, & ad liberationem inducẽdam in quibus non quod minus, ſed quod magis eſt, vnenit & ſequimur in dubio l. Aurelius 29. § Titius teſtamento, D. de liberat. legat. Surd. conſ. 112. numer. 98. 85

Intellige etiam quando ſumus 86

in

in quantitate, ſecus in ſpeciebus in quibus non minimum, ſed mediocre debetur, ex l. 3. & 4. D. de tritic. vin. & oleo legat. l. Dubium §. fin. D. de legat. 3. Dyn. in d. cap. In obſcuris, numer. 8. Caſtrenſ. in l. Legato generaliter, 37. num 5. de legat. 1. Capreol, regul. 313. numer. 41. & ſeqq. *& eos referens* Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 700. nu. 17. & 18.

87 MINOR *in maiorem non habet imperium,* l. Minor. D. de minor. cap. Inferior, cap. Denique, cap. Núc autem, & §. In tantum 21. diſt. cap. Cum inferior, & ibi Abb. in princip. & numer. 1. de maiorit. & obed. cap. In notuit, de elect. l. Nam magiſtratus, D. de recep. arbit. l. Ille à quo §. Tempeſtiuū, D. ad S.C. Treb. l. 2. tit. 7. p. 3. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ tom. 5. cap. 925. num. 5. *iunctis notatis ſupra* lit. I. n. 72. & ſeqq. *& notandis infra* lit. P. num. 12. & ſeq.

88 MINOR *& Eccleſia aequiparantur,* cap. 1. & cap. Auditis vbi gloſ. verb. minoris, de in integ. reſtit. gloſ. in l. Reſpublica, verb. Solet, C. ex quib. cauſ. maior, Euer. in locis legalib. loco à minor. ad Eccleſiam, vel piam cauſam, *& notauimus ſupra* lit. A. numer. 510. cum duobus ſeqq.

Sic pariter minor, & Reſpublica aequiparantur, d. lit. A. num. 513. & 514. *diximus.* 89

MINVS *cui prohibetur, multo magis, quod maius eſt interdicitur,* capit. Nulli 44. d. *Semper enim in eo, quod plus eſt ✝ ineſt minus* l. In eo, D. de regul. iur. l. 1. §. ſi ſtipulanti D. de verb. obligat. Surd. deciſion. 65. numer. 5. Farinat. deciſ. 10. numer. 6. part. 1. *cum adductis ſupra* hac ead. lit. num. 7. 90 91

MINVS *ſoluiſſe dicitur, & qui nihil ſoluit,* l. Minus 32. l. Verbum amplius 82. l. Si ita ſtipulatus 150. D. de verb. ſignific. *Minus enim dicitur, quod nihil eſt,* l. Illud in princ. D. de trib. act. Sur. deciſ. 65. num. 2. 5. & 6. 92

Et minus attuliſſe, qui nihil attulit, Morquecho de diuiſ. bonor. cap. 15. num. 18. 93

Ma-

Digitized by Google

MariGiurba in conſuetud. Se nat. Meſſan, cap. 1. gloſ. 6. n. 34. part. 1.

94 MINVS *ſoluit qui tardius, vel poſt tẽpus ſoluit*, l. Vt is cui, 12. §. Minus ſoluit, D de verb. ſigni. l. 1. §. Editiones, verſ. Nã dies ſolutionis, & ibi notat gl. verb. Summa, D. de edend. §. Tempore, inſtit. de action.

95 *Inde minus dare videtur, imo nec dare, qui tarde dat, ex ſententia* Martial. lib. 6. epigr. 23. ad Pætum.

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes,
Cum dixi mihi; ſume, tolle, dono:
Deberẽ tibi Pæte pro ducentis,
At nũc cũ dederis diu moratus,
Poſt ſeptem puto, vel nouem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris,
Sex ſeſtertia Pæte perdidiſti.

Et Senec. libr. 2. de Benefic. Ingratũ eſt (*inquit*) beneficiũ, quod diu inter dantis manus hæſit, quodquis ægre dimittere viſus eſt, & ſic dare tanquã ſupra reparetur, *& alia his ſimila tradit* Cardin. Tuſchi lit. M. conclu. 270.

MISERICODITER *in ſcelestis non eſt agẽdũ*, Hieronym. Buccaro, de differ. inter iudic. crimin. & ciuil. differ. 201. num. 5. & ſeq. *Hinc Senec. de morib.* Bonis nocet (*ait*) qui malis parcit. 96

MITIVS *agitur cum lege, quam cum homine*, l. Celſus, D. de arbitr. gloſ. fin. in cap. Illa, de elect. & probat. l. 33. tit. 4. part. 3. verſic. Por que mas ligeramente, *plenè* Bart. in l. Amplius, D. rem rat. haber. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 19. nu. 5. Cald. Perei. de empt. & vendit. cap. 9. nu. 7. Cardin. Tuſch. lit. M, cõcl. 291. Pichard. in diſput. de mora, num. 92. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 152, num. 7. Farinac. quæſt. 20. numero 60, & 61. 97

MIXTVM *continetur ſub ſimplici*, l. 2. & ibi gloſ. in princip. D. de verb. oblig. gloſ. in §. 1. inſtit. de actionibus Camil. Gallin. de verb. ſignific. libr. 9. cap. 19. nu. 1. & 2. Cardin. Tuſch. lit. M. conclu. 294. *Quod axioma* 98

infinitis limitationibus, & intellectibus exornatur, vt per Tuſc. d. loco Gallin. d. cap. 19. per tot. cap. 21. & ſeq. *vſque* ad cap. 35. *vbi ad nauſeam vſque materiam proſequitur*, Surd. deciſ. 53. numer. 27. deciſ. 174. num. 14. 15. & 16. deciſ. 329. numer. 6. 8. 12. 14. 16 24. & 25. Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. capit. 89. à numer. 160. cum ſeq. *omnium lapiſſimè* Farinac. fragment. crimin. 2. par. lit. M. à num. 219. vſque ad num. 260.

99 DE MODICO *non eſt curandum*, l. Si oleum, §. fin. cum l. ſeq. D. de dol. l. In rebus, §. Poſſunt, D. commod. l. Res. D. de contrah. empt. l. Scio. D. de in integr. reſtit. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſt. deciſ. 39. num. 3. in 1. edit. & reſolut. 36. in 2. edit. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. num. 422. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 16. gloſ. 1. num. 14. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 37. num. 9. & 10. & quæſt. 96. num. 8. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 951. num. 7. Thom. de Thomaſet. regul. 94. *vbi limitat † niſi modica eſſent eſſentialia, & multa de quibus, & alijs diximus ſupra* hac liter. numero 73. & ſeq. 100

MODICA *non nocent*, c. Si proponente, 42. vbi gloſ. 1. de reſcrip. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 107. C. de reuoc. donat. & in tract. de iudic. in reb. exig. verſ. 29. P. Azor. inſti. moral. lib. 6. cap 10. verſ. Tertio quæritur, Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 37. num. 10. & quæſt. 22. numer. 3. *multis firmat* Petr. Binsfeld. in rubr. de iniur. & de mandat. notab. 13. 101

Hinc modica mora non nocet, Tiraquel. vbi proxime num. 77. & de retract. lignag. §. 8. numer. 9. 102

MODVS *in dubio potius præſumitur, quam conditio*, Menoch. de præſumpt li. 4. quæſt. 1 · 5. num. 15. Molin. de pri nog. lib. 2. capit. 12. num. 1 Petr. Barboſ. in rubr. D. ſo. ut. matrim. p. 1. num 103

nume. 28. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom, 1. cap. 44. num. 17. & capit. 136. numer. 14. Rot. Roman. ex collectis à Farinac. deciſ. 362 num. 1. in nouiſsim.

104 MONACHVS *ſeruo æquiparatur, notauimus ſupra* lit. A. numer. 531 & 532.

105 MORA *vltima nocet*, l. Illud, 17. D. de pericul. & commod. rei vend. l. Si mora, & l. Semel mora, D. ſolut. matr. l. Cum Prætor, §. Si aliquando, D. de noui oper. nunciat, l. Si & per emptorem, 53. D. de actionib. empt. l. Si ſeruum, 91. §. Sequitur, D. de verb. oblig. cap. Si iudex laicus, 12. vbi gloſ. verb. Clericali, de ſentent. excommunic. lib. 6. Caſsan. in Catalog. glor. mund. par. 12. conſider. 100. numer. 16. Medic. in tract. de nouation. 2. part. verb. Mora, Saport. tract. de mora, cap. 1. num. 41. Forcat. cod. tract. 3 par. num 13. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quæſt. 29. num. 86 *quos refert* Pichard. in diſput. de mora, numer. 212. Cardin, Tuſch. lit. M. conclu. 772. Scacci. de commerc. §. 7. gloſ. 6. numero 13.

Et quãdo prima mora noceat 106 *vide* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom, 5. cap, 1000. numer. 24.

MORA *modica non nocet, notauimus* ſupra proximé, numer. 102.

MORA *non eſt, vbi nulla* 107 *petitio eſt*, l. Nulla, 99. D. de regul. iur. Surd. conſil. 150. num. 98.

MORA *non ſine interpel-* 108 *latione contrahitur*, l. Mora, 32. D. de vſur. l. Vinum, 22. & l. Lecta, 40. §. Pactum autem, D. ſi cert. pet. l. Si ex legati cauſa, 23. & l. Nemo rem ſuam, 82. §. fin. & l. Si inſulam, 84. D. de verb. oblig. AEmil, Ferrer. in tract. de mora, numer. 8. Marc. Anton. Bauet. eodem tract. 2. part. numer. 1. Anton. Pichard. in ſua diſput. de mora, numer. 43. Cardin. Tuſch. lit. L. conclu. 325. Carol. de Graſ. de except. ad ſtatut. exclud. omnes excep, excep. 32. numer. 101. cum tribus ſeq.

In-

109 *Intellige & limita ex* l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Magnam, 12. C. de contrah. & commit. ſtipul. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verbor. obilig. l. Pecuniæ fœnori. 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, de alim. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de leg. commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de naut. fœn. l. Quoties in diem, 59. de verb. obilig. l. Æmilius Largianus, 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35. tit. 11. part. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part. *quas per ordinem citauimus* de priuileg. pauper. part. 1. quæſt. 25. numer. 3. *vbi* numeris *quoq; ſeq. De huius axiomatis, limitationiſq; intellectu vide.*

110 MOREM *antiquorum qui non ſeruat, eorum non ſeruat honorem*, Bal. conſ. 318. incip. Quidam nobilis lib. 2. *refert, & ſequitur* Aym. Crauet. conſ. 238. numer. 10. *Inde* Ouid. Faſtor. lib. 1.

Laudamus veteres, ſed noſtris vtimur annis,
Mos tamen eſt æque dignus vterque coli.

111 MORES *quos quis in alio reprobat, in ſe approbare non debet*, l. In arenam, C. de inoffic. teſtam. cap. Cum Eccleſiaſticæ, de excep. cap. Significaſti, de adulte. cap. Si Paulus, 32. quæſt. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 104. num. 15. *iunctis notatis infra* liter. V. numer. 147.

112 MORIENS *non præſumitur immemor ſalutis æternæ*, l. fin. C. ad leg. Iul. repetund. cap. Sancimus, 1. q. 7. Menoch. conſ. 350. num. 9. & de præſumpt. lib. 2. præſum. 60. *vbi plenè* Maſcard. de probat. concluſ. 1074. numer. 1. Franciſc. Molin. de ritu nup. lib. 1. compar. 18. num. 66. Thom. de Thomaſet. regul. 193. Couar. variar. lib. 2. cap. 13 num. 8. Flamin. de reſign. lib. 12. quæſt. 1. à num. 7. Bertazol. conſil. 118. numer. 13. Anton. Monach. Florent. decis. 2. numer. 27. Surd. conſil. 10. num. 56. & conſ. 382. numer. 62. Decian. conſil. 38. numer. 21. volum.

Digitized by Google

lum. 4. Oſaſc. deciſ. 79. nu. 20. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 40. nu. 8 & priuileg. 44. nu. 7. Mar. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 7. nu. 2. & nu. 28. vbi multa pulchra, & gloſ. 14 numer. 8. eod. cap.

113 *Limita in præiudicium tertij*, Bar. in l. Si quis in graui, §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan. *vbi etiam* Igne. numer. 10. Bald. in Auth. Si teſtis productus, numer. 3. in fin. C. de teſtib. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 4. numer. 2. verſic. Aduerte tamen, *refert* Ioſeph. Ramoni, conſil. 100. numero 539.

Non enim moriens omnis præſumitur: Ioannes Baptiſta, Grammat. deciſ. 42. numer. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. numer. 8. Surd. deciſ. 135. numer. 14. & conſil. 382. numer. 62. Menoch. conſil. 39. numer. 7. conſil. 139. numer. 68. & 70. & de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. caſu 89. num. 30. Giurb. dict. gloſ. 7. num. 2. col. 2. prope fin. *Et vt Senec.* controuerſ. 29. lib. 5. *ait*: Nullũ magis aduerſarium timueris, quam qui viuere non poteſt, occidere poteſt.

MORS *omnia ſoluit*, Auth. de nuptiis, §. Deinceps, collat. 4. Sebaſtian. de Medic. in ſpecial. tract. Mors omnia ſoluit. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 82. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. concl. 398. Pichard. ad §. Recte quoque, 5. num. 8. inſtit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. à numer. 3. Surd. conſil. 98. num. 17. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 51. num. 43. 114

MOTVS *primi non ſunt in homine notamus infra* lit. P. numer. 150. 115

MVTABILIA *ſunt omnia*, infra proximè, numero 121. 116

MVTATA, *aut variata perſona, mutatur conditio rei*, l. 1. §. Si is, & ibi gloſ. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gloſ. 4. *cum adductis infra* lit. Q. nu. 8. 117

Et mutatione ſtatus, & conditio- 118

109 *Intellige & limita ex* l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Magnam, 12. C. de contrah. & cōmit. ſtipul. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verbor. oblig. l. Pecuniæ fœnori. 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, de alim. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de leg. commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de naut. fœn. l. Quoties in diem, 59. de verb. oblig. l. Æmilius Largianus, 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35. tit. 11. part. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part. *quas per ordinem citauimus* de priuileg. pauper. part. 1. quæſt. 25. numer. 3. *vbi* numeris *quoq;* ſeq. *De huius axiomatis, limitationiſq; intellectu vide.*

110 MOREM *antiquorum qui non ſeruat, eorum non ſeruat honorem*, Bal. conſ. 318. incip. Quidam nobilis lib. 2. *refert, & ſequitur* Aym. Crauet. conſ. 238. numer. 10. *Inde* Ouid. Faſtor. lib. 1.

Laudamus veteres, ſed noſtris vtimur annis,
Mos tamen eſt æque dignus vterque coli.

MORES *quos quis in alio reprobat, in ſe approbare non debet*, l. In arenam, C. de inoffic. teſtam. cap. Cum Eccleſiaſticæ, de excep. cap. Significaſti, de adulte. cap. Si Paulus, 32. quæſt. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 104. num. 15. *iunctis notatis infra* liter. V. numer. 147. 111

MORIENS *non præſumitur immemor ſalutis æternæ*, l. fin. C. ad leg. Iul. repetund. cap. Sancimus, 1. q. 7. Menoch. conſ. 350. num. 9. & de præſumpt. lib. 2. præſum. 60. *vbi plenè* Maſcard. de probat. concluſ. 1074. numer. 1. Franciſc. Molin. de ritu nup. lib. 1. compar. 18. num. 66. Thom. de Thomaſet. regul. 193. Couar. variar. lib. 2. cap. 13 num. 8. Flamin. de reſign. lib. 12. quæſt. 1. à num. 7. Bertazol. conſil. 118. numer. 13. Anton. Monach. Florent. decis. 2. numer. 27. Surd. conſil. 10. num. 56. & conſ. 382. numer. 62. Decian. conſil. 38. numer. 21. volum. 112

Digitized by Google

lum. 4. Gſaſc. deciſ. 79. nu. 20. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 40. nu. 8 & priuileg. 44. nu. 7. Mar. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 7. nu. 2. & nu. 28. vbi multa pulchra, & gloſ. 14 numer. 8. eod. cap.

113 *Limita in præiudicium tertij*, Bar. in l. Si quis in graui, §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan, *vbi etiam* Igne. numer. 10. Bald. in Auth. Si teſtis productus, numer. 3. in fin. C. de teſtib. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 4. numer. 2. verſic. Aduerte tamen, *refert* Ioſeph. Ramoni, conſil. 100. numero 539.

Non enim moriens omnis præſumitur Ioannes Baptiſta, Grammat. deciſ. 42. numer. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. numer. 8. Surd. deciſ. 135. numer. 14. & conſil. 382. numer. 62. Menoch. conſil. 39. numer. 7. conſil. 139. numer. 68. & 70. & de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. caſu 89. num. 30. Giurb. dict. gloſ. 7. num. 2. col. 2. prope fin. *Et ait Senec.* cōtrouerſ. 29. lib. 5. *ait:* Nullū magis aduerſarium timueris, quam qui viuere non poteſt, occidere poteſt.

MORS *omnia ſoluit*, Auth. de nuptiis, §. Deinceps, collat. 4. Sebaſtian. de Medic. in ſpecial. tract. Mors omnia ſoluit. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 82. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. concl. 391. Pichard. ad §. Recte quoque, 5. num. 8. inſtit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. à numer. 3. Surd. conſil. 99. num. 17. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 51. num. 43. 114

MOTVS *primi non ſunt in homine notamus infra* lit. P. numer. 150. 115

MVTABILIA *ſunt omnia*, infra proximè, numero 121. 116

MVTATA, *aut variata perſona, mutatur conditio rei*, l. 1. §. Si is, & ibi gloſ. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gloſ. 4. *cum adductis infra* lit. Q. nu. 8. 117

Et mutatione ſtatus, & cōditio- 118

109 *Intellige & limita ex* l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Magnam, 12. C. de contrah. & cõmit. ſtipul. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verbor. oblig. l. Pecuniæ fœnori. 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, de alim. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de leg. commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de naut. fœn. l. Quoties in diem, 59. de verb. oblig. l. Aemilius Largianus, 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35. tit. 11. part. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part. *quas per ordinem citauimus* de priuileg. pauper. part. 1. quæſt. 25. numer. 3. *vbi* numeris quoq; ſeq. *De huius axiomatis, limitationiſq; intellectu vide.*

110 MOREM *antiquorum qui non ſeruat, eorum non ſeruat honorem*, Bal. conſ. 318. incip. Quidam nobilis lib. 2. *refert, & ſequitur* Aym. Crauet. conſ. 238. numer. 10. *Inde* Ouid. Faſtor. lib. 1.

Laudamus veteres, ſed noſtris vtimur annis,
Mos tamen eſt æque dignus vterque coli.

MORES *quos quis in alio reprobat, in ſe approbare non debet*, l. In arenam, C. de inoffic. teſtam. cap. Cum Eccleſiaſticæ, de excep. cap. Significaſti, de adulte. cap. Si Paulus, 32. quæſt. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 104. num. 15. *iunctis notatis infra* liter. V. numer. 147. 111

MORIENS *non præſumitur immemor ſalutis æternæ*, l. fin. C. ad leg. Iul. repetund. cap. Sancimus, 1. q. 7. Menoch. conſ. 350. num. 9. & de præſumpt. lib. 2. præſum. 60. *vbi plenè* Maſcard. de probat. concluſ. 1074. numer. 1. Franciſc. Molin. de ritu nup. lib. 1. compar. 18. num. 66. Thom. de Thomaſet. regul. 193. Couar. variar. lib. 2. cap. 13 num. 8. Flamin. de reſign. lib. 12. quæſt. 1. à num. 7. Bertazol. conſil. 118. numer. 13. Anton. Monach. Florent. decis. 2. numer. 27. Surd. conſil. 10. num. 56. & conſ. 382. numer. 62. Decian. conſil. 30. numer. 21. volum. 112

lum. 4. Oſaſc. deciſ. 79. nu. 20. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 40. nu. 8 & priuileg. 44. nu. 7. Mar. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 2. gloſ. 7. nu. 2. & nu. 28. vbi multa pulchra, & gloſ. 14 numer. 8. eod. cap.

113 *Limita in præiudicium tertij*, Bar. in l. Si quis in graui, §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan, *vbi etiam* Igne. numer. 10. Bald. in Auth. Si teſtis productus, numer. 3. in fin. C. de teſtib. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 4. numer. 2. verſic. Aduerte tamen, *refert* Ioſeph. Ramoni, conſil. 100. numero 539.

Non enim moriens omnis præſumitur Ioannes Baptiſta, Grammat. deciſ. 42. numer. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. numer. 8. Surd. deciſ. 135. numer. 14. & conſil. 382. numer. 62. Menoch. conſil. 39. numer. 7. conſil. 139. numer. 68. & 70. & de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. caſu 89. num. 30. Giurb. dict. gloſ. 7. num. 2. col. 2. prope fin. *Et vt Senec.* controuerſ. 29. lib. 5. *ait:* Nullũ magis aduerſarium timueris, quam qui viuere non poteſt, occidere poteſt.

MORS *omnia ſoluit*, Auth. de nuptijs, §. Deinceps, collat. 4. Sebaſtian. de Medic. in ſpecial. tract. Mors omnia ſoluit. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 82. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. concl. 391. Pichard. ad §. Recte quoque, 5. num. 8. inſtit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. à numer. 3. Surd. conſil. 99. num. 17. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 51. num. 43. 114

MOTVS *primi non ſunt in homine notamus infra* lit. P. numer. 150. 115

MVTABILIA *ſunt omnia*, infra proximè, numero 121. 116

MVTATA, *aut variata perſona, mutatur conditio rei*, l. 1. §. Si is, & ibi gloſ. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gloſ. 4. *cum adductis infra* lit. Q. nu. 8. 117

Et mutatione ſtatus, & condi- 118

109 *Intellige & limita ex* l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Magnam, 12. C. de contrah. & cōmit. ſtipul. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verbor. obllig. l. Pecuniæ fœnori. 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, de alim. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de leg. commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de naut. fœn. l. Quoties in diem, 59. de verb. oblig. l. Æmilius Largianus, 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35. tit. 11. part. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part. *quas per ordinem citauimus* de priuileg. pauper. part. 1, quæſt. 25. numer. 3. *vbi* numeris quoq; ſeq. *De huius axiomatis, limitationiſq; intellectu vide.*

110 MOREM *antiquorum qui non ſeruit, eorum non ſeruit honorem*, Bal. conſ. 318. incip. Quidam nobilis lib, 2. *refert, & ſequitur* Aym. Crauet. conſ, 238. numer. 10. *Inde* Ouid. Faſtor. lib. 1.

Laudamus veteres, ſed noſtris vtimur annis,

Mos tamen eſt æque dignus vterque coli,

MORES *quos quis in alio reprobat, in ſe approbare non debet*, l. In arenam, C. de inoffic. teſtam. cap. Cum Eccleſiaſticæ, de excep. cap. Significaſti, de adulte, cap. Si Paulus, 32. quæſt. 5. Ioan. Mar. Nouar, quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 104. num. 15. *iunctis notatis infra* liter. V. numer. 147. 111

MORIENS *non præſumitur immemor ſalutis æternæ*, l. fin. C. ad leg. Iul. repetund. cap. Sancimus, 1. q. 7. Menoch. conſ. 350. num. 9. & de præſumpt. lib. 2. præſum 60. *vbi plenè* Maſcard. de probat. concluſ. 1074. numer. 1. Franciſc. Molin. de ritu nup. lib. 1. compar. 18. num. 66. Thom. de Thomaſet. regul. 193. Couar. variar. lib. 2. cap. 13 num. 8. Flamin, de reſign. lib. 12. quæſt. 1. à num. 7. Bertazol. conſil. 118. numer. 13. Anton. Monach. Florent. deciſ. 2. numer. 27. Surd. conſil. 10. num. 56. & conſ. 382. numer. 62. Decian. conſil. 38. numer. 21. volum. 112

Digitized by Google

lum. 4. Oſaſc. deciſ. 79. nu. 20. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 40. nu. 8 & priuileg. 44. nu. 7. Mar. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 7. nu. 2. & nu. 28. vbi multa pulchra, & gloſ. 14 numer. 8. eod. cap.

113 *Limita in præiudicium tertij*, Bar. in l. Si quis in graui, §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan, *vbi etiam* Igne. numer. 10. Bald. in Auth. Si teſtis productus, numer. 3. in fin. C. de teſtib. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 4. numer. 2. verſic. Aduerte tamen, *refert* Ioſeph. Ramoni, conſil. 100. numero 539.

Non enim moriens omnis præſumitur; Ioannes Baptiſta, Grammat. deciſ. 42. numer. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. numer. 8. Surd. deciſ. 135. numer. 14. & conſil. 382. numer. 62. Menoch. conſil. 39. numer. 7. conſil. 139. numer. 68. & 70. & de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. caſu 89. num. 30. Giurb. dict. gloſ. 7. num. 2. col. 2. prope fin. *Et ait Senec.* controuerſ. 29. lib. 5. *ait*: Nullũ magis aduerſarium timueris, quam qui viuere non poteſt, occidere poteſt.

MORS *omnia ſoluit*, Auth. de nuptijs, §. Deinceps, collat. 4. Sebaſtian. de Medic. in ſpecial. tract. Mors omnia ſoluit. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 82. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. concl. 391. Pichard. ad §. Recte quoque, 5. num. 8. inſtit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. à numer. 3. Surd. conſil. 99. num. 17. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 51. num. 43. 114

MOTVS *primi non ſunt in homine notamus infra* lit. P. numer. 150. 115

MVTABILIA *ſunt omnia*, infra proximè, numero 121. 116

MVTATA, *aut variata perſona, mutatur conditio rei*, l. 1. §. Si is, & ibi gloſ. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gloſ. 4. *cum adductis infra* lit. Q. nu. 8. 117

Et mutatione ſtatus, & cõditio- 118

109 *Intellige & limita ex* l. Traiectitiæ, 23. §. De illo, D. de action. & oblig. l. Magnam, 12. C. de contrah. & cōmit. ſtipul. l. Ad diem, 77. l. Si fundum, 114. D. de verbor. obliig. l. Pecuniæ fœnori. 9. §. Vſurarum, D. de vſur. l. Libertus, 18. §. Manumiſsis, de alim. & cibar. legat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D. de leg. commiſ. l. Traiectitiæ, 9. D. de naut. fœn. l. Quoties in diem, 59. de verb. oblig. l. Æmilius Largianus, 59. D. de minor. l. Celſus, 27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35. tit. 11. part. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part. *quas per ordinem citauimus* de priuileg. pauper. part. 1, quæſt. 25. numer. 3. *vbi* numeris quoq; ſeq. *De huius axiomatis, limitationiſq; intellectu vide.*

110 MOREM *antiquorum qui non ſeruat, eorum non ſeruat honorem*, Bal. conſ. 318. incip. Quidam nobilis lib. 2. *refert, & ſequitur* Aym. Crauet. conſ. 238. numer. 10. *Inde* Ouid. Faſtor. lib. 1.

Laudamus veteres, ſed noſtris vtimur annis,
Mos tamen eſt æque dignus vterque coli,

MORES *quos quis in alio reprobat, in ſe approbare non debet*, l. In arenam, C. de inoffic. teſtam. cap. Cum Eccleſiaſticæ, de excep. cap. Significaſti, de adulte. cap. Si Paulus, 32. quæſt. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 104. num. 15. *iunctis notatis infra* liter. V. numer. 147. 111

MORIENS *non præſumitur immemor ſalutis æternæ*, l. fin. C. ad leg. Iul. repetund. cap. Sancimus, 1. q. 7. Menoch. conſ. 350. num. 9. & de præſumpt. lib. 2. præſum. 60. *vbi plenè* Maſcard. de probat. concluſ. 1074. numer. 1. Franciſc. Molin. de ritu nup. lib. 1. compar. 18. num. 66. Thom. de Thomaſet. regul. 193. Couar. variar. lib. 2. cap. 13 num. 8. Flamin. de reſign. lib. 12. quæſt. 1. à num. 7. Bertazol. conſil. 118. numer. 13. Anton. Monach. Florent. deciſ 2. numer. 27. Surd. conſil. 10. num. 56. & conſ. 382. numer. 62. Deciān. conſil. 38. numer. 21. volum. 112

lum. 4. Oſaſc. deciſ. 79. nu. 20. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 40. nu. 8 & priuileg. 44. nu. 7. Mar. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 1. gloſ. 7. nu. 2. & nu. 28. vbi multa pulchra, & gloſ. 14 numer. 8. eod. cap.

113 *Limita in præiudicium tertij,* Bar. in l. Si quis in graui, §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan, *vbi etiam* Igne. numer. 10. Bald. in Auth. Si teſtis productus, numer. 3. in fin. C. de teſtib. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 4. numer. 2. verſic. Aduerte tamen, *refert* Ioſeph. Ramoni. conſil. 100. numero 539.

Non enim moriens omnis præſumitur Ioannes Baptiſta, Grammat. deciſ. 42. numer. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. numer. 8. Surd. deciſ. 135. numer. 14. & conſil. 382. numer. 62. Menoch. conſil. 39. numer. 7. conſil. 139. numer. 68. & 70. & de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. caſu 89. num. 30. Giurb. dict. gloſ. 7. num. 2. col. 2. prope fin *Et vt Senec.* controuerſ. 29. lib. 5. *ait:* Nullũ magis aduerſarium timueris, quam qui viuere non poteſt, occidere poteſt.

MORS *omnia ſoluit,* Auth. de nuptiis, §. Deinceps, collat. 4. Sebaſtian. de Medic. in ſpecial. tract. Mors omnia ſoluit. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 82. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. M. concluſ. 391. Pichard. ad §. Recte quoque, 5. num. 8. inſtit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 15. à numer. 3. Surd. conſil. 99. num. 17. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 51. num. 43. 114

MOTVS *primi non ſunt in homine notamus infra* lit. P. numer. 150. 115

MVTABILIA *ſunt omnia,* infra proximè, numero 121. 116

MVTATA, *aut variata perſona, mutatur conditio rei,* l. 1. §. Si is, & ibi gloſ. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. gloſ. 4. *cum adductis infra* lit. Q. nu. 8. 117

Et mutatione ſtatus, & conditio- 118

tionis, variatur diſpoſitio, vt notauimus ſupra l. D. n. 107.

119 **M**VTATIONE *facti, ius mutatur, diximus ſupra* lit. F. n. 36.

120 **M**VTARI *non poſſunt humana diſpoſitione, quæ fauore publico introducta ſunt,* l. Nemo poteſt, D. de legat. 1. l. Ius publicum, D. de pact. l. Quod de bonis, §. fin. D. ad leg. Falcid. Authen. Sed cum teſtator, vbi DD. C. eod.

121 **M**VTARE *conſilium ſapientis eſt, arg.* text. in capit. Non debet, de conſang. & affin. *Inde Senec. declam. lt.* 4. Non eſt leuitas à cognito, & damnato errore diſcedere, *notat* Bald. in c. Publicato, n. de elect. Nicol. Moron. de treug. & pace. q. 121. n. 194. *vbi mutabilitatem, varietatēq;* à num. 180. cum ſeq. *exculpat, quia nihil ſub ſole immutabile, aut perpetuum,* l. 2. §. Sed quia, C. de vet. iur. enucle. Nil ita vt immobile eſſet, Naturā cōcepit, *Senec. natur. hiſt. lib. 6. cap. 1. ait, lateque proſequitur. Inde* Horat. epiſt. lib. 1. epiſt. ad Auguſtum.

Nil placet, aut vile eſt, quod non mutabile credas:

Et Senec. Trage. in Medea act. 2.

Venient annis ſecula ſeris
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus
Tiphyſque nouos detegat orbes.

Et Cicer. de natur. Deor. lib. 1. ait:

Nil ſemper ſuo ſtatu manet.

N

NATVRA, *& ars nil agūt fruſtra,* Ariſt. lib. 2. de cælo, tex. 59. & lib. 3. de anima, tex. 45. *probatur in* l. Quibus idem, D. vt legat. nom. caue. *cum citatis per* Brun. à Sole in locis commun. verb. Natura. 1

NATVRA *non deficit in neceſſariis, neque abundat in ſuperfluis,* Ariſtot. d. l. 3. de anima, cap. 5. 2

Et neſcit mentiri, Ioan. Antoni. Mangil. de imput. q. 66. n. 35. ex l. Cum quidam, D. de adquir. hæredit. & l. Liberorum, 3

Digitized by Google

eorum, D. de verb. ſignific.

4 NOVAS, *properat edere formas*, l. 2. §. Sed quia Diuinæ, 18. C. de veter. iur. enucle.

5 NATVRA *rei potius, quam ſimplex nominatio, attendi debet*, arg. tex. in l. Si vno, D. locat. c. Ea quæ, de ſimon. Gōçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. num. 18.

6 *Sæpè tamen minus, quam accidētia, conſideratur, quia accidentia naturam obnubilant*, notauimus liter. C. num. 54.

7 NATVRA *non audet, quod lex negat, diximus ſupr.* l. L. num. 39.

8 NATVRALITER, *quod non poteſt fieri, nec ſecundum legem poſitiuam, & eius ordinationē fieri poteſt*, l. Qui ad certum, D. locat. l. Lex Cornelia, in fin. D. vulg. & pupil. ſubſtit. l. Gallus, §. Si eius, D. de liber. & poſthum. *Vnde paria ſunt, aliquid eſſe impoſsibile naturaliter, vel de iure*, l. 1. vbi gloſ. & l. Filius D. de condit. inſtit.

9 NATVRALIA *nō mutantur, diximus ſup.* l. L. n. 147 *& adductis ibi adde* Senec. de *conſolatione ad Martiam*: Apparet (*inquit*) non eſſe naturale, quod variū eſt, *& quæ adducimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. c. 53. num. 6. p. 1.

10 NATVRALE *eſt, eodem genere quodq; diſſolui, quo colligatum eſt*, l. Nihil tam naturale 35. & l. Omnia, 100. D. de regul. iur. l. Prout, 80. D. de ſolut. l. 1. C. quādo lice. ab emp. diſceder. §. 1. & §. fin. inſtit. quib. mod. tollit. obligat. *iunctis traditis infra* l. R. n. 82.

11 NATVRALI *vitio parcendum eſt*, Aut. de nō elig. ſecund. nubent. §. Si autem, coll. 1. gloſ. in l. 3. §. Si non propter, D. Si quis caution. Nos de priuil. paup. & miſer. perſ. p. 1. q. 17. n. 29 & 41.

12 NATVRALIS *coniectura accidētali præualet*, l. Has obligationes, D. de capit. diminut. §. Minus, inſtit. de hæredit. quæ ab inteſt. defer. §. fin inſt. de teſtam. tutel. *refert* Franc. Molin. de ritu nupt. l. 3. q. 85. n. 55.

13 NECESSARIA *cauſa præſumitur potius quā voluntaria*, l. Vxorem, §. Pater

naturalis, D. de legat. 3. Card. Tuſch. practic. concluſ. l. N. concl. 23.

14 NECESSARIA *omnia ad vnum, conceduntur illi, cui conceditur illud vnum*, l. 2. D. de iuriſd. omni. iudi. l. Ad rem mobilem, §. Qui procuratorem, D. de procurat. l. 1. §. 1. D. de vſufruct. petit. l. 3. §. Qui habet, D. de ſeruit. ruſtic. Prædior. l. 3. D. pro ſoc. l. 2. §. fin. D. de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. §. Minorē, inſtit. de adopt. cap. Præterea, de offic. deleg. *cum his, quæ ad axioma hoc exornandū, tradunt* Euerar. in topic. legal. loco à conceſsione antecedentis, Nauar. in princip. de pœnit. diſt. 5. num. 24. & lib. 4. de ſponſal. conſil. 14. n. 2. Surd. conſil. 347. nu. 20. Rendin. in promptuar. recep. ſententiar. tit. 100. n. 3. tom. 1. Gamm. deciſ. Luſit. 206. n. 9 Thomas de Thomaſet. regul. 29. *vbi aſſerit procedere,*

15 † *in materia fauorabili, vel indifferenti, aut in coniunctis, & vbi militat eadem ratio.*

16 *Vel intellige, quando conceſſum ſine illis extare non poteſt, ex* Franciſc. Galet. in Margarit. caſuum conſciēt. verb. Concedere. *Quibus adde notata ſupra, lit.* C. n. 99.

NECESSITAS *legi non ſubiacet*, l. Tutor qui repertorium, D. de adminiſtr. tut. l. Vt gradatim, §. 1. D. de muner. & honor. l. Non ſolum, §. fin. D. de excuſat. tutor. l. Aliquando D. de offic. Proconſ. l. Siquis filio, D. de iniuſt. teſtam. l. 1. C. de oper. libert. l. Pro tyronibus, C. de priuileg. domus Auguſtal. li. 11. cap. Licet, de feri. cap. Quanto, in fin. de conſuetud. cap. Exijt, col. 4. in fin. de verbor. ſignific. lib. 6. Thom. de Thomaſ. regul. 189. Surd. deciſ. 86. numer. 8. Gail. practic. lib. 1. obſeru. 102. num. 8. Plac. de delict. lib. 1. cap. 28. num. 1. Matienz. in l. 1. gl. 21. tit. 10. lib. 5. nouæ Reg. collect. P. Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 10. nu. 27. Ceuall. commun. contra cōmun. tom. 4. quæſt. fin. num. 50. Aloyſ. Rici. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic. deciſ. 711. in 1. edit. & reſolut. 602. numer. 3. in 2. edit. Cardinal. Tuſ- 17

Tuſch. tom. 5. liter. N. concluſ. 19. Bened. AEgid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iur. p. 1. cap. 8. num. 26. in fin. *elegantiſsime* Eſcobar (*multa ex ſacra pagina referens*) de ratiocin. admin. cap 14. á num. 20. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. verb. Præterquam, n. 14. pag. 176. Ioan. Petr. Monet. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 11. num. 38. Ioan. Mar. Beller. diſquiſ. clerica. p. 1. tit. de diſciplina cleric. §. 4. num. 55. pag. 41. & §. 20. nu. 13. pag. 135. Nos de priuileg pauper. & miſerabil. perſonar. par. 2. in quæſtion. 65. numer. 51.

18 NECESSITAS *facit licitum, quod de iure non eſt licitum*, cap. Quod non eſt licitum, de regul. iur. Tiraq. de pœn. temper. cauſ. 33. n. 3. Ceuall. commun. contra commun. q. fin. nu. 6. tom. 4. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Neceſsitas, numer. 2. Anton. Oliban. de iure fiſc. cap. 4. num. 36. Eſcobar de ratiocin. cap. 14. n. 13. Monet. de diſtribut. quotidian. p. 2. q. 11. n. 38. Beller. diſquiſit. clerical. §. 20. n. 13. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 616. n. 15. & cap. 636. n. 10. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 38. n. 10 & quæſt. 55. n. 3. Cornel. Benincaſ. de paup. ſpeciali, 9. in iudic, numer. 43. Cardin. Tuſch. lit. N. concluſ. 19. *plenè* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 2. quæſtion. 5. numer. 49. & ſequent. *Vbi inter alia, & illud* Senec. in Troas. actu 3. *adducimus.*

Nec turpe puta,
Quidquid miſeros Fortuna iubet.

NECESSITAS *vbi eſt, nec damnatio, nec corona eſt*, capit. Si enim, de pœnit. diſtinct. 1. *diximus.* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon part. 1. quæſtion. 2. num. 6. 19

IN NECESSITATIBVS *nemo liberalis exiſtit, notauimus ſupra* lit. L. n. 70. 20

NECESSITATE *quæ fiunt, in fraudem fieri non dicuntur*, Gozadin. conſil. 87. 21

Digitized by Google

numer. 151. *quem refert, & ſequitur* Flamin. Pariſ. de reſigna. tom. 1. q. 3. nu. 40.

22 NECESSITATIS *tempore omnia ſunt communia,* *notauimus ſupr.* lit. C. n. 95.

23 NEGANTIS *factum per rerum naturam nulla eſt probatio,* capit. Bonæ, 33. de elect. cap. Super hoc, de renunciat. Hieronym. Fernãd. Otero in repet. capit. fin. de conſuetud. num. 30.

NEGATIVA *enim ſua natura improbabilis eſt,* cap. Quoniam contra, 11. de probat. l. Actor. quod aſſeuerat. 23. C. eod. Anton. Gabr. tom. 3. commun. titul. de probat. concluſ. 6. Maſcard. de probat. conclu. 1087. Menoch. de præſumpt. lib. 2. quæſt. 50 numer. 8. cum ſeq. Fului Paciani de probat. lib. 1. cap. 38. Donat. á Fin. tom. 1. com. opin. lib. 4. tit. 9. num. 35. & num. 20. & 28. Vincent. Carot. de locato, & conducto, de negatiua probanda, part. 3. Cardoſi in praxi iudic. & a luocator. verb. Probatio, numer. 29. Rebuf. de except. num. 180. cum ſeq. Scac. de commerc. quæſt. 1. numer. 157. in fin. Vincẽt. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 439. nu. 5. Cardin. Tuſch. lit. N. cõcluſ. 30. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 5. numer. 29. *vbi* numer. 23. *modum negatiuam* † *probandi, oſtendimus. Quæ de re plene* Franciſc. Hercul. *qui integrum* de negatiua probanda *tractatum edidit.* 24

NEGATIO *facit rem dubiam,* capit. Veniens, 13. de ſuppleud. neglig. prælat. l. 3. (*vbi* gloſ. *multas concordantes allegat,* verb. Dubium) C. quib. ad libert. proclamar. non licet, gloſ. 1. in cap. Veniens, de renuntiat. Felin in capit. Coram, 34. de offic. & poteſt. iudic. delegat. numer. 8. & in capit. Super eo, à numer. 4. de teſtib. cogend. Surd. conſil. 4. nu. 28. Ioan. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 9. num. 10. 25

Limita vt per Addit. gloſ verb. Dubium, in dict. l. 3. C. quib. ad libert. proclam. non licet, *Primo, quando præſumptio eſſet contra negantem,* *per* l. Si vero, §. Qui pro rei 26

qua-

qualitate, D. qui ſatisd. cog. *quam etiam tradit limitationẽ* Surd. conſil. 188. num. 16.

27 *Secundo limitat, dict. Additio, quando in contrarium adeſt euidens probatio, idẽ tenet* Surd. dict. conſil. 4. numer. 31. & conſ. 378. numer. 21. *allegat* Rot. deciſ. 641. in 1. part. nouiſsim.

Vel quando probationes ſunt in promptu, idem Surd. dict. conſil. 188. num. 16. ex Angel. (*quem refert*) in l. Tale pactum, §. Qui procurauit, col. 2. numer. 7. in 2. lectur. D. de pact.

28 *Limita etiam in notorijs*, ex d. capit. Super eo, & ibi Abb. de teſtib. cog. Surd. dict. cõſil. 4. numer. 29. & d. conſil. 188. numer. 16. & d. cõſ. 378. num. 20.

29 *Alias tres limitationes axiomati huic aſsignat* Felin. in d. capit. Coram, numer. 8. *ſcilicet vbi dubietas oriens ex negatione ad incommodum negantis pertinet.*

Vbi negatur id, in quo nulla cadit probabilis inficiatio.

Et in negatione facta extra iudicium.

NEGATIVA *plus negat, quam affirmatiua affirmat*, gloſ. in capit. Cum dilectus, de conſuetud. 30

Eſt enim negatio malignantis naturæ, & plus tollit, quam ponit affirmatio, & quidquid ſequitur negat, l. Filius fam. §. 1. D. de donat. gloſ. 1. in l. Iuriſgentium, §. Sed ſi fraudandi, D. de pact. gloſ. verb. Non poteſt, in cap. 1. de regul. iur. lib. 6. *quas ſequuntur frequentiſsime ſcribentes, per* text. ibi, in l. Si is qui ducenta, §. Vtrum, D. de reb. dub. *cum multis alijs, quæ laté proſequitur* Tiraquel. de iure primog. quæſtion. 24. numer. 12. Couarru. variar. lib. 1. capit. 13. numer. 7. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. N. conclu. 26. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 20. numer. 7. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 678. num. 22. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 1. num. 46. & 47. Surd, conſ. 17. numer. 26. conſ. 103. num. 7. & conſil. 461. numer. 2, & deciſion. 243. numer. 6 & 7. *vbi negatiuam diſpoſitionẽ nullum caſum excipere firmat.*

31 NEGATIVA *præcepta obligant ſemper, & pro ſemper: non ſic affirmatiua*. D. Thom. 2. 2. quæſtion. 33. art. 2. Abb. in cap. Nouit. num. 36. de iudic. Nauar. in manual. cap. 17. num. 54. & 61. Ceuall. commun. contra cõmun. quæſtion. 729. num. 3. Scac. de commerc. §. 1. quæſtion. 1. num. 47. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. q. 27. n. 4. p. 1.

32 NEGLIGENTIA *imputari non debet ignoranti*, l. Si quis in graui, §. Si quis ignorans, D. ad Sylani. cap. Apoſtol. de except. *Nec in ignorantem cadit*, l. 1. in fin. C. de annal. excep. l. fin. D. de decret. ab ord. facien. Surd. conſil. 419. num. 37. *cum notatis* lit. I. n. 3.

33 NEGLIGENTIA *non imputatur, vbi diligentia nil proficeret*, l. fin. §. Si ea conditione, D. ad leg. Rhod. de iact. Ioan. Mar. Beller. diſquiſit. clerical. p. 1. tit. de diſciplina clericali, §. 20. numer. 14. *pleniſſime* Nos de priuileg. paup. & miſerab. perſon. p. 1. q. 17. n. 47. cum ſeq.

NEGLIGENTIA *vnius alteri nocere non debet*, l. Rem hæreditariam, in fin. D. de euict. l. 3. D. de tranſact. l. fin. D. ad Sylani. l. Non debet, D. de regul. iur. Thom. de Thomaſet. regul. 190. *Et ei qui diligens eſt, nocere non debet*, l. Si non expedierit, §. Si pupillus, D. de bon. author. iud. poſsid. 34

NEGLIGENTIA *non præſumitur*, notauimus *ſup*. lit. D. num. 104. 35

NEGLIGENS *non dicitur, qui non poteſt facere*, l. 1. in fin. C. de annal. except. l. Thais, §. 1. D. de fideicommiſ. libert. Salyc. in l. Quod te mihi, n. 24. verſ. Secundo quia, & n. 26. D. ſi cert. pet. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. q. 17. num. 32. 36

NEGLIGENS *qui nõ eſt, negligentiæ pœnas pati non debet*, l. 3. D. de ſeparat. l. Ab hoſtibus, 15. § fin. & l. ſeq. D. ex quib. cauſ. maior. l. vlt. in fin. C. de poſthu. hæred. inſtit. Nos de priuil. pauper. & miſaribil. perſonar. p. 1. q. 17. n. 33. 37

NEGLI-

Digitized by Google

38 NEGLIGITVR, *quod communiter poſsidetur*, l. 2. cap. quando & quib. quart. pars debeat. lib. 10. *Inde* Senec. *de vita breuitate:* Præcipitat (*inquit*) vitam ſuam, & futuri deſiderio laborat, præſentium tædio, *& de benefic. l.* 3. Quidquid enim domi eſt, vile eſt. *Quæ cum alijs adducimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. part. 1. q. 1. num. 9.

39 NEGOTIA *plura ſunt, quam vocabula*, l. Natura, 4. D. de præſcript. verb. Ariſtot. 2. Ethicor. 7. Camil. Gallin. de verb. ſignific. l. 1. c. 2. n. 7. & ſeq *Senec. de Benefic. l.* 2. *cap.* 34. Et cogitabis (*inquit*) plures eſſe, quam verba. Ingẽs copia eſt rerum ſine nomine, quas nõ proprijs appellationibus notamus, ſed aliunde commodatis. Pedem & noſtrum dicimus, & lecti, & veli, & carminis. Canem, & venaticum, & marinum, & ſidus. Quia non ſufficimus, vt ſingulis aſignemus; quotiens opus eſt, mutuamur.

40 NESCIRE, *& dubitare, paria ſunt*, l. Manifeſtiſſime, C. de furt. Tiraq in l. Si vnquam, in princi. n. 96. C. de reuoc. donat. Sarmient. l. 1. ſelect. c. 10. n. 5. Menoch. de arbitr. caſu 75. n. 7. *cum multis alijs notatis* l. D. n. 227. & ſeq.

NESCIRE, *vel non poſſe, paria ſunt*, l. In actione, verſ. Plan. D. de furt. 41

NIHIL, *& inutile æquiparantur*, l. 4. §. Condemnatum, D. de re iudic. c. Sicut vigeri, 1. quæſt. 1. *cum traditis infra proxime*, nu. 60. 61. & 62. 42

NIHIL *fit ex nihilo, vel ex non ente non fit ens*, l. 2. D. de vſufruct. l. Seiæ, D. de tut. & curat. l. Eius, D. de reb. credit. *facit*, l. Si Mæuia, D. de hæred. inſtit. Ariſtot. lib. 1. de generat. & corrupt. Cal. Pereir. de empt. & vendit. cap. 3. numer. 15. Farinac. conſil. 60. numer. 90. & ib. Addit. lib. 1. *plures referens* Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capitul. 16. gloſ. 1. numer. 8. part. 1. Mar. Anquin. conſil. 167. numer. 7. vol. 1. Peregri. conſil. 21. numer. 19. vol. 4. Montier. deciſ. 1. n. 74. *Inde* 43

Perſ.

Perſ. Satyr. 3.

De nihilo, nihil, in nihilum nil poſſe reuerti.

44 NOLLE, *& non poſſe, pariaſunt*, l. 1. §. Vſus, D. de procurator. l. Pater Seuerinam, 100. D. de condit. & demonſtr. l. 3. C. de hæred. inſt. l. fin. §. Sed. & ſi quis, C. commun. de legat. *& firmauit* Senec. *de conſol. ad Helui.* cap. 10. Interim certo *(inquit)* dum non poteſt, nolenti ſimilis eſt.

45 NOLLE *eius eſt, vel is dicitur, qui poteſt velle*, l. 3. D. de regul. iur. *vbi exornant* Deci. Cagnol. Mayner. & alij l. Pater ſeuerinam, 100 D. de condit. & demonſtr. l. Quis ſit fugitiuus, 17. §. Idē ait ſi ſeruus, D. de ædilit. edict. l. Nolle adire, 4. D. de acquir. hæred. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. c. 7. gloſ. 7. numer. 1. part. 1. *& exornamus late* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 17. num. 32. & ſeq. præcipuè à numer. 35. *pulchre* Senec. *de Benefic. lib. 2. cap. 19. in fin.* Si vis ſcire, an velim, effice, vt poſſim nolle.

Et nolle non poteſt, qui non poteſt velle, l. Ab adminiſtratione, C. de leg. *cum alijs ſupra proxime*, Surd. conſil 398. numer. 11.

NOMEN *non attenditur nec de eo, cū de re conſtat, curamus*, l. Quæ extrinſecus, D. de verb. obligat. l. Labeo, D. de ſupellect. legat. *plene* Camil. Gallin. de verbor. ſignifi. lib. 2. cap. 6 per tot. 46

NOMEN *eſſentiam rei probat, notauimus ſupra* liter. E. num. 97. *Inde.* 47

Nomine ſi priueris, nec rem habere mereris.

l. Tutelas, D. de cap. dimin. Socin. Barbat. Alb. *& alij, quos refert, & ſequitur* Nicol. Moron. de treug. & pact. quæſt. 79. num. 7.

NOMEN *bonum melius eſt, quam diuitiæ multæ, notauimus ſupra*, liter. F. numero 105. 48

NOMEN *que turpe ſiniſtrā habet ſuſpicionem; ſicut ē contra pulchrum, & honeſtum, probitatis, honeſtatis que indicium præ ſe ferre, tradunt*, DD. in capit. 1. de depoſ. Bernard. Di

Diaz in praxi cap. 7. vbi Sal ced. liter. A. *plures refert* Cened. ad Decretal. collect. 24. num. 3.

Vnde à nomine licet arguere cum talis quis præſumatur, qualis nominatur, ſecundum Menoch. de præſumpt. lib. 6. q. 30. numer. 10. *plura hac de re congeſſit* Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tom. 4. capit. 798. numer. 14. & ſeqq. *& copioſiſſime* Camill. Borrel. de Regis Cath. præſt. cap. 1. per tot. *præcipuè* à num. 8.

49 NOMINA *rebus debent conuenire*, §. Eſt & aliud inſtitut. de donat. l. Cum multæ, 20. C. de donat. ante nupt. §. In reliquam verſ. Cuius auditores, & ibi gloſſ. verb. *Iuſtinianeos* in proœm. Digeſtor. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 19. num. 4. & ſeq.

50 NOMINATIO *rei qualitatem probat*, cap. Michael. de filii. presb. cap. Per tuas, de prob. Petr. Barb. ad l. Cum Prætor 12. §. fin. num. 243. D. de iudic.

Vnde contractus talis præſumitur, qualis fuit nominatus, Hond. conſ. 35. numer. 4. lib. 2. Men. de præſum. lib. 3. quæſt. 105. num. 2. Ant. Monach. Flor. deciſ. 51. numero 5.

NOMINATVS *prior, magis dilectus, digniorque præſumitur*, *diximus ſupra* lit. D. num. 103. *& infra* lit. P. num. 169. 51

NON *entis nullæ ſunt qualitates*, l. Eius, qui in prouin. vers. Quoniam, D. ſi cert. pet. l. 4. §. Condemnatũ, D. re iud. l. 2. D. de vſufru. l. Pōponius §. fin. D. de acquir. poſſ. l. ſi ſeruum, §. fin. D. de act. io. empt. l. Nec vllam §. ſi quis abſentis, D. de pet. hær. l. Qui ſuperſtitis, D. de acquir. hæredit. l. 1. D. de hæredit. vendit. cap. Bonæ, de elect. cap. Ad diſſoluendũ, de deſponſat. impub. Tiraq. de iure primog. quæſt. 55. nu. 10. & tract. de ceſſ. cauſ. p. 1. num. 212. Gomez variar. to. 1. cap. 1. num. 9. & cap. 16. num. 43. & in l. 17. Taur. numer. 19. verſ. 1. *late* Remig. tract. de immunit. Eccleſiaſt. ampliat. 10 à num. 5. Thom. de Thomaſet. reg. 52

Digitized by Google

202. Gutier. pract. l. 3. q. 35. n. 10. Sur. deciſ. 316. num. 6. & conſ 61. n. 57. & conſ. 246. n. 15. Brunor a Sole in locis commun. ver. Qualitas 9. Car. Tuſ. l. Q concl. 6. Otero in c. Gratum, n. 23. de offi. de leg. Eſcobar de ratiocin. c. 15. n. 17. & c. 19. n. 26. Anton. Monac. Floren. deciſ. 56. n. 5. Ceuall. commu. contra commu. tom. 4. q 905. n. 80. Ioſeph. de Seſ. Arag. deciſ. 188. n. 14. & 24. Cæſar. Argel, de contrad. legis, q. 4. n. 13. Mari, Ant. varia. lib. 1. reſol. 26. num. 4. & li. 3. reſ. 48. n. 18. Steph. Gran. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 767. num. 7. & 34. & c. 796. num. 18. Camil. Gallin. de verbor. ſignificat. libr. 1. cap. 1. num. 7. & lib. 9. cap. 7. n. 11.

Vnde ens magis in hominum memoria quam non ens imprimitur, Farinac. conſil. 55. numer. 76. p. 1.

NAMQVE *ex non ente non fit ens vt notauimus* ſupra proxime n. 43.

Et quod non eſt, ſuppleri non poteſt d. l. Eius qui in prouincia Sur. conſil. 56. n. 7.

NON *entis, & non apparentis, idem eſt iudicium; pariaque ſunt, rem non eſſe, vel non apparere*, l. Duo ſunt Titij D. de teſtam. tut. l. In lege 77. D. de contrah. empt. l. Cũ res, §. *Itaque* D. de legat. 1. Sur. deciſ. 149. num. 2. & deciſ. 306. num. 13. & conſ 245. num. 13. & conſ. 377. n. 23. Rot. Roman. ex collectis à Farin. deciſ. 167. num. 35. tom. 1. part. 1. Camil. Gallin. de verb. ſignif. lib. 4. c. 13. numer. 13. Ioan. Anton. Mangil. de Imputat. quæſt. 82. num. 8. 53

NON *eſſe, & non poſſe probari, paria ſunt, vt per* Surd. deciſ. 149. n. 2. 54

Et paria ſunt, non eſſe, vel reperiri non poſſe l. Cum vnus, §. fin. D. de bon. aut iud. poſſid. *notat* Bal. per illum text. in l. Cum ita, §. Species, D. de leg. 2. 55

NON *eſſe, vel eſſe, & non admitti paria ſunt*, Ioan. Ant. Mang. de imputation. q. 87 n. 3. 56

NON *eſſe, vel eſſe nullum, paria ſunt*, l. Duo ſunt Titij, D. de teſt. tutel. l. Non 57

puta-

putauit, §. non quæris, D. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. Sur. decii 51. num. 14. & deciſ. 222. num. 2. & conſ. 28. num. 52. & conſ. 359. num. 1. Flamin. de reſign. tom. 1. lib. 8. quæſt. 8. num. 34. cum ſeqq. Cald. Pereyr. de poteſt eligend. cap 5. num. 8. Farin. in praxi crimin. p. 1 q. 15. n. 45. cum ſeqq. & q. 114. num. 128. & conſ. 60. num. 9. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. libr. 1. q. 126. num. 9. & per totam *tradit cum multis.* Giur. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 10. gloſſ. 6. num. 29. & ſeqq. part. 1.

58 NON *fieri, vel non ſortiri effectum paria ſunt,* l. 1. §. nihil D. de inoffic. teſtament. l ſi quis ſub conditione, D. de teſtament. tutel. l. Ex conſenſu, §. 1. D. de appellat. Sur. conſ. 3. num. 29. conſ. 245. num. 14. conſ. 359. num. 10. & conſ. 380. n. 46. Mari Giur. in conſuetud. Senat. Meſſan. p. 1. cap. 10. gloſ. 6. num. 31. *iunctis ſupra adductis* lit. F. n. 62.

59 NON *fieri, vel ita fieri, quod factum non duret, paria ſunt,* l. Si pro parte, §. Verſum, D. de in rem ver. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 40. puncto. 7. num. 18. Sur. conſ. 190. numer. 9. & conſil. 245. numer. 14 *cum adductis ſupra* liter. F. n 74.

NON *fieri, vel inutiliter fieri, paria ſunt,* arg. text. in l. pen. in princ. D. de ſuis, & legit. Hæred. l. Quoties (vbi gloſ. & DD.) qui ſatisd. cog. §. ſciendum; inſt. de ſatiſd. tut. gloſſ. ver. Inutilem, in c. 2. de translat. Prælat. Tiraq. ad leg. connub. gloſ. 1. p. 4. à n. 12. Palat. Rube. in repet. rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. 70. num. 29. Couar. practic. cap. 7. n. 2. verſ. Eſt & in hoc, Ioan. Franc. Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 3. cap. 9. num. 12. Sur. conſ. 28. num. 89. & conſ. 371. n. 74. Rota Genuenſ. deciſ. 145. n. 4. Giurb. in conſuet. Senat. Meſſan. cap. 8. gloſ. 7. num. 4. part. 1. 60

NON *fieri, vel minus legitime fieri ſeu aliter fieri, quam de iure debeat, paria ſunt,* l. Quoties, vbi Iaſ. D. qui ſatisd. cog. l. ſi autem nullum, C. de 61

C. de legitim.hæred.c. Inter corporalia,de translat. Epiſ. c.Veniens de præſu.non baptiſ.cap. fin. de reſtit. ſpoliat. Sur.conſ.3.n.12. conſ.45. n. 42.& conſ.88.num.16.& deciſ. 123.n.6.& deciſ.269. numer. 12.Flamin.de reſign.to. 2.li.11.q.7.num.8. Valaſc.de partit. c. 8. num.44. Brunor aSole in locis commun.verb. Factum num. 17. Anton.Monac.Florent. deciſ. 26. num. 2. Thom. de Thomaſet. regul.117.in fin. & regul. 220. Ioann. Petr. Monet. in tractu.de diſtribut. quotid. par. 2.quæſt. 2.num.19.Mar. Anton variar.li.2. reſolut.8. n. 8. *infinitos referens*, Giurb. in conſuetud.Senat.Meſſan.c.8. gloſ.7.num.4.7.& 9.p.1.

Et non fieri, vel inualide fieri, l.Non putauit §.Non quæmis vbi Bar.D.de bonor.poſſ. contra tabul.l.1.§.Quod autem,vbi Bal.D.de offic.Præfect.vrb.l.Quoties.vbi Iaſ.D. qui ſatiſd.cog.Sur.conſ.3. n. 12.cõſ.28.n.89.cõſ.136.n.35 & conſ.157.n.13.Mari. Ant. variar. lib.2. reſol.11. n. 10. *cum traditis ſupra* lit. F.n.84.

NON *poſſe reperiri, vel non poſſe poſſideri, paria ſunt*, l.Cum vnus,§ vlt.D.de reb. author.iud.poſsid. 62

NON *præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum*.c.Non præſtat. 52.de regul.iur. libr.6.Card. Tuſch.tom. 5.lit.N.concluſ. 66.*cum alijs adductis ſupra* lit. L. num.21. 63

NON *ſuccedere, vel non eſſe in rerum natura, paria ſunt*, l.Pater filium, D. de in offic teſtament. l.3.§. Sed ſi ſunt ſui, vbi Bartol.D.ad Tertulian. *cum pluribus alijs, de quibus per* Tiraquel. de iure primogen q.53.num.16.*Sur.* conſ.237.n.3. 64

NON *probat hoc eſſe, quod ab eo contingit abeſſe*, l. Neque natales,C. de probat. *cum alijs quos refert* Sebaſtia. de Medic. de regul. iur. regul. 4. n.10. *iunctis adductis infra* lit.P.n.186. 65

NOSTRA *omnia facimus, quibus authoritatem noſtram impartimur* l.1.§. Omnia, C.de veter iure enucle. gloſ. in §. Plebiſcitum, in ver. Conſulté, inſtit. de iure natur. 66

Digitized by Google

natur, gent. & ciuil. Gomez in l. 40. Taur. num 89. verſ. Tertio, & in l. 48. num. 3. Rebuf. in praxi p. 3. tit. de infirm. reſigh. gloſ. 2. num. 3. pag. 204. Valaſc. conſult. 105. nu. 63. Melch. Phæb. deciſ. Luſit. 28. n. 12 tom. 1. Car. Tuſc. tom. 5. l. N. cõcl. 67. Sur. conſ. 301. n. 44. & 47.

NOSTRVM *quod eſt, infra* lit. Q. n. 31.

67 NOTABILIA *cenſentur neglecta, niſi ſpecialis de eis mentio fiat*, l. Apud Labeonem, §. Hoc editum D. de iniur. l. Cum Prætor, D. de iudic. Paul. Citan. de iure patron. 6. p. art. 3. n. 105.

68 NOTORIVM *non indiget probatione, licet indigeat allegatione, vel releuat ab onere probandi, licet non ab onere proponendi* Gloſſ. in Clement. Appellanti, de appellat. gloſſ. in l. Emptorem, in fin. de actionibus empt. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 264. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. to. 5. cap. 915. num. 13. Ioan. Bapt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. inſpect. 13. num. 5. Maſcard. de probat. concl. 1109. per tot. & conc. 1253. n. 10. Cardin. Tuſch. lite. N. concl. 208. *à quibus ampliationes, & limitationes, ſi libet, repete.*

NOVA *omnia placent*, ab. th. de Conſulib. §. Quãcunque, in fin. coll. 8. §. In reliquam vero, verſ. Cuius auditores, in proœm. Digeſt. facit. l. 2. §. ſed quia diuinæ C. de veter. iure enuclean. *Ouid. de Ponto li. 3. eleg. 4.* 69

Eſt quoque cunctarum nouitas gratiſſima rerum.

Martial lib. 1. Epigram. 109. alias libr. 4. Epigram. 22. ad Pudentem.

Rara iuuant primis, ſic maior gratia pomis.
Hiberna pretium ſic meruere roſæ.

Et lib. 10 epigram. 95. ad Clem. alias 77.

Vt roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic noua, nec minio ſordida, charta iuuat.

Inde etiam Iuuen. Satyr. 11. in fin.

Voluptates commendat rarior vſus.

Et Senec. Epiſt. 42. Nec eſt mi-

mirũ, *ait*, ex interuallo magnã generari; mediocria, in turba naſcentia ſæpe fortuna producit, eximia vero ipſa raritate commendat.

70 NOVO *indigent auxilio, quæ de nouo emergunt, & in nouis, nouum eſt remedium, & conſilium ſuggerendum nouiſque morbis noua conuenit antidota præparari, notauimus* ſup. lit. E, num. 38 & ſeqq.

NOXA *caput ſequitur, notamus infra* lit. P. n. 44.

71 NVLLVM *quod eſt, nullum producit effectum*, l. 4. ſ. Condemnatum D. de re iud. l. Non putauit, §. non quæuis D. de bon. poſſ. cõtra tabu. l. 2. D. de auct. tutor. l. ſi aut nullum, C. de legi. hær. l. Non dubium, C. de legib. l. fin. C. de ſentent. ex breui loc. recit. c. Illud. de iure patron. *facit* c. Quod nullum, & cap. Non præſtat 52. de regul. iur. lib. 6. *Proſequuntur* Sur. deciſ. 49 num. 8. & cõſ. 3. num. 11. conſ. 136. n. 16. & con. 373 num. 24. Barth. Per. ad extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. ver. Infringere n. 4. Flamin. de reſign. lib. 7. q. 1. num. 26. *Catel*lian. Cot. in memorab. verbi Actus nullus. Mendez à Caſtro, *cum ab eo citatis*, in praxi Luſit. li. 3. c. 21. num. 43. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 7. n. 146. Aloyſ. Ricci in coll. deciſ. part. 3. coll. 626. *multos referens* Giur. in cõſuetud. Senat. Meſſan. capit. 8. gloſſ. 7. num. 3. *Et nec ius aliquod tribuere poteſt*: Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 572 n. 9. tom. 1. p. 1.

Et paria ſunt nullum eſſe, vel eſſe ſine effectu, Sur. deciſ. 51. n. 21. & 22. & conſil. 3. à numer. 8. conſ. 157. n. 13. conſ. 179 à num. 49. & conſ. 381. à num. 13. Anton. Monac. Bonon deciſ. 40. puncto 7. nu. 20. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſolut 61. n. 24. 72

Limita axioma hoc ex text. in l. fin. D. de reb. cor. ex Maſcard. de probat. concl. 1417. num. 40. *& multis alijs adductis per* Caſtill. controuerſ. l. 5. cap. 107. num. 22. & cap. 108. n. 3. *vbi copioſiſsime, & infra etiam late aduertimus*, lit. V. num. 185. 73

NVLLVM *ipſo iure non* 74

præ-

præſtat impedimentum, l. 4. §. Condemnatum, cum ibi no tatis, D. de re iudic. cap. Cō ſideraulmus de elect. c. Qui contra ius, & cap. Non præſtat 52. de reg. iur. lib. 6. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. N. cōclu. 140. *Præſertim quatenus tertij præiudicium concernit*, Vanti, de nullit. in rubr. Quoties, & intra quod tempus, & num. 53. *quem adducit* Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 18. num. 3.

75 NVLLVM *ab initio, ex tēpore non conualeſcit*, cap. Quod ſicut, de elect. cap. Nō firmatur, 18. de regul. iur. lib. 6. l. Quod in initio, D. eod. tit. Cardin. Tuſ. tom. 5. lit. N. conclu. 142. cum. ſeq. Thom. de Thomaſet. reg. 255. *vbi intelligit, quando ab initio actus omnino invalidus erat.*

76 *Amplia etiam fauore animæ*, Fr. Molin de ritu nuptiar. lib. 1. cap. 12. num. 13.

77 *Limita in actu conditionali*, Petr. Barboſ. in l. 1. D. ſolut. matrim. part. 4. numero 96.

78 *Limita etiam* ex l. ſiquis Senator. 27. D. de ritu nupt.

NVLLVM *aut inutile ab initio, ex euentu non confirmatur*, l. Si tutoris, D. quod iuſſu. 79

NVLLVM *quod eſt, confirmari non poteſt*, capit. fin. (& ibi ſcrib.) de confirmat. vtil. vel inutil. text. & ibi gloſ. & ſcrib. in cap. Quia diuerſitatem, de conceſ. præben. Menoch. conſ. 351. num 19. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 28. n. 34. & deciſ. 53. n. 11. & deciſ. 289. n. 4. Molin. de Hiſpan. primog. lib. 2. c. 7. nu. 7. Cald. Pereir. De poteſt, nomin. in reſponſ. pro Duce Paſtranæ, verſ. Quæ ſententia, Bernard. Grauæ ad practic. Camer. Imperial. lib. 2. concluſ. 1. num. 32. cum ſeqq. *Confirmatio namque ſemper ad id, quod validum eſt, refertur*, Surd. dict. deciſ. 289. num. 8. & ſeqq. Molin. & alij dict. locis. 80

NVLLVM *quod eſt ab initio ipſo iure ratificari non poteſt*, gloſ. vltim in cap. Cū nos, de his, quæ fiunt à Prælat. Tiraquel. in l. ſi vnquam verb. Reuertatur, numero 81

415.C. de reuoc. donat. Rot.
Roman. ex collectis à Fari-
nat. deciſ. 492. num. 9. &
deciſion. 535. num. 11. tom.
2. part. 2.

82 NVLLVM *quod eſt, reſcin*
di non poteſt, l. Nam & ſi
ſub conditione, D. de iniuſt.
rupt. irrit. quę fact. teſtamēt.
l. Obligare §. Tutor, D. de
auctor. tutor. l. ſi tutor. C. in
quibus cauſ. in integ. reſtit.
non eſt neceſſ. c. Ad diſſoluē-
dum, de deſponſa . impub.
Surd. conſ. 51. num. 58. cōſ.
73. num. 77. conſil. 214. nu.
9. & concl. 160. num. 61.

83 NVLLA, *& non facta pari-*
ficantur, cap. Proueni-
ens, de fil. præsb. DD. in c.
In præſentia de probat. Flam
Pariſ. de confident. quæſt. 46
numer. 30. *iunctis traditis ſu-*
pra, lit. F. num. 28.

84 NVLLVM *enim quod eſt,*
nihil eſt, l. 4. §. Condem-
natum, D. de re iudicat. A-
lexand. conſil. 33. in princip.
volum. 1. Franc. Becci. con-
ſil. 12. numer. 54. *quos refert*
Mar. Anton. variar. libr. 1.
reſolut. 78. num. 10.

85 NVLLVM *non eſſe, vel de*
nullitate opponi non poſſe, paria
ſunt, notatum eſt ſupra liter. A.
num. 168.

NVPTIAS *non concubitus,* 86
ſed conſenſus facit, l. Nu-
ptias 30. D. de regul. iur. l.
Cui fuerit 15. D. de condit.
& demonſtrat. l. Conſenſu 8.
& l. Iubemus 11. C. de re-
pud. auth quibus mod. na-
tur. filij effic. legitim. §. Illud
quoq; col. 6. l. Sufficit. 4. D.
de ſponſalibus cap. Non locū
14. extra eod. tit. cap. ſuffi-
ciat 22. q 2.

O

OBLIGATIO *verborum* 1
verbis tollitur, l. Nihil
tam naturale, 35. D. de regul.
iur. *cum alijs notatis ſupra*, lit.
N. num. 10.

OBLIGATIO *omnis ſolu-* 2
tione eius, quod debetur,
tollitur, princip. inſtitut. qui-
bus mod. tollit. oblig. l. Ver
borum obligat. 107. D. de
ſolution. Surd. conſil. 150.
num. 96. Stephan. Gratian.
diſcept. forenſ. tom. 4. cap.
675. numer. 36. Cardin. Tuſ.
lit.

Digitized by Google

liter. S, concl. 340. Carol, de Graſ. de except. except. numer. 6. Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 54. per tot.

Inde Ouid. Amorum lib. 1. Ele. 10.

Omnia conductor ſoluit, mercede ſoluta,
Non manet officio debitor ille tuo.

Limitat axioma Pyrr. Maur vbi proxime à num. 2. cum ſeq. *in ſolutione reuocabiliter facta, vel cum conditio aut reſeruatio ſolutioni apponitur.*

4 **O**BLIGATIO *eſt mater actionis*, l. Licet, §. Ea obligatio, *D.* de procurat. princip. inſtit. de ver. obligat. & princ. inſtit. de actionibus, Surd. conſ. 150. num. 99. & conſil. 296. num. 14. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 691. numer. 25.

5 **O**BLIGATIO *ſemel extincta, non reuiuiſcit*, l. Qui res §. Aream, D. de ſolut. l. Eius qui, §. final. *D.* de iure fiſc. Tiraquel. in l. Si vnquã verb. ſuſceperit liberos, numer. 191. in fin. *C.* de reuo. donat. Surd. conſil. 18. numer. 10. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. quæſt 16. num. 1. & ſeq.

6 *Limita in obligatione naturali, vel legali*, Alexand. in l. Si cum dotem, §. 1. num. 7. D. ſoluto. matrimon. Tiraquel. in l. Boues, §. Hoc ſermone, limit. 9. num. 4. Mari. Giurb. conſil. crimin. 99. num. 18. & 23. multos referens, & Nos vbi ſupra num. 13.

7 **O**BSCVRE *reſpondere, & nihil reſpõdere, paria ſunt*, l. De ætate 11. §. Nihil intereſt, D. de interrogat. actionibus, Stephanus Gratian. diſceptionum forenſ. tom. 4. cap. 639. numer. 19. & 20. *Faciunt notata per* Soar tomo 5. communi. opin. lib. 7. tit. 19. numer. 139. vbi Bellacomb. numer. 285. Anton. Del Re. Tib. in tract. de iuram. calum. capit. 14. numer. 7.

8 *Sic pariter obſcure, aut confuſe exprimere, & non exprimere, paria ſunt*, l. Ea quæ, §. fin. D. de contrah. empt. l. Tenet, §. final. D. de actionibus empt. Franc. Becci. conſil. 106. n. 11. Surd. conſil. 13.

num. 34. & conſil. 377. n. 22.

9 OCCASIO *capienda eſt*, l. Capienda 168. D. de regul. iur. Horati. Epiſtol. lib. 1. Epiſt. ad Bulatium,

Tu quamcunque Deus tibi for tunauerit horam,
Grata ſume manu, & c.

10 OCVLVS *impudicus, impudici cordis eſt nuntius*, cap. Nec ſolo 32. q. 5.

11 OCVLVS *certior eſt aure, & magis veritas oculata fide quam per aures hominum a nimis infigitur*, §. ſed cum magis inſtit. de gradibus cognat. *Senec, Epiſt.* 6. In rem præſentem, *ait*, venias oportet. Primum, quia homines amplius oculis quam auribus credunt. Horat. de art. Poet.

Segnius irritant animos demiſſa per aures,
Quam quæ ſunt oculis ſubiecta fidelibus,

Et alibi.

Certior aure arbiter eſt oculus.

Magiſque incredulæ ſunt hominum aures, quam oculi, vt dicitur apud, Herodot. 1. & Lucianum *libello de ſaltatione*, Aures hominibus perſuadent minus, quam oculi *Viſus enim (vt Ariſt. inquit) per ſe eſt, auditus per accidens. Inde diſpoſitio clara dicitur, quæ oculis cernitur, & non mente*, Ant. Monac. deciſ. Flor. 46. num. 86. *Ocularisque inſpectio, excellentiſsima probatio eſt*, Afflict. dec 23. n. 6. Nat. conſ. 235. n. 13. *late* Maſcar. de probat volum 1. q. 8. n. 1. & q. 17. num. 58. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 112. num. 12. *Et vt* Plautus Truculento, *ait*, Pluris eſt oculatus teſtis vnus, quam auriti decẽ. *Qua de re copioſiſsime* Far. praxi crimin. quæſt. 69.

ODIA *ſunt reſtringenda, & fauores ampliandi*, l. Cũ quidam, C. de liber. & poſthum. cap. Renouantes 22. diſtin. cap. Odia 15. de regul iur. libr. 6. cap. Ne aliqui, de priuileg. eod. lib. Ioſeph. Aldret. de Religioſ. diſciplin. tuend. lib. 2. c. 14. n. 6. Ioan. Petr. Monet. de diſtrib. quotid. p. 1. q. 10. tit. 1. Ioſeph. de Seſſ. Arag. dec. 18. num. 102. & deciſ. 45. numer. 27. Sur. conſil. 365. nu. 25. Ioan. Ant. Mãgil. de imputat. q. 6. nu- 12

Digitized by Google

num. 6. & quæſt. 52. num. 19. Thom. de Thomaſet. in flo ribus legum regul. 109. *vbi procedere dicit, quando aliquid eſt omnino odioſum,*

23 *Eccleſiæ tamen fauore, non reſtringuntur, ſed ampliantur, vt per* Marc. Anton. Genuenſ. in practicab. Eccleſiaſtic. q. 541.

24 *Limita etiam publicæ vtilitatis fauore,* l. Quemadmodũ, C. de agricol. & cenſit. libr. 12. l. 1. §. final. C. de caduc. tollend. Deci. conſil. 60 numer. 6. & conſil. 661. numer. 3. *vbi etiam in pœnalibus ampliat,* Ioann. Mar. Nouar. quæſtion. forenſ. libr. 1. quæſtion. 156. numer. 6. Ioann. Aloyſ. Ricci. deciſion. Cur. Archiep. Neap. 75. numero 5.

25 OFFICIVM *ſuum nemini debet eſſe damnoſum,* l. ſed & ſi quis, D. quemadmodum teſt. aperi. l. inter officium, D. de rei vend. l. Poſt legatum, §. Aduocatum, D. de his quib. vt indign. l. Videlicet, D. ex quibus cauſ. maior, l. ſi ſeruus §. Quod vero D. de furtis, l. Cum quidam, C. de adminiſtrat. tutel. cap Peruenit, de fideiuſſor. cap. Cum non deceat, 30. de elect. lib. 6. *facit* cap. Cum dilecto, vbi gloſ. de renunt. Surd. cõſ 19. num. 12. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. O. concluſ. 94. Eſcobar, de ratiocin. comput. 17. nu. 5. & cap. 7 nu. 57. Thom. de Thomaſ. regul 211. Ioan. Petr. Monet. de diſtribut. quotid. part. 2. quæſtion 21. numer. 8.

OFFICIA *duo quis gerere obtinereque prohibetur,* l. ſi plures vbi gloſ. D. de pact, *cum notatis* lit. V. nu. 158. 16

OMNE *qui dicit, nihil excludit,* l. Iulianus, in princip. D. de legat. 3. l. Hoc articulo, D. de hæred. inſtit. l. Pediculis, §. Labeo, D. de aur. & arg. legat. l fin. D. de pen. legat l. ſi quis, D. de pecul. legat. l. ſi cui ſeruo, D. de legat. 1. l. Pœnales, § fin D. ad l. Falcid. l. A procuratore, C. mand. cap. Solitæ, de maiorit. & obed. Tiraq. in l. Si vnquam verb. Totã, nu. 1. C. de reuocat. don. Bur. de Paz conſ. 25. numer. 28. Menoch. conſ. 156. numer. 23. 17

Digitized by Google

Surd. deciſ. 265. numer. 39. & conſ. 424. num. 17. conſ. 460. numer. 39. & conſ. 507. num. 2. Flamin. de reſig. tom. 2. lib. 11. quæſt. 3. num. 16 Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 6. numer. 31. Cal. Percy. de emptione cap. 9. nu. 5. Eſcobar de ratiocin. capit. 7. num. 47. & cap. 18. num. 3. Bertazol. in tract. clauſ. inſtrum. clauſ. 4. gloſ. 3. numer. 1. & clauſ. 21. gloſ. 3. num. 1. & in recept. l. ſi quis maior C. de tranſact. numer. 205. & num. 707. Barth. Per. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. num. 27. pag. 92. Thom. de Thomaſet. regula 252. Pichard. ad princip. inſtitut. de adempt. legator. num. 30. Mari. Anton. variarum lib. 1. reſolut. 70. numer. 18. Ioan. Petr. Anchar. quæſt. 15. numero 1. lib. 3. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 79. n. 2. *Et includit ea, quæ aliàs non veniunt*, Surd. conſ. 453. numero 44.

18 ONERA *plura quis eodem tempore ſubire non debet*, l. ſi cum dotem §. ſi pater, D. ſolut. matrimon. Cardinal. Tuſch. tom. 5. liter. O. concluſ. 137.

Nec onere duplici grauari quis debet, l. Nauis onuſta, §. Cum autem, D. ad leg. Rhod. de iact. l. Sticho, in fin. D. de vſufrut. legat. l. Titia cũ teſtamento 35. §. Qui in vita D. de legat. 2. l. Vnum ex familia, §. ſi rem, D. eod. tit. gloſ. in l. 1. C. de mulier. & in quo loco, & Aym. Crauet. conſ. 111. num. 8. & concl. 201. numer. 23. Franchis deciſ. 87. num. 5. Menochi. cōſ. 9. num. 4. conſil. 14. num. 1. conſ. 21. num. 13. conſ. 32. num. 40. cum ſeq & conſ. 75. num. 9. Surd. deciſ. 115. n. 14. cum ſeq. Pereg. de fideicom. art. 1. numer. 33. & ar. 34. num. 72. Molin. de primogen. libr. 1. cap. 4. num. 10. Cardin. Tuſch. tom. 5. liter. O. conclu. 136. Rota Rom. apud Far. deciſ. 671. numer. 3. in fin. tom. 2. par. 1. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſolution. 97. num. 4. & reſol. 111. num. 40. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 892. numer. 15. & 19

cap.

Digitized by Google

cap. 947.

20 *Limita niſi duplex commodum percipiat*, l. Tutorem, D. de his quib. vt indign. Stephan. Gratian. d. tom. 5. cap. 894. num. 25.

21 ONVS *qui ſentit, debet ſentire etiam commodum*, l. Secundum naturam, D. de regul. iur. l. 1. D. de inſtitut. act. Cardinalis Tuſch. tom. 5. lit. O. conclu. 144. Tho. de Thomaſet. regul. 15. Ioann. Mar. Beller. diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de fauore cleric. Canon. §. 2. numer. 28. pag. 184. Surd. conſ. 289. num. 1. *iunctis traditis ſupra* lit. C. numer. 80. cum tribus ſeqq. & num. 87. cum duobus ſeq. *Inde vulgatum illud*,

Commoda qui ſentit, iungat onus emolumentis.

22 ONVS *adiectum rei, facit vt res tranſeat cum illo, vide infra* lit. R. num. 76.

23 ONVS *extrinſecum non minuitur, etiam diminuto emolumento*, l. Liberto, §. 1. D de annu. legat. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. O. concl. 143.

24 OPERARIVS *dignus eſt mercede ſua*, capit. Quicunque 12. in c. 8. q. 1. & in notatis *ſupra* lit. L. num. 1. 2. & 3.

OPINIONES *tot ſunt, quot capita, notauimus ſupra*, lit. C. num. 2. 25

OPINIO *veritati cedit, vide infra* lit. V. numero 104. 26

OPPOSITA *iuxta ſe poſita magis elucescunt*, l. Vnic. §. Et cũ triplici, in prin. C. de caduc. toll. Ariſtot. 2. de Cælo *late* Bal. in l. 1. C. quando lic. ab emp. diſced. 27

OPPOSITVM *idem operatur in oppoſito, quod propoſitum in propoſito*, l. fin. §. fin. D. de legat. 3. l. Qui quartam, D. de legat. 1. l. Si ex toto, in princip. D. eod. l. Iulianus, §. ſi venditor, & §. Si procurator, D. de actionibus empt. l. ſi vt proponis, 2. C. de nupt. Petr. And. Gammar. in dialect. legal. li. 2. loco de propoſito ad oppoſitum, Deci. conſil. 381. nu. 5. Mar. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 52. num. 12. Surd. conſil. 45. num. 23. conſ. 80. numer. 35. conſil. 86. num. 40. conſ. 94. num. 51. conſil. 28

Digitized by Google

ſil. 151. num. 31. conſil. 298 num. 47. & conſ. 311. num. 13. Stephan. Gratian. diſcep. prat. forenſ. tom. 4. cap. 757. num. 6. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 257. num. 65. *Et contra notamus infra* lit. R. numer. 221.

29 *Limita quando eſt diuerſa ratio*, l. Inter ſtipulantem, §. Sacram, D. de verbor. oblig. Surd. conſil. 215. n. 13.

30 ORDO *verborum deſignat ordinem intellectus*, Surd. de alimen. tit. 5. quæſt. 4. n. 17. *qui pro hac regula citat* tex. in l. Cum ita, §. Fideicommiſſo, D. de leg. 2. l. Quoties, in princip. D. de vſufruct. l. Qui ſoluendo, la 2. D. de hæred. inſtit. Melchior Phœb. deciſ. 38. nu. 10. Aloyſ. Ricci. deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 275. num. 4. p. 2. Ioan. Mar. Nouar. quæſtion. forenſ. libr. 1. quæſt. 133. num. 3.

31 ORDO *ſcripturæ ad ordinem intellectus reducitur*, l. 2. §. Prius, D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. Talem, D. de hæred. inſtit. Nouar. vbi proximè.

32 ORDO *denominationis ordinem dilectionis, & charitatis deſignat*, l. Qui ſoluendo, la 2. D. de hæred. inſtit. l. Quoties, D. de vſufruct. Eſcob. de ratiocin. tract. de cõputation. cap. 10. nu. 2. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. li. 1. quæſt. 133. nu. 3. *cum traditis ſupra* liter. D. numero 103.

33 *Ex ordine namque honoris, ordo colligitur affectionis*, l. Publius, in fin. D. de condit. & demonſtr. Ioann. Mar. Nouar. vbi proximè, num. 4.

34 ORDO *ſcripturæ ſemper in diſpoſitionibus attenditur*, l. Generaliter, §. Si quid, D. de fideicommiſ. libert. l. Quoties, D. de vſufruct. cap. pen. de reſcript. lib. 6. capit. Mãdato, de præbend. eod. lib. Girond. de priuilegior. ſeu exemption. explicat. num. 177. Cardin. Tuſch. tom. 5. liter. O. conclu. 196. Pichard. ad §. Ante hæredis, 33. num. 5. inſtit. de legat. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. q. 133. num. 4.

35 ORDO, *ſeu ſeries ſcripturæ ordinem voluntatis demon-*

Digitized by Google

monſtrat. Bald per text. in l. Quoties, D. de vſufruct. l. Hæredes mei, §. fin. D. ad S. C. Trebell. l. Generaliter, §. Quod ſi legatum, vbi gloſ. D. de fideicommiſſ. libert. capit. Mandato, de præbend. lib. 6. Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 13. num. 51. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. li. 1. quæſt. 133. num. 5.

36 *Niſi aliter de certa intentione ſcribentis conſtaret*, per tex. expreſſum, in cap. Authoritate Martini, de conceſ. præbend. lib. 6. Nouar. vbi proxime.

37 ORDO *quæ ſcripturæ affectionem, & ordinem mentis denotat.* Anton. Monach. Lucenſ. deciſ. 64. num. 38. vbi num. 39. *dicit, vltimos vo-*
38 *catos* † *in ſubſidium priorum nominatos cenſeri. Vtrumque referens firmat* Nouar. quæſt. forenſ. dict. lib. 1. quæſt. 133. num. 5. & 6.

39 *Ex ordineque ſcripturæ intentio dignoſcitur diſponentis*, l. Quoties, D. de vſufruct. cap. Mandato, in fin. de præbend. in 6. cap. per. in princip. de elect. eod. lib. Ant. Monach. Florent. deciſ. 1. num. 63. Ioan. Mar. Nouar. dict. quæſt. 133. num. 6.

ORDO *intellectus potius,* 40
quam ſcripturæ attenditur l. Cum pater, §. Fidei tuæ, D. de legat. 2. l. Nec enim, D. de ſolut. Beroi. conſil. 84. num. 36. lib. 2. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 683. num. 7.

ORIGO *rei ſemper attendi-* 41
tur, l. Nam origo, D. quod vi aut clam. l. Filius familias, verſic. Origo enim, D. ad Macedon. l. Clam. poſsidere, in princ. D. de acquir. poſſeſſ. l. 2. §. Paruique refert. D. de priuileg. credit. l. Id quod, 34. D. de donat. l. Quod ſi maritus, D. de conſtit. pecun. l. Si hæres, D. de action. empt. l. 3. C. ad Macedon. l. Sequitur, §. Si ex aliena. D. de vſucap. l. Et qui originè, 3. D. de muner. & honor. l. Incola, 29. D. ad municip. l. Senatores, 11. D. de ſenator. cap. Cum nullus, de tempor. ordinat. lib. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. c. 749. n. 16. pleniſſimè Caſtillo cōtrouerſ. lib. 5. p. 2. c. 155.

Digitized by Google

195. ipentor. *ſecundum quem ampliat, & limitat.*

P

1 PACTA *ſunt ſeruanda*, l. 1. §. Si conueniat, D. depoſit. l. 1. D. de pact. l. Iuris gentium, §. Prætor ait, D. eod. l. fin. D. naut. caupon. ſtabul. l. 1. D. de conſtit. pecun. l. Cum amplius, in fin. D. de regul. iur. cap. 1. eod. tit. Menoch. conſil. 1. num. 226. cum ſequent. conſil. 92. numer. 33. conſ. 93. numer. 30. & conſil. 156. num. 46. & numer. 54. & de arbitrar. lib. 1. quæſt. 57. num. 6. Gomez variar. tom. 2. capit. 8. num. 4. col. 2. Surd. de aliment. tit. 7. quæſt. 18. num. 12. & deciſ. 259. num. 5. & deciſ. 260. num. 13. & conſil. 345. numer. 9. Cald. Perew. de renouat. emphyt. q. 11. num. 3. ad fin. Mari. Antoni. variar. libr. 2. reſolut. 53. n. 5. Cardin. Tuſch. tom. 6. lit. P. concluſ. 3. & 4. Fr. Anton. à Souſ. in relect. de cenſur. Bullæ Cænæ, cap. 26. diſputatio 23. n. 1.

Æquitati quaſi nihil magis conuenit, quam pacta ſeruare, l. 1. D. de ædilit. edict. dict. l. 1. D. de conſtit. pecun. Surd. conſil. 183. nu. 11.

Et nulla eſt maior iuſtitia, quam ſeruare pacta, dict. §. Si conueniat, capit. 1. §. Si id propter quod, quæ fuit prima cauſ. beneſ. amit.

Graueque eſt apud Deum, ne dum apud homines, pacta rumpere, ex d. l. 1. D. de pact. *& de his* Nos de priuileg. pauper & miſerab. perſon. par. 1. q. 6. numer. 31. & ſequent. & ſupr. lit. F. num. 130.

PACTA *dant legem contractui*, Cald. Per. dict. quæſt. 11. numer. 19. *diximuſque* ſupra liter. C. num. 181. 2

Et legi æquiparantur, l. vlt. C. de reb. alien. non alien. l. vlt. C. de fideiuſſor.

Imo ſumpant leges, ex gloſſ. in cap. 1. de regul. iur. libr. 6. Cagnol. in l. 2. col. 2. verſic. Limitata, C. de pact. inter emptor. & vendit. & in dict. l. Contractus, D. de regul. iur. *quem citat* Mar. Antoni. d. reſol. 53. num. 6. 3

In-

4 *Intellige niſi pacta ſint contra leges, & bonos mores*, cap. In malis promiſsis, 69. de regul. iur. libr. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 216.

5 *Quæ tunc per iuramento firmantur*, capit. Non eſt obligatorium, 58. de regul. iur. lib. 6. Surd. conſil. 54. numero 2.

6 PACTA *non poſſunt facere licita, quæ alias illicita ſunt*, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 851. numero 14.

7 PACTA *priuatorum iuri publico non derogant*, l. Neq; ex prætorio, 27. l. Neque pignus, 45. in fin. D. de regul. iur. l. Iuriſgentium, §. Paciſcar. l. Ius publicum, & l. Inter debitorem, 42. D. de pact. l. 2. §. Ius Reipublicæ, D. de adminiſtr. rer. ad ciuit. pertin. cap. Si diligenti de foro compet. l. Qui de bonis, 15. D. ad l. Falcid. l. Neratius, 20. D. de religioſ. & ſumpt. fun. l. 1. §. Si inter, D. de magiſt. conuen.

8 PACTO *quidquid poteſt adquiri, poteſt & præſcriptione*, l. Alienationis verbum, D. de verb. ſignif. & ibi Alciat. & Rebuf. Surd. deciſ. 3. numer. 23. & deciſ. 236. numer. 9. Valaſc. conſult. 132. numer. 32. Gamm. deciſion. 379. incip. Inter fratrem, numer. 5.

Nam præſcriptio vim pacti habet, Surd. deciſ. 24. à numer. 1. Gamm. deciſ. 276. numer. 2. 9

PACTO *quod poteſt fieri, poteſt etiam per legem nota uimus ſupra* lit. A. num. 494. & ſeqq. 10

PALAM *quæ fiunt, ſuſpicione carent*, l. Non exiſtimo, 55. verſ. Et multum refert, D. de adminiſtr. tutor. l. Cū ipſe tutor, §. Fuit quæſitum, & ibi Ripa, D. de contrahen. emptio. Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 3. caſu 244. nu. 1. & per tot. *Inde* Claudian. in paneg. 4. conſulat. Honorij. 11

Hoc te præterea crebro ſermone monebo.

Vt te totius medio telluris in orbe.

Viuere cognoſcas, cunctis tua gentibus eſſe.

Facta palam,

Vn

Vnde Chriſtus Dominus innocentia ſuam, actionumque ſuarum ſanctitatem, à perfidis etiam inimicis neceſſario fatendam exponens, Ioan. 18. Ego (*inquit*) palam locutus ſum mũdo: ego ſemper docui in Synagoga, & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus ſum nihil. *Clandeſtine vero facta ſuſpicionem, malitiamque præ ſe ferre, notauimus ſupra* liter. M. numer. 12. & 13.

12 PAR *in parem non habet imperium*, l. Nam & magiſtratus, D. de recept. arbitr. l. Ille à quo, 13. §. Tempeſtiuum, D. ad Trebel. cap. Inferior, cap. Denique, 21. diſt. cap. Innotuit, 20. §. Quamuis, de elect. cap. 1. de legat. l. 2. tit. 7. part. 3. & ibi gloſ. 1. quæſt. 6. & gloſ. 2. Rebuf. tom. 1. ad leg. Gallic. tract. de euocat. num. 46. pag. 265. Cot. in memorabil. verb. Par. Barthol. Peret. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. verb. Prædeceſſorum, numer. 5. pag. 226. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 438. num. 9. Surd. conſil. 47. num 10. conſil. 106. numer. 11. conſil. 167. nu. 16. conſil. 424. num. 40. & conſil. 440. num. 58. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 5. collect. 1094. Scacc. de appellat. quæſt. 2. num. 10. Ioſeph. Alderete in allegat. iuris pro omnimoda regulari um exempt. part. 3. cap. 4. num. 28. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 925. numer. 5. Ioann. Mar. Nouar. in praxi electionis, & variat. fori, quæſt. 34. num. 14. ſect. 2. Ioann. Antonin. Mangil. de imputat. quæſt. 81. num. 3.

Intellige, niſi par iuriſdictioni paris ſe ſubijciat, quod facere poteſt, l. Eſt receptum, D. de iuriſd. omn. iudic. Surd. cõſil. 47. numer. 5. *cum adductis ſupra* lit. L. num. 80. 13

Item niſi de publica ſalute, vtilitateve tractetur, Thom. de Thomaſet. in florib. legũ, regul. 218. 14

Limita etiam alijs tribus modis, vt per Surd. dict. conſil. 47. num. 9. *Quando nempe ſuperiorem non recognoſcit; quando periculum eſt in mora: &* 15

quan-

quando vnus eſt maior altero in administratione.

16 PARES *cum paribus veteri prouerbio facile congregantur*, l. Pupillo, §. 1. D. de tutor. & curat. dat. ab his, l. 1 §. 1. D. de excuſat. tutor. *Inde* Horat. epiſtolar. lib. 1. epiſtol. ad Lollium.

Vt matrona meretrici diſpar erit, atque
Diſcolor infido ſcurra diſtabit amicus.

Et inferius ibid.

Oderunt hilarem triſtes, triſtemque iocoſi,
Sedatum celeres, agilem gnauumque remiſſi;
Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamuis
Nocturnos iures te formidare vapores.

Et ad Torquatum ibid.

Vt coeat par
Iungaturque pari.

17 PARES *in tempore, pares ſunt in iure*, l. aliena, 20. §. 1. D. de pignorat. act.

18 PARIA *delicta mutua compenſatione tolluntur*, l. Viro atq; vxori, 40. D. ſolut. matrim. l. 2. D. nequis cum l. Cum proponas, 2. vbi Doctores, C. de pact. capit. Nihil, 32. quæſt. 6. capit. Significaſti, de diuort. cap. Intelleximus, & cap. fin. de adulter. Hyppol. ſingul. 234. Palati. in repet. rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. 20. numer. 4. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. num. 430. P. Sanchez de matrim. lib. 10. diſput. 8. num. 29. Cardin. Tuſch. tom. 1. lit. C. conclu. 489. num. 15. & ſeq. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 10. nu. 101. Farin. in praxi crim. p. 5. quæſt. 142. num. 39. & p. 7. in fragm. lit. D. numer. 110. Surd. conſil. 302. numer. 18. Celſ. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 15. *cum traditis ſup.* liter. D. numer. 203. & ſeq.

19 *Intellige in ciuilibus, ſiue ſit circa idem, ſiue ſit circa diuerſa*, Farinac. dict. liter. D. numer. 114. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. verb. Delictum, num. 37.

20 *Etiamſi pœna ſit parti applicanda*, Cæſar Argel. dict. quæſt. 10.

10. numer. 102. *Secus quando criminaliter agitur, & ad pœnam,* Cardoſ. vbi proximè, Bargal. de dolo, dict. regul. 15. Farin. dict. lit. D. num. 139.

21 *Amplia in ſpolio,* Farinac. dict. lit. D. num. 127.

22 *Limita quando delicta circa diuerſa, & ſeparata ſunt commiſſa,* Farinac. vbi proximè, numer. 128. Thomas de Thomaſet. in florib. legum, regul. 219.

23 PARIVM *eadem eſt iuris diſpoſitio, & iudicium,* capit. Inter corporalia, cap. Sicut ergo, de translat. Epiſcop.

Eademque eſt natura, l. Si ſocer, in fin. D. ſolut. matrim.

Et potentia, nec maior, l. 1. §. Veteres, D. de acquir. poſſeſſ. l. Si reus, D. de duobus reis.

Eſtque eadem cum regula correlatiuorum, vt per Bertaz. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. num. 801.

Et circa materiam hanc, parium, vel ſimilium (ne per regulas, axiomatavè, longū enim eſſet, procedamus) videre plene licet agentem, Camill. Gallin de verbor. ſignif. lib. 5. cap. 16. per tot. 425. numeros cō tinens. *Et tractatum, vel* Enchiridion parium, aut ſimilium iuris, *ſcripſit* Iodoc. Damhouder. *qui* in fin. tom. 3. cō mun. opin. *ingeri ſolet. Ideo quæ hic inſcribi poſſent, remiſſione ad eos facta, omittimus.*

PARTVS *ancillæ in fructu* 24
non eſt, l. In pecudum, 28. §. 1. D. de vſur. & fruct. l. Vetus, 68. D. de vſufruct. & quemadmod. quis vtat. fruat. l. Ancillarum, 27. D. de petit. hæredit. §. In pecudum, 37. inſtit. de rer. diuiſ. l. 23. tit. 31. part. 3. verſ. Otro ſi dezimos, vbi Gregor. Lopez, gloſſ. 3. & 4.

PARVM, *& nihil æquipa-* 25
rantur, & parua non ſunt in conſideratione, l. Quamuis, D. de condit. & demonſtr. cap. Coram dilecto, 34. de offic. deleg. *allegat text. optimum in* l. 1. §. Proinde, D. de ædilit. edict. gloſ. in l. Si pupillus, §. Si ego, verb. Ex cōtrario, D. ad l. Falcid. Hyppol. ſingul. 276. Tiraquel. in tract

tract. de iudic. in reb. exigu. verſic. 8. pag. 53. & in conſuetud. Pictau. titul. 6. §. 5. gloſ. 5. Surd. conſil. 197. numer. 2. Sebaſt. Naui. ad l. Minus, 32. num. 2. D. de verb. ſignific. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 18. nu. 6. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 6. gloſ. 20. num. 2. Ioann. Anton. Mangil. de imput. quæſt. 52. numer. 7. *Inde Senec. de vita beata, cap.* 5. Eodem loco *(ait)* pone homines, quos in numerum pecorum, & animalium redegit hebes natura, & ignoratio ſui. Nihil intereſt inter hos, & illa. Quoniam illis nulla ratio eſt; his parua.

26 *Limita quando datur diuerſa ratio,* Surd. conſil. 197. n. 21. *alijſque modis, vt proſequitur* Nicol. Moron. de treug. & pace. quæſt. 175. per tot.

PATIENTIA, *& ſcientia ſuperiorum; iuſtificatur omnis actus, notauimus ſup.* lit. A. num. 170.

27 PATRES *torquentur in filijs,* §. fin. inſtit. de noxal. action. l. Iſti quidem, 8. in fin. D. de eo quod met. cauſ. *Inde* Ouid. Metaphor. lib. 1.

Et patrio pater eſſe metu probor.

PARENTVM *enim affectionem nulla eſt, quæ vincat affectio,* l. *Cum* furioſus, 7 C. de curat. furioſ. l. De creationibus, 27. C. de Epiſc. aud. l. Non ſolum, 67. §. 1. in fin. D. de ritu nupt. l. Quidam cum filium, 46. D. de hæred. inſt.

Peccatum non remittitur, niſi reſtituatur ablatum, cap. Peccatum, 4. de regul. iur. lib. 6. cap. 1. 14. quæſt. 6. cap. Qui rapit. 14. quæſt. 5. cap. Cum tu, 5. de vſur. D. Thom. 2. 2. quæſt. 62. art. vlt. D. Antonin. 2. p. ſumm. tit. 2. c. 8. in fin. Sylueſt. verb. Reſtitutio, 5. §. 1. Marta deciſ. ſiue voto, 18. num. 1. 28

Limita in paupere, reſtituere non valente, qui animum tamen deliberatum reſtituendi habet, d. cap. 1. 14. quæſt. 6. cap. Quamquam, de vſur. in 6. vbi gloſ. & in dict. cap. Cum tu, Couar. in dict. cap. Peccatum, part. 1. in princip. num. 2. Gutier. canonic. q. 29

lib.

lib. 1. cap. 40. numer. 3. P. Molin. de iuſtit. & iure lib. 3. tractat. 2. diſput. 754. numer. 2. P. Ferdin. Rebell. de obligat. iuſtit. lib. 2. quæſt. 17. ſection. 2, *laté* Nos de priuileg. pauper. & miſerab perſonar. part. 1. quæſt. 27. numer. 5. & ſeq.

30 PECCATVM *omne voluntarium eſt, & ſine voluntate non committitur*, cap. Sicut enim, 32. quæſt. 5. cap. 1. 15 quæſt. 1. Bald. conſil. 267. num. 5. vol. 1. Cardin. Tuſ. lit. V. conclu. 283. numer. 1, *firmat multis Scripturæ Sacræ locis* Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 6. gloſ. 7. num. 7. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. p. 2. ampliat. 19. numer. 67. verſ. Non obſtat. & ſequent. Anton Ricciul. de iure perſonar. extra Eccleſ. gremi. exiſtent lib 4. capit. 69. num. 14. *& probat eleganter* Senec. *in lib. de morib. qui ſic exorditur*: Omne peccatum actio eſt. Actio autem omnis voluntaria eſt, tam honeſta, quam turpis; ergo voluntarium eſt omne peccatum. Tolle excuſationem, nemo peccat inuitus, *iunctis notatis ſup.* lit. D. num. 66.

PECCATVM *veniale, ex contemptu fit mortale notauimus ſupr.* lit. D. num. 52. 31

PECVNIA *ſine peculio, fragilis eſt*, l. Si chorus, 79. §. His verbis, D. de legat. 32

PECVNIA *non generat pecuniam*, l. Vſura pecuniæ, 121. D. de verb. ſignif. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſtion. 145. numero 27. 33

PECVNIA *eſt optimus futuræ neceſſitatis fideiuſſor, tradit* (*ex* Neuizan in Sylu. nupt. lib. 2. num. 96. in princip.) Ioan. Mar. Nouar. in praxi election. & variat. fori, q. 16 num. 13. ſect. 1. 34

PECVNIA *inuenta eſt vt æſtimet alias res non vt æſtimetur*, l. 1. D. de contrah. empt. l. Si ita fideiuſſorem, 42. D. de fideiuſſorib. 35

PECVNIAM *retinere, ſatius eſt, quam ſolutam repetere*, l. 3. D. de compenſ. l. Si ſtipulatus, 15. in princip. D. de fideiuſſ. Tiraq. de retract. lig. §. 29. gloſ. 2. num. 3. 36

POE-

POENA *praſuppomit culpā*, l. Sed ſi non data, §. fin. D. de fideicommiſſ. libert. l. Si qua pœna, D. de verbor. ſignificat. D. Thom. 2. 2. q. 108. art. 4. in ſolut. art. & 1. 2. q. 87. art. 7. & 8. Soto de iuſt. & iur. lib. 1. q. 6. art. 5. col. 2. verſ. Profecto, & verſ. Verum tamen, Syluest. in ſum. verb. Pœna, numer. 25. Couar. variar. lib. 2. cap. 8. in princip. & num. 1. verſic. Tertio, Surd. deciſ. 277. numer. 19. Gutier. lib. 2. cap. 30. numer. 12. cum ſeq. *plures refert* Cened. ad Sextum, collect. 1. num. 2.

38 *Nam pœna proprie non dicitur, niſi quæ propter culpam imponitur, ita,* D. Auguſtin. lib. 1. retractat. capit. 9. *quem ſequitur* Lud. Carbon. tract. de legib. libr. 8. diſput. 1. verſic. Tertium notandum, *& ante eum* Alphonſ. de Castro de poteſtat. legis pœnal. lib. 1. capit. 3.

39 *Nec dicitur, aut imponitur, vbi culpa deficit,* l. Sancimus, 22. C. de pœn. capit. Inuentum, 26. quæſt. 7. capit. Ioannes, 23. & capit. fin. de homicid. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. foreſ. lib. 1. q. 59. numer. 14. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 39. numer. 23. *Inde* Ouid. in epiſtol. Oenonis Paridi.

Leniter ex merito quidquid patiere ferendum eſt;
Quæ venit indignè pœna dolenda venit.

Nec pro eo, quod fit ſine dolo, 40
gloſ. in l. Si ſeruum, §. Non dixit, verb. Amouere, D. de adquir. hæredit. Crauet. conſil. 3. num. 24. Becci. conſil. 102. num. 32. Surd. conſil. 182. num. 15.

POENA *debet culpæ reſpondere, & commenſurari delicto,* 41
l. Sancimus, 22. C. de pœn. cap. Fœlicis, verſ. Cæterum, & §. Illud autem, in fin. extr. eod. tit. lib. 6. capit. Non afferamus, 24. q. 1. cap. Quæſiuit, de his quæ fiunt à maior. p. Capit. *Deuterono. cap.* 25. Pro menſura delicti, erit plagarū modus, *& Apocalyp, cap.* 18. Quantū glorificauit ſe, & in delicijs fuit; tātū date illi tormentū, & luctū, Menoc. de arbitrar. li. 1. q. 90. n. 38. Menchac. q. illuſtr. cap.

Digitized by Google

8. num. 51. & cap. 24. num. 17. Cardin. Tuſch. liter. P. concl. 211. Farinac. in praxi crimin. q.4. num. 10. & q.17. num.9. Bertazol. in repet. l. *Si* quis maior, *C.* de tranſact. num.68. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib.1. q. 25. nu. 7. & quæſt. 151. num. 12. in fin. Surd. conſil. 250. num. 1. & conſil. 321. numer. 53. Scacc. de Iudic. q.58. nu. 12. Sebaſtian. Guazin. de defenſ. reor. defenſ. 33. cap. 4. nu. 2. part. 2. *Vnde* Ouid. Triſtium lib.2. elig. vnic. in fin.

Tutius exiliũ, pauloque quietius oro,
Vt par delicto ſit mea pœna ſuo.

Paritas enim delicti, paritatem pœnæ requirit, l. Nihil intereſt, D. de adulter. l. Si quẽ quam, in fin. C. de Epiſcop. & Cleric.

42 POENA *ex delinquendi frequentia augetur,* l.3. in fin. D. de Epiſcop. aud. l. Aut. fact. 16 in fin. D. de pœn. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 97. num. 7.

43 POENA *debet tenere ſolos auctores, & delinquentes,* l. Sancimus, C. de poen. l. Abſentem, D. eod. Bertazol. in repet. l. Si quis maior, C. de tranſact. num. 111. Eſcobar de ratiocin. cap. 41. numer. 7. Cardin. Tuſch. liter. P. conclu. 212. Surd. conſ. 102. num. 16. *plene* Sebaſt. Guazin. de defenſ. reor. p.2. defenſ. 33. c.2. per tot. *Vnde* Ouid. Triſtit. eleg. 2. lib. 1. *de naufragio dolens.*

Fingite me dignum tali nece, non ego ſolus
Hic vehor; immeritos cur mea pœna trahit?

Noxa enim † *caput ſequitur* 44
l. Crimen, D. de pœn. l. Rem mihi, D. commod. §. Omnis inſt. de noxalib. action. c. 1. de iur. & damno dat. *cum alijs quæ adducit* Surd. de aliment. tit. 1. q. 38. num. 30. Farinac. in praxi crimin. part. 1. q. 23. numer. 1. Eſcobar. d. loco.

Vnde nullus pro alterius delicto puniendus eſt, vt conſtat ex 45
teſtimonio Ezech. capit. 18. Anima quæ peccauerit, ipſa morietur, *relato in* cap. Iam itaque, 1. q.4 & in c. Si habes, 24. q.3. & in cap. Quæris, de con-

Digitized by Google

conſecrat. diſt. 4. *& ex illo Exod, cap.* 23. Inſontem, & iuſtũ non occides. *Et Daniel, cap.* 13. Innocentem, & iuſtũ non interficies, *Et Iob. cap.*4. Quis enim vnquam innocẽs perijt? aut quando recti deleti ſunt? dict. l. Crimen. 26. D. de pœn. l. Adoptiuum, 8. in fin. & ibid. gloſ. in fin. D. de in ius vocand. l. Generali, 34. §. fin. D. de ritu nupt. rub. & nig. C. ne fil. pro patr. Nauar. de pœnit. & remiſſ. libr. 5. conſ. 26. num. 11. Farinac. de delict. quæſt. 24. numer. 1. cum ſequentib. Decian. tractat. crimin. libr. 7. capit. 41 numer. 18. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 33. à numer. 5. Monach. deciſ. Lucenſ. 5. numer. 70. & deciſion. 8. num. 79.

46 *Intellige accepta pœna prout eſt culpæ correlatiua, & prout rationem pœnæ importat per quã iuſtitiæ qualitas reputatur. Nã ſi ſub ratione medicinæ accipiatur pœna, vt quis minori bono priuetur, & in maiori augeatur, vel data iuſta cauſa, ad maiorem Reipubl. vtilitatem, vt dum vnuſquiſque torquetur, cæteri cautius, & promptius à criminibus abſtineant; non inconuenit vt vnus pro alio pœnæ temporali, non tamen æternæ, aut ſpirituali, ad animæque ſalutem pertinente, puniatur. Ita notat* gloſ. verb. De quarta, in ſum. 1. quæſt. 4. *& ita diſtinguentes tenent* D. Thom. 1. 2. quæſt. 87. articul. 8. in corp. articul. & in reſponſ. ad 1, & 2. 2. quæſt. 108. art. 4. in corp. etiam art. in princip. Thomas de Thomaſet. regul. 128. Couarru. variar. lib. 2. capit. 8. num. 1. verſ. Quarta, iuncto, verſic. Quinta, Alphonſ. à Caſtr. de iuſt. hæret. punit. capit. 11. & aduerſ. hæreſ. lib. 12. verb. Peccatum, §. Secunda hæreſis, fol. mihi 131. Gutier. canonic. libr. 2. capit. 30. num. 25. *& in hoc ſenſu illud* Claudiani in Curetium *intelligendum venit;*

In prolem dilata ruunt periuria patris,
Et pœnam merito filius ore luit.

Plures ampliationes, limitationes, & intellectus huic axiomati aſsignat Farinac. d. quæſt. 24.

24. *eruditiſsimus quoque* Oſuald. Helig. in Donel. enucl. lib. 16. cap. fin. liter. C.

47 POENA *non irrogatur, niſi expreſſè iure caueatur, iuxta* text. in auth. de non eligen. ſecund. nubent. §. Cũ igitur, l. At ſi quis impediat, §. Diuus autem Marcus (*ibi*: Pœnam tamen in eum ſtatutam non eſſe) D. de religioſ. & ſumpt. fun. *& quæ notantur in* l. Cum quidam, D. de liber. & poſthum. gloſ. in cap. fin. de iure patron. *plures refert* Mari. Antoni. variar. lib. 3. reſolut. 39. numer. 11. & num. 32. Girond. de priuilegior. ſeu exemption. explicat. numer. 563. Cardin Tuſch. lit. P. conclu. 216. num. 4. Hector Felici. allegat. 66. numer. 6. verſ. Et eſt regula communis, p. 2. Menoch. de arbitr. caſu, 276. per tot. lib. 2. cent. 3. Farinac. (*alios referens*) quæſt. 18. num. 7.

48 POENA *vnius, alterius præmium eſſe non debet*, l. Si ſequens, D. ad Sen. C. Sillan.

49 POENAM *non meretur, qui lege permittente facit*, l. Gracchus, C. ad l. Iul. de adulter. l. Illud, D. quod quiſque iur. Cardin. Tuſch. tom. 6. liter. P. concluſ. 208. Cãpanil. in diuerſor. iur. canon. rubr. 11. capit. 33. numero 26. verſic. Inſuper. Flamin. de confident. quæſt. 5. numero 47. Mari. Antonin. variar. libr. 3. reſolut. 42. numero 2. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 960. num. 15.

POENA *vnius multorum eſt exemplum*, l. 1. C. ad l. Iul. repetund. l. Bona fides 31. in princip. D. depoſit. l. Aut facta, 16. in fin. D. de pœn. 50

PVBLICE *intereſt pœnam delinquentibus non remitti*, l. Si operis, C. de pœn. *Ne delicta maneant impunita, notauimus ſupra* liter. D. numero 47. 51

POENAE *ſunt reſtringendæ nec ad alios caſus quam expreſſis extendi debent*, l. Factũ cuique, §. In pœnalibus, vbi Deci. numer. 6. 9. & 26. in fin. D. de regul. iur. & Cagnol. numer. 1. capit. In pœnis, eod. titul. libr. 6. Theodo Thom. regul. 227. Burg. 52

de

de Paz conſ. 8. num. 2. Sur. (*cum multis per eum relatis*) de aliment. tit. 1. quæſt. 51, nu. 12. *pleniſsime* Farin. fragment crimin. part. 1. lit. E. num. 144. cum. ſeq. Stephan, Gratian. diſcep. forenſ. tom. 5. capit. 972. num. 13. Scacc. de commerc. § 7. gloſ. 2, numer. 43. *Nec etiam ex ſimili-*
53 *tudine* † *rationis debent extendi*, Ioann. Andr. in regul. Odia, de regul. iur. libr. 6. Immol. in l. Si vero, §. De viro, col. 8. *D.* ſolut. matr. Duen. regul. 287. Grac. Girond. de priuilegior. ſeu exemption. explicat. numer. 540. *Qua de re conſule fusé agentem* Farin. dict. lit. E. à numer. 188. cum ſeq.

54 *Vt autem extenſio fiat in pœnalibus, æquiparationem in omnibus eſſe oportet*, gloſ. verb. Sanè, in cap. 1. de voto, lib. 6. gloſ. verb. Prorogamus, in cap. Conſtitutus, de regular. Girond. dict. loco, num. 539. & 561. Farinac. dict. lit. E. num. 199.

55 *Intellige tamen ſimilitudinẽ exiſtere in caſu de quo agitur, ſufficere, nec quoad omnia ſimilitudinem in eſſe requiri*, l. 1. C. de collat. Iaſ. in l. Creditori, num. 8. D. de oper. noui. nunciat. & in l. fin. num. 1. C. de collat. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu, 84. num. 9. Farinac. alios referens, dict. liter. E. num. 195.

POENAE *ſunt mollẽdæ potius quam exaſperandæ*, cap. Pœnæ de pœnit. diſtin. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 52. num. 7. 56

POENAE *vinculo alligari nequit, quod de iure non tenet*, l. Non dubium, 5. in fin. C. de legibus, l. Quod de bonis, aliàs Quod bonis 15. §. 1. D. ad leg. Falcid. Rot. Roman. deciſ. 10. *aliàs* 868. ad fin. de teſtament. in antiq. Sigiſmun. Scacci de iudic. libr. 1. cap. 57. num. 6. & de commerc. § 1. quæſt. 7 p. 3. limit. 17. numer. 13. in fin. & §. 2. gloſ. 7. num. 24. 57

POENIS *benignior fit interpretatio* l. Pen D. de pœn. capit. In pœnis 49. de regul. iur. libr. 6. capit Ex literis de conſtit. Tiraque'. in l. ſi vnquam, verb. Reuertatur numero 246. C. de reuoc: 58

donat. Aloyſ. Ricci in praxi rer. fori Eccleſ. reſolut. 303. num. 2. in 2. edit Thom. de Thomaſet. regul. 158. Vgo. lin. de offic. & poteſt Epiſc. capit. 6. §. 1, numer. 3. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 152. num. 7.

59 PERICVLVM *vbi maius, ibi plenius eſt conſulendum*, l. 1. §. Sed ſi quis D. de Carbon. edict. l. Manifeſtiſsimi, C. de furt. l. Addictos, C. de appellat. capit. Vbi periculum, de elect. libr. 6. Bertaz. in repet. l. ſi quis maior, C. de tranſact. numer. 6. Cardinal. Tuſch. tom. 6. liter. P conclu. 281. Stephan. Gratian. March. deciſ. 133. nu. 19. & diſcept. for. tom. 4. c. 669 num. 16. Farinac. conſil. 65. num, 115. libr. 1. Sur. conſil. 163. numer. 20. Scac. de commerc. §. 1. quæſtion, 1. num. 1.

60 PERICVLVM *qui amat, peribit in illo*, Eccleſia. 3. verſ. 27. *eleganter* Sigiſmun. Scac. de comm. §. 1. quæſt. 7. part. 1. numer. 17. & p. 2. numer. 65. verſic. Secundo, & verſic. Tertio, *inde* Senec. in Hercul. furent. actu 1.

Nemo ſe tuto diu,
Periculis offerre tam crebris poteſt.

Et ibid. act. 1.

Quem ſæpe tranſit caſus, aliquando inuenit.

PERMISSVM *ad tempus, poſt illud cenſetur prohibitum*, l. ſi vnus, §. 1. vbi Bald. D. de pactis, l. Epiſtola, §. final. vbi Caſtr. D. eod. tit. l. Imperator, D. de poſtul. l. Cum pater, §. A filia, vbi Bart. D. de legat. 2. l. ſtatu. liberum, §. ſtichum, & l. Titia cum teſtamento, §. vlt. D. eod. l. Pater filium, §. Fundum, D. de leg. 3. l. 2. C. de iure emphyt. cap. vlt. §. In alijs verſ. ſi vero, vt lite non conteſt. Tiraquel. de retractis conuent. §. 1. gloſſ. 2. num. 4. deciſ. Pedamont. 83. numer. 13. Menoch, conſil 68. numer. 10. Surd. de aliment. titul 5. quæſt. 3. num. 8. & 10. & deciſ. 75. numer. 1. & deciſ. 189. numer. 9. & deciſ. 244. num. 10. & conſil. 8. num. 7. conſil. 52. numer. 23. conſil. 57. num. 9. conſil. 88 numer. 7. conſil, 97. num. 26. 61

conſ.

Digitized by Google

conſ. 123. numer. 11. conſ. 354. num. 18. & conſ. 443. numer. 58. Bertazol. de clauſul. Inſtrument. clauſ. 15. gloſſ. 2. num. 21. Gonçal. ad regul. 8. Cancellar. §. 5. procem. nu. 3. Cald. Pereyr. de extinct emphyt. quæſt. 1. num. 8. & de renouat. Emphi. quæſt. 1. num. 1. Petr. Barboſ. in l. Cum prætor in princip. num. 45. D. de iudic. Rot. Roman. ex collectis à Farin deciſ. 617. num. 2. tom. 2. part. 1. Vincent. Carot. ſingul. 185. *Vbi ampliat procedere in ſtatutis, etiã per argumentum à contrario ſenſu, ad iuris communis correctionem.*

62 PERMISSVM *poſt tempus, ante illud cenſetur prohibitum*, l. Promiſſor, D. de conſtitut. pecun. Tiraquel. de retract. conuen. §. 1. gloſ. 2. numer. 48.

63 PERMISSVM *cẽſetur omne id per quod deuenitur ad actum, permiſſo actu*, l. Ad rẽ, mobilem 56. D. de procurat. *late* Vincent. Carot. in cap. Cum quid prohibetur, de regul. iur. lib. 6. part. 2. per tot. Scacci de commerc. §. 1. q. 7. part. 2. ampliat. 19. numer. 108. prope. fin. *cum traditis ſupra*, liter. C. numer. 99. & lit. N. numer. 14. cum duobus ſeqq.

PERMISSVM *cẽſetur, quod prohibitum non reperitur, vide infra* hac ead. lit. numero 206. 64

PERMVTATIO *vicem tenet emptionis*, l. 2. C. de rer. permut. l. Titia, D. de iure dot. l. Sciendum, §. Deinde, D. de ædilit. edict. l. Apud Celſum, §. Si quis autem, D. de dol. except. l. fin. D. ex quibus cauſ. in poſſ. eat. Sur. conſ. 433. num. 29. 65

PERSONA *prius quam iuris ratio quærenda eſt*, l. Quidã referũt. 14. verſ. eſſe enim debent, C. de iure codicill. l. Si quæramus, D. de teſt. 66

PERSONA *loquentis in generali diſpoſitione non includitur*, l. Inquiſitio, C. de ſolut. cap. Quisquis de præben. Surd. conſ. 152. num. 5. Stephan. Gratian. diſcept. forenſis tom. 4. cap. 771. numer. 5. Menoch. conſ. 152. num. 23. Sebaſtian. de Medic. de regul. 67

regul. iur. regul. 1. verb. Perſona loquentis num. 85. *plene* Nicola. Vander. ſing. 43. per tot. præcipue à numer. 7. & ſeqq. *cum notatis ſupra* lit. G. n. 4. 5. & 6. *vbi limitamus*.

68 PERSONARVM *acceptio in iudicijs non eſt habenda*, l. Si cum dies, §. ſi arbiter, C. de arbit. cap. In iudicijs 12. de regul. iur. libr. 6. capit. Nouit, de iudic. *Multa de hoc vitio tradunt* Abb. in cap. De multa, num. 8. de præben. Aldobran. in §. Iuſtit. num. 4. inſtit. de iuſt. & iur. D. Thom. 2, 2. quæſt. 63. *vbi poſt* Caie. *optime & plene* Aragon. & Salon. Gabr. in 4. diſt. 15. q. 7. Soto libr. 3. de iuſtit quæſt. 6. D. Anton. 2. part. tit 1. cap. 19. & 20. Abulen. ſuper cap. 25. Math. quæſtion. 108. cum ſeqq. Alexan. Aleſ. 2. p. q. 119. P. Leonar. Leſſi de iuſt. & iur. lib. 2. capit. 32, dubit. 1. 2. & 3.

69 *Limita, & intellige axioma hoc, Primo, reſpectu partium, ſecus reſpectu teſtium*, gloſ. in Clem. 1. ver Iuri. de teſtib.

70 *Secundò vt procedat de mera iuſtitia, ſecus de gratia*, Bar. in l. 1. in princip. D. de poſtul. Sot. de iuſt. & iure lib. 3. q. 6. art. 1. in reſpon. ad 1. arg. P. Ioan de Salas de leg. q. 97. tractat. 14. diſput. 20. ſect. 7. numer. 70. verſ. Ad ſecundum, & num. 71.

Tertiò vt procedat inter æquales, ſecus inter inæquales, Abb. in d. cap. De multa n. 8. de præbend. 71

Quartò vt procedat in exequenda, ſecus in modo exequendi, Becci in d. cap. Nouit, notab. 7. num. 42. de iud. *ſic limitat, & intelligit regulã hãc* Vincent. Car. ſingular. ſuis, ſingu. 334. *Et de contrario abuſu, vide notata ſupr* lit. F. n. 45. 72

PERSVASIO *vicem coactionis tenet, Imo perſuadere plus eſt quã cogere*, l. 1. §. Perſuadere, D. de ſeruo corru. l. Eum, 5. C. de Apoſtat, *ibi*: Qui ſeruum, ſiue ingenuum inuitum, ſeu ſuaſione, & lib. 1. tit. 19. par. 7. in fin. *ibi*: Como manera de fuerça es ſol ſacar, *Plura in id eruditiſſime tam ex ſacra Scriptura: & ſanctorum, quã iurium expendit loca*, P. San. de matr. li 4 diſpu. 7. n. 4. *præter quæ addo expreſſe* 73

deci-

Digitized by Google

decidentem, Hor. epiſt. lib. 1. ep. ad Claud. Neronem.

Nā me rogat, & prece cogit,

Et de art. poet.

Vt præco ad merces turbam qui cogit emendas.

74 PLVRALIS *locutio in duobus*
ad minus verificatur, duorū que numero eſt cōtenta, c. Pluralis locutio, 40. de reg. iur. lib. 6. l. Vbi numerus, D. de teſtib. l. Libertas, §. vlt. D. de manumis. teſt. l. Inter illa, §. fin. D. de verb. oblig. Euerar. in topic. legal. loco 54. Maſcar. de prob. concl. 838. n. 12. Cened. practic. q. ſingul. 80. n. 3. Mar. Ant. variar. lib. 1. reſol. 109. n. 37. Eſcob. de ratiocin. c. 18. n. 43 Sebaſt. de Medic. de reg. iur. reg. 4. n. 3. & ſeq. Sur. cōſ. 364. n. 37. & cōſ. 402. n. 15. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. quæſt. 151. numero 30. Caſtill. controuerſ. lib. 5. part. 2. capit. 120 numer. 2.

PLVRALIS *enim numerus vno non contentatur, dictis iuribus* Cardin. Tuſch. tom. 2. lit. D. concl. 353. num. 1. & lit. P. concl. 357. Surd. conſ. 31. num. 23.

Limita pluralitatem in ſingu 75
lari verificari, quando eadem militat ratio in vno, quam in duobus, vt per Caſtill. vbi ſupra num. 23. & 28.

PLVRALITAS *actuum nō* 76
præſumitur, l. Omnium, C. de teſta. vbi gloſſ. l. fin. C. de reb. credit. l. 2. C. de error. aduoc. cap. In præſentia, verſ. Verum, in 2. de prob. Euerar. in topic. legal. loco 86. Maſcar. de probat. cōcl. 1174. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 93. n. 32. Gomez variar. tom. 3. c. 10. n. 6. in fin. Brunor à Sole in locis commun. verb. Actuum, n. 31. Stephan Gratian. diſcep. forenſ. c. 93. n. 12. & tom. 5. c. 824. n. 47. c. 948. num. 18. & c. 951. n. 15. Pedroc. conſ. 36. num. 88. 89. & 90. Farinac. in praxi crimin. par. 2. q. 64. num. 319. & part. 4. deciſ. 98. & Rot. Roman. apud eundem deciſ. 119. nu. 7. tom. 1. part. 1. Sur. conſil. 355. nu. 26. conſ. 385. num. 10. & conſ. 483. nu. 6. Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 4. numero 8. verſ. Secūdo præmitto, & ſequentib. *vbi quod nec nominis,*

nec

Digitized by Google

nec hæredum, nec teſtamentorũ, nec ſententiarum, nec contractuum, nec inſtrumentorum, nec delictorum præſumitur pluralitas, quos, & alios proſequitur caſus, Cardin. Tuſch. liter. P. conclu. 368. *omnium fuſiſſime* Farinac. fragmentor. crim. part. 2. lit. I. numer. 10. & ſeqq. vſque ad num. 86.

Nec perſonarum, niſi ab allegante probetur, l. 1. C. de probat. Surd. conſil. 61. num. 74. & conſ. 378. num. 6. Rot Roman. in nouis deciſ. 5. nu. 4. part. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 15. numer. 36. cum ſeqq.

77 *Amplia, quia potius error, quam pluralitas actuum præſumitur*, l. ſi diuortio, D. ſol. matrim. Aym. Crauet. conſ. 198. num. 1. *cum alijs quos refert*, Sebaſt. de Medic. ſupr. num. 15. & 16.

78 *Amplia etiam, vt nec ex pluralitate inſtrumentorum pluralitas actuum præſumatur*, Aym Crauet. vbi proximè, d. numer. 1.

79 *Limita, & intellige, quando ſumus in his, quæ vnum, & idem eſſe poſſunt; aliter ſecus, ita* Sebaſtian. de Medices *(allegando* Alexand. conſil. 134 volum. 2. col. 2.*)* d. regul. 4. num. 16. verſ. Declaratur.

Limita etiam, in rebus in quibus præſumitur pluralitas, Afflict. deciſ. 23. numer. 3. Crau. conſ. 112. num. 14. Nel. da S. Gemini, in tract. de teſt. numer. 156. Seb. de Medic. vbi proxime, numer. 17. Surd. conſ. 61. num. 13. & num. 74 conſ. 135. numer. 77. cõſ. 311. n. 44. conſ. 429. num. 67. conſ. 540. num. 44 & conſ. 577. nume. 23. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tom. 4. capit. 640. n. 26. capit 657. num. 41. & capit. 790. nu. 6. Farinac. fragment. criminal. part. 2. lit. I. num. 6. & 7. *licet in contrarium alios referat*, num. 8. *componitque contrarietatem* numero 9. 80

Limita præterea, quando de duplici forma actus apparet, Felin. in capit. Cum. Ioannes 10. nu. 8. de fide inſtrumen. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 15. numer. 11. & ſeqq. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 877. num. 81

Digitized by Google

numer. 21.

82 *Limita deinde, ad excluſionem, delicti,* Surd. conſ. 173. num. 44. & conſ. 307. num. 18. Ioan. Bapt. Coſt. de facti. ſcient. & ignor. inſpect. 13. num. 9.

83 PLVS *ſemper in ſe continet quod eſt minus*, l. In eo, 110. D. de regul. iur. *iunctis traditis ſupra*, liter. M. num. 3. & ſeqq. & num. 7.

84 PLVS *ſi licet, quod minus eſt licebit*, l. Non debet, D. de regul. iur. auth. Multo magis, C. de ſacroſ. Eccleſ. cap. Cui licet, 53. de reg. iur. lib. 6. l. Marcellus, D de donat. cauſ. mor. Farinac. conſ. 60, nu. 109. lib. 1. Thom. de Thomaſet. in floribus. leg. regul. 85. Surd. conſ. 288. num. 14. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 24. numero 6.

85 *Limita in diſpenſationibus,* Surd decıſ. 258. numer. 20. & 21. Pater Sanchez. de matrimon. lib. 8. diſput. 1. numer. 32. Cal. Pereyr. de nominat, emphyt. quæſt. 21. numer. 65.

86 *Et cui non licet quod eſt minus, nec quod eſt plus licebit, ita* Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſſ. 4. num. 43.

PLVS, *& minus non mutant ſubſtantiam rei, nec eam faciunt ſpecie differre*, l. final. D. de fund. inſtruct. & inſtru legat. l. Legato generaliter, D. de legat. 3. l. Qui ex vico. D. ad municip. Mar. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. nu. 4. Ferr. in conſtit. Cathalon. gloſ. 8. num. 155. Surd. conſ. 305. num. 66. & conſ. 368. num. 13. Lara de Capellan. lib. 2. cap. 8. num. 4. & ſeqq. Nicola. Loſæ. de iure vniuerſit. part. 3. cap. 13. num. 7. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 752. numer. 90. Thom. de Thomaſet. regul. 215. *Vbi limitat procedere, quando accidentaliter, † ſecus ſi eſſentialiter differant.* 88 87

Limita etiam quando ei, quod eſt plus lex reſiſtit, ei vero quod eſt minus, aſsiſtit, vel è contra; tunc enim plus, & minus, ſpecie diſtinguntur, vt (ex 89 l. Eos, C. de vſur. iuncta, l. Improbum fœnus, C. ex quibus cauſ. infam. irrog. l. Græcé, §. illud, D. de fideiuſſor. §.

§. Fideiuſſores inſtit. cod. titul. 5. Siquis agens inſtit. de actionibus, l. Scio, & ibi Bartol. D de reſtitut. in integ.) *tradit* Mari Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 3. gloſ. 7. num. 16. p. 1.

90 PLVS *eſt facto exprimere, quam verbo*, Sigiſmund. Scacci. de appellat. q 6. num. 41. *iunctis adductis ſupra* liter. F. num. 18.

91 PLVS *iuris nemo in alium transferre poteſt quam ipſe habet*, l. 2. C. de pœn. l. 1. C. qui pro ſua. iuriſ. cap. Nemo poteſt, 79. de reg. iur. lib. 6. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. dec. 188. nu. 15. & 23. Cæſar Arg. de contrad. legit. q. 9. num. 58. Pichar. ad princip. inſtit. de acquiſit. per arrogat, nu. 49. Surd. conſil. 126. num. 31. & conſ. 127 numer. 28. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 777. numer. 16.

92 PLVS *valet quod in veritate agitur, quam quod ſimulate concipitur*, rubr. & nigr. C. plus valere quod agitur, quã quod ſimul concip. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 3. limit. 7. numer. 4. & 5.

PLVS *ſoluit, qui ſtatim ſo-* 93
luit, notatur infra, lit. S. numero 49.

PLVS *dat, qui ſtatim, vel ci-* 94
tò dat vt probant d. lit. S. numer. 49. *adducta. iura, & illud* Auſon.

Gratia quæ tarda eſt, ingrata eſt; gratia namque
Quæ fieri properat, gratia grata magis,

Senec. & Martial, *quorum retulimus ſententiam* liter. M. num. 95.

PLVS *petit qui ante tempus,* 95
loco, re, cauſa vé petit, §. Plus autem inſtit. de action. vbi gloſ. *concordantes allegat.*

POETARVM *dicta iuri* 96
non cõtraria allegari poſſunt, authoritatem que habent maximã, capit. Quemadmodum 25. ver. Nam ſi poſt contractum, de iur. iur. l. 1. §. ſed an ſine nummis, D. de contrahen. empt. princip. inſtit. de empt. & vendit.

POSSE *videtur, qui facit* 97
quominus poſſit l. ſi bona fide 12. D. de noxal. action.

Et paria ſunt, quem aliquid 98
face-

Digitized by Google

facere, vel per ſe non ſtare quominus fiat, l. Vter in fin. D. de cond. inſt. capit. Cum non ſtat. 66. de regul. iur. lib. 6.

99 POSSE *videtur, qui poteſt facere vt poſsit*, l. Qui poteſt facere, 135. D. de reg. iur. Nos de priuil. pauper. & miſerab. perſ. p. 1. q. 4. §. 2. num. 231.

100 POSSE *quis nõ dicitur quod contra ius poteſt*, l. Quæro: § inter locatorem, D. locat. l. Nepos Proculo, D. de verbor. ſignific. c. Cauſam quæ, de reſcriptis, c. Cũ dilectus, de cõſuet. Stephan. Gratian. March. dec. 13, num. 34.

101 *Et poſſe non dicimur, quod honeſte non poſſumus*, d. l. Nepos Proculo Sur. conſ. 103 n. 44. Stephanus Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 891. num. 31.

102 POSSESSOR *olim, & hodie poſſeſſor præſumitur*, c. Cũ Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ. & propri. cap. Olim. 3. de reſtit. ſpol. gloſ. Bar. & DD. in l. ſi ne poſsideatis, C. de prob. Grat. reg. 375. Anton. Gab. commun. tit. de præſumpt. concl. 10. Alc. de præſump. reg. 2. præſump. 21. Menoch. eod. tract. lib. 6. q. 62. & q. 64. num. 1. & de interdict. recuper. poſſ. remed. 15. n. 386. & con. 21. n. 7. Maſcar. de prob. concl. 540. & concl. 1195. n. 45. & concluſ. 1321. n. 5. Couar. in reg. poſſeſſor, 2. p. §. 1, in princ. & in c. Rainuntius, §. 11. n. 2. Mẽchac. quæſt. illuſtr. c. 58. n. 5. Flamin. de reſignation. to. 2. lib. 13. quæſt. 5. nu. 115. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 310. nu. 57. Nicola. Garc. de benefic. p. 6. c. 3. nu. 75. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 419. n. 20. tom. 1. p. 1. & deciſ. 634. nu. 6 tom. 2. part. 1. Car. Tuſch. liter. P. conclu. 417. à princip. Sur. conſ. 135. numer. 53. conſ. 151. numer. 58 & conſ. 160. numer. 81.

Intellige ſi allegetur, Tiraq. tract. de præſcrip. §. 1. gloſ. 9. verſ. Imo Gab. d. conclu. 10. numer. 13. Menoch. d. quæſt. 64. à num. 35. Maſcar. concl. 1201. à num. 36. 103

Amplia vt non ſolum in ipſo poſſeſſore de præſenti poſſeſsionem 104

nem allegante procedat, ſed etiam in ſucceſſore vniuerſali, vel ſingulari, qui defuncti, vel auctoris ſui, quem ſemel poſſediſſe conſtat, poſſeſſionem allegare poteſt, & vſque ad mortem fuiſſe continuatam, Alciat. d. præſumpt. 21. num. 5. Gabr. d. concluſ. 10. numer. 11. Maſcar. conclu. 170. numer. 17. Nicol. Garc. dict. cap. 3. numer. 76.

105 *Amplia etiam, in eo, qui initium poſſeſſionis probat, vt etiam hodie poſſeſſor præſumatur*, Alciat. d. præſumpt. 21. á princip, Anton. Gomez in l. 50. Taur. num. 37. Rebuf. in tract. de pacific. poſſeſſ. n. 269 Flamin. de reſign. lib. 3. quæſt. 6. num. 76.

106 *Amplia deinde in eo, qui ſemel Dominus probatur, vt ſemper, etiam poſt mille annos dominium retinuiſſe præſumatur*, Pichard. tom. 1. commun. opinion. libr. 4. titul, 9. nu. 340. pagin. 510.

107 *Limita axioma, & ampliationes, quando medio tempore aliũ poſſediſſe probatur*, Afflict. deciſ. 393 num. 1. & 2. Menoch. de retin. poſſeſſ. remed. 3. numer. 557 Surd. conſ. 160. numer. 83. & conſ. 173 numer. 106.

E conuerſo etiam non procedit axioma. Poſſeſſor enim hodie, olim poſſediſſe non præſumitur, ex capit. ſi eo tempore, de reſcript. in 6. & Clemen. Literas, 5. eod. tit. *tenet*, Surd. conſ. 135. num. 52. & 53. verſ. Et in ſpecie. 108

POSSESSOR *præſumitur dominus vel ex poſſeſſione præſumitur dominium*, l. Cum res 12. C. de probat. l. Ob maritorum, 2. vbi gloſ. parua verb Occupatæ ſunt, C. ne vxor pro marit. Bar. conſ. 209, numer. 4. libr. 1. Maſcar. *(multos referens)* de probat. concluſ. 540. numer. 9. & ſeqq. & concluſ. 537. numer. 8. & conclu. ſeq. numer. 13. *plene etiam* Menoch. de præſumpt. libr. 6 præſumpt. 65. ex numer. 9. vſque ad num. 22. Surd. de aliment. titul. 1. quæſt. 123. num. 2. Anton. Fauer. in ſuo codic. deciſ. libr. 3. titul. 21. definit. 18. per tot. & libr. 4. titul. 3. definit. 2. num. 8. *referimus* Nos de priuileg. pauper & mi- 109

Digitized by Google

miſerabil. perſonar. part. 1. quæſt. 39. num. 9.

110 POSSESSOR *iudicatur, qui dolo deſiit poſſidere*, c. Pro poſſeſſore 36. de regul. iur. lib. 6. l. Qui dolo, 131. D. eod. l. 2. §. 1. D. ſi ex noxal. cauſ. l. Nec vllam. 13. §. Is autem & §. Item ſi quis, l. Verum, 26. §. Proinde, & §. ſed verum, D. de petit. hæredit. l. Quod ſi dolo, 22. l. Is qui ſe obtulit. 25. l. ſin autem, 27. §. ſed & is, D. de rei vendic. l. 3. §. In hac actione, l. Celſus, 5. §. Idem Iulianus, & l. Iulianus, 9. in princip. & in §. ſiquis, D. ad exhiben. l. 4. D. rer. amot. l. 1. §. ſane, D. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtament. l. 1. D. de priuat delict. l. ſemper, 15. §. Eum autem, D. quod vi, aut clam.

PARIA *ſunt habere, vel dolo habere deſiiſſe*, Menoch. de adipiſcen. poſſeſ. remed. 1. quæſt. 15. nume. 64. *cum numero præcedenti notatis*.

111 POSSIDENTIS *melior eſt conditio*, l. ſi debitor, D. de pign. l. Is qui deſtinauit, D. de rei vend. l. fin. C. eod. tit. l. Qui accuſare, C. de eden. §. Retinendæ, verſic. Cōmodum, inſtit. de interdict. Tiraquel. de iure primog. q. 17. opin. 11. quæſt. 20. cum ſeq. Surd. conſil. 73. numero 36.

Etiam in pari cauſa, l. Nam prædo, 126. §. Cum de lucro, & l. In pari cauſa, 128. D. de regul. iur. l. Apud Celſum, §. Marcellus, D. de dol. mal. & met. exce. l. ſi ſeruū, §. ſequitur, D. de verbor. obligat. 112

Vel delicto, l. Cum par delictum 154. D. de reg. iur. c. In pari delicto, 65. eod. tit. lib. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 157. 113

Pariue turpitudinis cauſa, c. Lator: de re iudic. Celſ. Bargal. de dolo libr. 6. reg. 33. per to. Laderch. conſ. 111. numer. 7. Tuſ. lit. T. conclu. 404. num. 51. Mari Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 2. gloſ. 11. numer. 5. verſic. Et in pari, part. 1.

Et in pari periculo, & neceſſitate, vt ex plurimis tradit 114 Aug. Barboſ. in collect. iur. Canon, ad caput. ſi quis propter,

pter, de furt. num. 1. *Quæ in re videnda notata à* Nobis de priuileg. pauper. & miſerab. perſonar. par. 1. quæſt. 27. n. 21. & ſeqq.

115 *Vnde beatus dicitur, qui poſſidet, vt ait* gloſ. verb. Requirat. in cap. 1. de pace tenen. & eius violat. in vſib. feudor. Maſcar. de probat. concluſ. 1200. num. 2.

116 POSTERIORA *prioribus derogant*, l. Pacta nouiſſima, *vbi exornat late* Deci, C de pact. l. ſi vnus §. pactus ne peteret, *D.* eod. tit. l. Sed & poſteriores, D. de legib. l. Cũ in plures, §. Locator horrei D. locat. l. 1. in fin. D. de ſtipulat. ſeruor. l. Clari, vbi Bal. C. de fideicõmiſſ. §. Poſteriore, inſtitut. quibus mod. teſtament. infirm. vbi Pichar. numer. 11. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. verb. Prædeceſſorum num. 6. Surd. dec. 195. numer. 7. & conſ. 202. numer. 1, & conſ. 359. numer. 14. Flamin. de reſignat. tom. 1. lib. 3. quæſt. 7. num. 10. Bimnor à Sole in locis cõ mun. verb. Vltima, Gam. deciſ. Luſit. 50. num. 3. Cardin. Tuſch. liter. P. concluſ. 451. Seraphin. Rotæ Roman deciſ. 1271. numer. 1. *vbi intelligit, maximè quando priorũ mentio fit* † *in poſterioribus,* 117
Armendar. in procemi addic. ad leg. Regias Regn. Nauar. num. 7. Thom. de Thomaſet. regul. 230, *vbi* † *in teſtamentis, & legibus, intelligit, limitat tamen in ſententia.* 118

Limita etiam, & intellige in actibus contrarijs, ſecus quando ſe compatiuntur, Surd. conſ. 35. numer. 3. & conſ. 524. numer. 3. 119

Ampliationes adducit huic regulæ, Aloyſ. Ricci in collect. deciſ. part. 1. collect. 676. per totam. 120

POTENTIA *in habitu idẽ, quod potentia in actu operatur*, Hipol. conſ. 18. numer. 10. & in l. ſi quis percuſſorem, numer. 2. C. ad leg. Cornel de ſicar. *cum traditis à* Nobis de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. quæſt. 4. §. 2. numer. 131. 121

POTENTIA *propinqua actui, iudicatur actus*, l. pen D. de milit. teſt. Auendan, 122

da-

de cenſ. cap. 38. num. 9. Caual. deciſ. 44. nu. 18. & ſeqq. par. 1. Sur. conſ. 167. nu. 21. & conſ. 239. num. 5. Ioann. Mar Nouar. in praxi electiõ & variat. for. q. 48. num. 6. ſect. 1. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 4. §. 2. num. 129. & ſeqq.

123 POTENTIA *quæ non reducitur ad actum, vana eſt*, l. Hæ enim §. ſi Prætor, D. de ſuſpect. tutor. l. Multum intereſt, C. ſi quis alteri vel ſibi, cap. Paſtoralis, §. Quoniam, vbi Decci. 2. notabil. de reſcriptis, Surd. conſil. 375. numer. 2.

124 POTENTIA *& actus ſimul eſſe non poſſunt*, §. ſi. itaque diſcretis. verb. Quia quod meũ eſt, inſt. de action. *Potentia enim actum impedit.* l. Multum intereſt, 6. C. ſi quis alter. vel ſib. *Et actus potentiam excludit*: l. ſi ita fuerit, verſic. Non enim, D. de man. teſtamen.

125 POTVI *quod nolui, quod volui ad implere nequiui, notamus infra* lit. Q. nu. 20.

126 PRAECEDENTIA *declarant ſequentia*, l. ſi fuerint. §. fin. D. de rebus dub. l. Ille, aut ille, §. Cum in verbis, D. de leg. 3. gloſ. in l. final. §. Cui dulcia, D. de vin. tritic. & oleo. legat. Surd. conſ. 313. numer. 52. conſil. 455. num. 7 conſil. 456. numer. 39. con. 460. numer. 77. conſil. 468. num. 6. conſil. 487. numer. 41. cõſil. 504. numer. 3. conſil. 563. numer. 12. & conſil. 572. numer. 38.

Et in ſequentia ad eorum determinationem influunt. Alexand. conſil. 51. numero 2. libr. 3. vbi *late* eius Addit. verb. ſequentia, Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14 nu. 25. Menochi. de præſumpt. lib. 2. præſump. 28. num. 24. & de arbitrar. caſu 64. numer. 19. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tom. 4. capit. 633. numer. 32. & capit. 648. num. 7.

Et quo animo ſequentia facta ſint demõſtrant, Surd. conſil. 322. num. 21.

Et ẽ contra, præcedentia ex ſequentibus declarantur, l. 127
Seruus plurium, 5. §. final. &

l. Qui filiabus, in princip. D de legat. 1. Surd. conſil. 355. num. 46 *cum notatis infra*, lit. S num. 25.

128 PRAECEPTA *negatiua plus obligant, quam affirmatiua, notauimus ſupra* liter. N. numer. 31.

129 PRECES *importunæ vim coactionis habent*, Extrau, Execrabilia Ioan. 22. de præben. ſtatim in princip. & ibi gloſ. verb. Quam extorſiſſe, l. 1. iuncta glo. C. ne fil. pro patr. *cum multis traditis* à Patr. Sanchez de matrimon. lib. 4. diſp 7. num. 4. & à Nobis ſupra hac ead. lit. num. 73.

130 PRAESCRIPTIO *vim pacti habet notauimus ſupra*, hac. eadem lit. num 9.

131 PRAESCRIPTIO *ſine poſſeſſione non procedit, & tantum cenſetur præſcriptum, quantum poſſeſſum* cap. ſine poſſeſſione, de regul. iur. lib. 6. l. ſine poſſeſſione 25. & l. Iuſto errore, 44. §. fin. ad fin. D. de vſurp. & vſucap. Aufier, in addit ad Capell. Tholoſ. quæſtion. 323. Pariſ. conſil. 27. numer. 153. volum 1. & conſil. 73. num. 13. volum. 4. Pute. deciſ. 107. p. 1. *vbi plura cumulat* Maſcar. de probat concl. 14. num. 23. & concl. 946. numer. 8. Capiti, dec. 209. nu. 32. *vbi declarat, quos adducit* Mari Anton. variar. libr. 1, reſol. 70. numer. 20. *quibus adde* Honded conſ. 76. nu. 47. lib. 1. Boer. dec. 58. n. 6. Anton. Monach. Lucenſ dec. 14. nu. 56. Ioſeph. Aldrete in allegat. iur. pro omnimod. regulari, exempt. p. 2. c. 4. num. 12.

PRAESENS *rei ſtatus attenditur, non qui euenire poteſt*, l. 2. & 3 D. de in diem adiect. l. Eo tempore, 50. D. de pecul. l. Pretia rerum, 63. § ſed nec ille, *ibi*: Nec expectandum eſt dum vendat. ſed in præſentia, D. ad leg. Falci. Peregrin. conſil. 8. numero 12. lib. 2. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. capit. 183. numer. 31. Crauet. conſil. 199. num. 10. *cum multis alijs adductis* à Nobis de priuileg. paup. p. 1. quæſt. 4 §. 2. numer. 115. 132

PRAESVMENDVM *non eſt ſuperſtitioſis inuentionibus, quod iure expreſſum ſancitum* 133

tum

tum non reperitur notatum eſt ſupra lit. I. num. 167.

134 PRAESVMPTIO *cedit veritati*, l. Nuptura filio, D. de iure dot. l. fin. in princip. D. de eo quod met. cauſ. l. Cum de indebito, D. de probat. Surd. conſil. 37. numer. 17. conſil. 80. num. 19. conſil. 423. numer. 12. conſil 429. numer. 28, & cõſil. 523. numer. 18. Stephan Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 832. num. 15. & cap. 909. numer. 23. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 612.

135 PRAESVMPTIO *vna tollit aliam*, l. Diuus, D. de in integ. reſtit. l. Quidam teſtaméto, D. de vulg. & pupil. ſubſtit. l. 1. C. qui & ad verſ. quos, l. fin. C. de inſtit. & ſubſt capit. Tuam, de ſponſal. capit. Afferte, de præſumpt. Hyppol. conſil. 8. numer. 6. Tiraquel. in l. Si vnquã, verb. Donatione largitus, numer. 150. C. de reuoc. donat. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 353. & num. 387. & de arbitrar. libr. 1. quæſt. 76. numer. 19. & conſil. 343. numer. 38. & de præſumpt. lib. 1. quæſt. 30. Maſcard. de probat. conclu. 405. num. 5. & conclu 882. num. 15 & conclu. 1147. numer. 27. & concl. 1224. & concl. 1377. num. 73. cum ſequent. Valaſc. de partit. capit. 38. nu. 9. Farin. in praxi crimin. p. 3. quæſt. 86. num. 102. cum ſeq. & conſil 102. num. 49. lib. 1. Benedict. Ægid. in repet. l. Ex hoc iure, p. 1. cap. 11. num. 17. Cardin. Tuſch. lit. P. concl. 613. Surd. conſil. 16. num. 23. conſil. 31. num. 49. conſ 69. num. 36. conſil. 80. num. 21. conſil. 361. num. 35. conſil 383. nu. 25 & conſil. 486. nu. 15. Stephan. Gratian. diſcept. forẽſ. tom. 5. cap. 824. numer. 6 & 14. & capit. 967. numero 34.

Et præſumptio fortior debiliorem tollit, dict. l. Diuus, D. de in integ. reſtit. l. Non ſolum, D. de ritu nupt. *latè* Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 30. num. 1. cum ſeq. & libr. 6. quæſt. 64. num. 46. Surd. conſ. 94. numer. 61. conſil. 113. numer. 73. conſil. 311. numer. 79. & conſ. 535 nu- 136

mer. 5. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 611. numer. 33. cap. 650. numer. 33. & capit. 657. numero 33.

137 PRAESVMTIO q. *vna cedit pluribus*, l. 3. §. 1. D. de teſtib. l. Cum de indebito, in princip. D. de probat. Auth. Itaque, C. commun. de ſucceſſ. Surd. conſil. 1. numer. 60. conſil. 94. num. 61. conſil. 313. num. 51 conſil. 383. num. 25. & conſil. 429. numer. 28. Stephan. Gratian. locis proximè relatis, Cardin. Tuſch. lit. P. d. conclu. 613. num. 11. Scacc. de cõmerc. §. 1. quæſtion. 1. numero 529.

138 *Et ſpecialis generali præualet, & eam tollit*, Surd. conſil. 112. num. 73. & conſ. 429. numer. 28.

139 PRAESVMPTIO *releuat ab onere probandi eum cui aſſiſtit, & in aduerſarium probandi onus transfert*, l. fin. in princip. D. quod met. cauſ. l. Siue nuptura, in fin. D. de iure dot, l. Siue poſsidetis, C. de probat. Crauet. conſil 60. n. 7. Natt. conſil. 514. n. 28. Roland. conſil. 49. n. 56. lib 1. Surd. conſil. 1. num. 63. conſil. 61. num 21. & conſil. 151. num. 24. *plené* Maſcar. de probat. conclu. 1237. numer. 5. & ſeq.

Et durioribus probationibus aduerſarium grauat, gloſ. & DD. in l. Tranſaction. C. de tranſact. Pariſ. conſil. 135. num. 12. lib. 2. Crauet. conſil. 75. numer. 12. Surd. dict. conſil. 61. num. 22. conſil. 151. num. 25. & conſil. 414. numer. 40. Maſcard. vbi ſupr. num. 6. & ſeq. 140

PRAESVMPTIO *iuris, & de iure probationem in contrarium non admittit*, ex l. Antiquæ, C. ad S. C. Vellei. l. A. Diuo Pio, §. Si pignora, D. de iudic. gloſ. in l. vlt. verb. Præſumptionibus, D. quod met. cauſ. & in cap. Ferrum, 50. diſt. Bald. conſil. 250. num. 16. lib. 1. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 614. Maſcard. de probat. concluſ. 1223. numer. 2. & 3. Menoch. de præſumpt. libr. 1. quæſtion. 60. nu. 1. *per quos pleniſſime de materia hac, & de ampli-* 141

pliationibus, & limitationibus regulæ huic competentibus, proſequiturque idē Menoch. dict. lib. 1. quæſtionibus ſequentib. à dicta quæſtion. 60. vſque ad 77.

142 PRAESVMPTIO *habetur pro veritate, & æquiparatur ſcripturæ,* l. Quicumque, C. de apoch. publ. libr. 1. Iaſ. in §. Fuerat, numer. 59. inſtit. de action. Franc. Becci. conſil. 52. numer. 93. Surd. conſil. 540. num. 36.

143 PRAESVMPTIONES *ceſſant in claris, notatum eſt ſupra,* lit. C. num. 74.

144 PRAESVPPOSITVM *nil diſponit,* Rot. Rom. deciſ. 23. de procurat. in antiq. & deciſ. 108. numer. 3. part. 1. Diuerſor. *refert* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 675. num. 17.

145 PRETIVM *ſuccedit loco rei* l. Venditor ex hæreditate D. de hæred. vendit. l. Si & rem, 27. D. de petit. hæred. l. Pater, D. de adim. legat. l. Imperator, §. fin. D. de legat. 2. Surd. conſil. 330. numer. 8. & 9. & conſil. 427. numer. 41. Molin. de Hiſpanor. primog. lib. 4. capit. 4. numer. 27. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. capit. 15. numer. 13. & tom. 4. capit. 714. numer. 6. Anton. Fab. de error. pragmatic. decad. 61. error. 9. verſ. Eo namque caſu, Ioan. Dominic. Gait. in tract. de credit. cap. 4. q. 11. num. 1388. Cardin. Tuſch. lit. P. conclu 492. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 627. numer. 14. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. q. 29. numer. 43.

Intellige in vniuerſalibus, ſecus in particularibus, l. Si quis vxori, 53. §. Si Titius, l. Qui vas, 49. §. fin. D. de furt. l. Quemadmodum, 38. §. Si ſeruus, D. de noxal. l. Idemque 7. §. 1. in fin. D. qui pot. in pign. habe. gloſſ. in dict. l. Si & rem, 22. verb. Quia poteſt, D. de petit. hæredit. Bald in l. Si fundum, 91, numer. 5. D. de legat. 1. Panormit. in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ, 3. numer. 6. verſic. Concludę, vt lite pend. & alij numer. præcedenti relati, Iacob Schult. in addit. ad Modeſtin. Piſtor. q. 60. p. 2. nu. 10 146

Digitized by Google

Qui numer. 13. *limitationem hanc ampliat, vt neque in hy-*
147 *pothecaria actione ſingulari* † *pretiũ loco rei ſuccedat, ex* tex. in l. 1 D. de diſtr. pign. Bar. in l. Qui á debitore, 9. in fin. D. quæ in fraud. credit. Bal. in l. fin. §. Etſi præfatam, in princip. verſ. Quarto nota quod hypothecaria, C. de iure deliber. Iaſ. in l. Item quia 4. num. 18. (*ibi*: Ratio eſt, quia hypothecaria) D. de pact.

148 PRETIVM *rei ex communi non particulari æſtimatione cenſetur*, l. Pretia rerum, 63. D, ad leg. Falcid. l. Si ſeruũ, 33. D. ad l. Aquil. l. Si quis argentum, 35. C. de donationib.

149 *Intellige, de pretio non momentaneo, aut diei*, Afflict. deciſ. 316. num. 5. & ſeq. Mexia in pragm. taxæ panis, cõclu. 26. Gutier. practic. q. li. 2. quæſt. 182. num. 2.

150 PRIMI *motus non ſunt in homine*, cap. Inter hæc, 23. de pœnit. diſt. 2. & ibid. glo. l. 5. titul. 2. part. 7. *eleganter* Abb. in capit. 1. de hæritic. n. 1. & ibid. cæteri ſcrib. *Quintilian. Orator. lib. 6. cap.* 1. Nec enim ſunt motus in noſtra poteſtate, *ait, Senec de ira, lib.* 2. *cap.* 4. Eſt primus motus non voluntarius, *& poſt pauca*: Primum illũ animi ictum effugere ratione non poſſumus, &c. *vbi animi motus differentias proſequitur, & declarat.*

A PRIMORDIO *tituli, in poſterum formatur euctus*, 151
l. 1. C. de liber. præter. l. vnic. verſic. Nulla, & ibi gloſ. verb Primordium, C. de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. Ferrer. in conſtit. Cathal. gloſ. 1. n. 231. Rot. Roman. apud Farinac. deciſion. 456. num. 9. tom. 1. part. 1. Surd. conſil. 32. num. 12. conſil. 202. numer. 16. & conſil. 459. nu. 14. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan capit. 9. gloſ. 12. numer. 5. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ tom. 4. cap. 648. numer. 13. *cum notatis ſupra*, liter. E. numero 80.

PRIMVS *aut proximus dicitur, quem nemo præcedit*, 152
& poſterior, vel vltimus quem nemo ſequitur, l. 2. §. Hæreditas,

tas, & § Legitima, D. de ſuis, & legit. hæred. l. Proximus, 92. D. de verb. ſignif. l. Ex duobus, 34 D. de vulg. & pupill. ſubſtit. l. Qui duos, 9. D. de reb. dub. l. 2. §. 1. D. de ſuis, & legitim. hæred. Cardin. Tuſch. liter. P. conclu. 955. numer. 2. Valenz. cõſil. 63. num. 115. & conſil. 97. numer. 105. Menoch. cõſil. 1111. numer. 73. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 11. gloſ. 6. nu. 6. Mangil. de imputat. q. 82. numer. 4.

153 PRINCEPS *legibus ſolutus eſt*, l. Princeps, 31. D. de legib. Menoch. conſil. 250. numer. 21. Ioann. Antonin. Mangil. de imputat. quæſt. 45. numer. 32. Fachine. controuerſ. lib. 11. capit. 2. *per quem limita, & intellige. Inde* Plini. Iunior in panegyr. ad Traian. In roſtris quoque ſimili religione ipſe te legibus ſubieciſti. Legibus Cæſar, quas nemo Principi ſcripſit.

154 *Limita etiam & intellige á lege legis, non á lege rationis,* Surd. conſ. 281. numer. 15. & de aliment. tit. 2. quæſtio. 15. numer. 59. & 60. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 801. num. 19. *Tuncque (vt* Plin. *loco proxime relato ait)* Non eſt Princeps ſuper leges, ſed leges ſupra Principem.

PRINCEPS *nemini velle præiudicare præſumitur, nec ius tertio quæſitum tollere*, l. 2. §. Meritò, & §. Si quis á Principe, D. ne quid in loco publico, l. Quoties, 2. l. Reſcripta, 7. C. de precib. Imperat. offer. l. Authoritatem, 3. & ibi gloſ. verb. Poſtulaſtis, C. vnde vi, l. Nec auus, 4. C. de emancipat. l. Impuberi, 41. D. de adminiſtr. tut. l. Sciendum, 18. D. ex quib. cauſ. maior. capit. Reſcripta, 25. quæſt. 2. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 685. & ſeq. 156

PRINCIPALITER *quod agitur ſemper attenditur, non quod acceſſorié, vel in conſequentiam*, l. 1. D. de auctor. tutor. capit. Ad audientiam, vbi gloſ. extr. de præſcript. Tiraq. in tract. ceſſante cauſ. limit. 22. in fin. Surd. conſil. 67. numer. 31. & conſil. 96. numer. 49. Ioann. Anton. 157

ton. Mangil. de imputat. q. 21. num. 9.

158 PRINCIPIIS *occurrendum eſt, notatum eſt ſupra* liter. M. num. 23. & num. 54.

159 PRINCIPIVM *cuiuſque rei eſt ſpectandum*, l. Pomponius, D. de negot. geſt. l. Si procuratorem, D. mandat. l. Nam origo, D. Quod vi aut clam. l. Qui id quod, in princ. D. de donat. l. Si tamen, D. ad Macedon. l. Si filius fam. C. eod. tit. l. vnic. C. de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 257. C. de reuoc. donat. Surd. de alim. titul. 7. quæſt. 34. & deciſ. 102. nu. 10. & deciſ. 297. numer. 12. Flamin. de reſignat. tom. 1. lib. 1. q. 11. num. 7. & 8. Auendan. ad l. 44. Taur. gloſ. 15. n. 5. Petr. Barboſ. in l. Poſt dotem, n. 75. D. ſolut. matrim. Cald. Pereir. de poteſt. eligend. capit. 10. num. 41. & q. forenſ. conſil. 8. num. 19. & conſil. 43. num. 30. Stephan. Gratian. diſcept. foreſ. cap. 202. n. 15. cum ſequent. lib. Cardin. Tuſch. tom. 6. liter. P. concluſ. 703. *Hinc recte inquit* text. in cap. Principatus, 1. quæſtion. 1. *quod vix bono peraguntur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio, & é conuerſo, á principio recto, omnia recte geruntur*, Authen. quomod. oport. Epiſcop. in princip. col. 1. Molin. de primog. libr. 1. capit. 2. numer. 8.

Et cuiuſque rei potiſſima pars principium eſt, l. 1. D. de orig. iur. *vbi* gloſ. *vulgatum illud* Horat. epiſt. lib. 1. epiſtol. 2. *adducit:*

Dimidium facti qui cœpit habet.

Indeque Ouid. Faſtor. lib. 1.

Omnia principijs inquit, ineſſe ſolent.

Senec. epiſtol. 34. Quomodo principia totius operis dimidium occupare dicuntur, &c. *ait. Propterea Chriſtum Dominum rebus cunctis principiũ dicimus*, cap. Cum Paulus, 1. quæſt. 1. *& multa de his Deo dante in tract. quem in lucem edere intendimus de principio medio, & fine, dicemus* Nos.

160 PRINCIPIVM, *& initium á Deo eſt*, cap. In nomine

mine Domini, 23. diſt. auth de hæred. & Falcid. in princip. Cardin. Tuſch. liter. P. concluſ. 705. Steph. Gratian. March. deciſ. 1. per tot. Nicol. Mozzi. de contract. tit. Quomodo contractus deficiat, â num. 27. cum ſequent. Fr. Paulin. Berti. Lucenſ. in praxi crimin. regul. tit. 4. in princip. numer. 6. Cald. Pereir. de empt. cap. 1. numer. 1. & num. 14.

161 PRINCIPIVM *eſt de eſſentia principiati*, Cardin. Tuſch. pract. concluſ. tom. 6. lit. P. concluſ. 702.

162 *Et quod iuris eſt de aliquo, idem eſt de eius principio*, l. Non ideo minus, C. de hæred. inſtit.

163 PRIOR *qui eſt tempore, potior eſt iure*, l. Qui balneum, in princip. l. Potior, in princip. D. qui potior. in pig. habe. l. Si fundum, C. eod. tit. l. Diſtractis, cum ſequentib. C. de pignor. cap. Qui prior, 54. de regul. iur. lib. 6 l. 27. & 29. tit. 13. part 5. Neguz. de pignor. par. 5. princip. memb. 2. num. 11. & nu. 39. Cæpol. cautel. 122. & 124. Baldum. in tract. de pign. c. 19. pag. 2. circa princip. verſ. In primis autē, Duen. regul. 198. Maſcard. de probat. cōclu. 1228. Cott. in memorabil. verb. Creditor, 7. Barthol. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. verb. Datū, n. 16. Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſ. 45. n. 7. Surd. 7. de aliment. tit. 1. q. 94. n. 15. & dec. 255. n. 1. Rebuf. tom. 2. ad leg. Galic. tit. de conſt. redditiuū, gloſ. 8. Caſane, in Catal. gloriæ mund. p. 12 cōſid. 99. Matienz. in l. 7. gl. 5. n. 3. tit. 16. lib. 5. nouæ Reg. collect. Gomez. de Leon in centur. c. 85. & 86. Felician. tom. 1. de cenſ. lib. 3. c 5. n. 12. Flor. variar. q. 6. art. 3. n. 24. Cardin. Tuſch. lit. P. conclu. 465. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. in proœm. §. 3. num. 22. Valaſc. conſult 129. num. 2. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 22. num. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocat. verb. Ius, numer. 15. & verb. Pignus, nu. 26. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſol. 81. n. 7. & lib. 2. reſol. 50. n. 32. Bertazol. de

de clauſul. inſtrum. clauſul. 1. gloſ. 5. numer. 42. Girond. de priuileg. numer. 357. Cardin. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 187. numer. 1. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom 4. diſcept. 730. num. 14. & capit. 772. num. 1. & tom. 5. capit. 963. num. 1. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſtion. 99. numer. 1. & 9. *vbi latè*.

164 *Axioma hoc verum eſt, tam in agendo, quam in excipiendo, & replicando*, l. Creditor qui prior, la 2. in princip. D. qui pot. in pign. habe. Ripa in l. Priuilegia, numer. 18. ampliat. 13. D. de priuil. credit. Neguz. vbi ſupra ampliat. 2. num. 2. Girond. d. loco numer. 358.

165 *Limita in legibus, teſtamentis, & huiuſmodi, ita* Thom. de Thomaſet. in florib. leg. regul. 150.

166 *Limita etiam in perſonalibus, ex* l. Aſsiduis, C. qui pot. in pign. habe. *& aduertunt plurimi ex proxime relatis*, Sur. conſ. 444. numer. 17. *Vbi*

167 *ſublimitat* ✝ *in creditore perſonalis actionis ex perſona creditoris priuilegiati.*

Limita deinde & intellige axioma in concurſu, non in ſeparabilibus, & diuerſis, Polydor Rip. ſingul. obſeruat. 174. numer. 6. 168

Amplia, & limita hanc regulam alijs modis cum Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 3. collect. 473.

PRIOR *nominatio maiorem dignitatem arguit*, Tiraq. de iure primog. quæſt. 19. numer. 2. 169

Et prior deſcriptus dicitur dignior, & præcedere debet, l. 1. D. de alb. inſcrib. Pereg. conſ. 3. num. 60. Pariſ. conſil. 38. num. 1. volu. 4. *quos cum alijs refert* Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 81. numer. 1.

Et prior in dignitate, eſt prior in honore, l. Qui balneum, D. qui potior. in pign. habe. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. verb. Datum Romæ, numer. 21. 170

PRIORq; *nominatus magis dilectus cenſetur, notauimus ſupra* lit. D. num. 103. 171

PRIVATIO *præſupponit habi-* 172

bitum, l. Decem, 117. D. de verb. oblig... 4. ſ. Condemnatum, D. de re iudic. l. Nec vtilem, 20. D. ex quib. cauſ. maior. l. Titio vſusfructus, D. de condit. & demonſtr. l. Remittit, D. de iure iur. l. Manumiſſiones, D. de iuſtit. & iure, l. Non poteſt videri, D. de reg. iur. §. Seruus, inſtit. de capit. diminut. cap. ad diſſoluendum, de deſponſat. impub. Euerard. in topic. legal. loco, 6. Surd. de aliment. tit. 6. quæſt. 23. & conſil. 52. numer. 57. conſil. 73. numer. 76. conſ. 136. nu. 41. conſ. 160. num. 38. conſil. 274. numer. 4. & conſ. 305. numer. 64. Pichard. ad dict. §. Seruus, numer. 2. Mari. Antonin. variar. libr. 2. reſolut. 59. caſu, 15. Bertazo. in repet. l. Si quis maior. C. de tranſact. numer. 571. Cald. Pereir. quæſt. forenſ. conſ. 16. numer. 3. Ioan. Monet. tract. de decim. capit. 9. quæſt. 2. numer. 18. Anton. Monach. Bonon. decíſ. 30. numer. 5. Cardinal. Tuſch. liter. P. concluſ. 715. Mangil. de imputat. quæſt. 93. numer. 4.

173 *Et à priuatione ad habitum, non eſt regreſſus*, l. Qui res, §. Aream, D. de ſolut. l. Poſt diem, D. de lege commiſſor. Sigiſm. Scacc. de commerc. ſ. 2. gloſ. 5. numer. 89. verſ. Intellige, & numer. 290. & ſeq. in fin. *vbi plenè de materia.*

174 PRIVILEGIATVS *contra pariter priuilegiatum, ſuo priuilegio non gaudet*, l. Sed & milites, 8. (alias 10.) in princip. D. de excuſat. tutor. l. Aſsiduis, verſ. In duabus, C. qui potior, in pign. habe. l. Scire, vbi gloſ. verb. Ad hæredem, C. de priuileg. dot. *reſoluunt* DD. in Auth. Quas actiones, C. de Sacroſ. Eccleſ. Couar. in regul. Poſſeſſor, 2. part. §. 2. numer. 4. & practic. capit. 7. numero 4. Surd. de aliment. titul. 8. priuileg. 18. num. 5. & 7. & priuileg. 61. num. 11. & conſil. 335. numer. 70. & conſil. 423. numer. 21. Peregrin. de fideicom. art. 3. numer. 70. Azebed. in l. 10. titul. 8. numer. 15. 17. & 18. libr. 5. nouæ Reg. collect. Maurit. de reſtit.

reſtit. in integ cap. 18. Sfort eod. tract. quæſt. 18. art. 4. num. 31, & art. 5. Curi. Philip. part. 1. §. 17. num. 32. Coſta in cap. Si pater, verſic. Si abſque liberis, numer. 2. C. de in integ. reſtit. Alexand. Trentacinq. varia. reſolut. lib. 1. titul. de reſcript. reſolut. 1. Cald. Pereir. in l. Si curatorem, verb. Laſis, n. 169. C. de in integ. reſtit. minor. Ceuall. commun. contra commun. quæſt. 756. 45. & quæſt. 822. numer. 46. Stephan. Gratian March. deciſ. 196. numer. 18. & 19. & diſcept. forenſ. tom. 4 cap 674. numer. 3. & tom. 5. cap. 896. numer. 21. & capit. 688. nu. 8. Cardin. Mantic. de coniect. ultim. volunt. lib. 6. titul. 2. numer. 11. & de tacit. & ambig. conuent. libr. 11. titul. 26. numer. 6. Caſtill. controuerſ. lib. 3. capit. 25. numer. 27. Petr. Barboſ. in l. 2. §. Legatis, numer. 252. D. de iudic. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb Priuilegium, numer. 46. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 706. Mari. Antonin. variar. lib. 1 reſolut. 8. numer. 58. Ioan. Mar. Nouar. in praxi electionis & variar. fori, quæſt. 21. nu. 2. ſect. 2. Mangil. de imputat. quæſt. 118. num. 23. Polyd. Rip. obſeruat. 7. numer. 3. Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. quæſt. 52. num. 59. part. 1.

175 *Ex quorum mente colligitur, axioma hoc procedere, ubi utrumque priuilegium æquale eſt, & æque fauorabile, concurritque inſuper in actu, & exercitio, iuxta terminos* dict. l. Aſsiduis, verſ. In duabus.

Non ſi alterum priuilegium fortius ſit, ut in terminis dict. l. Sed & milites, & *ibi:* Fortior. Ioann. Mar. Nouar. d. quæſt. 21. numer. 20. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 661. num. 13. uſque ad 29. Sfort. Odd. de reſtit. in integ. part. 1. quæſt. 18. art. 4. num. 32.

Aut fauorabiliorem cauſam habeat, quia agit de damno uitando, iuxta text. in l. ultim. D. ex quib. cauſ. maior. l. Verum, §. ult. verſ. Proinde, D. de minor. ex Bald. in l. 5. numer. 5. C. de repud. hæredit.

dit. Sfort. quæſt. 4. art. 4. & quæſt. 13. art. 5. dict. loco, *notat* Mar. Anton. d. reſolu. 8. n. 59. Menoch. de præſump. l. 2. præſūp. 72. n. 7. Polyd. Rip. dict. obſeruat. 7. numer. 4. & 5. *vbi quod licet pariter priuilegiatus gaudeat priuilegio aduerſus priuilegiatum certantem de lucro; ſi tamen vterque de damno vitando agat; non gaudebit, ex* Cephal. conſil. 7. numer. 12. verſic. Secus, lib. 1. *qui plene de materia* per totum *egit.*

Aut duplici alter priuilegio munitus ſit, qui contra ſimpliciter priuilegiatum ſuo vtetur priuilegio, idem Cephal. conſil. 748. numer. 12. *adductus* à Tuſch. dict. liter. P. conclu. 761. num. 12.

176 *Vel ſi alterum in genere, aliud in ſpecie, aut exercitio concurrat, vt in terminis* capit. Auditis, de in integr. reſtit. Mar. Antonin. vbi proxim. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 118. numer. 25. & quæſt. 120. numer. 12. Sfort. Odd. dict. loco, numer. 34.

177 *Limita etiam in agente proprio iure, contra priuilegiatū ex iure conceſſo, licet eadem ſit priuilegij cauſa,* Marcheſan. de commiſsionib. part. 2. de cõmiſſ. auoc. cauſ. §. 2. num. 79. & Nos dict. quæſtion. 52. numer. 60.

Limita deinde quando pariter priuilegiatus maximum pateretur damnum, ſi ſuo non vteretur priuilegio, Gutier. practic. quæſt. lib. 2. quæſt. 115. num. 19. *ex traditis per* Couar. in d. regul. Poſſeſſor, p. 2. §. 2. num. 4. & per *Ioann.* Gratian. regul. 316. num. 8. 178

PRIVILEGII *tenor inſpiciendus, & attendendus eſt, notamus,* lit. S. num. 8.

PRIVILEGIVM *perſonale perſonam ſequitur, & cum ea extinguitur,* cap. Priuilegium, de reg. iur. lib. 6. l. Priuilegia, 196. D. de regul. iur. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. gloſ. 1. num. 60. & de iure primog. q. 37. num. 1. Menoch. conſ. 136. n. 2. & cõſil. 1167. à n. 95. volu. 11. & de præſūpt. li. 3. q. 103. n. 45. Suar. in l. Quoniā in prioribus, ſuper leg. Regni, limit. 11. dub. 1. n. 1. Petr. Barb. in l. Quia tale, 179

tale, per tot. D. ſolut. matr. Cardin Tuſch. tom. 6. liter. P. concl. 746. P. Azor inſtit moral. part. 1. libr. 5. capit. 2. quæſt. 6. P. Suar. de legib. lib. 8. capit. 10. & 11. P. Ioan. de Sal. eod. tract. diſput. 17. ſect. 6. & 8. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb Priuilegium, num. 4. Mari. Anton. variar lib. 1. reſolut. 109. numer. 6. Surd. conſil. 103. numer. 14. conſil. 127. numer. 67. & conſil. 444. numer. 1. Roland. à Vall (*qui late regulam hanc exornat ei multaſq; ampliationes aſſignat*) conſil. 61. numer. 10. & ſequent. lib. 4.

180 *Limita in filijs, in quos omne priuilegium, quantumuis perſonale ex patris perſona tranſit,* l. Sordidorum, C. de excuſat mun. libr. 10. l. 1. C. de priuileg. dot. l. Sciendum, D. de re iud. l. Etiam, cum gloſſ. D. ſolut. matrim. Ioan. Anton. Mangil. de imput. quæſt 77. num. 94. *qui* numer. 95. *Limitat quando perſona non eſt*
181 *cauſa immediata beneficij, † ſed occaſio,* ex l. Non ſolum, D. de in integ. reſtit. l. Minor. §. fin. D. de minor. & l. Hæredes, C. ad S.C. Vellei.

Vnde autem cognoſci poſſit, 182
an priuilegium ſit reale, vel perſonale, conſule Donell. lib 21 commentar. iur. ciuil. capit. 14. à princip. Tiraquel, dict. tract. de iure primog. quæſt. 59. num. 1. P. Suarez dict. libr. 8. de legib. cap. 3. numero 6.

Et vnde poſſit colligi perſonæ an vero magis cauſæ priuilegiũ conceſſũ videatur; explicat Suarez d. cap. 3. num. 10.

Et in dubio priuilegium præ- 183
ſumitur perſonale, Cabed. Luſit. deciſ. 93. numer. 4. part. 2. Mar. Anton. dict. reſolut. 109. num. 7

PRIVILEGIVM *meretur* 184
amittere, qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate, capit. Tuarum, 11. capit. Vt priuilegia in princip. de priuileg. capit. Priuilegium, 11. quæſt. 3. capit. Vbi 74. diſt. c. Contingit. el 2. de ſent. excomm. Cardin. Tuſch. lit. P. concluſ. 754. P. Suar. de legib. libr. 8. capit. 36. per tot. *& conducunt notata* liter. F. numero 174.

PRO

185 PROBARE *oportet, nec ſufficit dicere*, gloſſ. recepta, verb. Dicatur, in l.1, in princip. D. ſi quadr. pauper. fecis. dic. capit. Dilecti, de except. Felin in capit. Cum dilectus, numer. 6. de accuſat. Iaſ. in l. Si prius, num. 97. D. de noui. oper. nunciat. Pariſ. conſil. 115. num. 5. volum. 1. Menoch. de interdict. recuper. poſſeſſ. remed. 2. numer. 178, & remed. 15. num 403. *cum notatis ſupra* liter. A. num. 214.

186 PROBATIO *debet eſſe, de neceſſitate concludens: Nec probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe*, l. Non hoc, C. vnde legit, l. Neque natales, C de probat. cap. In præſentia, extr. eod. tit. cap. Recepimus, de priuileg. cap. Inter corporalia, §. Cum quis, de translat. Epiſ. Aldoui. cõſil. 44. num. 6. & conſil. 51. numer. 18 Surd. conſil. 5. n. 46. conſil. 513 numer. 13. & conſ. 534. num. 4. Brunor. á Sole in locis cõmun. verb. Probatio, 10. Maſcar. de probat. conclu. 671. numer. 11. Cardin, Tuſch. tom. 6. liter. P. concluſ. 765. Morla in empor. iur. par. 1. tit. 11. in præſud. numer. 53 Trentacinq. var. lib. 1. tit. de ſeruitut. reſolut. 1. ſub, num. 19. verſ. Hæc prima declaratio, Galgan. de condit. p. 2. capit. 1. quæſt. 92, numer. 5. Cæſar Argel. de contradict. legit. quæſt. 15. numer. 107. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 46. numer. 6. Rot. Roman. apud Farin. deciſ. 127 numer. 7. tom. 1. part. 1. Sebaſtian. de Medic. regul. 4. numer. 10, Stephan, Gratian diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 985. num. 25.

187 *Et probatio dubia, incerta, & non concludens non releuat probantem*, dict. iurib. ſupra, Hyppol. conſil. 20. numer. 8. Maſcard. de probat. concluſ. 1363. numer. 6. Surd. deciſ. 75. num. 17. & deciſ. 288. n. 45. & conſil. 5. num. 45. cũ ſequent. & conſil. 24. num. 16. Barboſ. in l. Si quis intẽtione, numer. 38. cum ſeqq. D. de iudic. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 144. numer. 21. cum ſequẽnt. Cardin. Seraph. Rot. Ro-

Roman. deciſ. 1103. numer. 2. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſt. reſolut. 586. num. 2. in 2. edit. Farinac. de oppoſiti, contra dicta teſti. quæſt. 68. num. 1. cum ſeqq. Mar. Anton. d. lib. reſolut. 106. num. 9. & reſolut. 110. num. 6. & lib. 3. reſolut. 36. num. 5. Rot. Roman. apud eundem Farin. deciſ. 149. num. 2. tom. 1. p. 1.

188 *Taliſque probatio contra producentem eſt interpretanda*, gl. in dict. capit. In præſentia, verb. Dubium, de probat. Rebuff. in tract. de reprobat. teſtium, numer. 9. Cardin. Seraphin. Rota Roman. deciſ. 469. numer. 5. Rota Roman. apud Farinac. deciſion. 854. num. 1. in nouiſſ. Surd. conſil. 5. numer. 48. conſil. 135. numer. 86. conſil. 311. numer. 34. conſ. 327. num. 48. conſil. 339. numer. 21. conſil. 419. num. 74 & conſil. 483. numer. 5. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. tom. 4. capit. 640 numer. 25. & cap. 705. numer. 1. & tom. 5. cap. 874. num. 29.

189 *Etiam in materia fauorabili, vt ex* Alexand. Deci. Curt. Iunior. Nat. & Tiraquel. *tradit* Surd. conſil. 5. nu. 49.

PROBATIO *probationem non excludit*, Cardin. Seraph. Rot. Roman. deciſ. 575. numer. 5. *qui nec legem, nec authorem adducit* Alexan. Ludouic. *(Gregor poſt modum 15. Pontific. Max.)* deciſ. 163. numer. 9. & ibid. Oliuer. Beltramin. in eius annotat. numer. 12. *qui Aegidium, & Puteum in id allegant, non tamen citatis locis id dicunt.* 190

Et contrariam regulam, probationem nempe probationem excludere, conſtituit Rot. Roman Diuerſor. nouiter nouiſsim. part. 1. deciſ. 520. numer. 4. *praué etiam allegato* AEgid. *& cum* Rot. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. tom. 5. cap. 873. numer. 10. *pro hac, præter* dictæ Rot. deciſ. 520. *falſo etiam quos refert, citans, eamq. ſequens, firmat axioma.* 191

PROBATIO *fortior debiliorem tollit*, l. pen. D. de reſt. in integr. Maſcard. de probat. concluſ. 225. numero 15. vol. 1. 192

PROBATIO *ſpecialis ſemper* 193

per præualet generali; Innocen. in cap. Auditis, de præſcript. num. 4. Hypol. in practic. §. Diligenter, num. 158. & in l. De minore, §. Plurium, n. 100. D. de quæſt. Farinac. in praxi crimin. p. 2. quæſt. 65. num. 170. Cardin. Seraph. Rot. Roman. deciſion. 818. numer. 5.

194 PROBATIO *incumbit aſſerenti, diximus ſupra* liter. A. numer. 199.

195 PROBATIO *per teſtes eandem vim habet, quam per inſtrumenta*, l. In exercendis, C. de fid. inſtr. cap. Cum Ioannes, extr. eod. tit. Cardin Tuſch. tom. 6. lit. P. concl. 771. Paz in praxi, tom. 1. p. 1. temp. 8. num. 7. Maſcar. de prob. in prooem. q. 6. con clu. 1095. n. 3. Morla in empor. iur. par. 1. tit. 11. in præ lud. num. 4. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Inſtrumenta 11. & verb. Pro batio, 7. Alcyſ. de Leo in l. 1. C. de fide inſtrum. numer. 28 *alios referens*.

196 *Limita multipliciter, vt per* gloſ. in c. 1. § Poſtquam de cens, libr. 6. Ioan. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. 140. & coll. 179. & Car. Tuſ pract. concl. lit. S. concluſ. 87. & lit. P. conclu. 772.

197 PRODVCTVM *in eſſe diffcilius tollitur, quam impediatur introductio*, l. Patre furioſo, D. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. Steph. Grat. diſceptat. forenſ. tom. 5. capit. 965. num. 5.

198 PROOEMIALIA *cauſam finalem inducunt*, l. fin. D. de hæred. inſt. l. 1. D. ad Macedon. Tiraq. in tract. ceſſan. cauſ. numer. 64. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. prooem. num. 121. Ferrer. in conſtit. Cathal. gloſ. 1. num. 135 & gloſ. 8. numer. 146. Cardin. Tuſ. tom. 6. lit. P. conclu. 892 Pichar. ad §. Poſteriore nu. 17. inſtit. quib. mod. teſtament. infirm. *vbi vltra alios citat* Mol. de Hiſp. primog. lit. 1. cap. 5. num. 1. Rot. Roman. apud Farinac. deciſion. 185. nu. 4. in fin. & nu. 5. & 6. tom. 1. p. 1. & deciſ. 491. n. 5. tom. 2. p. 1. Sur. conſil. 210. nu. 28. conſ. 240. n. 15. conſ. 241. n. 17. cōſil. 272. n. 8. conſ. 361. n. 4. conſil. 393.

Dd nu-

Digitized by Google

num. 13. conſ. 402. num. 13 conſil. 515. num. 7. & conſil. 531. num. 5. Stephan. Gratian. diſceptatio. forenſ. tom. 5. c. 809. num. 8. & c. 924. n. 22. Scacci. de commerc. §. 7. gloſ. 2. num. 89.

199 *Et ex proœmiali cauſa mens, & intentio diſponentis colligitur* l. Item quia, §. fin. D. de pact. l. Cum hi, in princip. D. de tranſaction. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 43. num 3. & lib. 3. reſolution. 1. numer. 59. & reſolut. 15. num. 8. Maſcar de probat. concl. 1284. nu. 6. Gutier. practic. lib. 1. q. 89. à num. 3. Steph. Gratian diſceptat. forenſ. to. 5. cap. 947. num. 13. *Et proœ*

200 *mium † deciſionem declarat*, l. vltim. D. de hæred. inſtitut. l. Cum pater, §. Dulciſsimis, D. de legat. 2 Mari. Anton. d. reſolut. 15. num. 8. Molin. de primog. libr. 1. cap. 5. num. 7, Armenda in proœm. addit. ad recopilat. leg. Nauarr. num. 107.

201 *Hinc dicimus, quod ſicut corpus ab anima, ita diſpoſitio à proœmiali ratione regulatur*, ex Iaſ. in l. Qui quadraginta col. 2. D. ad Trebel.

PROHIBENTIS *melior eſt conditio in pari cauſa, & in re communi*, l. Sabinus, 28. D. commun. diuid. capit. In re communi, 56. vbi Ioann. Andr. & Din. numer. 2, de regul. iur. libr. 6. l. Quidam Hiberus, 12. §. Cum parietem, D. de ſeruitut. vrbanor. prædior. Cardin. Tuſch. tom. 6. lit. P. concl. 893. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tom. 5. cap. 896. numer. 3. *cum notatis*, liter. C. num. 94. 202

PROHIBERE *non potes, quod tibi non nocet, & alteri prodeſt*, l. 2. §. Idem aiunt, & §. Denique, D. de aqua pluu. arcen. gloſ. in l. In ſumma, §. Idem Labeo, D. eodem titul. l. ſi cui, D. de ſeruitut. l. Reſcripta, 7. C. de precibus Imperat. offer. l. In creditore, D. de euict. Doct in l. 2. in princip. D. ſolut. matrimon. Menoch. conſil. 14. num. 8. & conſil. 51. numer. 45. & conſil. 121. nu. 8. & de arbitr. libr. 2. caſu 168. numer. 13. & caſu 237. numer. 19. & de retin. poſſeſ. 203

re-

remed. 6. nu. 114. cum ſeqq. Gomez variar. tom. 2. capit. 2. num. 17. Surd. deciſ. 120. num. 12. & deciſ. 236. num. 12. Couarr. variar. lib. 3. cap. 14. num. 8. verſic. Itẽ & practic. cap. 37. numer. 2. & num. 3. col. 3. Petr. Barboſ. in dict. l. 2. in princip. part. 2. num. 34. cum ſeqq. D. ſolut. matrimon. Thom. de Thomaſet. regul. 268. *vbi intelligit, procedere, niſi de tertij praeiudicio, de publico bono, vel animae ſalute tractetur.*

204 PROHIBITA *intelliguntur omnia, quae à iure non ſunt permiſſa, vel conceſſa*, l. Gal. §. Ille caſus, vbi not. Alexand. num. 9. D. de liber. & poſthum, cap. Paſtoralis, 53. de appellat. capit. Inter corporalia de translation. Epiſcop. *& colligitur ex adductis per* Petr. Barboſ. in l. Cũ praetor, §. 1. numer. 95. D. de iudic. *& ex Senec. de Benefic. libr. 5.* Lex, *inquit*, quae non iuſsit repeti, vetuit,

205 *Firmior tamen & generalior contraria regula eſt, Prohibita quae non inueniuntur per legem, permiſſa cenſentur*, l. Nec non, 28. poſt princip. *ibi:* Sed ſi lex non prohibeat, & §. Quod eis, cum gloſ. verb. Prohibeant, D. ex quib. cau. maior. l. 1. D. de teſtib. l. Mutus, §. Quaeritur, D. de procurat. l. Ab ea parte, D. de probat. l. ſtatuas, C. de Relig. & ſumpt. funer. capit. Omnes, & ibi gloſſ. 3. diſtinct. capit. 1. de translatione. praelat. vbi gloſſ. verb. Non inuenitur, capit. Nuper, 29. verſic. In ſecundo, capit. Cum illorum, 32. verſic. 1. de ſentent. excommunic. Alciat. reſpon. 8 numero 18. Franc. Burſat. conſil. 110. numer. 27. libr. 1. Burg. de Paz conſil. 8. numero 3. Bertazol. de clauſu. inſtrum clauſ. 2. gloſſ. 1. numer. 5. Brunor á Sole in locis commun. verb. Prohibitio. 1 Bonad. in polit. libr. 3. cap. 4. num. 44. Petr. Barboſ. in l. Cum praetor. §. 1. num. 95. D. de iudic. Mari Anton. variar. libr. 1. reſolut. 41. numer. 6. Scacc. de cõmer. § 1 q. 1. nu. 45. Stephan. Gratian. diſcep. forenſis tom. 5 c. 870. n. 36. Menoch. de praeſum.

ſum. lib.6. præſumption. 16 num. 2. & *pleniſſime* per totam,

206 *Et in dubio facienda interpretatio eſt, vt actus permiſſus cenſeatur, quando prohibitus non reperitur*, Ancha. conſil. 344. Aym. conſil.203.num.2.lib. 1. Menoch.de præſumpt,lib. 6.q. 16.num. 2. Maſcar. de probat,lib. 3. concl. 1237. num. 2. Ceuall. commun. contra commun. quæſtion. 227.

207 PROHIBITIO *generalis etiam minima comprehēdit*, *diximus ſupra* lit. G. n. 11.

208 PROHIBITO *principali; prohibentur omnia, quæ ſequuntur ex illo*, c. Cum quid prohibetur 39. de regul. iur. lib.6. *quam ad longum cum plurimis ampliationibus, & limitationibus repetit* Vincent. Carot. *ad quem te remitto, & ad nota a ſupra* liter. A. numero 29.

209 PROHIBITO *vno, cenſentur omnia prohibita, per quæ ad illud peruenitur*, l. Horatio D. de ſponſal. l. Pupillus, §. ſed ſi per interpoſitam, D. de autho. tutor. l. Eos in fi. C. de vſur. l. Legē, in fin. C. de nat. lib. l. fin. C. de reb. alien. non alien. cap. Præter, extr. de offi. deleg. Maſcar. de probation. conclu. 102. per tot. *vbi de huius axiomatis intellectu agit*; Surd. conſil. 54. nu. 26. & conſil. 301. numer. 74. Franc. Galet. in Margarit. caſuum conſcient. verb. Prohibere Vital. de Camban. de clauſul. pag. mihi 293. num. 22. Ioan. Franc. Leo in theſaur. fori Eccleſi. part. 1. c. 15 num. 20. Farin. in praxi crimin. q. 39. num. 138. Ioan. Anton. Man. de impu. q. 51. num. 30.

Procedit tantum in his, per quæ neceſſario ad rem prohibitam deuenitur, non vero in illis per quæ ad illam contingenter, aut poſſibiliter peruenire poteſt, iuxta tradita per Bartol. in l. Ambitioſé, num. 22. D. de decret. ab ord. facien. & in l. 2. ad fin. D. de iuriſd. omni. iudic. *receptumque eſt communiter, vt ex* Purpur. *refert, & ſequitur* Petr. Barboſ. in l. 1. par. 3. n. 57. D. ſolut. matrimon. *Accedunt tradita per* Tiraq. de iure conſt. 3. p. lim. 7. num. 210

numer. 24. Gomez in l. 45. Taur. num. 29. ante fin. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Alienation. numer. 15.

211 *Limita etiam & intellige multis alijs modis, vt per* Cyn. in l. vnic. C. ſi Rector prouinc. num. 1.

212 *Et prohibitum vna via, non cenſetur alia permiſſum*, l. Quod Dictum, D. de pact. l. Cum hi, § ſi cum ijs, D. de tranſact. l. Athletas, §. Ait Prætor, D. de infamib. l. ſi quis, §. Minor, D. qui, & a quibus l. Illud, D. ad leg. Aquil. c. Cum quid vna via, 84. de regul. iur. libr. 6. Surd. deciſ. 301. nu. 75. Petr. Barboſ. in l Cum Prætor, §. vltim. nu. 235. D. de iudic. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. p. 7. ampliat. 11. num. 2.

213 *Et prohibitum directo, non poteſt fieri per indirectum*, l. Seius, & Augerius, vbi Bartol. D. ad l. Falcid. l. Scire oportet, §. Si mater, D. de tutor, & curat. dat ab his, Menochi. de præſumption. libr. 4 quæſtion. 189. numer. 82. Surd. deciſ. 21. numer. 4. & conſil. 427. num. 40. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. Clerical. part. 1. tit. de exempt. Cleric. & eorum bonorum, à muneribus public. §. 7. numer. 6. pagin. 366.

PROHIBITVM *ad tempus, poſt tempus videtur permiſſum*, l. Imperator, 8. vbi Bal. D. de poſt. l. ſi vnus, §. 1. D. de pact. l. Epiſtola, §. fin D. eod. l. Pater filium, §. Fundum, D. de legat. 3. Tiraq. de retract. conuen. §. 1. gloſ. 2. num. 46. Surd. deciſ. 75. num. 1. & conſil. 247. num. 18. conſil. 270. nu, 13. con. 294. num. 6. & con. 568. nu. 4. Brunor à Sole in locis commun. verb. Prohibitio 16. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. glo. 65 n. 8. Petr. Barb. in l. Cũ prætor, in princ. nu. 45. D. de iudic. Stephan. Gratian. diſcep forenſ. tom. 5. cap. 894. numer. 9. Menoch. conſil. 151. numer. 46. & 47. libr. 2. & de præſumpt. libr. 4. præſumpt. 165. num. 27. 214

Et prohibitum poſt tempus, cenſetur permiſſum ad tempus, vide ſupra hac eadem liter. numer. 61. 215

216 PROHIBITVM *in loco, extra illum cenſetur permiſſū, vt per* Ioann. Garc. de nobilit. gloſ. 1. num. 31.

217 PROHIBITVM *vni, alijs videtur conceſſum*, l. Qui accuſare, D. de accuſat. l. Cū prætor, vbi Barboſ. in princip. numer. 36. D. de iudic. cap. Non ne, extr. de præſumpt. Vgolin. de offic. & poteſt Epiſcop. cap. 14. §. 9. num. 1. in princip.

218 *Et prohibitum de vno, de alio cenſetur permiſſum, & è cōtra*, d. l. Cum prætor, Ioan. Anton. Mangil. de imputationibus q. 84. num. 1.

219 PROMISSIO *debet intelligi rebus ſic ſtantibus, text. eſt in* l. Cum quis, 38. in princip. & in l. Stichum, 95. §. Vſum fructum D. de ſol. *pulchre* Senec. de benefic. libr. 4. cap. 34. & 35. *vbi poſt multa, addit.* Omnia eſſe debent eadem, quæ fuerunt cum promitterem, vt promittentis fidem teneam; *retulimus*, Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. quæſt. 14.

220 num. 3. *vbi ampliamus, † etiam ſi iuramentū promiſſioni appoſitum ſit*, *ex* text. in capit. Quemadmodum, 25. de iureiuran. & ibi gloſſ. verbo, Conditio, & verb. Oculos, *Hiſque iunge notata ſupra*, lit. D. numer. 15.

PROPOSITVM *in propoſito idem operatur, quod oppoſitum in oppoſito*, l. fin. C. de ſentent. paſsis, Tiraq. de retract. conſanguinit. § 12. gl. 1. numer. 6. Celſ. Bargal. de dol. lib. 6. regul. 4. numero 8. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 85. num. 15. & tom. 4. capit. 634. numer. 4. & capit. 757. numer. 6. Scacc. de commerc. §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 8. numer. 254. in fin. 221

Limita & intellige, niſi ſit diuerſa ratio in vno, quam in alio, vt notauimus ſupra, liter. O. numer. 29. 222

PROPOSITVM *in mente retentum, nihil operatur*: l. Quidam cum filium, D. de hæredib. inſtit. Menoch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 26. numer. 5. *cum adductis infra*, liter. V. num. 166. 223

PROPTER *quod vnum quodque tale, & illud magis*, 224

gis, l. Cum aurum, 19 §. Peruenianius verſ. Semper, D. de auro, & argento legat. auth. Multo magis, D. de ſacroſ. Eccleſ. l. Quanto magis, C. de iure iur. Ariſt. Metaph. 2. Flamin. de reſig. tom. 1. lib. 5. quæſt. 4. numer. 4. cũ ſeqq.

225 PROPRIETAS *cum poſſeſſione nil commune habet*, l. Naturaliter, 12. §. Nihil cõmune, D. de adquir. poſſeſ. *vbi* Gotoph. *communionem aliquam habere demonſtrat, adducitq;* Senec. *dicentem*: Stulta mortalium auaritia proprietatem, poſſeſſionemque diſcernit.

226 PROTESTATIO *conſeruat ius proteſtantis*, l. 4. §. 1. D. quibus mod. pig. vel hypoth. ſolui, gloſ. in l. Itẽ Labeo, ver. Præté, D. famil. ercif. Surd. conſil. 310. numer. 15. & conſil. 385. num. 20. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. tom. 5. cap. 937. numer. 27. Ioann. Antonin. Mangil. de imputat. quæſt. 135. num. 12. Cardin. Tuſch. lit. P, conclu. 939.

227 *Et animum proteſtantis patefacit*, l. Qui in aliena, §. Celſus, D. de adquirend. hæredit. l. Et ſi quis 14. D. de relig. & ſumpt. funer. Surd. cõſil. 143. num. 42. conſ. 349. numer. 6. & conſil. 513. numer. 36.

Limita axioma in proteſtatione contraria facto, quæ non ſuffragatur, nec releuat proteſtantem, l. Cum in plures, 60. §. Locator, D. locat. capit. Gratum, de offic. deleg. capit. Solicitudinem, in fin. de appel. Surd. conſ. 371. numer. 67, conſil. 456. numer. 32. & conſ. 487. num. 32. & deciſ. 70. numer. 8, deciſ. 246. numer. 4. & deciſ. 317. numer. 25. Campanil. in diuerſ. iur. Cano. rub. 11. cap. 13. numer. 185. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 55. nu. 9. Polydor. Rip. obſeruat. 194. per tot. Cardin. Tuſch. lit. P. conclu. 449. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſum. 45. numer, 30. & præſumpt. 112. num. 23. 228

Intellige id ipſum, quando proteſtatio vere facto contraria eſt, ſecus ſi præſumptiue tantum Iaſ. in l. Si ex toto, §. 1. nu- 229

mer. 12. D. de legat. 1. Vincent. Carot. in ſingular. ſuis ſingul. 278.

230 *Non eſt autem proteſtatio cõtraria facto, ſed compatibilis, & releuans dicitur, cum verſamur in facto dependente à voluntate, & facto proteſtantis, vt per* Bart. in l. Non ſolum, §. Morte, num. 17. D. de noui oper. nunciat. Surd, conſil. 143 num. 59. & ſeq.

231 *Intellige etiam axioma, ſi ante, vel in ipſo actu proteſtatio fiat, alioqui proteſtantem in alterius non iuuat præiudicium*, l. Pro hærede, §. Papinianus, D. de adquiren. hæredit. cap. Conſulti. de regular. *ita* Menoch. de præſumpt. libr. 3. præſumpt. 15. num. 21.

232 *Limita deinde, in his, quæ à legis diſpoſitione pendent, vel ſi proteſtatio iuri repugnet*, l. Alimenta, C. de negot. geſt. & ibi DD. Menoch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 97. num. 26. & lib. 3. præſumpt. 45. num. 22. Scacci. de iudic. lib. 2. c. 11. num. 58. Ioann. Dominic. Gait. tract. de credit. capit. 2. titul. 8. numero 2674. & ſeq.

PROVERBIA *vulgaria iurium vicem tenent, & loco iurium allegari poſſunt*, cap. Et ſi Iudæos (& ibi not. Ioan Andr.) de Iud. cap. Quemadmodum, de iur. iur. capit. Ne tales, de conſecr. diſtinct. 5. l. Solent. circa fin. D. de offic. Proconſ. & legat. l. Si chorus, §. 1. C. de legat. 3. 233

PROVISIO *hominis facit ceſſare prouiſionem legis, & eam tollit* l. final. C. de pact. conuent. l. Et habet, §. Cum quis vbi gloſ. D. de peccar. l. Si cauſam, 2. C. de execution. rei iudic. l. Sicut certo, 5. §. Si de me. D. commod. l. Sciendum, 1. §. Illud ſciendum, D. de ſeparat. Surd. conſil. 476. nu. 6. Martin. Piſtor libr. 1. quæſt. 47. num. 19. verſ. Eſt enim regulare, Valentin. Franc. de fideiuſſor, cap. 5. rubr. de effect fideiuſſionis, numer. 345. Schurff. conſil. 42. numer. 9. cent. 1. Modeſtin. Piſtor. illuſtri. q. iur. part. 1. quæſt. 48. num. 40. & numer. 46. cum ſeq. *vbi pluribus modis limitat, & intelligit*, Cardin. Tuſ. lit. P. 234

con

concl. 951. *cum adductis ſupra*, liter. D. numer. 156. & lit. H. num. 46.

235 *Non tamen regulam legis eſſare facit hominis prouiſio. Ita* (*ex* Alexan. *ſingulare dicente*, ad Bart. in l. Cauſam, §. Puellam, D. de manumiſſion) *tradit* Vincent. Carot. ſingul. 691.

236 *Limita etiam, quando hominis prouiſio cum legis prouiſione poteſt concurrere, nec illi contrariatur, quia tunc legis prouiſionem non facit deficere*, Cyn. in l. 2. in 6. q. C. de iure emphit. Rot. Rom. Apud Farin. deciſ. 392. numer. 4. ad fin. ver. Et quatenus, tom. 1. p. 1. Sur. conſ. 34 nu. 34. *ex* l. 4. §. Si ex conuentione, D. de re iud.

237 *Limita deinde, & intellige, quando legis prouiſio á iure communi deſcendit: non ab ſpeciali, vel extraordinario*, d. §. Si ex conuentione, Surd. conſ. 335. num 25. Becci. conſil. 81. num. 20. deciſ. Pedem. 23. num. 10. Cardin. Tuſch. d. concl. 951. n. 29.

238 *Limita præterea, & intellige in caſu prouiſo, non in alio*, Bartol. in l. Si conſtante, in princip. num. 54. D. ſolut. matrim. Alexan. conſil. 126 n 6. lib. 5. Sur. con. 359. n. 37.

Intellige denique, ſi prouiſio hominis meré verſetur circa id, quod legis diſpoſitio verſatur, Modeſtin. Piſtor. d. q. 48. n. 41. & ſeqq. *Alia notauimus ſupra*, d. liter. D. numer. 157. & ſeqq. 239

PROXIMVS *eſt, quem nemo præcedit*, l. Proximus, 92. D. de ver. ſignific. *cum alijs adductis ſupra*, hac eadem lit. num. 152. 240

PVNIENDVS *quis eſt in eo in quo deliquit*, tot. tit. in rubr. & nigr. D. quod quiſque iur. l. Qui crimen, C. qui accuſ. non poſſ. cap. Poſtulaſti, de cleric. excommunic. *optimus text.* in auth. Omnes peregrini, C. commun. de ſucceſ. & in l. 30. titul. 1. p. 6. & ibid. Greg. Lop. in ver. Miſmo. Bartol. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. verb. Illis exceptis, num. 8. Ioann. Langlæ, ſemeſtri lib. 7. c. 15. *Radamātis legē illā recenſens, de qua apud* Ariſtot. Ethicor. 5. 241

Si

Si quod quiſque facit, idem patitur & ipſe,
Id iuſtum fiet denique iudicium.

Inde Senec. in Hercul.furentem actu 2.

Quod quiſque fecit, patitur.

Iuſtamque ſæuitiam, quā Phalaris *in* Perillum, *noui ſæuiſsimiq; tormenti inuentorem, vt primus illud experiretur, exercuit; appellauit* Plinius *li.* 34. *natur hiſt. cap.* 8. *vbi ita* Perillum nemo laudat ſæuiorem Phalaride tyranno, cui taurum fecit, mugitus hominis pollicitus, igne ſubdito, & primus eum expertus eſt cruciatum, iuſtiore ſæuitia: *quod ſæpe refert factū* Ouid. de art. aman. lib. 1.

Et Phalaris tauro violento membra Perilli
Torruit: infælix imbuit autor opus.

Item de Perillo *ad* Phalaridem *inuentionis præmium poſcente, ait.*

Da precor ingenio munera digna meo,
Dixerat. At Phalaris: pœnæ mirande repertor,
Ipſe tuum præſens imbue dixit opus,

Et in Ibid.

Vtque ferox Phalaris (lingua prius enſe reſecta)
More bouis Paphio clauſus in ære gemas.

Et Triſtium li. 5. Eleg. 12.

Vtque dedit iuſtas tauri fabricator aheni:
Sic ego do pœnas, artibus ipſe meis.

Iuſtumque Dei. O. M. in Adonibezech. *impiiſſimū Regem iudicium, Sacra pagina refert,* Iudicum cap. 1. *in hæc verba:* Fugit autem Adonibezech, quē perſecuti cōprehenderunt, cæſis ſummitatibus manuum eius, ac pedum. Dixitque Adonibezech. Septuaginta Reges amputatis manuum, ac pedum ſummitatibus, colligebant ſub menſa mea ciborum reliquias, ſicut feci, ita reddidit mihi Deus, *Et in* Hamam *de quo* Eſter capit. 7. *vbi concludit;* Suſpenſus itaq; eſt Hamam in patibulo, quod parauerat Mardochæo. *Inter quæ non pudet ſapientiſſimi* Senecæ *ponderoſiſſimam, memoriaque digniſſimā ſententiam referre, qui in prooem.*

Digitized by Google

œm. ad decimum librum cõtrouerſ. *ita ait*: Sunt Dij immortales lenti quidem, ſed certi vindices generis humani, & magna exempla in caput inuenientium regerunt; vt iuſtiſsima patiendi vice, quod quiſque alieno excogitauit ſupplicio, ſæpe excipiat ſuo. *Nullamque æquiorem legem eſſe profitetur* Ouid. de arte aman. lib. 1.

Nec enim lex æquior vlla eſt,
Quam necis artifices arte perire ſuat

Multos inde, quibus propriæ leges nocumento fuere, recenſent AElian. var. hiſt. lib. 13. capit. 24. Valer. Maxi *(videndus omnino) lib.* 8. *c.* 6. Quid, æquius excogitari, quid iuſtius poteſt? (*Quintilianus declam.* 12. *ait*) Graſſatus aliquis eſt ferro: præbeat ipſe ceruices. Miſcuit noxium virus: refundatur in ſuum facinus autorẽ. Oculos rapuit, effodit: reddat de ſua cæcitate ſolatiũ.

242 PVPILLVS, *& Eccleſia æquiparantur, notauimus ſupra*, liter. A. numer. 510. cũ duobus, ſeqq.

PVRI, *& purificati par eſt conditio*, l. fin. §. 1. D. de vul. & pupil. ſubſt. Caſt. controuerſ. lib. 5. part. 2. capit. 119. num. 8. 243

Q

QVALIS *vir, talis oratio, & è contra*, l. vnic. C. ſiquis Imperat. maledix, l. His, 12. §. Diuus, D. de tutor & curat. dat. ab. his, l. Apud Labeonem, 7. §. Id Tubero, D. de ſupellect. leg. Bal. in rub. de teſtibus, & atteſtat, num. 2. vbi illud *vulgare refert*: *Loquere, & cognoſcam te*, Tiraquel. in l. Si vnquam verb. Libertis numero 17. & 18. *vbi illud Euangelij adducit*: Loquela tua te manifeſtum facit. Maſcard. de probat. concluſ. 1254. num. 109 Menochi. de præſumptionibus, lib. 1. quæſt. 22. num. 2. *Eleganter Senec. de moribus*: Qualis vir, talis oratio *& epiſt.* 114. Talis hominibus fuit oratio, qualis vita. Quemadmodum autem vniuscuiſq; actio dicenti ſimilis eſt: ſic 1

genus

Digitized by Google

genus dicendi aliquando imitatur publicos mores. Si diſciplina ciuitatis laborauit, & ſe in delicias dedit, argumẽtum eſt luxuriæ publicæ orationis laſciuia ſi modo non in vno, aut in altero fuit ſed approbata eſt, & recepta. Nõ poteſt alius eſſe ingenio, alius animo color, *& ibi.* Itaq; vbicumq; videris orationem corruptam placere, ibi mores quoq; à recto deſciuiſſe, non erit dubium, *& ibi.* Iracundi hominis iracunda oratio eſt: commoti nimis, incitata: delicati, tenera, & efluxa, *& ep.* 115. Oratio, *ait*, vultus animi eſt ſi circuntonſa, & fucata, & manufacta oſtendit illum quoque non eſſe ſincerum, & habere aliquid fracti. *Aliaq; in id iunge ex notatis infra*, lit. V. num. 15.

2 QVALITAS *ſtare non poteſt ſine ſubiecto*, l. 4. §. fin. D. de action. empt. l. fin. D. de coll. bonor. l. Nullam, §. Si abſentis, vbi Ang. D. de pet. hæred. l. Pomponius, §. fin. vbi Aretin. in princ. D. de adquir. poſſ. §. Ideo autem, inſt. de ſeruit. ruſtic. prædior. princip. inſt. de vſufruct. Gomez in l. 17. Tauri. numer. 19. verſ. Primo Surd. conſil. 34. numer. 13. conſil. 246. numer. 6. conſil. 304. num. 3. & conſil. 305. num. 67. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 700. numer. 49. & tom. 5. cap. 854. numer. 51. Caſt. controuerſ. libr. 5. part. 2. cap. 168. numer. 50. & 51. *plene* Sebaſt. de Medic. de regul. iur. regul. 6. per tot. iũctis *notatis ſupra* lit. A. num. 47. cum duobus ſeq. & liter. N. num. 52.

QVALITAS *facilius datur quam ſubſtantia*, Menoch. conſ. 93. numer. 15. Sur. deciſ. 222. numer. 71. & cõſil. 535. numer. 10. *cum alijs, quos refert* Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. capit. 306. numer. 34. 3

Et facilius præſumitur qualitas, quam ſubſtantia, vt per Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 56. numer. 96. & 97. & conſil. 322. numer. 71. Maſcard. de probat. tom. 3. conclu. 1454. num. 6. 4

Et facilius probatur, quam ſub- 5

ſubſtantia, gloſ. in l. Talis ſcriptura, verb. Vniuerſa, D. de legat. 2. Natt. conſil. 3. nu. 11. conſil. 102. nu. 3. & conſ. 485. num. 11. Cephal. conſil. 170. num. 24. & conſil. 297. numer. 10. Surd. conſ. 168. numer. 7. & conſ. 268. numer. 11. Maſcar. de prob. conclu. 1254. num. 5.

6 QVALITAS *non præſumitur, quia non præſumuntur accidentia*, l. Si vero, §. Qui pro rei qualitate & ibi gloſ. D. qui ſatisd. cog. Menoch. conſ. 1. num. 121. & de præſump. libr. 1. quæſt. 24. num. 53. & libr. 3 præſum. 40. num. 11. Maſcar. de probat. d. tom. 3. concl. 1254. *vbi pleniſſime cũ notatis ſupra*, lit. I. num. 90.

7 *Limita in qualitate naturali, aut quæ naturaliter ineſt, quæ adeſſe præſumitur*, gloſ. in c. Si forte, de elect. in 6. Maſc. d. concl. 1254. num. 86. Menoch. de præſumpt. lib. 2. q. 13. numer. 3. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. p. 1. q. 5. num 27.

8 QVALITAS *rei mutatur, mutatione perſonæ* l. Paulus, *aliás* l. Per procuratorem 90. D. de adquit. hæred. l. fin. in C. de inoffic. teſt. *cũ adductis ſupra*, lit. M. n. 116.

QVALITAS *noua adueniens enti, in diuerſam naturam, & ſpeciem illud reponit*. §. Præterea, inſt. de inutil. ſtipulat. cap. Cum Marthæ. §. Quæſiuiſti, de celebr. miſſar. cap. Statutum, de elect. libr. 6. Hipp. ſingul. 520. *incip.* Qualitas, Menoch. conſ. 35. nu. 13. & de interd. recuper. poſſeſſ. remed. 6. num. 8. Sur. deciſ. 2. & conſil. 179. n. 40. con. 202. n. 8. con. 321. nu. 11. & ſeq. conſ. 362. n. 15. & conſ. 366. nu. 23. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 854. num. 52. & cap. 936. n. 24. Mãgil. de imputat. q. 176. n. 4. Scacc. de cõmerc. §. 7. gloſ. 5. n. 159. 9

Et qualitas adueniens enti, non mutat ſubſtantiam, ſed naturam, Brun. de augment. in 3. quæſt. princ. num. 7. Car. Tuſch. tom. 1. lit. A. concl. 81. numer. 12. *Mutatione enim qualitatis, rei ſubſtantia non mutatur*, l. Si fundus, §. Si res, D. de pignorib. 10 11

§. Minus, inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. defert. Sebaſt. de Medic. de regul. iur. regul. 6. num. 5.

12 QVALITAS *adiuncta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi*, l. In delictis, §. Si extraneus, D. de noxal. actio. l. 1. §. Tutoris, D. quod iuſſu. l. Titius, vbi Bart. D. de teſtam. milit. capit. Si eo tempore, de reſcrip. in 6. *cũ alijs, de quibus per* Mohed. deciſ. 23. num. 1. de præb. Menoch. conſil. 107. numer. 22. & de interdict. recupe. poſſeſ. remed. 16. numer. 23. & de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 82. num. 17. Surd. de alim. tit. 9. quæſt. 13. numer. 5. & conſil. 335. num. 20. conſil. 375. num. 37. & conſil. 455. num. 5. Auend. add. 44. Taur. gloſ. 15. numer. 2. Flamin. de reſig. tom. 1. libr. 1. quæſt. 11. num. 10. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 43. numer. 143. Brunor. à Sole in locis commun. verb. Qualitas, num. 23. Cardin. Tuſch. tom. 6. lit. Q. concluſ. 9. Trentacinq. variar. lib. 1. tit. De legitima, reſolut. 2. ſub numer. 7. verſ. Secundo qualitas, Gerard. de priuileg. explic. n. 190. Ioan. Petr. Monet. tract. de diſtribut. quotidian. part. 1. quæſt. 9. numer. 38. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſt. reſolut. 268. num. 2. in 2. edit. Pichard. ad §. Proximus, n. 2. inſtit. de legit. agnator. ſucceſ. Franc. Galganet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Qualitas, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 976. numer. 14. Mangil. de imputat. quæſt. 77. numer. 83. & quæſt. 183. numer. 2. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 92. num. 5. Nicol. Garz. de Benef. p. 7. cap. 1. num. 58.

Vt tamen axioma hoc verificetur, tempore verbi actu, & non habitu ſolum interuenire qualitas debet, Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 496. numer. 2. tom. 2. p. 1. 13

Limita, etiam reſpectu perſonæ, cuius fauore ſæpè qualitas iuncta verbo, nõ intelligitur ſecundum tempus verbi, Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 82. num. 18. & conſil. 14

ſil. 227. num. 60. *ponderans, inducenſque in id caſum* text. in cap. vlt. §. Item opponitur, 22. quæſt. 2. & in capit. Raynuntius, de teſtam.

15 Q*VALITAS diſpoſitionis vbi deficit, deficit ipſa diſpoſitio*, gloſ. in l. Mancipia, verb. Auocandum, C. de ſeru. fugit. Fului. Pacian. de prob. lib. 2. cap. 14. numer. 8. Camil. Gallin. libr. 4. de verbor. ſignific. cap. 9. num. 9. Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 15. numer. 47. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſolut. 82. numer. 1. Surd. conſil. 400. num. 16. & conſil. 514. num. 8.

16 Q*VALITATES non entis nulla ſunt, diximus ſupra* lit. N. num. 52. & ſeq.

17 Q*VAE ab initio ſunt voluntatis, ex poſtfacto ſunt neceſſitatis*, l. Sicut, C. de action. & obligat. l. In commodato, §. Sicut, D. commod. l. Si quis argentum, §. Cum enim C. de donat. *cum adductis ſupra* lit. C. num. 188.

18 Q*VEM de euictione tenet actio, eundem agentem repelli exceptio, vide ſupra*, lit. E. numer. 91. cum duabus ſeqq.

19 Q*VOD differtur, non auffertur, notauimus ſupra*, liter. D. num. 99.

20 Q*VOD potui, nolui, quod volui, adimplere nequiui*, l. 3. in fin. vbi gloſ. C. de contrah. & commit. ſtipulat. l. Multum intereſt, vbi gloſ. C. Si quis alteri, vel ſibi, capit. Cum ſuper, 23. in fin. de offic. deleg. Surd. conſil. 251. numer. 36. Cardin. Tuſch. lit. B. conclu. 133. num. 1. Honded. conſil. 55. num. 8. lib. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 809. numer. 12. Achil. de Graſ. decis. 17. in fin. de reſcript. *vbi declarat*, Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſtion. 79. numer. 9. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. inſpect. 51. numer. 10. Hierony. Mogon. deciſ. Florent. 2. numero 14.

21 Q*VOD tibi non vis, vel fieri ne facias*, l. Multum intereſt, 6. in fin. C. Si quis alter. vel ſibi. l. Iuſtitia, D. de iuſtit. & iur. i. ſ. illi iuris præcepta, verb. Alterum non lædere,

re, & ibi gloſ. inſtit. eod. tit. & ibi Pichard. num. 20. *vbi quod non læditur alter, ſi id,*
22 *quod nobis fieri nolumus,* † *alteri quoque nō faciamus, per* cap. Placuit. de maiorit. & obed.

23 QVOD *quiſque iuris in alium ſtatuerit, ipſo iure vtatur* l. 1. D. quod quiſq. iuris, Cardin. Tuſch. tom. 6. lit. Q. concl. 49. *Nec poteſt in alio reprobare, quod in ſe approbat,* l. In arenam, C. de inoffic. teſt. *cum adductis ſupra,* lit. M. num. 211.

24 QVOD *ſemel placuit, amplius diſplicere non poteſt,* cap. Quod ſemel, 21. de regul. iur. lib. 6. §. Semel cauſa, inſtit. quib. ex cauſ. manumit. non lic. Cardin. Tuſch. tom. 6. lit. Q concluſ. 48. Thom. de Thomaſet. regul. 266. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſt. 68. numer. 10. *iunctis notatis ſupr.* lit. A. num. 291.

25 QVOD *in vtilitatem eſt introductum, non debet in odium retorqueri diximus ſupr.* lit. F. num 212.

26 QVOD *alicui gratioſé conceditur, trahi non debet alijs in exemplum,* l. Quoniā, C. de Epiſcop. & Cleric. capit. Quod alicui, de regul. iur. in 6. Thom. de Thomaſet. regul. 256. *vbi procedere ait, quando alicui gratioſé aliquid eſt conceſſum à Principe; ſecus ſi à iure communi ſit conceſſum: Vel intelligit de priuilegio.*

Et quæ á iure communi exor 27
bitant, in conſequentiam trahi non debent, capit. Quæ à iure communi, 28. de regul. iur. libr. 6.

QVOD *de vno denegatur,* 28
de alio conceſſum eſſe videtur, l. Cum prætor, D. de iudic. l. Ait prætor, 7. §. Sed quod Papinianus, D. de minor. capit. Qualis, 25. diſt. capit. Nonne, de præſump.

Et é conuerſo quod de vno 29
conceditur, de alio negatur, l. Maritus, C. de procurat. l. Cum ita, in fin. C. de condit. & demonſtr. d. §. Sed quod Papinianus, d. capit. Nonne, Thom. de Thomaſet. regul. 257. *vbi procedere*
aſſerit † *niſi correctio, vel ab-* 30
ſurdum ſequatur.

QVOD *noſtrum eſt, ſine fa* 31
cto

Digitized by Google

cto noſtro alterius fieri non poteſt, l. Quod noſtrum, D. de regul. iur. Menoch. de præſump. lib. 5. præſumpt. 47. num. 14. Thom. de Thomaſſet, regul. 263. *vbi procedere*
32 *aſſerit*, † *niſi auctoritate legis alterius fiat*.

33 QVOD *quis mandato iudicis facit, dolo facere non videtur*, l. Non videtur, 128. §. Qui iuſſu, D. de reg. iur. cap. Quodquis, 24. eod. tit. lib. 6. Tiraq. de pœn. temp. cauſa, 34. n 4. & cauſa, 35. numer. 1. Grammat. deciſ. 36. num. 81. cum ſeq. Capit. deciſ. 131. Farin. in praxi crim. p. 3. q. 89. numer. 126. & quæſt. 97. num. 109.

34 QVOD *omnes tangit, debet ab omnibus approbari*, l. 1. & l. fin. in fin. C. de auctorit. præſt. l. In concedendo, 8. §. de aqua pluu. arcend. l. Per fundum, 11. D. de ſeruit. ruſtic. præd. c. Quod omnes, 29. de reg. iur. in 6. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 95. numer. 5.

35 *Limita, & intellige in his, quæ omnes vt ſingulos, & ſpecialiter tangunt: ſecus vt vniuerſos, & in communi, quia tūc maioris partis conſenſus, aut approbatio ſufficit, iuxta textum in* cap. 1. De his, quæ fiunt á maiori parte capit. *Ita* gloſ. Dyn. & communiter DD. in dict. c. Quod omnes tangit. gloſ. 1. in cap. Cum omnes, de conſtit. *vbi* Deci. num. 54 Felin. â num. 15. Duen. regul. 295. Salced. ad Bernard. Diaz, regul. 449. Garc. regul. 95. num. 4. Anton. Gomez variar. tom. 2. capit. 3. numer. 14. Azebed. ad Cur. Piſan. lib. 2. cap. 14. liter. B. Padilla in l. Aquam, num. 3. C. de ſeruit. *nouiſſime (qui poſt hæc ſcripta ad manus meas peruenit)* Auguſt. Barboſ. in collect. add. reg. Quod omnes, num. 2. *per quem* num. ſeq. *alios huic axiomati intellectus vide. Conducuntq́; tradita ſupra* liter. F. numer. 89.

R

RATIO *naturalis vim legis habet*, l. Cum ratio, D. de bon. damnator. l. Scire o- 1

portet, §. Sufficit, D. de excuſat. tut. Cald. Pereir. de empt. & vendit. cap. 1. num. 7. *Et allegari pro lege poteſt,* dict. l. Scire oportet, §. Cōſequens, verſ. Sufficit, D. de excuſat, tutor. cap. Fruſtra, diſt. 8. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 28. num. 7. *Et vbi ratio naturalis adeſt, legem quæ rere: eſt infirmitas intellectus notauimus* liter. L. numer. 9. *& infra proximè, hac* ead. lit. numer. 26. & 27.

2 RATIO *attenditur magis quam dictum,* l. Cum pater, §. Dulciſsimis, D. de legat. 2. l. Tegula, §. Licet, D. de iu. & fact. ignor. l. Adigere, §. Quamuis, D. de iure patronat. l. Milites prohiben tur, & l. Milites agrum, D. de re milit. l. Nomen, in fin. D de legat. 3. *Quæ in id iura adducit* Gamill. Gallin. de verb. ſignific. lib. 5. capit. 11. num. 2. Brunor à Sole in locis communib. verb. Ratio 2.

3 *Et ratio diſponit de dicto, nō dictum de ratione,* Decian. cōſil. 41. num. 118. ad med. libr. 1. Vincēt. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 678. num. 5.

Et attenditur magis quam verba Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Libertis, num. 47. C. de reuoc. donat. Menoch. conſil. 998. num. 13. Vincent. Fuſar. dict. tract. quæſt. 480. n. 40. Surd. deciſ. 19. num. 1. *cum notatis infra proximè,* num. 12. & 13. 4

Et omne dictum à ſua ratione regulatur, dict. l. cū pater, §. Dulciſsimis. 5

Per rationemque ampliatur, & limitatur, l. Vnum ex familia, §. fin. D. de legat. 2. d. §. Dulciſsimis, l. Si is qui animo, D. de adquir. poſſeſſ. vbi gloſ. Iaſ. in l. Id quod n. 7. D. de legat. 1. Surd. conſil. 67. num. 20. cum ſeq. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 10. num. 2. tom. 1. part. 1. *pleniſsime* Camill. Gallin. de verb. ſignific. dict. lib. 5. capit. 11. num. 4. cum ſeq. & capit. 13. per tot. eod. lib. & cap. 14. & 15. Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 44. num. 15. 6

RATIO *exemplis eſt anteponenda,* capit. fin. diſt. 9. *Quia exemplis non eſt iudicandum, ſed legibus, vt ſupra dictū eſt.* 7

Digitized by Google

eſt, lit. E. num. 106.

8 RATIO *eſt anima legis*, l. Cum ratio, D. de bonis damnator. Ioan. Frãc. Leo, in Theſaur. fori Eccleſiaſt p. 2. cap. 9. num. 136. Barthol. Pere. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. in initio text. num. 41. Camil. Gallin. de verb. ſignific. lib. 5, cap. 11. num. 2. Ioan. Mari. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſt. 144. numero 12.

Et ſine ratione non eſt lex, capit. Conſuetudo, diſt. 1. c. Erit autem lex, 4. diſt. *cum adductis* lit. L. n. 42. & ſeq.

9 *Pro ratione autem legis, ſola eius voluntas reputatur*, §. Furtiuæ, inſtit. de vſucap. gloſ. ordin. in l. 1. §. Initiũ, verb. Ratus, D. de poſtul. l. Quia poterat. D. ad S. C. Trebel. §. Sed quod Principi, inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. gloſ. fin. in l. Filio pater, D. de legat. 1. *plene* Anguian. de legib. lib. 1. controuerſ. 4. per tot. *Inde vulgatum illud*:

Sic volo, ſic iubeo, ſit pro ratione voluntas.

10 *Et qualiter, & in quo ratio, voluntas, & intellectus differant*, *tradit* Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 6. gloſ. 7. num. 2.

ET RATIO *legis vbi militat, ibi lex loquitur, diſponit, ipſamque regulat legem*, Cardin. Tuſch. tom. 6. litet. R. concluſion. 31. & 32. 11

RATIO *legis magis, quam diſpoſitio attenditur, verbiſque præfertur*, Surd. deciſ. 19. numer. 1. *cum adductis* ſupra proximé, num. 4. 12

Proprietatique verborum præualet, & ab ea facit recedere, Bald. (pe illum text.) in l. Si ſeruus legatus, §. Quicumque, D. de legat. 1. *notabile dicit* Vincent. Carot. ſingul. 649. 13

RATIO *vbi eſt eadem, debet eſſe eadem iuris diſpoſitio*, l. Illud, D. ad leg. Aquil. l. Si poſtulauerit, §. 2. D. ad leg. Iul. de adulter. l. Quidam nummularios, D. de edend. l. Nauta, §. fin. D. de naut. caup. & ſtabul. l. A Titio, D. de verb. obligat. l. Illud, C. de Sacroſ. Eccleſ. §. Pari ratione, inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt. ſoluit. iun- 14

Ee 2 cto,

ęto, §. Si igitur,] inſt. quod cum eo, Thom. de Thomaſet regul. 299. Surd. conſ. 301. num. 19. & deciſ. 52. num. 10. Trentacinq. variar. libr. 1. tit. de ſtatut. reſolut. 1. ſub nu. 2. §. 1. Farinac. in praxi crimin. p. 7. in fragm. lit. E. n. 51. cum ſeqq. Cæſar Argel. de contradict. legit. q. 10. n. 115. Portol. in tract. de conſortib. & fideicom. legal. c. 5. n. 14. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſco. cap. 13. §. 27. nu. 1. verſ. Quid igitur, & c. 49. §. 4. num. 2. *alios referẽs* Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. capit. 6. gloſ. 1. numer. 13.

15 *Limita in ſtatutis iuris correctorijs*, Portol. dict. tractat capit. 6. num. 15.

16 *Et vbi eſt eadem ratio, eandem dici legem adeſſe, non extenſiue, ſed comprehenſiue* (ex text. in dict. l. Illud, C. de Sacroſ. Eccleſ. l. His ſolis. verſ. Satis etiam caute putamus, C. de reuoc. donat. l. Item veniunt. §. Ait ſenatus, D. de petit. hæredit. & Tiraq. *plura adducente* in l. Si vnquã verb. Libertis, num. 45. & 46. C. de reuoc. donat.) *reſoluit* Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 7. proœm. num. 105. Rebuf. in comment. ad tit. D. de verb. ſignif. ad l. In lege cenſoria, 203. §. Itemque de ſeruis, verſ. Colligitur ex hoc tex pagin. mihi 647. Surd. deciſ. 276. nu. 8. Gutier. (*cum multis per eum adductis*) practic. lib. 3. quæſt. 17. nu. 84. cum ſequent. Giurb. dict. capit. 6. gloſ. 1. num. 13. & c. 9. gloſ. 8. num. 3. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 918. n. 66.

Amplia etiam in lege pœnali, vt ex Villagut. *tradit* Lara de capellan. lib. 1. cap. 5. n. 24. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Lex, num. 24. & verb. Pœna, num. 25. *optime* P. Rebel. de oblig. iuſtit. p. 1. lib. 1. quæſt. 6. ſect. 4. num. 20. Mari. Anton. variar. lib. 3. reſolut. 39. numer. 1. Menoch. de præſumpt. libr. 5. præſumpt. 33. numer. 18. 17

Et vbi diuerſa ratio reddi non poteſt, diuerſum ius induci non debet, l. 3. §. 1. D. de iniuſt. rupto. irrit. que fact. teſtam. 18

l.

leg. A Titio, 108, D. de verb. oblig.

19 *Diuerſitas autem rationis, diuerſitatem iuris inducit*, l. Inter ſtipulantem, §. Sacram. D. de verb. oblig. l. fin. D. de ritu nupt.

Et vbi diuerſa eſt ratio, diuerſa quoque debet eſſe diſpoſitio, l. Si ita, D. de manum. teſtam. l. Si ſeruus, D. de ſtat. liber. Deci. cõſil. 394. n. 3. Sur. conſil. 67. numer. 19.

20 RATIO *Eadem eſt de parte, quoad partem, quæ de toto, quoad totum, notauimus ſupra*, liter. I. num. 143.

21 RATIO *non poteſt reddi omnium, quæ à maioribus conſtituta ſunt*, l. Non omnium, 20. & l. ſequent. D. de legib. Anguian. de legib. lib. 1. cõcontrouerſ. 4. numer. 2. & 3. Ioann. Mangil. de imputat. quæſt. 69. numer. 45. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. capit. 810. num. 15.

22 RATIO *maior excludit minorem, notauimus ſupra*, liter. M. numer. 2. *& rationes duæ vincunt vnam*, capit. Cauſam quæ, de re iudic. §. Si vero, inſtit. de adopt. Auth. Ceſſante, C. de legit. hæred. Bald. conſil. 188. (*incip.* In ſubſtitutione) libr. 1. *per quem, & per* Cardin. Tuſch. liter. R. concluſ. 34. *limita, & intellige.*

RATIO *ſumma eſt, quæ pro Religione facit, notatur* infra proximé, num. 61. 23

RATIONE *quod caret, in ciuile dicitur*, Ludouic. Rodolphin. variar. quæſt. libr. 2. quæſtion. 46. numero 2. 24

RATIONE *legis ceſſante, eius diſpoſitio ceſſat, diximus ſupra* lit. L. num. 22. 25

RATIONEM *quærere, vbi habemus ſenſum, eſt infirmitas intellectus*, Bald. conſ 360. (incip. Quia quæſtio iſta) numer. 3. lib. 3. Scacc. de commerc. §. 7. gloſ. 2. nu. 35. *vbi, quod ſic pariter, vbi rationem naturalem habemus* † *legem poſitiuam quærere, ſuperfluum eſt, ex* cap. Conſuetudo, diſt. 1. & Rebuf. ibi relato. 26 27

Et vbi de intellectu legis poſitiuæ dubitatur; ad rationem naturalem recurrendum eſt, idem ipſe Scacc. dict. tract. §. 1. q. 28

Digitized by Google

7. par. 2. ampliat. 19. num. 15. confirm. 2.

29 RADIX *infecta arborem, & fructum inficit*, Ioan. Anton, Mangil. de imputationib. quæſt. 67. num. 15. *Peccatumque in capite, membra etiam inficit*, Ioſeph. de Seſſ. deciſ. 99. num. 4.

30 *Et excluſa radice, excluditur omne, quod ab ea dependet*, Paul. Caſtrenſ. in l. Illam, 19. C. de collat. numer. 8. in fin. & num. 9.

31 RATIHABITIO *retrotrahitur, & mandato comparatur*, cap. Ratihabitionem, 10. de regul. iur. lib. 6, cap. fin. de iure iur. eod. lib. l. Semper qui non prohibet, 60. (vbi Decianus) D. de regul. iur. l. Licet, D. de iudic. l. Bonorum, D. rem rat. haber. l. fin. C. ad S. C. Macedon. l. Si pecuniam, C. de negot. geſt. Rota Roman. deciſ. 132 num. 23. p. 9. in nouiſ. Gail. obſeruat. 47. in fin. lib. 1. Rota Genuenſ. deciſ. 92. numer. 2. *plene* Coſt. de retrotract. caſu, 4. cap. 8. & caſu, 28. cap. 8. num. 2. Cardin. Tuſch. lit. R. conclu. 21. Alexan. Trentac. var. reſolut. lib. 2. tit. De procurator, reſolut. 9. num. 1. Camil. Borrel. in ſum. deciſ. tit. 66. numer. 239. part. 1. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 704. num. 24. & 25. & cap. 706. num. 9. & 10. & tom. 5. capit. 926. nu. 19.

Amplia etiam in requirentibus ſpeciale mandatum, probatur in l. Quod ſi de ſpeciali, D. de minor. in l. vlt. §. 1. vbi Deci. 2. notab. D. quod quiſque iur. in capit. 1. de homic. in 6. & in cap. fin. de iure iur. eod. lib. Alex. conſil. 78. num. 19. lib. 5. Rimin. Iun. conſil. 203. num. 51. & 52. Tiraquel. de retract. con ſang. §. 1. gloſ. 10. numer. 61. Stephan. Gratian. dict. cap. 704. num. 25. Trentacinq. dict. reſolut. 9. numer. 2. Tuſch. d. conclu. 20. numer. 5. Surd. conſil. 60. num. 14. & deciſ. 231. num. 11. 32

Amplia deinde, etiam in delictis, cap. Cum ad ſedem, de reſtit. Spoliat. l. 1. §. Deieciſſe, verſ. Sed etſi cum quis D. de vi, & vi armat. *De qua ampliatione, intellectibus, & limi-* 33

limitationibus, plene Alexan. Trentacinq. d. loco, numero 3.

34 *Limita ne in praeiudicium tertij procedat, quo caſu ratihabitio non retrotrahitur, argum.* l. Si patrem, § fin. D. quemadmod. ſeruit. amit. Alex. d. conſ. 78. num. 20. Felin. in cap. Sicut tuis, verſ. Septimo fallit, de ſimon. Trentacinq. d. reſolut. 9. numer. 5. Natt. conſ. 315. num. 2. & conſ. 504. num. 20. Becci. conſ. 66. num. 25. Surd. deciſ. 245. num. 8. Oſaſc. dec. Pedamont. 119. numer. 23. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 957. num. 18. Coſta d. cap. 8. caſu, 4. numer. 14. *vbi limitat*, numer. 15.

35 *Limita 2. quando tempore, quo fit ratificatio, potuit actus per ratificantem geri, aliàs ſecus*, dict. l. Bonorum, D. rem rat. haber. l. 1. in princip. D. de appellat. recept. Alexan. Trentacinq. dict. libr. 2. tit. de procurator. reſolut. 9. numer. 6. *& hac de re videndus* Deci. *late declarans* in d. l. Semper qui non prohibet, numer. 13.

Limita 3. & intellige, in actu valido, ſecus in nullo, quia ratificari non poteſt, quod nullum eſt, Bart. in l. Quod obſeruare, oppoſit. 1. D. de offic. Proconſ. Alex. d. conſ. 78. num. 24. lib. 5. Deci. in dict. l. Semper, 60. numer. 16. Trentacinq. dict. reſolut. 9. num. 8. Natt. conſil. 262. numer. 10. Oſaſc. d. deciſ. 119. num. 26. Surd. dict. deciſ. 245. numer. 5. vſque ad 13. & conſil. 183. num. 34. & 35, Cardin. Tuſch. liter. R. concluſ. 24. Coſta dict. cap. 8. caſu, 4. num. 16. 36

Limita. & intellige 4. quãdo res eſt integra, aliter ſecus, Alex. dict. conſ. 78. numer. 23. Trenc. repetito loco, numer. 7. Cardin. Tuſch. dict. lit. R. concluſ. 21. numer. 23. Polydor. Rip. obſeruat. 124. num. 1. & per. tot. obſeruat. *vbi plenè de huius aſſertionis veritate, & intellectu. Pluribus alijs modis limita, per ſupra relatos, præcipuè* Trentac. & Tuſch. *qui ad longum eas proſequuntur citatis locis.* 37

R ATVM *quis habere non* 38

teſt quod ipſius nomine non eſt geſtum, capit. Ratum, 9. de reg. iur. libr. 6. capit. Cum quis, de ſentent. excommun. eod. lib. cap. Cum ad ſedem de reſtit. Spoliat. l. Si pupilli, §. Sed ſi ego, D. de negot. geſt. l. Si ſeruus, D. de precar. Deci. in l. Semper qui nō prohibet, 60. n. 11. Sur. conſ. 9 num. 52. Decian. conſ. 36. num. 21. vol. 1. conſ. 60. n. 16. vol. 2. conſil. 88. num. 20 lib. 3. Borrel. conſ. 64. n. 13. Menoch. conſ. 12. n. 21. Trētac. variar. reſolut. lib. 2. reſolut. 9. n. 10. Card. Tuſch. lit. R concl. 10. Giurb. in cōſuetud. Senat. Meſſan. capit. 9. gloſ. 5. num. 44.

Limita in praiudicium ratū habentis, l. Si fundus, §. 1. D. de pign. l. Mater (vbi gloſ. & Bald.) C. de rei uendic. *cum multis apud* Tiraquel. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 9. numer. 255. Trentac. d. loco, Caualc. deciſ. 19. numer. 4. p. 4 Oſac. deciſ. 138. num. 18. Turret. conſ. 52. numer. 14. *refert* Giurb. d. gloſ. 5. n. 44. p. 1. Surd. conſil. 83. nu. 14. Tuſch. d. concluſ. 10. num. 10.

REBVS *& non verbis legē ponimus, diximus ſup.* lit. L. num. 33. 40

RECVSATIO, *& appellatio à pari procedunt, notauimus ſupra*, lit. A. num. 520. & ſeq. 41

REDDITVM *non videtur, quod deterius redditur*, l. 3 §. Si reddita, D. commod. l. 1. §. Si res, D. depoſit. Menoch. conſil. 13. num. 2. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 15. gloſ. 4. p. 1. num. 1. *vbi limitat*, † *niſi aestimatio damni ſimul offeratur, ex* l. Qui ſibi, §. Stichū, & ibi Bart. num. 2. D. de ſolut. & Barzi deciſ. 84. n. 11. 42 43

REGNVM *non capit duos*, l. fin. D. de rer. diuiſ. cap. Licet, extra de vot. & vot redempt. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. quaeſt. 82. nu. 9. Senec. Agamemn. actu, 2. 44

Nec regna ſocium ferre, nec tedae ſciunt.

Et in Thyeſt. act. 2.

Non capit Regnum duos.

Vnde Lucan. belli. ciuil. li. 1.

Nulla fides Regni ſocijs: omniſ

Digitized by Google

niſque poteſtas
Impatiens conſortis erit.

Et ibid. paulo inferius.

Quæ mare, quæ terras, quæ
totum poſsidet Orbem
Non cepit Fortuna duos.

REX, *vide infra* hac liter. numer. 120.

45 REGRESSVS *non datur actiones ſuas remittentibus*, *diximus* lit. A. num. 78.

46 REGVLAE *in dubio inhærẽdum eſt, donec exceptio, vel limitatio probetur*, l. Illud C. de Sacroſ. Eccleſ. l. vlt. C. de hæred. inſtit. l. Apud antiquos, C. de furt. l. Ab ea parte, D. de probat. cap. 2. de coniug. leproſ. gloſ. in rubr. de regul. iur. lib. 6. Menoch conſ. 88. n. 51. & conſil. 187. n. 25. & de recuper. poſſeſſ. remed. 14. num. 32. Surd. deciſ. 255. num. 2. & deciſ. 322. num. 40. cum ſeq. & conſil. 356. num. 18. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 5. tit. 15. num. 31. Couar. variar. lib. 2. cap 11. num. 4. Cald. Pereir. de extinct. emphyt. capit. 2. num. 26. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 8. n. 70. cum ſeq. Brunor à Sole in locis commun. verb. Regula, Ioan. Petr. Monet. in tract. de diſtribut. quotid. p. 1. q. 9. nu. 56. & part. 2. q. 10. num. 25. Aloyſ. Ricci. deciſ. cur. Archiepiſc. Neapol. 107. n. 2. & deciſ. 138. n. 1. p. 2. Ioan. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 109 num. 4. Franc. Viui. deciſ. 67. nu. 15. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 402. numero 19.

Et qui regulæ contradicit, aſſertionem ſuam expreſſe probare debet, dict. l. Ab ea parte, D. de probat. c. Ad decimas de reſtit. Spoliat. Viui. dict. loco, Bertazo. in repet. leg. Si quis maior, C. de tranſact. num. 603. & 604. *Rationem reddens: quia tenaces ſunt regulæ iuris, à quibus recedendum non eſt, niſi contrarium expreſſe reperiatur in iure*, Viui. dict. deciſ. 67. num. 14.

Et qui habet regulam pro ſe 47
intentionem ſuam fundatam habet, & ab onere probandi releuatur, Gutier. de iuram. confirmat. p. 1, cap. 1. n. 64. & practic. lib. 3. q. 4. num. 13. & q. 76. num. 8. Bernard. Græu. ad

pract.

Digitized by Google

praſt. Camer. Imperial. lib. 1. concluſ, 36. conſid. 1. Cardin. Tuſch. tom. 6. liter. R. conclu. 94. Mari. Antonin. variar. lib. 2, reſolut. 59. caſu, 12. Maſcard. de probat. concluſ. 1261.

48 *Et ſecundum regulam ſemper eſt pronuntiandum*, Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. cap. 15. num. 9. Ioan Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. dict. quæſt. 109. numer. 5.

49 REI *ſua quilibet eſt moderator, & arbiter*, l. In re mandata, C. mandat. l. In traditionibus, D. de pact. Rota Roman. apud Farin. deciſ. 105. num. 6. tom. 1. p. 1. Mencha quæſt. illuſtr. capit. 28. numer. 15. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 45. num. 6. P. Molin. de iuſtit. & iure tract. 3. diſpu. 1. concluſ. 1. Eſcobar de ratiocin. capit. 9. numer. 50. Cardin. Tuſch. tom. 2. liter. D. concluſ. 486. & tom. 6. lit. R. concluſ. 122. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. for. Eccleſiaſt. reſolut. 149. numer. 2. in 2. edit. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 769. numer. 78. Thomas de Thomaſet. regul. 98. & regul. 147. Mangil. de imputat. q. 50. numer. 24. & 26 Aurel. Corbul. de iure emphyt. capit. 15. ampliat. 27. numer. 2. & ſequent. *pluribus axioma hoc exornans.*

Amplia etiam ad diſsipandũ, & in mari proÿciendum, l. Sed ſi lege, §. Conſuluit, D. de petit. hæredit. *quem dicit ſingularem (alijs relatis)* Vincent Carot. ſingul. 457. Menoch. de præſum. lib. 4. præſumpt. 83. num. 8. 50

Vnde traditione rei ſuæ poteſt quis apponere legem, quam velit, dict. l. In traditionibus, l. Si quid poſſeſſorem, §. Sic autem, & l. Sed & ſi lege, §. Conſuluit, D. de petit. hæredit. l. Legem, C. de pact. l. Legem, C. de donat. *cum alijs de quibus per* Surd de alim. tit. 8. priuil. 56. numer. 93. & titul. 9. quæſt. 18. numer. 13. & 14. & deciſ. 62. num. 61. Cald. Pereir. de poteſt. eligend. capit. 16. numer. 6. & de extinct. emphyt. cap. 3. numer. 11. Cabed. part. 2. 51

Digitized by Google

deciſ. 31. in princip. Bouadill. in ſua polit. lib. 3. cap. 4. num. 63. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 175. num. 5. & tom. 4. cap. 671. num. 2. & cap. 769. numer. 4. Cened. pract. quæſt. 35.

52 *Limita axioma, fauore publico, propter quod male vti re ſua domino non permittitur*, §. Sed & maior, inſtit. de his qui ſui, vel alieni iur. ſunt.

53 *Vel niſi lex aliquo caſu reſiſtat*, Thomas de Thomaſet. dict. regul. 447. *vbi etiam limitat, & intelligit, dummodo alterius conditionem deteriorem quis non faciat. In præiudi-*
54 *cium enim tertij, † re propria abuti, licet nemini*, Menoch. conſil. 226. numer. 50. & 51. & de præſumpt. dict. libr. 4. præſumpt. 83. numer. 8. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. foreſ. lib. 1. quæſt. 63. num. 8.

55 REI *partes fauorabiliores ſunt partibus actoris*, l. fauorabiliores, D. de regul. iur l. Matrem, C. de probat. capit. Ex parte, de reſcript. Menoch. de præſumpt. libr. 1. præſumpt. 90. num. 1. Thom. de Thomaſet, reg. 120. *vbi procedere dicit in fine † litis,* 56
quia in principio magis fauendum aſſerit actori; quod repetit regul. 270. *Ita etiam limitant* Menoch. de præſumpt. d. lib. 2. præſumpt. 90. numer. 18. Gail. practic. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 31. num. 9. Buccar. de differ. inter iudic. ciuil. & crimin. differ. 164. numer. 5. & ſeqq. *quibus limitationem hanc declarat. Firmauit regulã* Senec. *Epiſtolar. lib. 11. Epiſtol.* 83. Quemadmodum, *ait*, reus ſententijs paribus abſoluitur, & ſemper quidquid dubium eſt, humanitas inclinat in melius.

RELATVM *eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus*, l. Aſſe toto, D. de hæredit. inſtit. l. Si ita ſcripſero, D. de condition. & demonſtration. l. Ait Prætor, §. 1. D. de re iudic. Menoch. conſil. 1. numer. 83. Surd. deciſ. 212. num. 4. & deciſ. 291. numer. 17. & 18. & conſ. 361. numer. 8. Gutierr. conſ. 18. num. 56. cum ſeqq. Tiraq. de legib. connub. gloſ. 7. num. 187. Cald. Perey. de poteſt. elig. cap. 16. numer. 17. & 33. 57

33. Bouad. in politic. lib. 1. c. 4. nume. 22. Steph. Gratian. diſceptation. foré. tom. 3. c. 501. num. 16. & 17. Ceuall. commun. contra commun. tomo 4 q. 905. num. 13. & 14. Brunor á Sole in locis commun. verb. Relatio, 5. Benedict. AEgid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iur. part. 1. c. 8. nume. 91. verſ. Nihilominus, Cæſar Argel. de contradict. legit. q. 10. num. 87. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. dec. 115. num. 74. Card. Tuſ. tom. 6. lit. R. conclu. 129. Mantic. Rot. Roman. deciſ. 137. num 6. Campan. in diuerſor. iur. Canon. rubr. 12. c. 7. num. 27. prope fin. Mari. Anton. Variar. lib. 1. reſolut. 59. caſu 16. Rota Roman. apud. Farinac. deciſ. 35. num. 6, tom. 1. part. 1. & deciſ. 187. num. 7. ibid. & deciſ. 457. numer. 2. Scacc. de commerc. §. 7. glo. 3. numer. 28. Oſual. in Donel. libr. 27. cap. 6. liter. M. & liter. N. Vincent. Carot. de excuſat. bonor. part. 7. q. 17. num. 11. *pleniſsimè* Sebaſt. de Medic. de regul. iur. regul. 10. per tot.

Amplia vt vere, proprié, & naturaliter, non per fictionem relatum ſit in referente, Bal. conſil. 212. volum. 5. *cuius dictum ſingulare affirmat* Vincent. Carotius ſingul. 302. *& multis alijs relatis* Sebaſtian. dè Med. d. regul. 10. num. 7. 58

RELATIO *reſtringitur, & limitatur ad illud, quod in relato continetur, & non amplius*, Ioſeph. de Seſ. Aragon. deciſ. 125. n. 41. & deciſ. 187. num. 110. 59

REFERENTI *non creditur, niſi conſtet de relato*, d. l. Aſſe toto. auth. ſiquis, C. de eden. Sur. con. 5 num. 57. Mar. Anton. variar. li. 1. reſolut. 38. num. 5. & reſolut. 64. num. 7. & lib. 2. reſolution. 8. numer. 12. Stephan. Gratian. diſceptat. foren. tomo 4. c. 693. numer. 2. & 5. Sebaſt. de Medic. regul. 10. num. 3. *per quem plures videre licet ampliationes, limitationes, & intellectus*. 60

RELIGIONI *fauendum eſt, & ſumma eſt ratio, quæ pro Religione facit*, l. Sunt perſo- 61

perſonæ 43. in fin. D. de Relig. & ſumpt. funer. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſump. 84. numer. 11. *iunctis traditis per* Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. tom. 5. capit. 977. num. 22.

62 REMEDIVM *ordinarium vbi datur, non conceditur extraordinarium,* l. Quædam in princ. (*ibi:* Quia id conſequi &c.) D. de eden. l. Cum fine, 11. C. de Carb. edict. l. In cauſæ. 17. D. de minor *reſoluunt* Zazi, lib. 1. reſp. c. 20. Alphan. collect. 795. Men. de recup. poſſeſ. remed. 15. nu. 12. Mauri. de in integr. reſtitut. cap. 11. Sfort, eo d. tract. par. 1. q. 17. Cald. Pereyr. in l. Si curatorē, verb. Per. quod priſtinum, numer. 16. & verb. Implorare, num. 9. C. de integ. reſtitut. minor, Morla in empor. iur. p. 1. titul. 5. quæſt. 3. num. 2. Chriſtoph, de Paz in ſchol. ad leg. Stilli, l. 171. num. 1. Petr. Barboſ. in l. Quia tale numer. 63. D. ſolut. matrim. Cardin. Tuſch. tom. 5. lit. O. conclu. 182. Menochi. præſump. 190. n. 37. lib. 4.

Intellige ſi remedium extraordinarium vtilius non ſit ordinario, ſecus ſi vtilius, aut pinguius ordinario ſit, DD. in l. In prouinciali, D. de noui oper, nūciat. Zazi num. 20. Maurit. 7. Sfort. 33. Morla 12. in dictis locis, Tiraq. in l. Si vnquam verb. Libertis, n. 114. C. de reuo. donat. Cald. in d. l. Si curatorē, verb. Læſis, nu. 11, Pinel. in l. 2. C. de reſcin, vendit. p. 3. c. 1, n. 19. 63

REMEDIO *nouo indigent, quæ de nouo emergunt, vide ſupra,* lit. E. num. 38. 64

RENVNCIANTI *iuri ſuo non datur regreſſus, diximus ſupra* lit. A, n. 78. 65

RENVNCIARE *iuri, vel fauori ſuo, quilibet poteſt, notatur ſupra,* lit. F. n. 118. & liter. I. numer. 170.

RENVNCIARE *iuri de futuro non poteſt,* l. Non poteſt, D. de re iudic. l. Si is qui, vbi Doct. de adquir. hær. l. ſi ita ſcriptum. §. Si ſub cō ditione, D. de legat. 2. Car. Tuſch. lit. R. concluſ. 172. 66

Nec iuri quod quis ſibi competere ignorabat, renunciare præſumitur, notauimus ſupra, liter. I. 67

l. num. 182.

68 RENVNCIATIO *expreſſa, ad ignorata non trahitur*, l. Mater decedens, in princip. D. de inoffic. teſt. l. Cum Aquiliana, D. de tranſact. l. Ex maleficijs, §. Longe minus, D. de action. & oblig. Tiraq. in l. Si vnquam, in præfation. numer. 97. & 99.

69 *Amplia etiam in dubitante, vt nec ad ea, de quibus quis dubitat an ſibi competant, renunciatio trahatur*, l. final. §. Sed quærebatur, C. de furt. Bal. in l. Leges ſacratiſsimæ, numer. 2. C. de legibus, & in l. Sciendum, numer. 33. D. de verb. obligat. in l. 3. §. Genera, numer. 17. D. de adqui. ren. poſſeſſ. in l. Qui aliena, §. Is qui putabat, numer. 8. D. de adquiren. hære. & in l. Nec is, §. Hæres inſtitutus, num. 10. D. eod. tit. Tiraq. *alio iura in id expendens*, d. loco, numer. 99. Vincent. Carot. ſingul. 183. verſ. Ampliatur, *vbi duobus verſic. ſeqq. dupliciter id limitat.*

70 *Primo, in dubitante, qui de facili potuit certiorari, ob quod non excuſatur*, ex gloſ. in l. Locus, 26. verb. Mei iuris, D. de adquir. poſſeſſ. gloſ. in l. Regula, §. Sed & facti, verb. Diligenter inquirendo, D. de iur. & fact. ignor. & Iaſ. ad l. Si per errorem, numer. 16. D. de iuriſ. omni iudic.

Secundo, in dubitante de qualitate perſonæ, cui non parcitur, cum inquirere debuiſſet, ex Iaſ. in l. Quandiu, numer. 7. C. qui admit. Deci in l. Qui cũ alio, num. 3. D. de reg. iur. 71
Licet limitationem hanc idem Dec. *cum alijs à Caroti.* ibid. *relatis reijciat, cum nec ignorantia hoc in caſu excuſet, ex* dict. l. Qui cum alio, *iunctis notatis à Nobis ſupra* lit. C. num. 202. & ſeqq.

REO *fauendum in dubio eſt potius, quam actori*, capit. Cum ſunt partium, *de regul. iuris libr. 6. & notamus* hac ead. liter. num. 55. & ſeqq. 72

REPROBARE *nõ poſſum in alio, quod in me approbo, notauimus ſupra* liter. M. numer. 111. 73

REPROBARI *non poteſt ſemel approbatum, diximus ſupra* liter. A. num. 291. 74

RE-

Digitized by Google

75 REPROBATIO *vnius ex duobus propoſitis, approbationem alterius, videtur includere:* leg. Tribunus, §. final. D. de teſtament. milit. vbi Bal. capit. Nonne: extr. de præſumpt. Surd. deciſ. 195. numer. 3 Pet. Barboſ. ad l. Cũ Prætor in princip. numer. 37. & 53. cum ſeqq. D. de iudic.

76 RES *tranſit cum ſuo onere ad quẽcumque vadat,* l. Is cui nouum, 23. vbi *late* Iaſ. numer. 6. D. de noui oper. nunciat, l. Si conuenerit, 18. §. Si fundus, D. de pignorat. act. l. 1. C. de diſtr. pignor. l. Iulianus, l. Caius, vbi Bartol. D. de manumiſſ. teſtam. l. Pomponius, §. 1. D. de adquiren. poſſeſſ. l. fin. §. final D. de contrah. empt. l. Via conſtitui, §. ſi fundus, D. de ſeruit. ruſtic. præd. capit. Si quis laicus, & ibi gloſſ. 16. q. 1, capit. Ex literis, de pignor capit. Paſtoralis, de decim. l. 8. tit. 31. part. 3. ordin. Reg. Luſit. lib. 4. titul. 3. in princip̃. Bellacomb, tom. 1. cõmun. opin. lib. 3. tit. commun. ſeruitut. num. 67. Menoch. conſ. 2. num. 31. cõſ. 36. num. 11. & conſil. 80. n. 79. Cabed. deciſ. 52. num. 1. par. 2. Barboſ. in l. Poſt dotem, numer. 5. D. ſolut. matrimon. Cald. Pereir. de extrinct. emphyt. cap. 3. numer. 33. & de empt. cap. 10. nu. 10. & cap. 27. numer. vltim. Cardin. Tuſch. tom. 5. liter. O. conclu. 145. Ioan. Fran. Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſt. part. 2. cap. 15. numer. 41. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. for. Eccleſiaſt. reſolut. 529. numer. 6. in 2. editit. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. Clerical. part. 1. tit. de exẽptionibus Clericor. & eor un. bonor. & muner. public. §. 3. num. 2. pagin. 357. & tit. de cleric. debitore, §. 8. numer. 6. pag. 444. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 705. num. 11. Mangil. de imputat. quæſt. 106. numer. 4.

Amplia etiãſi in ſingularem ſucceſſorem res tranſeat, l. Cum fundo, D. de ſeruit. ruſtic, præd. l. 3. C. de ſeruitut. d. l. 8. titul. 31. p. 3. Bellet. d. §. 8. num. 7. cum alijs expro xime citatis. 77

Et

78 *Et etiam ſi in priuilegiatum res tranſeat, vt in Eccleſiam,* Dueñ. regul. 100. numero 14. Crauet. conſil. 217. num. 5. *quos cum alijs citat,* Bellet. d. §. 8. num. 8. *vel in fiſcum vt per* Menoch. conſil. 75. n. 63. *latiſsime* Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 9. num. 112. & gloſ. 10. numer. 13. *quos adducit* idem Bell. d. §. 8. num. 9.

79 *Limita, & intellige axioma in onere reali, non vero in perſonali,* d. l. vltim. C. de contrah. empt. l. Eum cui, C. de action. & oblig. l. Cogi, §. Vnde quæritur, D. ad Trebelli. l. vltim. C. de hæredit. action. d. l. Cum. fundo, & ibi Bald. D. de ſeruit. ruſt. præd. *notat* Bellacomb. d. numer. 67. Cald. in l. Si curatorem, verb. Sua facilitate, numer. 80. C. de in integ. reſtit. minor.

80 *Limita etiam in onere temporali, quod finito tempore conſtituto, finitur,* l. Pecoris, & ibi gloſ. D. de ſeruit. ruſtic. prædior. l. 1. D. de vſufruct. legat. d. l. 8 titul. 31. part. 3. verſ. Fueras ende.

RES vna, & eadem diuerſo iure cenſeri non debet, *vide ſupra,* lit. I. num. 159. cũ duobus ſeq. 81

RES *per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur,* cap. Omnis 27. quæſt. 2. cap. Omnis res, de regul. iur. in antiquit. Narbon. de appellat. à Vicar. ad Epiſcop. p. 1. numer. 95. Valaſc. conſult. 130. num. 17. *iunctis ſupra traditis* lit. N. num. 10. 82

Vnde eadem in reuocatione actus, quæ in confectione ipſius requiritur ſolemnitas, Dueñ. regul. 187. verſ. 18. Cal. Per. de poteſt. eligen. capit. 7. numer. 13. 83

Facileque res omnis ad ſuam naturam reuertitur, l. Si vnus 27. §. Pactus, & §. ſeq. D. de pact. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſump. 16. num. 21. Mang. de imput. quæſt. 45. nu. 12. Gregor. Lopez in l. 5. tit. 11. part. 4. gloſ. 3. poſt princip. *Inde* Senec. *de tranquilit. anim, cap.* 11. *ait.* Reuerti vnde veneris quid graue eſt? 84

RES *ſua nemini ſeruire poteſt,* l. ſi rem alienam, la 2. 85

D.

Digitized by Google

D. de pign. act. l. in re communi, D. de ſeruit. vrba. prædi, l. Vtiſrui, D. ſi vſusfruct. pet. Surd. de aliment. tit. 8. priuil. 49. num. 7. & deciſ. 76. num. 2. Scac. de cõmerc. §. 2. gloſ. 5. nu. 89. inſpect. 1. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tom. 5. cap. 876. n. 10. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 15. n. 3. verſ Secundò, *qui* nu. 9. ibid. *limitat, & intelligit, quando ſoi aliter,*
26 *† & ſimpliciter res eſt ſua, plero que dominio, aliter ſecus.*

87 RES *iudicata pro veritate habetur: facitq́, rem notoriam, & de albo nigrum:* l. Si non ſortem; §. Heredi. D. de cõdit. indebit. l. Cum putarẽ, D. de fam. herciſ. l. Ingenuum. D. de ſtat. homin. l. Res iudicata, D. de reg. iur. L. 1. C. quando prouocar. non eſt neceſſ. DD. in capit. ſuborta, de re iudic. Maſc. de probat. concl. 1296. à nu. 14. cum ſeq. Surd. deciſ. 170. n. 15. & deciſ. 289. num. 1. & conſil. 91. num. 2. & conſ. 106. numer. 13. Brunorâ Sole in locis commun. verb. ſententia, 48. Farin. in praxi crimin. q. 21. nu. 35. Anton. Monach. Florent. deciſ. 35. num. 1. & nu. 24. & 25. Cardin. Tuſch. tom. 6, lit. R. concluſ. 267. Mari. Anton. variarum, lib. 1. reſolut. 76. num. 2. & reſolution. 94. num. 11.

Et ſententia, quæ tranſiuit 88
in rem iudicatam iuſtè lata præſumitur, l. Herennius 63. §. Cæ ia, D. de euiction. capit. In præſentia, de renunciat. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſump. 9. num. 2. Anton. Gabriel. commun. concluſ. libr. 2, titul. de ſentent. conclu. 6. numer. 1. Gamm. deciſ. 110. numer. 5. Cald. Pereyr. de empt. cap. 34. num. 40. Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 94. num. 1. tom. 1. part. 1. Mari. Anton. d. lib. 1. reſolut. 50. numer. 30 & reſolut. 71. numer. 4. & libr. 3. reſolut. 13. numer. 1. Menoch. de præſumpt. libr. 2. præſumpt. 67. numer. 22. *qui* numero ſequentib. *multipliciter ampliat,* † *In ſen-* 89
tentiis nempe excommunicationis : In ſententia etiam quæ deinde fuerit retractata : In

Ff *ſen-*

ſententia lata ex cauſa partim vera, partim falſa. In ſententia iudicis alioqui indiſcreto, & improbo. Item pendente etiã termino ad appellandum. Quinimo & poſt appellationem. Licet in hoc vltimo cõtrouerſiam referat ibid. à num. 36. cum ſeqq. notauimusque ſupra liter. I. numer. 131.

90 *Et facit ius quoad omnes*, l. Si ſeruus, §. Si hæreditatis, verſ. Et cum ius, D. de leg. 1. Rot. Roman. apud Farin. decif. 78. numer. 1. tomo 1. part. 1.

Vimq; conſuetudinis, & legis habet, Anton. decif. 174. num. 10.

92 *Et pro re iudicata præſumptionem eſſe iuris, & de iure firmauit, alijs adductis*, Menoch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 61. num. 4. & d. lib. 2. præſumpt. 67. num. 48. *Qui* num. ſeqq. *limitat multipliciter*.

93 *Limita primo axioma in ſententia in criminali cauſa lata, quæ in rem iudicatam non tranſit*, Mend. à Caſt. in praxi Luſit. lib. 2. cap. 9. n. 7. in fini.

94 *Intellige ſi grauamen ſucceſſiuum contineat, vt in condemnatione ad carceres, triremes, vel etiam exilium: tale enim grauamen ſemper dicitur eſſe in fieri, & conſequenter ſemper infra tempora appellationis condemnatus eſſe putatur*, *Quæ fuit originalis* Speculatoris *doctrina* in tit. de appel. §. Reſtat, num. 6. *& poſt eum* Iaſ. in l. Error. num. 8. C. de iuris, & facti ign. & in l. Prætor ait, §. Aliquando, num. 9. D. de noui oper. nunciat. Lancell. de attent. cap. 12. limit. 50. num. 131. & ſeq. Farin. fragmen. crimin. p. 1. lit. A. n. 236. Sebaſt. Guazin. de defen. reor. defen. 36. cap. 1. n. 5. Scacc. de appel. q. 12. num. 144. cũ ſeq. vbi *pleniſſime exẽplificãs, amplians, & reſtringens*.

Secus ſi ſententia grauamen non contineat ſucceſſiuum, ſed momentaneum, tunc enim ſententia etiam in criminali cauſa lata (ſi intra tempora à iure ad appellandum conſtituta, non fuerit interpoſita appellatio) in rem iudicatam tranſit, text. in l. Addictos 7. in fin. C. de Epiſ. aud & in l. Addictos, 29. C. de appel. & conſul. Scac. de iudic. lib. 1. c. 97. n. 129. & ſeq. *&* 95

ex

Digitized by Google

expreſsius de appel.q.12,n. 2. ad fin. & nu. 142. in fin. verſ Amplia 24.

Licet in contrarium argumẽtetur, ibid. n. 271. *Veriorem tamen primã ſententiã dicit, neque aliam admittendã in praxi, etiam in tertio pro criminaliter condemnato poſt appellationis tẽpora appellante,*

96 *Limita ſecundo, in ſententia lata in cauſa matrimoniali quæ etiam in rem iudicatã non tranſit*, c.Lator. de re iudic. Vezin. tom. 2. cõmun. opin. lib 7. tit. 14. n. 178. Ioach. Beuſt. tract. de matrim. c, 39. Hieronym. à Laurent. Aueni on. dec. 70. num. 3. P. Sanchez de matrimon. lib 7. diſput. 100. Couar. de ſponſal. part. 2. cap. 8. §. 12. Bernar. Græuè ad pract. Camer. Imper. libr. 1. concluſ. 112. Cardoſ. in praxi iudic. & aduoc. verb. ſententia num. 85. Brunor à Sole eod. verb. numer. 28. Sigiſmun. Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 34. numer. 6. Mari Antonin. d. lib. 1, reſolution. 93. numero 7. & 8.

97 *Quamuis per iuramentum fuerit deciſa*, Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 102. num. 8. limit. 1.

Limita tertio, in ſentẽtia excommunicationis, Sanchez dict. diſput. 100. numer. 11. Scacc. d. tract. de appellat. quæſt. 12. num. 150. Menoch. de præſumpt. d. libr. 2. præſumpt. 167. num. 23. 98

Limita quarto, in ſententia nulla, quæ in rem iudicatam nõ tranſit, Magon. deciſ. Lucenſ. 62. numer. 15. & deciſ. 98. num. 5. Pute deciſ. 374. & 389. numer. 3. p. 2. Surd. conſ. 61. num. 53. Vanti. de nullit. in rubr. Quoties, & infra quod tempus & numer, 8. Azeb. in l, 2. numer. 23. tit. 17. libr. 4. nouæ. Reg. collection. Cald. Pereir. quæſt. forenſ. lib. 2. quæſtion. 37. à princip. Mari Antonin. variar. dict. lib. 1. reſolution. 77 numer. 14. & reſolut. 109. numer. 3. & 4. Menoch. d. præſumpt. 67. numer. 49. & ſeqq. *vbi late quando de nullitate conſtare, vel apparere dicatur.* 99

Nec talis ſententia exceptionem rei iudicatæ parit, l. 4. §.

Digitized by Google

Condemnatum, D. de re iudic. Rebuf. tom. 1. ad leg. Gall. titul. de ſentent. execution. art. vlt. numer. 4. pag. mihi 256. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 2, à numer. 5.

100 *Cum ſententia nulla, non ſit ſententia*, l. vnic. C. de ſent. ex breuiloqui. recit. Clement. Paſtoralis, §. Vt igitur de re iudic. Tiraquel. in l. Boues, §. Hoc ſermone, limit. 1. numer. 9. D. de verb. ſignific.

101 *Limita denique, in ſententia notorie iniuſta, quæ pariter in rem non tranſit iudicatam*, Sur. deciſion. 260. numer. 30. & conſil. 61. numer. 24. *quem cum alijs citat* Mari Antonin. d. lib. 1. reſolut. 57. num. 4.

102 *Iniuſtitia enim notoria, notoriæ nullitati æquiparatur, ex citatis per eundem* Mari. Anton. d. lib. 1. reſolut. 77. numer. 13.

103 RES *alienabilis ſemel facta, ſemper remanet alienabilis, notauimus ſupra*, liter. A. numer. 215.

104 RES *inter alios acta, alijs nocere non debet*, l. De vno quoq; & l. ſæpe conſtitutum eſt, D. de re iudic. l. Nam & poſtea, in fin. D. de iure iur. l. Quia non debet, D. eod. l. Lutius, D. de his qui not. infam. l. Modeſtinus reſpondit, D. de excep. l. Claudius, D. qui potior in pig. habe. l. ſi peritor, D. de iud. l. Si vnus §. Pacta, in fin. D. de pactis, l. 1. *cum multis alijs*, D. de except. rei iudic. l. Res inter alios acta, D. de regul. iur. tot tit. C. res inter alios acta, l. Optimam, C. de contrah. empt. c. Inter dilectos extr. de fide inſtrum. c. Veniës de tráſact. c. ſuper eo, de offic. deleg. l. 20. tit. 22. p. 3 vbi gl. 1. Ordin. Reg. Luſit. libr 3. tit. 81. in princip. *Exornant* Tiraq. in ſpeciali tractat. res inter alios acta, Menoch. cöſil. 28. num. 28. & de retin. poſſeſſ. remed. 3. num. 571. Maſcar. de probat. concl. 394. numer. 29. & concluſ. 1243. & concluſ. 1267. numer. 2. Thom. de Thomaſſet. regul. 273. Hieronym. à Laurent. deciſion. Auenion. 82. nu. 1. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſo-

Digitized by Google

reſol. 106. fol. .1. numer. 7. Mencha. quæſt. vſufreq. c. 23. numer. 13. cum ſeqq. Couar. practic. c. 13. num. 4. & cap. 14. num. 15. & 16. Surd. cóſ. 577. num. 25. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Exceptio num. 21. & verb. Res, num. 25. cum duobus ſeq. & verb. ſententia n. 67. Brunor. à Sole in locis commu. verb. Res, 11. Cardin. Tuſch. tom. 6. liter. R. conclu. 264 cum ſeq. Cæſar Arg. de contradict. legit. quæſt. 7. num. 80. & quæſt. 10. nu. 164. & quæſt. 2. num. 114. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tomo 4. cap. 736. nu. 5. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 91. num. 5. Scacc. de commerc. §. 7. gl. 5. num. 88. verſ. ſed hic, & verſ. Confirmatur 3. *Vbi & quando praiudicet. Ampliationesq; & limitationes à relatis collige, &* à Sebaſtian. de Med. de regul. iur. regul. 8. *vbi plene hac re.*

105 R*ES ſuccedit loco pretij in vniuerſalibus*, l. ſi ex ea pecunia, C. de rei ven. l. ſi eũ ſeruũ, D. ſi cert. pet. l. Vxor marito, D. de donat. inter vir. & vxor. Alex. conſ. 124. num. 10 & 11. lib. 4. Tiraq. de retract. §. 32. gloſ. 1. à num. 43. Tuſch. lit. P. conclu. 490. num. 4. & 31. Magon. deciſ. Floren. 9. numer. 34. Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. nu. 27. & ſeqq. Coſta de remed. ſubſid. remed. 61 num. 1. Sur. deciſ. 15. num 19. & per tot. & deciſ. 306. nu. 5 *refert (cum multis alijs)* Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 11. gloſ. 3. nu. 10. & 11. *Vbi amplias.*

Contrarium tamẽ conſtituit axioma: Rem etiam in vniuerſalibus loco pretij non ſuccedere ex text. in l. ſed & ſi lege, §. 1. vbi Bar. id expreſſe notat. Caſtrenſ. & Bal. D. de petit. hæredit. & in d. l. ſi cũ ſeruum verſ. ſed quid é contra, D. ſi cert. pet. Bal. Cin. & Alberic. in l. Mater, C. de rei ven. Tiraq. de retract. cõ ſanguin. §. 32. gloſ. vnic. numer. 25. Molin. d. loco, n. 25. Caualcan. deciſion. 44. numero 126. part. 1. Cald. de renouat. emphyt. quæſtion. 3. numero 16. An- 106

tonin. Fauc. errore 9. & 10. Cæſar Manent. deciſ. 33. numer. 6. *cum multis alijs)* Ioan. Dominic. Gait. de credito, cap. 4. quæſt. 11. numer. 1389.

107 *Priorem tamen regulam, & approbat, & extendit* ibid. numer. 1437. ad fin. & numer. ſeqq. *vt licet partes nihil declarent, ex diſpoſitione tamen legis in vniuerſalibus ſubrogatio rei in locum pretij facta cenſeatur, vt poſt alios probantem refert,* Barboſ. in rubr. D. ſolut. matrimon. 3. part. numer. 74. verſ. Quin imo.

Ampliat etiam num. 1439. *hancque ipſam extenſionem in praxi procedere firmat, receptoremq́, dicit, quidquid de iure verius aliter ſuppoſuiſſet,* ſupra num. 1384. *adducitque in id* Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 624. numer. 9. & ſeqq.

108 RESOLVTO *iure dantis reſoluitur & ius accipientis* l. Lex vectigali, 31. D. de pignorib. l. ſi ex duobus, §. 1. D. de in diem adiect. vbi Bart. Alberic. & Salic. *hanc regulam conſtituunt,* cap. Nuper: de donat. inter vir. & vxor. Gomez variar. tom. 2. capit. 3. num. 8. in fin. dec. Pedam. 156. num. 12. Mari. Anton. variar. lib. 1. cap. 95. numer. 11. Bertazol. de clauſul. inſtrum. clauſul. 15. gloſſ. 2. num. 16. Petr. Barboſ. in l. Quia tale num. 86. ad fin. D. ſolut. matrimon. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 85. num. 3. Cardin. Tuſch. tom. 6. liter. R. conclu. 272. *Vbi intelligit* 109
in his, quæ dependentiam ſucceſſiuam habent, non in his, quæ in ipſo inſtanti radicantur, perfectionemque recipiunt.

Limita & intellige alijs modis, vt per Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. p. num. 72. 110

RESPONDERE *non videtur, qui ad interrogata nō reſpondet,* l. De ætate, §. Quod autem, D. de interrogat. action. Alciat. lib. 2. diſpun. capit. 10. 111

Ex reſponſione enim qualis fuerit interrogatio colligitur, l. deſeſor, §. Qui interrogatus, D. de interrogat. action. §. Præterea inſt. de inut. ſtipulat. Natt. conſil. 98. num. 22. 112

Me-

Menoch. con. 47. & conſil. 53. *quos adducit* Mari. Antonin. variar lib. 3. reſolut. 44 numer. 5. verſic. Tum quia non.

113 *Et ſecundum interrogationẽ reſponſio lata præſumitur*, d. §. Præterea, *Facit* l. Hæredes palam, 21. §. In teſtamentis, D. de teſtam. *Ita* Menoch. de præſump. libr. 2. præſumpt. 74. num. 2, Benuenut. Strach. in annotat. ad conſ. Crauet. conſil. 172. num. 1.

114 *Et ſtipulationi vel petitioni conformis præſumitur*, l. Titia, §. 1. D. de verbor. obligat. d. §. Præterea, idem Menoch. 1. libr. 2. præſumption. 29. num. 3. *qui* ibid. numer. 6. *procedere intelligit, in reſpõſione ſimplici ſecus in ea, quæ determinatè facta fuit, quæ interrogationi conformis facta non præſumitur.*

115 *Declarat etiam, & intelligit* numer. 8. *procedere, quoad id ſuper quo principaliter facta interrogatio eſt, non autem quoad accidentia.*

116 **R**ESPONDERE *obſcure, & non reſpondere, paria ſunt notauimus ſupra* liter. O. numer. 7.

RESPVBLICA, *& minor æquiparantur, diximus ſupra*, liter. A. numer. 513. & 514. 117

RESTITVI *ſpoliatus ante omnia, qualibetque exceptione poſtpoſita, debet* l. ſi quis ad ſe fundum, 7. C. ad leg. Iul. de vi public. l. 1. C. ſi per vim, vel alio mod. l. 1. D. de vi, & vi arm. cap. In literis 5. capit. Cum quis, 6. capit. Conquerente 7. capit, ſæpe 18. *extra* de reſtitution. ſpoliat. cap. 1. 3. quæſt. 1. c. 2. & pert. 2. quæſt. 2. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. num. 12. *late* Anton. Gabr. commun. conclu. tit. de reſt. ſpoliat. conclu. 1. Cardin. Tuſch. liter. S. conclu. 185. *Cum multis alijs, quos adducimus* Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſonar. p. 1. quæſt. 46. numer. 1. vbi numer. ſeqq. *multiplicitur hoc ampliamus axioma, limitamusq́;* numer, 10. † *in paupere ſpoliatore, vt videre eſt.* 118

119

Limita etiam quando obijcitur exceptio, iuris prohibentis ſpoliatum poſsidere, Antonin. 120

Digitized by Google

Gab. vbi ſupra limit. 7. nu. 66. & ſeq. Menoch. de recup. poſſeſ. remed. 15. q. 34. nu. 433. & ſeqq. *quos cum alijs, refert, & ſequitur* Iacob. Beret. conſ. 21. num. 3.

121 *Limita 3. quando de iure cõmuni iniuſtæ poſſeſſionis contra agentem ad illius recuperationẽ fundata præſumptio eſt,* capit. Ad decimas, de reſtitut. ſpoliat. Gabriel. d. conclu. 1. n. 107. limit. 14. Iacob. Berett. vbi proxime, numer. 6. *quem pleniſsimé hac de re toto conſilio agentem vide. Limitationes quæ alias à* Gabriele, Cardin. Tuſch. Menoch. relatis locis poſt Alexand. & Rip. in l. Naturaliter, §. Nihil commune, D. de adquiren. poſſeſſ. *mutua.*

122 RETENTIO *facilius conceditur quam actio, vel petitio,* l. Per retentionem, C. de vſur. l. 2. C. de fideicommiſ. l. Patre furioſo, D. de his qui ſunt ſui, vel alien. iur, l. Pluribus, D. de verbor. obligation. Rolan. conſil. 17. numer. 4. libr. 4. Crauet. conſil. 148. numer. 2. conſil. 789. numer. 7. Surd. de aliment. titul. 8. priuileg. 28. numer. 3. & priuileg. 76. numer. 12. & deciſion. 277. numer. 13. Cardin. Tuſch. liter. R. conclu. 306. Coſta de remed. ſubſidiar. remed. 12. numer. 7. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. diſcept. 408. numer. 70. & diſcep. 470. numer. 12. *refert (cum alijs multis)* Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 10. gloſſ 7. numer. 6. & 7. part. 1. & deciſ. 60. num. 5. Mangil. de imput. quæſt. 43. numer. 8. Caſtil. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 164. numer. 6. Graſ. excep. 16. num. 17. Cald. Per de renouat. emphyt. quæſt. 7. numer. 28. verſ. Pro hoc. & de poteſtat. elig. c. 10. n. 27.

REVERSVS *breui, receſsiſſe non videtur* l. Quidquid calore, 48. D. de regul. l. Plerique, 33. D. de ritu. nupt. §. Pauonum, inſt. de rer diuiſ. Farin. in pract. crimin. tom. 1. tit. 4. quæſt. 30. nu. 70. & 71. *iunctis notatis* ſupra lit. A. num. 6. 123

REX *eſt quilibet in domo ſua* cap. Duo iſta, 3. *in ordine,* 23. q. 4. *per quem ita notant* 124

lo-

Ioan. Andr. & Abb. in cap. Venerabilem, de elect. ſuper gloſ. verb. Germanos, Corſet. de Regia excellentia, q. 23. num. 24. Gomez. in cap 1. de conſtit. lib. 6. num. 33. *relati à* Molin. de Hiſpanor. primog. lib. 1. cap. 1. nu. 22. verſ. Nec improprium.

125 RIGORI *æquitas præferenda eſt, notauimus ſupra* liter. A. num. 281.

126 ROMA *communis eſt patria*, l. Roma, 33. D. ad municipit. l. Si duas, 6. §. Romæ, D. de excuſat. tutor. l. fin. D. de interdict. & relegat. l. Eos qui, 9. D. de vacat. muner. *Inde* Rutil. *de Roma*:

Feciſti patriam diuerſis gentibus vnam
Profuit iniuſtis, te dominante, capi.
Dumque offers victis proprij conſortia iuris,
Vrbem feciſti, quæ prius Orbis erat.

Et totius Orbis ciuitatem vocauit Sidonius *Romam* Card. Tuſch. lit. R. conclu 366. *Multa hac de re pulchraque inferens, & diſputans* Barboſ. ad l. 2. §. Legatis, à numer. 10. cum ſequentib. *vbi & quid hodie.*

RVBRICA *perfecta vim legis habet, proq; lege poteſt allegari*, Curt. Iun. conſil. 5. num. 15. Alex. conſil. 190. num. 5. libr. 2. Euerard. in topic. legal. loco à rubro ad nigrum *plenè* Maſcard. de probat. concl. 1290. num. 1. & ſequent. Menoch. conſ. 2. n. 25. & de præſumpt. libr. 6. præſumpt. num. 16. Cardin Tuſch. lit. R. tom. 7. concl. 370. num. 4. *à quibus limitationes, & intellectus repetere licet, cum notatis ſupra* liter. A. num. 522. & ſequent. 127

S

SANGVINEM *elicit, qui nimis emũgit notauimus ſupra*, lit. E. num. 40. 1

SCIENTIA *& patientia ſuperiorum iuſtificatur omnis actus, dictum eſt ſupra*, lit. A. num. 170. 2

SCIRE *quilibet præſumitur, quod publice ſcitur*, Tiraq. de retract. lign. §. 35. gl. 4. 3

Digitized by Google

4. num. 33. Menoch. de præſump. lib. 6. præſump. 23. numer. 68. & duobus ſequent. & de recuper. poſſeſſ. remed. 16. numer. 34. Ioan. Grac. de nobilit. gloſ. 4. numero 27.

Vox namque, aut fama publica inducit ſcientiam, Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſin. 103. num. 12. *plene* Maſcard. de probat. conclu. 1100. num. 2, Menoch. d. præſumpt. 23 num. 70. & de arbitr. libr. 2. caſu, 186. numer. 8. *quos adducit* Ioan. Petr. Monet. in tract. de optione, capit. 6. quæſt. 4. num. 29.

4 SCIRE, *& ſcire debere, paria ſunt*, l. Quod te, in fin. vbi gloſ. D. ſi cert. pet. l. Si duo, D. de adquir. hæred. l. Qui fundum, §. Seruus, D. pro emptor. Tiraquel. de retract. lignag. ad fin. tit. numer. 43. Surd. deciſ. 150. numer. 23. & conſ. 150. num. 23. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 194. numer. 1. Decian. conſil. 76. num. 60. lib. 4 Plaça in epitom. de lictor. cap. 39. ſub num. 18. Andr. Gayl. obſeruat. 48, nu. 16. in fin. libr. 2. Viui. opinion. 835. num. 17. Cardin. Tuſch. liter. S. concluſ. 64. numer. 40. Ioann. Baptiſt. Coſta de facti ſcient. & ignor. inſpect. 65. *vbi declarat conclu* 5
ſionem procedere † in his quæ iuris ſunt, non quæ facti, quem ſequitur Farinac. fragm. criminal. part. 1. lit. I. numer. 163.

ET † SCIRE, *vel ſcire poſſe*, 6
paria quoque ſunt, l. pen. D. ad Macedon. l. Bonorum, in fin. D. de bonor. poſſeſſ. l. Si duo, in fin. D. de adquir. hæred. cap. fin. extr. de clandeſt. deſponſat. gloſ. in l. fin. D. de decret. ab Ordin. faciend. & in cap. 2. de tempor. ordinat. in ſexto, Hierony. Buttigell. ad d. l. Quod te, numer. 9. D. ſi cert. pet. Pinell. in auth. Niſi, num. 60. C. de bon. matern. Decian. conſil. 18. num. 154. Honded. conſil. 61 numer. 16. libr. 1. Viui. opini. 835. num. 17. Polydor. Rip. in tract. de tempor. nocturn. cap. 5. numer. 17. Ioan. Baptiſt. Coſt. d. inſpect. 65. numer. 7. Farinac. liter. I. fragment. crimin.

Digitized by Google

min. num. 164.

ET SCIRE *& negligere ſcire, paria quoque ſunt*, Sigiſmund. Scacc. de appellat. quæſt. 12. num. 10.

7 SCIRE *vel probabiliter ſuſpicari poſſe, & debere, paria ſunt*, l. Si quis domum, 9 §. 1. D. locat. l. 3. §. vlt. & l. 4. D. quod vi aut clam. Anton. Fauer. in ſuo codic. definit. lib. 9. tit. 13. definit. 7. numer. 2.

8 SCRIPTVRAE, *vel priuilegij tenor inſpiciendus, & attendendus eſt*, cap. Porró, 7. capit. Recepimus, de priuil. capit. Conſiderauimus, 10. de elect. cap. vlt. de translat. prælat. Tiraquel. in l. ſi vnquam, verb. Libertis, num. 8. C. de reuoc. donat. Surd. conſil. 1. à numer. 31. *Niſi de contraria contrahentium, aut priuilegium concedentis mente conſtaret*, capit. Quanto, 26. vbi gloſ. verb. Sola de priuil. P. Sanchez de matrimon. libr. 8. diſput. 1. num. 11. *cum notatis ſupra*, verb. Mens.

9 SENTENTIA *quæ in rem iudicatam tranſiuit, pro veritate habetur, vide ſupra liter.* [illegible]

R. num. 87. & ſequent.

SENTENTIA *Senatus facit ius quoad ſimiles cauſas, notauimus ſupra*, liter. I. numer. 127 10

SENTENTIA *contra ſententiam, nulla eſt*, l. 1. C. quādo prouoc. non eſt neceſſ. Vincent. Carot. ſingul. 144. *vbi ampliat, vt nec de partium conſenſu † valeat, ex* gloſ. ſingul. in l. Per diuerſas, C. de tranſact. Bald. in cap. In præſentia, num. 11. de teſtib. Alex. conſil. 95. num. 30. vol. 2. Rebuf. ad l. Quod iuſsit. num. 150. D. de re iudic. *& alijs; vbi tamen idipſum intelligit* Carot. ibid. *verum, ſi partes vellent iudicialiter ferri, † ſine libello, litis conteſtatione, & ſimilibus: ſecus ſi partes conſentirent, vt ſeruato iuris ordine contra primā iudicaretur.* 11 12 13

Item procedere declarat axioma, in puris terminis ſimplicis, & nudi conſenſus; ſecus ſi vltra conſenſum ad aliquam executionem facti deueniatur; quia tunc ſecunda ſententia ſic approbata, valebit, ex gloſ. *(quam notabilem, & ſingularem dicit) in* l. Si pars aduerſa, C. de 14

tran-

tranſact. vbi Bald. numer. 3. & Iaſ. numer. 5. verſ. Nota tamen diligenter.

Vnde tria eſſe concludit conſentire ſimpliciter, Renunciare expreſſe: & conſentiendo deuenire ad aliquam facti executionem. Primumque non ſufficere; ſecundum, & tertium ſic.

15 SENTENTIA *debet eſſe cõformis libello*, l. Vt fundus, D. commun. diuid. cap. Licet Heli, de ſimon. Cardin. Tuſch. lit. S. concluſ. 135. *vbi plene late etiã* Camil. Borrel. in ſum. deciſ. 1, p. titul. 49. de libello, & illius oblatione, num. 127 & ſeq. Vanti. de nullit. ex defect. proceſ. numer. 97. Ioann Baptiſt. Aſin. in practic. ciuil. in princip. cap. 3. numer. 30. Cæſar Barzi deciſ. Bono. 33. numer. 9. Hieronym. Gabr. conſil. 47. numer. 19. vol. 1. Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 104. num. 32.

16 *Amplia, vt ſententia dicatur conformis libello, ſi feratur ſuper eo, quod libello tacite, aut virtualiter continetur, non etiam expreſſe: vt ſi ad rei reſtitutionem poſtulatio fiat: iudexque etiam ad fructus condemnauerit,* Anton. Butr. in cap. Grauis, de reſtit. ſpoliat. per l. A Ediles, §. Item ſciendum, D. de ædilit. edict. Guid. Pap. deciſ. 405. per tot. Nicol. Boer. deciſion. 18. per tot. Capell. Tholoſ. deciſ. 195. & ibi Addit. numer. 2. Ioann. Copus de fruct. lib. 4. tit. 2. capit. vnic. Anton. Capit. deciſ. 20. num. 24. Magon. deciſ. Lucenſ. 53. numer. 18. Minſin. obſeruat. 55. obſeruat. 4. Camil. Borrel. d. tit. 49. numer. 128 & 129.

Idemque dicunt in intereſſe vſuris, & expenſis, Guid. Pap. d. deciſ. 405. ex l. Vſuræ, 84. D. de vſus, & fruct. Minſing d. obſeruat. 55. numer. 2. *cũ alijs proxime relatis.* 17

Item pro Eccleſia etiam non conformis libello ſententia ferri poteſt, Marc. Anton. Genuenſ. in practicab. Eccleſiaſt. quæſt 454. *vbi idem dicit* † *quando de intereſſe publico agitur, vel quando ex officio ad priuatum partis commodum procedere iudex poteſt.* 18 19

Et in cauſis ſummarijs, tenet Thom. Grammat. deciſ. 19. 20

num

numer. 11. *& cum multis relatis* Camil. Borrel. d. titul. 49. num. 130.

21 *Ita pariter quando iudex ex clauſula:* Sola veritate inſpecta *procedit, ſuper probato, licet non deducto pronuntiare poteſt,* Alex. in l. Si ita ſtipulatus, §. Chriſogonus, num. 8. D. de verbor. oblig. Deci. in cap. Dilecti, num. 3. D. de iudic Crauet. conſil. 198. nu. 7. & conſil. 210. n 8. Grammat. deciſ. 15. nu. 3. & deciſ. 16. n. 5. & 6. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæſt. 31. Benint. deciſ. 44. Magon. deciſ. Lucẽſ. 53. num. 8. Anna. alleg 48. num. 14. & ſingul. 312. *Quare & in Principe id à fortiori dicunt.*

22 SENTENTIA *nulla, ſententia non eſt, diximus ſupra* lit. R. num. 100.

23 SEPARATIS *non fit illatio notauimus ſupra* lit. I. numer. 18.

24 SEPARATORVM *ſeparata debet eſſe ratio,* l. Papinianus, D. de minor. l. fin. D. de calumniat. Bal. in l. Cum neceſsitatẽ, C. de fideicomm. Decian. in tract. crim. lib. 1. c. 7. n. 4. tom. 1. Pariſ. conſil. 101. nu. 38. volu. 1. *quos adducit* Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 111. n. 4. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 42. num. 9.

SEQVENTIA *declarãt præcedẽtia,* l. Si ſeruus pluriũ, 50. §. fin. D. de legat. 1. *cum citatis ſupra,* lit. P. nu. 127. & infra lit. V. num. 83. 25

Ampliat etiam ſi præcedentia ſint meræ præfationes, l. vlt. D. de hæred. inſtit. l. Titia, 134 §. Idẽ, D. de verb. oblig. Dionyſ. Gothofr. in d. l. Si ſeruus pluriũ, §. fin. lit N. 26

Vnde clauſula ſequens refertur, & trahitur regulariter ad omnia præcedentia, probat text. in l. fin. vbi Bart. D. de reb. dub. cap. Secundo requiris, 41. de appellat. Gabr. tom. 3 cõmun. opin. lib. 6. tit. De clauſulis, concl. 9. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 32. nu. 30. *nouiſsime* Rota Roman apud Farin. deciſ. 105. num. 4. tom. 2. part. 1. 27

SERMO *ſimpliciter prolatus intelligitur de prima voce,* l. Boues, §. Hoc ſermone *(vbi pleniſsime* Tiraq.) D. de verb. ſig. 28

ſignific. l. Cum pater, 79. §. Pater, 1. D. de legat. 2. Frāc. Galet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Sermo, *cum alijs ſupra citatis*, lit. D. num 123. & ſeq.

29 SERMO *eſt imago animi*, Ariſt. in Rhetor. ad Alex. cap. De ſpecie laudandi, *quem cum alijs citat* Menoch. de præſumpt, lib. 1. quæſt. 22 numer. 2. *& diximus ſupra*, lit. Q. num. 1.

30 SERVI *quo ad ius ciuile pro nullis habentur*, l. Quod attinet. D. de reg. iur. l. 1. D. de iur deliber.

Et quidquid adquirunt, dominis adquirunt, notauimus ſupra, lit. A. num. 532.

31 SERVITVS *mortalitati comparatur*, l. Seruitutē, 209. D. de reg. iur. l. Interdicit, 59. in fin. D. de condit. & demonſtr. l. Cum hic ſtatus, 32. §. Si donator. D. de donat. inter vir. & vxor.

32 *Et ſeruitutis ſpecies famulatus eſt, notauimus ſupra*, lit. A. numer. 569.

33 SIGNA *demonſtrant ſignatum, ex ſigniſque ſignatum cognoſcitur*, l. 1. §. Si intelligatur, D. de ædilit. edict. l. Stigmata, vbi Bart. C. de fabricenſ. lib. 11. Surd. conſ. 126. num. 15.

Et res eius dicitur, & præſumitur, cuius ſigno ſignata eſt, c. Si iudex laicus, de ſentent. ex communic. lib. 6. & ibi gloſ. verb. Agnoſcitur, Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſtion. 82. num. 4. & 5. *vbi id etiam ex ſacra pagina cōprobat*, Geneſ. cap. 4. Apocalyp. 7. & Lucæ, cap. 20. Gomez in l. 45. Taur. num. 3. & num. 77 Boer. deciſ. 105. num. 9. Afflict. deciſ. 23. num. 3. & 4. Suar. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 41. numer. 6. Menoch. de præſumpt. libr. 3. quæſt. 64. Maſcard. de probat. conclu. 91. conclu. 157 numer. 3. cum ſeqq. conclu. 160. num. 4. & concluſ. 552 Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 60. num. 62, cum ſeq. Rebuff. ad leg. Gal. tit. de mercat. minu. vendent. art. 1. gloſ. 2. num. 26. Oſaſc. Pedam. deciſ. 40. numer. 2. Hieronym. á Laurent. Auenion. deciſ. 30. nu. 2. Brun. á Sole in locis commun. verb Res,

Digitized by Google

Res, 5. Cardin. Tuſch. liter. A. conclu. 616. num. 1. & ſeq. præcipuè numer. 11. Ceual. commun. contra cōm. quæſt. 745. numer. 5. & 6. Cur. Philip. p. 2. lib. 1. cap. 7. numer. 13. vbi numer. 16.
34 *reſoluit,* † *quod ſi apud duos cōtentio ſit ſuper rebus, quæ ad ſe quiſque pertinere contendit, eo quod eodem vtuntur ambo ſigillo: poſſidenti adiudicari debent; ſin vero apud neutrum ſint, ſed apud tertium, inter eos diuiduntur.*

35 SIMILE *non eſt idem,* l. Pecuniam, D. ſi cert. pet. l. Ad ſimilitudinem, C. de Epiſcop. & Cleric. §. Sed inter eas, inſtit. de nupt. cap. Capitulum, extr. de reſcript. gl. in l. Quod Nerua, & ibi Bartol. D. de poſit. Marc. Mãt. ſingul. 318. Menoch de arbitrar. lib. 2. caſu, 84. Surd. de aliment. tit. 9. quæſt. 1. numer. 4. Bertazol. de clauſal. inſtrum. clauſ. 27. gloſ. 2. num. 1. Caſane. in Cathal. gloſ. mond. part. 1. conſider. 48. verſ. Quartus caſus, Gutierr. practic. libr. 1. quæſt. 176. numer. 4. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. numer. 51. Acaci. Anton. in comment. ad l. 5. num. 70. D. de condit. & demonſtr. Ferrer. in conſtit. Cathal. gl. 7. numer. 100. Cardin. Tuſch. tom. 7. lit. S. concluſ. 247. *vbi* numer. 2. *declarat, quod licet ſimile non ſit idem; tamen de facili tranſit in idem. Ideo contractum dubium iudicari eſſe ex pluribus idem, cui magis ſimilis eſt, notans.*

SIMILIVM *eadem eſt diſciplina* text. in princip. inſtit. quod cum eo, & ibi gloſ. verb. *Idem intellectus,* 10. l. 3. §. Proinde, & §. Quotiens, D. de in rem verſ. *Intellige, iuxta notata ſupr.* liter. A. numer. 533. 36

SINGVLA *quæ non proſunt, multa collecta iuuant,* l. Spadonem, §. Qui iura, D. de excuſat. tutor. *in ratione dubitandi,* l. Rationes, & l. Inſtrumenta, C. de probat. l. Si ſtipulatus, in princip. D. de vſur. capit. Cum cauſam, 13. extr. de probat. gloſ. verb. Legitimis, in l. 2. D. de excuſat. tutor. *recepta doctrina ex infinitis, quos late adducit* 37

An

Anton. Gabr. tom. 3. commun. opin. tit. de probat. cõcluſ. 2. num. 1. Surd. conſil. 245. num. 31. & conſil. 329 num. 20. Caid. Pereir. in l. Si curatorem, verb. Sua facilitate, numer. 59. verſ. Tamen hæc duo, C. de in integ. reſtit. minor. Anton Monach. Lucenſ. deciſ. 55. num. 33. Farinac. conſil. 39. num. 2. lib. 1. Ferrer. in conſtit. Cathal. gloſ. 5. numer. 147. Cardin. Tuſch. tom. 7. liter. S. conclu. 276. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 55. numer. 16. & lib. 3. reſolut. 7. numer. 13. Sebaſtian. de Medic. de regul. iur. regul. 3. *Quod & protulit* Ouid. de remed. amor. lib. 2.

Forſitan hæc aliquis (nã ſunt quoque) parua vocabit,
Sed quæ non proſunt ſingula, multa iuuant.

Et Metamorphor. lib 9.

Omnia feciſſem, quorum ſi ſingula duram
Flectere non poterant, potuiſſent omnia mentem.

Et Amor. lib. 1. eleg. 9.

Et ſibi pauca rogent, multos ſi pauca rogabant,
Poſt modo de ſtipula grandis aceruus erit.

38 *Intellige axioma, quando ſingula genere ſuo perfecta ſunt, nõ ita ſi vitioſa, generequè ſuo imperfecta*, §. Ex eo, inſtit. quib mod. teſtam. infirm. Thobi. Noni. ad rubr. inſtit. de obligat. numer. 25. Menoch. de præſumpt. lib. 3. quæſt. 39. numer. 6. *Faciunt multa, quæ copioſe adducit* Gabr. dict. cõcluſ. 1. ex numer. 33. cum ſeq.

39 *Intellige etiã procedere, quãdo ad perficiendum vnum totũ plura tendunt: ſecus ſi ad diuerſa; quia tunc non proſunt ſingula, nec multiplicata iuuant*, l. vnic. C. qui numer. tutel. Bart. in l. 1. §. Idem, num. 3. D. de quæſt. Sebaſtian. de Medic. dict. regul. 3. num. 4. *vbi primam partem in naturalibus exemplificat. Nam neque paries, neque tectum per ſe domum faciunt: iuncta tamen faciunt.*

40 SOLVERE *& promittere, paria ſunt*, l. fin. C. ad leg. Falcid. l. Eum qui ita, §. penul. D. de verb. obligat. l. Inter cauſas, §. 1. D. ad Mace-

cc-

Digitized by Google

cedon. Rota Genuenſ. deciſ. 4. num. 3. Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 2. §. 1. per tot.

41 SOLVERE *& compenſare, paria ſunt*, l. Si debitor, D. qui potior in pign. habe. l. Si peculium, §. De illo, D. de ſtat. liber. l. 1. D. de cõpenſat. l. Amplius non peti, D. rem rat. haber. l. Vel per mutabit, D. de liberal. cauſ. l. Iulianus ait D. de condit. & demonſtr. l. Solutionis, D. de ſolut. Sur. de aliment. tit. 6. q 4. num. 4 & tit. 8. priuil. 53. & deciſ. 117. & 191. Parlador. lib. 2. rer. quotidian. p. 5. cap. fin. §. 11. n. 30. Azebed. in l. 1. n. 118. tit. 21. lib 4. nouæ, Reg. collect. Gutier. de iuram. confirmat. p. 3. c. 6. nu. 1. Rot. Roman. apud Farinac. dec. 858. num. 4. in nouiſſ. & deciſ. 536. n. 3. tom. 2. p. 1. Tiraq. de retract. lign. §. 3. gloſ. 3. num. 6. Couar. in cap. Quamuis pactum, 1. p. §. 4. nu. 9. Caſtill. controuerſ. lib. 3. cap. 23. num. 90. *late* Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 2. §. 5.

42 *Intellige quoad ſolutionem: ſecus quoad effectum conſtituendi quem in quaſi poſſeſſione, vt voluerunt* Rota Roman. diuerſ. deciſ. 389. numer. 2. p. 1. & Ioann. Baptiſt. Coſta de ration. rat. quæſt. 61. nu. 15. *quos citat* Pyrrh, Maur. d. loco numer. 18.

SOLVERE, *& cancellare paria ſunt; Cancellatio enim quoad effectum vim ſolutionis habet*, l. Emptor, §. Huius, D. de pact. Enchiridion. Pariura, verb. Cancellatio, *latè* Pyrrh. Maur. de ſolut. cap. 2. §. 3. per tot. *apud quem multa his ſimilia vide paragraphis ſeq q. vbi ſoluere, & ſatisfacere à pari procedere, tradit*, §. 2. 43 44

Item ſoluere, & cedere, vel delegare (ex l. Si pupilli. §. Videamus, D. de ſolut. l. Quãuis, §. Interdum, D. ad Vellei. l. Inter cauſas, §. Abeſſe, D. mandat. *multis Doctoribus relatis) tradit plenè*, §. 6. 45

Vim etiam ſolutionis habere acceptilationem, aut nouationem, (ex dict. l. Quamuis, §. Interdum, & l. Si rem, §. Si duo, D. de nouat. *& alijs) oſtendit* ibid. §. 7. 46

Digitized by Google

47 *Item ſolutionem & oblationem parificari; vimque ſolutionis oblationẽ habere, docet ibid.* §.10.*ex* l. Qui decem, in princip. D. de ſolut. & notatis in l Acceptam, C. de vſur. & Deci. conſil. 449. nu. 9. verſ. Et iſta concluſ. vlterius confirmatur, *Alios ſimiles caſus per eum dictis* §§. *videndos omittimus.*

48 SOLVERE *qui eſt paratus, iudicium ſuſcipere non cogitur,* l. Si reus, D. de procurat.

49 SOLVERE *minus dicitur, qui tardius ſoluit: & plus ſoluere, qui ſtatim,* l. Si is cui, in fin. l. Minus, D. de verb. ſignific. l. Solidum, D. de ſolut. §. Plus, inſtit. de fideiuſſor. §. Si quis autem, verſ. Plus autem, inſtit. de action. c. 1. vbi Doctores, extr. de plus petit. Tiraq. de retract. lignag. gloſ. 18. §. 1. num. 35. Surd. conſil, 345. num. 9. *cum notatis ſupra* liter. P. numer. 93. & ſeq.

50 SOLVI *non poteſt aliud pro alio inuito creditore, vide ſupra* lit. A. n. 227. & ſeq. *& ibi adductis adde pleniſsimé* Pyrrh Maur. de ſolut. c. 7. *Qui regula huic plures ampliationes, & viginti ſex limitationes aſsignat pro quibus eum, cum* Card. Tuſch. lit. S. concl. 354. *conſule.*

SOLVTIONE *eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio, notauimus ſupr.* lit. O, n. 2. & ſeq. 51

SPECIALIA *duo ſuper eadem re ſimul concurrere non poſſunt,* l. 1. vbi DD. C. de dot. promiſſ. gloſ. in l. Cum poſt, 70. §. In domum, verb. Placuit, in fin. D. de iure dot. Bar. in l. Iuriſgentiũ, §. Quinimo, num. 20. & ibid. Iaſ. num. 21. & Alex. num. 27.) D. de pact. Surd. conſ. 34. n. 46. Decian. conſ. 74. nu. 51. lib. 3. Steph. Gratian. diſcept foren. tom. 3. c 518. n. 27. c. 520. n. 10 & c. 573. n. 36 Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 21. num. 3. 52

SI *principaliter ſaltem, non ſi acceſſorie, vel in conſequẽtiam alternatiuè cõcurrant,* Thob. Non ad rubr. inſt. de teſtam. nu. 20. Cardin. Tuſch. liter. S. concluſ. 360 nu. 23. Thom. de Thomaſet. regul. 107.

SPOLIATVS *ante omnia reſtituendus eſt, vide ſupra,* lit.

Digitized by Google

liter. R. numero 118. & ſequent.

53 STIPVLARI *alteri nemo poteſt*, l. Stipulatio iſta, 38. §. Alteri, D. de verbor. obligat. l. Quo tutela, verſ. fin. D. de reg. iur. l. 3. C. de inutil. ſtipulat. l. Multum intereſt, verſ. pen. C. ſi quis alteri, vel ſibi §. Si quis alij, & §. Alteri, inſtit. de inut. ſtipulat. l. 7. tit. 11. part. 5. Anton. Gabr. commun. opini. lib, 3. tit. de verb. oblig. concluſ. 1. n. 1. & ſeqq. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. tit. 27. per tot. *vbi multas aſſignat ãpliationes*, & tit. 28. per tot. *propè infinitis modis axioma hoc limitans*, Cardin. Tuſch. lit. S. concl. 703. Scacc, de commerc. §. 2. gloſ. 7. num. 8. conclu. 1. & num. ſeq. Anton. Gomez variar. tom. 2. cap. 11. num. 18. *vbi multipliciter quoque limitat*, Ceuall. commun. contra cõmun. q. 54. per tot. & q. 526. Gutierr. de iuram. cõfirmat. p. 1. cap. 36. per tot. & practic. lib. 3. q. 97. num. 2. & ſeq. & in l. Nemo poteſt, n. 152. & ſeq. de legat. 1. Couar. in cap. Quamuis pactum 2. p, §. 4. in princip. verſ. Prima, *quod hodie de iure Regio mutatum dicunt, & cum eis* Azebed. in l. 2. tit. 16. libr. 5. nouæ Reg. collect. num. 30. *iunctis notatis ſupra* liter. A num. 120. & ſeq.

STIPVLATIONES *inuenta ſunt vt vnuſquiſque adquirat quod ſua intereſt*, l. Stipulatio iſta, 38. §. Alteri, D. de verb. oblig. §. Alteri, inſti. de inutil. ſtipulat. l. 7. tit. 11. part. 5. Couar. in capit. Quamuis pactum, p. 2. §. 4. nu. 2. de pact. in 6. Scacc, de commerc. §. 2. gloſ. 7. n. 9. *cum alijs ſupra proxime* num. *præcedenti citatis*. 54

SVBIECTA *talia ſunt, qualia prædicata demonſtrant*, l. 3. D. de fund. inſtr. l. fin. §. Cui dulcia, D. de vino, tritic, & oleo legat. Surd. deciſ. 149 num. 18. & conſil 34. n. 40. & conſil. 375. num. 45. Brunor à Sole in locis cõmun verb. Subiectum, Crauet. cõſil. 9. num. 32. 55

SVBROGATVM *ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur*, l. Si eum, §. Qui in- 56

iniuriarũ, D. Si quis cautiõn. vbi Bart. Bald. Angel. & alij, l. 1. §. Hæc actio, D. Si quis teſtam. liber eſſe, l. Filiæ, §. Titia, D. de condit. & demonſtr. l. vnic. §. 1. C. de rei vxor. act. vbi Cyn. Bald. Salyc. & alij, §. Fuerat, inſtit. de act. capit. Eccleſia, 1. (vbi gloſ. 1. verſ. Et eſt hic argumentum, cum cap. ſeq.) vt lite pend. Tiraquel. de iure primog. quæſt. 40. nu. 43. & in tract. lemert. part. 2. declarat. 9 numer. 18. Euerar. in topic, legal. loco, 93. Thom. de Thomaſet. regul. 289. Pichar. ad §. Ex conditionali, num. 13. inſtit. de verbor. obligat. Andre. Gammar. in dialect. legal. libr. 2. de loco ſubrogato, 4. Thobi. Noni in §. Sed neque hæres, inſtit. de teſtam. nu. 5. Sur. decif. 35. numer. 9. & deciſ. 306. num. 5. & de alim. tit. 9. q. 27. n. 9. & conſ. 26. nu. 5. Brun. à Sole in locis commun. verb. Subrogatum, Molin de primog. lib. 4. cap 4. n. 36. Ioan. Petr. Moner. de decim. c. 9. num. 75. & tract. de optione, c. 4. q. 8. nu. 146. Franciſ. Leo in theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 2. c. 4. n. 55. Eſcobar de ratiocin. cõput. 15. n. 2. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 9. n. 99. Card. Tuſch. tom. 7. lit. S. concl. 757. à princip. & omnino à n. 15. & n. 30. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 112. n. 28. Mier. de maiorat. Flores Diaz variar. lib. 1. q. 20. *vbi ampliat, & limitat, multos referens* Giurb. in conſuetud. Senat, Meſſan. cap. 12. gloſ. 2. n. 9. Maraſcot. variar, reſolut. lib. 2. c. 8. n. 8. *C*aſtillo cõtrouerſ. lib. 4. cap. 36. á nu. 51. cum ſeqq. & lib. 5. p. 2. c. 89. num. 83. & 84. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, q. 52. num. 8. & 9. ſect. 1. & quæſt. forenſ. lib. 1. q. 48. n. 6. *S*tephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 624. à numer. 2. cum ſequent. capit. 706. numer. 67. cap. 719. numer. 9. cap. 766. num. 37. cap. 769. num. 69. & cap. 791. num. 14. tom. 4. *qui ampliat* † in dict. capit. 614. numero 9. *in particularibus*, & tom. 5. capit. 989. num. 23. 57

Ampliat etiam in d. capit. 614. 58

624. num. 10. *ſiue expreſſe, ſiue tacite ſubrogatio fiat*

59 *Et tam in rebus, quam in perſonis*, in dict. cap. 791. num. 16. *ex* Surd. conſ. 424. num. 25. in fin. Cephal. conſil. 58. num. 30. lib. 1. Caſſan. conſil. 22. nu. 22. *Idem voluerũt* Morot. conſil. 20. num. 7. Peregr. de fideicommiſſ. art. 16. nu. 30. *quos allegat* Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori, d. q. 52. num. 9. *qui pro hac adducit etiam* text. in l. fin. C. de proxim. ſacr. ſcrin. libr. 12.

60 *Item ampliat* idẽ ipſe Gratian. in d. cap. 719. num. 10. *etiam in materia ſtricta, & correctoria, allegat*, §. Reliquum, verſ. Vnde conſequens, in auth. de hæred. & falcid. Nat. conſil. 346. numer. 3. & Suri. conſil. 42. num. 11.

61 *Intellige, ſubrogatum ſapere naturam primordialem: non accidentalem eius, in cuius locum ſubrogatur*, Surd. de aliment. d. tit. 9. quæſtion. 21. numer. 22.

62 *Intellige etiam, vbi ſubrogatum omnes habet qualitates eius in cuius locum ſubrogatur: Quia ſi qualitas, vel earum ex requiſitis neceſſarijs ſubrogato deficiat, vel diuerſa inter vtrumque detur qualitas: eius naturam in cuius locum ſubrogatur, non ſapit*, l. Lucius, D. de fideicommiſſ. liber. Franc. Becci. conſil. 101. n. 59. *multis relatis*, Sur. conſil. 31. n. 41. conſ. 138 num. 21. conſil. 143. nu. 48. & conſil. 269. nu. 30. Ioann. Mar. Nouar. in praxi election. & variet. for. d. q. 52. num. 10. & ſeqq. Franciſ. á Souſ. in repet. l. Fœminæ, D. de regul. iur. p. 1. n. 229. *plene* Giurb. conſil. crimin. 99. n. 13. *vbi quod inter ſubrogatum, & eum cui fit ſubrogatio nulla eſſe debet differentia, nec diuerſa qualitas, multis (ſuo more) cõgeſtis*, Polydor. Rip. obſeruat. 250. Morot. conſil. 49. n. 3. Aldouin. conſil. 104. n. 103. *alios referens* Didac. de Mari, in addit. ad deciſion. Thom. Gram. ad deciſ. 105, num. 13.

Limita præterea quando ſubrogatio ad rem fit diuerſæ naturæ, l. Cum in fundo, § Si fundus, D. de iure dot. Surd. d. tract. de aliment. titul. 5. q. 1. numer. 34. 63

64 *Limita deinde, vbi aliquid eſt ſpecialiter attributum; tunc enim in eo eandem naturam ſub rogatum non ſapit, nec ſubrogationis regula id extendit, quod fuit ſpecialiter conceſſum,* Sur. dict. tit. 9. quæſt. 21. num. 21. Petr. Barboſ. ad l. Cum prætor, §. 1. num. 421. D. de iudic.

65 *Item limita in pœnalibus,* l. Multa, D. de condit. & demonſtr. Anton. Gabr. tit. de regul. iur. concluſ. 2. num. 29. Cardin. Seraphin. Rot. Roman. deciſ. 537. num. 4. Mari. Giurb. dict. conſil. 96. num. 16.

66 *Limita denique in priuilegijs* Azebed. in l. 1. tit. 1. lib. 6. nou. Reg. collect. numer. 27. Gironà. de priuileg. ſeu exemption. explicat. numero 1313.

67 SVBSCRIBENS *pro ſcribente habetur, probat* text. in l. Emptor, §. Lutius, D. de pact. l. 1. §. 1. D. de conſtit. pecun. l. Sicut, §. Non creditur, D. quib. mo. pig. vel hyp. ſolui. l. Si ita ſtipulatus, §. Chryſogonus, D. de verb. oblig. l. 1. §. Interfilium, D. ad l. Corn. de falſis, §. 1. inſti. de empt. & vendit. auth. Si modo, C. fam. ercisc. c. Si quis præsbyterorũ, de reb. Eccleſ. non alien. *infinitos referens* Menoch. de præſump. lib. 3. præſump. 66. num. 7. *qui regulam hanc multipliciter ampliat, & declarat numeris ſeqq. pleniſſime* Cardin. Tuſch. tom. 7. lit. S. cõcluſ. 761.

SVBTILITAS *nimia reprobatur, & ſubtilizandum nõ eſt* l. ſi Fideiuſſor, 29. § Quædam, D. mandat. l. 2. ad fin. C. de conſtit. pecun. capit. Dilecti, de iudic. Tiraquel. de pœn. temper. cauſa 12. n. 3. Thom. de Thomaſet. regul. 288. *Vnde conſulit Apoſtolus ad Roman.* 12. Non plus ſapere, quam oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem. *Simulandamque, ac obtegendam ſubtilitatem.* Senec. in proœm. declamat. *aliàs controuerſiarum:* Et neſcio, *inquit,* an maximum vitium ſubtilitatis ſit, nimium ſe oſtendere, *& ibi:* Vtiliſsima eſt diſſimulata ſubtilitas, quæ effectu apparet & habitu latet. 68

Digitized by Google

69 SVCCESSOR *ſingularis cõtractui praeceſſoris, vel locationi ſtare non tenetur*, l. Emptorem, C. Locat. l. Qui fundum, D. eod. l. 19. titul. 8. part. 5. Couar. variar. lib. 2. cap. 15. per tot. *Vbi plene materiam examinat, ampliationesque limitationes, & intellectus aſſignat, ſic pariter* Gutierrez Canonic. quaeſt. libr. 1. quaeſtion. 36. per tot. Dueñ. regul. 240. Aloyſ. Ricci. collection. 93. part. 1. & collect. 631. part. 3. per tot. Vincent Carot. de locat. tit. de rebus Eccleſ. locan. concl. 70. per tot. pagin. mihi 135. Magon. deciſ. Lucen. 11. numer. 1. & ſeq. vbi eius Addit. liter. A. Cardin. Tuſch. lit. L, conclu. 428. concluſ. 419. Stephan. Gratian. diſcept. foreſ. tom. 4. cap. 606. per tot. Alexand. Ludouic. deciſ. 68. per tot. & ibid. Beltramin. in eius annotat. Anton. de Amato reſolut. 29. á numer. 1. cum ſeq. Polid. Ripa obſeruat. 115. & obſeruat. 132. per tot.

70 SVCCESSORI *non nocet, quod eius auctori nocere non potuit*, l. 3. §. ſi quis ab auctore, in fin. D. de itin. actuq; priuat. l. Dolia, 76. D. de contrah. empt. l. Inuitus, 156. §. Cũ quis, D. de reg. iur.

Et è contra ſucceſſori nocet, quod eius actori nocere potuit, l. Quod ipſis, 143. D. de reg. iur. l. Epiſt. 52. §. 1. D. de pact. 71

SVMMA *minor maiori ineſt notatum eſt ſupra* liter. M. numer. 3. 72

SVPERFLVA *non nocent*, l. Non ſolent. 94. D. de regul. iur. l. Quae extrinſecus, 65. D. de verb. oblig. l. Pediculis, 32. §. Labeo teſtamento, D. de aur. & arg. leg. D. *Auguſtin. de Ciuitat. Dei capit.* 27. Solet enim, *ait*, à Iuriſperitis dici, ſuperflua nõ nocent. *iunctis notatis* liter. A. num. 334. & liter. V. numer. 192. 73

SVPERFLVITAS *vitanda eſt* l. Tunc. cogendum, §. Sabinus, D. de procur. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ. tom. 4. cap. 639. numer. 37. Scac. de commerc. §. 7. gl. 3. numer. 20. & ſeqq. *vbi multipliciter ampliat*. 74

Digitized by Google

Et ne ſuperfluitas inducatur multa ſunt prohibita, Cardin. Tuſch. lit. S. conclu. 894.

Ab interpretationeq́. reijcitur, idem Tuſch. concl. 895.

Nec ſuperfluis cautionibus eſt vtendum, idem ipſe. ibi concluſ. 896. *iunctis notatis ſupra* liter. A. n. 334. & liter. V. numer. 34.

75 SVPERIORVM *actio, noſtra eſt inſtructio*, c. Exemplum 12. in ord. 12. q. 1. Ferr. in conſt. Cathalon. gloſ. 6. n. 21. *Inde vulgatum illud* Claudiani in panegir. in 4. conſulat. Honor.

Componitur orbis,
Regis ad exemplum.

Cum alijs adductis ſupra liter. E. num. 105.

76 SVSPICIO *vna tollit aliam*, Neuizan. conſil. 68. num. 34. in fin. & nu. 35. Scarlat. in conſ. 120. nu. 7. inter crimin. diuerſ. *quos refert* Surd. con. 535. num. 6.

T

1 TACENS *verum, falſum committit, diximus ſupra*, lit. F. num. 102.

2 TACENS *conſentire videtur*, l. ſi ſine, 5. C. ad Velleian. l. ſi eo tempore, 6. & l. ſi hypothecas, 8. C. de remiſs pignor. l. 2. C. de adquiren. poſſeſ. l. 2. §. Voluntatem, D. ſolut. matrimon. l. Qui tacet. vbi Decci. & Cagnol. D. de regul. iur. cap. Qui tacet. 43 vbi gloſ. Dyn. & Ioan. Andre. extr. eod. titul. lib. 6. capit. Nonne, de præſumption. gl. in l. Quo enim, 12. vbi Bart D. rem rat. haber. gloſ. in l. filius familias, §. Inuitus, D. de procurat. Maſcar. de probat. conclu. 1218. Pat. Azor inſtitut. moral. patr. 1. lib. 1. cap. 4. col. 8. & 9. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 4. collect. 1040. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 92. numer. 6. *alios refert* Cened. ad Decretum, collection. 9 numer. 4. Ioann. Mar. Nouar. quæſtion. foreni. lib. 1. quæſt. 82. num. Scacc. de commerc §. 1. quæſt. 7. part. 2. ampliat. 19. numer. 129. Mari. Antonin. de Ama. deciſion. 47. numer. 13 *quos & firmauit* Senec. controuerſ. libr. 1. con-

Digitized by Google

contr. 21. *vbi:* Sed ſilentium confeſſio videtur. *ait.*

3 *Intellige in fauorabilibus,* l. 1. §. pen, D. naut. Caupon. & ſtabul. l. Qui patitur, D. mandat. l. ſi fideiuſſor, in fin. C. eod. tit. l. ſi vt proponis, C. de nupt. Menoch. de præſumption. lib. 3. q. 42. nu. 11. & n. 24. & lib. 6 q. 99. nu. 11. Maſcar. de probat. conclu. 1158. nu. 25. Thom. de Thomaſet. regul. 253. & reg. 290. Iul. Clar. recept. ſentẽt. lib. 4 §. Donatio q. 14. n. 5. Mencha. quæſt. Illuſt. libr. 2. cap. 62. à num. 8. Couar. in rubr. de teſtament. part. 3. n. 12. verſ. Verem. ſi donatarius, Molin. de primogen. lib. 4. cap. 2. num. 76. Coſt. in l. ſi ex cautione fall. 4. num. 2. Barboſ. in l. Quæ dotis, num. 153. & num. 164. D. ſolut. matrimon. *alios adducit* Pat. Sanchez de matrimon. lib. 1. diſput 5. num. 5. *quibus adde* Nouar. d. quæſt. 81. numer. 1. verſic. Hoc tamen, & Cardinal. Tuſch. tomo 8. lit. T. concluſ. 2. *qui*

4 nu. 2. *limitat* † *vbicunq; vltra cõſenſum requiritur aliquid, quia tunc nec in fauorabilibus tacitum conſenſum ſufficere dicit.*

Limita in præiudicialibus, l. Qui vaſ. §. Vetare, D. de furt. l. Inuitum, D. de ſeruitutib. vrb. prædior, l. In eo, §. Pen. de ritu nuptial. Menoch. de præſump. lib. 3. præſump. 6. n. 19. verſ. & d. q. 99. num. 15. & 57. Fachin. controu. libr. 8. c. 64. Cou. pract. c. 15. verſ. Quinto deinde, Sur. dec. 302. num. 3. & conſ. 349. num. 4. Thom. de Tomaſet. d. regul. 253. Cal. Perei. de reſol. emphyt. c. 11. n. 11. & de empt. c. 33. n. 81. & ſeqq. Barboſ. in l. 2. §. vlt. á n. 6. D. ſolut. matrim. & in d. l. Quæ dotis, n. 153. & n. 164. Benedict. AEgid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iur. part. 1. c. 9. n. 81. Reinoſ. obſeruat 61. num. 29. Cardin. Tuſch dict. lit. T. concl. 3. Mar. Anton. d. lib. 1. reſolut. 59. caſu. 1. Sanch. *(alios referens)* d. diſp. 5. n. 5. Stephan. Gratian. diſcep. forenſ tom. 1. c. 38. n. 20 & capit. 68. numer. 16 & tomo 4 cap. 730. num. 40. & cap. 795. num. 5. Ioan. Mar. Nouar. dict. lib. 1. q. 82. nu. 1. verſ. 5

Digitized by Google

verſ. At ſecus Mari Giurba in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 14. gloſſ.2.num.5.part. 1. Statil. Pacific. de Saluian. interdict, inſpect. 3. cap. 5. num. 59. *qui* numer. 60. *ſub*
6 *limitat*, † *quando diuturna, & longa taciturnitas, & patientia adeſſet,*
7 *Sublimita etiam, ſi vltra taciturnitatem aliquis actus poſiti uus concurrat*, Clem. 1. de procurat. Maſcard. de probat. cō cluſ. 1118. numer. 51. Sur. deciſ. 32. numer. 11. & deciſ. 264. num. 8. Menoch. de præſump. lib. 3. præſumpt. 9. num. 20. Statil. Pacif. d. loco num. 64.
8 *Secus in iudicialibus in quibus tacens cenſetur, etiam in ſibi praiudicialibus*, Tiraquel. de iure marit. gloſ. 7. num. 37. Surd. deciſ. 47. numer. 9. Petr. Barboſ. in l. Diuortio, §. Ob donationes, num. 14. D. ſolu. matrim. Menoch. d. lib. 6. præſump. 99. n. 43. Iacob. Cancel. variar. reſolut. lib. 1. capit. 20. numer. 21 Statil. Pacific. d. inſpect. 3. cap. 5. num. 66.
9 *Limita etiam quando tacens contradicendo, actum impedire non potuiſſet*, gloſ. in l. ſicut, §. Non videtur, D. quibus mod. pignor. vel. hypot. ſolut. l. Caius, D. de pignor. act. l. ſæpe, §. Cur autem, D. de re iudic. Menoch. conſ. 120. numer. 10. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 513. n. num. 5. tom. 2. part. 1. Sur. deciſ. 294. num. 13. & deciſ 302. numer. 2. Cald. d. cap. 33. num. 81. Stephan. Gratian. d. cap. 38. numer. 21. & d. cap. 68. num. 16. & c. 730. num. 41. Statil. Pacific. d. loco numer. 73. *qui de huius limitationis veritate diſputat late* num. ſeqq.

Quia in caſibus quos tacens ſi velles, poſſet impedire, conſentire videtur, l. ſi fideiuſſor, C. mandat. Bart. in l. Quæ dotis numer. 22. & ibi Barboſ nu. 160. D. ſolut. matrimon. Neguz. de pignor. membr. 4. p. 2. numer. 152. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. num. 149. Couar. dict. cap. 15. num. 5. verſ. 3. Fachin. lib. 7. controu. cap 80. Menoch. de præſum. præſūp. 99. n. 5. & conſ. 58. n. 65. Maſcar. con-

Digitized by Google

concluſ. 1158. nu. 47. Surd. conſ. 290. num. 22. Mendoc. de pactis libr. 2. cap. 4. numer. 37. Cald. Pereyr. de renouat. emphyt. quæſt. 16. n. 47. & 52.

10 *Limita deinde quando iusre ſiſtit*, gloſ. in cap. Plerumq; 2. quæſt. 7. Maſcard. de probat. vol. 3. concluſ. 1153. numer. 52.

11 *Limita denique, in tacente ob reuerentiam, & ratione coniunctionis, & ſanguinis, qui diſſentire, & contradicere videtur*, gloſſ. in l. 1. §. Quæ onerandæ, verb. Metu, D. quar. rer. act. non detur *quã ſingularem dicit (multis relatis)* Vincent. Carot. ſingul. 420. & ſingul. 517.

Licet contrarium, & melius, ſentire dicat Iaſ. in d. l. Quæ dotis numer. 96. D. ſolut. matrimon. *Niſi mina, vel verbera concurrant, & hanc quam plurimis relatis firmat* Menoc. d. præſumpt. 99. numer. 33. *per quem, qua huic axiomati deficere videntur, ſupple, & per* Maſcard. Tuſchum, Nouar. & Stali: *præter alios quos retulimus.*

TACITE *quod ſubintelligitur, fruſtra exprimitur*, l. Iam dubitari, & l. Cornelius, D. de hæred. inſtitut. l. Verba, D. de condit. inſtit. l. 3. D. de leg. 1. l. Fideicõmiſſa, §. ſi filio, D. de legat. 3. l. Quæſitum, §. 1. D. de diſtr. pignor. l. Non recte, D. de fideiuſſor, *cũ notatis ſup.* liter. E. num. 137. 12

Nã expreſſum dicitur illud, quod ſub intelligitur à iure, vt dictum eſt ſupra, liter. E. numer. 112. 13

TACITI *& expreſſi idem eſt iudicium*, l. Cũ quid, vbi, Doct. D. ſi cert. pet. l. ſi filius fam. D. eod. tit. l. vlt. in princip. D. de legat. 2. l. Item quia D. de pact. l. vlt. C. qui bon. ceder. poſſ. Couar. in repet. cap. Quamuis pactum, de pact. lib. 6. p. 2. in initio n. 6. in med. Mench. contr. illuſtri, cap. 33. n. 26. Flam. de reſign. tom. 1. lib. 1. quæſt. 1. num. 3. cum ſeqq. & quæſt. 13. numer. 13 Gonçal. ad regul. 8. Cencel. gloſ. 14. num. 64. Eſcob. de ratiocin. capit. 7. numer. 7. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 14

Digitized by Google

br. 3. quæſt. 80. numer. 30. Morla in empor, iur. part. 1. titul. 8. quæſt. 24. per tot. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſ. §. 2. capit. 7. numer. 7. Fr. Anton. à Souſ. in relect de cenſ. Bullæ Cœnæ cap. 24. diſput. 101. numer. 2. Ioan Franc. Leo in theſaur. fori Eccleſiaſt. part. 3. cap. 7. numer. 61. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. T. conclu. 8. Campanil. in diuerſ. iur. Canon. rubr. 12. cap. 4 numer. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. foreſ. lib. 1. quæſt. 95. numer. 9. & quæſt. 152. num. 9.

14 *Intellige, quando tacitum includitur in natura expreſsi, ſecus ſi de natura expreſsi non eſt, neque ſub expreſſo inducitur,* Tuſch. d. liter. T. conclu. 7. Mari Antonin. variar. lib. 2. reſolution. 57. num. 72.

15 *Limita cum* eod. Tuſch. concluſ. 9. *qui* concluſ 11, *aſſerit multis in caſibus plus tacitum operari, quam expreſſum.*

16 *In alijs etiam, taciti minor eſt virtus, quam expreſsi, vt cõſtat ex adductis ſupra* liter. E. numer. 132.

Namque tacitum aliud tacitum non producit, Cardinal. Tuſch liter. T. concluſ. 10. per tot. Deccian. conſil. 49. num. 50. lib. 2.

Tacitumque reſultans ex expreſſo ceſſat ceſſante expreſſo, Cardin. Tuſch. dict. liter. T concluſ. 12. *per text.* in l 3. §. fin. D. de ſeruit. ruſtic. Prædior. 17

Et expreſſum facit ceſſare tacitum, tradidimus ſupra, liter. E. num. 134.

Amplia axioma in vltimis voluntatibus, in quibus tacitum pro expreſſo habetur, l. Inter veſtem, D. de auro, & arg. legat, l. In conditionibus, primum locum, D. de cõdition. & demonſtr. Bartol *in ſua magiſtrali diſtinctione, quam tradit in* dict. l. Cum quid, coll. 2. numer. 9. verſic. Et pro huius ſolut. *& ante eum* Cyn. coll. 2. numer. 4. verſ. Nos ergo, *quos vltra alios, refert* Rendin. in promtuar. recept. ſentent. tom. 1. tit. 100. numer. 16. 18

Alia quæ ad hanc regulam ſpectant notata ſunt ſupra d. lit. E. numer. 132. & ſequentib.

TA-

19 TACITE *fieri non poteſt, quod prohibetur expreſſe*, l. Qui ad certum, 14. D. Locat. Ioann. Baptiſt. Coſt. de facti ſcient. & ignor. centur. 2. diſtin. 17. num. 3.

20 TALEM *Te iudico, qualem te inuenio*, l. Moueor, 4. C. ſi ſeruus exportandus ven. l. Item apud. Labeonem, 15. §. ſi quis virgines, D. de iniur. l. ſi pignorans, 50. D. locat. capit. ſi iudex, laicus 12. de ſentent. excommun. libr. 6.

21 TALEM *eſſe, aliud eſt, aliud haberi pro tali*, gloſſ. in l. Mercis appellatio, D. de verb. ſignific. Rimin. Iunior conſil. 222. numer. 160. lib. 2. Nicola. Intrigliol. deciſ. 43. num. 73. lib. 1, Cepha. conſil. 451. numer. 36. libr. 4. *vbi de huius axiomatis, & gloſæ in dict.* l. Mercis, *intellectu*.

22 TALEM *ſe probare debet qui agit vt talis*, l. Non ignorat. 9. C. Qui accuſar. nõ poſ. l. Diuus, D. de re iudic. Brunor a Sole in locis com. verb. Agenſ. 2. *pleniſsime* Maſcard. de probat. concl. 1253. & conclu. 1254. tom. 3. Caſtillo controu. lib. 5. part. 2. cap. 136. nu. 67. & ſeqq.

Vnde proteſtans alicui vt talis, talem ſe docere debet, aliàs in mora non conſtituit, Boer. dec. 347. nu. 14. *multis relatis* Vincent. Carot. ſing. 164. *vbi quadrupliciter id limitat*. 23

Limita axioma in habente naturalem pro ſe præſumptionẽ, Maſcard. d. conclu. 1253. n. 8. *cum notatis ſupra* liter. Q. numer. 7. 24

TEMPORALIA *ad agendum perpetua ſunt ad excipiendum* l. Puré, 5. §. fin. D. de dol. mal. & met. except. l. Licet, 5. C. de exception. Cardin. Tuſch. lit. E. conclu. 371. n. 7. cũ ſeq. Vincent. Carot. ſingul. 147. & de excep. excep. 22. q. 18. n. 9. Sur. deciſ. 64. nu. 35. & deciſ. 277. n. 17. Stephan. Gratian. deciſ. Marchiæ 151. n. 12. Fran. Viui. dec. 351. n. 2. lib. 2. 25

Limita, & intellige, re integra ante motam actionem, ſecus poſt. Ita Alberic. in d. l. Pure §. final. per l. Pomponius, §. Rati, D. de procurat. Vincẽt. Carot. d. excep. 22. q. 18. numer. 26

Digitized by Google

mer. 10. & 11. *vbi quod tunc facilius perditur exceptio, quam actio,* Qui num. 12. *limitat ſe*
27 *cundo* † *in exceptione quæ etiam agendo proponi poteſt: quæ temporalis eſt vt actio, ex* Ange. & Caſtr. in l. Papinianus §. ſi filius *(per illum text.)* D. de inoffic. teſtament.

28 *Tertio limitat* num. 13. *Niſi ad excipiendum ſit tempus limitatum, ex* l. Quoties, C. de precibus Imperat. offer. & Felin. *per eum ibi relato,*

29 *Limita quarto, vt licet temporalia ad agendum, perpetua ſint ad excipiendum: non tamen ad replicandum, quia temporalia ad agendum, temporalia etiam ſunt ad replicandum, caſus eſt ſingularis* in l. Quæſitum, 30. §. In dolo *(vbi not. expreſſe* Gothofred. lit. Z.) D. de pecul. Afin. in pract. §. 16. cap. 7. Vincent. Carot. ſingul. 45. *vbi ita tenuiſſe refert* Rott. in vna Romanor. ſpolij coram Puteo 22. Iunij 1595.

30 TEMPORE *eodem quando aliquid fit, non datur prius, nec poſterius,* l. Quidam teſtamento, D. de pecul. legat. Surd. de aliment. tit. 9. q. 29 numer. 18.

Tempore autem eodem fieri dicitur quod ſucceſſiue fit, glo. in l. Antiqui, verb. Eodem tempore, D. ſi pars hæred. petatur. 31

TEMPORE *habili aliquid fieri, vel conferri in tempus habile, paria ſunt,* l. In tempus, 62. D. de hæred. inſtit. *& notauimus ſupra* liter. F. numer. 136. 32

Et é contra, tempore prohibito aliquid fieri, vel conferri in tempus prohibitum, paria ſunt, l. Oratio D. de ſponſal. l. Quod ſponſæ, C. de donat. ante nupt. *cum citatis ſupra* d. lit. F. numer. 135. 33

TEMPVS *non eſt modus tollendæ, nec inducendæ obligationis,* l. Obligationum, la 2. in ordin. 44. §. Placet, D. de action. & oblig. §. At ſi ita ſtipuleris, inſt. de ver. oblig. vbi Thob. Noni. gloſ. verb. Allegationem in cap. Cum ex officij 16. de præſcrip. Gom. var. tom. 2. cap. 11. numer. 21. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. for. Eccleſiaſt. dec. 732. in 1. edit. & reſolut. 509. 34

Digitized by Google

509. numer. 2, in 2. edit. & deciſ. Curiæ Archiepiſcopi Neapolitan. deciſ. 62. num. 4. part. 2. Acaci. Anton. in comment. ad leg. 1. D. de condition. & demonſt. ſuper verb. Cum dies certus, num. 5. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 852. numer. 23.

35 TEMPVS *legis qui non obſeruat, non dicitur formam legis obſeruare*, l. Obſeruare, §. Poſthac, D. de offic. Procon. Rebuf. in tract. nominat. q. 14. num. 6. Anton. Gamm. deciſ. 337. numer. 4. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Tempus, num. 1.

TENOR, *ſupple verb.* Scripturæ tenor.

36 TERTIVS *cuius non intereſt, aut de alterius iure opponẽs, non auditur*, l. Loci corpus, §. Competit. D. ſi ſeruit. vendic. l. Si quis emptionis, §. ſin vero nullum, C. de præſcrip. 30. annor. Natta conſ. 419. numer. 11. *plene* Anton. Theſaur. deciſ. 4. per totam, *vbi copioſe materiam cum intellectibus, & limitationibus examinat, & iunge dicta* lit. I. num. 92.

TERMINI *habiles ſupponẽdi ſunt*, l. Qui teſtamento, 20 in princip. D. qui teſtam. facere poſſ. *cum notatis infra*, liter. V. numer. 62. & *ſupra* liter. D. numer. 139. & ſeq. 37

TESTATOR *videtur ſe conformare cum iuris diſpoſitione*, l. Conficiuntur, D. de iur. codicil. Menoch. de præſump. lib. 4. præſump. 21. n. 35 præſumpt. 63. numer. 3. & præſum. 202. à numer. 1. cum ſeqq. *vbi ampliationes, & limitationes aſſignat.* 38

Et cum diſpoſitione ſtatuti, l. Hæredes mei, §. Cum ita, D. ad Trebell. Farinac. deciſ. 508. num. 4. 39

Imo fortius quam cum diſpoſitione iuris communis, tradit ex plurimis, cũ limitationibus Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 311. numer. 42. & ſeq. q. 325. numer. 9. & ſeqq. quæſt. 402. numer. 62. & ſeqq. & quæſt. 481. numer. 7. & ſeqq.

TESTATOR *facere non poteſt, quin leges in ſuo teſtamento locum habeant*, l. Nemo poteſt, 55. & in eius repet. Gu- 40

Digitized by Google

Goti. auth. Licet teſtator. C. de Epiſcop. & cler. Ioann. Mar. Nouar. q. forenſ. libr. 1. quæſt. 91. num. 1.

41 *Et præſumitur ſcire leges*, l. Leges ſacratiſsimæ, C. de legib. Alci. de præſumpt. lib. 1. præſ. 31. Nouar. d. loco n. 9.

42 TESTATVS *pro parte, & pro parte inteſtatus decedere nemo poteſt* l. Ius noſtrum, 7. D. de reg. iur. §. Hæreditas, verſ. Neque, inſt. de hæred. inſt. Menoch. de præſum lib. 4. præſumpt. 48. num. 3. & præſum. 101. num. 49. Surd. conſ. 93. Cardin. Tuſch. lit. T. conclu. 96. Caual. deciſ. numer. 16. par. 3. & deciſ. 19. num. 18. part. 4. Camil. Borrell. conſ. 99. numer. 8.

43 *Amplia, quia ſicut quoad bona teſtatus, & inteſtatus decedere quis non poteſt: ita nec quoad tempus*, Molin. de Hiſpan. primog. lib. 3. cap. 10. numer. 15. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 76. numero 10.

44 *Limita, niſi aliter lex, vel ſtatutum diſponeret*, Tuſ. d. concluſ. 96. numer. 12. & 13. Pariſ. conſil. 85. numer. 3. lib. 3. Caual. de vſufruct. numer. 80. Odd. conſil. 10. numer. 23. Vincent. de Fran. ch. deciſ. 546. numer. 7. Polydor. Rip. obſeruat. 94. numer. 3.

Limita etiam in habente patrimonium diuerſis in locis, à quorum legibus eius ſucceſſio, & diſpoſitio regulabitur, & poterit in vno patrimonio teſtatus, & in alio inteſtatus decedere, Bart. in l. Cunctos populos, num. 36. & 38. & ibi Salicet, num. 13. & Imol. numer. 1. C. de ſumm. Trinit. & Fide Cathol. Peregrin. conſ. 13. num. 15. lib. 2. & con. 7. numer. 7. & 8. libr. 5. Andr. Gal. lib. 2. obſeruation. 124. numer. 13. & 14. Menochi. conſil. 1021. numer. 8. Cal. Perey. de nominat. quæſt. 14. num. 11. 45

Limita præterea, & intellige in eo, qui in totum teſtari poteſt, ſecus ſi pro parte tantum, l. fin. C. de inoffic. teſtam. Vincent. de Franc. dict. deciſ. 546. numer. 8. Stephan. Gratian. diſcept. forenſium, tom. 2. capit. 382. numero 15. 46

Digitized by Google

47 *Intellige etiam ab initio, nõ ex poſtfacto, pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedere, quis poteſt*, l. Circa, D. de inoffic. teſtamẽt. Menoch. cõſ. 1139. num. 52.

48 *Limita deinde vbi teſtamentum de iure naturali validum eſt*, Magdalen. de num. teſt. part. 2. cap. 4. num. 40.

49 *Limita denique in teſtante ad pias cauſas*, Bart. in l. 1. n. 70. C. de ſacroſan. Eccleſ. Deci. in d. l. Ius noſtrum, n. 7. Tiraq. de pia cauſ. priuil. 13. Intriglıol. ſingul. 97. nu. 16. lib. 3. Bimi. conſ. 277. num. 59. Magdalen. d. cap. 4. num. 39. Tuſch. d. concluſ. 96. num. 21.

50 TESTES *& inſtrumenta parem vim habent, diximus* liter. P. num. 195.

51 TESTIBVS *duobus affirmantibus magis creditur, quam mille negantibus*, l. Diem proferre, §. ſi plures (vbi gloſſ. verb. Conſenſerunt) D. de arbitr. Curt. de teſtibus concluſ. 3. Vincent. Carot. ſingul. 553. *infinitos referens* Farinac. eod. tract. de teſtibus quæſt. 65. num. 20. per quem num. ſeqq. *ampliationes, & limitationes plene vide. Quarum vnã aſsignat* Carot. d. loco *in criminalibus* ✝ 52 *nempe, in quibus magis creditur duobus negãtibus delictum, quã mille affirmantibus, quam (plurimis ſuo more relatis) tradit etiam* Farinac. d. quæſt. 65. numer. 154. & numer. 234. cum duobus ſeqq.

TITVLVM *non habere, vel nullum habere, paria ſunt*, 53 Surd. deciſ. 45. numer. 17. & conſ. 28. num. 52. Ceph. con. 160. numer. 11. Nat. conſ. 402. num. 54. Ioann. Mar. Nouar. quæſtion. forenſ. libr. 1. quæſtion. 126. numero 9.

TOTVM *continet ſuas partes*, 54 l. 1. §. ſi ſtipulante, D. de verb. oblig. l. ſi alij, D. de vſufruct. lega. l. In eo quod plus, 111. l. In toto 114. D. de regul. iur. cap. Plus, 35. cap. In toto 80. eod. tit. lib. 6. Gomez variar. tom. 2. c. 9. num. 4. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 47. n. 6. Couar variar. lib. 1. c. 2. ex n. 5 & c. vlt. n. 7. Stephan. Gratian diſcep. forenſ. tom. 4. c. 775. nu-

Digitized by Google

mer. 6. & 7. Cardin. Tuſ. tom. 8. lit. T. conclu. 336. *vbi* nu
55 6. *limitat*, † *quando totum con-ſtituens, in partes diuiſas eſt di-ſtinctum, & diuiſum, quia tūc vnaquæque pars per ſe ſtat; ſecus quando ſunt indiuiſa.*

56 TOTVM *qui dicit, nihil excludit, diximus ſupra,* lit. O. num. 17.

57 TOTO *vitiato, & quali-bet eius pars vitiatur*, l. ſi nemo, D. de teſtament. tutel.

58 TRACTVS *futuri temporis non pertinent ad iudicem*, l. Non quemadmodū, vbi Doct. D. de iudic. l. 1. §. Socius, D. de vſur. Surd. deciſ. 120. num. 5. & conſil. 340. num. 9. Ceual. commun. contra commun. tom. 4. quæſt. 899. num. 3.

59 TRADITIONIBVS *domi nia rerum transferūntur, diximus*, lit. D. num. 209.

60 TRASMISSIBILE *quod non eſt nec ceſſibile, notaui mus ſupra*, lit. A. num. 592.

61 TVRPITVDINEM *ſuam allegans non eſt audiendus, colligitur ex* text. in l. Mercenalem, C. de cond. ob turp. cauſ. l. Tranſact. C. de tranſact. l. Pignorib. *vbi* gloſ. C. de ſeruo commun. manumiſ. l. Cum profitearis, C. de re-uoc. donat. c. Inter dilectos, extr. de donat. *reſoluunt* Bernardus Diaz reg. 24. verſic. Quinto, Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 18. n. 20. & 24. cum ſeqq. Sur. deciſ. 196. n. 6. & deciſ. 309. n. 16. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 11. n. 75. Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 665. num. 12. tom. 2. part. 1. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. Clerical. p. 1. titul. de diſciplin. Clerical. §. 3. num. 12. pag. 22. Cardoſ. in praxi iudic. & ad-uocator. verb. Allegatio nu. 5. Aloyſ. Ricci. in praxi re-rum fori Eccleſiaſt. deciſion. 452. numer. 4. *alios refert* Cened. ad decret. collect. 10 num. 4. Cardin. Tuſch. lit. T. concluſ. 404. Viui deciſ. 67. libr. 1.

Amplia etiam in eo, qui eius 62
cui ſucceſſit, vel authoris turpi-tudinem allegat, l. Filios, C. de reuoc. his, quæ in fraud. credit. d. l. Cum profitearis, C. de reuocat. donat. Cra-uet. conſ. 125. n. 6. *vbi ampliat etiā*

Digitized by Google

etiā in ſucceſſore ſingulari, Car. Tuſch. d. conclu. 404. num. 7. & num. 18. 19. & 20. Coſta de facti ſcient. & ignor. centur. 1. diſtinction. 62. num. 10. Mari Giurb. in conſuet. Senat. Meſſan. cap. 2. gloſſ. 11. nu. 5. Viui. d. loco num. 5. *Quam ampliationem multis modis limitat*, Tuſch. d. loco, præcipue â numer. 75. cum ſeqq.

63 *Intellige regulam hanc procedere tātum in materia, in qua turpitudinem allegans liberam habet poteſtatem, de iure quę poteſt diſponere, tunc enim (ne ei dem turpitudo patrocinetur, contra* cap. Ex tenore. in fin. de praſcription.) *non auditur illā allegans, ſecus ſi liberam poteſtatem non habeat prout contingit, vbi principaliter in Reipublicæ, Eccleſiæ, vel animæ bonum allegatur, vt* in capit. Lator, de re iudic. *Ita (ex aliorum mēte) recte aduertit* Sarmi. libr. 3. ſelect. cap. 13. num. 5. & num. 11. *Cui reſolutioni ſubſcribunt* Franc. Molin de ritu nuptial, libr. 1. capit. 13. numer. 15. & Thom. de Thomaſet. reg. 32. Viui. dict. deciſ. 67. num. 7. *Vbi quod quādo periculum animæ vertitur, propria turpitudo allegari poteſt*, nu. 9. *in Eccleſiæ fauorem.*

Intellige etiam vbi quis ad ſuum commodum, & vtilitatē, turpitudinem ſuam allegat, ſecus ſi ad ſuum damnum, DD. in l. Ius iurandum ex conuentione, §. Procurator, D. de iur. iur. Roland. conſ. 24. num. 72. volum. 1. *quem citat* Bellet. diſquiſit. cleric. d. §. 3. num. 12. 65

Limita, quando turpitudinem allegans ſemel fuerit admiſſus, vel turpitudo detecta, quia tunc ex detecto periurio, vel turpitudine poterit ſe iuuare, ex reſolutis per Coſt. in l. ſi ex cautione, fallent. 9. numer. 2. Cardoſ. d. verb. Allegatio, numer. 5. Viui. d. deciſ. 67. numer. 8.

Limita etiam in criminalibus miſericorditer iudicis officium implorando, Signorol. conſil. 180. in princip. verſ. Aut miſericorditer, Tuſch. dict. concluſ. 404. num. 44. 66

Limita deinde in allegante turpitudinem contra turpitudinis participem, Caſtrenſ. con- 67

ſil. 353. in fin. lib. 1, Cepol. conſ. 57. num. 4. verſ. Et primo, Tuſch. dict. loco, n. 65. 67. & 74. Tiraquel. de retract. lig. §. 1. gloſ. 18. numer. 72. Surd. conſ. 371. numer. 89.

68 *Quod tamen ſublimitat* Tiraq. vbi proximè. *in excipiente, vel replicante contra turpitudinis participem, de lucro certantem*, & gloſ. 2. numer. 15. Cardin. Tuſch. dict. conclu. 404. num. 74. *infinitos referens* Mari. Giurb. in conſuet. Senat. Meſſan. dict. cap. 2. gloſ. 11. num. 5. verſ. Excipiendo tamen, part. 1. *qui etiam* ibidem, verſic. & vbi actus, *limitat pariter, quando a-*
69 *ctus contra legem † fuit geſtus, quia tunc ſuam vel authoris licet turpitudinem allegare, citat* Iaſ. in d. l. Ius iurandũ, quod ex conuentione, §. Procurator, num. 30 D. de iure iur. Ruin. conſil. 125, num. 5. vol. 1. conſ. 78. num. 7. volum. 4. & conſil 72. num. 1 vol. 5. Menoch. conſ. 1239 n. 10. & conſil. 1101 n. 50. *cum alijs.*

70 TVRPIS *eſt pars, quæ vniuerſo non congruit*, capit. 2. diſt. 8.

TVRPIVS *eijcitur, quam* 71
non admittitur hoſpes, deſumitur ex Ouid. triſti. libr. 5. eleg. 7. *& probat* tex. in cap. Quemadmodũ, §. Alioquin, de iure iur. gloſ. in cap. Per veſtras, verſ. Ad inopiam, de donat. inter vir. & vxor. *exornat* Tiraq. de iure conſtit. p. 3. limit. 7. nu. 43. Surd. de alim. tit. 7. quæſt. 17. n. 41. & conſ. 174. num. 13. conſil. 175. num. 42. conſil. 371. n. 54. Cardin. Tuſch. tom. 3. liter. F. concluſ. 12. num. 4. Anton. Monach. deciſ. Florent. 24. num. 36. & Bonon. deciſ. 19. num. 33. Cardin. Seraphin. Rota Rom. deciſ. 1483. num. 14. Ioan. Mar. Bellet. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. De diſciplina clerical. §. 29. nu. 7. pag. 163.

V

VARIATIO *ibi dicitur*, 1
vbi diuerſarũ rerũ electio datur, l. Eum qui certarũ, 138. §. 1. D de verb. oblig. Ioan. Mari. Nouar. in praxi elect. & va-

Digitized by Google

variat. fori, deciſ. 30. numero 5. *quas in fine*, dict. praxis *locauit*.

2 VARIARE *non licet*, Clement. vnic, de renunciat *vbi* Cardin. & Bonif. de Vital. poſt gloſ, *concordantia adducunt*, cap. Quod ſemel placuit, de reg. iur. in 6. l. Nemo poteſt mutare, 75. D. eod. tit. l. Quod in hæredem, §. Eligere, D. de tribut. act. Molin. de primog. lib. 4. cap. 4. nu. 36. Theſaur. lib. 1. q. forenſ. 65. num. 7. Cardin. Tuſch. lit. V. concluſ. 21. Flamin. Pariſ. de reſign. benef. lib. 3. quæſt. 18. n. 50. *prope infinitos referens* Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 10. gloſ. 6. n. 22. verſ. Contra, & n. ſeq. p. 1. *cum adductis ſupra* lit. A. num. 291. & lit. E. num. 25.

3 *Eſt enim variatio odioſa*, Calderin. conſil. 438. aliàs, 21. de iure patronat. in princip. Tuſch. dict. concl. 21. num. 2. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 44. numer. 6. Magon. deciſ. Florent. 2. n. 11. *Et legibus inimica*, Bald. conſil. 326. n. 4. lib. 1. Nouar. in praxi electión. & variat. fori, quæſt. 1. n. 3. & quæſt. 3. num. 9 ſect. 1.

Et ideo reſtringenda, Calderin. Tuſch. & Nouar. dict. locis. *Et in quibus liceat variare, vel non, vide late* Tuſch. dict. lit. V. concluſ. 20. 21. & 22. *pluchre* Nicol. Moron. de treug. & pace, quæſt. 121. á numer. 180. cum ſeq. 4

VARIATA *perſona, variatur conditio rei: diximus ſupra*, lit. M. num. 216. 5

VELLE *eius eſt, cuius eſt nolle*, l. 3. D. de regul. iur. Cæſar. Argel. de contra dictor. legit. quæſt. 4. num. 38. Thom. de Thomaſet. in florib. legum, regul. 106. *vbi procedere dicit ante contractum initum*. 6

Et nolle non dicitur, qui non poteſt velle, l. 4. D. de adquir. hæred. l. Pater, in princip. D. de condit. & demonſtr. *cũ traditis ſupra*, liter. N. numer. 45. 7

VENDERE *ſibi ipſi nemo poteſt*, l. Neque pignus, 45. aliàs, 46. D. de regul. iur. l. Suæ rei, 16. D. de contrah. empt. l. Cum 8

Digitized by Google

res, 4. C. eod. tit. *Nec etiam rem alienam, & ſi procurator conſtitutus ſit ad vendendũ cuicumque voluerit*, Scacc. de cõmerc. §. 1. quæſt. 7. part. 1. numer. 15. *allegat* Rot. Genuenſ. deciſ. 4. num. 3. *Li-*
9 *mita † in emente res proprias à ſe ipſo, nomine, & mandato alterius, vt per eundem* Scacc. d. tract. §. 6. gloſ. 1. numer. 69.

10 VENDERE *rem ſuam nemo cogitur, aut alienam comparare*, l. Inuitum, 11. C. de contrah. empt. l. Nec emere, 16. C. de iure deliber. l. Poſſeſſores, 12. C. de fund. patrimon. lib. 11. l. Nemo exterus. 8. C. de Iudæis. *Nec etiam iuſto pretio*, l Non enim 9. D. de action. rer. amotar. *de iure Regio*, l. 3 tit. 5. par. 5. vbi latè Gregor. Socin. regul. 425. Fabi. de Monte, de empt. & vendit. q. 3. princ. numer. 38. & ſequent. Card. Tuſch. lit. E. concluſ. 117. & liter. V. concluſ. 59. Anton. Gomez variar. tom. 2. capit 2. num. 51. in fin. Didac. Perez in l. 2. tit. 7. lib. 5. Ordinam, verſ. Quæritur vtrum quis compellatur, & in l. 2. tit. 23. lib. 2 gloſ. 1. verſicul. Tandem quæro, Hieronym. Buccar. de differ. inter iudic. ciuil. & crimin. differ. 100. num. 18. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 32. numer. 5. 6. & 7. Nos de priuileg. pauper. & miſerab. perſon. part. 1. q. 24. numer. 1. & ſeq. *vbi limi*
tamus, neceſſitatis, † & pauper 11
tatis ratione, ex l. 1. C. de Epiſcop. aud. l. 1. §. Cura carnis, D. de offic. præfect. vrb. *& alijs, ibique ampliamus. Pro alijs limitationibus ad* Bart. in l. 1. C. de commun. ſeruo manumiſ. *optimè agentem, ad alioſque ſupra relatos licet recurrere*, Socinum *præſertim*, Tuſch. & Nouar. citatis locis. *Qui ſcilicet* Nouar. dict. quæſt 32. numer. 1. 2. & 3. *limitat*
† fauore Eccleſiæ, pro eius con- 12
ſtructione, ampliatione, vel Monaſterij clauſtro, dormitorio, aut etiam viridario, & quæſt. 31. num. 1. *pro ſeminarij erectione*.

VENDERE *aliud eſt, a-* 13
liud promittere de vendẽdo. Promiſſio enim de vendendo,

do, venditio non eſt, l. In bonæ fidei, D. de eo quod cert. loc. Tiraquel. de retract. conuent. in fin. numer. 41. & ſequentib. *latè* Roland. à Valle conſil. 69. num. 12. & ſequétib. lib. 3. Surd. conſil 52. num. 13. & ſequent. Ioſeph. Ludouic. *copioſiſſime, cum ampliationibus, & limitationibus*, commun. concluſ. tit. de emp. & vendit. concluſ. 1. per tot. lib. 3. Cardin Tuſcb. liter. V. concluſ. 43.

14 VENTER *non patitur dilationem*, Surd. de aliment. 1. quæſt. 44. numer. 36. & tit. 8. priuileg. 11. numer. 3. & deciſ. 323. numer. 9. Giurb. deciſ. 4. numer. 45. Nos de priuileg. pauper. & miſerperſ. part. 1. quæſt. 50. numer. 8.

15 VERBA *ſunt ſigna, & teſtimonium mentis noſtræ, & animi voluntatem demonſtrant*, l. Labeo, 7. §. Tubero, D. de ſupel. legat. l. Scire, D. de tut. & curat. dat. ab his, l. 1. §. Diuus, D. ad leg. Cornel. de ſicar. gloſ. magiſt. verb. Animus, in l. Fulcinius, §. Quid ſit latitare, D. quib. ex cauſ in poſſeſſ. eatur, l. Reprehendenda, C. de inſt. & ſubſtit. l. Generaliter, C. de non numer. pec. *cum ſimilibus, de quibus* Menoch. conſ. 1, numer. 262. & de Præſum. lib. 3. quæſt. 1. nu. 39. & de arbit. lib. 1. quæſt. 7. numer. 75. Maſcard. de probat. concluſ. 1415. num. 24. cum ſeq. Surd. de alim. tit. 2. quæſt. 2. numer. 1. & conſ. 179. numer. 61. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Libertis, numer. 18. C. de reuoc. donat. Cardin. Mantic, de coniect. vlt. volunt. lib. 3. capit. 4 Aluarad. de coniectur. mente defuncti, lib. 1. cap. 1. Menchs. controuer. illuſtr. capit. 58. numer. 7. Flam. de reſignat. tom. 1. libr. 1. quæſt. 13. numer. 29. Brunor à Sole in locis commun. verb. Homo, 4. Mari. Antonin. variar. libr. 1. reſolut. 4. numer. 9. Farinc. in prax. crimin. part. 5. q. 126. numer. 158. & part. 3. in fragm. liter. A. num 229. & deciſ. 130. numer. 3. tom. 1. part. 1.

Et mentis nuncij, nec præſu- 16

mendum eſt, quempiam dicere, quod non prius mente agitaueris Menoch. de præſumpt. libr. 1. quæſt, 22. num. 1.& 2. vbi, quod verba, & ſermones ſunt ingeniorum, morumque imagines, Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. c. 107. n. 2. Vnde eleganter ſcientiſſimus Senec. de Moribus: Si aliquid cogitaueris; cito apparebit conuerſantibus.

17 Et verba debent deſeruire intentioni, non intentio verbis, ex regul. l. Non aliter, D. de legat. 3. l. 3. §. Conditio, D. de adim. legat. cap. Sedulo, 38. diſt. cap. Secundo requiris, de appel. cap. Intelligentia, de verb. ſignific. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Libertis, nu. 47. C. de reuoc. donat. & de retract. lignag. §. 32. gloſ. 1. numer. 34. & 35. Cardin. Mantic. de coniectur vltim. volunt. libr. 3. tit. 3. num. 9. Simon de Pret. de interpret. vltim. volunt. lib. 2. dubit. 2. ſolut. 1. á nu. 280. iuncto num. 215. Brunor à Sole in locis commun. verb. Verba, nu. 2. Caſtillo contro uerſ. lib. 5. p. 2. c. 86. n. 40.

Et non ſecundũ quod ſonant, 18 ſed ſecundum mentem, & intentionem proferentis intelligenda ſunt verba, l. Non omnis, in princ. D. ſi cert. pet. l. 3. §. Si quis hoc interdicto, D. de itiner. actuq; priuat. l. Scire oportet, §. Aliud, D. de excuſat. tutor. l. Non aliter, 69. D. de legat. 3. l. Sed Celſus, §. 1. vbi gloſ. verſ. Sequendum, D. de contrah. empt. cap. Intelligentia, & cap. Propterea, extr. de verbor. ſignific. Tiraq. in dict. l. Si vnquã verb. Libertis, num. 48. Nauar. in manual. cap. 23. numer. 38. Surd. conſil. 431. n. 35. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 48. num. 55. Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quæſt. 85. num. 50. cum citatis ſupra, liter. M, num. 71.

Et vbicumque conſtat de mẽte diſponentis, expreſſa, vel præſumpta, verborum qualitas non attenditur, l. 3. C. de liber. præter. l. Quoniam indignũ, C. de teſtam. 19

Vbi autem de mente dubitatur, à verborum proprietate nõ receditur, dict. l. Non aliter, & latius infra proxime,

VER-

20 VERBA *ſecundum propriam ſignificationem interpretanda ſunt*, l. Non aliter, 69 D. de legat. 3. Surd. deciſ. 288. num. 27. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Verbum, num. 6. Brunor à Sole in locis commun. verb. Verba, 1. Melchior. Phœb. deciſ. 77. num. 14. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. concl. 91. Mari. Giurb. in conſuetud. Senat. Meſſan. cap. 5. gloſ. 6. num. 4. & c. 6. gloſ. 5. nu. 2. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inſpect. 3. cap. 1. numer. 6.

VERBIq; *proprietas in dubio attendi debet, nec ab ea eſt recedendum*, l. 1. §. Sed ſi is qui nauem, verſic. In re igitur dubia, D. de exercit. act. l. Quidquid aſtringendæ, 99. D. de verb. oblig. l. Proſpexit, in princip. verſ. Ipſa ergo, D. qui & à quib. Crauet. conſ. 288. nu. 3. ex verſ. Itaque, Franc. Becci. conſ. 21. n. 13. Surd conſ. 315. n. 18. & conſ. 369. num. 5. Steph. Gratian. deciſ. 43. n. 12.

Et ſecundum Grammaticalẽ ſenſum debet accipi, Neuizan. conſil. 92. num. 11. Nos de priuil. pauper. & miſer. perſ. p. 1. quæſt. 1. nu. 11. & numer. 21. & ſeq. *vbi exornamus.*

Et in verbis contractuum, d. l. Quidquid aſtringendæ, Surd. deciſ. 288. numer. 27. Mendez à Caſtro in praxi Liſit. lib. 3 c. 15. n. 20.

Legis, aut ſtatuti, l. 3. §. Hæc verba, D. de negot. geſt. d. l. 1. §. Is qui nauem, *cum alijs ſupra proxime* Cardoſ. d. verb, Verbum, nu. 16. Seſſ. de inhibit. cap. 4. §. 5. num. 19. Becci. conſil. 53. nu. 4. Surd. conſil. 425. n. 31. & ſeq. *cum adductis* à Nobis d. quæſt. 1. numer. 10.

Sunt intelligenda verba, quatenus propria eorum ſignificatio patitur, l. Cum lege, D. de teſtam. l. 1. §. Quod autẽ, D. de aleator. cap. Ad audientiam, de decim. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 18. num. 35. Petr. Barboſ. in l. Quia tale, nu. 37. D. ſolut. matri. Rot. Rom. apud. Farin. dec. 352. n. 1. to. 1. p. 1. *vbi aſſerit, nulla in materia quantũuis odioſa, à proprie-*

tate

Digitized by Google

tate verborum recedi, ſed latã fieri interpretationem, quatenus eorum proprietas patitur.

Et ab eis nõ recedendũ, quantumuis rigida ſit diſpoſitio, tradit Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 52. numer. 40. & 44.

21 *Limita multipliciter, vt per acutiſsimum* Alciat. in tract. de verb. ſignic. lib. 2. â numer 4. cum ſeqq. & infra proximè numer. 24. *limitationem aſsignamus.*

22 VERBA *magis declarant animum, quam facta,* l. Recuri, D. de adquir. hæredit. l. Reconuinct, D. de legat. 3.

23 VERBA *ſecundum communem vſum loquendi intelligi debent* l. Liberorũ, §. Quod tamen Caſsius, vbi Bart. D. de legat. 3 l. Labeo, D. de ſupellect. legat. l. Cum de lanionis, §. Item, verſic. Optimum ergo, D. de fund. inſtruct. l. Cum autem, C. de donat. ante nupt. Sur. cõſ. 313, n. 87 & conſ. 454. num. 28. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit, 8. num. 1. Fr. Anton. à Souſ. in tract. de cenſur. Bullæ Cœnæ, capit. 2. numer. 4. & cap. 6. diſput. 39. num. 3 & cap. 7. numer. 5. Mangil. de imputationib. quæſtion. 57. numer. 13.

Vulgaris enim appellatio pro lege habetur, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 11. numer. 68. & gloſ. 13. numero 61.

Et ſecundum communem hominum intellectum accipienda ſunt verba, Didac. Perez in l. 2. gloſ. Cornudo, in princip. tit. 9. lib. 6. Ordinam.

Et ſecundum conſuetudinem Regionis, Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. c. 78. nu. 29.

Et verborum communis ſenſus, qualitas, & conditio perſonarum attendenda eſt, Socin. regul. 536 limit. 8. Couar. de ſponſal. part. 2. cap. 4. §. 1. nu. 2.

Et ob cõmunem vſum loquendi à propria verborum ſignificatione receditur, Ioan Antoni. Mangil. de imputationib. q. 58. numer. 15. & 16. *allegat* Bartol. in dict. §. Quod tamen Caſsius, & conſ. 73. numer. 24

Digitized by Google

mer. 1. volum. 2. *& alios.*

25 *Et attento iure communi, nõ ſpeciali verba intelligenda ſunt,* l. fin. C, de his qui veni. ætat. impetrauer.

Limita & intellige vt hac liter. num. 75.

26 **V**ERBA *intelliguntur ſecũdum qualitatem perſonæ ad quam referuntur,* l. Plenum, 12. §. Equitij, D. de vſu & habit. l. Ex militari, D. de milit. teſtam. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quæſt. 126. numer. 8. Caſtill. controuerſ. lib. 5. part. 2. capit. 84. numer. 6. & numer. 10. 25. & 26. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut quæſt. 339. numero 21.

27 **V**ERBA *ſecundum ſubiectam materiam. & naturam contractus intelligi debent,* l. Cum pater, §. Donatum, D. de legat. 2. l. Si vno, & ibi Bartol. D. locat. l. Sed etſi poſſeſſori, 11. §. Item, ſi iurauero, D. de iure iur. l. fin. C. de non numer. pecun. l. Cum manufacta, in fin. D. de contrah. empt. l. Damni infecti, in princip. D. de damn. infect. l. Fluminum, §. Hæc ſtipulatio, D. eod. tit. l. Proculus, D. de vſufruct. l. Stipulatus, D. de vſur. l. Vbi ita donatur, D. de donat. cauſa mort. l. Inſulam, D. de præſcrip. verb. l. Si olei, C. locat. capit. Conſtitutus, extra de religioſ. domib. capit. Solitæ, de maiorit. & obed. Euerard. in topic. legal. loco, 46. Maſcard. de probat. concluſ. 1131. num. 20. Menoch. de præſumpt. libr. 3. q. 104. numer. 28. Surd. deciſ. 2. num 13. & deciſ. 43. numer. 16. & de aliment. tit. 1. quæſt. 42. numer. 24. & tit. 5. quæſt. 1. numer. 26. Pichard. in diſput. de mora, n. 127. Cald. Pereir. de extinct. emphyt. capit. 1. numer. 35. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 48. n. 53. 54. & 58. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Verbum, numer. 4. Brunor à Sole in locis commun. eod. verb num. 19. Rota Roman. apud Farinac. deciſ. 62. in nouiſſ. & deciſ. 398. numer. 4. tom. 1. part. 1. Cardin. Tuſch. tom. 8. liter. V. concluſ. 95. Cardin. Seraphin. Rota Roman.

Digitized by Google

man. decis. 121. numer. 11. decis. 398. num. 7. & decis. 541. numer. 6. Caſtil. controuerſ. libr. 5. part. 2. cap. 87. numer. 7. & ſeq. *vbi plene,* Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 8. nume ro 3.

28 *Et impropriari debent verba vt materia qua de agitur conueniant,* §. Nunc autem admonendi (vbi gloſ. verb. Dederint) inſtit. quib. alien. lic. vel non.

29 *Et quantumcumq; præciſa verba ſecundum ſubiectam materiã reſtringuntur,* Flores Di az var. quæſt. 24. num. 33. Caſtil. d. cap. 87. numer. 8. & ſeq. *amplians etiam in materia ſtricta,* numer. 9. & 10. Tiraquel. (*vtrumque firmans*) in l. Si vnquam, verb. Reuertatur, numer. 37. C. de reuoc. donat.

30 VERBA *debent intelligi cum effectu,* l. 2. §. Hæc verba, D. quod quiſque iur. l. pen. §. Docere, D. Ne quis eum, l. Quoties, D. qui ſatiſd. cog. l. 4. §. Condemnatum, D. de re iudic. l. Si Barſatoram, D. de fideiuſſor. capit. Relatum, vbi gloſ. extr. de cleric. non reſid. cap. Qualiter, vbi gloſ. vlt. de pact. cap. Si à iudice, de appellat. lib. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 304. Surd. conſil. 3. numer. 25. & conſ. 179. numer. 49. Ignat. del. Villar in ſylua reſponſ. reſp. 1. num. 25 Fr. Anton. à Souſ. in relect. de cenſur. Bull. Cœnæ, cap. 4. diſput. 26. numer. 2. & c. 11. num. 6. & cap. 12, diſpu. 63. numer. 2. Aloyſ. Ricci. cur. Archiep. Neapol. decis. 41. num. 3. part. 2. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. capit. 36. §. 1. numer. 2, Cardin. Tuſch. tom. 8. liter. V. concluſ. 90. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Verbum, numer. 5. Franciſ. Galet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Verba, Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 96. numer. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſt. 1. num. 3. & 4. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæſt. 3. numer. 8. & quæſt. 75. numer. 4. Fuſar. de ſubſtit. quæſtion. 650. numero 6.

Digitized by Google

31 VERBA *debent aliquid operari*, l. 3. in princip. D. de iure iur. l. Si quando, 109. D. de legat. 1. l. fin. D. Ne quid in loco publ. capit. Si Papa, in fin. extr. de priuileg. lib. 6. cap. Si à iudice, de appellat. eod. lib. Tiraquel. de iure conſti. p. 3. limit. 30. nu. 36. & de retract. conuent. §. 1. gloſ. 2. n. 24. & n. 45. Crauet. conſ. 23. n. 3. Maſcard. de probat. conclu. 595. Surd. deciſ. 64. n. 19. conſil. 127. nu. 9. conſil. 218. n. 15. & cõſil. 270. n. 10. Burg de Paz cõſ. 25. n. 21. Pichard. ad §. Quod ſi fugerit, n. 15. inſt. de empt. Gutier practic. lib. 3. q. 15. n. 39. Cald. Perei. de renouat. emphyt. quæſt. 11. numer. 14. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 7. procem. numer. 127. Stephan. Gratian. deciſ. 47. num. 17. & deciſ 106. num. 19. Benedict. A Egid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iur. part. 1. cap. 8 numer. 2. Bertazol. de clauſ. inſtrum. clauſ. 21. gloſ 14. numer. 10 & in repetit. l. Si quis maior, C. de tranſact. numer. 241. Cardin. Tuſch. tom. 8. liter. V. concluſ. 85. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. quæſt. 142. numer. 7. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inſpect. 3. capit. 1. numero 29.

Et nullum debet eſſe verbum ſine virtute aliquid operandi, Surd. conſil. 524. num. 12. *etiam minimum*, Bertazol. in dict. l. Si quis maior, numer. 246. *cum traditis ſupra*, liter. L. num. 14.

Et ita debent intelligi verba, ne maneant ſine effectu, l. Si ſtipulatus fuero, D. de verb. oblig. Menoch. conſil. 122. num. 48. & conſil. 373. numer. 8. Surd. de aliment. tit. 9. q. 16. n. 60. cum ſeq. 32

Nam verborum ſubſtantia, & effectus, non ſonus attendi debet, l. Inſulam, D. de præſcript. verb. cap. In tantum, extr. de Simon. Surd. deciſ. 303. num. 5. & conſil. 3. nu. 26. cum ſeq. & de aliment. tit. 9. q. 16. n. 22. Flamin. de reſig. to. 2. lib. 8. q. 8. nu. 134. Pinel. in rubr. de reſcind. vẽdit. part. 2. cap. 1. numer. 3. in fin. Mari. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 1. nu. 7. 33

Et

Digitized by Google

34 *Et vt aliquid operentur impropriari debent potius verba, quam vt ſint ſuperflua*, l. Si tã anguſti, 12. vbi Angel. D. de ſeruit. l. Si tibi (vbi Bart. & Doct.) D. ſi cert. pet. cap. Si ſententia, de ſentent. excommun. lib. 6. Surd. de aliment. titul. 2. quæſt. 1. numer. 39. & deciſ. 195. num. 2. Cald. Pere. de extinct. emphyt. cap. 7. num. 33. Brunor â Sole in locis commun. verb. Verba, 3. & 13.

35 *Et debent interpretari vt aliquid operentur in quacumque materia, etiam ſtricta, & odioſa In diſpenſatione*, Rot. Rom. apud Farin. deciſ. 352. num. 2. tom. 1. part. 1.

In contractibus, l. Si ſtipulatus, D. de vſur.

In ſtatutis, l. 1. in fin. D. ad municip.

Et in priuilegijs, d. cap. Si Papa, Bertazol. in dict. l. Si quis maior, num. 243. cum duobus ſeq.

36 *Limita, vt per* Menoch. conſ. 179. num. 20. *Vbi quod ſæpe ſuperuacanea verba, ſcribũtur, & ſtant ſine virtute aliquid operandi, ex* Iaſ. in l. Petens, numer. 8. C. de pact. & in l. Cum proponas. numer. 3. C. de tranſact. Crauet conſil. 80. num. 11. *& alijs.*

Et cum de contraria mente contrahentium conſtat, aut quãdo ſubiecta materia aliud ſuadet, ex Socin. Iun. conſil. 45 num. 25. lib. 1. & Deci. conſ. 473. num. 11.

VERBA *dubia in potiori ſignificatu ſunt accipienda, & ſecundum Grammaticalem ſenſum*, l. 1. §. Qui in perpetuum, D. ſi ager vectig. l. 1. §. Si is qui nauem, D. de exercit. act. §. Sed ius quidem ciuile inſtit. de iure natur. gent. & ciuil. capit. pen. de ſentent. excommun. Surd. conſil. 230. numer. 20. Menoch. de præſumpt. lib. 3. q. 39. â num. 8. Cardin. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 5. tit. 1. num. 6. Fr. Anton. â Souſ. in relect. de cenſur. Bullæ Cœnæ, cap. 2. nu. 4. Benedict. AEgid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iuſt. & iur. part. 1. cap. 10. num. 37. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 14. numer. 24. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. 37

con-

concluſ. 101. Barthol. Perez ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. num. 15. pag. 92. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. libr. 1. q. 1. numer. 4. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 341. numero 3.

38 *Et in aptiori ſignificatu accipienda ſunt*, l. Quoties idem ſermo, D. de regul. iur. Cardin. Tuſch. practic. concluſ. tom. 8. lit. V. concluſ. 98.

39 VERBA *in dubio naturaliter, propriè, & vere, non accidentaliter, ciuiliter, & ficte interpretanda ſunt*, l. fin. C. de his qui ven. ætat. impetrau. l. Fideicommiſſum, D. de cōd. & demonſtr. l. Ex ea parte, §. In inſulam, D. de verb. oblig. l. Si quis ita, §. fin. D. de legat. 2. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. concluſ. 102. Mari. Antonin. variar. libr. 1. reſolut. 4. num. 9. Franc. Galet. in margarit. caſuum conſcient. verb. Verba, Cardin. Mantic. de coniectur. libr. 3. tit. 4. numer. 15 Gallin. de verbor. ſignific. libr. 2. capit. 21. numer. 8. & lib. 3. cap. 19. numer. 2. Nicol. Garc. de Benefic. d. 7. cap. 9. numer. 32. Tiraq. de iure marit. gloſ. 7. numer. 14. & de iure primog. q. 1. numer. 10, & quæſt. 34. num. 17. & quæſt. 40. numer. 134. & in tract. le mort. part. 3. declar. 1. num. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 81. num. 19. & conſ. 97. num. 86, Sur. deciſ. 303. num. 1. & conſ. 90. num. 24. Cald. de nomin. emphyt. q. 13. numer. 12. col. 2. in fin. Cardoſ. in praxi iudic. verb. Verbum, numer. 6. Mangil. de imputat. quæſt. 77. numer. 88 Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 1. numer. 6. Caſtil. controuerſ. lib 5. part. 2. cap. 131. nu. 7. Vincent. Fuſar. de ſubſtit. q. 383. num. 3. & quæſt 386. numer. 39.

Etſi ciuiliter, & naturaliter verba intelligi poſſint; naturaliter potius, quam ciuiliter debent intelligi, d. l. fin. C. de his qui ven. ætat. & d. §. In inſulam, l. Statius Florus, §. Cornelio Fælici, D. de iure fiſc. Tiraquel. in l. Si vnquā, verb. Suſceperit liberos, C. de reuoc. donat. nu. 15. Ioan. An-

Digitized by Google

Anton. Mangil. de imputat, quæſt. 110. num. 23. & ſeq.

40 VERBA *in dubio ſimpliciter, & non ſecundum quid intelligenda ſunt* l. Hoc legatum, in fin. D. de legat. 3. l. 1. §. Si quis ſimpliciter, D. de verbor. obligat. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. conclu. 97.

41 VERBA *ſimpliciter prolata ad intellectum legum referri debent*, l. 1. C. de fruct. & lit. expenſ.

42 VERBA *ſimpliciter prolata intelliguntur de primo actu* l. Dotis promiſsio, D. de iure dot. l. Boues, §. Hoc ſermone, D. de verb. ſignific. *& notauimus ſupra*, lit. D. num. 123. & liter. S. num. 28.

43 VERBA *dubia ſecundum naturam rei, cui adijciuntur intelligi debent*, l. Si vno, in princip. (& ibi gloſ. Bart. & Bald.) D. locat. cap. Conſtitutus, de religioſ. domib. *cum alijs ſupra citatis* hac ead. lit. numer 27. Cardin. Tuſ. lit. V. concluſ. 96. Peralta in l. Si quis in principio teſtamẽti, num. 76. & 77. D. de legat. 3. Tiraquel. in l. Boues, §. Hoc ſermone, limit. 18. numer. 1. & 2. *Vbi ex hac regula illius, §. determinationem limitat, vt de primo actu non intelligatur, quando rei natura, vel ſubiecta materia repugnat*, Alex. Raudenſ. de analog. lib. 1. cap. 23. num. 11. & 12. & cap. 34. numer. 235. Surd. deciſ. 322. num. 37. *infinitos referens* Caſtill. controuerſ. lib. 5. p. 2. cap. 86. numer. 3. & ſequent. *vbi multipliciter ampliat, multipliciter etiam* Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Reuertatur, num. 37. C. de reuoc. donat.

VERBA *in dubio, rebus ſic ſtantibus intelligenda ſunt* 44
l. Quod Seruius (vbi gloſ. ver. Poteſt) D. de condict. ob cauſ l. fin. §. Idem quæſijt, D. de condict. indebit. l. Paulo Callimacho, §. 1. D. de legat. 3. *cum adductis ſup.* liter. D. num. 105.

VERBA *in dubio potius* 45
modaliter, quam conditionaliter intelliguntur, l. Quæro, §. Inter locatorem, D locat.

Modus enim in dubio potius præſumitur, quam conditio, vt notauimus ſupra, lit. M. n. 103.

VER-

Digitized by Google

46 VERBA *in dubio de actu validio ſunt intelligenda*. L. 4. §. Condemnatum, D. de re iudic. Cardin. Tuſch. tom 8. lit. V. concluſ. 99. & ſeq.

47 VERBA *dubia contra proferentem ſunt interpretanda*, l. Veteribus, 40. vbi Bart. D. de pact. l. Quidquid aſtringendæ, D. de verb. oblig. l. Labeo, D. de contrah. empt. l. 2. tit. 33. p. 7. Menoch. cōſ 110. num. 36. & conſ. 179. numer. 19. Surd. deciſ. 322. numer. 63. & de aliment. tit. 6. quæſt. 1. numer. 26. Petr. Barboſ. in l. Si quis intentione ambigua, 66. num. 28. D. de iudic. Mendez à Caſtr. in praxi Luſit. libr. 1. capit. 3. numer. 41. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Verbum, numer. 9. Cardin. Tuſ. tom. 8. lit. V. concluſ. 106. Mari. Anton. variar. lib. 2. reſolut. 23. num. 19.

48 *Quod licet verum ſit in contractibus; ſecus fit in libellis*, l. Inter ſtipulantem, §. Si Stichum, D. de verb. obligat. Bald. conſ. 489. numer. 3. in fin. Caſtrenſ conſ. 199. nu. 4. lib. 2. Rom. cōſ. 136. in princ. AEgid. dec. 733. in fin.

Cur autem in iudicijs in fauorem proferētis interpretatio fiat; non vero in contractibus? vide Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 4. n. 99. cum ſeq. *& alios relatos ab* Alphan. collect. 248. 49

VERBA *ambigua ſecundū ius commune, & ſtatuta ſunt interpretanda*, c. Cum dilectus de conſuetud. Ioann. Mar. Nouar. q. forenſ. lib. 1. q. 91. num. 7. 50

Et ſecundum intentionē proferentis, l. Si quis intentione, 66. D. de iudic. 51

Et quando verba ſunt ambigua, nec aliter de voluntate diſponentis conſtat; vitiatur diſpoſitio, l. In ambigua, D. de reb. dub. l. Duo ſunt Titij, D. de teſtament. tutel. 52

In delictis verba ambigua in meliorem partem accipi debent, l. Si Præſes, & l. Pen. D de pœn. l. Hæc enim cauſæ, 4. D. ne ſuſpect. tutor. 53

VERBA *vniuerſalia omnia includunt, quia qui omne dicit, nihil excludit*, l. Iulianus D. de legat. 3. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. cōcl. 121. *&* 54

Digitized by Google

notatum eſt ſupra, liter. O. numer. 17.

55 *Reſtringitur, ſecundum ſubiectam materiam*, l. 3. §. ſi quis hæredi, D. de ſtat. liber. Rot. Roman. apud Farinac. deciſ. 542. numer. 4. tomo 2. part. 1.

56 *Reſtringitur etiam, ne abſurdi, aut iniqui quidquam ſequatur*, l. Vt gradatim, §. ſed ſi lege, D. de muner. & honor. Mari. Antonin. variar. libr. 2. reſol. 40. num. 11 & 18. *aſſerens* num. 12. & 19. *reſtringenda ad id quod eſt æquũ, & ne quis indebite damnum patiatur, vel ad alium lucrum indebité cum alterius iactura perueniat.*

57 VERBA *generalia, generaliter ſunt intelligenda*, l. 1. §. Quod autem, D. de aleator, l. In fraudem, & ibi Bal. D. de teſtament. milit. l. De pretio, D. de public. in rem act. l. Si ſeruitus, D. de ſeruit. vrban. prædior. l. Regula, §. vlt. D. de iur. & facti ignor. l. final. in fin. C. de dot. promiſſ. l. Si finita, §. De cæteris, D. de damn. infect. l. 1. §. Generaliter, D. de legat. præſt. Afflict. deciſ. 319. nu. 3. Tiraq. in l. Si vnquam, in princip. num. 128. C. de reuoc. donat. Thom. de Thomaſet. regul. 131. Surd. deciſ. 122. num. 1. & conſ. 271. n. 28. Oxed de incompatibil. benef. p. 1. cap. 14. nu. 20. Burg. de Paz con. 17. num. 2. Valaſc. conſul. 113. n. 21. Ioan. Franc. Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſt. p. 2. c. 6. n. 70. Portol. in tractat. de conſortibus, & fideicommiſſ. legal. c. 6. n. 16. Aloyſ. Ricci. deciſ. cur. Archiepiſc. Neapolitan. 286 num. 5. part. 2. & in praxi rer. for. Eccleſiaſt. deciſ. 419. num. 1. & deciſ. 605. num. 2. in 1. edit. & reſolut. 356. & 529. in 2. edit. Fran. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 87. n. 16. Mari. Anton. variar. libr. 1. reſolut. 42. n. 3. Caldas Pereyr. de poteſtat. eligend. c. 16. num. 18. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. concl. 122. *infinitos referens* Farinac. conſil. 65. in addit. lit. G. lib. 1.

Amplia etiam in conſtitutione odioſa pœnali, correctoria, Rot. Roman. apud Farinac. deciſion. 41. numer. 19. & ſeqq. 58

Digitized by Google

ſeqq. tomo 1. p. 1.

59 *Et habent vim ſpecialis expreſſionis*, Gutier. conſ. 5. numer. 4. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 9. numer. 23. cum ſeq.

60 *Reſtringuntur tamen ad ſuas cauſas*, Crauet. conſil. 171. numer 13. *allegat* text. *quem ponderat*, in capit. Si à ſede de reſtit. ſpoliator libr. 6. *quem debuit allegare* tit. deprӕben. in 6. Flamin. de reſig. libr. 9. quӕſt. 17. num. 94.

61 *Et quamtumuis generalia, debent reſtringi ad rationẽ, & cauſam propter quam fuerunt prolata, & intelligenda ſunt ſecundũ ea, quӕ prӕcedunt*, l. Non eſt nouum, D. de legib. l. Hӕres meus, §. 1. D. de leg. 1. Menoch. conſ. 496. n. 54. Surd. conſil. 431. n. 12. *iunctis notatis ſupra* lit. P. n. 126.

62 *Reſtringunturque ad habilia*, l. Vt gradatim, in princ. D. de muner. & honor. l. 1. in princip. C. de ſacroſ. Eccleſ. Menoch. D. de recuper. poſſeſſ. remed. 4. n. 755. & de retinen. poſſ. remed. 1. n. 38 Sur. dec. 112. num. 2. Fran. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 85. n. 61. Caſtil. controuerſ. libr. 5. part. 2. cap. 89. numer. 15. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 724. numer. 18. Ioann. Mar. Nouar. quӕſt. forenſ. libr. 1. q. 8. num. 5.

Vbi autem de fauore publicӕ vtilitatis agitur, verba generalia ad habilitatem non reſtringuntur, l. Si quis in graui, §. Vtrum, vbi Bar. D. ad Syllan. 63

Reſtringuntur etiam verba generalia, vt caſus inſolitos nõ includant, Rimin. Iun. con. 40. num. 21. libr. 1. Flores Diaz variar. q. 24. nu. 33. 64

Nec ad incogitata extendantur, l. Cum Aquilianana, D. de tranſact. cap. Ne quis, vbi gloſ. vlt. 22. q. 2. 65

Reſtringuntur etiam per verbum ſpeciale adiunctum, Hieronym. Portol. de conſort. & fideicommiſ. legal. capit. 6. num. 10. 66

Et ex adiuncto interpretationem accipiunt, l. Sed ſi adijciatur, 13. & ibi gloſ. D. pro ſoci. *Cũ pluribus alijs, quӕ recenſet*, Sur. conſil. 34. num. 39. & conſ. 315. num. 26. 67

Digitized by Google

68 *Reſtringuntur præterea, vt omnis abſurditas euitetur*, l. Scire oportet, §. Aliud, D. de excuſat. tutor. leg. 1. D. nequid in loco ſac.

69 *Et ex veroſimili diſponentis mente* l. Lutius, 2. D. de legat. 2. l. Creditor. §. Lutius D. mandat.

70 *Et ad conſonum intellectum* dict, l. 1. §. Quod ait. D. nequid in loc. ſac.

71 *Nec ad ſpeciales cauſas, res, vel perſonas extenduntur*, Eugen. Peruſ. conſil. 13. num. 34. lib. 1. Flores Diaz dict. quæſt. 24. num. 33. *Vbi quod nec comprehendunt ea, quæ ſpeciali nota digna ſunt, ex* Quintil. Mandoſ. ad regul. Cancel. regul. 13. quæſt. 5. numer. 4.

72 *Et verba generalia reſcriptorum reſtringuntur ſecundum ius commune*, Garci. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explicat, numer. 275. *vbi* numer. 276. *idem aſſerit de verbis generalibus Statutorum, &* numer. 724. *quod in verbis generalibus, Principi reſeruata non veniunt.*

73 VERBA *ſecundum veriſimilitudinem ſunt intelligenda, quando de mente non conſtat*, Cardinal Tuſch. tom. 8. liter. V. concluſ. 94. Ioann. Mar. Nouar. quæſt. forenſis libr. 1. quæſtion. 1. numero 16.

VERBA *ad intellectum poſſibilem referenda ſunt*, l. fin. in princip. C. de contrah. & commit. ſtipul. l. Stipulatio, iſta, §. Hi qui ſunt, D. de verb. oblig. 74

VERBA *quæ de iure intelligi non poſſunt, de facto intelliguntur*, l. Mulier. §. 1. D. de condit. inſtit. l. Hæredibus, §. fin. in fin. D. ad S. C. Trebel. l. Stipulatio iſta, §. Hi qui ſunt, D. de verbor. oblig. 75

VERBA *ſecundum tempus prolationis intelligi debent*, l. Si ita, D. de auro, & arg. legat. l. final. § 1. D. de legat. 2. l. Nomen, §. 1. D. de legat. 3. l. Rutilia Polla, D. de contrahend. emption. Surd. conſil. 454. numero 13. Maſcard. de probation. concluſion. 1416. Valaſc. conſult. 58. num. 3. Cardoſ. in pra- 76

praxi iudic. & aduocator. verb. Verbum numer. 10. & 11. Ioann. Mari. Nouar. q. forenſ. libr. 2. quæſt. 127. numer. 2.

77 VERBA *per prius, non per poſterius, intelligenda ſunt*, l. Boues, §. Hoc ſermone (vbi plene Tiraquel.) D. de verb. ſignificat. l. Qui liberis, §. Hæc verba, D. de vulg. & pupill. ſubſtitut. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſion. 64. num. 86. Caſtill. controuerſ. lib. 5. part. 2. cap. 131. numer. 8. & ſeqq. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. quæſtion. 320. numer. 21.

78 VERBA *ita ſunt interpretanda, ne ſibi inuicem contradicere videantur* capit. Inter dilectos, §. Cæterum, de fide inſtrument. Bartol. in l. fin. §. Idem quæſijt, verſic. Circa prædicta, D. de condict. indebit.

79 VERBA *debent intelligi eo reſpectu, quo prolata ſunt*, l. Debitor, §. final. D. ad S. C. Trebel. l. Si pater, §. Qui duos, & ibi not. Bal. D. de adopt.

VERBA *non ſufficiunt vbi opus eſt facto*, l. Non omnes, §. final. D. de re milit. l. Peculium, in fin. princip. D. de pecul. l. Iulianus, §. Offerri, D. de action. empt. l. 1. §. Tuliſſe in fin. D. ad Syllan. capit. 1. & 2. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. vbi DD. Bellac. tomo 2. commun. opin. libr. 8. titul. 27. de ſolut. numer. 16. pagin. mihi 392. Eſcobar de ratiocin. capit. 15. num. 44. Cardin. Tuſch. tomo 3. liter. F. concluſion. 21. Stephanus Gratianus diſception. forenſ. tomo 4. capit. 725. numero 32. & c. 767. numer. 37. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inſpect. 4 capit. 1. numer. 173. 80

VERBA *non mutant ſubſtantiam rei*, l. Cum falſa, C. de iur. & facti ignora. Menochi. conſil. 372. numero 18. cum ſeq. 81

Nec verborum multiplicatio non neceſſaria, l. Pediculis, §. Labeo, D. de aur. & argent. legat. Bertazol. de clauſul. inſtrument. clauſul. 4. gloſ. 3. num. 3.

Digitized by Google

82 VERBA *contrahentium à diſpoſitione legis limitationem recipiunt*, l. Quarto, §. Inter locatorē, D. locat. l. Quidam cum filium, D. de verborum obligat. Alex. conſil. 133. (incip. Super quæſitis) col. 1. vol. 5.

83 VERBA *praecedentia declarant ſequentia, & è conuerſo*, l. Si ſeruus, plurium, 50. §. final. D. de legat. 1. Surd. deciſ. 288. numer. 30. cū ſeqq. Farinac. in praxi criminal. part. 4. conſil. 30 numer. 115. & conſil. 65. num. 110. Mari. Anton. variar. libr. 3. reſolut. 1. num. 60.

Et magis declarant ſequētia, quam è contra, Cephal. conſ. 510. num. 16. Vincent. Fuſar. de ſubſtitit. quæſt. 351. num. 16. *Iungeque notata ſupra*, lit. S. numer. 25. cum duobus ſeqq.

84 VERBA *clara non indigent interpretatione*, l. Licet Imperator, Cardinal. Seraphin. Rot. Roman. deciſion. 762. numer. 1. Cardinal. Tuſch. tom. 8. liter. V. concl. 108. *Nec coniecturis, notauimus ſupra*, lit. C. num. 74.

VERBA *quæ aliquid præſupponunt, circa illud non diſponunt*, l. Ex facto la 1. D. de hæred. inſtitu. leg. Neque enim, §. Si ſeruum, D. de milit. teſtament. leg. Generaliter, §. Si is qui tutorem, D. de fideicommiſ. libert. 85

VERBA *vbi non conueniunt, diſpoſitio non habet locum*, l. 4. §. Toties, D. de dānat. infect. l. Quod conſtitutum, D. de milit. teſtament. Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. concluſ. 89. Mari. Anton. variar. libr. 3. reſolut. 9. numer. 4. Caſtill. controuerſ. lib. 5. part. 2. cap. 82. num. 11. & numer. antecedentibus *de regula hac affirmatiua, & plene de materia* à numer. 1. cum ſeqq. *Et verba legis cui non conueniunt, nec conuenit eius diſpoſitio, diximus ſupra*, liter. L. num. 21. 86

VERBA *geminata magis operantur, maiorem deliberationem, & enixam voluntatē inducunt*, l. Baliſta. D. ad Trebellian. Bertazol. de clauſul. inſtrum. clauſ. 4. gloſſ. 2. Cardin. Tuſch. tom. 4. lit. G. concluſ. 28. numer. 2. & to- 87

Digitized by Google

tomo 8. lit. V. concluſ. 158. *cum citatis ſupra* liter. G. numer. 1.

88 **V**ERBA *legum non in abſtracto, ſed in concreto intelligi, & accipi debent*, l. Si in rem in principi. D. de rei vend.

89 **V**ERBA *narratiua ob aliud prolata non probant, notauimus ſupra*, liter. A. numer. 550.

90 **V**ERBA *enuntiatiua non inducunt diſpoſitionem*, l. Si quis ita inſtituatur hæres ſi legitimus, D. de hæredibus inſtitut. vbi gloſ. per illa verba, Si legitimus hæreditatem non vindicauerit, hæres eſto, Menchac. controuerſ. illuſtr. capit. 30. numer. 8. Camil. Gallin. de verborum ſignificat. libr. 5. cap. 14. num. 8. Cardinal. Tuſch. liter. V. concluſ. 82. Stephanus Gratian. diſceptation. forenſ. tomo 2. capit. 111. num. 90. Nicola. Genu de verb. enunciatio. lib. 1. quæſtion. 3. per tot. *Vbi copioſiſſime, apud quos ampliationes, & limitationes ad ſaturitatem videre licet.*

91 *Nec verba enunciatiua probant*, Gratian. conſil. 143. n. 15. lib. 2. Pari. conſil. 77. n. 30. lib. 3. Cephal. conſ. 608. numer. 51. lib. 4. Decian. cō ſil. 32. num. 75. libr. 2. Cornaz. deciſ. Lucenſ. 212. nu. 9. Bardell. conſil. 49. num. 30. Caball. conſil. 123. numer. 7. lib. 2. Nicola. Genu. dict. tractat. libr. 1. quæſt. 4. per tot. *Vbi ampliationes, & limitationes, per centum quinquaginta, & quinque numeros proſequitur in axiomatis, & cōcluſionis huius confirmationem ponderans* text. in l. Lutius Titius teſtamento, §. Quis quis mihi hæres erit, D. de legat. 2. numer. 2. *plene etiam* Cardin. Tuſch. lit. V. concluſ. 81.

VERBIS *ſubtiliter non eſt dialecticandum*, Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. titul. 1. num. 4. Anton. Monach. Florenti. deciſ. 72. num. 27. 92

Subtilitas namque reprobatur, vt diximus ſupra, liter. S. numer. 68. 93

VERBIS *legem non imponimus ſed rebus, notatum eſt ſupra*, L. num. 33. 94

95 VERBORVM *tenor ſemper eſt attendendus*, l. Sancimus C. de fideiuſſor. l. Ad probationem, C. de probat. l. Si ſtipulatus ſit Stichum, & l. Si ita ſtipulatus, §. Griſogonus, ad fin. D. de verbor. obligation. l. Fideiuſſores Magiſtratuum, §. 1. D. de fideiuſſor. *cum late cumulatis* ab AEmilian. conſ. 4. Viui. deciſ. 336. num. 3. & 4. libr. 2. *refert* Franc. Molin. de ritu nupt. libr. 1. cap. 20. num. 7. Anton. Gamm. deciſ. Luſit. 38. num. 2.

96 VERBO *quod quis non expreßit, non videtur mente cogitaſſe* Cap. Tua, de ſponſal. cum ibi notatis Cardin. Tuſch. tom. 8. lit. V. concl. 89. num. 3.

97 VERBORVM *abundantia vltra intentionem contrahentium operari non debet*, argum. leg. final. C. quæ res pignor. obligari poſſunt, l. 3. C. de liber. præter. Anton. Gamm. deciſ. Luſit. 38. num. 2. *vbi limitat, & intelligit.*

98 VERISIMILE *quod non eſt præſumitur falſum* Menochi. conſ. 1. numero 258. conſ. 2. numer. 300. conſ. 28. numer. 25. conclu. 188. numer. 21. & conſil. 199. numer. 12. & de arbitrar. lib. 2. caſu 85. Maſcard. de probation. conclu. 700. numer. 35. & concluſ. 1364. numer. 4. Surd. de aliment. titul. 8. quæſtion. 12. numer. 24. & deciſion. 23. numer. 15. Tiraquel. in l. Si vnquam, in princ. num. 40. C. de reuocat. donat. Franc. Becci. conſil. 101. numer. 46. Cardin. Tuſch. liter. V. concluſion. 161. numer. 3. 10. 11. & 12. *Vbi quod inuerisimile eſt imago falſitatis*, & lit. I. concluſ. 330. numer. 12. Fulu. Pacian. de probat. libr. 1. capit. 1. num. 22. Caſanat. conſil. 59. num. 91. & 60. & conſil. 55. num. 43. Ioſeph. de Ruſticis in procem. ad leg. Cum auus, capit. 2. numer. 3. D. de condit. & demonſtr.

Et è contra, verisimile habetur pro vero, Cardin. Tuſch. liter. V. concluſ. 162. Cephal. conſ. 27. numero 22. lib. 2. 99

Eſt enim veriſimilitudo cognata natura, Craueta conſil. 61.

61. numer. 8. conſ. 269. numer. 4. & conſil. 363. num. 26. Oſaſc. deciſion. 170 numer. 8. & ſeqq. Cephal. conſil. 85. numer. 39. & conſil. 287. num. 21. & ſeqq. lib. 2. Franc. Becci. conſilio 94. numer. 13. Menoch. conſilio 113. numer. 11. Mantic. de coniecturis vltim. volunt. libr. 3. titul. 19. numer. 3. Surd. deciſ. 83. num. 18. Pedroch. conſ. 23. numer. 68. & conſil. 35. numer. 17.

100 *Et habetur pro lege*, Crauetta dict. conſilio 61. numero 9. Menoch. dict. conſ. 113. numer. 13. Cephal. dict. conſil. 287. num. 23.

Et veriſimilitudinem pro ſe habens, caſum legis dicitur habere, Crauet. conſil. 75. numer. 24. & conſ. 291. numer. 6. Mantica de coniectur. d. libr. 3 titul. 9. num. 3. Oſaſc. d. deciſion. 170. numer. 10. Becci. d. conſ. 101. numer. 46. Cardinal. Tuſch. dict. concluſ. 161. numer. 9. Stephan. Gratian. diſceptation. forenſ. tomo 5. capit. 878. numer. 16. *pleniſſime de his omnibus*, Caſtill. controuerſ. libr. 5. part. 2. cap. 63. per tot. *vbi ampliationes, & limitationes aſsignat*.

Et veriſimilia dicuntur, quæ legibus, & iuri communi conueniunt, & ei non contradicunt, Menochr. dict. conſil. 1. numer. 418. & conſil. 380. numer. 7. & de arbitrar. caſu 85. numer. 5. Girond. de priuileg. ſeu exemption. explicat. numer. 555. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſi. lib. 1. quæſtion. 91. numer. 9. *Vbi veriſimilius dicitur, quod magis iuri congruit*. 101

VERISIMILE *quod non eſt, attendi non debet*, l. final. in princip. D. quod met. cauſ. capit. Quia veriſimile, extr. de præſumpt. Pariſien. conſilio 13. numer. 9. volum. 3. & conſil. 8. numer. 7. volum. 4. 102

VERITAS *ſæpius examinata, magis eluceſcit*, capit. Graui. 35. quæſtion. 9. capit. Inter dilectos, d. fide inſtrument. Flamin. de reſignation. tomo 2. 103

Digitized by Google

2. lib. 1. quæſtion. 11. num. 3. Bouadill. in ſua politic. libr. 1. capit. 10. num. 1. Cened. ad decretal. collection. 119. à numer. 1. Hieronym. Grach. conſ. Syndicatus numer. 265. cum ſeqq. Cardin Tuſch. liter. V. concluſ. 170 numer. 2. *Senec. de ira libr.* 7. Magis enim veritas eluceſcit. quo ſæpius ad manus venit.

Et veritas diſputando inuenitur, l. Munerum, 18. §. Mixta, D. de muner. & honor. Cardinal. Tuſch. tom. 2. lit. D. concluſ. 507. numer. 1. Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. p. 1. quæſt. 39. num. 1.

104 VERITAS *prævalet exiſtimationi, ſeu opinioni, & plus valet quod in veritate eſt, quam quod in opinione conſiſtit*, l. Regula, 9. §. Qui ignorauit, D. de iur. & facti ignora. leg. 4. §. Quoties, D de manumi. vindict. leg. 1. §. Si a pupillo (*ibi*: Vt hic plus ſit in veritate, quam in exiſtimatione mentis) D. pro emptor. §. Si quis rem ſuam, inſtitut. de legat. Menochi. de præſumption. libr. 1. quæſt. 31. numer. 4. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 2. cap. 3. numer. 19. Brunor a Sole in locis commun. ver. Veritas, numer. 45. Pichard. ad dict. §. Si quis rem ſuam. nu. 3. Caſtillo controuerſ. libr. 5. part. 2. capit. 102. numer. 9. *Vbi diſtinguit, & an & quando opinio prævaleat veritati, & plene hac de re per tot.* cap.

VERITAS *habetur per rationem*, l. Solam, C. de teſtibus, l. Scire leges, D. de legibus. 105

VERITAS *& rei ſubſtantia plus valet, quam ludibrium verborum*, l. Non aliter, 67. §. Titius, D. de legat. 3. Giron. de priuileg. ſeu exemption. explicat. numer. 845. Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſon. p. 1. quæſt. 1. numer. 6. 106

VERITAS, *& verum ſubſtantia hominum denominatione non mutatur*, l. Cogi. 16. D. ad S. C. Trebell. l. Non aliter, 67. §. Titius, D. de legat. 3. Gutier. practic. lib. 3. quæſt. 84. numer. 2. Nos de priuileg. pauper. & mi- 107

miſerab. perſonar. p. 1. q. 1. numer. 6.

108 VERITAS *verborum adminicula non deſiderat*, l. 1. C. ſi minor ab hæredit. ſe abſtinuer.

109 VERITAS *rerum geſtarũ erroribus non vitiatur*, l. Illicitas, 6. §. Veritas, D. de offic. præſid.

110 VERITAS *rei per noſtrum affirmare, vel negare non mutatur*, l. Aſſumptio, D. ad municip. l. Cum falſa, D. de iur. & facti ignor. Polydor. Ripa ſingul. obſeruat, 43. numer. 4.

111 VERITAS *immutabilis eſt, & perpetua*, ex Ariſtotel. libr. 4. Metaphyſ. capit. 5.

Nec temporis curſu veritatis ſubſtantia mutatur, leg. Sicut falſi, C. ad leg. Cornel. de falſis.

112 VERITAS *eſt ſuper omnia amanda, & ſequenda*, l. Si ita legatum, D. de condit. & demonſtr. Flamin. Pariſi. de confident. quæſtion. 65. numer. 13. *Qui enim veritatem ſequitur, Deum ſequitur*, cap. Quisquis, 11. quæſt. 3. *Veritatiſq; ſectatores Deo placet*, gl. in l. Puniri, C. ſi contra ius, vel vtilit. publ.

Et eſt baſis, & fundamentũ iuſtitia, qua virtute, nulla præclarior, Bald. conſ. 343. col. pen. lib. 1. *plures refert* Aloyſ Ricci. in praxi rer. for. Eccleſiaſt. reſolut. 234. numer. 6. in 2. edit. 113

Et eſt res ſolidiſſima, & murus inexpugnabilis, Afflict. deciſ. 235. num. 7. 114

Omnia vincit, capit. Veritate, & ſeqq. 8. diſtinct. Roland. conſil. 5. numer. 19. & conſ. 33. numer. 41. libr. 4. *Et illi omnia cedunt*, Idem Roland. conſ. 11. numer. 2. & 3. libr. 3.

VERITATI *quæ ſemper eſt adhærendum. Quia amicus Plato, ſed magis amica veritas: De quo plura per* Probum in addit. ad Ioann. Monach. in capit. Nemo deinceps, numer. 77. cum ſeqq. de elect. libr. 6. Menochi. conſil. 112. numer. 17. *De quibus omnibus, multis que ſimilibus, plene* Cardin. Tuſch. liter. V. concluſ. 163. 165. 166. 167. 168. & concluſ. 170. 115

VER-

Digitized by Google

116 **VERVM** *eſſe non poteſt, quod falſo principio infirmatur*, l. Cum filius, §. Hæreſ. D. de legat. 2. Craueta conſil. 1000. pro genero, numer. 37. Anton. Monach. Floren. deciſ. 48. num. 6.

117 **VIA** *vna electa, non poteſt ad aliam reuerti*, vt per Stephanũ Gratian. Marchiæ. deciſ. 4. num. 72. *eleganter, & plene* Scacc. de appel. q. 17. limit. 9. numer. 45. *per quem intellectus, & limitationes vide ibi*, & numer. ſeqq. vſque ad num. 50. & in tract. de commerc. §. 7. gloſ. 5. numer. 11. & ſeqq.

VNIVS *enim electione, alteri renunciatum videtur*, l. Poſt diem, 7. D. de lege cõmiſſ. *& notatum eſt ſupra* lit. E. num. 23.

Et viam, quam quiſque ſibi elegit ſequi debet, l. Si mulier, §. final. D. quod met. cauſ. *facit* cap. Cum omnes, circa fin. de conſtitution, & cap. Quod ſemel. de regul. iur. lib. 6. Surd. conſ. 377. numer. 3. Farin. praxis crimin. part. 6. quæſt. 175. num. 199. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſolut. 17. numer. 8. Scacc. de appellation. dict. quæſt. 17. limitat. 9. numer. 45. verſic. Ratio huius Ioann Mar. Nouar. q. forenſ. libr. 1. quæſt. 44. num. 5. verſ. Ad quod.

VIA *quod vna prohibetur alicui, non debet alia quolibet colore admitti*, cap. Cum quid vna via, 84. de regul. iur libr. 6. l. Nec perſe, C. de hæred. inſtitut. Ioſeph. de Seſſ. Aragonen. deciſ. 28. num. 11. *iunctis notatis ſupra*, liter. P. num. 109. cum ſeq. 118

VIA *eſt admittẽda per quã ad ius commune reditur*, l. Si vnus, §. Pactus ne peteret, D. de pact. capit. Ab exordio. 35. diſtin. Rebuff. in praxi benefic. tit. de different. inter priuileg. num. 6. Couar. variar. lib. 3. cap. 6. numer. 4. Gutier. conſil. 1. numero 37. 119

Et facilis eſt reditus ad ius commune, Ioan. Petr. Monet. in tract. de optione, capit. 8. num. 39.

Fauorabiliſque eſt diſpoſitio, qua ad ius cõmune reuertimur, gloſ. in cap. Statutum, verb. Numerandum, de præbend.

libr.

lib. 6, vbi not. *Ita* Fr. Anton. â Souſ. in releĉt. de cenſur. Bullæ Cœnæ, cap. 16. diſp. 83. n. 6. Alexand. Raudenſ. de ſucceſ. Regni Portu. reſpon. 2. num. 42.

120 VIA *tutior eſt eligenda in dubio*, cap. Iuuenis, 3. de ſponſalib. & matrimon. Couar. in capit. Alma mater p. 1. §. 2. numer. 5. caſu 1. & de ſponſalibus p. 1. cap. 4. §. 1. num. 9. Fr. Emman. in ſumm. tom. 2. cap. 51. n. 6. conclu. 4. Sayr. de cenſur. libr. 1. cap. 16. num. 30. & lib. 6. c. 2. n. 16. & in Claui Regia lib. 1. cap. 13. num. 9. & 36. Azor inſtit. moral. par. 1. lib. 2. cap. 18. q. 4. & cap. 19. q. 10. & lib. 11. c. 15. q. 2. Baſil. Ponc. de impedim. matrimon. cap. 26. §. 2. Sanchez de matrimon. lib. 2. diſput. 41. nu 9. & in præcept. Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 10. num. 10. & num. 50. Vazq. 1. 2. quæſt. 19. art. 6. diſput. 65. cap 3. & diſput. 66. cap 1. Flores de Men. variar. q. libr. 1. quæſtion. 9. numer. 18. *quos refert* Auguſtin. Barboſ. in collect. ad d. §. Iuuenis, num. 5. *Vbi ampliat, & limitat quibus etiam adde* Cardin. Tuſch. lit. V. concl. 181.

VIAM *nemo videtur elige-* 121
re, per quam iudicium ſuum ſubuertatur, l. 3. §. Nec eredendus, D. de milit. teſtam. l. Quoties, 13. D. de rebus dub. l. Quoties, D. de verbor. oblig. c. Abbate, iuncta glo. verb. Potius, extr. de verbor. ſignific. *cum adductis ſupra*, liter. E. num 36.

VICINVS *vicini facta ſci-* 122
re præſumitur ſolent allegari in id text. in l. ſi vicinus, C. de nupt. l. Filium diffinimus, de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. cap. Quanto, de præſum. Bar. in l. 1. num. 9. Purpurat, nu. 16. Iacob. de Nigr. n. 38. D. ſi cert. pet. Decian. reſponſ. 7. n. 32. lib. 3. & reſponſ. 93. n. 97. lib. 2. Bertaz. conſil. 140. n. 30. Menoch. con. 98. n. 48. lib. 1. & de recuper. poſſ. remed. 16. nu. 48. & de arbitr. libr. 2. caſu 222. numer. 8, Maſcard. de probat. lib. 3. concl. 1406. numer. 1. & ſeqq. Cardin. Tuſch. verb. Scientia concl. 2. n. 1. *quos cum alijs refert, & ſe-*

ſequitur Farin. fragm. crimin. part. 2. numer. liter. I. num. 169. *per quem regulæ huius intellectus limitationes, & extenſiones* numeris ſeqq. *vide & per* Menoch. de præſumpt. libr. 6. præſumption. 24. per tot. Maſcard. & Tuſch. ſup. & Coſt. de facti ſcien. & ign. inſpection. 73. n. 9.

123 VICTVS *victori in expenſis condemnandus eſt*, l. Properandum, 11. §. Sin autem alterutra, C. de iudic. l. Qui ſolidum, 80. §. Etiam, D. de legat. 2. l. 8. titul. 22. part. 3. *infinitos referens*, Camil. Borrel. in ſumm. deciſ. part. 2. tit. 39. de expen. n. 12. qui num. ſeq. *plurimas aſſignat ampliationes limitationes, & intellectus præter quem plene etiam* Thom. Triuiſ. deciſ. 62. lib. 1. per tot. *vbi ampliat* Polidor. Ripa, ſingul. obſeruat. 47. numer. 1. *Qui* num.
124 2. *limitat*, † *quando victor exceptiones protelat*, *ex* Aſin. in praxi in titul. de expenſ. §. 32. capit. 2. ampliat. 78 Ripa in leg. Naturaliter, §. Nihil commune, num. 18 verſ. Hoc plus, D. de adquirend. poſſeſ. & Marant ibi relato.

Id ipſum ſublimitans, num. 125
3. *quando exceptio, quæ differtur, parti etiã aduerſæ nota eſt*, *ex* Abbat. in cap. Exceptionem, num. 24. verſ. Secundo requiritur, de exception.

Limita præterea regulam, ſi 126
victus iuſtam habuit litigandi cauſam, Temeritas enim litigantis eſt, quæ expenſarũ ſolutione coercetur, hancque (vltra alias) patitur pœnã, quã, iuſtã litigãdi habens, cauſam euadit, l. Eum quem temere, 78. alias 79. D de iudic. d. l. Properandum, & d. l. parti Nos de priuileg pauper. & miſerab. perſonar. part. 1. quæſt. 39. num. 65. & 66. *copioſiſſimè* Petr. Barboſ. in repetit. dict. l. Eum quem temere, in princip. *Qui materiam ad ſaturitatem vſque doctiſſimè (vt cætera) proſequutus eſt*, Camil. Borrel. (*plurimos adducens*) dict. loco, nu. 59. & ſeq. *vbi an in reo ſolum, vel etiam in actore limitatio hæc procedat.*

Quod ſublimitat Polydor. Ri 127
pa, obſeruat. 62. *Vbi expenſæ iure actionis, & officio iudicis mercenario debentur, vt in fide-*

Digitized by Google

defuſſione præſtita in caſu ſuccumbentiæ, quia tunc etiamſi victus iuſtam litigandi cauſam habeat, in expenſis condemnandus eſt; allegat Alexand. conſil. 34. incip. Conſultus aliàs, numer. 6. verſicul. Quinimo, libr. 4.

128 *Idque verum dicit* num. 2. *ſi fideiuſſio ſit voluntaria ex conuentione; ſecus ſi neceſſaria ex iure: citat* Afin. in praxi, §. 32. cap. 2. in prima ſublimitatione primæ limitationis, numer. 3. verſicul. At ſecus ſi neceſſario.

129 *Limita denique regulam in eo, qui petit centum, & probat de quinquaginta, & in illis ſententiam obtineat: quia in iſto caſu victor, non victus debet in expenſis condemnari: pro ſingulari tradit* Vincent. Carot. ſingul. 128. ex Lanfranc. in c. Quoniam contra, verb. Expenſæ, numer 14. *idem voluerunt* Pariſ. conſil. 104. nu. 23. & 25. lib. 3. Angel. Alexand. Hercul. *& alij quos refert* Anton. Gabr. commun. concluſ. lib. 2. titul. De expenſis, concluſ. 2. numer 11. Anton. Theſaur. deciſ. 231. numer. 2. verſ. Alij. volunt. *per quos hac in re diſtinctiones, & intellectus alij videri poſſunt.*

Imo plus voluit Lanfranc. vbi proximè, *dicens, quod ſi lata ſit ſententia condemnatoria in centum, victusq; appellet, ✝ iudexq; appellationis in quinquaginta ſolum condemnet, etiam in caſu iſto in expenſis condemnabitur victor, quod perpetuò menti tenendum profert, & cũ eo* Vincent. Carot. dict. ſingul. 128. 130

VIGILANTIBVS, *& non dormientibus iura ſubueniunt*, l. Pupillus, D. quæ in fraud. credit. l. Non enim, D. ex quib. cauſ. maior. l. vlt. D. de edēd. l. Quod forte, l. Si finita, §. Siquis metu, D. de damno infecto, cap. Nunciatum, 84. diſt. Surd. conſ. 4. numer. 11. Vital. de Camban. in tract. clauſul. pagin. mihi 36. num. 12. Bobadil. in ſua politic. libr. 3. cap. 4. numer. 54. & numer. 83. Ioſeph. de Seſſ. Aragon. deciſ. 206. num. 19. & 44. Cardoſ. in prax. iudic. & aduocat. verſus, numer. 12. Cæſar Argel 131

de

de contradict. legit. quæſt. 2. num. 109.

132 VIM *vi repellere licet*, l. Vt vim, D. de iuſtit. & iur. l. 1. & tot. tit. D. de vi, & vi armat. l. Scientiam, §. Qui cum aliter, D. ad leg. Aquil. l. Is qui aggreſſorem, & l. Si quis percuſſorem, C. ad leg. Cornel. de ſicar. cap Significaſti, 2. de homic. capit. Si vero, de ſentent. excommunic. capit. Dilecto, cod. tit. lib. 6. l. 2. tit. 8. p. 7. & l. 7. tit. 10. ead. part. l. 4. tit. 13 libr. 8. Ordinam, Reg. Fr. Anton. à Souſ. in relect. de cenſur. Bullæ Cœnæ, cap. 12. diſput. 62. numer. 2. & capit. 15. diſput. 78. nu. 3. Aloyſ. Ricci. deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. 16. num. 10. part. 2. Vgolin de offic. & poteſt. Epiſcop. capit. 29. §. 1. verſ. Secundo non polluitur, Bartholom perei. ad extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alienand. verb. Infringere, numer. 38. Ioann. Mar. Bellet. diſquiſit. clerical. capit. 1. titul. De diſciplina clericali, §. 5. numer. 103. pagin. 67. Cardin. Tuſch. tom. 8. litter. V. concluſ. 213. Ioſeph. Aldrete in allegatione iuris pro omnimoda regular. exempt. part. 2. capit. 1. numer. 2. *cum infinitis adductis* à Farin. in praxi crimin. 4. p. quæſt. 125. numer. 9. cum ſequent. *vbi ampliat & à* Nobis de priuileg. pauper. & miſerabil. perſonar. part. 1. quæſt. 51. numer. 21. *firmauitque* Ouid. de arte Amand. lib. 3.

Armaq; in armatos ſumere
iura ſinunt.

Intellige quando ob neceſſa- 133
riam ſui corporis defenſionem, & cum moderamine inculpatæ tutelæ vis vi repellitur, l. 1. C. vnde vi, *cum alijs ſupra citatis* Thom. de Thomaſet. regul. 306. *cui ſubſcribunt* Bellet. d. part. 1. titul. De fauore clericor canonis, §. 2. numer. 2. pag. 180. *cum alijs ex proxime relatis.*

Amplia etiam ob bonorum de- 134
fenſionem ex l. Furem, 9. D. ad leg. Cornel. de ſicar. & l. 4 D. ad leg. Aquil. gloſ. in verb. Nam iure, in dict. l. Vt vim, Ioann. Gratian. regul. 327. numer. 28. Couaruu.

Digitized by Google

in clement. ſi furioſus, 3. p. §. vnic. num. 6. Cened. in collect. ad Decret. num. 3. Fachin. controuerſ. lib. 1. c. 31. copioſiſsimè Farinac. dict. q. 125. à num. 186. cum ſequent. *vbi plenisſimè ſuo more per ampliationes, & limitationes materiam examinat, & ſunt* text. de iure Regio expreſsi, in dict. l. 4. titul. 15. lib. 8. Ordinam. *ibi:* O ſi matare la dron. &c. l. 3. tit. 8. part. 7. & l. 1. tit. 17. lib. 4. fori leg. *Quæ ob propriarum rerũ defenſionem, videntum inuaſorem, aut furem occidere permittunt impune. Quod iure diuino, canonico, ciuili, & ratione, quan-*
135 *do ſaltem res non ſunt parui † momenti, nec ſpes ſit probabilis eas aliter recuperandi, ex communiori ſententia,* D. Anton. Caiet. Syluest. Sot. *& aliorũ, comprobat eleganter,* P. Leonard. Leſs. de iuſtit. & iur. libr. 2. cap. 9. dubitatione 11. & Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſonar. dict. q. 51. nu. 21. *Propter rem namque parui momenti, conceſſa defenſio cum tanto alterius malo non videtur. Valde enim iniquum foret, vt pro pomo, vel etiam uno ouo ſeruando vita auferatur alicui, vt formaliter inquit* Leſſ. vbi proximè 68. *vbi unum ſatis notabile circa id aduertit: Quod nempe vbi pro-*
bro † verteretur, niſi rem etiam parui momenti, furi extorqueas: poſſes conari, & ſi opus eſſet, etiam occidere. Tunc non tã rei, quã honoris eſſet defenſio. 136

VINCENS *vincentem te, multo magis vincet te*, l. De acceſsionibus, 14 §. Itẽq; verſ. Nam qui me, D. de diuerſ. & temporal. præſcrip. l. AEquiſsimum, D. ad Tertyllian. c. Auctoritate, de conceſ. præbend. lib. 6. gl. verb. Proximis, in auth. Defuncto, C. ad Orfician. gloſ. in l. Vſucapio, D. de pignor. Thom de Thomaſet. regul. 282. Alex. Raudenſ. de ſucceſ Regni Portug. reſponſ. 2. n. 117. Euerard. in topic. legalib. loco, 67. Sur. cõſ. 125, n. 14. cõſ. 138, n. 18. & 19. & conſ. 416. num. 2. & 25. Menoch. conſ. 126. numer. 25. lib. 2. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. tom 1. c. 154. n. 36, & c. 157. n. 2. Card. Mãtic, de cõiectur. vlt. 137

Digitized by Google

volunt. lib. 10. tit. 7. nu. 6. Cardin. Tuſch. tom. 8. liter. V. conclu. 208. *vbi* num. 5.
138 *declarat procedere*, † *quando ille qui te vincit, & tu, eſſetis eiuſdem generis, rationis, & ordinis, non alias.*
139 *Ampliat* num. 6. *vt procedat argumentum quando ego, qui vinco te, habeo á te cauſam, quia ſi vinco te, multo magis alium, quem tu vincis.*
140 *Limitat*, num. 13 *in diuerſo caſu: quia ſi vinco te ad taxillos, tu vincis aliũ ad brachia, non vincam ad taxillos, vel brachia, quem tu vincis.*
141 *Limitat quoque*, num. 14. *quando victoria non eſt per modum pugnæ, ſed per accidens; vt ſi puer per accidens vincat fortem, ego vinco puerum, non propterea vincam fortem.*
142 *Et* num. 15. & 16. *limitat, in diuerſo genere, diuerſa ratione, & diuerſo ordine; non enim tunc hoc aſtringit argmentum.*
143 *Proceditque regula hac vbi victus vincitur ex eodem iure, non autem ex diuerſo. Ita deciſum fuit in* Rota Roman. ex congeſtis á Farinac. deci. 59 numer. 2. in fin. tom. 1. part. 1, *multis relatis* Ioan. Anton. Mangil. in tract. de imputat. q. 86. num. 13.

Et an & quando regula iſta in ſucceſſionum, & aliorum actuum materia locum habet? præter iam relatos, vide Couar. var lib. 1. capit. 7. numer. 3. verſ. Item aduerſus principalem, Menoch. conſil. 4. numero 33. conſil. 126. numer. 25. & conſ. 234. numer. 16. Decian. conſil. 13. numer. 38. libr. 3. & conſ. 58. num. 20. lib. 5. Gabr. lib. 4 commun. tit. de ſucceſ. ad inſtar. conclu. 4. Molin. de primog. libr. 3. cap. 5. num. 16. Philip. Porti. lib. 3. regul. 27. Card. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 10. titul. 8. num. 6. *plures refert* Caſtillo quotidian. quæſt. lib. 3. capit. 30. per tot. Mangil. dict. quæſt. 86. n. 13. verſ. Præterea dicta regula non procedit. 144

VIRGINITAS *ſemel amiſſa recuperari, aut reſtitui non poteſt*, l. 1. in princip. C. de raptu virgin. cap. 81. Paulus, §. Caue. 32. q 5. Ariſtol. 6. Ethicon. in fin. Ouid. in epiſtol. Oenone Paridi. 145

Tu

Tu quoq. clamabis, nulla reparabitis arte.

Laſa pudicitia eſt: deperit illa ſemel.

146 VIRTVS *vnita fortior eſt ſeparata* l. Qui patri, D. de adquir. hæred. l. Si autem, in fin. D. de aqua plu. arc.

147 VITIA *qui aliorum punit, ſua prius corrigere debet*, c. Qui ſine, 3. q. 7. *Vt enim Tullius in Saluſt, ait:* Carere debet omni vitio, qui in alium paratus eſt dicere.

148 *Abſurdumque eſt in alio velle corrigere, quod in ſe ipſo vigere conſpicit*, l. Si vxor, §. Iudex, D. ad leg. Iul. de adulter. l. In arenam, § fin. C. de inoffic. teſtam. *Nemo enim alium poteſt corrigere, qui tacitus eadem commiſiſſe reſpondeat*. cap. Iudicet, 3 q. 7. cap. Eſto, 95. diſt. cap. 1. & per tot. 32. q. 6. *Vnde Apoſtol, ad Roman.* 2. Qui prædicas, non furandum: furaris? Qui dicis non mechandum, mecharis? Qui abominaris idola, ſacrilegium facis? Qui in lege gloriaris, per præuaricationem legis, Deum inhonoras? *Inde quoque* Iuuenal. ſatyr. 2.

Quis tulerit Grachos de ſeditione querentes?

Quis cælum terra non miſceat, & mare cælo?

Si fur diſpliceat Verri? ſi homicida Miloni?

Clodius accuſet mœchos? Catilina Cethegum?

Senec. de ira, lib. 2. *cap.* 28. Pudicitiam ſeruitiorum ſuorum attentari non vult, qui non pepercit ſuæ. Aliena vitia in oculis habemus: à tergo noſtra ſunt. Inde eſt, quod tempeſtiua filij conuiuia pater deterior filio caſtigat. Nihil alienæ luxuriæ ignoſcit. qui nihil ſuæ negauit. Et homicidæ tyrannus iraſcitur: & punit furta ſacrilegus, *cum adductis ſupra* lit. A. num. 58. & lit. M. num. 121.

VITIA *virtutibus confinia ſunt, vide* lit. M. n 22.

VIVENTIS *nulla eſt hæreditas*, l. 1. D. de hæredit. vel action. vendit. l. 2. D. de vulg. & pupill. ſubſtit. l. Qui ſuper ſtitis, D. de adquir. hæredit. Crauet. conſil. 22. num. 9. & conſil. 131. numer. 1. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæſt. 149

 91.

91, num. 11. & quæſt. 181. num. 5.

149 **VLTIMA** *derogant priori bus*, l. Si mihi, §. In legatis, D. de legat. 1. l. Pacta nouiſsima, C. de pact. Cardin. Tuſch. tom. 8. liter. V. conclu. 228. *cum relatis ſupra* lit. P. num. 116.

150 **VLTIMA** *mora nocet, notatum eſt ſupra* liter. M. numer. 195.

151 **VLTIMVS** *rei ſtatus inſpiciendus in omni materia eſt*, l. Illud, C. de collation. l. Si mater, C. Ne de ſtatu defunctor. cap. Cum veniſſent, de inſtitut. cap. Conſultationibus, de iure patron. Maſcard. de probat. conclu. 175. n. 8. Menoch. de præſumpt. lib. 3. q. 6. num. 39. Grammat. deciſ. 67. num. 6. Parlador. lib. 2. rerum quotidian. cap. 5. nu. 19. Marſ. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 20 num. 14.

VNDE *& in beneficialibus vltimus beneficij ſtatus inſpiciendus eſt, maximeque conſideratur*, Beninten. dec. 23. n. 11. Deci. conſ. 126. n. 3. Gabr. conſil. 185. numb. 18. 23. volu. 2. Lambert. de iure patron. lib. 3. q. 7. princ. art. 7. n. 7. & lib. 2. p. 1. q. 3. princ. art. 21. num. 1. Maſcard. de probat. volum. 1. concl. 172. n. 8. & volum. 2. concl. 956. n. 6. *quos adducit* Mari. Anton dict. lib. 1. reſolut. 155. n. 6. *quibus adde* Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloſ. 5. §. 2. n. 14. & §. 3. n. 18. & gloſ. 45. §. 2. n. 4. Aloyſ. Ricc. in praxi rer. fori Eccleſiaſt. deciſ. 153. n. 46. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi curi. Archiep. Neapol. c. 100. verſ. Quod ſi. Anton. Monach. Bonon. deciſ. 36. num. 13. cum ſeq. *Etiamſi beneficia iurispatronatus ſint*, Crauet. conſ. 322. numer. 5. Roland. conſ. 47. numer. 38. *quos cum alijs citat* Mari. Antonin. dict. lib. 1. reſolut. 80. num. 7.

Quod verum eſt, etſi de variatione appareat, Vincent. de Franc. deciſ. 85. nu. 2. p. 1. 152

Limita, niſi de contrario ſtatu legitime præcedente conſtet, Rot. Roman. ex conſpectu à Farin. dec. 188. n. 1. to. 1. p. 1. 153

VLTIMVS *dicitur, quẽ nemo ſequitur*, l. Legitima, 154

ma, D. de ſuis, & legit. hæred. *cum adductis ſup.* liter. P. numer 152.

155 **V**NA, *& eadem res diuerſo iure cenſeri non debet, diximus, ſup.* lit. I. n. 159. cũ duobus ſequent.

156 **V**NITORVM *idem debet eſſe iudicium, eademq́, determinatio,* l. Sed ſi plures, 10. §. Filio impuberi. D. de vulg & pupil. *ex quo, axioma hoc deducit* Ioan. de Immol. ibi n. 4. *plene* Caſtillo controuerſ. lib. 5. part. 2. cap. 100. nu. 19. & cap. 128, nu. 22. & 23. *iunctis ſupra traditis* lit. A. n. 267. & lit. C. num. 124.

157 **V**NIVS *dictũ, dictum nullius, vide ſupra* lit. D. n. 90. & infra hac ead. lit. numer. 190.

158 **V**NVS *duorum vicem gerere non poteſt,* l. Ille á quo, 13 §. Tempeſtiuũ, vbi glo. verb. Triplici, D. ad Trebell. l. Si plures, 9. D. de pact. l. Licet, 47. §. Si plures, D. de procurat. l. Nemo, 13. (aliàs 14.) C. de aſſeſſor. & domeſtic. c. Nullus, 4 q. 4. *Natura enim (vt* Philoſoph. ait Politic. lib. 1.) *non facit vnum inſtrumentum niſi ad vnũ opus.*

Limita axioma ex text. in 159 l. 2. D. de offic. Prætor, in l. 3. D. de adopt. in l. Debitor. 59. §. fin. in fin. D. ad Trebell. in l. Iure mariti, 6. C. ad leg. Iul. de adulter. in l. 1. §. Sed videndum, D. de ſucceſſor. edict. in l. Item, 6. D. quod cuiuſque vniuerſit. nomin. in c. Ex literis, 3 de probation. in cap. Cum inter, in fin. 18. de elect. in c. Poſtulaſti, 15. ad fin. verſic, Niſi forte, de conceſ. præbend. in cap. Si quis iuſto, 46. §. Porro, de elect. lib. 6. in cap. A collatione, 11. de appellat. eod. lib. & in cap. Cum in Eccleſia, 25. de præbend. eod. lib *quibus adde tradita per* Stephan. Gratian. deciſ. 101. à num. 2. cum ſeqq *à quo limitationes greule huic collige.*

Limita etiam in habente di- 160 *uerſa domicilia, vel bona in diuerſis territorijs, quia duplex homo cenſetur, duorumque vicẽ ſuſtinet,* Mari. Giurb. (*alijs relatis*) in conſuetud Senat. Meſſan. capit. 6. gloſ. 8. numer. 4. *conducunt notata ſupra*

Digitized by Google

liter. T. num. 45.

161 **V**OCES *vanæ populi audiendæ non ſunt, notatur infra* hac liter. num. 189.

162 **V**OLVISSE *non præſumitur quis, quod non expreſſit, notatum eſt ſupra*, liter. L. numer. 65.

163 **V**OLVNTARIVM *à principio, ex poſt facto efficitur neceſſarium*, l. Sicut ab initio, C. de actionib. & obligat. Eſcobar de ratiocin. capit. 6. n. 21. *cum alijs adductis ſupra* liter. C. numer. 188.

164 **V**OLVNTARIVM *factũ latius interpretatur lex, quam neceſſarium*, Bertazol. in tract. clauſular. inſtrumẽr. clauſul. 2. gloſ. 2. n. 5.

165 **V**OLVNTARIVS *potius, quam neceſſarius cenſetur, actus, notauimus ſupra* liter. D. numer. 110.

166 **V**OLVNTAS *in mente retenta, nihil operatur*, l. Si repetendi, D. de condict. ob cauſ. Brunor à Sole in locis communib. verb. Propoſitũ, Rot. Roman. ex collect. à Farinac. deciſ. 354. numer. 6. tom. 1. part. 1. Surd. conſil. 321. numer. 56. *cum adductis* lit. P. num. 223.

VOLVNTAS *facto magis quam verbis declaratur*, l. Paulus, D. rem rat. haber. l. Reprehendenda, C. de inſtitut. & ſubſtitut. l. Pro hærede, D. de adquir. hæred. Craver. conſil. 204. numer. 11. cum ſeq. Menoch. conſil. 1. numer. 264. conſil. 5. num. 16. conſil. 110. numer. 1. cũ ſequent. & conſil. 158. num. 48. & de præſumpt. lib. 1. q. 19. numer. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 1415. num. 38. Surd. deciſ. 194. numer. 21. & conſ. 371. numer. 65. Rot. Roman. ex collectis à Farinac. deciſ. 582. numer. 7. tom. 2. part. 1. Valaſc. cõſult. 169. numer. 11. Cald. Pere. de reſolut. emphyt. c. 11. numer. 20. Paul. Montan. in tractat. de tutel. cap. 33. numer. 535. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. § 4. proœm. numer. 71. Mendez à Caſtro in praxi Luſit. lib. 3. cap. 11. numer. 9. Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 2. à numer. 23. cum ſequentib. Mari. Anton. varia. lib. 2. reſolut. 11. numer. 65. Caſtillo con- 167

Digitized by Google

controuerſ. libr. 5. part. 2. capit. 107. numer. 1. & ſeqq. *præcipue*, num. 14. & 17. cum ſequentib. & capit. 152. numer. 23. *cum traditis ſupra* liter. F. num. 19.

168 *Declara procedere, quando factum eſt determinatum ad quid certum præſumendum, ſecus ſi indeterminatum, & indifferens. Ita intelligit, & declarat* Mari. Antonin. dict. loco, num. 89. *citans* Maſcard. de probat. concluſ. 45. numer. 5.

169 VOLVNTAS *præferenda eſt verbis, & eorum proprietati*, l. Non aliter, D. de legat. 3. Bellon. conſil. 5. numer. 8. 11. & 15.

Et ab eis receditur, vt volũtas ſeruetur, Menoch. de præſumpt. lib. 1. præſumpt. 26. & conſil. 20. numer. 20. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. titul. 5. numer. 1. lib. 7. titul. 3. numer. 5. & lib. 8. titul. 18. numer. 10. Vincent. Fuſar. de ſubſtitutionib. quæſt. 318. numer. 46. & quæſt. 429. num. 31. Mendez à Caſtro in prax. Luſit. lib. 3. capit. 1[illegible] num. 11. col. 2.

Diciturque Regina, & Domina, quia verbis, & proprietati ſermonis dominatur, Menoch. dict. quæſt. 26. numero 8.

VOLVNTAS *ex coniecturis declaratur, & promitur*, l. Licet Imperator, & ibi not. Bart. numer. 10. D. de legat. 1. l. Cum proponebatur, D. de legat. 2. Surd. deciſ. 7. numer. 12. Cardinal. Mantic. de coniectur. vltim voluntat. lib. 3. tit. 3. num. 2. & tit. 5. numer. 2. & libr. 6. titul. 1. numer. 12. & lib. 8, titul. 1. numer. 25. *vbi euidentem dicit voluntatem, quæ ex coniecturis elicitur*, & ibid. tit. 4. numer. 5. & tit. 18. n. 8. *vbi quod talis voluntas coniecturata, omne tollit obiectum*, Menoch. de præſumpt. libr. 1. numer, 5. *vbi quod talis voluntas dicitur manifeſta*. 170

VOLVNTAS *mutata non præſumitur*, l. Eum qui, D. de probat. l. Fideicommiſ. §. S[illegible]em ſuam, D. de leg. 3. l. Cum hic ſtatus, §. Pœnitentiam, D. de donat. inter vir. & vxor. cap. Scri- 171

 bam,

bam, extr. de præſumpt. c. Maiores, in fin. de baptiſ. c. Licet, de procurat. in 6. Menoch. de præſumpt. libr. 1. quæſt. 24. num. 11. & libr. 3. præſumpt. 57. n. 9. & latiſsime lib. 6. præſumpt. 37. per tot. & conſil. 317. n. 29. Pichard, ad princip. inſtit. de adempt. legator. n. 4. Surd. deciſ. 111. n. 9. & deciſ. 288. num. 36. Flamin. de reſignat. lib. 9. quæſt. 25. n. 16. Cald. Pereir. de poteſt. eligend. c. 3. num. 41. & cap. 10. num. 54. & de empt. capit. 23. numer. 65. Stephan. Gratian. deciſ. 19. numer. 27. & deciſ. 43. numer. 23. Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic. deciſion. 92. numer. 3. in 1. edit. & reſolut. 77. numer. 3. in 2. edit. Brunor à Sole in locis communib. verb. Voluntas, 9. Franciſc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quæſtion. 7. numer. 2. Vincent. Fuſar. quæſtion. 257. numer. 54. & quæſtion. 632. numer. 14. & 1, *vbi amplíat.*

Potiuſque præſumitur durare, niſi contrarium probetur, Menoch. dictis locis, & libr. 4. præſumpt. 195. numer. 2. Cardinal. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. libr. 12. titul. 1. numer. 2. Cardinal. Tuſch. tom. 8. liter. V. concluſ. 286. Ioann. Antonin. Mangil. de imputationib. quæſtion. 102. numero 6. Ioann. Mari Nouar. quæſtion. forenſ. libr. 1. quæſtion. 108. numer. 6. *Maxime cum nulla cauſa mutationis appareat,* Stephan. Gratian. dict. deciſion. 43. numer. 23.

Amplia multis modis, vt per Menoch. dict. libr. 6. præſumpt. 37. á numer. 26. cũ ſequentib. *& limita* à numer. 35. & ſequentib. 172

Inter limitationes autem ibi aſsignatas, eam ſolum hic ingeram, quam tradit ipſe numer. 42. *in muliere nempe, in qua voluntatis præſumitur mutatio, quarum eſt ſemper varium, & mutabile genus: allegat in confirmationem* text. in l. Filia in orbitate, D. de inoffic. teſtament. *in illis verbis*: Nec ex momentaneis voluntatibus matris, &c. & text. in c. Viduis, 27. quæſt. 173

1. *in illis verbis:* Sexus fragilis, atq; inſtabilis, &c. *& ita in ſpecie cenſentem* Deci.conſil. 163. numer. 26. *& eum ſequutum* Tiraquel. in tract. de legib. connubial. in l. 9. numer. 98. & Peralt. in l. Lucius, numer. 36. *Alias amplia tiones, & limitationes longius ab ipſo, à* Tuſcho. dict. loco repete, *& á* Cardinal. Mantic. dict. lib. 12. titul. 1. *vbi copioſiſſime materiam proſequitur* per tot.

174 VOLVNTAS *contrahentium diſpoſitioni iuris conformis eſſe præſumitur*, Bertazol. in repet, l Si quis maior C. de tranſact. numer. 683. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 91. numer. 8. *iunctis ſupra citatis* lit. C. numer. 197.

Et voluntas teſtatoris, l. Cōficiuntur, §. Si quis cum nullum, D. de iure codicil. Peregrin. conſil. 44. numer. 13. lib. 1. & conſil. 41. numer. 11. libr. 5. Decian. conſil. 100. numer. 50. lib. 3. Vincent. Fuſar. de ſubſtitut. q. 402. num. 62.

175 VOLVNTAS *pro facto reputatur*, c. Magna, 5. de pœnit. diſt. 1. *copioſiſſime cū ampliationibus, limitationibus, & intellectibus* Menoch de arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 360. per tot. *cum alijs adductis ſup.* lit. A. n. 190. & ſeq. & lit. C. num. 75 cum ſequent.

VOLVNTAS *debet intelligi cum effectu*, l. Si conſtiterit, vbi gloſ. D. finium regundor. 176

VOLVNTAS *coacta, volūtas eſt*, l. Si mulier, 21. §. Si metu coactus, D. quod met cauſ. l. Qui ita, in princip. D. ad Trebell. l. Si patre cogente, D. de ritu nupt. l. Si priuatus, in princip. D. qui & à quib. c. Merito, 15. q. 1. Philoſoph. lib. 3. Ethicor. c. 1. D. Thom. 1. 2. q. 6. art. 8. Nauar. in manu. prælud. 6. n. 4. & 6. Couar. de ſponſal. p. 1. c. 4. § 1. à n. 11. Thom. de Thomaſet. regul. 76. Emman. Figueir. in introductione vlt. volunt. lib. 1. c. 10. n. 33. cum duobus ſeq. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 98, n. 6. Cardin. Tuſ. tom. 8. lit. V. concl. 280. cū ſeq. Card. Seraph. Rot. Romā. dec. 1350. n. 9. Donel. 177

lib.

lib. 15. Digeſtorum, capit. 38. in princip. & ibi in eius enucleat. Oſuald. Hillig. liter. A. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 3. numer. 11. Morla. in empor. iur. p. 1. tit. 1. in prælud. numer. 112. *Huius principij rationem constituentes. Quia coactus aliquid faciens, potius videtur malefacere, quam pati, & velle facere, cum poſſit nolle. Inde* Senec. Traged. in Hercul. furent. actu. 2.

Cogi qui poteſt, neſcit mori. Talis tamen voluntas coacta, voluntas abſolute dici nequit, ſed qualificata, quæ proprie voluntas non eſt, ſed ſecundum quid, Deci. in l. Velle non creditur, numer. 3. & numer. 6. verſicul. Quarto, & vltimo, D. de regul. iur. Cardinal. Mantic. dict. lib. 1. titul. 3. numer. 10. verſic. Vnde etiam, voluntas coacta propriè voluntas dici nō poteſt; quia nihil eſt conſenſui tam contrarium, quâm vis, ac metus, l. Nihil conſenſui, eod. tit. Butigel. in l. Sciendum, numer. 48. de verbor. obligat. *vbi alia in id pulchra ex* Bald. in capit. Quisquis, numero 1. de elect. & numer. 11. *vbi quod voluntas meticuloſa habet in ſuperficie volitionem, & in medulla, nolitionem, ex* Iaſ. in l. Rem quæ nobis, numer. 2. D. de adquirend. poſſeſſ. Oſuald. Hillig. in Donel. enucleat. dict. lib. 15. capit. 38. liter. A.

Ideoque ad pœnam, voluntas coacta voluntas non eſt, dict. l. Velle, & ibi gloſ. in fin. vbi. Dec. & Cagnol. vterque num. 1. l. Scientiam, §. Qui cum aliter, D. de liber. cauſ. capit. Sacris, & ibi ſcrib. de his quæ vi met. ve cauſ. fiunt. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu, 354. numer. 8. & ſequent. Farinac. quæſt. 97. n. 16. 178

VOLVNTAS *vltima eſt deambulatoria vſque ad mortem,* l. 4. D. de adimend. legat. l. Cum hic ſtatus, §. Ait oratio, D. de donat. inter. vir. & vxor. capit. Cum Marthæ, verſicul. Cæterum, de celebr. miſſar. Menoch. conſil. 329. numer. 6. Pinel. in rubr. C. de reſcind. vendit. part. 1. capit. 3. num. 24. Gutier. de iuram. confirmat. 179

Digitized by Google

mat. part. 2. cap. 1. á num. 1. Cardoſ. in praxi iudic. & aduocator. verb. Teſtamentum, numer. 67. Card. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 296. numer. 4. Pichard. ad §. Poſteriore, numer. 9. inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. & ad princip. inſtit. de ademptione legator. num. 9. & 23. Cardin. Mantic. de cõiectur. vltim. volunt. libr. 12. titul. 1. numer. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 68. nu. 8.

180 *Amplia vt nec teſtator ipſe poſsit ſibi legem imponere, à qua ſibi recedere non liceat*, l. Si quis in principio teſtamenti, vbi Bar. & alij, D. de legat. 3. Mantic. vbi proximê.

181 *Limita, & declara regulam procedere in actibus reſpõdentibus vltimæ voluntati, & qui nõ niſi vltima voluntate fieri poſſunt; ſecus in alijs, vt in remiſſione delicti in teſtamento conceſſa, quam teſtatorem ad bonã valetudinem redeuntem reuocare non poſſe (ſic axioma hoc limitans, & ita obſeruatum referens) tradit* Ioan. Mar. Nouar. dict. quæſt. 68. nu. 9.

VOLVNTAS *morte extinguitur*, l. 4. D. locat. l. Cum hic ſtatus, §. fin. D. de donat. inter vir. & vxor. cap. Si gratioſè, de reſcript. in 6. Franciſc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæſt. 14. numer. 7. Vital. de Camban. in tract. clauſular. inſtrument. pagin. mihi 56. numer. 5. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 40. n. 6. 182

VOLVNTAS *& propoſitũ diſtingunt delictũ*, l. Qui iniuriæ, & l. Verum eſt, D. de furt. *cum alijs citatis ſupra*, lit. D. num. 48. 183

VOLVNTAS *imperfecta, voluntas non eſt*, l. Cum Syllanianum, C. de his quib vt indign. l. Si quis cum teſtamentum, & l. Hæredes, §. vltim. D. de teſtam. l. Non putauit, §. non quæuis, D. de bonor. poſſeſſ. contra tabul. §. Ex eo autem ſolo, in fin. inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. Alexand. in l. 2. numer. 32. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tabul. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 3. titul. 3. num. 12. Caſtill. controuerſ. lib. 5. 184

part,

Digitized by Google

part. 2. cap. 108. n. 1.

185 *Limita & intellige, ad validitatem actus, ſecus ad ipſius voluntatis declarationem, quæ etiam ex actu inualido, aut nullo deprehenditur, ac interpretatur*, l. final. D. de rebus eorum l. Legatum ſub conditione, §. vltim. D. de adimend. legat. l. Qui à patre, D. de confirmand. tutor. *infinitos (per quatuor ferme columnas) in id refert* Caſtillo dict. loco, numer. 3. cum ſeqq. *Vbi plurimos ſimiles caſus congerit, lateque de materia* toto capit. *agit, multos etiam referens* Vincenti Carot. ſingul. 676.

186 VOLVNTAS *captatoria improbatur, notatum eſt ſupra* lit. C. num. 3.

VOLVNTAS *ſuperioris pro ratione ſufficit, notatur*, lit. R. num. 9.

187 VOLVNTATEM *ab initio, vel ex poſt facto interuenire, paria ſunt*, l. Si autem plures, in princip. D. de aqua pluui arcend.

Paria enim ſunt aliquid ab initio eſſe tale, vel ex poſtfacto deuenire ad tale, l. Nec intereſt D. ad leg. Falcid. l. pen. D. de action. empt.

VOLVNTATIS *ab initio*, 188
ex poſtfacto ſunt neceſſitatis, notatum eſt ſupra liter. C. numer. 188.

VOX *vana populi eſt contẽ-* 189
nenda, l. Decurionum filij, C. de pœn. l. Conſtat. D. de appellat. capit. 2. & ibi DD. extr. de elect. Bald. conſil. 195. num. 2. volum. 1. Guil. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. Patre mortuo, el 2. numer. 192. de teſtam. *Quos (cum multis alijs) citat* Farinac. praxis crimin. part. 1. quæſtion. 47. numer. 8. & 153.

VOX *vnius, vox nullius*, 190
capit. Veniens, in fin. de teſtibus, capit. Cum â nobis, eodem titul. capit. Quoniã, de probat. Ludouic. Rudolfin. variar. quæſtion. libr. 2. quæſt. 51. numer. 41. Thom. de Thomaſet. regul. 307.

VNDE *teſtimonium vnius non probat* capit. In omni negotio, 4. capit. Licet vniuerſis, 23. in fin. capit. Veniens, 38. capit. Licet ex quadam, 47. de teſtibus, l. Iuris iurandi, verſic. 9. Simili modo,

Digitized by Google

do, D. eodem tit. l. Is cui fideicommiſſa, 20. D. de quæſt. Anton. Gabr. cõmun. opin. lib. 1. tit. de teſtibus conclu. 1. *plurimos refert*, Cened. ad Decret. collect. 9. numer. 3. *multaque plures* Farinac. in prax. crimin. part. 1. tit. 6. quæſt. 63. num. 11 & Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſonar. part. 1. quæſt. 5. numer. 1. & ſeqq. *Vbi multipliciter ampliamus*, Senecamq *que adducimus*, controuerſ. 17. *ſub verſ. Varius Geminus*, *lib.* 4. *dicentem*: Qui teſtes? Immo qui teſtis? Vni enim etiam de minori ſcelere non creditur.

191 VSVS *communis loquendi attendi debet, & verborum proprietati præualet*, l. Liberorum §. Quod tamẽ Caſſius, D. de legat. 3. l. Labeo, D. de ſupellect. legat. leg. Cum de lanionis, 4. Aſinam, D. de fund. inſtruct. *pleniſſime* Cardinal. Mantic. de cõiectur. vltimar. volunt. lib. 3. titul. 8. Maſcard. de probation. tomo 1. concluſion. 3... per tot. *præcipuè* numero 3. & tomo 3. concluſion. ...num 1124. ex numer. 15. cum ſequentib. *infinitos referens* Caſtill. controuerſ. libr. 5. part. 1. capit. 153. numer. 5. & ſequent. *& late* per tot. capit. *Multipliciter regulam hanc limitans*, Menoch. de arbitrar. libr. 2. caſu 488. Vincent. Fuſar. de ſubſtitionibus quæſtion. 247. numer. 4. & 5. & quæſtion. 320. numer. 9. & 13. & quæſtion. 321. numer. 69. numer. 107. & 108. *qui plures ibi limitationes aſſignat.*

VTILE *per inutile non vitiatur*, l. 1. §. Item quæritur, D. de aqua quotid. & æſtiu. l. Padius, D. de recept. arbitr. l. Qui teſtamento, D. de excuſat. tutor. l. Eos, 26. Vbi gloſ. verb. De ſuperfluo, C. de vſur. l. Vſuras, 20. D. eod. l. Hæreditas, 34. D. de hæredib. inſtit. cap. Turbat. 37. diſtinct. capit. Vtile, & capit. Non debet, de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomaſet. regul. 309. Card. Tuſch. tom. 8. lit. V. concluſ. 335. Stephanus Gratian. diſceptation. forenſ. tomo 4. capit. 644. numer. 32. 192

31. & capit. 657. numer. 9. & ſeqq.

193 *Intellige in ſeparabilibus, & in his, quæ diuiſibilia ſunt*, l. Certi conditio, §. 1. D. ſi cert. pet. l. 1. §. Similiter, l. 4. §. Si is qui duplam D. de verbor. obligation. l. 3. §. Trebatius, D. de aqua quotid. & æſtiu. l. 1. §. Publicani, D. de publican. & vectigal. l. Sancimus 5. C. de donat. Bartol. in l. Græcè, §. 1. D. de fideiuſſor. Caſtrenſ. conſil, 89. numer. 1. volum. 2. Roman. conſil. 66. numer. 1. *quos refert* Aloyſ. Ricci. in praxi rer. fori Eccleſiaſtic. reſolut. 373. num. 2. in 2. edition. Tiraquel. (*multos adducens*) de retract. tit. 1. ad fin. numer. 74. & titul. 2. ad fin. numer. 145. Molin. de Hiſpanor. primogen. libr. 1. capit. 21. numer. 28. verſic. Vt tamen. Mantuan. dialog. 96. Couar. libr. 2. variar. capit. 16. num. 5. verſic. Non obſtat, Sarmient. lib. 3. ſelect. numer. 5. Vggolin. de offic. & poteſt Epiſcop. capit. 41. §. 1. num. 2. Peregin. lib. 3. conſil. 29. numer. 29. num. 14. Surd. conſil. 380. à num. 92. & conſil. 428. à numer. 20. Cabed. diuerſor. libr. 2. capit. 16. Paz in ſchol. ad Leges ſtyli. l. 200. numer. 75. Vitalis de Camban. de clauſul. inſtrument. pagin. 58. numer. 16. Cardinal. Seraphin. Rotæ Roman. deciſ. 483. numer. 8. Cald. Pereyr. quæſt. forenſ. conſil. 33. numer. 47. & de emption. capit. 32. numer. 36. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuention. tomo 2. libr. 16. titul. 36. nu. 3. Tuſch. dict. concluſ. 373. numer. 1. Caſtillo controuerſ. libr. 1. cap. 7. numer. 27. & lib. 5. part. 2. capit. 100. numer. 6. & ſeqq.

Secus in indiuiduis, ex tex. 194 in dict. §. Item quæritur, & §. Trebatius, l. Græcè, §. Illud, D. de fideiuſſ. Sur. de aliment. tit. 7. q. 17. num. 27. & deciſion. 7. numer. 35. Cæſar Argel. de contradict. legitim. quæſtion. 10. numero 149. Cardin. Tuſch. dict. loco numer. 41. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. tomo 4. capit. 732. numer. 62. *qui* num.

numer. 68. *amplias limitatio-*
195 *nem* † *hanc, etiam in rebus ſua natura diuiduis, partium tamen conuentione indiuiduis, vel quas partes indiuiduas eſſe cogitarunt.*

196 *Limita etiam ratione incertitudinis, ob quam vtile per inutile vitiatur*, l. Decem, D. locat. Surd. conſil. 39. numero 27 & conſil. 235. numer. 9 *refert* Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 4. cap. 742. num: 59.

197 VTILITAS *publica præfertur priuatæ*, l. Munerum, §. Item D. de muner. & honor. l. Sancimus, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. vnic. §. fin. C. de caduc. tollend. auth. Res quæ, C. commun. delegat. capit. Mutationes, 7. quæſtion 1. capit. Bonæ, de poſtul. prælat. Surdi deciſion. 255. numer. 11. Mexia in pragmat. taxæ pan. cõcluſion. 4. numer. 14. Auil. ad capit. 1. Prætor. numer. 6. pagin. mihi 42. Menchac. illuſtr. quæſtion. capit. 5. numer. 16. Cabed. Luſit. deciſion. 74 numer. 5. part. 1. Girond. de priuileg. ſeu exẽpt. explicat. numer. 902. Thomas de Thomaſet. in floribus leg. regul. 308. *Inde* Plini. Nepos. *Epiſtolar. libr. 7. Epiſtol. ad Caninium, ait*: Oportet priuatis vtilitatib. publicas, mortalibus æternas anteferre. *Exornauimus pulchre* Nos de priuileg. pauper. & miſerabil. perſonar. part. 2. quæſt. 6. n. 16.

Intellige quando in communi vtilitate, priuata etiam includitur. Ita axioma hoc intelligit, procedereque ait Thomas de Thomaſet. dict. regul. 308. 198

Intellige etiam quando vtilitas publica venit principaliter, non quando ſecundario; Surd. deciſ. 62. num. 9. *Vbi præſertim de tertij præiudicio agitur, quia tunc publica vtilitas, quæ ſecundario venit, non attenditur, ex* l. 2. in fin. D. ad municip. *Socin.* conſil. 175. nu. 12. lib. 2. Crauet. conſ. 242. num. 20. & Signorol. ibi relatis, 199

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

ADDITIONES LICENCIATI Sebaſtiani de Britto Pereira Luſitani Equitis militiæ Diui Benedicti de Auiz.

SVBLATIS IIS, QVÆ SVIS LOCIS interjecta à Licenciato Gabriele Aluarez de Velaſco veniebant.

A

ABLATIVVS *abſolutus facit conditionem*, l. à teſtatore D. de cõdit. & demonſtr. l. de ſubmerſis C. de naufragijs libr. 11. Surd. conſil. 413. num. 45. & conſil. 437. num. 28. Menoch. conſil. 38. num. 26. *Sæpe ponitur in vim ſuppoſitorum terminorum, quo caſu non importat conditionem, ſi ſupponantur termini præteriti, vel præſentes*, Surd. conſil. 449. nu. 48

ABLATIVVS *abſolutus prolatus à Principe, qui poteſt diſponere, importat diſpoſitionem*, l. Fideicommiſſa, §. cũ eſſet, D. de legat. 3. l. in ratione, §. tamen ſi D. ad leg. Falcid. Surd. conſil. 371. numer. 28.

ABSENTEM *eum accipere debemus, qui non eſt in loco, in quo deſideratur*, l. abſentem D. de verbor. ſig. Grat. forenſ. tom. 2. cap. 230. Alciat. in tit. de verbor. ſign. pag. 142. & 347.

ABSENS *ſtudiorum cauſa habetur pro præſente*, Bart in l. quæſitum, D. de legat. 2. & in l. Seiæ. §. Pamphillæ, D. de fund. inſtr. inſtruen. q; legat. Menoch. conſil. 182. num. 8. *& gaudet priuilegijs, & commodis eorum, qui præſentes ſunt*, cap. de quibuſdam, & ibi gloſ. & Archidiacon. 37, diſt. Menoch. vbi proxime. *& ſi eſt beneficiatus per-*

percipit fructus beneficij, capit. Super ſpecula de magiſtris, capit. tuæ de cleric. non reſident, capit. 2. de priuileg. in 6. *exceptis tamen diſtributionibus quotidianis*, capit. Licet de præbend.

ABSENS *cauſa militiæ habetur, ac ſi præſens eſſet*, Menoch. vbi ſupra numero 9.

ABSENTIA *præſumitur iuſta, & legitima, non autem ex malitia*, Menoch. de præſumpt. libr. 6. præſumpt. 20. num. 1.

ABSENTIA *affectata non prodeſt*, l. & qui data D. ex quib. cauſ. maior. Felin. in capit. final. de teſtibus, Sur. conſil. 371. numer. 97. & de alimentis tit. 7. 9. 16. num. 97. Alciat. de verbor. ſign. col. 39.

ACTOR *vocabulo generali is eſt, qui agit, vel vocat alium in ius, quidquam ab eo petens in iudicio*, l. in tribus, D. de iudic. l. iudicium, D. finium regundorum, §. 1. inſt. de actionib. Alciat. de tranſact. col. 291.

ACTOR *agit quando vult, & non cogitur, ſed contrarium eſt in Reo*, l. pare in fin. D. de dol. mal. & met. except. l. Si quando C. de dilat. l. vnic. C. vt. nemo inuitus agere, vel accuſ. Menoch. conſil. 201. numero 43.

ACTOR *eſt magis iuuandus, quam reus, vt iudicium ſuſtineatur*, l. Si quis intentione, D. de iudic. gloſ. in capit. Cum ad ſedem 15. verbo, & pertinentijs de reſtitutione ſpoliatorum, Bart. in l. De die, numero 2. D. qui ſatiſdare cogantur Gratian. tomo 3. capit. 531. num. 17.

AFFECTARE *eſt conſulto aliquid facere*, leg. quod ait lex, §. quod ait lex, iuncta gloſ. verbo non affectauit, D. ad l. Iuliam. de adulter. Sanchez de matrim. libr. 3. quæſtion. 39. numero 6.

AGO *vt agas, dicitur nouus modus agendi*, Bart. in l. Iulianus, §. Emptor, D. act. empti, Gratian. forenſ. to-

tomo 1. capit. 62. numero 48. *& dicitur ex eo, quia actionem habens ad commodum alterius cogitur agere*, l. cum in plures, §. Meſſem, D. locat. l. 2. §. final. D. ad l. Rhod. de iact. Gratian. vbi proxime num. 47.

B

BASTARDI *filij non gaudent priuilegijs, & dignitatibus parentum*, Tiraquel. de nobilitate capit. 15. numero 10. Menochi. conſil. 117. num. 52.

BENEFICIVM *dicitur, quando Princeps de ſuo aliquid concedit*, gloſ. in l. final. vbi Iaſ. numero 25. D. de conſtitut. Principum Surd. conſilio 140. numero 50. *& à Principe pro libito reuocari non poteſt*, Cephalh. conſilio 342. numero 40. & ſequentib. Surd. conſilio 419. num. 53.

BENEFICIVM *voluntarium magis æſtimandum eſt, quam neceſſarium*, l. Qui ex cauſa, D. de bonis libertor. l. Si fideiuſſor, D. qui ſatiſd. cogantur.

BENEFICIVM *iuris nemini auferendum eſt*, capit. indultum de regulis iuris in 6.

BENIGNITAS *præfertur rigori*, l. Maiorem in fin. D. de pact. l. placuit. C. de iudicijs.

BENE *geſtum non debet ex alio euentu conuelli*, l. Barbarius Philippus, D. de offic. Prætor.

BONIS *nocet quicumque parcit improbis*, Alciat. in titul. de verbor. ſignific. lib. 12. pagin. 59.

BONA *debent accipi cum ſuo onere*, l. Si debitor, C. diſtract. pignor. l. debitorem C. de pignorib. Gratian. forenſ. tomo 2. capit. 266. numer. 15.

BONA *præſumuntur feudalia, ſi conſtat ea, quæ ſunt circum circa eſſe talia*, Me-

Digitized by Google

noch. præſumpt. 91. numero 63. libr. 3. Gratian. tomo 2. capit. 291. numero 12. Surd. conſilio 135. numero 38.

BONA *relicta per defunctos ad vnum vſum, non poſſunt conuerti in alium, niſi cum authoritate Papæ*, Clem. Quia contingit de relegioſ. domib. Conſil. Tridentin. ſeſsion. 7. capit. vltim. de reformation. & ſeſsion. 25. capit. 8. de reformation. Gratian. tomo 3. capit. 473. numer. 15.

BONA *parentum debentur liberis de iure naturali*, l. Cum ratio, D. de bon. damnat. l. Scripto, in fin. D. vnde liberi, §. 1. in auth. de hæredib. & falſid. collation. 1, capit. ius naturale, 1. diſt. *Liberorum autem debentur parentibus ratione tantum pietatis, ſeu miſerationis, ordine conuerſo mortalitatis*; vnde verſus.

Ordine turbato ſuccedit vulgare nato, in l. Nam etſi parentibus, vbi gloſ. D. de inoffic. teſtament. in leg. Scripto in fin. D. vnde liberi.

BONA *vt eueniant, mala non ſunt facienda*, gloſ. & Card. in Clement. 2. de hæret. capit. non magno, ne clerici, vel Monachi. & vide verbum mala.

BONVS *præſumitur qui eſt bonæ nationis, malus vero qui eſt malæ nationis: & bonus præſumitur natus ex bonis parentibus, malus autem ex malis*; l. Cum vnus in princip. D. de aliment. vel cib. vnde verſus.

Sæpe ſolet ſimilis filius eſſe patri.

Qualis erit mater, filia talis erit.

l. Quod ſi nolit, in §. Qui mancipia, vbi gl. & Doctores, D. ædil. edict. de bonis

ex

ex ſua progenie, multa Boba dilli. in ſua politic. lib. 1. capit. 4.

BONO *melius inueniri poteſt*, l. vbi autem, D. de verbor. oblig.

C

CALCVLVS *inter patrē, & filium factus, eſt quædam confeſſio inter partes emiſſa*, Surd. deciſ. 256. numer. 7. in fin. verſ. quarto calculus, Gratian. forenſ. tom. 2. capit. 287. num. 2.

CASTITAS *ſola eſt, quæ poteſt animas hominum Deo cum fiducia præſentare*, §. Sancimus in auth. de Lenonib. collation. 3. *Maior requiritur in muliere, quam in viro*, l. Si qua illuſtris, §. Sancimus, C. ad S. C. Orfician.

CASVS *ſunt iudices fortunarum, vt flumina*, l. Sed an vltro 11. D. negot. geſt. Bald. conſil. 322. numer. 1. libr. 4. Gratian. tomo 2. capit. 369. numer. 15.

CEDENS *dicitur eadem perſona cum ceſſionario*, l. Si donatæ 37. in princip. & ibi gloſ. verbo de euictione, D. de donat. inter vir. & vxor. Surd. conſilio 532. numero 6. Gratian tom. 1. capit. 149. numer. 10. *Sed tamen non gaudet priuilegio perſonali domini cedentis*, Tiraquel. de retract. lignag. §. 26. gloſ. 1. numer. 1. Gratian vbi ſupra numer. 11. *Si tamen agit in vtilitatem cedentis, guadet priuilegijs eius*, Barboſ. in l. poſt dotem 41. numer. 65. D. ſolut. matr. *Cedentis confeſſio non nocet ceſſionario, in quem erat translatum ius ante ceſſionem*, Bart. Coſt. & alij in l. fact. §. Si hæred. D. ad Trebel. Surd. deciſion. 256. numer. 9.

CESSIO *actionis fieri non poteſt in potentiorem ratione officij*, Barboſ. in 7. part. l. 1. numer. 46. D. ſolut. matr.

CERTVM *eſt tenendum, & incertum dimittendum*, l. cogi, §.

noch. præſumpt. 91. numero 63. libr. 3. Gratian. tomo 2. capit. 291. numero 12. Surd. conſilio 135. numero 38.

BONA *relicta per defunctos ad vnum vſum, non poſſunt conuerti in alium, niſi cum authoritate Papæ*, Clem. Quia contingit de relegioſ. domib. Conſil. Tridentin. ſeſsion. 7. capit. vltim. de reformation. & ſeſsion. 25. capit. 8. de reformation. Gratian. tomo 3. capit. 473. numer. 15.

BONA *parentum debentur liberis de iure naturali*, l. Cum ratio, D. de bon. damnat. l. Scripto, in fin. D. vnde liberi, §. 1. in auth. de hæredib. & falſid. collation. 1, capit. ius naturale, 1. diſt. *Liberorum autem debentur parentibus ratione tantum pietatis, ſeu miſerationis, ordine conuerſo mortalitatis*; vnde verſus.

Ordine turbato ſuccedit vulgare nato, in l. Nam etſi parentibus, vbi gloſ. D. de inoffic. teſtament. in leg. Scripto in fin. D. vnde liberi.

BONA *vt eueniant, mala non ſunt facienda*, gloſ. & Card. in Clement. 2. de hæret. capit. non magno, ne clerici, vel Monachi. & vide verbum mala.

BONVS *præſumitur qui eſt bonæ nationis, malus vero qui eſt malæ nationis: & bonus præſumitur natus ex bonis parentibus, malus autem ex malis*; l. Cum vnus in princip. D. de aliment. vel cib. vnde verſus.

Sæpe ſolet ſimilis filius eſſe patri.

Qualis erit mater, filia talis erit.

l. Quod ſi nolit, in §. Qui mancipia, vbi gl. & Doctores, D. ædil. edict. de bonis ex

ex ſua progenie, multa Boba dilli. in ſua politic. lib. 1. capit. 4.

BONO *melius inueniri poteſt*, l. vbi autem, D. de verbor. oblig.

C

CALCVLVS *inter patrē, & filium factus, eſt quædam confeſſio inter partes emiſſa*, Surd. deciſ. 256. numer. 7. in fin. verſ. quarto calculus, Gratian. forenſ. tom. 2. capit. 287. num. 2.

CASTITAS *ſola eſt, quæ poteſt animas hominum Deo cum fiducia præſentare*, §. Sancimus in auth. de Lenonib. collation. 3. *Maior requiritur in muliere, quam in viro*, l. Si qua illuſtris, §. Sancimus, C. ad S. C. Orfician.

CASVS *ſunt iudices fortunarum, vt flumina*, l. Sed an vltro 11. D. negot. geſt. Bald. conſil. 322. numer. 1. libr. 4. Gratian. tomo 2. capit. 365. numer. 15.

CEDENS *dicitur eadem perſona cum ceſſionario*, l. Si donatæ 37. in princip. & ibi gloſ. verbo de euictione, D. de donat. inter vir. & vxor. Surd. conſilio 532. numero 6. Gratian tom. 1. capit. 149. numer. 10. *Sed tamen non gaudet priuilegio perſonali domini cedentis*, Tiraquel. de retract. lignag. §. 26. gloſ. 1. numer. 1. Gratian vbi ſupra numer. 11. *Si tamen agit in vtilitatem cedentis, guadet priuilegijs eius*, Barboſ. in l. poſt dotem 41. numer. 65. D. ſolut. matr. *Cedentis confeſſio non nocet ceſſionario, in quem erat translatum ius ante ceſſionem*, Bart. Coſt. & alij in l. fact. §. Si hæred. D. ad Trebel. Surd. deciſion. 256. numer. 9.

CESSIO *actionis fieri non poteſt in potentiorem ratione officij*, Barboſ. in 7. part. l. 1. numer. 46. D. ſolut. matr.

CERTVM *eſt tenendum, & incertum dimittendum*, l. cogi, §.

§. ſi pater, verſ. idem quærit, vbi gloſ. D. ad Tr el. & c. Iudicantem 30. quæſt. 5. Menoch. præſumpt. 67. num. 5. libr. 4.

CERTVM *dicitur quod poteſt certificari*, Surd. conſil. 378. num. 15. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 4. tit. 3. numer. 11. & 13. Gratian. forenſ. tom. 5. cap. 924. num. 52. *& dicitur per ſe, vel per relatum ad aliud*, l. Si ita ſcripſero, D. de hæred. inſtit. Tiraquel. ad leges Connub. gloſ. 5. numer. 157. Roman. conſil. 164. numer. 2. Gratian. tom. 5. capit. 824. numer. 1.

CERTANTI *de damno vitando magis ſuccurritur, quam de lucro capiendo*, l. final. §. Sin verò creditores in fin. C. de iure deliber. l. Aſsiduis 12. §. exceptis C. qui potior. in pign. habeantur, Gratian. tom. 4. capit. 799. numer. 10.

COACTE *facere, vel metu coactionis paria ſunt*, l. nouiſsime 7. D. quod falſ. tutor. geſt. & ibi Bald. in princip. Gratian. tom. 2. capit. 727. numer. 13. *& ſoluens nulla coactione facta, ſi tamen ſciebat poſſe cogi, dicitur coacte ſoluere*, Abb. conſil. 60. num. 4. lib. 1. Bart. in l. Creditor verſ. Tertio quæro, D. ſoluto, & Gratian. vbi proxime numer. 15.

COGITANDVM *eſt quod poteſt euenire, & imputatur ei, qui non cogitauit*, Alex. cõſil. 41. col. 3. lib. 3. Aym conſil. 179. num. 5. Bald. cõſil. 395. col. 2. lib. 2.

CONCESSIO *in dubio intelligitur pro vna vice tantum*, Tiraq. in l. Boues, §. hoc ſermone, in 5. limitatione, D. de verbor. ſign. Menoch. conſil. 244. numer. 6. qui multos refert.

CONCEDENS *vnum ex pluribus, videtur cætera omnia denegare*, l. Tribunus, §. final. D. de teſtam. milit. vbi Bald. & Cuman, Sur. cõſil. 454. num. 6.

CONSEQVENTIA *non datur, non exiſtente aliquo initio, aut forma*, l. penult. D. de donat. gloſ. in l. 2. D. de hæredib. inſtit. Gratian. tom. 2. cap. 243. n. 12.

CON-

CONTENTVS *quis debet eſſe ſuis, nec inuidere alienis fortunis*, l. Si irruptione, D. fin. regund. l. Si conſtiterit. C. eodem tit. cap. Siquis Epiſcopus 7. q. 1.

CVLPA *caret, qui ſuperioris mandato, & imperio paret*, l. is damnum dat. §. 10. D. de regulis iuris, & ibi Decius, text. in l. liberorum, §. vlt. D. de ijs, qui notantur infamia, Menoch. de arbitrar lib. 2. cent. 4. caſu 328. numer. 11.

CVLPA *ad caſum non ordinata non eſt conſiderabilis*, cap. Quia diuerſitatem, vbi gloſ. verbo ſuſpenſus de conceſſione præbend. l. non omne D. de ſtatu lib. l. is qui D. action. & oblig. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 2. caſu 182. num. 59.

CVLPA *eſt non præuidere, quod de facili poteſt euenire*, Alex. conſil. 41. col. 3. vol. 3. Surd. conſil. 12. n. 25. *& culpa vltra naturam contractus obligat eum, qui non eſt tã diligens in rebus alienis, quam in ſuis*, Barb. in prælud. l. Si mora, numer 28. D. ſolut. matr.

D

DAMNVM *facere dicitur, qui facit quod ſibi non eſt permiſſum*, l. Nemo damnum D. de regulis iuris, Surd. conſil. 10. num. 46.

DAMNARI *ſine accuſatore nemo debet*: vnde illud Chriſti Domini: Mulier quis te accuſat &c. l. Reſcripto, §. Si quis accuſatorem, D. de munerib. & honorib.

DARE *ſtatim aliquid, plus eſt, minus eſt poſt tẽpus dare* §. non ſolum inſt. de fideiuſſorib.

DARE *ſignificat: dominium transferre*, l. vbi autem, §. final. in fin. D. de verbor. oblig. §. Sic itaque inſt. de action. l. non videtur data, vbi Dec. & Cagnol. D. de regulis iuris, Sur. cõſ. 184. numer. 1. & conſil. 243. numer. 19.

DEBITI *ſubſtantia, quando eſt probata ſtatur iuramento partis quoad quantitatem* Doctores in l. admonendi, D. de iure iur. Cephal. qui multos

Digitized by Google

tes allegat conſil. 197. nume ro 17. deciſ. Pedam. 96. numer. 3. Surd, conſil. 24. numer. 1.

DEBITOR *aliud pro alio, inuito creditore, ſoluere non poteſt*, l. 2. §. mutui datio vbi omnes Doctores, D. ſi certum petatur, Surd. conſil. 242. numer. 2. & conſil. 201. numer. 2. *Etiam ſi melior offeratur conditio*, §. præterea inſt. de action. l. final. D. de vſu, & habit, auth. offeratur, iuncta gl. de lit. conteſt. & vide liter. A. verbo aliud, *& ita creditor aliud pro alio à debitore inuito exigere nō poteſt, quia ſūt correlatiui, & diſpoſitum in vno, locum habet in alio*, l. 1. vbi Bart. C. de cupreſſ. libr. 10. l. final. C. de indict. viduitat. Surd. proximè citato loco, numero 3.

DIVES *dicitur qui habet actionem ad diuitias conſequendas*, l. Qui poteſt facere, D. de regulis iuris Gratian. tomo 1. capit. 110. numer. 55.

DIVITIAE *non præſumuntur, & ideo nemo præſumitur idoneus facultatibus, niſi probetur*, l. Non eſt neceſſe, D. de probation. l. Si contendat, D. de fideiuſſorib. Boer. deciſion. 59. Gratian. tom. 4. capit. 689. numer. 36. & capit. 626. numer. 12. Menoch. præſumpt. 91. numer. 18. vſq; ad 22. libr. 6. & præſumpt. 25. numer. 7. & 8. eodem lib. Surd. conſil. 486. numer. 9. Reinoſ. obſeru. 52. numer. 10.

DOLOREM *iuſtum difficile eſt temperare* tex. in l. Si adulterium 38. §. Imperator, D. ad l. Iul. de adulterijs, Surd. conſil. 40. numer, 21.

E

ECCLESIA *gremium ſuum nunquam claudit redeuntibus*, l. fin. §. æquum quippe C, de Sum. Trinit. capit. ſuper eo de hæreticis in 6. Menoch. præſumpt. 47. numer. 12. libr. 5. *Dicitur mater, & cultrix iuſtitiæ*, capit. 1. de alienatione feud. Menoch. conſil. 322. nume-

Digitized by Google

ro 52. & præſumption. 83. numero 32. libr. 4. Surd. deciſion. 110. numero 11. & *nunquam moritur* capit, ſi gratioſe de reſcript. in 6.

AETATI *& imprudentiæ fere in omnibus pœnalibus iudicijs ſuccurritur*, l. fere D. de regulis iuris.

EDICTA *pretoris non debent eſſe illuſoria*, l. Si prætor, D. de iudiciis, l. Sicut is in fine, D. ne quid in loco, vel itiner. public.

ERVDITOS *oportet nos prius fieri animis, quã linguis*, in prooemio digeſt. §. illud.

EVENTVS *damni reſtitutionem non indulget, ſed inconſulta facilitas*, l. Verum, §. ſciendum, D. de minorib.

EXEMPLA *ponimus. non vt vera ſint, ſed vt eorum, quæ ita poſſunt accidere, iuris qualitas ex eis demonſtretur*, l. Obligationum, §. final. D. de act. & oblig.

EXEMPLA *mala ſunt reprobanda, & non ſequenda*, l. 1. D. ad S. C. Maced. ibi peſsimo exemplo, l. Obſeruandum, D. de iudicijs.

EXEMPLA *præſentia futuri periculi nos admonent*, capit. plurimos 82. diſt. notatur in capit. 1. de ſeru. non ordin.

EXIGENDA *ſunt ab eo plura, cui plura committitur*, l. præsbiteri, C. de Epiſcop. & cleric. l. 2. C. de Epiſcop. audient. l. quædam delicta, D. de pœnis, l. Pedius, D. de incend. ruin. naufrag. l. nemo, C. de Sum. Trinit.

EXIGVVM *munus non eſt ſpernendum*, l. Quiſquis, §. nemo ex his C. de poſtuland.

EXTENTIO *non habet locum in pœnalibus*, capit. in pœnis de regul. iuris in 6. l. factum cuique, §. in pœnalibus, vbi Dec. & cagnol. D. eodem titul. Iaſ. in l. Cum quidam numero 10. & ſequent. D. de liber. & poſthum. & numer. 7. dicit communem eſſe Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 52. numer. 12. Limita ex identitate rationis, Corduu. in l. Si quis

quis à liber. §. idem iudex n. 50. & ſeq. D de liber. agnoſc. Surd. de aliment. tit. 6. quæſtion. 18. num. 33.

EXTERMINARI, *& non poſſe ſuccedere, paria ſunt*, l. Si pater filium, D. de inoffic. teſtam. l. 2. §. Sed & ſi ſint ſui, vbi Bart. D. ad Tertyllian. Tiraquel. in tract. primog. quæſt. 33. num. 16. Surd. conſil. 475. num. 22. *Nec turbat, aliorum ſucceſſionem*, Surd. vbi proxime.

F

FACIAS *hoc alijs, quod tibi fieri vis*, l. 1. in princip. D. de ſolut. & totus tit. D. quod quiſque iuris in alter ſtat. vti, ipſe eod. iur. vtat. Matth. 7. ibi Quæcumq; vultis, vt vobis faciant homines & vos eadem faciatis alijs.

FACIES *humana ad ſimilitudinem pulchritudinis cæleſtis formata eſt*, l. Si quis in metallum C. de pœnis, & Geneſ. cap. 1.

FACILIVS *quid acquiſitum retinemus, quam de nouo acquiramus*, l. Licet D. de acquir. poſſeſſ. l. patre furioſo, D. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, cap conſuluit, c. Rurſus, qui clerici, vel vouent.

FACILIVS *remittimus quæ ſperamus, quam demus, quæ poſſidemus*, gloſ. in l. fideicōmiſſa, §. Item ſi certam per illum text. D. de legat. 3.

FACTO *vbi opus eſt, verba non ſufficiunt*, l. Municipium D. ad municipal. l. alimenta, C. de de negot. geſt. l. accepit. C. de vſuris, vide verb. verba.

FACTVM *ſubſecutum declarat voluntatem dubiam præcedentem*, §. Pauonum, inſt. de rer. diuiſ. Menoch. præſumpt. 1. numer. 32. lib. 3. *& ſequens declarat voluntatem præcedentem*, l. Sed & ſi Iulian. §. interdum, D. ad S. C. Maced. l. Si concubinam, §. ſi res amotas, D. rer. amot. l. cum quis in fin. C. de Natur. lib. Menoch. præſumpt. 19. numer. 10. libr. 1. & nu. 6. & 7. *dicit, factum præſentis temporis coniecturam facere ad præterita, & futura*.

FA-

FACTVM *facilius conſeruatur, quam de nouo producatur*, Butr. in cap. Dudum de decim. Angel. & alij in l. final. D. de ferijs. Crauet. conſil. 425. num. 72. & conſil. 629. numer. 5. & conſil. 924. numer. 11. Surd. deciſion. 147. num. 7.

FACTVM *facilius ſuſtinetur, quã de nouo fiat*, l. patre furioſo D. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, vbi Iaſ. qui alios citat. Surd. deciſ. 60. numer. 7. & deciſion. 40. numer. 5. *& facilius adjuuatur factum, quam de nouo fiat*, l. final. §. penult. C. de donat. ante nupt. Doctores in l. final. C. de edendo.

FALSA *cauſa non eſt cauſa*, l. Paulus, D. de verbor. ſign.

FICTIO *æquitate nititur, & vti talis in præjudicium tertij non admittitur*, l. Denique 19. l. Nec vtilem 20. D. ex quibus cauſis maiores. Bobad. in ſua politic, lib. 5. tit. 3. num. 133.

G

GEMINATIO *verborum nullam vim habet, deficiente conſenſu*, Gratian. diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 764. numer. 19. & 34. Menoch. conſil. 918. numer. 30. lib. 10. *& geminatio verborum nũquam mutat ſubſtantiam negotij*, Gratian. vbi ſupra num. 35. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. ti. 32. numero 14. *Magis denotat voluntatem diſponentis*, gloſ. in Clem. 1. in verbo diœceſanis de iur. patron. Gratian. vbi proxime cap. 621. numer. 29. Menoch. conſil. 63. numer. 13. lib. 1. Surd. conſil. 179. numer. 18. *Non facit actum validum, nec operatur aliquid, niſi circa illud, quod fuit valide diſpoſitũ*, Pariſ. conſil. 110. numer. 45. & 48. lib. 1. Cornel. in l. Si idem, C. de codicil. Gratian. dict. tom. 4. cap. 764. num. 30. *Nullum habet effectum, quando in eo ineſt illa ratio, quæ ineſt in ſimplici*, Thob. Non. conſil. 7. num. 9. iuxta l. 2.

C.

C. ad Valen. Gratian. vbi proxime, num. 32.

GENERALE *dictum, generaliter eſt intelligendum* l. Si ſeruitus, D. de ſeruitutib. vrban. prædior. l. Quamuis de in ius vocando.

GENERALIBVS *ſpecialia inſunt*, l. Si ſeruitus, D. de ſeruit. vrban. prædior. l. Semper, D. de regul. iur.

GENERALITAS *non trahitur ad futurum, niſi exprimatur*, l. obligationi generali, D. de pignorib. & l. Si à colono D. de verbor. obligat. l. final. C. quæ res pign.

GENVS *dicitur quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie*, notatur in l. 2. D. de rebus credit. & in §. plebiſcitum, inſt. de iure nat. gent. & ciuil.

GENVS *mulierum eſt auariſsimum*, l. Sed ſi ego, D. ad Senat. Conſ. Velleian. l. Si â ſponſo C. de donat. ante nupt. l. Si ſtipulata in fin. D. de donat. int. vir. & vxor Surd. conſilio 513. numero 35.

GERERE *videor quod per alium gero*, l. Ita, §. geſſiſſe, D. de adminiſtr. tut. l. 1. §. in alienis C. de theſaur. l. cum fundum, §. quæſitum, D. de vi, & vi armat.

GESTVM *cum vno, cæteris non prodeſt*, l. Nec pactio, C. de transact.

GRAVE *eſt naturam fallere*, l. Si quis teſtamento in fin. C. de inoffic. teſtam.

GREX *ad minus continet decem oues*, l. Oues, D. de abigeis.

GREGIS *loco, in quo conſiſtebat hypotheca reſeruata, ſubrogatum recipit qualitates illius*, Gratian. tom. 5. capit. 797. num. 17.

H

HABERE *eum dicimus, qui vtitur, & iure poſſeſſionis fruitur re quolibet modo acquiſita*, l. vnic. vbi Luc. de Pen. C. de naut. Tyber. lib. 11. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 838. num. 10.

HABERE *rem dicitur, qui poſſeſsionē eius habet*, Rebuf. in l. id apud ſe quis 143. col. 2. ad fin. verſ. notandū

ve

Digitized by Google

vero D. de verbor. ſign. Grati. tom. 2. capit. 372. nu. 20.

HABILITARE *videtur aliquem qui illum admittit ad actum, qui geritur*, argumento l. Idem Vlpianus, D. de excuſat. tutor. l. quidam conſulebat, D. de re iudicat. l. Si ſeruus, D. de bonor. poſſeſſ. Gratian. tomo 3. cap. 473. num. 6.

HABILIS *in dubio quis præſumitur, & idoneus*, c. vlt. de præſumpt. Alciat. in tract de præſũpt. reg. 3. præſũpt. 3. Menoc. cõſil. 227. n. 3.

HABITVS *qualem demonſtrat, talis quis præſumitur*, l. Apud labeonem, §. Si quis virgines, D. de iniurijs, Menoc. præſumpt. 14. nu. 79. li. 1. Tiraq. in tract. de retract. conſang. §. 1. gl. 8. n. 21.

HAEREDITAS *adita dicitur patrimoniũ hæredis*, Angel. conſ. 51. n. 2. Doctores in L. 1. §. veteres, D. de acquir. poſſeſſ. vbi Alex. & Iaſ. late Dec. in l. hæreditas in fi. D. de regul. iur. Sur. dec. 315. n. 2

HAEREDIS *appellatione omnes ſignificari ſucceſſores credendũ, & ſi verbis nõ ſint expreſſi*, l. hæred. 170. de verbor. ſign.

HOMO *vnus duorũ vicem difficile ſuſtinere poteſt*, l. Si plures, §. nõ difficile, D. de pact. l. Conſul D. de adopt. l. emãcipatũ in fin. D. de ſenat.

HOMO *eſt digniſsima creatura*, l. iuſtiſsime, D. de ædilit. edict. Bobad. in ſua polit. li. 2. c. 21. in princ.

HOMINIS *appellatione cõtinetur fœmina, tãquã maſculus*, l. Hominis, D. de verbor. ſign.

HOMINES *ſunt faciles ad diſſẽtiẽdũ*, l. Si vnus, §. principaliter, D. de recep. *& propter mutabilitatẽ mẽdaces cẽſẽtur* Pſa. 115. & 173. Eccleſ. 1. & de pœnit. diſt. 2. in fin.

HOMINIS *intereſt beneficio hominũ affici*, l. Seruus ea in fin. de ſeru. exportand.

HOMINEM *homini inſidiari nefas eſt*, l. Vt vim D. de iuſt. & iur.

HOMINES *duo nõ faciũt turbã, nec tres, ſed decem, vel 15.* l. prætor ait, §. 1. D. de vi bonor. rapt.

HOMO *nõ debet mitior eſſe lege*, Nouel. de iudic. §.

Digitized by Google

ſ, vt autem conſt. 82.

HOMO *hominis mei non dicitur homo meus*, gloſ. vlt. in capit. legitur 81. diſt. Iaſ. cap. 1. numer. 35. qui feud. dare poſſunt, Gratian. tom. 1. cap. 169. num. 3.

HONESTE *quædam accipiuntur, quæ non honeſte petuntur*, l. 1. §. proinde in fin. D. de extraord. cognit.

HOSTES *dicuntur, quibus populus olim Romanus bellum publice decreuit, vel ipſi populo Romano: cæteri latrones vel prædones ſunt*. l. hoſtes, D. de verbor. ſign. l. hoſtes, D. de capt. & poſtlim. reuerſ.

I

ILLICITVM *quia à iure prohibitum, non poteſt licere* Bero. conſ. 40. num. 36. lib. 3. Gratian. tom. 4. cap. 713. numer. 63. per text. in l. 1. ad fin. verſ. promittitur, D. de aqua quotid. & æſtiu. l. prohibere, §. Sed etſi à Principe, D. quod vi, aut clam.

ILLICITVM *eſt illud, quod fit contra leges, & edicta ſuperiorum*, l. 1. in fin. D. de his quib. vt indign. l. fideicommiſſa 11. §. Si quis illicite, D. de legat. 3. § Sancimus in auth. de inceſt. nupt. Gratian. tom. 4. capit. 713. numer. 60. & 65.

INCIPI *quid ab eo, quo finiri debet, abſurdum eſt*, l. quod ſponſæ C. de donat. ante nupt.

IMMOBILI, *ſi cohæreat mobile, eſt immobile*, Curt. Iun de feud. part. 1. cap. 7. numer. 11. Angel. in §. 1. auth de non alienand. Gratian. tomo 3. capit. 564. num. 8.

IMPEDIMENTVM *non præſtat excuſationem, quando potuit de facili remoueri*, l. Qui poteſt facere, D. de reg. iur. l. quibus diebus, D. de condit. & demonſtr. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 10. nu. 8. Surd. deciſ. 189. numer. 29. qui multos allegat.

IMPEDIMENTVM *affectatum non excuſat, cui impeditus cauſam dedit*, l. 2. §. fin. D. ſi quis caut. l. 3. §. ſub uenitur, D. ad Syllanian. Tiraquel. de retract. conſang. §. 35. gl. 4. n. 28. Specul. & Ioan.

an. Andr. in tit. de citation. §. 1. verſ. item quod citatus detentus, Surd. deciſ. 203. numer. 15 & deciſion. 189. numer. 38.

IMPEDIMENTA *duo vbi concurrunt, vno ſublato, remanet alterum*, l. Si quando, C. de inoffic. teſtam. Surd. cõſ. 145. nu. 4. & deciſion. 77. numer. 7. *& idem, vbi duo obſtant*, dict. l. Si quando, & l. Si domus, D. de ſeruit. vrb. præd. l. Si non lex D. de hæred. inſtit. Surd. conſil. 50. numer. 27. & deciſion. 287. num. 20.

IMPEDIMENTI *cauſa ceſſante, ceſſat impedimentum*. l. liberorum in princ. de his qui notantur in fam. l. Si chorus §. final. D. de legat. 3. l. 2. D. de minorib. l. 1. §. Sexum, D. de poſtuland. l. penult. D. de diuort. & repud.

IMPORTVNITAS *petentium facit, vt multa concedãtur, quæ aliàs non concederentur*, l. 1. C. de petitionib. bonor. ſublat. lib. 10.

IMPROBAT *is qui non probat; & è contrario probat qui non improbat*, l. Si filiusfám. D. ad Senat. Conſ. Maced.

IMPVTARI *mihi debet quod per me ſtat*, l. hæc venditio, §. 1. D. de contrah. emption.

IMPVTARI *ei debet, qui non ſatis idoneum elegit*, l. cum mandatum in fin. D. de minorib.

IMPVTATVR *ei, qui ſe periculis exponit*, l. Item mella in princip. D. ad l. Aquil.

IMPVTARI *ei non debet qui facere quidem voluit, ſed facere non potuit*, l. pecuniæ, l. Cum quidam, D. de vſur.

INCIVILE *eſt, niſi tota lege perſpecta, vna aliqua particula eius propoſita, iudicare, vel reſpondere*, l. inciuile, D. de legib.

INCONVENIENTE *vno dato, ſequuntur plura*, l. ex diuerſ. §. 1. D. de rei vendic. Nouel. vt præſid. abſq; vlt. dat. §. an verb. conſtitu. 8.

INITIO *inualidum, tractu temporis non conualeſcit*, l. adoptio, D. de adoptionibus, l. 2. D. ſi maior fact. rat. habeat, l. quod initio, D. de reg. iur. §. Item cõtra, inſt. de inutilib.

tilib. ſtipulat.

INSPICIENDVM *eſt quod poteſt euenire*, §. illud quæſitum eſt, inſt. de rer. diuiſion. l. inter ſtipulantem, §. ſacram, D. de verbor. oblig. & princip. inſt. de inutilib. ſtipulat.

IVSTVM *eſt id, cuius concontrarium eſt iniuſtum*, l. exigendi in fin. C. de procurat.

IVSTVM *eſt, vt ille, qui alium decipere voluit, ſuam ſentiat iacturam*. Nouel. vt res immobil. §. Si quis, & §. ſequent. conſt. 61.

IVSTVS *ſepties in die cadit*, Nouel. de non alienand. aut. perm. §. vt autem lex, conſt 7. notatur in princip. inſt. de iuſt. & iure.

IVSSVS *iudicis prodeſt ad innocentiam*, l. Si quis id, §. dol. mali, D. de iuriſdict. omn. iudic. l. Quamquam. in princ. D. de aqua pluu. l. furti, §. qui iuſſu D. de his, qui not. infam. l. Quoniam nonnulli in princip. C. de appellat.

IVSSVS *principis, vel iudicis facit aliquid licitum, quod alias eſſet illicitum*, l. quoniã iudices, C. de appell. l. non eſt matrimonium, D. de ritu nupt. caput. quod quis de reg. iur. lib. 6. l. Non videtur, §. qui iuſſu, D. de regul. iur.

IVVENILES *calores coarctare bonum eſt*. l. non ſolũ, §. ipſum autem, C. de bonis, quæ liber.

IVRISCONSVLTI *ad quæſtionem facti non reſpondent*, l. eum, quem temere, D. de iudic. l. 3. §. 1. ibi tu magis ſcire poteſ. D. de teſt. & l. 1. C. de edend. l. Arethuſa, D. de ſtatu hom.

IVS *naturale eſt quod natura omnes homines docuit*, inſt. de iur. nat. gent. & ciuil. in principip.

IVS *ciuile eſt quod neque in totum à naturali, vel gentium recedit, neque per omnia ei ſeruit*, l. ius ciuile, D. de inſt. & iur. *Eſt quod ex legibus, plebiſcitis, Senatus Conſultis, decretis Principium, authoritate prudentum venit*. l. ius autem, D. eod. tit.

IVS *naturale ciuilis ratio corrumpere non poteſt*, inſt de legit. agnat. tut. in final. inſt. de

de cap. deminut. §. cum autem.

IVS *pratorium eſt, quod pratores introduxerunt adiuuandi, vel ſupplendi, vel corrigendi iuris ciuilis gratia, propter vtilitatem publicam,* l. ius autem, *D.* de iuſt. & iur.

IVS *honorarium viua vox iuris ciuilis eſt,* l. nam & ipſum, D. de iuſt. & iur.

IVS *eſt res ſanctiſſima, quia eius pracepta concordant cum diuinis,* l. iuſtitia, §. iuris præcepta, D. de iuſtitia & iur.

IVRIS *pracepta ſunt hac: honeſte viuere, alterum non ladere, ius ſuum cuique tribuere,* l. iuſtitia, D. de iuſt. & iur. §. iuris, inſtitut. eodem tit.

IVRIS *nomen á iuſtitia deſcendit,* l. 1. in princip. D. de iuſtitia & iur.

L

LABORIBVS, *& impenſis parcendum eſt,* l. properandum in princip. C. de iudic. capit. finem litibus de dol. & contum. Menoch. præſumption. 56. numer. 5. libr. 2.

LINGVA *eſt interpres animi, ac tuba cordis, & à corde imperatur lingua,* Tiraquel. in l. Si vnquam in uerbo, libertis, numer. 93. vſq; ad 100. Gratian. tom. 3. capit. 531. numer. 93. Surd. conſil. 89. numer. 6.

LITES *ex litibus oriri non debent,* l. quidam, *D.* ſi cert. petatur.

LITIGANTIVM *ſubterfugijs eſt obuiandum,* l. terminato C. de fruct. & litium expenſ. Gratian. tom. 3. capit. 468. numer. 66. Surd. conſ. 271. num. 15.

LOQVELA *hominis animum indicat,* Bald. in l. Sed & reprobari, D. de excuſat. tut. Surd. conſil. 471. numer. 33. *Et verba nostra ſunt earum paſſionum, que ſunt in animo, ſecundum* Ariſtot. quem citat Bald in l. de quibus, col. final. D. de legib. multi, quos citat Tiraquel. in l. Si vnquã in verbo, libertis, nu. 17. & ſeq. C. de reuoc. donat. Sur.

vbi proxime num 34.

LOQVENTIS *conſuetudo attenditur*, Bart. in l. Labeo in fin. D. de ſupellectil. legat. gloſ. in l. ille à quo, § ſi de teſtamento, in verbo verba, D. ad Trebel. Surd. conſil. 311. num. 41. *& vſus hic loquendi ſpecialis praualet generali vſui totius prouinciæ*, Roman. in l. hæredes palam numer. 7. D. de teſtam. Caſtr. in ead. l. hæredes palam, §. 1. numer. 5. Surd. eod. conſil. 311. numer. 42.

LVCRVM *ex cuius perſona quis capit, eius factum præſtare debet*, l. ex qua perſona quis, D. de regul. iur. *Et lucrum ex damno, vel pœna alterius nemo facere debet*, l. Secundum, D. ex quib. cauſ. maior.

LVCRVM *aſſumit ſibi naturam illam, quam habet capitale*, Bart. per illum text. in l. Auri ſtatuta, C. de frum. vrbis Conſtant. lib. 11. Antonin. Corſet. ſing. in verb. lucrum num. 1.

M

MACVLA *omnis cenſetur ſublata poſt triennium*, Iaſ. in l. in arenam, C. de inoffic. teſtam. Roman. conſil. 236. num. 5. & 6. Gratian tom. 1. capit. 31 numer. 30. *Intellige tamen de macula veniente ex moribus. & macula propria perſonæ maior eſt, quam quæ prouenit ex ſuis moribus*, conſilio 203. numer. 9.

MACHINATIO, *& deſtinatio conſiſtunt in animo, & ideo ſunt difficilis probationis*, gloſ. in capit. de occidendis 23. quæſt. 5. in Clement. vnic. de reliq. & venerat. Sanct. Maſcard. concluſ. 94. numer. 1. Menoch. præſumpt. 40. numer. 1. & 2. Surd. conſilio 518. numero 41.

MALA *omnia pati melius eſt, quam malo conſentire, & tenemur*, capit. Ita ne 23. quæſt. 5. capit. Sacris de his, quæ vi, Menoch. conſilio 300. numer. 8. Surd. deciſ. 258. num. 8.

MALO *qui conſentit, malum ipſe facere dicitur*, Menoch. conſil. 107. num. 54. Leuit. capit. 1. *Et malo conſentire dicitur is, qui illud futurum ſcit, & non obuiat*, idẽ Menoch. d. conſil. 107. numer. 53.

MALO *vno admiſſo, ſequuntur plura*. Vide verbor. inconueniente vno, lit. I. in additionib.

MALVM, *quod ex neceſſitate incidente ſine prauo affectu fit, excuſationem meretur*, capit. quod non eſt licitum de reg. iur. in antiquis, capit. Si quis propter neceſſitatem de furt. capit. Diſcipulos de conſecrat. diſt. 5. *Et in criminalibus non excuſat neceſſitas*, l. palam, §. non eſt D. de rit. nupt.

MALI *principij raro bonus eſt exitus*, capit. Miramur 61. diſtinct. capit. principia 1. quæſtion. 1. Bald. in l. final. C. de verb. ſign. numero 4. Bobad. in ſua politic. libr. 1. capit. 3. numer. 3.

MALITIA *ſupplet ætatẽ*, l. 3. C. ſi min. ſe maior. *& quommodo ſupplet*, vide Surd. conſ. 364. num. 34.

MARITVS, *& vxor cenſentur vna, & eadem perſona, & ſunt ſocij diuinæ, & humanæ domus*, capit. fraternitatis 35. quæſt. 10. capit. gaudemus de diuortijs. *Et ſocij diuinæ, & humanæ domus, &c.* probant l. Aduerſus C. de crimin. expilat. hæredit. Valaſc. conſult. 136. numer. 12. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 38. numer. 3. per text. in capit. Si vir. & vxor. 35. quæſt. 2. Tiraquel. in l. Si vnquam in præfaction. numer. 121. C. de reuoc. donat. Gratian. capit. 406. numer. 5. *Sunt participes infortuniorum*, Sur. de aliment. tit. 1. quæſt. 35. num. 7.

MEDIA *præſumuntur eſſe illius, cuius ſunt extrema*, Menoch. conſil. 1101. num. 5. Gratian. tom. 2. cap. 263. numer. 4. & 391. n. 11.

MEDIVM *eſt de natura extremorum*, l. hæredes palam §. Si quis poſt D. de teſtam. Surd. conſil. 126. numer. 13. & conſilio 311. numer. 9.

Digitized by Google

MEDIO *omiſſo non poteſt fieri tranſitus ad extremum*, notatur in l. final. D. de vulg. & pupil. ſubſtit.

MENDACIUM *eſt falſa aſſertio cum intentione fallendi*, l. de ætate, §. ſi cum eſſet, D. de interrogat. capit. beatus Paulus, & ille ergo 22. quæſt. 2.

MENDACIUM *punitur*, l. Qui alienam, D. de euict. l. Si decem, D. de ſtat. libert. l. fundum, §. final. D. de euict.

MERCENARIUS *dignus eſt mercede ſua*, Matth. cap. 10. cap. Quoniam diſt. 88. cap. charitatem 22. quæſt. 2 & cap. quicumque ſuffragio ead. diſt. l. meum, §. ſed licet, D. quod met. cauſ. l. Si pater in fin. D. de donat. l. 1. C. de aſſeſſorib. & domeſt. & cancell. Valaſ. conſult. 125. numer. 2. vide verb. operarius.

MODERATOR, *& arbiter eſt quis in re ſua*, l. in re mandata, C. mandati, l. palla quidem, C. de his quib. vt indign. inſtitut. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. in principio.

MORTE *crimina extinguuntur per viam regulæ* l. 1. C. ſi reus, vel accuſator mor. l. defuncto, D. de public. iudic. l. ex iudiciorum D. de accuſationib. Pereir. de Caſtro deciſion. 71. numero 3.

MORTE *nihil certius eſt, nihil verò incertius eius hora*, l. 1. D. de condit. & demonſtr. l. dies incertus, D. eodem tit.

MORI *melius eſt, quàm peccare*, l. iſti quidem, §. quod ſi D. quod met. cauſ. l. 1. D. de bonis eor. qui ant. ſentent. cap. authoritate 15. quæſt. 6.

MULIERIS *appellatione, virgo viri potẽs continetur*, l. Mulieris D. de verbor ſign. l. quæritur, §. mulierem ita D. de ædilit. edict.

MULIERES *ſunt loquaces* notatur in l. 1. §. ſexum D. de poſtuland. *Sunt fragiles & corruptibiles*, l. qui teſtamẽto, §. mulier, D. qui teſtam. facere poſſunt. *Sagaciores ſunt viris*, l. 2. §. fœminas, C. de his,

his, qui ven. ætat. *Genus earum eſt auariſsimum*, vide in his additionib. verb. genuſ.

MVLTA *dicuntur, quæ nõ fiunt*, Menoch. de arbitr. caſu 470. num. 1. libr. 2. cent. 5. l. Si ex cauſa, §. nõ videndum in fin. D. de minorib. l. eleganter in princ. vbi gloſ. D. de condit. indebiti, Menoch. vbi ſupra multos al legat.

N

NATVRAM *fallere graue eſt*, vide hic ſupra verb. graue.

NATVRA *eſt auctrix rei melioris quo adfieri poteſt, & ex his quæ fieri poſſunt, facere ſolet quod melius eſt*, Menoch. præſumpt. 1. numero 10. lib. 5.

NATVRAE *bona ſunt principia*, Menoch. vbi ſupra num. 7. ex D. Thom. 1. 2. q. 62. art. 11.

NATVRA *omnia perfecte parit*, Menoch. præſumption. 54. numero 28. lib. 6.

NATVRALIS *qualitas accidẽtali prævalet*, l. quod habetur, D. de tutelis, cap. Si forte de electione. libr. 6. vbi gloſ. Abb. conſ. 164. lib. 4. Menoch. conſil. 52. numer. 124.

NATVRALIA *contractus cenſentur expreſſa*, l. Cũ quid, vbi Doctores, D. ſi cert. petat. Surd. deciſ. 110. num 27. Crauet. conſ. 811. num. 5. & conſ. 915. num. 18. Menoch. conſ. 27. numer. 21. vbi dicit: *Naturalia contractus eſſe qualitates quaſdam ignotas, ex quibus virtus contractus proficiſcitur.*

NECESSITAS, *in quam quis ſe coniecit ſponte, non excuſat*, l. fideiuſſor, §. Si neceſſaria, vbi gloſ. Bart. & alij. D. qui ſatiſd. cogant. Gratian. tom. 2. capit. 243. numer. 54. Surd. deciſ. 59. num. 11.

NEGATIONES *duæ æquipollent affirmationi*, l. duobus, D. de verbor. ſign. l. 1. C. de ſeruis fugit. l. Fluminum in princip. D. de damn. infect. l. 1. D. de legat.

Digitized by Google

3. §. ſeruus inſt. de inutil. ſti pulat.

NEGANS *vnum ex duobus, alterum concedere videtur & è contrario*, l. Maritus. C. de procurat. l. cum prætor, D. de iudic. capit. Non ne de præſumptionib.

NEGARE, *tacere, vel obſcure reſpondere, idem eſt* l. de ætate §. Nihil intereſt, D. de interrog. in iur. faciend.

NEGLIGENS *nemo debet eſſe in officio ſuo*, l. Cum plures, §. Nimium eſt, D. de admininiſt. & per tutor. l. Si duas habent, §. decet autem, D. de excuſat. tutor. l. Diuus Marcus in fin. D. de offic. Præſid Pariſ de Puteo in tract. de ſyndicat. verbo negligẽtia, c. 1. Petr. Pechio. Ziric. in ſuo tract. de iure ſiſtendi, & manum iniijciendi, cap. 19. numer. 3.

NEGLIGENTIA *cum negligentia compenſatur*, l. Si ambo in princip. D. de cõpenſat. l. cum par. D. de regul. iur.

NEGOTIA *vigilanter ſũt peragenda, quia iura vigilantibus, & non dormientibus ſauent*, l. quod debetur, D. de pecul. l. pupillus in fin. D. de his, quæ in fraud. credit. & vide infra verb. vigilantibus.

NEMO *tenetur ſe in aliquod periculum coniijcere*, l. vlt. C. de accuſator. l. 3. C. ad leg. Iul. Maieſt. l. noſtris C. de calumniator. Menoch. conſil. 107. numer. 78. Surd. de aliment. tit. 9. q. 28. num. 8.

NEMO *tenetur contra ſe facere*, l. nimis graue, C. de teſtibu. l. Quoniam C. eodem tit. *Et non tenetur alium contra ſe ipſum iuuare*, gloſ in cap. petitio de iur. iurand. & de vtroque Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 110. numer. 3. & 4.

NEMO *carnem ſuam odio habere debet*, cap. Non æſtimemus 13. quæſt. 2. Specul. in tit. de feud. §. Quoniam ſuper homagio quæſt. 17. num. 33. Surd. de aliment. tit. 7. q. 30. num. 7.

NOVITATES *ſolent diſſidium parere*, capit. quis neſciat, diſt. 11. capit. cum

con-

Digitized by Google

conſuetudinis de conſuetudine, Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 30, Menoch. præſumpt. 34. numero 2. libr. 5.

NEGOTIA *commiſſa pluribus ſegnius expediuntur* l. 3. §. apparet igitur, D. de adminiſt. & per. tutor. *& ſecurius expediuntur*, cap. prudentiam de offic. delegat. l. vltim. C. de fideicommiſ. libertat.

O

OBLIGATIO *eſt iuris vinculum, cuius neceſſitate adſtringimur alicuius rei ſoluendæ ſecundum iura noſtra Ciuitatis*, in princip. inſt. de obligat.

OBLIGATIONES *aut ſunt ciuiles, aut prætoriæ*, ibid. *Et naſcuntur ex contractu, aut ex quaſi contractu, aut ex maleficio, aut ex quaſi maleficio.* ibid. *Quæ ex contractu ſunt; quatuor ſunt ſpecies; aut enim re contrahuntur, aut verbis, aut literis, aut conſenſu*, tot. tit. inſt. de obligat.

OBLIGATIO *omnis transit ad hæredes regulariter ſiue naſcatur ex contractu, ſiue vltima voluntate*, Tiraquel. in tract. de retract. conuention §. 1. gloſ. 6. num. 1. & multis ſequent. Iaſ. late in conſ. 217. per tot. vol. 2. Crauet. conſil. 102. num. 3. Surd. de aliment. tit. 6. quæſt. 22. numer. 6. & conſil. 133. num. 15. *Non variatur ex perſona hæredis*, l. 3 §. ex his, D. de verbor. oblig. l. præterea a 1. §. incertam, D. eod. titul. l. cuifundus, D. de condit. & demonſt. Surd. de aliment. tit. 6. quæſt. 8. numer. 8. Gratian. tom. 2. capit. 259. numer. 10.

OBIGARI *ſibi ipſi nemo poteſt*, l. Vranius in princip. D. de fideiuſſ. Surd. de aliment. titul. 3. quæſt. 1. numer. 3.

OCCVLTVM *nō eſt quod publice fit*, Menoch. conſil. 38. num. 34. & de arbitrar. titul. 2. centur. 2. caſu 194. num. 19. Surd. conſil. 473. num. 31.

OMISSVM *ab ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris*

Digitized by Google

communis, Menoch. conſil. 187. num. 32. *& in contracti bus idem eſt*, l. Quidquid adſtring. D. de verbor. oblig. l. Si extraneus, D. de conditione ob cauſam, Bart. in l. Si conſtante, num. 53. D. ſolut. matr. Surd. deciſ. 202. num. 9. & deciſ. 283. nu. 6. & conſil. 18. n. 8. & 36. n. 3.

OMISSVM *non eſt quod includitur ſub tacita contrahentium voluntate*, Bertaz. in l. Gallus, §. & quid ſi tantũ. D. de liber. & poſthum. rex. in l. Titius, §. Lucius, vbi Bart. & Alex. D. eod. titul. Surd. conſil. 198. n. 18.

OMISSVM *non dicitur, quod fuiſſet expreſſum, ſi pars de eo fuiſſet interrogata*, gloſ. vlt. in l. tale pactum, §. final. D. de pactis Surd. conſil. 236. num. 41. & conſil. 264 numer. 30. Tiraquel. in præfact. l. Si vnquam, num. 56. C. de reuoc. donat. *qui infinitos allegat. Non dicitur vbi militat eadem ratio*, Menoch. de arbitrar. iudic. caſu 63. nu. 10. & conſil. 4. n. 34. Sur. conſil. 236. num. 42. Tiraq. de retract. conſang. §. 2. gl. 1. numer. 19.

P

PACTVM *à pactione dictũ* l. 1. in princip. D. de pactis.

PACTVM, *ſeu pactio eſt duorum, pluriumve in idẽ placitum conſenſus*, ibid.

PACTA, *quæ turpẽ cauſam continent, non ſunt obſeruãda*, l. Si vnus, §. pacta, quæ C. eod. tit. *Dolo malo facta nõ ſunt ſeruanda*, l. iuriſgentium, §. dolo malo D. eod. tit.

PACTVM, *& ſtipulatio prius radicatur in perſona paciſcentis, deinde tranſit ad hæredes*, Iaſ. in l. quod dicitur in fin. D. de verbor. obligat. Menoch. præſumpt. 47. nu. 3. lib. 3. Gratian. tom. 2. cap. 347. num. 2.

PACTA *perſonalia non tranſeunt ad hæredes*, l. Si tibi decẽ, §. ſi quis paciſcatur, D. de pact. l. iuriſgentium, §. pactorum autem, D. eod.

PARS *in toto continetur*, c. in toto de reg. iur. in 6. l. in toto D. de reg. iur. l. Si quis cum totum in princ. D. de except. rei iudic.

PA.

PARTEM *habere melius eſt, quàm toto priuari*, §. ex diuerſo inſt. de leg. falcid.

PARTEM *qui contrectat, is plerumque totum contrectare videtur*, l. vulgaris in princip. D. de furt.

PARIA *ſunt, aliquid ab initio eſſe tale, vel deuenire ad tale*, l. pen. D. de condit. ſin. cauſ.

PARIA *ſunt, aliquid in eſſe conſiſtere, vel in eo ſtatu, qui de proximo rem producit in eſſe*, l. Licinius; vbi Bart. D. quib. ad lib. prou. non licet.

PARIA *ſunt aliquid non eſſe, vel inutiliter eſſe*, l. quoties, D. quid ſatiſd. cogant. l. 4. §. condemnatum, D. de re iudic. l. vnic. in princip. C. de rei vxor. act. l. de ætate, §. Nihil D. de interrog. act.

PATER, *& filius cenſentur vna, & eadem perſona*, l. vltim. C. de impuber. & aliis ſubſt. Menoch. conſil. 211. numer. 64. Gratian. tom. 3. capit. 456. numer. 78. & capit. 525. num. 33.

PATER *melius conſilium capit pro filio, quàm alius*, l. furioſo puberi, D. de curat. furioſ. l. nec in ea, D. de adulter. Valaſc. de partition. capit. 25. numer. 26. Gratian. tom. 1. cap. 148. numer. 2. Tiraquel. in l. Si vnquam in præfact. numer. 36. C. de reuoc. donat.

PATIENTIA *non datur ſine ſcientia*, Surd. conſil. 233. numer. 20. *Non facit præſumere titulum, quamuis ſit antiqua. Nec etiam facit præſumere ſubſtantiam illius*, Alexand conſil. 179. col. 2. in princip. num. 5. lib. 6. Gratian. tom. 2. capit. 318. numer. 36. *Habetur pro conſenſu*, l. fideiuſſor C. mandat. l. Qui patitur, D eod. tit. l. 1. §. magiſtrũ autẽ, D. de exercit. act. l. ſtabul. *Habetur loco traditionis* l. Omniũ in princip. D. de vſu fruct.

PECVNIAE *obediunt omnia*. Eccleſ. cap. 10.

PERFECTVM *eſt quod ex omnibus ſuis partibus cõſtat*, l. 1. D. de orig. iur.

Q

QVADRAGENALIS *præſcriptio omnẽ actionem exclu-*

excludit, cap. ad aures de præſcriptionibus cum ſimilib.

QVALITATES *intrinſecæ præſumuntur, non autẽ extrinſeca, niſi probentur*, gloſ. in cap. Si forte de elect. libr. 6. Menoch. præſumpt. 24. numer. 53.

QVASSATO *principali, quaſſatur & acceſſorium*, in l. Non dubium C. de legib & in l. cum lex, D. de fideiuſſor. l. 1. & 2. *D.* de pecul. legat. l. Cum principalis, *D.* de reg. iur. § liberis inſt. de pupil. ſubſtit. §. 2. inſt. de hæred. inſtit. cap. inter dilectos de fid. inſtrum. regula cum quid, regula acceſſorium de reg. iur. in 6.

QVAE *in præfationibus dicuntur, in ſequentibus repetita intelliguntur*, l. Titia, §. idem reſpondit, *D.* de verbor. oblig. l. Item quia, §. fin. D. de pact. l. Quoties, C. famil. herciſc §. præterea inſt de inutil. ſtipul. capit. Apoſtolus 32. quæſt. 7. *Idem eſt á contrario dicendum*, vt in capit. egreſſus 27. q. 2.

QVAEDAM *poſſum per me quæ per alium non poſſum*, l. poſt mortem, §. 1. D. de adopt. l. 2. C. de his, qui ven. ætat. impetr. auth. ad hæc C. de iudic. l. pen. cum authent. ſeq. C. de procurat. l. atqui natura, §. cum me *D.* de negot. geſt. §. Sed neque in auth. de Sanct. Epiſcop. collatione 9.

QVI *alij nocere exiſtimauit ipſe ſuam ſentiat iacturam* l. pen. in fine C. de legib. Ouid.

Diſcat in authorem pœna redire ſuum.

QVI *cœpit actionem proponere, eandem tenetur perſequi, & finire*, auth. Qui ſemel, C. quómodo, & quand. iudex.

QVI *ſubtiliter factum emẽdat, laudabilior eſt eo, qui prius adinuenit*, l. 1. §. Sed neque C. de veter. iur enucl.

QVILIBET *poteſt diſponere de re ſua ad libitũ*, Menoch. conſilio 161. numer. 27.

QVI *non facit quod debet, non recipit quod oportet*, l. Iulian. §. offerri, D. de act. empt. l. quæro, §. inter locatorem, vbi Bart. *D.* de locat. gloſ.

Digitized by Google

gloſ. in l. cum propon. 2. vbi Doctores, C. de pact, multi, quos refert. Surd. de aliment. tit. 7. quæſt. 14. numer. 36.

QVOD *mihi prodeſt, in re mea facere poſſum, quamuis alteri noceat*, l. fluminum, §. final. cum l. ſeq. D. de damn. infect. l. 1. §. denique, *D.* de aqu. pluu. Barb. 2. part. l. 2. in princip. numer. 41. cũ per eum allegatis, vbi limitat: *Si fuerit factum cum dolo, ſeu æmulatione; de quo tamen debet conſtare.*

QVOD *tibi non nocet, & alteri prodeſt, de facili eſt concedendum*, gloſ. in l. 2. in princip. *D.* ſol. matr. Bart. in l. Item capilli, D. de rer. diuis. & in l. Si cui D. de ſeruitutib. l. 2. D. de aqu. pluu. arcend. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 237. numer. 19. & conſil. 51. numero 45. Surd. de aliment. tit. 4. quæſtion. 4. numero 10.

QVOD *non eſt, ſuppleri non poteſt*, l. eius in princip. D. ſi cert. petat. Surd. conſil. 565. num. 7.

R

RADICE *ſublata, tolluntur etiam omnes effectus, qui ab ea prouenire poſſunt*, l. vltim. in fin. C. de nupt. Menoch. conſil. 282. numer. 28. *& radix vbi eſt infecta, ſunt etiam infecti palmites*, idem Menoch. conſil. 187. num. 10.

RARO *quod fit, vtique fieri dicitur*, l. Sed & ſi D. de vſu, & quemadmod.

RARVM *eſt carum*, l. Nã ad ea D. de legibus.

RATIFICATIO *eſt fictũ mandatum*, Gratian. tom. 3. capit. 505. numer. 48. per text. in l. final. C. ad Maced. & cap. 704. num. 24. *Quod procedit, quãuis illud debeat eſſe ſpeciale*, idem Gratian. capit. 704. num. 25. tom. 4. Surd. conſil. 60. num. 14. & deciſ. 231. num. 11. *Non poteſt fieri niſi re integra*, Bart. in l. Si vxor. §. Si quis vxorem D. de adulter. Dec. conſil. 460. in fin. Roland. conſ. 78. num. 24. vol. 3. Surd. deciſ. 111. num. 1. Gratian. tom. 3. capit.

pit. 571. numer. 7. *Poteſt fieri re, verbo, & conſenſu tacito*, l. Paulus reſpondit, D. rem rat. hab. *Non confirmat actum omnino nullum*, Gratian. tom. 1. cap. 124. num. 24. & 26. *Fieri poteſt, abſente parte*, Bart in l. quod enim D. rem rat. hab. in l. Pomponius col. 2. verb. ex eodem D de negot. geſt. Alexand. conſ. 126. in fin. vol. 5. Surd. deciſ. 700. num 10. Gratian. tom. 1. cap. 124. num. 29.

RATIO *naturalis poteſt allegari, deficiente lege*, l. final. D. de pœn. l. Cum vno D. de damn. in fect. cap. Si Romanus de præbend. capit. Si Romanorum 19. diſt. cap. fruſtra 8. diſt. Sur. de alimẽt. tit. 1. quæſt. 28. num. 7. & 8. dicit, *Non minus debere mouere iudicem, quàm ipſa lex.*

RATIO *generalis præualet ſpeciali*, notatur in §. quod autem inſt. de vſucapionib. §. affinitas, & §. Sacrorum quoque inſt. de nupt. l. quædam perſonæ, D. de edendo.

RATIO *à capite edẽda eſt*, l. Argentarius §. edi D. de edend. l. 1. §. editiones, D eod. tit. *Ratio eadem eorum eſt, quæ tendunt ad eundem finem*, l. oratio, D. de ſponſalib.

RATVM *habere non poſſum quod meo nomine nõ eſt geſtum*, notatur in l. Item ſi, §. Si quis quaſi ſeru. in fin. D. negot. geſt.

REMITTENTIBVS *iura ſua, regreſſus non datur*, l. Si quis ius iurandum, C. de reb. credit. l. vlt. C. de condit. incert. l. de die §. final D. qui ſatiſdar. cogant. l. quæritur, §. ſi venditor, D. de ædilit. edict. Sur. conſil. 395. num. 4. & 431. num. 11. & deciſ. 163. num. 2. Menoch. conſ. 197. num. 87. & conſ. 1. num. 209. Gratian. tom. 3. cap. 573. num. 22.

RES *noſtra ab alijs retineri non poteſt, nobis inuitis*, l. ſi filiofam. §. Maritum D. ſol. matr. *De facili redditur ad ſuam naturam*, l. Si vnus, §. pactus, cum l. ſequent. D. de pact. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 100. num. 4. *Præſumitur libera*, vide verb. libera.

REI *communis potior cauſa prohibentis eſt*, l. Sabinus in

Digitized by Google

in princip. D.communi diui dund. l, parietem, D. de ſer uitut.vrban. prædior.

ROMA *communis omnium patria, & caput mundi eſt,* l. Roma D. ad Municipal. l. 1. §. Sed neque leges C. de vet. iur. enucleand. capit. cuncta per mundum, 2. quæſtion 3. cap. final. de pœn. in 6. Pereir. de Caſtr. deciſ. 2. n. 13. qui alios allegat.

S

SANGVINEM *ſuum redimere vnicuique licitum eſt*, l. tranſigere C. de tranſact. l. 1, D. de bon. eor. qui ant. ſen tent. mort. *Sanguinem elicit, qui multa emungit*, capit. deni que diſt. 4. cap. Niſi cum pridē, § per malitiā, de renūtiat. Sur. de alim. tit. 7. q. 30. n. 4.

SANVS *non eget Medico, ſed male habens*, cap. Eccleſia Chriſti, de pœnitent. diſt. 1.

SAPIENTIA *omnis à Domino Deo eſt data*, l. 2. D. de legib. *Sapientia ciuilis res ſacratiſsima, eſt*, l. 1. § proinde D. de extraordin. cognit. l. Cum. Syllanianum in fin. C. de his, quib. vt indign.

SAPIENTIS *eſt mutare conſiliū*, l. Nōnūquā in princ. D. de col. bono. Menoch. cōſ. 134. num. 2.

SAPIENTIA *magna eſt, homo reuocare quod male locutus eſt*, Diuus Auguſt. in c. Magnæ 22. q. 4. Menoch. conſil. 107. num. 47.

SCANDALVM *ob euitādū, multa de bono iuſtitiæ permittuntur*, c. Vt cōſtitueretur. 50 diſt. c. diſpēſationes, & c. exigunt 1. q. 7. Faciunt quæ D. Thom. 2. 2. q. 43, art. 7. Menoch. conſ. 107. n. 82.

SCIENTIA *nobilitat*, l. prouidēdū C. de poſtuland. *Coniecturis probatur, ſicut ignorātia*, Bart. in l. Qui Roma, §. duo fratres, n. 3. D. de verbor. oblig. Alex. conſ. 187. incipit. in hac cauſa, & lite, col. 3. in fin. n. 8. verſ. imo talis conſcientia libr. 2. Cephal. conſ. 314. n. 15. lib. 3. Flores pract. quæſt. lib. 1. q. 3. n. 13. Grat. to. 1 c. 118. n. 13. & 15.

SOLEMNITATES *extrinſecæ præſumuntur ex tēpore longiſsimo triginta annorum*, Aym-

Digitized by Google

Aym. de antiq. temporib. p. 3. in verb. primo nu. 25. vbi dicit eſſe communem opinionem Syntagmat. communiũ opinion. libr. 17. fol. mihi 192. col. 2. in princ. vbi tamẽ dicit, *intrinſecã Materiã nõ præſumi.* allegant Albericũ Brunum de form. & ſolemnitat. in part. de probat. & præſumpt. form. conſil. 8. & vide ibi verb. extrinſeca.

SPECIALIA *ſemper inſunt in generalibus*, l. Semper, D. de reg. iur. l. ſi ſeruitus D. de ſeruit. vrban. præd.

SVFFICIT *bene cæpiſſe, licet diuerſus effectus ſit ſecutus*, l. Sed an vltro, in princip. *D.* de negot. geſt.

T

TACITE *quædam fieri poſſunt, quæ non poſſunt fieri expreſſe*, l. actus, & l. expreſſa *D.* de reg. iur.

TACITE *quæ intelliguntur contractibus ineſſe videntur*, l. cum quid D. ſi cert. petat.

TALIS *quis præſumitur hodie, qualis olim fuit*, Menoch. præſumpt. 33. numer. 2. libr. 5.

TALE *non eſt proprie, quod eſt tale ſub conditione*, l. 1. D. de donat. Alexa. & Fulgoſ. in l. Si pater C. de inſtit. & ſubſtit. Surd. decif. 283. numer. 4.

TALE *non dicitur quod eſt tale ſecundum quid, & nõ ſimpliciter*, Bart. in l. Maritus, §. legis Iuliæ, D. de adulter. Alexand. conſil. 278. col. 1. in fin. vol. 2. Bald. in l. adoptiuum, §. patronum, D. de in ius voc. Surd. de aliment. tit. 9. quæſt. 19. numer. 3.

TEMERE *agere, eſt inconſulte, & ſtulte agere*, Menoch. conſil. 145. numer. 9. & de recuper. poſſeſſ. remed. 5. numer. 72. per text. in l. eum, quem temere, D. de iudic. & per totum titul. inſtit. de pœna temere litig.

TEMERITAS *à ſola culpa cauſatur*, idem Menoch. dict. conſil. 145. numer. 13. per text. in l. 1. §. quæri D. ad Senat. Conſ. Turpil.

TEMPVS *antiquum dicitur*

Digitized by Google

tur centum annorum, capit. veniens de verbor. ſign. Alexand. in l. cum aliquis, vbi etiam Iaſ. numer. 7. D. de iure deliberandi, Crauet. de antiq. in princip. num. 4. verſ. Tertia fuit opinio, Valaſc. cõſult. 163. num. 10.

TEMPVS *centum annorum requiritur, vt dicatur concurriſſe tempus, de cuius initio memoria non ſit in contrarium*, Curt. Iun. conſil. 90. num. 2. Aym. Crauet. de antiq. temp. part. 4. in verſ. abſolutis differentiis in princ. vſq; ad num. 9. vbi diſputat hanc materiam, & cõcludit, *Quod quando requiritur tempus, de cuius initio non ſit memoria, nõ ſit neceſſarius curſus centum annorum: ſed quod non ſit memoria hominum in contrarium*, per notata â DD. in capit. 1. de præſcript. in 6. ſecundùm Couar. in capit. poſſeſſor. de reg. iur. in 6. num. 9. *Probato tempore immemoriali, non dicitur probatum tempus centum annorum, cum requiritur temporis lapſus centum annorum*, & tu cogita.

TRACTANTVR *multa, quæ non fiunt*, Bald. in leg. Si voluntate 8. C. de reſcind. vendit. Dec. conſil. 133. incipit, viſo proceſſu, & ſententia, col. 4. verſ. ſexta, teſtes, & conſil. 18. numer. 4. col. 4. verſic. ſecundo ex prædictis, Gratian. tom. 1. capit. 115. numer. 33. Surd. conſil. 202. numer. 5. per text. in l. eleganter in prinpic. & melius gloſ. ibi verbo, picto D. de condit. indebit.

V

VANI *timoris non eſt iuſta excuſatio*, l. vani, D. reg. iur.

VANAE *voces populi nõ ſunt audiendæ*, l. Decurionum C. de pœnis.

VIRGINEM *poſt ruinam quis ſuſcitare non poteſt*, capit. Si Paulus 32. quæſtion. 2.

VIS, *eſt maioris rei impetus, qui repelli non poteſt*, l. vis autem, D. quod met. cauſ.

VO-

VOLVPTATIS *nulla eſt æſtimatio*, l. final. D. de oper. ſeruor. l. voluptaria 7. & l. in voluptarijs 11. D. de impenſ. in reb. dotal. fact. Gratian. tomo 1. capit. 185. numer. 42.

VVLNVSCVLVM *non dicitur vulnus* leg. 1. §. Sed ſciendum de ædilit. edict. gloſ. in auth. minoris debitor in princip. C. qui tutor. dar. poſ. Bald. in l. data opera, col. 2. C. qui accuſ. non poſſ. Gratian. tomo 1. cap. 200. num. 19.

FINIS

LAVS DEO,

VIRGINIQVE MATRI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google